

15
C.
15

M

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

71-3-B-37

6-5-51

25

0

39

13-8.C.25

IVLIANI NOVELLAE

71-3-B-37

1811 NOV 12

ANT. AVGVSTINI
EPISCOPI. ILERDENSIS
CONSTITVTIONVM
Graecarum Codicis Iustiniani
Imp. collectio, et inter-
pretatio.

I V L I A N I . A N T E C E S
S O R I S . C O N S T A N T I N O
politani Nouellarum eiusd. Imp. epitome.
additis Latinis quibusdam Nouellis Consti-
tutionibus eiusdem.

Cum Paratitlis, siue Scholijs.

Petrus Roburius. 1567.
I L E R D A E.

ANT. A. V. G. S. T. I. N. I.

EPISCOP. LERDENSIS

CONSTITUTIONVM

Græcæ et Latine

Imp. collectio et inter-

pretatio

IVLII ANTONII

SORII. CONSTITVTIO

potestati Nouellæ et imp. et Latine

ad hunc usque quædam Nouellæ et

constitutionibus et inter-

pretatio

Græcæ et Latine

Imp. collectio et inter-

pretatio

EA R E R V M est humanarum
condicio; vt nihil perfecti, ne-
dum efficere, sed ne cogitare qui-
dem possimus. Quod ipsum ad
illa caelestia nobis, ac perpetua bo-
na suspiciendi causa non leuis esse
debet; vt tandem aliquando con-
quiescere ab hac semper aliquid no-
ui desiderandi, et expetendi cupi-
ditate liceat. Quantum auxilij iuris
prudentiae attulerit Iustinianus;
cum ex infinitis propemodum iuris
consultorum, et imperatorum vo-
luminibus in tres solos libros ius
ciuile redegit Digestorum, et Con-
stitutionum, atque Institutionum:
nemo est, qui nesciat. At multis po-
stea editis constitutionibus tum ite-
rum constitutionum Codicem con-
scribendum curauit, tum etiam No-
uellarum multitudinem, quibus to-

tius iuris mutatio nascitur. Secuta
sunt ea tempora, quae neq. in Grae-
cia, vbi Imperij sedes diutius fuit;
neque in occidente, quod a varijs
Regulis, atque nationibus vexatum
est, iuris ciuilis disciplinam conser-
uauerint. Iterum Leo Sapiens di-
ctus, Constantinopolitanus Impe-
rator ius in artem redigere cogita-
uit. Omnia enim Iustiniani, et inter-
pretum volumina in sexaginta li-
bros Basilicorum coëgit. Addidit
Prochirum, siue Isagogen, vt insti-
tutionum loco esset studiosis. Sed et
is, et alij Imperatores Nouellis con-
stitutionibus permultis editis ab eo
dem iure mirum in modum discesse-
runt. Varij quoque interpretes Ba-
silicorum manus attulerunt eidem
operi. Fuit enim, qui indicem ordi-
ne litterarum confecerit; vt facilius
lingua

singula inueniret. alij epitomes, et
prochira, vt appellant, conscripse-
runt. In quibus libris, etsi non nihil
utilitatis habemus; attamen vix di-
ci potest, quam multa desideremus.
Iplum quidem certe Leonis opus
ob horum breuiore conscriptione-
nes, quod permultis alijs libris ac-
cidit, amissimus Extant tamen ali-
quot libri Basilicorum, ex quibus
tamquam ex vnguibus, vt dici solet,
Leonem cognoscimus. Sed plane
leonem, hoc est rationis expertem
feram, et quae magis casu, atque im-
petu in ea, quae sunt subiecta sensi-
bus, feratur; quam vt cogitatione
differat, ac ratiocinetur. Quae ta-
men a me non ea de causa dicuntur;
vt inutiles eos libros esse conten-
dam: perutiles enim esse arbitror,
vt Graeca praesertim cum Latinis

conferantur; sed eos etiam multum
a perfectis abesse sentio. Quod i-
psum non de Iustiniani, et superio-
rum Imperatorum libris, ac consti-
tutionibus solum; sed etiam de opti-
mis quibusque primae classis iuris-
consultorum lucubrationibus affir-
mare non dubito. Sed quando me-
liora nō habemus; et nulla umquam
fuerunt, quae omni ex parte satisfa-
cere omnibus potuerint, propter
humanarum rerum imbecillitatem;
his contenti simus. Demusque ope-
ram, ut non solum nos secundum le-
gum praescripta viuamus; sed ut e-
tiam alijs, aut omnibus, aut pluri-
mis iuste viuendi occasionem prae-
beamus. Edimus nunc Graecas
permultas constitutiones, quae in
Codice Iustiniani desiderantur: uti-
nam omnes potuissemus: sed non
ita

ita felices fuimus, quamuis nulli
nec sumptui, nec industriae peper-
cimus. Mouebunt autem haec ipsa,
quae attulimus, atque excitabunt,
opinor, aliorum ingenia, vt huic ca-
piti sua quodammodo membra ali-
quando reddantur. Addimus vete-
terem Iuliani Nouellarum constitu-
tionum interpretationem multo ce-
teris, quae circumferuntur, plenio-
rem, et splendidior. Nam et hic
Graecas quoque constitutiones La-
tinas fecit: et vtroque libro multa
similia argumenta tractantur. Sed
de Iuliano postea pluribus agemus.
Has constitutiones ex multis Grae-
corum voluminibus, quae in tribus
Italiae locupletissimis bibliothecis
conseruantur, Romae, Florentiae, et
Venetijs eruimus. A priuatis quoq.
hominibus multos libros emimus,
† 4 alios

alios describi curauimus . Io. Metello Sequano , a quo Lugdunenses librarij aliquot constitutionum exempla extorserunt , debemus partem laudis ; quod in Florentina bibliotheca primus inciderit in collectionem constitutionum ecclesiasticarum , vnde pleraque sumpsimus . Cuius postea libri aliquot exempla peruetera Romae , et Tridenti habui . Ab Iacobo deinde Cuiacio trium postremorum Codicis librorum multas constitutiones nuper accepimus , qui sexagesimi quoque libri Basilicorum editione mihi adiumento fuit , vt nonus liber quibusdam constitutionibus augeretur . Quod si idem vir doctissimus alios Basilicorum libros ediderit , et Graecas hasce constitutiones locupletauerit , vt pollicetur ; magnum
cu-

cumulum addet suis laudibus, quarum messem maximam cotidie percipit. Si quis vero est, qui haec reprehendat; vel quod incerta sint, quaedamus; vel quod nulla sint publica auctoritate, aut usu iudiciorum comprobata: primum illud sciat, fateri me non haec eo animo edere, ut putem his legibus quemquam teneri; sed ut adiuuem aliarum legum explicationem. quamuis has non esse nuper effictas, sed iustum potius Iustiniani partum, testes erunt ij libri, quos dixi, et quos in singulis constitutionibus referam. Tum autem ob oculos ponitur illorum temporum historia, antiquitatis expositio, multorum verborum iuris interpretatio, et quod caput est, eorum locorum, quibus harum legum mentio fit, aut de eisdem rebus agi-

t 5 tur,

tur, plenior cognitio. Adde, quod
hic multa pro religione catholica;
multa aduersus haereticos, Iudaeos
et Paganos; multa de morum sacer-
dotum negligentiorum correctio-
ne, non pauca etiam in honorem, et
vtilitatem ecclesiarum, et aliorum
piorum locorum constituta sunt.
Quaedam tamen esse non negamus
a consuetudine nostrorum tempo-
rum aliena, vt in ceteris partibus iu-
ris ciuilis; quae facile vtilitate alia-
rum rerum compensantur. Ante
ipsas constitutiones Matthaei Mo-
nachi *πρωτόμνητα* quaedam posita
sunt, quae non indigna cognitione
esse putauimus; vtpote quibus hi-
storia iuris ciuilis, et Graecorum in-
terpretum mentio contineatur.

ματ.

ματθαίου τοῦ μοναχοῦ.

Ο δὲ πατριάρχης ἐν βασιλευσὶν ἰουστινιανῶς
τοῦ πληθους τῶν τοῦ νόμου κεφαλῶν
τὰ βιβλῖα καὶ τοῖς πράγμασι μόνον τὰ χη-
σιμα ἐκλεξάμενος, οὐ μὲν ἄλλὰ καὶ τὸ πλάττω-
σας οἰόντες αὐτεμάς, καὶ τὰ δις πρὸς αὐτῶν κεί-
μενα ἐξελθόντες, ἐπὶ καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, τὰ τε
τῶν κωδίκων καὶ τὰ τῶν διγέσεων μεταβέβληκε
φράσιν. πρὸς δὲ καὶ νόμων εἰσαγωγῇ ποιησά-
μενος, ὥσπερ τινα πρῶτα σοιχεῖα ἰνσιτοῦτα τὸ
βιβλίον ὠνόμασεν, εἰσαγωγὴ γὰρ τοῦτο δηλοῖ.
ἀλλὰ ἐπεὶ τὸ σκύταγμα τῶν διγέσεων, κατ'
αὐτομὴν ὥς εἴρηται σιωπῆσθαι, ἐδύξεν πολλὰ
τῶν καριώτορων ἐκ τῆς απουδιαθείσης σιωτο-
μίας παραλελείφθαι. διὸ πάλιν ὡρίσθη καὶ
ἐγθύοντο τὰ λεγόμενα παρὰ πτλα καὶ ἑκάστον
τίτλον ἀναπληρώσεις ἔχοντα τῶν παραλελειμ-
μένων χησιμῶν, ἐξηγηταῖς δὲ καὶ ὑπουργοῖς
ὄντες ὀλίγοις εἰς ταῦτα ἐχρήσατο. σέφανος γάρ
ἐστις εἰς πλάττω τὰ διγέσα ἐξηγήσας. κύριλλος
κατ' αὐτομὴν. σωρόθεος μέση τάξις ἐχρήσατο.
θαλέλαος ἀντικρίως τοὺς κώδικας εἰς πλάτος
ἐκδέσσωκε. θεόδωρος ἐρμουπολίτης σιωπῆσθαι
μηνῶς. ἐπὶ δὲ σιωπῆσθαι ἀνατόλιος. ὁ δὲ ἰσί-
λωρος ἐργασίον μὲν τοῦ θαλελαίου, πλατύ-
τορον δὲ τῶν λοιπῶν διό. ἀμείψας δὲ ἐδεήσας
ὁ βασι-

ὁ βασιλεὺς καὶ πῖναι τῶν παλαῶν διατάξεων,
νεαρὰς ἐβδμήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐφιλοπόνεσε
διατάξεις. καὶ ἰδὶαυ ταύταις χώραν ἀπένειμεν.
ἡμεῖς γάρ τὸ πόρι γάμων, τὸ πόρι φαλκιδίου,
καὶ τῶν τοιούτων, καὶ δὴ τὸ πόρι νόθων, ὁ πόρ
ὁ μέγας πρῶτος διέταξατο κωνσταντῖν Θ συμ-
παθεῖς ὅρον πόρι τοὺς τοιούτους διατεθεῖς. ταῦ-
τας δὲ τὰς νεαρὰς διὰ πιν Θ ἐξέλθετο τριβω-
νιανοῦ, λεξιου μὲν ἄλλως πλὴν φύσιν, καὶ εἰς ἄκρον
πάντων παιδίαν ἐξέσκημνον, φιλοχρηματίας
δὲ δαιμονίως ἀλισθημνον. διὸ καὶ γὰρ τῶ ταῦτας
συγγράφειν, πολλοὶ τῶν ἔχοντων δίκας χήμασιν
αὐτὸν ὑποφθείροντες παρέπειδον, τὰ μὲν πρὸς
τὸ συμφέρον αὐτοῖς μεθαρμόηειν, τὰ δὲ πρὸς
ἀσάφειαν καὶ διχόνοιαν χεδιάζειν. τελευτᾷ Θ
δὲ πάντων ὁ γὰρ βασιλεὺς αἰείδω Θ λέων ὁ
σοφὸς μίαν τὰ πάντα ποιησάμεν Θ πραγμα-
τείαν διὰ τὴν Θ σαββατίου πρωτοπαθαρείου καὶ
τὰ διέχοντα τῇ θεῷ σιωπᾶς εἰς γὰρ τά τε δι-
γεια καὶ τοὺς κώδικας καὶ πολλὰ τῶν ἰνστιτου-
τῶν καὶ αὐτὰς τὰς τοῦ ἰουστινιανοῦ νεαρὰς γὰρ βι-
βλίοις μὲν ἐξήκοντα τόλχεσι δὲ ὠργάνωσεν ἕξ,
πάν γιναντίον καὶ πλὴν χήσιν οὐ παρεχόμενον
γὰρ τοῖς πράγμασιν ἀποκρίνασθε καὶ ὑπεξελῶν.
ἴδαι τὸ ὡς εἰκὸς πολλὰ τῶν ἀρχαῶν νομοθετημέ-
νων

νων παρ' οὐδ' ἐκίμην δὴ αἰ τοῖς ὕδασι· ἀλλὰ καὶ
τῶν ἐκλεγετόντων τὴν συνθήκην τῆς φράσεως
μέδην πόρην καὶ παρέλκον ἐφρόντισον· ἔπει-
τα τὰ ἀναμέριον καὶ διεσπαρμένως πόρην τοῦ
αὐτοῦ πράγματι· εἰρημνία εἰς μίαν κατέστησε
τίτλου πόροχλῳ· πεποίηκε δὲ καὶ οὗτο· νεαρὰς
διατάξεις ἑκοσι πρὸς ταῖς ἑκατόν· ἀλλ' οὐ πάν-
σαι τήνδεον πολιτεύονται.

Mat-

Matthaei Monachi.

MAGNI nominis Imperator Iustinianus ex
multitudine iuris capitum ea, quae tempo-
ri, et negotijs solum vtilia essent, eligens;
nec non etiā dilatata, vt oportuit, coercens, quae-
que bis de eisdem rebus dicebantur, auferens;
tum etiam in Graecam linguam Codices, et Di-
gesta transtulit. Ad haec iuris introductionem
conscribens, quasi prima quaedam elementa, In-
stituta eum librum appellavit, quod introductio-
nem significat. Sed cum Digestorum volumen
summatim compositum esset; visum est quibus-
dam multa opportuna in ea breui collectione
omissa esse. Quamobrem iterum conscripta sunt
adiectis in singulis titulis ijs, quae paratitla dicun-
tur; vt supplerentur ea, quae vtilia praeterita fue-
rant. Interpretibus autem, et ministris non pau-
cis ad haec usus est. namque Stephanus quidam
late Digesta interpretatur: Cyrillus breuiter: Do-
rotheus media ratione vtitur. Thalelaeus Ante-
cessor Codices late edidit: Theodorus Hermo-
polita concise; breuius autem Anatolius; at Isido-
rus Thalelaeo angustius, latius vero alijs duobus:
Iam, cum vellet Imperator aliquot veteres con-
stitutiones immutare, centum et septuaginta No-
uellas constitutiones condidit, suumq. eis locum
distribuit. Immutauit enim, quae de nuptijs, quae
que de Lege Falcidia, atque alijs de rebus statuta
fuerant; necnon quae de nothis Magnus Con-
stantinus prius statuerat, benignius constituit.

Has

Has vero Nouellas per quendam Tribonianum edidit * natura quidem industrium, et qui ad summum eius disciplinae elabarauerat; sed qui auaritia mirum in modum captus est. Vnde etiam in earum conscriptione permulti iudicij inuoluti eum pecunia corrumpentes, persuaserunt ei, vt quaedam ad eorum commodum conuerteret, quaedam obscure, et ambigue conscriberet. Omnium autem postremus clarus inter Imperatores Leo Sapiens in vnum omnia conficiens volumen Sabbatij Protospatharij auxilio vsus, quae diuisa erant, connectens, et Digesta, et Codices, et multa ex Institutis, et illas Iustiniani Nouellas in libris sexaginta, partibus vero sex composuit. Quidquid contrarium fuerat, aut vsu in causis non receptum, abiudicauit, et abstulit. Cum, vt fit, multa a veteribus promulgata, postea repudiata sint. atque etiam ex his, quae in sua compositione elegit, nihil superfluum esse voluit, nihilq. inutile. tum etiam quae de eadem re diuersis locis dicta esse inuenit, in vnius tituli collectionem redegit. Hic etiam Nouellas Constitutiones centum et viginti confecit, quae non omnes hodie publice receptae sunt.

** Viden. Suidas verbo Tribonianus. et Constan. Hermanopol. lib. 1. tit. 1. prochiri.*

INDEX

INDEX CONSTITV-
tionum Graecarum Codicis
Iustiniani.

LIB. I.

Tit. i. de summa trinitate constitutiones III.
v. vi. vii. integræ.

Tit. ii. de sacrosanctis ecclesijs. Epitome constit.
xv. xvii. xviii. xx. xxiii. xxv. constitutio
xxvi. integra.

Tit. iii. de Episc. et clericis. constitutiones xxix.
xli. xlii. xliii. xlv. xlv. xlvii. l. l. lv. in-
tegræ. Epitome constit. xxxv. xxxviii. xxxix.

Tit. iiii. de Episc. audientia. cōstitutiones xiiii.
xxii. xxiii. xxv. xxvi. xxix. xxx. xxxiii.
xxxiiii. integræ. Epitome constit. xvii. xix.
xx. xxxii.

Tit. v. de hæreticis. cōstitutio vi. Græca, et Latina.
Epitome constit. ix. xi. xii. xiii. xiv. xv. xvi.
xvii. xviii. xx.

Tit. ix. de Iudæis Epitome const. ii.

Tit. x. Ne Christian. mancipium. Epitome const.
ii.

Tit. xi. de Paganis Epitome constit. ix. x.

Tit. xii. de ijs, qui ad ecclesias constitutio iii. in-
tegra. Epitome constit. vii. viii.

Tit. xiii. de legibus signa constit. xii.

Tit. xv. de mandatis principum signa const. ii.

Tit.

Tit. xvii. de vetere iure. constit. ii. Græca, et Latina.

Tit. xxvi. de officio Præf. Præt. orientis
signa constit. vi.

Tit. xxxiii. de officio Comitum rerum priuatar.
signa constit. iiii. v.

Tit. xxxix. de officio Rectoris prouinciæ.
Interpretatio constit. xiii. Latina tantum.

Tit. xlii. de officio militarium iudicum
signa constit. v.

Tit. xlvii. vel l., de adfessoribus. mentio constit.
xiii.

Tit. de officio Comitum sacri patrimonij
signa constit. i.

Tit. de officio Præfecti Annonæ. signa constit. i.

Tit. de officio Comitum sacri palatij. signa constit. i.

Tit. de officio Vicarij. signa constit. i.

LIB. II.

Tit. ii. de in ius vocando. signa constit. iiii.

Tit. v. de errore calculi. signa constit. ii.

Tit. vii. de aduocatis diuersorum iudicum
signa constit. viii.

Tit. xii. de procuratoribus. Epitome constit. xxvii.

LIB. III.

Tit. i. de iudicijs. Epitome constit. xi. xii.

Tit. ii. de sportulis. Epitome constit. ii.

Tit. iii. de pedaneis iudicijs. mentio constit. vi.

Tit.

Tit. iv. Qui pro sua iurisdictione. signa const. i.
vel ii.

Tit. x. de plus petitionibus. Epitome constit. i.

Tit. xii. de feriis. Epitome constit. ix.

Tit. xlii. de alex lusu. Epitome constit. i. ii. et in-
terpretatio integrarum Latinarum.

LIB. IIII.

Tit. xx. de testibus. signa constit. i. Epitome const.
xiv. xv.

Tit. xxi. de fide instrumentorum. constit. xvi. in-
tegra. Epitome xxii. constit.

Tit. xxiii. de actione pigneraticia. signa const. i.

Tit. xxxii. de nautico fœnore. signa constit. i.

LIB. V.

Tit. i. desponsalibus. Epitome constit. vi.

Tit. iiii. de nuptiis. Epitome xxix. constit.

Tit. ix. de secundis nuptiis. Epitome constit. xi.

Tit. xvii. de repudiis. Epitome const. xii.

LIB. VI.

Tit. iiii. de bonis libertorum. Epitome const. iv.

Tit. xxiii. de testamentis. mentio const. xxiv. xxv.

Tit. xxv. de institutionibus. signa constit. vi.

Tit. xlviii. de incertis personis. Epitome const. i.

Tit. xlix. ad S. C. Trebel. mentio vi. constit.

Tit.

Tit. lxi. de bonis, quæ liberis. signa ix. xxi. const.

LIB. VII.

Tit. xi. qui manu mittere non possunt
mentio constit. viii.

LIB. VIII.

Tit. x. de edificijs priuatis. constitutio xii. integra.

Tit. xi. de operibus publicis. Epitome constit. iii.

Tit. xlvii. de adoptionibus. Epitome constit. xii.

LIB. IX.

Tit. iiii. de custodia reorum. Epitome constit. vi.

Tit. v. de priuatis carceribus. Epitome constit. ii.

Tit. vi. si reus, vel accusator. Epitome constit. i.

Tit. viii. ad L. Iuliam maiestatis. mentio. vi. const.

Tit. xi. de mulieribus, quæ se proprijs seruis
Epitome constit. ii.

Tit. xvi. ad L. Corneliam de sicarijs

Epitome constit. iiii.

Tit. xviii. de maleficis. Epitome constit. x.

Tit. xxix. de crimine sacrilegij. Epitome constit. ii.

Tit. xxxvi. de famosis libellis. Epitome constit. i.

Tit. xxxvii. de abigeis. Epitome constit. ii.

Tit. xlvii. de pœnis. Epitome constit. xxvi.

Tit. xlix. de bonis proscriptorum

Epitome constit. xi,

LIB.

LIB. X.

- Tit. i. de iure fisci. Epitome constit. xi. |
Tit. ii. de conueniendis fisci venditoribus
Epitome x. constit. signa vi. vii. viii. ix.
Tit. iii. de fide, et iure hastæ fiscalis. constit. vii. in-
tegra.
Tit. xi. de delatoribus. Epitome constit. vii. viii.
Tit. xvi. de annonis, et tributis. Epitome const. i.
constitutio xiii. integra
Tit. xix. de exactionibus tributorum
constitutio ix. integra.
Tit. xxvii. vt nemini liceat. Epitome cōst. ii. iii. iv.
Tit. xxx. de discussoribus. Epitome constit. iv.
Tit. xxxiii. de prædijs curialium. mentio const. iv.
Tit. xlvii. de excusationibus munerum
signa constit. ii.
Tit. lv. quibus muneribus excusantur
Epitome constit. i.

LIB. XI.

- Tit. i. de lustralis auri collatione
Epitome constit. i. ii.
Tit. viii. de muri legulis. Epitome constit. xvi.
Tit. xvii. de suarijs. Epitome constit. iii.
Tit. xli. de spectaculis. Epitome constit. vii.
Tit. xlviii. de agricolis, censitis
constit. xviii. integra
Tit. liv. vt nemo ad suum patrocinium
Epitome constit. ii.

LIB.

LIB. XII.

Tit. xxv. de Castrensiariis. signa constit. vlt.

Tit. xxxiii. qui militare possunt

Epitome constit. viii.

Tit. xxxvii. de erogatione militaris annonæ

Epitome xviii. xix. constit.

Tit. xlvii. de filiis officialium. Epitome const. iii.

Tit. i. de executoribus. Epitome constit. vii.

Tit. lxi. publicæ latitiæ, vel consulum etc.

Epitome constit. ii.

Sunt itaque integræ constitutiones xxxiii.

epitomes vero constitutionum lxxxi.

Aliarum numerus est xxxii. omnium cxlvi.

IN-

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

10

INDEX LIBRORVM
ex quibus constitutiones Grae-
cae sumptae sunt.

Ephesina synodus Graeca
Codex Theodosianus
Pandectae Florentinae
Codex, Institutiones, et Nouellæ Iustiniani
Theophili Institutiones Graecae
Collectio constitutionum ecclesiasticarū Graeca-
rum cum paratitlis
Photij XIII. tituli nomocanonis cum scholijs
Theodori Balsamonis.
Prochiron trium Imperatorum Basilij, Constan-
tini, et Leonis titulorum xl.
Basilicorum Leonis Imp. aliquot libri ex lx.
Index Basilicorum ordine litterarum
Theodori Hermopolitae in decem libros Basili-
corum
Constantini Hermanopuli prochiron
Michaëlis Ataliothae prochiron
Eustathius de temporum interuallis
Prochiron incerti ordine litterarum, siue Iosephi
Tenedij.

1670

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

ἑτέρη διάταξις τοῦ πρώτου Βιβλίου
καὶ τίτλος τοῦ κώδικος.

Αὐτοκράτορες θεοδόσιος καὶ οὐ
αλεντινιανὸς . ᾱ. ᾱ. ὁρμίσδας
ἐπάρχῳ πρατωρίων . θεαπίζο-
μην , πάντα ὅσα πορφύριος
ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ μανίας ἐλαυνόμενος ἢ
ἑτέρος τις κατὰ τῆς εὐσεβοῦς τῶν χειρι-
ανῶν θρησκείας συνέγραψε παρ' οἰωδ' ἡ πό-
τε εὐρισκόμενα πνεύματι παραδίδοσθαι . πάν-
τα γὰρ τὰ κινουῦντα τὸν θεὸν εἰς ὀργὴν
συγγράμματα καὶ τὰς ψυχὰς ἀδικοῦντα
οὐδ' εἰς ἀκοὰς ἀνθρώπων ἐλθεῖν βουλόμε-
θα . ἐπὶ θεαπίζομεν τοὺς ζηλοῦντας τῷ
ἀσεβῇ νεσοείῃ πίσιν ἢ τῇ ἀδεμίτῳ αὐτοῦ
διδασκαλίᾳ ἀπολούθουντας . εἰμὲν ἐπι-
σηνοί εἰεν ἢ κληρονομοί . τῶν ἁγίων ἐκκλη-
σιῶν ἐκβάλλεσθαι εἰδ' ἐλαϊκοί , ἀναθεματί-
ζεσθαι . ἐξουσίαν ἔχοντων τῶν βουλομέ-
νων ὁρθοδόξων τῶν ἐπομέρων τῇ εὐσεβεῖ
ἡμῶν νομοθεσίᾳ δίχα φόβου καὶ βλάβης
δημοσιεύειν αὐτοὺς καὶ ἐλέγχειν . ἐπεὶ δ' ἡ
δὲ ἡλθεῖν εἰς τὰς εὐσεβεῖς ἡμῶν ἀκοὰς , ὥς
πρὶν διδασκαλίας πρὸς σωτέραν

† ἀμφι
βόλος

2

Β.

α.

76

α.

καὶ ἐξέθεντο ἀμφιβόλως† καὶ ἀκρίβως
συμφωνήσας τῇ ἐκτεθείσῃ ὀρθοδόξῳ πίσει
παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῶν συνελθόντων
ἐν νικαῖᾳ καὶ ἐν ἐφέσῳ ἁγίων πατέρων
καὶ κυρίως τοῦ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης τοῦ
γεγονότος τῆς μεγάλης ἀλεξανδρείων πό-
λεως ὑποσκόπτου. κελεύουμένου τὰ μὲν γεγονό-
τα βιαῦτα συγγραμματα ἢ πρὸ τούτου,
ἢ καὶ νῦν ἐμπίπραθῃ καὶ διαφερόντως
τὰ νεορίθ καὶ τελείῳ ἀφαρισμῷ παρα-
δίδοσθαι, ὥστε μήτε εἰς ἀνάγνωσιν τιρὸς
ἐλθεῖν. τῶν δὲ βιαῦτα συγγραμματα ἢ
τοι βιβλία ἔχον καὶ ἀναγινώσκειν ἀνεχο-
μένῳ. τὴν ἐσχάτῃ ζευξίαν ὑφορωμένων.
τοῦ δὲ λοιποῦ μηδ' ἐνὶ ἐξείρῃ παρὰ τὴν ἐκ
τεθείσαν πῶσιν καθάπερ εἰρηκαμέν τὴν
ἐν νικαῖᾳ καὶ ἐν ἐφέσῳ λέγειν τι ἢ διδασ-
κειν. DAT. XIIII. KAL. MAR.
CP. ZENONE ET POSTV-
MIANO COS

ἡ αὐτὴ ὅλη διάταξις ἐκ τῆς τρι-
της συνόδου.

Πρέπειν ἡ γὰρ μεθ' ἡμῶν βασιλείᾳ
τοὺς ὑπηκοὺς τοὺς ἡμετέρους πρὸς τῆς
ἐνσε-

εὐσεβείας ὑπομνήσκειν· ὅτω γὰρ ἢ πλεί-
 ον ἀκτήσαται τὴν τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος
 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐνμνήειαν· δύνατον εἶναι
 νομίζομεν ὅταν καὶ ἡμεῖς τὰ ὑπὲρ σω-
 τῆρα αὐτῶν ἀρέσκειν πυνδύζομεν, καὶ τοὺς
 ἡμῖν ὑπακούοντας εἰς τοῦτο προτρέπω-
 μεν. θεωροῦμεν δὲ ὡς πάντα ὅσα πορ-
 φύριος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ ματίας ἐλαυνόμε-
 ρος κατὰ τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας τῶν
 χριστιανῶν συνεγράψατο, παροϊωδῆτο τε ἐν
 ρισκόμενα πνεύματι παραδίδωσθαι· πάντα
 γὰρ τὰ κινουῦντα τὸν θεὸν πρὸς ὀργὴν
 συγγράμματα καὶ τὰς ψυχὰς ἀδικουῦντα
 οὐδὲ εἰς ἀκοὰς ἀνθρώπων ἐλθεῖν βουλόμε-
 θα· ἐπιθεωροῦμεν ὡς τοὺς ζηλουῦντας τὴν
 ἀσεβῆ μετορίαν λόξαν ἢ τῇ ἀδεμίτῳ αὐτοῦ
 διδασκαλίᾳ ἀκολοῦθουῦντας, ἐμὴν ἐπισ-
 κόποι εἶναι ἢ κληρικῶν, τῶν ἁγίων ἐκκλη-
 σιῶν ἐκβάλλεσθαι· οὐδὲ λαϊκοὶ ἀραδεματίζε-
 σθαι, ὑπὲρ τὰ ἥδη νομοθετηθέντα παρὰ τῆς
 ἡμετέρας θειότητος, ἐξουσίαν ἐχόντων τῶν
 βουλευτῶν ὀρθοδόξων τῶν ἐπομένων τῇ
 εὐσεβεῖ ἡμῶν νομοθεσίᾳ δίχα φόβου καὶ
 βλάβης δημοσιεύειν αὐτοὺς καὶ ἐλέγχειν.
 ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν εἰς τὰς εὐσεβεῖς ἡμῶν ἀ-

κοῦς, ὥσπερ ἐς διδασκαλίας τῆς σω-
τηρίας καὶ ἐξέθετο ἀμφιβολῶς καὶ ὑπε-
βῶς συμφωνούσας τῇ ἐκτεθείσῃ ὀρθοδόξῃ
πίσει παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῶν συν-
ελθόντων ἐν νικαίᾳ καὶ ἐν ἐφέσῳ ἁγίων πα-
τέρων καὶ κυρίου τοῦ τῆς ἐν λαβούς μην-
μης τοῦ γεγορότος τῆς μεγάλης ἀλεξαν-
δρείων πόλεως ἐπισκόπου κελένομι τὰ
μὲν γεγορότα διὰ ταῦτα συγγράμματα ἢ
καὶ πρός τ' ἢ καὶ μετὰ ἐμπίπρασθαι, καὶ τε-
λείῃ ἀφαρισμῷ παραδοθῆναι. ὥστε μήτε
εἰς ἀνάγνωσιν πρὸς ἐλθεῖν. τῶν τὰ τοιαῦ-
τα συγγράμματα ἢ βιβλία ἔχειν καὶ ἀ-
μαγιστῶσκειν ἀρεχομένῳ, τὴν ἐσχάτην ἡ-
μωρίαν ὑφορμίζων. τοῦ δὲ λοιποῦ μελε-
τῆς ἐξῆρται πρὸς τὴν ἐκτεθείσαν πίσιν κα-
θὰ πρός εἰρήκαμην ἐν τε νικαίᾳ καὶ ἐν ἐφέ-
σῳ, λέγειν τι ἢ διδάσκειν, δηλαδὴ τῶν πα-
ραβαινόμενων τοῦτο ἡμῶν ὁ θεῖος θεσπι-
σμός τῇ ἐγκειμένῃ ἡμωρίᾳ τῷ ἐκπεμφθέντι
πρὸς τῆς ἀσεβοῦς πίσεως μεσοῦς νόμῳ ὑ-
πεβαλλομένων. ὥστε δὲ πάντας τῇ πείρᾳ
μαθεῖν ὡς ἡ ἡμετέρα θειότης ἀποστέφε-
ται τοὺς ζηλωτὰς τὴν ἀσεβῆ μεσοῦς πί-
σιν, θεωροῦμεν εἰς αἰῶνα τὸν πάλα διὰ
τὴν

Β. α.

Τ. α.

5

τῷ αἰτίᾳ ταύτῃ παρ' ἡμῶν ἀγαρακτῇ
 σει ὑποβληθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο οὐκ ἴσ-
 μιν ὅπως μετὰ δύο γάμους ὡς μεμαθήκα-
 μεν παρὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας τῆς
 τυρίων πόλεως ἐπίσκοπον γεγορότα τῆς
 μὲν ἐν τῷ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐκβληθῆ-
 ναι ἐκ τῆς αὐτοῦ μόνης πατρὸς διὰ γιν-
 ῖσιν ἡσυχάζοντα παντελῶς τοῦ σχήματος καὶ
 τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱερέως ἐσερχόμενον. ταῦ-
 τα δὲ μὴ ἢ σὴ μεγαλωπρέπεια ἀκολουθοῦ-
 σα τῷ σκοπῷ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας πα-
 ραφυλάξαι καὶ πέρας παραδοῦναι
 πονηρίας.

ἡ πέμπτη διάταξις τοῦ αὐτοῦ
 τίτλου.

Αὐτοκράτωρ ἰσχυριανὸς αὐγυγος* τῆς
 ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἡμῶν κη-
 ρύτῃς ἡ ἁγία τῷ θεῷ καθολικὴ καὶ ἀποστολι-
 κὴ ἐκκλησία κατ' ὁδὸν ἀπὸ τοῦ καίριον
 δεξαμένης ἀκολουθοῦντες ἡμεῖς τοῖς τῶν
 ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν μετ' ἐκείνων δια-
 πρεφάμενων ἐν ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλη-
 σίαις διδασκόμενα, δὴ καὶ ὡς ἡμεῖς ἀπα-
 σι ποιῆσαι φανερόν ὅπως ἔχομεν πόρ-
 ρον

Α 3

τῆς

τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος. ἀνδραθουῶντες τῇ πα-
 ραδόσει καὶ ὁμολογίᾳ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ
 καθολικῆς ἐκκλησίας. πιστεύοντες γὰρ εἰς
 πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα μίαν
 οὐσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν προσκυώ-
 μεν, μίαν θεότηῃ μίαν διωάμιον τριά-
 δια ὁμοῦσιον. ἐπ' ἐσχάτῳ δὲ τῶν ἡμερῶν
 ὁμολογοῦμεν τὸν μονογενῆ τὸν θεὸν υἱὸν τοῦ
 ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ προαίωνος καὶ ἀχρόνως
 ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα τὸν σωαίσιον
 τῷ πατρὶ τὸν ἐξ ὃς τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ
 πάντα κατελθόντα ἐκ τῶν ὀρατῶν σαρ-
 κωθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἁγί-
 ας ἐνδόξου καὶ ἀειπαρέμυθ μαρτίας, καὶ ἐν
 ἀνθρωπῆσαι σαυρόντ' ἐπομῆναι τα-
 φῶσαι καὶ ἀναστῆναι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
 ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ τέτε θαύματα καὶ
 τὰ πάθη ἀπὸρ ἐκουσίως ὑπέμεινε σαρ-
 κὶ γινώσκοντες, ὃ γὰρ ἄλλον τὸν θεὸν λό-
 γον καὶ ἄλλον τὸν χριστὸν ὠδισάμεθα ἄλλ' ἔ-
 να καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοῦσιον τῷ πατρὶ ἱ-
 στὺν θεότητα καὶ ὁμοῦσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν
 κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. ἔμεινε γὰρ τριάς
 ἡ τριάς καὶ σαρκωθέντος τοῦ ἐνός τῆς τρι-
 ἀδος θεοῦ λόγου. ὅτε γὰρ τελέσθου προσώ-
 που

πρὸ προδήκῳ ὑποδέχεται ἡ ἁγία τριάς. ὁ
 τότε τῶν ζίνων αἰτῶς ἐχόντων, ἀναθεματίζο
 μὲν πᾶσαν ἄρεσιν ἐξαερέτως δὲ νεόρου
 τὸν ἀνθρώπου πολάτρω τὸν δικαιοῦτα τὸν ἑ
 ρα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ
 θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν καὶ μὴ ὁμολογοῦντα
 κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν τὴν ἁγίαν ἐν
 δοξῶν ἀειπαρθένον μαρίαν θεοτόκον. ἀλλὰ
 ἄλλοι μὲν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς θεὸν λόγον
 λέγοντα ἄλλον δὲ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας ἀειπαρθέ
 νος μαρίας χάριτα δὲ καὶ οἰκειώσεται πρὸς
 τὸν θεὸν λόγον θεὸν αὐτὸν γεγενῆσθαι. ὁ μὲν
 δὲ ἄλλὰ καὶ εὐτυχῆ τὸν φρενοβλαβῆ τὸν φαρ
 τασίαν εἰσάγοντα. ἄρνησθαι τὴν ἐκ
 τῆς ἁγίας ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου μα
 ρίας ἀληθινὴν σάρκωσιν αὐτῆς τὴν ἡ
 μετέραν, σωτήριαν καὶ μὴ ὁμολογοῦντα κα
 τὰ πάντα ὁμοῦσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν
 θεότητα καὶ ὁμοῦσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ
 τὴν ἀνθρώπου πότητα τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 ἀπολινάριον τὸν ψυχοφθόρον τὸν ἄνομιον λέ
 γοντα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν
 υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν καὶ σύγχυσιν ἡ
 φρεμόν εἰσάγοντα τῇ ἐνανθρωπήσει τοῦ μο
 νογενῆς υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ πάντας τοὺς τὰ

αὐτῶν φρονησάντας ἢ φρονοῦντας. εἰ γὰρ
τιμὲς μετὰ ταύτῃ ἡμῶν τῷ προαγόμεν-
σιν καὶ τῷ τῶν κατὰ τόπον θεοφιλεσά-
των ἡμῶν ὑδισκώπων πληροφορίαν ἐνρεθώ-
σι τὸ λοιπὸν γνώμης ἐμαρτίας ὅρτες, μὴ
προσδοκῆσωσι συγγνώμης ἀξιώθῃαι. κε-
λεύομεν γὰρ τὸς κοίτους ὡς ὁμολογουμέ-
νους αἵρετικὸς τῷ προσήκοῦτι ὑποβάλλε-
σθαι, σωφροσινῶ. DAT.*

ἡ ἕκτη διὰ ταξίς τῶ αὐτῶ
πύλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς κωρσαντινῶν πολί-
ταις. τὸν σῶτῆρα καὶ σωτήριον τῶν
ὅλων Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν
ἡμῶν θεραπεύοντες διὰ πάντοτε, σπουδαί-
ζομεν ὅσον ἐνδέχεται νομῶ καταλαμβάνε-
σθαι αὐθρόπρον μμεῖδι τῷ αὐτῶ συγκα-
τάβασιν καὶ ἐνδόντες πινὰς τῆ νόσῳ καὶ
μαρίᾳ κρατῶμεν τῶν ἀσεβῶν μεσοείχ
καὶ ἐντυχῶς τῶν ἐχθρῶν τῶ θεῶ καὶ τῆς ἁ-
γίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλη-
σίας ἀρνημένους τῷ ἁγίῳ ἐνδοξοῦ ἁει-
πάρεμον μαρίαν θεοτόκον εἰπεῖν κυρίως
καὶ

καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπέυσαν τούτους
τὴν ὀρθὴν τῶν χριστιανῶν διδασκαλίαν
τοῖς ὁμοῖς ἀριάτως ἔχοντες κρύπτουτες
τὴν ἐαυτῶν πλάνην, πόριζοντο καὶ
μεμαθήκαμεν τὰς τῶν ἀπλυστέρων ψυχὰς
ἐκταράσσοντες καὶ σκαμνολέγοντες καὶ ἐν
ἀντίθετον τῆς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς
ἐκκλησίας λέγοντες. ἀναγκαῖον δὲ νῦν ἐνο
μίσαμεν καταλύσαι μὲν τὰς τῶν αἱρετι
κῶν ψευδολογίας σαφηνίσαι δὲ πᾶσιν
ὅπως δοξάζει ἡ ἀγία τῷ θεῷ καθολικὴ
καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία κηρύττει δὲ ὅτι
ταύτης ὁσιώτατοι εἰσὶ οἱ καὶ ἡμεῖς ἐπὶ
μεροὶ φαμερὰ καθισθῶμεν τὰ πόρι τῆς ἐν
ἡμῖν ἐλπίδος καὶ κληνίζοντες τοῖς μὴ γέ
νοιτο ἀλλ' ἐλέγχοντες τὴν μαρτυρίαν τῶν φρο
νουμένων τῶν ἀσεβῶν αἱρετικῶν ὅπως ἡ
δὴ καὶ ἐν προσημοίῳ τῆς ἡμετέρας βασι
λείας πράξαντες πᾶσι κατὰ δὴλον ἐποίη
σαμεν. πιστεύομεν γὰρ εἰς ἕνα θεὸν πατέρα
πατρὸς καὶ υἱὸν καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν
Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦ
μα μίαν θείαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι προσ
κυνῶντες μίαν θεότητα μίαν δύναμιν τριά
δα ὁμοούσιον ἐπέσχοντες δὲ τῶν ἡμερῶν ὁ
μολο

ἡμεῖς οὖν τοῦ κρείττου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ μετὰ τὸ ἦν τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ θεοῦ
 ἐκείνου θεὸν ἀληθινόν τὸν πρὸ αἰώνων καὶ
 ἔχοντα ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα τὸν
 σωτήριον τῇ πατρὶ τὸν ἐξού τὰ πάντα
 καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα κατελθόντα ἐκ τῶν ὀ-
 ρανθῶν σαρκωθεὶς ἐκ πνεύματος ἁγίου
 καὶ τῆς ἐγίας ἡμέρας καὶ ἀσπαρθῆνός μα-
 ρίας, καὶ ἐκιδρυθεὶς σαυρόν τε ὑπομεί-
 νει ὑπὲρ ἡμῶν ὡς πατὴρ πλάττει. Ἰαφῆ-
 ραί τε καὶ ἄρξεν τε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐνός καὶ
 τῇ τέτάρτῃ τῆς πέδης καὶ τὰ θαύματα ἀ-
 πείρηται ὑπὲρ ἡμῶν ἐν σαρκὶ γυνάσ-
 κηται. ὁ γὰρ ἔπειτα καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἄλ-
 λου τοῦ καὶ ἐν ὡς πλάττει ἀλλ' ἔπειτα καὶ τὸν
 αὐτὸν ὡς ἐν τῇ πατρὶ καὶ τῇ τῷ θεότητι
 καὶ ἐμύστιον ἡμῶν τὸν καὶ τὸν καὶ τῷ ἀνθρώ-
 ποτητι αἱ γὰρ ἐστὶν ἐρριότητι τέλειος ὥτως
 ὁ αὐτὸς καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος. τῷ
 γὰρ καθ' ὑπόστασιν ἐμῶν διεχόμεθα καὶ ὁ
 μολονόμεν ἔμῳ γὰρ τριὰς ἡ τριὰς καὶ
 σαρκωθέντος τοῦ ἐνός τῆς τριᾶδος θεοῦ λ'
 γα, ὅτε γὰρ τετάρτῃ προσώπου τῶν τῶν
 καὶ ὡς διέχετο ἡ ἁγία τριὰς.
 ἡμῶν ὥτως ἐχόντων ἀναδεμῶν

100 100 100 100
 100 100 100 100

σαρ αἵρεσιν ἐξαίρετως δὲ νεώτερον τὸν αὐ-
 θρωπολάτριν καὶ τὸς τὰ αὐτοῦ φρονή-
 σαυτάς τε, ἢ φρονῶντας τὸς διακριώτας
 τὸν ἕνα κυρίως ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸν τὸν
 υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν καὶ μὴ ὁμο-
 λογουῦτας κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν
 τὴν ἁγίαν ἐκδοξον καὶ ἀειπαρθενον μα-
 ρίαν θεοτόκον τουτίσι μητέρα θεοῦ, ἀλλὰ
 δύο υἱοὺς λέγουσας ἄλλον μὲν τὸν ἐκ τοῦ
 πατρὸς θεὸν λόγον ἄλλον δὲ τὸν ἐκ τῆς ἁ-
 γίας ἀειπαρθένου θεοτόκου μαρίας χάρι-
 τι δὲ καὶ σχέσει καὶ οἰκειώσει τῇ πρὸς
 τὸν θεὸν λόγον αὐτὸν γεγενῆσθαι. καὶ
 ἀρνούμενους καὶ μὴ ὁμολογουῦτας τὸν
 διαπρότῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸν τὸν υἱὸν
 τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν τὸν ἁγίον
 καὶ ἐνανθρωπήσαντα
 θεῖτα ἕνα εἰματῆς ἁγί-
 οῦ τριᾶδος, οὐ τοῦ
 κυρίου μόνου
 τριᾶδος
 πῶς
 ῥ

τῆς ἁγίας πατρὸς καὶ θεοτίκῃς μαρίας
 ἀληθινῶ γέννητιν τῷ κυρίῳ καὶ σωτῆρος
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τέστιν τὴν ἡμετέραν
 σωτηρίαν. καὶ μὴ ὁμολογοῦντας αὐτὸν ὁμο-
 ὄσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ
 ὁμοόσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα
 τοῦ αὐτοῦ δὲ τρόπου καὶ ἀπολιμνίου τοῦ
 ψυχροφθόρου καὶ τὰς τὰ αὐτῷ φρονήσαντας
 ἢ φρονοῦντας. τὰς ἀρῶν λέγοντας τὸν κύ-
 ριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
 θεὸν ἡμῶν καὶ σύγχυσιν ἥδι φυρμόν εἰσά-
 γοντας τῇ ἐνανθρωπήσει τῷ μορογενεῖς καὶ
 τῷ θεῷ καὶ πάντας τοὺς τὰ αὐτῶν φρονή-
 σαντάς τε καὶ φρονοῦντας. D A T.
 ID. MAR. DN. IVSTINIA. PP.
 AVG. III. COS.

Τὸ αὐτὸ ἐφεσιόεις. τὸ αὐτὸ καισαρεῦσι. τὸ
 αὐτὸ κυρκελοῖς. τὸ αὐτὸ ἀμελιωοῖς,
 τραπεζοῦσι. ἱεροσολυμίταις ἀπαμεῦ-
 σιν ἰουδαίαν πολίταις θεοπολίταις σε-
 βασηροῖς ἱερσένυσιν ἀγκυραροῖς.

ἡ ἐβλόμη δικάζεις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

ὁ αὐτός

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἐπιφανίῳ τῷ ἁγιοτά-
τῳ, καὶ μακαριώτατῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βα-
σιλείας ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμένης
καὶ πατριάρχῳ.

Γιγνώσκειν βυλόμενοι τῷ σὺν ἁγίῳ
σύνῳ πάντας τὰ εἰς ἐκκλησιασικῶν
ὀργῶντα κατὰσασιν, ἀναγκαῖον ἡγν-
σάμεθα ταύτας πρὸς αὐτῷ χήσαθαι
ταῖς θείαις συλλαβαῖς, καὶ δι' αὐτῶν διηλα-
αὶ τῇ κατασῆσαι τὰ κληθέντα ἀπὸ καὶ αὐ-
τῷ εἰσεῖναι πεπείσμεθα. ἐνθούσιες γὰρ ἡμεῖς
ἀλλοτρίους τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστο-
λικῆς ἐκκλησίας τῇ τῶν ἀσεβῶν νεσορίῳ
καὶ ἐντυχέος ἀκολουθοῦντας πλάμῃ καὶ
ταῖς ἰσχύων βλασφημίαις κεχημέρους θεῶν
προεβήκαμεν ἰσχυροῦ. ὅπου καὶ ἡ σὴ γι-
γνώσκει ἁγίως ὅτι τῷ τῶν ἀερέτικῶν
μαρίαν ἡλέγξαμεν οὐδὲν παρτελῶς ἐναλ-
λάξαμεντες ἢ ἐναλλάττομεντες ἢ παρεξελθόν-
τες τῆς μέχρι νῦν σωθεῖν κρατῆσθαι ἐκ-
κλησιασικῆς κατὰσάσεως καθὰ καὶ ἡ σὴ
γιγνώσκει μακαριότης. ἀλλὰ διὰ πάντων
φυλάττομεν τῷ κατὰσασιν τῆς ἐρώ-
σεως τῶν ἁγιοτάτων ἐκκλησιῶν τῆς
πρὸς

πρὸς τὸν ἁγιώτατον πάπα τῆς πρεσ-
 βυτάρας ρώμης καὶ πατριάρχῳ πρὸς
 ὃν καὶ τὰ ὅμοια τούτοις γεγράφαμεν.
 οὔτε γὰρ ἄνε χόμεθα π τῶν εἰς ἐκκλη-
 σιασικὴν ὁρμήων κατὰσασιν μὴ καὶ
 τῇ αὐτοῦ ἀναφέρειν μακαριότητα, ὡς
 κεφαλῇ οὔσῃ πάντων τῶν ὁσιωτά-
 των τοῦ θεοῦ ἱερέων. καὶ ἐπειλὴ ὁ σά-
 κισ ἐρτούται τοῖς μέρεσιν αἰρετικοὶ ἀν-
 εφύησαν τῇ γνῶμῃ καὶ ὀρθοκρίσει τοῦ
 ἐκείνου σεβασμίου θρόνου κατηργήθησαν.
 ἐκ γὰρ τῶν παρουσῶν θείων ἡμῶν συλ-
 λαβῶν μαθήσεται ἡ σὴ ἀγιωσύνη τὰ
 παρ' ἡμῶν πεπεδημένα ἐφ' ᾧ τοὺς ἐπι-
 χειροῦντας πονηρῶς νοεῖν ἐρμύενειν τὰ
 παρ' ἡμῶν ὀρθῶς ἐν τῷ ἰδίῳ λεχθέντα
 ἐκτῶν παρουσῶν θείων ἡμῶν ἐλέγχεται
 συλλαβῶν. Ολίγοι ἄριστοι καὶ ἀμό-
 τριοι τῆς ἀγίας τοῦ θεοκατολικῆς καὶ ἀ-
 ποστολικῆς ἐκκλησίας ἀντιπεῖν ἰου-
 δαϊκῶς ἐθάρρῃσαν πρὸς τὰ παρὰ πάν-
 των τῶν ἱερέων ὀρθῶς κρατούμενα καὶ
 δοξαζόμενα καὶ κερυθόμενα ἀρνούμε-
 ροι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν μο-

ρογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν σα-
ρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἁγίας
ἐκδόξου ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου μαρ-
ίας καὶ γνῶνθω πᾶσα ρτὰ καὶ σωρωθέν-
τα ἕνα εἶναι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου
τριάδος σὺν πρῶσκυον ῥῥιον καὶ σὺν
δοξαζόμενον τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύ-
ματι ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεό-
τητα καὶ ὁμοούσιον τὸν ἡμῖν αὐτὸν κα-
τὰ τὴν ἀνθρώπινην παθόντων σαρκι τὸν
αὐτὸν ἀπαθὴν θεότῃ, παραιτούμενοι δὲ
τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν μο-
ρογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν ὁμολο-
γεῖν ἕνα εἶναι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου
τριάδος διῆλοι εἰσὶ καὶ ἐλέγχονται τῇ
τοῦ ἀσεβοῦς μεροῦ ἀκολουθούτες πο-
νηρᾷ διδασκαλίᾳ κατὰ χάριν αὐτὸν λέ-
γοντες υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἄλλον τὸν θεὸν λόγον
καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν λέγοντες ὅς ἀραθεμα-
τίζομεν καὶ τὰ αὐτῶν λόγματα καὶ τὸς τὰ
αὐτῶν φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας ὡς ἄλ-
λοτρίους ὄντας τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθο-
λικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ
οἱ ἐν λαβέσατο τῶν ἐναγῶν μορᾶς κρείων
ἀρχι-

ἀρχιμαρτυροῦνται ἀκολουθοῦντες τῇ τῶν ἁ-
 γίων πατέρων παραδόσει καὶ μηδὲν παρ-
 ἑλῶς ἐραλλάττοντες ἢ ἐραλλάττοντες τῆς
 μέχρι νῦν καθὰ εἴρηται ἐκκλησιαστικῆς
 πίστεως συμφώνως ὁμολογοῦσι καὶ
 δοξάζουσι κηρύττοντες τοῦ δεσποτῆς ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ
 καὶ θεοῦ ἡμῶν τὸν πρὸ αἰῶνος καὶ ἀχρό-
 νως ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα καὶ ἐπ' ἐσ-
 χάτων ἡμερῶν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐ-
 ρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁ-
 γίου καὶ τῆς ἀγίας ἐκδόξης ἀειπαρθένου
 καὶ θεοτόκου μαρίας καὶ ἐνανθρωπήσαντα
 καὶ σαυρωθέντα ἕνα εἶναι τῆς ἀγίας καὶ
 ὁμοσίου τριάδος. ὁμοούσιον γὰρ αὐτὸν ἴσ-
 μεν τῷ πατρὶ καὶ τὴν θεότητα καὶ ὁμό-
 σιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν καὶ τὴν ἀνθρωπότη-
 τα παθόντα σαρκὶ τὸν αὐτὸν ἀπαθῆναι θεότη-
 τι. ὥς γὰρ ἐστὶν ἐνθεότητι τέλειος, ὅτως ὁ αὐ-
 τὸς ἐνανθρωπότητι τέλειος. τὴν γὰρ καθ' ὅ-
 πους αἰνῶσις ἐννοσιμὴν δεχόμεθα καὶ ὁμολογῶ-
 μεν ἐπειδὴ τοίνυν ὁμοιογενὴς υἱὸς καὶ λό-
 γος τοῦ θεοῦ ὁ πρὸ αἰώνων καὶ ἀχρόνως ἐκ
 τοῦ πατρὸς γεννηθεὶς αὐτὸς καὶ ἐπ' ἐσχα-
 τῶν ἡμερῶν κατελθὼν ἐκ τῶν οὐρανῶν
 καὶ

καὶ σαρκωθεὶς ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς
 ἁγίας ἐροδύξου καὶ θεοτόκου μαρίας καὶ ἐν ἁμ
 θρωπήσας τοῦτέστι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
 Χριστὸς κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεὸς
 ἐστὶ, διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἁγίαν ἐροδοξον ἀειπᾶν
 θεμον μαρίαν κυρίως καὶ ἱστῶν ἀλήθειαν
 μητέρα θεοῦ λέγομεν ὅχι ὡς τοῦ θεοῦ λό-
 γου τὴν ἀρχὴν ἐξαυτῆς λαβόντος ἀλλ' ἐπ' ἐχά-
 τω τῶν ἡμερῶν κατελθόντος ἐκ τῶν ὕδατων
 καὶ ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντος καὶ τεχθέντος
 καὶ ἐνανθρωπήσαντος ὃν ὁμολογούμεν κα-
 θὰ εἶηται ὁμοούσιον εἶναι τῷ πατρὶ κα-
 τὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐ-
 τὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ αὐτοῦ τὰ
 θαύματα καὶ τὰ πάθη ἅπαρ ἐκουσίως ὑπέ-
 μειρε σαρκὶ γινώσκοντες. ταῦτα θίμω
 ἐστὶν ἅπαρ διὰ τοῦ θείου ἡμῶν εἰρηώτερος ἰδί-
 κτου, τοὺς αἰρετικούς ἠλέεσθαι, ὡς ἐν
 θείῳ ἰδίκτω καὶ πάντες οἱ εὐρεθέντες ἐμ-
 ταῦθα ὁσιώτατοι ὑπόσκοποι καὶ εὐλαβέ-
 σασι ἀρχιμαρτυροῦνται, ἅμα τῇ σῇ ἁγίω-
 σμῷ καὶ θυπέγραψαν, ἀκολουθοῦντες
 διὰ πάντων ταῖς ἁγίαις τέτταρσι σωό-
 λοις καὶ τοῖς παρ' ἐκείνης αὐτῶν διατυ-
 πωθεῖσι τοῦτέστι τῆς τε ἐννικαίας τ' τ' ιη.

καὶ τῆς ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ πόλει τῇ
 ρ μ. καὶ τῆς ἐν ἐφέσῳ τῆς προτέρας καὶ
 τῆς ἐν χαλκηδόνι δ'ήλου πᾶσι καθεσῶτος
 ὅτι τὸν πᾶσι τοῖς ἅμα ἡμῖν πιστοῖς τοῖς
 ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλη-
 σίας πρᾶδοθέντα ὅρον τῆς πίστεως τοῦτέστι
 τὸ ἅγιον μάθημα ἥτοι σύμβολον κρατοῦ-
 μεν τε καὶ φυλάττομεν τὸ παρὰ τῇ .τι η.
 ἁγίῳ πατέρῳ ἐκτεθεῖν ὅπερ καὶ οἱ ἐν ταύτῃ
 τῇ βασιλευούσῃ πόλει ρ ν. ἅγιοι πατέρες
 σαφηνίσαντες ἐτράνωσαν ὡς ἑλπίως
 ἔχοντες αὐτὴν, ἀλλ' ἐπεὶ δὴ πόροι τῆς ἀλη-
 θείας ἐχθροὶ οἱ μὲν ἀθετεῖν ἐπεχείρησαν
 πλὴν τῶν ἁγίων πνεύματος θεοτήτα, οἱ δὲ
 πλὴν ἐκ τῆς ἁγίας ἀειπαρθένου θεοτόκου
 μαρίας ἀληθινῶς σάρκωσιν τοῦ θεοῦ λόγου
 ἠρνήσαντο. διὰ τῶν γραφικαῖς μαρτυρίαις
 τὸ αὐτὸ μάθημα οἱ εἰρημῆνοι ρ ν. ἅγιοι πα-
 τέρες σαφηνίσαντες ἐτράνωσαν ἵνα αἱ
 ἄλλαι ἅπασαι ἁγίαι σινοδοὶ τοῦτέστι
 ἡ ἐν ἐφέσῳ προτέρα καὶ ἡ ἐν χαλκηδόνι τῇ
 αὐτῇ πρὸς ἀκολουθήσασαι ἐδείξαντο καὶ
 ἐφύλαξαν πλὴν ἁγίαν ἐνδοξον ἀειπαρθε-
 νον μαρίαν θεοτόκον ἐκήρυξαν, καὶ τοὺς
 μὴ ὁμολογῶντας αὐτῇ θεοτόκον ἀναθε-
 μάτισαν.

μάτισαυ. ὁμοίως δὲ ἀναθεμάτισαυ καὶ τοὺς
 ἑτέροισιν σύμβολον ἢ τὸ ἅγιον μᾶθημα παρὰ
 διδόντας πρὸς τὸ ὑπομνῆσαι τὴν ἀγίαν
 πατέρα καὶ ἐκτεθεῖν σαφηνισθῆναι δὲ καὶ ἰσχυρῶς
 πρὸς τὴν ἐνταύτη τῇ βασιλευσούσῃ πόλιν.
 ἡ ἀγία πατέρα καὶ ἡ μὲν ἐμὲ φέρει πρὸ
 τέρας τὸν τε ἀσεβῆ νεσόειον καὶ τὰ αὐτοῦ
 δόγματα καθεῖλετε καὶ ἀναθεμάτισε καὶ
 τοὺς τὰ αὐτοῦ φρονήσαντας ἢ φρονουῦντας
 καὶ τοὺς σιωπῶντας αὐτῷ ἢ σιωπῶ-
 νουῦντας ἀναθεμάτισε. ἡ δὲ ἡ γὰρ χαλκηδόνι
 ἁγία σύνοδος καθεῖλετε καὶ ἐξέβαλε
 τὴν ἀγίαν τὴν θεὸν ἐκκλησιῶν καὶ ἀνεθε-
 μάτισε καὶ τὸν ἀσεβῆ ἐντυχέα καὶ τὰ
 αὐτῷ δόγματα καὶ τοὺς τὰ αὐτῷ φρονή-
 σαντας ἢ φρονουῦντας καὶ τοὺς σιωπῶν-
 τας αὐτῷ ἢ σιωπῶντας καὶ παν-
 τας τοὺς αἰρετικούς. καὶ τὰ αὐτῷ δόγματα
 καὶ τοὺς τὰ αὐτῷ φρονήσαντας ἢ φρο-
 νουῦντας ἀναθεμάτισε. ὁμοίως δὲ ἀνα-
 θεμάτισε καὶ νεσόειον καὶ τὰ αὐτῷ δόγ-
 ματα καὶ τοὺς τὰ αὐτῷ φρονήσαντας ἢ
 φρονουῦντας καὶ τοὺς σιωπῶντας αὐτῷ
 ἢ σιωπῶντας ἢ αὐτὴν δὲ ἡ γὰρ χαλκηδόνι
 ἁγία σύνοδος καὶ τὴν τὸ μέγαλον πρό-

κλου πρὸς ἀρεμίας συγγραφῆσαν ἐπιστο-
 λῶν περὶ τοῦ χλιῶαι λέγειν τὸν δεσπότην
 ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
 θεὸν ἡμῶν ἕνα τῆς ἀγίας τριάδος ἡ τοῦ
 δικίας ἀναφορὰς, ἐλέξατο τε καὶ ἐβεβαίω-
 σεν. εἰ γὰρ τὰς εἰρημέρας τέσσαρας ἀγίας
 σωόδους πρὸς ἐλθομένην ἢ τὰ παρ' αὐτῶν δια-
 τυπωθέντα, δι' ἡμῶν ἀδελφῶν τοῖς καθαιρε-
 θῆσιν ὑπὸ αὐτῶν αἰρετικοῖς καὶ τοῖς αὐτῶν
 δόγμασι, τὴν ἐκ αὐτῶν λύμην πάλιν εἰς
 τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐνδείκνυ-
 δασα. ὁποῦ ἐκείνῳ δέχεται πρᾶχθῆναι ποτὲ
 μὴ γένοιτο ἐπειλὴ αἱ εἰρημέραι δ. ἀγίας
 σωόδοι δὲ τῶν δικίων λογμάτων τοὺς
 αἰρετικούς καὶ τὰ τούτων δόγματα ἐξέβα-
 λον καὶ εἴτις πρὸς μίαν τῶν εἰρημέρων ἀγί-
 ων σωόδων ἀμφιβάλλοι, πρόσκλητος ἐστὶν
 ἐκείνα φρογῶν τὰ δόγματα τὰ παρ' αὐτῶν
 ἐκβληθέντα τε καὶ ἀναθεματιζόμενα. μη-
 δεὶς δύνωμά τι ὑμᾶς ταραξάτω ἐλπί-
 σι ματαία κρατέμενος ὅτι ἡμεῖς ἐναρτίον
 τῶν εἰρημέρων ἀγίων δ. σωόδων ἐπρά-
 ξαμεν ἢ πράξομεν ἢ πρᾶχθῆναι παρὰ τι-
 σι συγχωρήσομεν ἢ ποριαιρεθῆναι τὴν
 τῶν αὐτῶν ἀγίων δ. σωόδων δόξαν μνή-
 μω

μὲν ἐκτὼν εἰρημένων τῆς ἐκκλησίας λι-
πτύχων ἀνεξόμεθα. πάντας γὰρ τοὺς παρ'
αὐτῶν καθαιρεθέντας καὶ ἀραδεματιδέν-
τας καὶ τὰ τῶν καθαιρεθέντων δόγματα,
καὶ τοὺς τὰ αὐτῶν φρονήσαντας ἢ φρον-
οῦντας ἀραδεματίζομεν. ὅθεν εὐχέσθω ἡ-
μῖν τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ ἡ μακαριό-
της σου πάντας περὶ τοῦ ἡμετέρου σκοποῦ
καὶ τῆς πόρι τῶν ἀμώμητον πίσειν απο-
δῆς, διδάσκουσά τε καὶ πληροφοροῦσα.

DAT. VII. KAL. APR. CP. DN.
IUSTINIA. PP. A. III. COS

ἡ ἐπιτομή ἡ διεξιμωμία τῆς πέμπτης καὶ
δεκάτης διατάξεως τοῦ δευτέρου τίτλου τοῦ
πρώτου Βιβλίου τοῦ κώδικος: ἧς ἡ ἀρ-
χή ἐστι νοσοκόμεον.

Ἐὰν τις θεωρήσῃται τι πρᾶγμα κινητὸν
ἢ ἀκίνητον ἢ αὐτοκίνητον ἢ δίκαιον εἰς
πρόσωπον μάρτυρος ἢ προφήτου, ἢ ἀγγέλου
ὡς αὐτὸ μέλλω ἐκτέλεσον οἰκδομήσαι ἢ
τις δωρεὰν ἐνφάρισει ἐφ' ᾧ ἀναγκάσιον
εἶναι, ἀναγκάζεται τὸ ἔργον, καὶ μὴ ἀρχθῇ
πληροῦν τὰ μετὰ κληρονομίαν καὶ πληρῶ-† πληρῶ

θέντε δουῖαι τὰ τῆς δωρεᾶς. τὸ αὐτὸ δὲ ὑπὲρ
 ξενοδοχείων ἐνοσοκομείων καὶ πτωχείων
 ἀδείας ἔσῃ τοῖς ἐπισκόποις καὶ οἰκονό-
 μοις ἐνάγειν αὐτοὺς. τότε δὲ πληρωμέ-
 νων ἡδιοίκησις ἢ τὰ δόξαντα τοῖς φι-
 λομησαμένοις ἢ τοὺς ἐπιτεθέντας ὄρεσ
 γίνεται.

ἐκ τῶν πράξιτων ἄλλως.

Εἴς νοσοκομείον, ἢ πτωχεῖον, ἢ ξενοδο-
 χεῖον δωρεᾶς τῷ κτίσῃ ἐπηγγέ-
 λατο ὅσο πληρωῖ ἀναγκάζεται προνοία
 τῶν ἢ πόλιν ἐπισκόπων καὶ οἰκονόμων.

ἢ ὑπὸ μὴ ἢ τοῖς ἐρμυνεία τῆς ἐβδόμης

καὶ δεκάτης διατάξεως τῶ

αὐτῶ τίτλῳ ἢ ἀρχῇ

θεωρίζομεν.

Τὰ προνόμια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας
 κωνσταντινουπόλεως ἢ τῶν ὑπὸ αὐτῆς
 διοικημένων καὶ χρηγυμένων ἐναγῶν
 οἰκῶν φυλαττέσθαι. αἱ δὲ ἄλλαι ἐκκλη-
 σίαι

οἶα καὶ μοναστήρια καὶ πτωχεῖα καὶ ξενοδο-
 χεῖα καὶ ὀρφανοτροφεῖα τῆς αὐτῆς πόλεως
 καὶ τῆς πολιοικίδου αὐτῆς καὶ τὰ ὑπὸ τῶν
 χερσὸν τῶ ἐπισκόπου αὐτῆς ὅταν ἢ
 τῶν παρ' αὐτῷ χερσὸν μόνων μητροπολι-
 τῶν καὶ τῶν ἐξ ἐκείνων χερσὸν μόνων ἀκί-
 νητον ἢ πολιτικῶν σίλσιον ἢ ἐκποιῶσιν
 εἰμὴ ἐπωφελὲς εἰσπράσις ἢ ὑποθήκη ἢ
 αὐταλλαγή ἢ δηνεκὲς ἐμφύτευσις τῶ-
 ν ἐσὶν ὅτε τὸ τίμημα τῷ πιπρασκομένῳ ἢ
 τῷ λαμβάνοντι ὑπὸ ὑποθήκης μέλλοι πτωχ-
 οῦν εἰς ἐκλύτρωσιν χρέους ἐκ διαδοχῆς ἢ
 χρεῖας ἐτέρας ἀναγκαίας ὑδικειμένας τῷ
 εὐαγεῖ οἰκῷ ἢ ἐφ' ᾧ ἑτέρον ἀναγκαῖον ὅτερον
 ἐκτίσασθαι πρᾶγμα ἢ εἰς κατ' ἐπίγνῶσιν
 τῷ εὐαγοῦς οἴκου ἀνανέωσιν καὶ ἀρταλ-
 λαγῶν ποιῶσιν ὑπὸ ἀναγκαῖον ἑτέρῳ πρᾶγ-
 ματι καὶ πρόσδοτον ἢ ἐλάττωνα τῷ διδο-
 μένῳ ἔχοντι καὶ ἐμφυτεύσεις μὴ μεισμένης
 τῆς προσόδου ἢ παρτελῶς ἀπόρου ὄντος
 τῷ πράγματι. τὰ γὰρ διὰ τῶν ἀπορίων
 ὑδὴ ἡμῶν δωρεῖσθαι καὶ ἐγχωρεῖν δυνάται.
 τὸ δ' ἐγινόμηνον ἢ ἄλλως ἰσχύει εἰμὴ μία
 τῶν εἰρημνῶν αἰνῶν ἐν ὑπομνήσει φανε-
 ρῶς ἢ ἐν μὲν βυζαντίῳ παρὰ τῷ μαγιστρῷ

κλωσῶ ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τοῖς ἐκ
 δικοῖς προκειμένων τῶν ἀγίων γραφῶν καὶ
 ἐπὶ μὲν τῶν ἐκκλησιῶν παρόντων τῶν δι-
 κορόμων καὶ τῶν ἐνδημουῦτων κληρικῶν
 ἐπὶ δὲ τῶν μορασπείων δεῖ παρῆραι τοὺς ἡ-
 γουμένους καὶ τοὺς ἄλλους μοραχὰς ἐπὶ δὲ τῶν
 πτωχείων τοῦ διοικητῆ καὶ τῶν ὑπεργουῶ-
 των καὶ τῶν πτωχῶν ὑπὸ δὲ τῶν ξερόνων, τοῦ
 διοικητῆ καὶ τῶν εὐεισκομένων πάντων
 ὑπεργῶν τῆς διοικήσεως καὶ ὁμοίως ἐ-
 πί τῶν ὀρφανοτροφείων ὥς ἐκράτουν τοῖς
 πλείοσιν ἀρεσκὸν σωμαροῦ τοῦ καὶ τοῦ ἐπι-
 σκόπου τῶν τόπων ἐροῖς τῶν τοσούτων ἐσε-
 γίρεσθαι καὶ μὴ δ' ὑπαρδῆν τῶν μαγιστροκλή-
 σων ἢ τῶν ἐκδίκων παρατεῖσθαι, κατὰ λαμβά-
 ρειν τὸ σεβάσμιον οἶκον ἐν ᾧ ἡ διαύτης σωί-
 σεται πράξις ἀζημίως ἐκ δικουῦ τῶν
 αὐτῆν. ὑποκείνται γὰρ ἐκ παραβασίας
 ποινῇ χρυσίου λιτρῶν. καὶ μετὰ ταῦτα
 γίνεται σύμβολα μνημονεύοντα τῶν αἰ-
 λῶν καὶ τῆς τῶν ὑπομνημάτων πράξεως
 καὶ τῆς προσηγορίας τῶν παραγενομένων
 καὶ παρ' ὧσιν ἐστὶν. εἰ δέ τι τῶν εἰρημέρων πα-
 ροφθῇ, ὁ μὲν λαρεῖς καὶ ὁ ἀγορᾶς ἐκ
 πίπῃ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ χρέος καὶ τῶν
 ἡμῶν

Ζημῶν ὁ δὲ λαβὼν εἰς ἀνταλλαγὴν καὶ ὅπερ
 ἔδωκε καὶ ὅπερ εἴληφεν ἐκ πίπτει. ὁ δὲ εἰς
 ἐμφύτευσιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων ζωνήν λαβὼν ἢ
 δωρεᾶν ἢ ἐκχώρησιν ἀπηγορευμένῳ, ἅμα
 δίδωσιν ὅπερ εἴληφε καὶ ποσότητᾴ ἐτόξα
 ἢς ἄξιον ἐστὶ τὸ δοθὲν χώραν δὲ ἔχειτᾶ ἐ-
 ρημέρα καὶ ὑπὸ τοῖς μέλλουσι γίνεσθαι ἐκκλη-
 σιαστικοῖς καὶ τοῖς ἐσομένοις ἐναγέσι τοῦ
 πόριον δὲ κλημάτων ἐξωθευμένων ἱερῶν σκευ-
 ῶν καὶ ἀρρογύτων εἰς τὰς ἐρημέρας ἀπί-
 ας ἀργεῖ τῶν ἀναγκαίων ἀκινήτων καὶ
 τῶν ἀρτων ἢ ἐκποιήσις καὶ ἢ ὑποθήκη.

ἐκτῶν παρατίτλων ἄλλως.

Νομοθετεῖ ἡ διάταξις πόρι ἐκποιή-
 σεως καὶ ἀνταλλαγῆς καὶ ὑποθή-
 κης καὶ ἐμφυτεύσεως καὶ δωρεᾶς πραγ-
 μάτων διαφερόντων ταῖς ἀγίαις ἐκκλη-
 σίαις κωνσταντινουπόλεως ὁ μαρτυροῖς
 καὶ μορᾶς καὶ οἰοῖς καὶ ξενοδοχείοις καὶ πῶ-
 χείοις καὶ ὀρφανοτροφείοις αὐτῆς καὶ τῶν
 δεχομένων ἐξ αὐτῆς χειροτομίαν ἐπισκό-
 πων καὶ τῶν δεχομένων τὰς παρὰ τῶν αὐ-
 τῶν μετὰ πολίτων χειροτομίας πόλε ὥστε καὶ
 κλι-

κλιμάτωρ. ἀνάγνωθι οὖν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ
 ῥητὸς σαφηνίζουσαν καὶ ἀνεκλιπῶς δια-
 γορεύουσαν πότε καὶ πῶς καὶ ἐκ ποίας
 αἰτίας καὶ ὑπὸ ποίοις γράμμασι καὶ τίνε
 τρόπῳ καὶ παρὰ τίσι γίνονται ἐκποιήσεις
 ἢ ἐμφυτεύσεις τῶν διαφερόντων πραγμά-
 των τοῖς αὐτοῖς τόποις. μαθήσῃ γὰρ ἐξ αὐτῆς
 καὶ πόδε ποίῳ ταῦτα νομοθετεῖ πραγμά-
 των. μή λάβῃ δ' ἐπεὶ οὕτω ὑπὸ τῆς ἐμφυτεύσεως
 ταῦτα κρατεῖν πρὸς ἀκελεύετα καὶ ὑπὸ τῶν
 διαφερόντων πραγμάτων τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
 σίᾳ κωνσταντινουπόλεως ἀπὸρ ἐνομοθέτη-
 σεν εἰς τὰ τοῖς ἄλλοις τοῖς μνημονευθεῖσι
 τόποις προσήκοντα θάυματα. ὑφεξαεροῖ
 δὲ τῆς οἰκείας νομοθεσίας ἡ δικάταξις τὰ
 ἱερὰ ἀναθήματα. σημειῶσαι δὲ ἐκ τῶν ῥη-
 μάτων αὐτῆς ὅτι κινητὰ μόνον καλεῖ τὰ
 ἱερὰ ἀναθήματα.

ἡ ἐπιτομή ἢ δι' ἐρμηνεία τῆς ὁγομένης καὶ

λεκτάτης διατάξεως, τὸ αὐτὸ

τίτλος, ἢς ἡ ἀρχή,

ἡ μεγάλη.

ἡ δὲ

Η διατάξις ἀφορίζῃ τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
σίᾳ κωνσταντινουπόλεως .ο. λίτρας
χρυσίᾳ πρόσδοτον, εἰς τὸ τὰς κηδείας ἀδα-
πάντας ἐν κωνσταντίνου πόλει γίνεσθαι καὶ
μέχρι τῶν νέων τείχων καὶ βλαχέρνας αἰ γὰρ
συκαὶ μέρεθ' εἰσὶ τῆς πόλεως. ὁρίζῃ καὶ τῶν
παραβασιόντων ποινῶν ἀνά .μ. χρυσίᾳ λι-
τρῶν.

ἐκ τῶν πραιτίτλων ἄλλως.

Η μεγάλη ἐκκλησία κωνσταντινουπό-
λεως ὑπὲρ τοῦ προῖκα θάπτεσθαι τὸς
τελευτῶντας .ο. λίτρας χρυσίᾳ ἐκ βασιλι-
κῆς φιλοπρίας εἰληφεν.

ἡ ὑπογραφή ἡ τοῦ ἐρμηνείας τῆς κ. διατάξεως
τὸ αὐτὸ τίτλος.

Ο ὅτε καὶ τὸν θεῖον τύπον ὅτε κατὰ
πρόσταξιν τῶν ἀρχόντων ἔξισι μετὰ
γερ στρατιωτικὰς σιτίσεις εἰς εὐαγεῖς οἰ-
κὸς ἡ κληρικὸς.

ἡ ὑπογραφή τῆς κ. διατάξεως
τὸ αὐτὸ τίτλος.

ἐν κων-

Η ἐν κωνσταντινουπόλει ἐκκλησία πα-
 σῶν τῶν ἄλλων ἐστὶ κεφαλὴ ἢ παροικί-
 κῳ δικαίῳ γινομένη ἐκδοσις ἄκυρός ἐστιν
 ὑδὶ τῶν ἐκκλησιασικῶν ὡς μήτε τῷ νόμῳ
 γνωρίζομεν, ἐὰν ἐμπρακτὸς ἄρχων κωνσταν-
 τινουπόλεως δι' ἐαυτὸν ἢ μέτε προσάπῃ πα-
 ρὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀκίνητον ἐκλάβ-
 ῃ, τὸ πραχθέν ἄκυρον καὶ διδοσι τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ τὴν διατίμησιν τῶ πράγματι ὁμοίως
 καὶ ὁ οἰκονόμος. εἰδὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον
 πείσῃ ἢ ἀναγκάσει πορευθεῖν εἰς αὐτὸν
 ἐκκλησιασικὸν πρᾶγμα καὶ τὸ πραχθέν
 ἄκυρον καὶ τὸ δοθεῖν ὑπὲρ τούτου εἰς πρόσω-
 πον τῆς ἐκκλησίας ἀποδίδοται αὐτῇ, καὶ
 πρὸς τοῖς ἐρημένοις ὑπόκειται ποιρῆ κ.
 χρυσίδας λίτρων αὐτὸς καὶ ὁ τὸ πρᾶγμα δὲς
 καὶ ὁ λαβὼν ὑδὶ τῷ παρασκευάσαι γενέσθαι
 τὸ συνήλασμα τὸ δοθέν αὐτῷ διδοσι δι-
 πλοῦ καὶ πάντα προσκυροῦνται τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ περαιτέρω τῷ κ. ἐτῶν ἀκίνητον
 τῇ ἐκκλησίᾳ ὁμιδοῦνται λόγοις ἐν πύρ-
 ροις λέει τὰ ἐκκλησιασικὰ ἐμφυτεύειν δὲ
 τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὀψείας καὶ μὴ πε-
 ραιτέρω αὐτῷ τοῦ ἐμφυτευομένου καὶ δι' οὗ
 ἐξῆς κληρονομῶν καὶ μὴ κομφίζειν πλέον
 τοῦ

τοῦ ἔκτου μέρους τοῦ σωζομένου καρόνος ἐν
τῷ καιρῷ τῆς ἐκδίσεως. εἰ δὲ βλάβῃ τὸ
πρᾶγμα ἐρισάμενος τοῦ χρόνου, ἐξεῖται
καὶ τὴν ζημίαν ἀπιδραπένει. εἰ δὲ ῥαθυ-
μίσῃ ὁ οἰκονόμος ἢ ἀπόροις ἐκπῶ, ὑδιγινώ-
σκει τὴν βλάβην.

ἡ ὑδιτομή τῆς κε. διατάξεως τοῦ
αὐτοῦ τίτλου.

Οἱ χαρτουλάριοι τῆς ἐκκλησίας τῆς
μεγάλης οὔτε δὲ μέσου προσώπου
διωκταὶ λαβεῖν ἀκίνητον αὐτῆς ἢ μί-
θωσιν ἢ ἐμφύτευσιν ἢ ἑτέρου ῥόπου. γί-
νονται οἱ χαρτουλάριοι ἡγουμένου λιβέλλου
ἢ φέροντος ὑπογραφὴν τοῦ πατρίρχου
ἢ τοῦ οἰκονόμου καὶ ἐὰν τις αὐτῶν φαρῖ
κλέπῃ ἢ παραδιδῷς ἢ ἄλλως ἀν' ἐυδιτή-
λειος ἔξῃ τῷ πατρίρχῃ καὶ τοῖς οἰκονό-
μοις ἐκβάλλει αὐτὸν τοῦ καταλόγου. γί-
νεται δὲ εἰς σκευριόμ τῆς ἀνατολῆς χαρ-
τουλάριοι ιε. εἰς τὸ ἄσιαν ἰς. εἰς τὸ πόμ-
του ιε. εἰς τὸ ἐνοίκων ιε. εἰς τὸ θράκην. εἰς
τὸ τοῦ ἀρζόχου ς. εἰς τὸ τοῦ καλοπόδου ς.
εἰς τὸ τοῦ ἀναλώματος ι. εἰς τὸ τῶν ληγά-
των θ. ἢ λαμβάνουσι λόγῳ σωηθειῶν ὑδι-
μὴν τοῖς ἐμφυτευτικαῖς συμβολαίοις περ

† ἔγρα-
φον.

Τηκόσας ἐπιδέτοῖς μισθωτικοῖς καὶ λοιποῖς
συμβαλάγμασιν ἐκαθίστω εἰς δὲ ὑπὲρ τοῦ
ἐιρημνίου ἀριθμοῦ γγύηται χαρτολάει
ἐκπίπτει καὶ δίδωσι τῇ ἐκκλησίᾳ. ἰε.
λίτρας. καὶ ὁποῖήσας αὐτόν. κ. μετὰ ζη-
τήσεως ἀκρεβοῦς οἱ οἰκονόμοι λογιζέσθω-
σαν γνώμῃ τῷ πατριαρχῷ τὴν γινομένην
διαπάνω τοῖς ἐμφυτευταῖς καὶ μισθωταῖς
διοικηταῖς ἐκάστω γὰρ οἰκονόμῳ ζῆλω
τῷ τῆς ὑφ' αὐτόν διοικήσεως τῇ δὲ
λοιπῶν ἡγ' ὑπόσταξιν ἄγραφον τῷ πα-
τριαρχῷ τοῖς λογισμοῖς ὑπογράφον τὸ
ἀνέγνωρ καὶ τὸ χωρὶς βιαύτης παρατηρή-
σεως λογιζόμενον οἰκοθερ καὶ οἱ οἰκονόμοι
διδόασιν. τῆς δὲ λογιζομένης διαπάνω
τῇ εἰσφομιζομένην χρημάτων λαμβά-
νουσιν οἱ χαρτολάειοι ἐκαθὺς ὁ δὲ πλεον
λαμβάνων καὶ τῆς ὑποργίας τῷ χαρτο-
λαεῖ καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας ἐκπίπτει
πρᾶχρῆμα δεῖτὸς οἰκονόμος ἡγ' μὴ αὖ
τὸ μήκιστον ὑπὲρ δύο λογοποιεῖν πρὸς τὸς
ἀρχαρίους ἐπεὶ κινδυνεύουσιν.

ἡ. κ. δ. Διάταξις τῷ αὐτῷ

τίτλ. δ.

ὁ αὐτὸς

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰταλιανῶ ἐπάρχῳ
 πραίτωρίῳ. ὡς δὴ πόρ' ἐν πολλ' ἢ δὴ
 διαθήκαις εὐρομνῶσι αὐτὰς ἐνστάσις καθ'
 ἃς ἢ ἐξ ὁλοκλήρου τις ἐγραφε τ' δεσπότην
 ἡμῶν χριστὸν κληρονόμον μὴ προσθεῖς ἐν-
 κτήριον οἰκῶν μηδένα ἢ αὐτὸν τὸν δεσπό-
 τιν ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἐξ ἡμισείας ἢ ἐξ
 ἑτέρων αὐίσων μερῶν ἑτέρου δέξιναι ἐξ ἡ-
 μισείας ἢ ἄλλης μοίρας. ἢ δὴ γὰρ πλείωσι
 διαθήκαις ἢ τῶν γνησιότητος τὸν τρό-
 πον ἐνετύχομεν καὶ πολλῶν ἀσκητῶν ἐν-
 τεύθεον οὐσαν ἢ τὸς παλαιὸς ὁρᾶμεν νό-
 μους, καὶ τῶν ἐπανορθωμένων θεσπιζομένων
 εἰμὲν τὸν δεσπότην ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν
 γραφείας κληρονόμον ἢ ἐξ ὁλοκλήρου ἢ ἐκ
 μέρους ἀνέκρουσ δοκεῖν τὴν ἢ τὴν αὐτὴν
 πόλιν ἢ τὴν κώμην ἢ τὸ χωρίον ἐφ' ἧς κα-
 θέσκηκεν ὁ τελευτήσας ἀγιωτάτην ἐκκλη-
 σίαν ἐνίστασθαι κληρονόμον καὶ εἰς ὁλόκλη-
 ρον τὴν ἐνστάσιν ἀπατεῖσθαι παρὰ τῷ θεο-
 φιλεστάτῳ αὐτῆς οἰκονόμῳ ἢ εἰς τὸ μέρος
 καθ' ὅσον κληρονόμος γραφῇ αὐτῷ τὸ κρα-
 τοῦτος ἢ ἐν λιγὰτον ἢ φιδ' ἐκ μίσητος ἢ
 ληφθεῖν ἐν ταῦτα διαφέρειν τ' ἀγιωτάταις
 ἐκκλησίαις ἐφ' ὧν εἰς πτωχῶν ἀποστολῶν
 αὐτὰ προ-

εἰ δὲ ἐνὸς τῶν ἁγίων ἀρχαγγέλων ἐμνήσθη
 ἢ τῶν προσκυνητῶν μαρτύρων μὴ ποικίλ-
 μινος οἰκουμένην τοῦτο ὅπου ἴσμεν πα-
 ράτινος διατυπωθῆναι καὶ τοῖς τῶν ὑποφα-
 ρῶν γεγονότος καὶ τῇ πόρι λόγους καὶ νό-
 μους ἐρευνῶντοκμηκός παλιν εἰμὲν ἐστὶ
 ἢ τῶν πόλιν ἐκείνῳ ἢ τῶν ἐνορίαν αὐ-
 τῆς ἐκκλήσιος οἶκος εἰς τιμὴν ἐκείνου τοῦ
 σεβασμιωτάτου ἀρχαγγέλου ἢ τοῦ ἁγιοτά-
 του μαρτύρου αὐτὸν δοκεῖν γεγραφεῖν
 κληρονόμου· εἰ δὲ ὁ κῆρ ἢ τῶν αὐτῶν πό-
 λιν ἢ τῶν ἐνορίαν τοῦτο οἶκος τῆς καὶ
 τα τοὺς κατὰ τῶν μιτροπολὶν σεβασ-
 μίους οἶκους καὶ εἰ κατ' αὐτῶν γοῶν ἐνρε-
 θεῖν τοῦτο οἶκος, ἐκείνῳ δοκεῖν τὸν
 κληρονόμον ἢ τὸ πρεσβεῖον ἢ τὸ φιδεινόμιστον
 ἢ λελεῖφθαι· εἰ δὲ μὴ ἐκεῖσε φαρεῖν τοῦ
 τὸς τὸς οἶκος αὐτὸς τὰς ἢ τὸν ἁγίω-
 τάτας ἐκκλησίας καὶ τοῦτο λαμβάνειν δη-
 λούτε ταῖς ἁγιοτάταις ἐκκλησίαις ἁ-
 παρτες οἰλοῖται δικάως παραχωροῦσιν
 οἰκοὶ πλὴν εἰμὴ γγύοιτο πρόσηλος ὅτε λευ-
 τήσας ἔτορον μὲν τοῖς ἐρδυμηθεῖς ὁρομα
 προσθίῳαι ἔτορον δὲ εἰπῶν δὲ καὶ τὸ καὶ τι
 τοι οὗτον ἡμᾶς γνόντας ἢ τῶν διαθή-
 κῶν

κλινῶν ὑπὸ τῷ πόντῳ γενέσθαι καὶ κείσαι πάλιν
 αὐτῇ τῷ γεγραμμένῳ παρασκευάσαι κρα-
 τῆσαι τὸ ἀληθές. εἰ μὲν οὖν ὁ μὲν διαθέμενος
 ῥητὸν μὴ θείη τὸ ποῦ ἐυρεθῆναι δὲ τὸ αὐτὸ ὁ-
 νόματ' οὗ ἐκείνη τῇ πόλιν ἢ τῇ πόριον κίδη
 εὐκτῆρια πολλὰ καθεσθῶτα εἰ μὲν ἐν τῇ
 τῶν συγχυῶν ὅτε λευτήσας ἐφοίτα καὶ ἴ-
 να πρὸς αὐτὸ μείζονα εἶχε προσπάθειαν,
 ἐκείνῳ δοκεῖν ἢ λελείφθαι τὸ πρεσβῆον
 εἰ δὲ οὐδέμ' τοιοῦτο ἐνείσκητο, μάλλον ἐκ
 τῷ αὐτῷ ὀνόματι ἐνδλεσέρῳ οἴκῳ καὶ
 δεομένην βοηθείας τυχεῖν δοκεῖν τὸ τοιοῦτο
 ἢ λελείφθαι πρεσβῆον ἢ διὰ τὴν κληρο-
 νομίαν. DAT. XIII. KAL.
 NOV. CP. LAMP. R. V.
 C. COS.

ἡ. κ. θ. Διάταξις τῷ τρίτῳ τίτλῳ τῷ
 πρώτῳ βιβλίῳ τῷ κώδικι.

Αὐτοκράτορες λέων καὶ αὐθέμιος. α. α.
 ἡνῶνι στρατηγῶ. εἰ γὰρ τοῖς μοναστείοις
 διατρίβοντες, μὴ ἐχέτωσαν ἐξουσίαν ἐξί-
 ναι τῇ μοναστείῳ ἢ καὶ γὰρ τῇ ἀντιοχείῳ
 ἢ καὶ γὰρ ἐτέραις πόλεσιν ἀναστρέφεσθαι.

C ὑφ-

ὑφεξαίρουμένων μόνων τῶν καλυμμένων ἀπο-
 κρισιαίων οἷς ἀλλοιαν πρὸς ἐχόμεν ἐθέλσας
 εἰς μόνας ἀναγκαίας ἀποκρίσεις εἰστένας
 καὶ οὗτοι δὲ αὐτοὶ οἱ ποιῶντες τὰς εἰσόδους
 φυλαττέουσιν περὶ θρησκείας ἡ δόγματος
 διαλέγεσθαι ἢ συμβολαῖς ἡσὶ προσάσσειν εἰς
 παραχλὺν ὁρῶσας τὰς ἀπολαύσεις ψυχῶν
 τοῦ δήμου παρατρέπειν γινώσκοντες ὡς
 ἐμελουῦντες τῶν πρῶτα γινώσκων παρὰ
 τοῦ ἡμετέρας δούσεως τῇ τῶν νόμων ὑπο-
 βληθήσονται αὐτοῖς. DAT. KAL-
 IVN. CP. LEONE. A. ET
 PROBIANO COSS.

ἡ ὑπομνή τοῦ λε. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ἐκείνη πόλις Ἰσλίου ἐπίσκοπον ἔχου-
 σάν τε καὶ ἄλλας θείας ἀντιγραφὰς πολυ-
 στήτις ἀφελέσθαι πόλιν τοῦ Ἰσλίου ὑποσκόπας
 ἢ τὸ ποταμὸν ἰσλίου αὐτὸ ἢ τινὸς ἄλλου δικαίου
 γυμνῶται τῶν ὄντων καὶ ἀπιδύται ἐξήρη-
 νται δὲ ἡ ὑμῶν σκυθείας πόλις ὁ γὰρ ὑπο-
 σκόπας αὐτῇ καὶ τῶν λοιπῶν προνοεῖ καὶ
 ἡ λεοντόπολις ἰσαυρίας ὑπο τὸν ἐπίσκο-
 πον ὅτιν ἰσαυροπόλεως.

ἡ ἐπι-

ἡ ὑπομνή τ. λ η. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Οἱ τὰ ἴδια μοναστήρια ὑπερλιμπάνοντες
ὅ λαμβάνουσιν ἀπροσήγαγον αὐτοῖς
κινητὰ ὅσους δὴ ποτε ποσότητι ὄντα καὶ
μὴ σωέσθαι πράξεις ὑπομνημάτων ἐπὶ αὐ-
τοῖς. ὑπὲρ δὲ ταῦς δωρεαῖς τῶν ἀκινήτων δεῖται
νόμιμα φυλάττειν ἐπεὶ ὅτι ἀναρρεῖται τῶ
δωρησαμένῳ ἢ ἐκνίκησις ὅ δεῖται ὡς ὡς
πρὸς ἡ τὸς κληρικὸς ἀναγκάζει τινὰς καρ-
ποφορεῖν ἢ ἀγγαρείας δίδόναι ἢ ἄλλως
ἐπηρεάζειν ἢ ἀφορίζειν ἢ ἀναθεματίζειν ἢ μὴ
διδόναι κοινωνίαν ἢ δὲ ταῦτα μὴ βαπτίζειν
καὶ ἔθος τοῦτο ἐκράτησεν. ὁ δὲ πρὸς βαλύνων
ἐκ πίπῃ τ' ἐκκλησίας καὶ ἐν διοικήσεως
αὐτῆς καὶ δίδωσι δέκα λίτρας. ταῦτα δὲ
κρατεῖ ἐν μόνῃ τῇ βασιλευσύνῃ καὶ τῇ ἐνορίᾳ
αὐτῇ καὶ τοῖς τόποις τοῖς ὑπὸ τοῦ πατριαρχῆ
χρυσόβουλοις μητροπολίταις ἀνήκουσιν
ἢ τοῖς ἐκείνων γινομένοις ὡς ὡς.

ἡ ὑπομνή τ. λ θ. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Τὰ μοναστήρια τελοῦσιν ὑπὸ τοὺς ἐπι-
σκόπους τῶν ἐνορίων αὐτῶν καὶ τὸς μὲν
ἐγχεμένους ἐπιβλέπουσιν οἱ ἐπίσκοποι τὸς
δὲ μοναχοὺς οἱ ἐγχεμένοι. ὁ γίνεταί δὲ ἐγχο-
μενὸς δύο μοναστηρίων.

ἡ. μα. Διάταξις τῷ αὐτῷ τίτλῳ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς. α. ἅταρ Βίῳ
ἐπάρχῳ πραιτωρίῳ. πᾶσαν αἰ ποιεῖ
μυνοὶ πρόνοιαν τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν
εἰς τιμῆν τε καὶ δόξαν τῆς ἀγίας ἀρχάντης
καὶ ὁμοσίου τριάδου δι' ἧς σώζεται ἡ-
μάς τε αὐτοὶ καὶ τὸν κοινὸν πολιτείαν
πεπιστεύκαμεν ἀπολαθουῦντες δὲ καὶ τῇ δι-
δασκαλίᾳ τῶν ἀγίων ἀποστόλων πόριτῳ ἀ-
νεπιλήπτως ὁφείλοντες χρονοῦν εἰς τὸς ἱερέας
οἰκονομοὺς μάλιστα δὲ τῶν οἰκείων θυγατρὶ τὸν
εὐμνηστὴν τῷ φιλανθρώπῳ θεῷ τοῖς κοινοῖς
πόριποις ἐτάχθησαν πράγμασι. δὲ τῷ
πρόντῳ νόμῳ θεωροῦμεν ὅσακις ἂν γνῶναι
δὴ ποτε πόλει ἱερατικῶν θρόνον σχολάσαι
συμβαίνει, ψήφισμα γίνεσθαι πρὸς τῶν οἰ-
κονόμων τὴν αὐτὴν πόλιν ὑπὸ τρισὶ τοῖς ὑπὸ
ὀρθῇ πίστι καὶ εἰς σεμνότητι καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀγαθοῖς μεμαρτυρημένοις ὥς ἐκ τούτων
τὸν ὑπὸ τῆς πόλεως εἰς τὸν ὑποσηοπλὸν πρὸ
χρεῖζεσθαι. εἰ γὰρ οἱ ἅγιοι καὶ γνῶστοι ἀπό-
στολοι, οἱ τὸν ἱερωσὴν τὸν πρὸς τῷ δεσποτῷ
χρῖσθαι τῷ θεῷ ἡμῶν δεξάμενοι καὶ πάντων
τῶν ἀγαθῶν τὸν γλῶσσο πληρώσαντες καὶ
τὸν αὐτὸν διδασκαλίαν ἅπασιν πρὸς δι-
δω-

δωκότες, ὃ δὲ αὐτῆς τῆς γν' τῷ κόσμῳ ἴδτω
 ζωῆς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας
 ἐφείσαντο, πῶς ὁδ' ἰκαίον ὅτι τοὺς ὑποφείον-
 τας εἰς τὴν αὐτῆς τάξιν καὶ ἐγκαθιστα-
 μένους τῶν ἁγιοτάτων ἐκκλησιῶν ἱερέας
 καθαράν κεκτηῖσθαι προαίρεσιν· καὶ τῶν μὲν
 χρημάτων ὑποφρονεῖν πᾶσαν δὲ τὴν
 ἑαυτῶν ζωὴν εἰς τὸν φιλόανθρωπον ἀνατεί-
 νειν θεὸν ὡς προσήκει· οὕτως ἐπιλέγειν
 ἐκ τῶν ὑποφείοντων ἱερέας, οἷς οὐκ ἔστιν ὅτε τέκ-
 να ὅτε ἔγγονοι. ἐπεὶ δὲ ὁ δ' οἶοντέ ὅτι τὸν πε-
 ρὶ τὰς βιωτικὰς ἡσυχολημῶν φροντίδας
 ἄς οἱ παῖδες μάλιστα τοῖς γονέυσιν πρέ-
 χουσι, τὴν πᾶσαν ἀποδίδόντες καὶ ἐννοίαν
 περὶ τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τὰ ἐκκλη-
 σιαστικὰ ἔχειν πράγματα. Ἰνὼν γὰρ δεῖ
 τὴν εἰς τὸν θεὸν ἐλπίδα καὶ δεῖ τὸ τὰς
 ἑαυτῶν ποδισῶσαι ψυχὰς προσερχόντων
 ταῖς ἁγιοτάταις ἐκκλησίαις· ἐπὶ τὰ ὑποφεί-
 χοντα αὐτοῖς ταύταις προσφερόντων
 καὶ ὑπὲρ λιμπανόντων ὡς τὸ εἰς πτωχοὺς καὶ
 πένκτας καὶ ἑτέρας ἐνσεβεῖς ταύτας δια-
 πανᾶσαι χρείας ἀποπὸν ὅτι τὸς ὑποφείον-
 τας εἰς οἰκίαν ταῦτα ἀποφέρειν καὶ κέρ-
 διον, ἢ περὶ ἰδία τέκνα καὶ συγγενεῖς κα-

παναλίσκεν· ἡ γὰρ καὶ τὸ ἐπισκοπεῖν,
 μὴ ἐμποδίζομενον πτωαδεία σαρκικῶν
 τέκνων πάντων τῷ πιστῷ πνευματικῷ
 εἶναι πατέρα· διὰ ταῦτα κρίνω ἀπαγο-
 ρεύομεν τὸ ἔχοντα τέκνα ἢ ἐγγόνους χειρα-
 γονεῖν ἐπισκοποῦν· τὸς δὲ νυνὶ ὄντας ὑδισ-
 κόπους ἢ μέλλοντας γίνεσθαι, θεωροῦμεν
 μηδὲν ἔχειν ἐξουσίαν διατίθεσθαι ἢ δω-
 ρεῖν ἢ καθ' ἑτέραν οἰανδήποτε πόρινον
 ἐκποιεῖν τῆς ἐαυτῷ πόρισεως, ἢ μετὰ
 τὸ γενέσθαι ἐπισκοπὴν ἐκτίσαντο, ἢ ἀπὸ
 διαθηκῶν ἢ ἀπὸ δωρεῶν, ἢ καθ' ἑτέρον
 οἷον λήπατε τρόπον πλὴν εἰ μὴ μόνον
 πρὸ τοῦ ἐπισκοπῆς ἐξ οἷας λήπωτε αἰτίας
 ἔσχατον ἢ μετὰ τῷ ἐπισκοπῷ ἀπογόνων
 τοῦ θεοῦ τοῦ ἀδελφῶν εἰς αὐτοὺς τὴν πόριν
 ἢ τοῦ ποριελέυσθαι· πάντα δὲ ὅσα μετὰ
 τῇ χρηστονίᾳ ἐξ οἷας λήπωτε αἰτίας κα-
 θὰ εἴρηται χωρὶς τῶν εἰρημνῶν προσώπων
 εἰς αὐτοὺς πορίσθητε, τῇ πρὸς αὐτῶν ἐπισκοπῇ
 μὴ ἀγνοῖσθαι ἐκκλησίᾳ διαφέρειν κελεύ-
 ομεν, τοῦ ἐκδοῦναι πρὸς αὐτῆς ὁμοῦς ἑτέρας
 προσώπων διωαμνῶν ἐκ τούτου εἰς οἰκῆον ἀπε-
 νεγκεῖν κέρλος· τίς γὰρ ἂν ἀμφισβητήσειν
 ὡς οἱ τούτοις τὰς ἰδίους οὐσίας ὑπὸ λείψαντες
 ἢ καὶ

ἢ καὶ ἡλιθιοὶ πάντες ἢ καὶ καθ' ἑτέρον τρό-
 πον πρᾶπέμεψαντες ἢ καὶ πρᾶπέμποντες,
 οὐκ ἀφωρᾷ κασιγὰς τῇ αὐτῇ ἱεροσώλει καὶ
 πιστεύσαντες ὡς ὁ μόνος τὰ πρὸ αὐτῶν κατὰ
 ληφθέντα εὐσεβὲς διαπανήσωσι ἀλλὰ ἐ-
 τὰς ἰδίας αὐτῶν ὁσίας προδήσουσι τοῦτο
 ποιῶσι· τὴν γενικὴν ἡμῶν ταύτης νομοθε-
 σίας μόνον ἀφαιρῶν, τὰ περὶ γινόμενα οὐ
 αἰδήποτε πράγματα ἐπιφανίῳ τῷ ἀρχι-
 ἐπισκόπῳ τῷ δὲ δαίμονι ταύτης πόλεως
 καὶ πατριάρχῃ ἀγιωτάτῳ μέχρι τῆς παρού-
 σης ἡμέρας· ὡς γὰρ τοῖς ἀπὸ τοῦ παρόντος
 μέλλουσιν αὐτῷ προσγίνεσθαι κρατεῖν τὰ πρὸ
 ἡμῶν διατυπωθέντα καὶ τῇ ἀγιωτάτῃ
 μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ προσήκειν ταῦτα δι-
 αψίζομεν. μετὰ δὲ τὴν τῶν θεοφιλεστάτων
 ἐπισκόπων τελευτὴν τὸς κατὰ καιρὸν οἰ-
 κονόμους λόγους ἀπαιτεῖσθαι τῶν πρὸ αὐτῶν
 καταλελειμμένων πραγμάτων καὶ τῇ ἀγιω-
 τάτῃ ἐκκλησίᾳ προσήκειν ἢ ἐκ ταύτης
 ἡμῶν τῆς νομοθεσίας ὀφειλόντων καὶ αὐτὸς
 δὲ τὸς οἰκονόμους κατὰ κρίσιν καὶ διοικη-
 μασίαν γίνεσθαι κελεύμενον εἰδόμενος, ὡς
 παντὶ τρόπῳ καθ' ἑκαστον ἡμετέρων λόγους
 ὑφείξεται τῷ ἀγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς οἰ-

κείας διοικήσεως ἢ πᾶν ὁπρ' ἂν φανείεν
 τὰ ἐκκλησιαστικά πρᾶγματα καταβλά-
 ψαντες ἢ κέρδι' οἰκείου ποιησάμενοι
 τοῦτο τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἀποδόσουσι
 πρᾶγμασιν, ὥς τέ ἐμὴν πρὶόντες τοὺς
 τοιούτους ὑπόχοιεν λόγους γενέσθαι τὰ εἰ-
 ρημικά. εἰ δὲ τελευτήσασιν πρὶν τὸς αὐτοὺς
 λόγους ὑποσχεῖν, τότε τοὺς αὐτῶν κληρονό-
 μους ὑπαχθῆναι τῇ τοιαύτῃ ζητήσῃ καὶ
 σωελθεῖν πρὸς ἀποκατάστασιν πάντων
 ὧν ἂν γνέσθω φανείεν ὀφείλοντες. δεῖν
 δὲ ὡνείκελ καὶ τὰ ὑπὸ τοῖς τῇ φροντίδι
 αὐαλεγεμείοις ἢ καὶ αὐαδεξομείοις τῶν τε
 εὐαγῶν ξενῶν καὶ νοσοκομείων καὶ πτω-
 χῶν καὶ ὀρφανῶν τροφείων καὶ βρεφῶν τροφείων
 διατυπῶσαι. καὶ γὰρ αὐτοῖς πᾶσαν ἁδ' ἁρ
 αὐαεξόμεν τὰ κτηθέντα αὐτοῖς μετὰ τὸ
 παραλαβεῖν τὰ εἰρημικά φροντίσματ' ἢ καὶ
 διαθήκας ἢ κατ' ἕτερον οἷον δὴ ποτε τρό-
 πον ἢ πρὶνοίαν εἰς ἕτερα μετατιθέναι
 πρόσωπα πλὴν ἐμὴ ὅσα πρῶτον ἔτυχον
 ἔχοντες ἢ μετὰ ταῦτα ἀργονέων ἢ θείων
 καὶ ἀδελφῶν εἰς αὐτοὺς περὶ ἡλθε. πάντα
 δὲ ὅσα τοῖς εὐαγέσι οἰκτοῖς προσήκει τοῖς
 εἰρημίοις ἢ εἰς τοὺς ἴστωρ πρὸς ὧτας με-
 τὰ

τὰ τὸ πλὴν διαύτῳ ἀναδέξασθαι φροντίδα
 ποιεῖν ἢ παρελένυσθαι τοῖς αὐτοῖς ὅσα
 γένοι διαφέρειν οἰκοῖς καὶ εὐσεβὲς τῶν τοῦ
 οὐ αὐτοῖς ὄντας ἢ θεραπευομένων διοικεῖ-
 δι τὸ βολόμεθα. πρόδηλον γὰρ ἐστὶν ὅτι ὁ οὐ
 λιμπάνων ἢ δωρτέμνος ἐγγράφως ἢ ἀγρά-
 φως ξενόδοχος ἢ νοσοκόμος ἢ πτωχοτρόφος
 ἢ ὀρφανοτρόφος ὑπὲρ τούτων διδωσὶν ἵνα
 εὐσεβὲς δι' αὐτὸ διοικηθῇ ὡς καὶ πάλιν
 εὐσεβείας ἀφορμὴν αὐτὸ ἔχοντες διὰ τὸς
 ὑπ' αὐτὸ φροντισομένους καὶ ὁ δικαίος δὲ
 εὖτε ἀπὸρ προσφάσκει τῷ ὑπ' αὐτὸ φροντι-
 ζομένῳ λαμβάνει μὴ πορὶ αὐτὸς ἢ καὶ ὑπὲρ
 αὐτῷ ἀναλίσκειν ἀλλ' εἰς ἴδιον αὐτὰ πρό-
 σωπον ἀποφέρειν καὶ οἰκίῳ ποιῆσαι κέρ-
 δος τὸ φόβον τοῦ θεοῦ καὶ ταφρονήσαντα. Τίς
 γὰρ ἂν τὸν διαύτῳ ἔχοντα φροντίσαι μὴ
 νομίσκει διὰ τοῦ ταύτην ἀναδέξασθαι ἵνα
 μὴ μόνον ὅσα αὐτῷ ἔξωθεν ποιεῖνεται
 ἀλλὰ καὶ ὅσα ἔτυχεν ἐσχηκὼς πορὶ αὐτὸν
 διαπανήσῃ. ὁ δὲ κελένομεν ὅσα μετὰ
 τὸν δέοντως πρὸς τῷ τοιούτων προσώπων
 γινομένην πορὶ τὸς ὑπ' αὐτὸ φροντιζόμε-
 νους διαπάνῳ καὶ ὑπομέλῃ πορίτετα
 πρᾶγματα καὶ τὸς οἴκους ἐκπομπῆσαι

† κελεύ
ομεν

συμβαίη ταῦτα προχωρεῖν εἰς ἀγορασίαν
 προσόδων. πανταχὶ γὰρ ἡμῖν σκωπὸς εἰς
 ἐπίδωσιν ἢ ζῆ ἀυξησιν ἀγεῖται· τὰ εἰς δύσε-
 βεῖς ἀφωρισμένα χρείας πράγματα. ὅτως
 γὰρ ἕκαστος ὁ ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς τι πρά-
 ξαι βυλόμην ὁ προθυμότερον ἐπιδύσει
 ἢ τὰ παρ' αὐτοῦ παρεχόμενα δύσεβως
 μέλην διοικεῖν πισεύσοιεν. εἰ δὲ συμβῇ
 πινὰ τούτων παύσασθαι τῆς φροντίδος ἥς
 εἶχε θεωρεῖν τούτων εἰς τόπον αὐτοῦ κα-
 θιστάμενον μετὰ τοῦ φόβου τοῦ θεωροῦν θεῶν
 λόγους ἀπατεῖναι πάσης τῆς παρ' αὐτοῦ
 γηρομένης διοικήσεως καθὰ τῇ δαίμα ἡμῶν
 ταύτῃ περιέχεται νομοθεσία εἰδὼς ὅτι καὶ τὸ
 μετ' αὐτὸν καθισταμένης ὡς τῷ θεωροῦν θεῶν
 ὁρῶν ὑπὲρ τούτου λόγον ὑφείκει. ἐπὶ θεωροῦμεν
 κατὰ τοῖς θεοῖς διώκεται κανόσι μήτε
 ἐπίσκοπον μήτε χωρεπίσκοπον μήτε πε-
 ριοδούτῳ μήτε πρεσβυτέρου μήτε ἄλλου
 οἷας διήποτε ἀξίας κληρὸν ἐπιδόσθαι χφ-
 ρονεῖν ἀλλὰ μὴ δὲ οἰκονόμου ἢ ἐκκλη-
 σιέκδικου ἢ ξενόδοχου ἢ νοσοκόμου ἢ πτω-
 χοτρόφου ἢ ὀρφανοτρόφου ἢ βρεφοτρόφου
 ἢ τὸν ὡς τῇ πτωχείας παρέχοντα τι γινέσθαι
 ἀλλὰ κατὰ κρίσιν καὶ δοκιμασίαν τῶν κατὰ
 τόπων

τόπων θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων τούτους
προβάλλεσθαι. εἰ δέ τις ἐυρεθείη προφάσει
τῶν εἰρημνῶν χειροτονίῳ καὶ φροντισ-
μάτων διδούς τι ἢ λαμβάνων εἴτε ἐπίσ-
κοπος εἴη εἴτε κληρικός καὶ τὸν παρέ-
χοντα καὶ τὸν λαμβάνοντα ἔξω τῆς ἱερω-
σύνης καὶ τοῦ κλήρου γίνεσθαι κελεύσμεν
μετὰ τὸ ὑπὸ τῷ κατάκλεισιν αὐτοῦ εἶναι
τοῦ δεσποῦ τοῦ θεοῦ. εἰ δέ τις διὰ πρῶτης
γῆντοι καὶ ἐυρεθείη διδούς τι τὸν γι-
νόμενον ἔξω τοῦ κλήρου γίνεσθαι κελεύο-
μεν. εἰ δέ οἰκονόμος ἢ ἐκκλησιέκδικος
ἢ χωρεπίσκοπος ἢ ποδολευτής ἢ ξενόδο-
χος ἢ νοσοκόμος ἢ πτωχότροφος ἢ ὀρ-
φανοτροφος ἢ ὁ καλούμενος ὑπὲρ τῆς πτω-
χείας φανείη παρασχώντι ὑπὸ τῷ τοιαύ-
τῳ αὐτῷ ποδὶ ποιῆσαι φροντίδα καὶ τοῦ
ἀποκινεῖσθαι εἰ τοιαύτῃ φροντίδος κελεύο-
μεν. ἐπὶ θεωροῦμεν πάντας τὸς κληρικούς
τὸς γὰρ ἐκαστὴν ἐκκλησίαν δι' αὐτῶν ψάλλειν
τὰ τε νυκτερινὰ καὶ τὰ ὀρθρινὰ καὶ τὰ ἑσπε-
ρινὰ καὶ μὴ μόνον γὰρ τῷ δαπανᾶν τὰ ἐκκλη-
σιαστικὰ πράγματα κληρικός φαίνεται
ὀνομαζόμενον ἔχοντας κληρικῶν μὴ ὑπὲρ τῶν
τὰς δὲ τὸ πρᾶγμα τὸ κληρικὸν πρὸς τὸν λη-
τουρ-

τρυγίαν τὸ λεωπότη θεῶ. ἄτοπον γὰρ ὅτι
 ἀντ' αὐτῶν γραπτὸς ἀνάγκης ἐπαγομένης
 αὐτοῖς ψάλλειν. εἰ γὰρ πολλοὶ τῶν λαϊκῶν
 διὰ τὸ τὴν οἰκίαν ὠφελεῖν ψυχὴν ταῖς
 ἁγιοτάταις ἐκκλησίαις προσεδρεύοντες
 † γίνον- αὐτοὶ πορὶ τὴν ψαλμωδίαν † δεικνύ-
 νται. τὰς ὡς ἄτοπον τὸς κληρικὸς τὸς αὐτῶν
 τὸτω τεταγμένους μὴ πληροῦν τὸ οἰκίον
 ἐπάγγελμα· ὅτι παντὶ τρόπῳ τὸς κλη-
 ρικὸς ψάλλειν κελεύομεν καὶ κατὰ ζητεῖν
 αὐτοὺς πρὸς τῶν ἡγίων καὶ θεοφιλεσάτων
 ὑποκόπων καὶ δύο πρωτοπρεσβυτέρων
 ἐκάστης ἐκκλησίας καὶ τὸ κελελευμένους ἄρ-
 χοντες ἡδὲ ἑξάρχους καὶ τὸ ἐκδίδου ἐκάστης
 ἁγιοτάτης ἐκκλησίας καὶ τὸς μήνυσις-
 κομένους ἀμέμπως ταῖς λειτουργίαις προσ-
 κερταροῦντας ἔξω τὸ κλήρος καθίσταται. οἱ
 γὰρ καταστήσαντες ἦτοι κτίσαντες τὰς
 ἁγιοτάτας ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν
 σωτηρίας καὶ τῆς κοινῆς πολιτείας κατέ-
 λιπον αὐταῖς ὅσας δι' αὐτῶν ὀφείλου αἰθεῖαι
 λειτουργίαι γίνεσθαι ἐφ' ὧτε διὰ τῶν λειτουργ-
 γούτων ἐν ταῖς ἁγιοτάταις ἐκκλησίαις
 ευλαβεσάτων κληρικῶν θεραπεύεσθαι τὸν
 λεωπότην θεόν. ἡ δὲ φανερὸν δὲ πρὸς ἑχόμενον παντὶ
 ὡς

προσώπων τῶ γινώσκοντι τούτων ἢ παρα-
βαινόμενον ἴδῃ προσαναγγέλει καὶ φα-
νεροῦν. τὰ δὲ παρ' ἡμῶν θεωριθέντα πέ-
ρατι παραδουῶαι καὶ εἰς ἔργον ἀχθῆναι
μετὰ τῆς τῷ θεῷ ὀυμενοίας κελεύομεν ὑ-
φορωμένων τῶ παραβαίνειν ταῦτα πολ-
μόντων πρώτον μὲν τὸν ἐκ τῆς τῷ θεωροῦ
θεῷ κείσεως κίνδυνον ἐπέτασθαι καὶ τὰς
ἐγκειμένας τῇ αὐτῇ νομοθεσίᾳ ποινάς.

D A T. K A L. M A R T. C P.
D N. I V S T I N I A N O P P.
A. I I. C O S.

ἡ. μ. β. διὰ ταξίς τῷ αὐτῷ τίτλῳ.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ὑπεφανίῳ ἀρχι ὑπ-
συνώπῳ κωνσταντίνῳ πόλεως καὶ πα-
τριάρχῳ. πάντες αἱ ποιῶμενοι πρόνοιαν
τῶ ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν δι' αὐτῶν καὶ τῶν
ἡμετέρων βασιλείαν κρατύνεσθαι καὶ τὰ
κοινὰ πράγματα τῇ τῷ φιλανθρωπῶς θεῷ
χάριτι τειχίζεσθαι πεπιστεύκαμεν ἀλλὰ μὲν
καὶ τὰς ἡμῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων
ψυχὰς σωσάζοντες ποδισώζεσθαι καὶ τούτῳ
χάρις ὑπὸ μελέμενοι δὲ παντὸς τοῦ μήτε
τὰ

τὰ συμφέροντα ταῖς ἁγιοτάταις ἐκκλη-
 σίαις καθ' ἑαυτὴν πόλιν ὅσας τρόπῳ τινὲ
 κακολογῶσθαι μηδὲ τὰς ἐν αὐταῖς θείας
 λειτουργίας ἐκ τῆς τῷ θεοφιλεσάτωρ ἱε-
 ρέων ἀπουσίας ἐμποδίζεσθαι ἢ μὴ προση-
 κόντως ὑπμελεῖσθαι ἀλλὰ μηδὲ τὰ τῷ ἁγιο-
 τάτωρ ἐκκλησιῶν ἐκδ' ἀπαντᾶσαι πράγ-
 ματα διὰ τε τῷ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ διὰ τῶν
 ἐν ταῦθα πόριτε τοὺς ἀνιόντας ἱερέας καὶ
 τοὺς σὺν αὐτοῖς ὄντας κληρικὸς ἢ οἰκέτας
 διαπανωμνήων ὥς πολλαῖς καὶ δ' αὖτις
 γίνεσθαι χρεῖαν καὶ τὸ ἐν τεύθειρ ἔρχεσθαι
 βάρθ' ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἁγιοτάτας ἐκκλη-
 σίας πρὸς τὸ μηδὲ τῶν τῶν ἐκκλησιασι-
 κῶν πραγμάτων δειόντως προΐεναι διοί-
 κησιν παρὰ τὸν τῆς ἀποδημίας τῶν θεο-
 φιλεσάτων ἱερέων καὶ τὸν ταύταις πρὸς
 τῶν σὺν μακαριότητά ταῖς θείαις συλλα-
 βαῖς χρῆσθαι δεινὸν ὥνθειμιν δι' ὧν αὐτοὶ
 παρακελευόμεθα καταστῆσαι πᾶσι φανε-
 ρὸν τοῖς κατὰ τὰς μητροπόλεις ἐκάστας
 ἐπαρχίας ὑπ' αὐτῇ τεταγμένοις ὁσιωτά-
 τοις ἱερεῦσιν ὡς ὁ πρὸς ἡμᾶς ἐν τῷ τῷ
 ἐν ταῖς ἄλλαις τῆς ἐπαρχίας πόλεσι ταῖς
 ὑπὸ τῷ μητροπολίτῃ τεταγμέναις θεο-
 φιλε-

φιλεσάτων ὑψιστόπων κατ' οἰκίαν γνώ-
 μιν διχαθείας ἡμῶν ἰδικῆς προστάξεως
 ἀπολιμπάνει μηδὲ τὴν πάρ' αὐτῇ διοι-
 κημῶν ἁγιοτάτῃ ἐκκλησίᾳ εἰς δὲ τὴν
 θυλαίμονα τάντῃ ἀνιέναι πόλιν οἰοῦ
 ὅποτε πράγματ' ἀνακύνοντος ἀλλὰ
 πέμπει γῆταῦθα ἓνα ἢ δύο τοῖς ὑπ' αὐτῇ
 θυαχοῦς κλήρῳ καὶ ποιεῖν φανερά τῇ ἡμε-
 τέρᾳ ὁσεδεῖα πόρι ὧν δέονται ἢ δ' αὐτῶν
 ἐξευθείας προσιόντων ἡμῖν ἢ ἀμέσης
 εἰς τῆς μακαριότητ' ἔτωτε τυγχάνειν
 δικαίας καὶ σωτόμου εἰς ἡμετέρας βοη-
 θείας. εἰ γάρ τι τῶν εἰς ἡμᾶς φερομένων
 τοιούτων ἡμῖν εἶναι φανείη ὥς δεῖσθαι τῆς
 αὐτῶν τῶν θεοφιλεσάτων ἱερέων παρου-
 σίας ἢ ἡλικαῦτα παραγενέσθαι προστάξω-
 μεν αὐτοὺς διχα δὲ διαύτης θείας κελεύ-
 σεως οὐδένα παραγίνεσθαι συγχωρῶμεν
 εἰδύτ' ὅτι ταῦτα ὑπερβαίνοντ' ἐν τῇ
 ὀρθῶς καὶ ὁσίως εἰσενεχθεῖσαν πρὸς ἡμῶν ὑπὸ
 τῇ τῶν ἁγιοτάτων ἐκκλησιῶν τιμῇ πρὸς
 φυλακὴν πρὸς ἐξιόντος ὃ μικρὰς ἀγανακτῆ-
 σεως πεφραδήσεται ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀφορισμοῦ
 γρηήσεται εἰ μὴ μητροπολίτης εἶη ὑπὸ
 τῆς σῆς μακαριότητ' εἰ δὲ τῶν ὑπὸ τὸν
 μητρο-

μητροπολίτων πόλεων δι' αὐτὸ τὸ μητρο-
πολίτη. χρηματικῶν γὰρ ποινῶν οἰσσε
ἡ τῇ ὑποβαίνοντων τὴν θείαν ἡμῶν
ταύτην διατύπωσιν ὁ ἀναγκαῖος ὡν-
θυμῶν ὡς ἀνμὴ εἰς τὰς ἀγιοτάτας ἐκκλη-
σίας ἢ ὅντε ὑδερ ποδισαίνε βλάβη ὡν τὰ
πράγματα πάσις μειώσεως ἐλεύθερα μέ-
νην ἀποδίδωμεν. ταῦτα τοίνυν εἰς τὴν ἐκ-
στὴν ὡσιν τῇ ὑποαὐτῇ τεταγμένων θεοφι-
λεσάτων μητροπολίτων ὑποσκόπων ἀγα-
γῆν ἢ σὴ ὁσιότης ἀποδιδάτω καὶ τὰς
πρὸ ἐκάσθ' πεμπομένης ἀποκρίσεως διατε-
τῇ μητροπολιτῇ καὶ δι' αὐτῶν τῇ λοι-
πῶν τῆς ἐπαρχίας πόλεων θεοφιλεσάτων
ὑποσκόπων ἃ πόρι τῶν μεμαθήκασιν
εἰς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἀνεγκῆν.

D A T. X. K A L. M A R T.
C P. D N. I V S T I N I A. P P.
A. I I. C O S.

ἡ. μ. γ. διάταξις τὸ αὐτὸ τίτλος.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς μὲν ἂν ἐπ' ἀρχῇ πραι-
τωρίων. τῆς τῶν ἀγιοτάτων ἐκκλη-
σιῶν καὶ τῶν βυαγῶν μοναστείων προνο-
οῦντες

οὐκ ἔστι σεμνότης ὅτι ἀπαγορεύομεν πᾶσι
 τοῖς οἰκῶσι μοναστήρια σωματικῶς διατάττειν
 ξί μοναστήρια ἢ πρόφασιν ἵνα ὑπονοήσῃ
 κοινωνίαν πρὸς αὐτὰς εἶναι. οὗτο γὰρ
 δικαίαν ὑποψίαν εἰσάγει ὅτι σωματικῶς καὶ
 ἡνίκα ἂν βέλουντο σωματικῶς αὐταῖς,
 ἀλλ' ὅτω κεχωρισμένης εἶναι ὥστε μηδεμίαν
 μετοσίαν πρὸς ἀλλήλους καὶ ὁμοιοῦν αἰ-
 τίαν ἔχειν αὐτῶν μηδὲ ἐξουρίσκειν πρὸς
 πρόφασιν ἢ τούτοις ἢ ἐκείναις τὴν μετ' ἀλλή-
 λων διαγωγὴν. ἀλλὰ μόνους μὲν καὶ ἑαυτοῖς
 ἀνδράς ἐν ἑκάστῳ μοναστηρίῳ διαγίγναι τῶν
 καὶ ὁμοιοῦν αἰτίαν πλεονάζουσιν αὐτοῖς
 μοναστηρίῳ κεχωρισμένης, μόνους δὲ καὶ
 ἑαυτὰς γυναικας ὅτι ἀναμνηστικῶς ἀν-
 δράσιμ ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀσέμνη
 σωματικῶς παντελῶς ἀνακεφαλῶσαι.
 ἀλλ' εἰ μὲν ἀνδράς εἶεν οἱ πλείονες προσήκει
 προνοία τῇ ἐν ἑκάστῃ πόλει θεοφιλεστικῶν
 ὑποσκόπων τὰς γυναικας εἰς ἑτερομῆτι-
 τήλειον τόπον μεθίστασθαι καὶ δεδιῶσαι
 μοναστήριον αὐταῖς ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἑαυ-
 τὰς τῷ λοιπῷ σεμνῶς διατάττειν. εἰ δὲ πλείο-
 νες εὐρεθῆεν αἱ γυναῖκες οὕσαι ἢ καὶ ἰσά-
 ριμοι, οὗ μὲν ἀνδράς μεθίστασθαι τὰς δὲ

γυναικας γν' τῶ μονασχεῖω μὴν δμ. ὥς ἐμὴν
 τοι τὰ πρᾶγματα τοῦ αὐτοῦ μονασχεῖου
 κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ αὐτοκίνητα τοὺς
 ἐξιόντας πρὸς τοὺς μόνοντας κατ' ἀναλο-
 γίαν μερίζεσθαι, ταῖς δὲ ἀναγκαίαις ἀπο-
 κρίσεσι τῶν καθ' ἑαυτὰς μοναζουσῶν
 γυναικῶν ἓνα γέροντα παρὰ τοῦ θεοφι-
 λεστάτου ὑπιστάτου τῆς πόλεως ἀφορίζε-
 σθαι, εἰς δὲ τὸ τὰς θείας ἐκτελεῖσθαι λει-
 τουργίας καὶ τῆς ἀγίας αὐταῖς μεταδίδ-
 οῦσθαι κοινωνίας ἓνα πρεσβύτερον καὶ
 ἓνα διάκονον σεμνοῦ βίᾳ τυγχάνοντας
 δίδωσθαι τοὺς μόνον τὰ εἰρημνία πράττειν
 ὀφείλοντας. ὃ μὲν διατάσσει καὶ σιωπι-
 κῆν αὐταῖς. τότῳ γὰρ δὴ φυλαττομένων
 καὶ αὐτοῖς ἐν δαίμων ὁ βίῳ ἔσται τοῖς μο-
 νάζειν ἀρεσμένοις καὶ τὰ τῆς κοινῆς ἡμῶν
 πολιτείας πρᾶγματα ἐτοιμοτάτης τεύ-
 ξεται τῆς τοῦ φυλανθρώπου θ. ὃ βοηθείας.
 ἅμῃ οὐκ ἔπ' ἐρ τῶ κοινῶν πραγμάτων ἡ
 νῦν καλῶς ἔχειν ἐλοκίμασθαι ταῦτα
 ὅτι, καὶ πεπειθᾶμεν ὥς ὃ μικρὰ καὶ ταῦθα
 διαφανήσεται προσέθεμεν τῶ τοῖς ἐκ τῆς
 θείας ἡμῶν διατάρξεως ὠφέλεια. δεῖ δὲ πα-
 ραφυλακῆς ἀκρεβέστατης εἰς τὸ ἵπ' ἡμῶν
 τρόπον

τρόπον ὑπερβαίνει· ταῦτα ἥλις ὅκ' ἄλλως
 ἂν γήνοιντο ἢ τῶν θεοφιλεσάτων ἐκείνης
 πόλεως ὑποσκήτων ἐφορῶντων ὑδιμελῶς
 τὰς τῶν μοναχῶν τῶν διαγόντων ἐν μο-
 ναστείοις τεταγμένους ὑπὸ τῶν αὐτῶν
 φροντίδα διατριβάς. καὶ εἴτε αἰδοῖντο
 τοιούτου πλάσματος· πᾶσι τρόποις ἐρ-
 γούντων τὸ παρ' αὐτῶν ἐγχειρούμενον, καὶ
 ποιναῖς μὲν ὑπαγόντων αὐτῶν καὶ μετὰ τῶν
 ἡμετέρων ἀπαγόρευσιν ἐν τῶν αὐτῶν ἀνε-
 χοντόντων ἀναγκάζοντων δὲ τὰς αὐτῶν δια-
 τριβάς καθαρὰς καὶ κεχωρισμένας εἶναι
 γνωαικείας σιωπῆς διαγωγῆς. καὶ αὐτοῖς γάρ
 τοῖς θεοφιλεσάτοις ὑποσκήτοις ἐμέλτοις
 ὁρθῶς τὰ περὶ τούτου διαλογίζεσθαι γνω-
 οῦμόν ὅτιν ὡς ἐκ τοῦ φυλάττειν τῶν
 σεμνῶν ταύτῃ τῶν εὐλαβεσάτων μονα-
 χῶν διαγωγῇ καὶ μεθ' ἑαυτῶν ἀπορεπὲς ἢ
 ἄσεμνον ἢ αὐτῇ προσγίνεσθαι τὸν φιλάν- † αὐτοῖς
 θρώπον θεὸν ἐν μὲν τὰ κοινὰ πράγματα
 τῆς ἡμετέρας ἐξεί πολιτείας· ἀλλ' ὡς ἂν μὴ
 δ' αὐτοῖς οἱ θεοφιλέστατοι ἐπισκοποῖ πάρερ-
 γον ἢ γήσωνται τὸ θεῖον ἡμῶν αὐτῶν παράγγελ-
 μα γινώσκον αὐτοῦ βουλόμεθα. ὡς εἴς αὐ-
 τῶν φανείη μὴ σὺν ἀκρίβειᾳ πάσῃ ταῦτα

διερωνώμεν Θ ἢ διαφανὲν τὸ πᾶσιμα.
 μὴ κατὰ αὐτὸν εἰρημγόνος τρόπος ἐπανορθῶν
 γ' οὐχ Θ μὲν ἔσται βρ' κείμενι τῷ δευτέρῳ
 θεῷ καὶ νῦν δὲ ἐπ' αὐτὸν ἥξει τὰ ἐν βασι-
 λεύῃς ἡμῶν κινήσεως καὶ πόρι αὐτῶν κιν-
 ὄντων οὕτως τῶν ἱερωσιῶν ὅ δὲ ἄλλης μεί-
 ζον Θ γ' δὲ δόξης ἀγανακτήσεως. ἡ κρίνεται
 σὴ ὑπεροχὴ τῶν θείων ἡμῶν ταύτῃ νο-
 μοθεσίᾳ φανεράν κατασκευάτω τοῖς γ' ἡ
 ἐκείνη μητρόπολι θεοφιλέσταις ἐπισκό-
 ποις καὶ τοῖς λαμπροτάτοις ἀρχαῖς τῶν
 ἐπαρχιῶν προσιδέμεν Θ τὸ καὶ αὐτοὺς
 εἰ δέησιν πᾶσαι δίδόναι βοήθειαν τοῖς δύ-
 λαβεσάτοις τῶν πόλεων ἐπισκόποις ἐφ' ὧ
 ταῦτα κωλύειν ἀπὸρ ἀνακεθλῶαι προσε-
 τάξμεν Θ εἴνεκεν ῥαθυμίας χρωμγόνος αὐτῶν
 εὐροίαν φανεράν ἡμῖν ταύτῃ δι' οὐκείας
 ποιῆν μὴνύσεως ὥς ἂν πάντες εἰδείν τὰ
 παρ' αὐτῶν ὀφείλοντα διαφυλάττειν καὶ
 λείπει τῶν ἐξ ἀμελείας διωρισμένων φρονήσιν
 ποιῶν τέ οἱ θεοφιλέσταις μητροπολίται τῷ καὶ
 τοῖς ἄλλοις δύλαβεσάτοις τῶν πόλεων ἐπι-
 σκόποις ἐν αὐτῇ ἐπαρχείᾳ ποιῆσαι φα-
 νερόν τὸν θεῖον ἡμῶν τῶτον νόμον καὶ πα-
 ρεγγυῆσαι πᾶσι ἀγρεύοντι πᾶσι ταῦτα
 φυλάττειν.

Β. α.

τ. γ.

53

φυλάττειν διεδίδουσι καὶ οὐκ ἐπιτίμιον
 ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ παρελκυνθῆναι τὴν ἀπο-
 πλήρωσιν ἐν θείας ἡμῶν ταύτης νομοθε-
 σίας ἀλλὰ μηδὲ αὐτοῦ τοῦ δούλαβεσάτους
 μοναχὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ πρῶτοντος σωσιατω-
 μένης μονασείας ὀλίγον νομίσαι χρόνον
 αὐτοῖς ἐν διεδοῦς πρὸς τὸν ὀφείλοντα γυνέ-
 σθαι χωρισμὸν ἐν καισινῶν τοῦτον ὀρίζομεν
 ψηφισμόν ἅφ' ὅπου αὐτὸν ἐμφανὲς ὁ θεὸς
 ἡμῶν νόμος ὅτι γήνηται ὥς μετὰ τὴν
 τοῦ ἐτὸς πρᾶξομεν εἰ φανείη τὰ ἐν κοινῇ
 διαίτης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μένοντα σχήματα
 ἀρμόσαι παντὶ τρόπῳ τὰς ἐγκειμένας τῷ
 θεῷ ἡμῶν νόμῳ τέτῳ ποινὰς. DAT.

XV.† KAL. FEBR. DECIO†V.
 COS.

ἡ.μ. δι. διὰ ταξίς τὸ αὐτὸ τίτλος.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰσλιανῶν ἐπαρχῶν πραι-
 τωρίων. τῶν ἱερῶν κανόνων μηδὲ τοῖς
 θεοφιλεσάτοις πρεσβυτέροις μὴ δὲ τοῖς
 δούλαβεσάτοις διακόνοις ἢ ὑποδιακόνοις
 γαμῆν μετὰ τὴν τοιαύτην χειροτονίαν
 ἐφίεντων ἀλλὰ μόνοις τοῖς δούλαβεσάτοις

D 3 ψάλ.

ψάλλουσιν τε καὶ ἀναγνώσκειν. ἴδμεν συγχω-
 ρωώτων ὁρώμεν πινὰς πρὸς φρονεούτας
 μὲν τῶν ἱερῶν κανόνων παιδοποιουμένης
 δὲ ἐκτινῶν γυναικῶν αἷς ἀρμοδιῆναι ἡ
 τὸν ἱερατικὸν δεσμὸν οὐ δύνανται. ἐπειδὴ
 τοίνυν ἡ ποινὴ τοῦ πράγματος ἢ μόνη
 τῆς ἱεροσυΐης ἢ ἐκπῆλσις τοὺς δὲ θεῖους
 κανόνας οὐκ ἔλαττον τῶν νόμων ἰσχύει
 καὶ οἱ ἡμετέροι βούλονται νόμοι: δεσπύ-
 ζομεν κρατεῖν μὲν ἐπ' αὐτοῖς τὰ τοῖς ἱεροῖς
 δοκουῦτα κανόνιν ὡς ἂν καὶ τοῖς πο-
 λιτικοῖς ἐν ἐγγράφο νόμοις καὶ πάντας
 αὐτοὺς τῆς τε ἱεροσυΐης τῆς τε θείας λει-
 τουργίας τῆς τε ἀξίας αὐτῆς ἢ ἔχουσι
 γυμνοῦσαι. καθάπερ γὰρ τοῖς ἐναγέσι
 κανόνιν ἀπηγόρευται τὰ τοιαῦτα, οὕτω
 καὶ κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους τὸ πρᾶγμα
 κεκωλύσθαι καὶ πρὸς τῇ ἐρεμνίᾳ τῆς ἐκ-
 πῆλσεως ποινὴ μὴ εἶναι γνησίους τοὺς
 ἐκ τῆς τοιαύτης ἀτόπου σιωδραφθοράς
 τεχθέντας ἢ τιτυμένους ἀλλὰ τῆς ἐκ τῆς
 ποιούτων ἀδρμάτων μετέχον αἰσχυνέας.
 ποιούτους γὰρ αὐτοὺς τίθειν ὁποίους οὐ
 νόμοι τοὺς δὲ ἱγνέσων ἢ νεφαρίων τεχ-
 θέντας γάμων διορίζουσι ὥς ἐμὲ δὲ φυ-
 σικοῦς

σικους ἢ νόθους νοεῖσαι ἀλλὰ πανταχόθεν
 ἀπηγορευμένους καὶ διαβολῆς γονέων
 ἀναξίους οὔτε δωρεὰν λαμβάνειν παρ'
 αὐτῶν δωαμένους οὐδὲ αὐτοὺς οὐδὲ τὰς
 τούτων μετέρας οὐδὲ παρενθέτων πρῶ-
 τῶν ἀλλὰ πασῶν τῶν εἰς αὐτοὺς γινο-
 μένων παρὰ τῶν πατέρων φιλοτιμιῶν
 ὑπὸ τῷ ἀγιωτάτῳ ἐκκλησίᾳ ὅς τις
 εἰσὶν οἱ τοῦτο ἁμαρτάνοντες ἐρχομένων.
 ὅπου γὰρ οἱ ἱεροὶ κανόνες κωλύουσι τὸ
 καὶ ἡμεῖς δὲ τῶν ἡμετέρων ἐργομὴν νό-
 μων. εἰ δὲ καὶ ἐσχηματισμένη τις δῆθεν
 εὐδοχὴ ἐν πρῶσποιήσῃ δανειακῶν ἢ ἄλλων
 συμβολαίων ὑποδύωμον ποιῶσα δῆθεν
 τὸν τῆς τειαύτης φθορᾶς μετασχόντα
 καὶ ταύτῃ ἀνίσχυρον εἶναι βουλόμεθα
 καὶ τῷ τῷ διούτῳ δόσιμ' οὐκ εἰς τὸ πρό-
 σωπον εἰς ὅπου ἐκτίθεσθαι τὰ τῆς συγγρα-
 φῆς ἀλλ' εἰς τῷ ἀγιωτάτῳ ἐκκλησίᾳ
 ἔρχεσθαι.

DAT. XV. KAL.
 NOV. CP. LAMP. V. C.
 COS.

ὁ μ. ε. διὰ ταξίς τὸ αὐτὸ πίτλθ.

D 4 ὁ αὐτὸς

πῶραιωθεῖν· εἰ δὲ ἐναδουῶαι πρὸς ἅπαξ εἰς
 θυσεβεῖς αἰτίας προσαχθεῖν παραχρῆμα
 κατ' ἀναγκάσει αὐτοῦ ὅτ' ποιῇ τούτοις
 μετὰ τὴν τῆς θ' ἀθήνης ἐμφάνησιν καὶ τὸ
 καταλέξασθαι τὸν κληρὸν ἢ τὸ τρεσβεῖον
 αὐτὸς τούτοις τελευτησέντος· εἰ δὲ παρέλθοι ὁ
 εἰρημνὸς χρόνος καὶ μήτε ἡ ἐκκλησία ἢ
 ὁ ξενῶν οἰκοδομηθεῖν μήτε ξενολόχοι ἢ τὸ ξενο-
 ὅτ' ὑπεταγμένος τῶν καὶ αὐτὰ αὐτοῦ αὐτὸς δόχος ἢ
 θεοφιλεστάτος ὑποκόπως ἀπατεῖν τὰ
 ὑπὲρ ὅτ' καταλελειμμένα καὶ εἰς ὅτ' προ-
 σσηκόντως ὑπὸ ζήτῳ καὶ ποιῆσαι τὰς
 οἰκοδομίας τῶν ἀγιοτάτων ἐκκλησιῶν καὶ
 τῶν ξενῶν ἢ γεροντοκομείων ἢ ὀρφανοτρό-
 φείων καὶ ασκευῶν ἢ πτωχοτροφείων ἢ νο-
 σοκομείων ποίησιν ἢ τοῖς τῶν αἰχμαλώτων
 ἀγορασίαις ἢ ἑτέραις οἰανδήποτε πράξεσιν
 εὐσεβῆ τῷ τελευτήσαντι δόξασαν προβάλλ-
 λεῖσθαι δὲ αὐτὰ διαοικήσαντας ξενο-
 δόχος ἢ ὀρφανοτρόφος ἢ βρεφοτρόφος ἢ
 γεροντοκόμος ἢ ἅπλως τῶν εὐσεβῶν πρά-
 ξεων διοικητάς τε καὶ ὑπομελητάς ὅκ' ἐλ-
 λουαμνῶν μετὰ τὴν τοῦ εἰρημνίου χρόνου
 διαδρομὴν καὶ τὴν εἰρημνίην ἀγνωμο-
 σιών τῶν ὅτ' μὴ ποιούντων ἐμβάλλειν

ἑαυτοὺς εἰς τὴν τῶν εἰρημνίων πραγμάτων
 διοίκησιν ἢ τοὺς θεοφιλεσάτους ὑπισνό-
 πους ἀφιστῶν τῆς αὐτῶν διοικήσεως τῶν
 λαμπροτάτων ἀρχόντων τῶν ἐπαρχίῳ
 ἀνάγκῃ ὑπιδιθέμεντων τοῖς κληρονόμοις
 ἐκ τρὸς παντὸς ταῦτα πληροῦν· καὶ γὰρ
 οὐ καὶ τοῖς παλαίοις διηγόρεται νόμοις
 ἀνάγκῃ ὑπιδιθεῖναι πληροῦν τὰς τῶν τε-
 λευτόντων βουλὰς τοὺς ἔχειν ἐφιμενῶνους
 ἀπὸρ ἐκείνοι κατέλειπον τοὺς δὲ θεοφι-
 λεσάτους ὑπισνόπας εἰ μὴ τινὰς ῥητῶς δι-
 τελευτῶντες ὑπιστῆσαι τοῖς πράγμασιν
 εἰορ ξενόδοχους ἢ πτωχοτρόφους ἢ νοσοκό-
 μους ἢ βρεφοτρόφους ἢ ὀρφανοτρόφους ἢ γε-
 ροντοκόμους ἢ παραμοναεῖς ἢ οἰκονόμους ἢ
 ἅπλως τῶν δύσεβῶν πράξεων διοικητὰς
 ἐκείνους μὴ ἑαὼν ἔχειν τὴν διοικήσεως αὐτῶν
 δὲ μὴ διοικῆναι μὴ τὴν δὲ διοίκησιν αὐτῶν
 ἐποπιδύειν καὶ ὀρθῶς μὴ ἔχουσιν ἐπαε-
 νεῖν κατὰ τι δὲ παραβανομνίῃ ἐπανορ-
 θοῦν κακίης δὲ τῆς διοικήσεως γινο-
 μένης καὶ ἀπελάνειν ἐκείνους καὶ ἑτέρας
 ἐγκαθιστῶν γννοσιῶτας τὸ τοῦ μεγάλου
 θεοῦ δέου καὶ τὴν φοβεράν τῆς μεγάλης
 καὶ ἀτελευτήτου κείσεως ἡμέραν πρὸς ἡμᾶς
 αὐτοὺς

αὐτοὺς ἀποβλέποντας πρὸς ἑαυτὰ πάντα
 πράττειν μετὰ τῆς προσθεοῦ τσιω τεταγ- τσιω-
 μένης γνώμης. εἰ δὲ μὴ ῥητῶς ἱνὰς οἱ τε- τετριμ-
 λούτωντος ὑποστήσασιν ταῖς διοικήσεσιν μνήης,
 ἀλλ' ἢ τῇ τῷ κληρονόμῳ ἐξουσίᾳ τὸ παῦ
 ἀπόδοιντο εἰ δὲ ῥαθυμῆσασιν τῷ κληρῷ τα
 αὐτοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ὑποστήσας ἢ διοι-
 κῆν καὶ πρὸς ἀλλήλους (τὰ προγεγραμμένα
 πρόσωπα οἷον πτωχὸν τροφὸν ἢ νοσηρόν
 καὶ τοῦ ὄξους καὶ ταῦτα τὸ πρὸς τὸν μέγαν
 θεὸν ἔχοντες σέβας ἢ νομῶ) ὥστε ἐκ τρό-
 πος παντὸς ἢ ἐκ πάσης ὁδῶ καὶ ἐκ πάσης
 μηχανῆς εἰς ἔργον ἀγέειν τὰ ὀυσεβῶς ἡγα-
 τεταγμένα ὑπὲρ δὲ τοῦ χρόνου παντὸς ὅμ-
 αὐ ὑπὲρ δοιντο πράττειν τὰ ἡγατωπώθεντα.
 οἱ γεγραμμένοι κληρονόμοι ἀπαιτεῖσθαι
 αὐτοῦ ἢ καρπὸς καὶ προσόδους ἢ πᾶσαν
 νόμιμον ἐπαύξηνσιν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ
 διαδεμνῆος τελευτῆς θεασίζομεν ὁ σινοπ-
 μνήης τ' Μ Ο Ρ Α Σ ἀπὸ προηγουμένης
 ἢ αἰτιάσεως ἀλλ' αὐτῶς τῶς νόμῳ δοκῆς
 γίνεσθαι τ' καλὴ γνώμη Μ Ο Ρ Α Σ χάρι-
 λαμβανέσθαι τοῦ καρπῶν ἢ τ' τῶν εὐ-
 των προσθήκης αὐτῶς τῶς κατ' οὐκὸς εἰ
 ἢ μὴ πρὸς κληρονόμῳ ἀλλὰ φιλοκομι-
 είου

είου ἢ ληγαταρίου καταλφεθήν το τοιοῦ-
 το εὐσεβὲς πρεσβείου καὶ ὅσο καταλέ-
 ξηται ὅτῳ πρεσβέω τελευτησένθ καὶ τε-
 νικαῦτα δὲ ἅλφαρ εἶν τοῖς θεοφιλεσάτοις
 ὠδισκόποις ἀπατεῖν οὐ ζιόχοις τισὶ τε-
 μημένους πρᾶξει τὰ διαταχθέντα. εἰδὲ ῥαθυ-
 μήσαιεν οἱ κατὰ τόπον θεοφιλέσατοι ἐπί-
 σκοποι ὅσο πρᾶξαι ἴσως ἐκθεραπυθέντες
 πρὸ τῶν γεγραμμένων κληρονόμων ἢ λη-
 γαταρίων ἢ φιλοκομοσαρίων ἐπ' ἀδείας
 ἔσαι καὶ ἄλλ' μητροπολίτη τῆς ἐπαρχίας
 ἢ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ εἴ ἐκείσε διοικήσεως
 ταῦτα μανθανόντι ἀγναζητεῖν καὶ κατα-
 ναγκάζειν τὸ εὐσεβὲς ἔργον ἢ τῷ εὐσεβῇ
 φιλοτιμίᾳ ἐκ τρόπου πληροῦσαι παντὸς
 καὶ παντὶ τῷ βυλομένῳ τῶ πολιτῶ ὅσο
 πράττειν κοινὸν γὰρ ὄντθ τῷ εὐσεβείας
 λόγῳ κοινὰς προσήκει εἰ τὰς σωθὰς εἰ
 τούτου καθεσάναι πληρώσεως ἔχοντος παν-
 τὸς ἁλφαρ ἐκ τῶδε ἡμῶν τῷ νόμῳ κινεῖν τὸν
 EX LEGE CONDICTICION
 εἰδὲ τῷ ῥαθυμοῦτος τούτων θεοφιλε-
 σάτου ἐπισκόπου ὡς καὶ αὐτὸς πρὸς ταῦς
 εἰς ὕψος ποινὰς εἰ βασιλικῆς κινήσεως
 ἰπέρ

ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀμελείας περαδεῖν
ἔπως δ' αὖτε μείζονι φόβῳ κατασχεθέντες
οἱ κληρονόμοι τῶν τελευτώντων ἢ οἱ ταῖς
τοιαύταις ὁλως ἀγέαι πράξεσι βεβαρυ-
μῆνοι μὴ τῶν τότων ποίησιν διαναβάλ-
λουντο. Ἐῖτα θεοπίζομεν ὥς ἐν ὀχληθέν-
τες πρὸς τῶν θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων οὕ-
τοις τελεμνηνοὶ εἴτα διαναβάλλουντο ὥς
Ἐῖτι τῶν ἀρχόντων εἰσπράξεως διενθῆναι
τῶν καὶ ταῦτα μὴ μόνον αὐτοὺς ἀπλοῦν τὸ
καταλελειμμένον εἰς πράξειδι, ἀλλὰ πάν-
τως διπλάσιον. εἰ γὰρ ἐν τοῖς παλαιοῖς
ἦν ἡνὰ θέματα ἐφ' ὧν ὁ ἀνθήσεως διπλά-
σια τὰ φιλοκαταδίκης ἐπὶ ἡμεῖς, πῶς ὁ καὶ
ταῦτα τοὺς μὴ ἐκόντας ποιήσαντας
ἀλλὰ καὶ χρόνον ἀναμείναντας καὶ ὕστερον
ὀχληθέντας παρὰ τῶν θεοφιλεσάτων ἐπι-
σκόπων εἴτα μὴ δὲ τοῖς ἐνθὺς εἴξαντας
διενθῆντας δὲ καὶ ἀρχικῆς ὀχλήσεως τῆ
τοῦ διπλασιόντος ἀπατήσῃ προσήκει
σωφρονίζεσθαι; εἰ δὲ οἱ τελευτώντες τοὺς
ἑαυτῶν κληρονόμους βουλευθεῖν ἡνίκα μέλ-
λοιεν τελευτᾶν πράξιμ ἡνὰ πληροῦν ἐν-
σεβῆ ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ ζωῇ καὶ ἑὸν φυ-
λάττειν καὶ μὴ ἐν μέσῳ τὸς κληρονό-
μους

μητροπολίτων πόλεων δι' αὐτὸ τὸ μητρο-
πολίτη. χρηματικῶν γὰρ ποινῶν οὐδεὶς
ἔτι τῶν ὑποβαλόντων τὴν θείαν ἡμῶν
ταύτην διατύπωσιν ἐκ ἀναγκαῖου ὥσ-
την ὡς ἀντὶ τὰς ἁγιοτάτας ἐκκλη-
σίας ἢ ὅτε ὑδὲρ πόρσις ἢ βλάβη ὧν τὰ
πράγματα πάσις μειώσεως ἐλεύθερα μέ-
νῃ ἀποδίδωμεν. Ταῦτα τοίνυν εἰς τὴν ἐκά-
στην γνώσιν τῶν ὑπὸ αὐτῇ τεταγμένων θεοφι-
λεσάτων μητροπολιτῶν ὑποσκόπων ἀγα-
γεῖν ἢ σὴν ὁσιότης ἀποδιδάτω καὶ τὰς
ἐκαστὴν πεμπομένης ἀποκρίσεως διατε-
τῶν μητροπολιτῶν καὶ δι' αὐτῶν τῶν λοι-
πῶν τῆς ἐπαρχίας πόλεων θεοφιλεσάτων
ὑποσκόπων ἃ πρὸς τούτων μεμαθήκασιν
εἰς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἀνεγκέῃ.

D A T. X. K A L. M A R T.
C P. D N. I V S T I N I A. P P.
A. I I. C O S.

ἡ. μ. γ. διάταξις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς μὲν ἃ ἐπ' ἀρχῇ πραι-
τωρίων. τῆς τῶν ἁγιοτάτων ἐκκλη-
σιῶν καὶ τῶν ὁσίων μοναστείων προνο-
οῦντις.

οὐκ ἔστι σεμνότης ὅτι ἀπαγορεύοντο πᾶσι
 τοῖς οἰκῶσι μοναστήρια σωματικῶς γυναι-
 ξί μοναστήριας ἢ πρόφασιν ἵνα ὑπὸ νομῶ
 κοινωνίαν τινὰ πρὸς αὐτὰς ἔχουσιν. ἔστι γὰρ
 δικαίαν ὑποψίαν εἰσαγάγει ὅτι σωματικῶς καὶ
 ἡνίκα αὐτὸν βόλουντο σωματικῶς χάνειν αὐταῖς,
 ἀλλ' ὅτω κεχωρισμένης εἶναι ὥστε μηδεμίαν
 μετὰ σίαν πρὸς ἀλλήλους καὶ θ' οἰανοῦν αἰ-
 τίαν ἔχουσιν αὐτοῦς μηδὲ ἐξουσίαν κεῖν τινὰ
 πρόφασιν ἢ τούτοις ἢ ἐκείναις τ' μετ' ἀλλή-
 λων διαγωγῆς. ἀλλὰ μόνους μὲν καὶ ἑαυτοῦς
 ἀνδράς ἐν ἑκάστῳ μοναστηρίῳ διαγίγναι τῶν
 καὶ θ' οἰανοῦν αἰτίαν πλεονεξίας αὐτοῖς
 μοναστηρίῳ κεχωρισμένης, μόνους δὲ καὶ
 ἑαυτὰς γυναικας ὅτι ἀναμνησμένης αὐ-
 θράσιμ' ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀσέμνη
 σωματικῶς παντελῶς ἀναγεθῆναι.
 ἀλλ' εἰ μὲν ἀνδρες εἶεν οἱ πλείονες προσήκει
 προνοία τῇ ἐν ἑκάστῃ πόλει θεοφιλεσάτων
 ὑποσκόπων τὰς γυναικας εἰς ἕτερον ἐπι-
 τήλειον τόπον μεθίστασθαι καὶ δοθῆναι
 μοναστήριον αὐταῖς ἐν τῷ δέήσει καὶ ἑαυ-
 τὰς τῷ λοιπῷ σεμνῶς διατεῖναι. εἰ δὲ πλείο-
 νες ἔνθεν αἰγυαῖκες οὔσαι ἢ καὶ ἰσχυ-
 ροί, τοῦ μὲν ἀνδράς μεθίστασθαι τὰς δὲ

γυναικας γν' τῶ μονασχεῖω μὲν δμ. ὥς ἐμὲν
 τοι τὰ πρᾶγματα τοῦ αὐτοῦ μονασχεῖου
 κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ αὐτοκίνητα τοὺς
 ἐξιόντας πρὸς τοὺς μένοντας κατ' ἀναλο-
 γίαν μερίζεσθαι, ταῦς δὲ ἀναγκαίαις ἀπο-
 κρίσεσι τῶν καθ' ἑαυτὰς μοναζουσῶν
 γυναικῶν ἕνα γέροντα παρὰ τοῦ θεοφι-
 λεστάτου ὑπισκόπου τῆς πόλεως ἀφορίζε-
 σθαι, εἰς δὲ τὸ τὰς θείας ἐκτελεῖσθαι λει-
 τουργίας καὶ τῆς ἁγίας αὐταῖς μεταδύ-
 σθαι κοινωνίας ἕνα πρεσβύτερον καὶ
 ἕνα διάκονον σεμνοῦ βίᾳ τυγχάνοντας
 δίδωσθαι τοὺς μόνον τὰ εἰρημνία πράττειν
 ὀφείλοντας. ὃ μὲν διατεῖσθαι καὶ σιωπι-
 κῆν αὐταῖς. τότε γὰρ δὴ φυλαττομένων
 καὶ αὐτοῖς ἐν δαίμων ὁ βίῳ ἔσται τοῖς μο-
 νάζειν ἀρεσκυμένοις καὶ τὰ τῆς κοινῆς ἡμῶν
 πολιτείας πρᾶγματα ἐτοιμοτάτης τέτυ-
 ξεται τῆς τοῦ φυλακθρώπου δι' ὁβοηθείας.
 ἅμ' οὖν ἡμεῖς τῶν κοινῶν πραγμάτων καὶ
 νῦν καλῶς ἔχειν ἐλοκιμάσαμεν ταῦτα
 ὅτι, καὶ πεπειθήμεν ὡς ὃ μικρὰ καὶ ταῦθα
 διαφανήσεται προσεθεμένη τούτοις ἐκ τῆς
 θείας ἡμῶν διατρυφῆς ὠφέλεια. δεῖ δὲ πα-
 ραφυλακῆς ἀκριβεστάτης εἰς τὸ ἵπ' ἡμῶν ἕνα
 τρόπον

τρόπον ὑποβάλλει· ταῦτα ἢ ἄλλως
 ἢ γήραιοι ἢ τῶν θεοφιλεσάτων ἐκάσῃς
 πόλεως ὑποσώπων ἐφορῶντων ὑδιμελῶς
 τὰς τῶν μοναχῶν τῶν διαγόντων ἐν μο-
 ναστείοις τεταγμένους ὑπὸ τῶν αὐτῶν
 φροντίδα διατριβάς· ἢ εἴτε αἰδοίντο
 τοιούτου πλάσματος· πᾶσι τρόποις ἐρ-
 γόντων τὸ παρ' αὐτῶν ἐγχειρούμενον, καὶ
 ποιναῖς μὲν ὑπαγόντων οὐ καὶ μετὰ τὴν
 ἡμετέραν ἀπαγόρευσιν ἐν τῶν αὐτῶν ἀνε-
 χρομγῆς· ἀναγκάζοντων δὲ τὰς αὐτῶν δια-
 τριβάς καθαρὰς καὶ κεχωρισμένας εἶναι
 γυναικείας σκυλλιαγωγῆς· ἢ αὐτοῖς γάρ
 τοῖς θεοφιλεσάτοις ὑποσώποις εἰ μέλλοιεν
 ὁρθῶς τὰ πόρι τούτου διαλογίζεσθαι γνω-
 ριμὸν ὅτι ὡς ἐκ τοῦ φυλάττειν τὴν
 σεμνὴν ταύτην τῶν εὐλαβεσάτων μονα-
 χῶν διαγωγὴν καὶ μάλιστα ἀπρεπὲς ἢ
 ἀσεμνον ἢ αὐτῇ προσγίνεσθαι τὸν φιλάν- † αὐτοῖς
 θρώπον θεὸν ἐν μὲν τὰ κοινὰ πράγματα
 τῆς ἡμετέρας ἐξεί πολεμείας· ἀλλ' ὡς ἢ μὴ
 δ' αὐτοῖς οἱ θεοφιλέσασιν ἐπίσκοποι πάρερ-
 γον ἢ γήσωνται τὸ θεῖον ἡμῶν οὐκ παράγγελ-
 μα γινώσκον ἀντὶς βουλόμεθα· ὡς εἴ τις αὐ-
 τῶν φανείη μὴ σὺν ἀκρίβειᾳ πάσῃ ταῦτα

διεξυνώμεν Θ ἢ διαφανέμεν τὸ πᾶσι
 μὴ κατὰ αὐτὸν ἐρημγόνος τρόπος ἐπανορθῶμεν
 ἔνοχον μὲν ἔσται ἔξω κείμενα τῷ δεσπότη
 θεῷ καὶ νυνὶ δὲ ἐπ' αὐτὸν ἥξει τὰ ἐν βασι-
 λεύῃς ἡμῶν κινήσεως καὶ πρὸς αὐτὴν κιν-
 ῶν δύσει τὴν ἐρωσιμὴν ὅς δὲ ἄλλης μεί-
 ζον Θ γὰρ δεύσης ἀγανακτήσεως. ἡ κρίσις
 σὴν ὑπεροχὴν τὴν θείαν ἡμῶν ταύτῃ νο-
 μοθεσίᾳ φανεράν κατασκευάτω τοῖς γὰρ
 ἐκείνη μητρόπολιν θεοφιλέσταις ἐπισκό-
 ποις καὶ τοῖς λαμπροτάτοις ἀρχιεπίσκοποις τῶν
 ἐπαρχιῶν προσιδέμεν Θ τὸ καὶ αὐτοὺς
 εἰδήσοι πάντας διδόναι βοήθειαν τοῖς δύ-
 λαβεσάτοις τῶν πόλεων ἐπισκόποις ἐφ' ὧν
 ταῦτα κωλύειν ἀπὸρ ἀναγκασθῶσι προσε-
 τάξμεν Θ εἴ τι γὰρ θυμὸς χρωμένης αὐτοῖς
 ἔυροισιν φανεράν ἡμῖν ταύτῃ δι' οἰκείας
 ποιῆν μὴνύσεως ὥς ἂν πάντες εἰδῶσι τὰ
 παρ' αὐτῶν ὀφείλοντα διαφυλάττειν καὶ
 *λείπει τὴν ἐξ ἀμελείας διωρισμένην *φρονήσιν
 ποιῶν τε οἱ θεοφιλέσταις μητροπολίται τῷ καὶ
 τοῖς ἄλλοις δύλαβεσάτοις τῶν πόλεων ἐπι-
 σκόποις ἐν αὐτῇ ἐπαρχείᾳ ποιῆσαι φα-
 νερόν τὸν θεῖον ἡμῶν τῶτον νόμον καὶ πα-
 ρεγγυῆσαι πᾶσι ἀγρεύοντες αὐτοῖς ταῦτα
 φυλάττειν

B. α.

τ. γ.

53

φυλάττειν δεδιόσι καὶ οὐκ ἐπιτίμου
 ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ παρελκυσθῆναι τὴν ἀπο-
 πλήρωσιν ἐλθούσας ἡμῶν ταύτης νομοθε-
 σίας ἀλλὰ μηδὲ ἀντὶ τούτου δὲ λαβεσάτους
 μοναχὸς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πρῶτοντος συνδικατω-
 μένης μονασείας ὀλίγον νομίσαι χρόνον
 αὐτοῖς ἐνδεδύσθαι πρὸς τὸν ὀφείλοντα γνέ-
 σθαι χωρισμὸν ἐνικυσιαῖον ὅθεν ὀρίζομεν
 ψηφίζομεν ἀφ' ὧν αὐτῶν ἐμφανὲς ὁ θεὸς
 ἡμῶν νόμος ἐστὶ γινώσκται ὥς ἐμετὰ τὴν
 τοῦ ἐτὸς πρᾶξομεν εἰ φανεῖται ἐλθούσας
 διαίτης ὑπὸ τῶ αὐτῶ μόνοντα σχήματι
 ἀρμόσαι παντὶ τρόπῳ τὰς ἐγκειμένας τῷ
 θεῷ ἡμῶν νόμῳ τούτῳ πεινάς. DAT.
 XV.† KAL. FEBR. DECIO †V.
 COS.

ἡ.μ. δ. δ. ἀτάξις τῶ αὐτῶ τίτλῳ.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰσλιανῶ ἐπαρχῶ πραι-
 τωρίων. τῶν ἱερῶν κανόνων μηδὲ τοῖς
 θεοφιλεσάτοις πρεσβυτέροις μὴ δὲ τοῖς
 δὺλαβεσάτοις διακόνοις ἢ ὑποδιακόνοις
 γαμῆν μετὰ τὴν τοιαύτην χειροτονίαν
 ἐφίεντων ἀλλὰ μόνοις τοῖς δὺλαβεσάτοις

D 3

ψαλ.

ψάλλοις τε καὶ ἀναγνώσῃς· ἴδῃ συγχω-
 ρουώτων ὁρώμεν πινὰς ποδифρονουῦτας
 μὲν τῶν ἱερῶν κανόνων παιδοποιεμένους
 δὲ ἐκτινῶν γυναικῶν αἷς ἀρμοδῆναι καὶ
 τὸν ἱερατικὸν δεσμὸν οὐ δύανται· ἐπειδὴ
 τοίνυν ἡ ποινὴ τοῦ πράγματ' ἐν μόνῃ
 τῆς ἱεροσυΐης ἢ ἐκ πῶσδ' τοὺς δι' θείους
 κανόνας οὐκ ἔλαττον τῶν νόμων ἰσχύει
 καὶ οἱ ἡμετέροι βούλονται νόμοι· θεω-
 ρομεν κρατεῖν μὲν ἐπ' αὐτοῖς τὰ τοῖς ἱεροῖς
 διοκουῦτα κανόσιν ὥς ἂν εἰ καὶ τοῖς πο-
 λιτικοῖς ἐνεχέγραπτο νόμοις καὶ πάντα
 αὐτοὺς τῆς τε ἱεροσυΐης τῆς τε θείας λει-
 τουργίας τῆς τε ἀξίας αὐτῆς ἢ ἔχουσι
 γυμνοῦσαι· καθάπερ γὰρ τοῖς ἐναγέσι
 κανόσιν ἀπηγόρευται τὰ τοιαῦτα, οὕτω
 καὶ κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους τὸ πρᾶγμα
 κεκωλύσθαι καὶ πρὸς τῇ εἰρεμῇ τῆς ἐκ-
 πῆσσεως ποινῇ μηδὲ εἶναι γνησίους τοὺς
 ἐκ τῆς τοιαύτης ἀτόπου σιωδ' αὐθροῶς
 τεχθέντας ἢ τιθεμένους ἀλλὰ τῆς ἐκ τῶν
 κοινῶν ἀδράτων μετέχον αἰσχυρῆς.
 κοινούτους γὰρ αὐτοὺς τίθεμεν ὁποίους οἱ
 νόμοι τοὺς ἐξ ἰγνέων ἢ νεφείων τεχ-
 θέντας γάμων διορίζουσι ὥς ἐμὲ δὲ φυ-
 σικούς

σικους ἢ νόθους νοεῖσαι ἀλλὰ πανταχόθεν
 ἀπηγορευμένους καὶ διαδοχῆς γονέων
 ἀναξίους οὔτε δωρεὰν λαμβάνειν παρ'
 αὐτῶν δωαμένους οὐδὲ αὐτοὺς οὐδὲ τὰς
 τούτων μητέρας οὐδὲ παρενθέτων πρὸς
 σώτων ἀλλὰ πασῶν τῶν εἰς αὐτοὺς γινο-
 μένων παρὰ τῶν πατέρων φιλοτιμιῶν
 ὑπὸ τῷ ἀγιωτάτῳ ἐκκλησίᾳ ὃς ἦς
 εἰσὶν οἱ τοῦτο ἀμαρτάνοντες ἐρχομένων.
 ὅπου γὰρ οἱ ἱεροὶ κανόνες κωλύουσι τὸ
 καὶ ἡμεῖς δὲ τῶν ἡμετέρων εἰργομεν νό-
 μων. εἰ δὲ καὶ ἐσχηματισμένη τις δῆθεν
 εὐδοχὴ ἐν πρὸς ποιήσει δανειακῶν ἢ ἄλλων
 συμβολαίων ὑποδύδιον ποιοῦσα δῆθεν
 τὸν τῆς τεικνύτης φθορᾶς μετασχόντα
 καὶ ταύτῃ ἀνίσχυρον εἶναι βουλόμεθα
 καὶ τῷ τῷ βιούτῳ δόσιμ οὐκ εἰς τὸ πρό-
 σωπον εἰς ὅπου ἐκτίθεσθαι τὰ τῆς συγγρα-
 φῆς ἀλλ' εἰς τῷ ἀγιωτάτῳ ἐκκλησίᾳ
 ἔρχεσθαι.

DAT. XV. KAL.
 NOV. CP. LAMP. V. C.
 COS.

ἡ.μ.ε. Διάταξις τῶ αὐτοῦ πίτλχ.

D 4

ὁ αὐτὸς

πωραωθείη· εἰ δὲ ἐναδουῶαι πρὸς ἅπασι
 εὐσεβεῖς αἰτίαι προσαχθεῖεν παραχρῆμα
 κατ' ἀναγκάσει αὐτοῦ ὅτῃ ποιῆται τὰς
 μετὰ τὴν τῆς διαθήκης ἐμφάνησιν καὶ τὸ
 καταλέξασθαι τὸν κληρὸν ἢ τὸ πρεσβεῖον
 αὐτὸς τούτοις τελευτησέντος· εἰ δὲ παρέλθοι ὁ
 εἰρημνύθῃ χρόνῳ καὶ μήτε ἡ ἐκκλησία ἢ
 ὁ ξενῶν οἰκοδομηθεῖη μήτε ξενολόχοι ἢ τὸ † ξενο-
 ὅτῃ ὑπεταγμένος τῷ καὶ αὐτοῦ αὐτὸς δόχος ἢ
 θεοφιλεστάτος ὑποκόως ἅπασι τὰ
 ὑπὲρ ὅτῃ καταλελειμμένα καὶ εἰς ὅτῃ προ-
 σσηκόντως ὑπὸ ζήτῳ καὶ ποιῆσαι τὰς
 οἰκοδομίας τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ
 τῶν ξενῶν ἢ γεροντοκομείων ἢ ὀρφανοτρό-
 φείων καὶ ἰατρικῶν ἢ πτωχοτροφείων ἢ νο-
 σοκομείων ποίησιν ἢ τοῖς τῶν ἀρχαίων
 ἀγορασίων ἢ ἑτέραν ὁποῦνδήποτε πράξιν
 εὐσεβῆ τῷ τελευτήσαντι δόξασαν προβά-
 λειν δὲ αὐτὰ διοικήσαντας ξενο-
 δόχος ἢ ὀρφανοτρόφος ἢ βρεφοτρόφος ἢ
 γεροντοκόμος ἢ ἅπλως τῶν εὐσεβῶν πρά-
 ξιν διοικητάς τε καὶ ὑπομελητάς ἐκ ἐλ-
 ληνῶν μετὰ τὴν τὴν εἰρημνίαν χρόνον
 διαδρομῇ καὶ τὴν εἰρημνίαν ἀγνωμο-
 σκίῳ τῶν ὅτῃ μὴ ποιούντων ἐμβάλλειν

ἑαυτοὺς εἰς τὴν τῶν ἐρημνῶν πραγμάτων
 διοίκησιν ἢ τοὺς θεοφιλεσάτους ὠδισκώ-
 πους ἀφιστῶν τῆς αὐτῶν διοικήσεως τῶν
 λαμπροτάτων ἀρχόντων τῶν ἐπαρχίῳ
 ἀνάγκῃ ὠδισκώτων τοῖς κληρονόμοις
 ἐκ τρόπου παντὸς ταῦτα πληροῦν· κὴ γὰρ
 οἱ καὶ τοῖς παλαίοις δειγνύονται νόμοις
 ἀνάγκῃ ὠδισκῶναι πληροῦν τὰς τῶν τε-
 λευτόντων βουλὰς τοὺς ἔχειν ἐφιεμνῶνους
 ἀπὸρ ἐκείνοι κατέλειπον τοὺς δὲ θεοφι-
 λεσάτους ὠδισκῶντας εἰ μὲν πινὰς ῥητῶς οἱ
 τελευτῶντες ὠδισκῶσαι καὶ τοῖς πράγμασι
 οἰομν ξενόδους ἢ πτωχοτρόφους ἢ νοσοκό-
 μους ἢ βρεφοτρόφους ἢ ὀρφανοτρόφους ἢ γε-
 ροντοκόμους ἢ παραμοναεῖς ἢ οἰκονόμους ἢ
 ἀπλῶς τῶν δύσεβῶν πράξεων διοικητὰς
 ἐκείνους μὲν ἑαὺν ἔχεσθαι τὴν διοικήσεως αὐτῶν
 οἱ μὲν διοικῶν μὲν τὴν δὲ διοίκησιν αὐτῶν
 ἐποπτεύειν καὶ ὀρθῶς μὲν ἔχουσιν ἐπα-
 νεῖν κατὰ τὴν δὲ παραβαينوμνίῃ ἐπανορ-
 θοῦν κακίης δὲ τῆς διοικήσεως γινο-
 μένης καὶ ἀπελάνειν ἐκείνους καὶ ἑτέρας
 ἐγκαθιστῶν γννοῦντας τὸ τοῦ μεγάλου
 θεοῦ δέου καὶ τὴν φοβεράν τῆς μεγάλης
 καὶ ἀτελευτήτου κείσεως ἡμέραν πρὸς ἡμᾶς
 αὐτοῖς

αὐτοὺς ἀποβλέποντας προσήκει πάντα
 πράττειν μετὰ τῆς προσθεοῦ τσιν τεταγ- τσιν
 μέγας γνώμης. εἰ δὲ μὴ ῥητῶς ἱνὰς οἱ τε- τετριμ
 λουτῶντος ὑπὸς ἡσασιν ταῖς διοικήσεσιν μέγης
 ἀλλ' ὅτι τῇ τῇ κληρονόμων ἐξουσία καὶ παῦ
 ἀπόδοιντο εἰ δὲ ῥαθυμήσασιν τῶν καὶ τα
 αὐτῶν τοῦ θεοφιλεστάτους ὑποκόπας καὶ διοι
 κείν καὶ προβάλλεσθαι (τὰ προγεγραμμένα
 πρόσωπα οἱ πτωχοτρόφος ἢ νοσοκόμος
 καὶ τοῦ ὅλης καὶ ταῦτα καὶ πρὸς τὸν μέγαν
 θεὸν ἔχοντος σέβας καὶ νοῦ) ὥστε ἐκ τρώ-
 πος παντός καὶ ἐκ πάσης ὁδὸς καὶ ἐκ πάσης
 μηχανῆς εἰς ἔργον ἄγεσθαι τὰ ὑσεβῶς δια-
 τεταγμένα ὑπὲρ δὲ τοῦ χρόνου παντός ὅτι
 αὐτὸ ὑπὲρ δοιντο πράττειν τὰ διατυπωθέντα.
 οἱ γεγραμμένοι κληρονόμοι ἀπαιτεῖσθαι
 αὐτῶν καὶ καρπὸς καὶ προσόδους καὶ πᾶσαν
 νόμον ἐπαύξασιν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ
 διαθεμῆναι τελούσιν θεοπίστοις ὁσιότη-
 μέγης τῇ Μ Ο Ρ Α Σ ἀπὸ προκατάρξεως
 ἢ αἰτιάσεως ἀλλ' αὐτῶν τοῦ νόμου δοκῆς
 γίνεσθαι τῇ καλῇ μέγης Μ Ο Ρ Α Σ χώραν
 λαμβανέσθαι τοῦ καρπῶν καὶ τῇ τοῦ
 τῶν προσθήκης αὐτῶν τὸ κατὰ τοῦτος εἰ
 καὶ μὴ πρὸς κληρονόμους ἀλλὰ φιλοφρομετα-
 εἶου

ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀμελείας περαδεῖν
 ὅπως δ' αὖτε μείζονι φόβῳ κατασχεθέντες
 οἱ κληρονόμοι τῶν τελευτώντων ἢ οἱ ταῦς
 τοιαύταις ὁλως ἀγέῃαι πράξεσι βεβαρυ-
 μῆνοι μὴ τῶν τότε ποιήσιν διαναβάλ-
 λωιντο. Ὡς δ' αὖτε θεωροῦμεν ὡς ἐνοχληθέν-
 τες πρὸς τῶν θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων ὅς
 τότε τελεμνήσοις εἴτα διαναβάλωιντο ὡς
 ὅτι τῶν ἀρχόντων εἰσπραξέως διενθῆναι
 τῶν καὶ μὴ μόνον αὐτοὺς ἀπλοῦν τὸ
 καταλελειμμένον εἰς πράξει, ἀλλὰ πάν-
 τως διπλάσιον. εἰ γὰρ ἐν τοῖς παλαιοῖς
 ἢ ἡνὶκὰ θέματα ἐφ' ὧν ὁ ἀνέστης διπλά-
 σια τὰ ἐκ καταδίκης ἐπ' ἡμεῖς, πῶς δ' ἂν
 ταῦτα τοὺς μὴ ἐκόντας ποιήσαντας
 ἀλλὰ καὶ χρόνον ἀναμείναντας καὶ ὑστερον
 ὀχληθέντας παρὰ τῶν θεοφιλεσάτων ἐπι-
 σκόπων εἴτα μὴ τὸ τότε ἐνθὺς εἴσαντας
 διενθῆντας δὲ καὶ ἀρχικῆς ὀχλήσεως τῇ
 τοῦ διπλασίου ἀπατήσῃ προσήκει
 σωφρονίζει; εἰ δὲ οἱ τελευτώντες τοὺς
 ἑαυτῶν κληρονόμους βουλευθεῖν ἡνίκα μέλ-
 λωιν τελευτᾶν πράξιν ἡνὰ πληροῦν ἐν-
 σεβῆν ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ ζωῇ καὶ ὡς φυ-
 λάττειν καὶ μὴ ἐν μέσῳ τὸς κληρονό-
 μους

μος ἀναγκάζεσθαι πράττειν τὸ ὅριον ὁ διαθέ-
 μεν ὁ μετὰ τὴν αὐτῶν τελευτῶν βουλευθῆναι
 γινέσθαι τελευτῶντας δὲ αὐτοὺς ἀνάγκη
 εἶναι ἐκ τρόπου παντὸς ταῦτα πλεονε-
 κτικῶς δὲ τινὲς παρὰ τῶν ἐκείνους κλη-
 ρονόμων γνομόνες ἀνάγκη ταῦτα γίνε-
 σθαι ἅπας ἐμπροσθεν διετυπώσαντες· εἰ δὲ
 τινὰ τῶν καλουμένων ἀναλίω πρεσβέων
 καταλειφθείη ἢ σωρηθείη κληρὸν τυχόν ἢ
 μοναστείῳ ἢ ἀσκητήριον ἢ διακονίᾳ
 ἢ πτωχείῳ ἢ ξενίῳ ἢ νοσοκομείῳ ἢ βρε-
 φοτροφείῳ ἢ τοῖς τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλη-
 σίῳ πτωχοῖς ἢ ἅπλως συστήμασι
 διαγέσιν ἢ ὅλως ἢ ἀπὸ πηγῶν τῶν
 ἐκτελέσας ἢ θροισμῶν βεληθείῳ δὲ κατὰ
 τὴν καὶ τὸν οἰκτικῶντα εὐερισκόμενοι χρυ-
 σίου ὑπὲρ τοῦ διαύτης πράξεως λαβόντες
 διαλύεσθαι μὴ ἐξέσωσιν ποιεῖν μηδὲ τὸ
 γινόμενον κύριον εἶναι ἀλλὰ καὶ ἐκ πῶσι
 τῶν χρημάτων ὅταῦτα ὠνισάμεν ὁ δὲ δια-
 λυσάμεν ὑπομνέτω· ἐπεὶ οὖν ἀνάγκη
 τοῖς μὲν ὅτινι μέρει τοῦ χρόνου γενομένοις
 εἶναι χρημάτων ἀφθονίαν τοῖς δὲ γε ὡς γνο-
 μένοις παντελῆ τῶν καταλειμμένων
 εἶρησιν οὐφιλαχθήσεται δὲ οὐδὲ αὐτὸ τὸ
 τῶν

τῶν ἀναλίων ὄνομα οὐδ' ἡ Διηνεκὴς τῶν
τελευτήσαντ' ὁ μνήμῃ δι' ἧν καὶ τὸ ἀν-
νάλιον ἔσθ' καταλείπειν ἄλλ' ἐνθὺς ἀκ-
σβεσθήσεται τῇ τῶν κατὰ λειμμένων
σωσπλήνῳ ἐκποίησιν μένει ζίνῳ
Διηνεκῶς αὐτοὺς ὑπεχόμενους ταῖς τοιαύ-
ταις δόσεσι θεωρεῖσθαι, ὥς κ' εἰς γήσι-
το ἐκπίησις καὶ ταύτῃ ἀκυροῦ εἶναι
καὶ τοὺς ὅτε δὴ ποτε προσησομένους τῶν
δυνατῶν οἰκῶν ἄδεια ἔχει κινεῖν καὶ
ἀπατεῖν ταῦτα οὐδεμιᾶς χρόνου παρα-
γραφῆς ἀντικειμένης αὐτοῖς δὲ τὸ καθ'
ἕκαστον ἐστὶ τὴν τοιαύτῃ τίηται ἀ-
γωγῇ ἄλλ' ὑποδήκῃ εἶναι τὰ τοῦ κα-
ταλείψαντ' ὁ πράγματα τοῖς τοιαύτοις
πρεσβείοις ὥς ἄδειαν ἔχοντες αὐτῶν τῶν
πραγμάτων τὸ ἱκανὸν ταῖς δυνάτεσι πρά-
ξεσι ποιεῖν οὐδ' ὁ μόνον ὑπὲρ τοῖς κατὰ λει-
μμένοις ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ καρποῖς αὐτῶν καὶ
προσόδους καὶ πάσῃ νομίμῳ ἐπαυξήσει
χρονίας καθὰ προείρηται ὁ δὲ τοῖς κατέχουσι
παραγραφῆς ἀρμόζειν δυναμένης ὁ πόσον
αὐτὴ ἀριθμῆσθαι χρόνον πολλὸν εἰ μὴ μετὰ τὸ
τοῦτε ἔσθ' ἀνάλιον πρεσβείῳ βεβαρυμένῳ
τοῦτε κατὰ τοὺς ἱερατικοὺς κανόνας
καὶ

καὶ τὸς ἡμετέρους νόμους πρὸς ὧτ' ὅτι τῆς
 τοιαύτης ἀπατήσεως γήνοιτο σύμφωνον.
 Βουλόμενον πρόσδορ' αὐτὶ τῷ ἀναλίῳ
 πρεσβείῳ δοθῆναι παρὰ τούτου τῷ βα-
 ρυμνῷ ἐνθαλῇ καὶ δημοσίοις πολλοῖς ὅχ'
 ὑποκρίνῃν ἀλλὰ καὶ πρὸς θήκῃ ἔχουσαν
 πάντως μὲν ἐκ ἐλάττωνα τῷ τετάρτῳ μέρῳ
 τῆς καθαρᾶς πρὸς ὅσου. ἐπεί τοι γε ὁπόσῃ
 αὐτὴ μεταξὺ αὐτῶν ἐπὶ τὸ πλεον δόξεν. εἰ μὲν
 γὰρ τι τοιοῦτο ἔγγραφον γήνοιτο σύμφωνον
 καὶ δοθείη ἢ τοιαύτη πρόσδορ' ὅτι καὶ αὐα-
 λειφθείη ἔγγραφοις σωθήκαις ἢ διαλύ-
 σεσι ἢ ἄλλ' ἐμφανὲς ὡδὶ πράξεως ὑπομνη-
 μάτων κατασταίη ἀργεῖν τὴν ἀπαίτησιν
 τοῦ ἀναλίῳ ληγάτου καὶ τοῦ ταύτῃ βα-
 ρυμνῷ θεωρίῳ. αὐτὴν δὲ τὴν πρόσ-
 δορ' αὐτὶ τῷ πρεσβείῳ καθιστάναι διη-
 νεκῶς εἰς ἄλλ' ἀφωρισμένῃ καὶ ἐκποιεῖσθαι
 παρ' ὁδὸν καὶ ὅπου δὴ ποτε ἐκποιήσεως
 σχῆμα διωαμνῷ ὁδὸν δὲ τοιοῦτο παρα-
 κληθούμην ὑποκείσθαι διηνεκῶς κατὰ
 τὸ ἐμπροσθεν παρ' ἡμῶν εἰρημνῷ τῇ δόσῃ
 τῇ ἀναλίῳ πρεσβείῳ αὐτὸ τοιοῦτο βα-
 ρυμνῷ θεωρίῳ. ὥς τὸ ὄνομα καὶ
 τὴν μνήμην τοῦ τελευτήσαντος τοῦ τε
 ἀναλίῳ

ἀνναλίου πρεσβείου ἐπ' αὐτῇ τῶν ἔργων
 διηγεκῶς διασώζεσθαι. DAT. XV.
 KAL. NOV. CP. LAMP. COS.

ἡ. μ. σ. διάταξις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰουλιανὸς ἐπάρχων
 πρακτικῶν τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν νόμοις
 διομέθαι καὶ ἰδοὺ προσθῆναι τὸν ἐξ
 ἀρετῆς ἄλλ' ἢ ἐκ χρόνων τὰς θύαγεις ἡγε-
 μονίας πρὸς ἔχοντα, ὥς ἐν τῇ θύαγῶν μο-
 νασκεῖῶν ἢ ἀσκητικῶν μὴ πάντως τελευ-
 τῇ τῷ ἡγουμένῳ ἢ τῷ ἡγουμένῳ τὸν
 ἐφεξῆς ἢ τὴν δευτέραν γινέσθαι. σωίσιμον
 γὰρ τῇ φύσει ὅτε πάντας ὁμοίως ἀγαθὸς
 ὅτε πάντας ἐν ἴσῳ ποιοῦσιν κακὸς ἄλλ' ὅμ-
 ἄρ' ὅτε ἀγαθὸς βίῃ καὶ σεμνὸς τρόπῳ
 καὶ ἡ πόρι τὴν ἀσκήσιν σωτονία καὶ τὸ
 κοινὸν τῇ λοιπῶν μοναχῶν πλήρωμα ἢ τὸ
 πλεῖστον αὐτῶν ὑπὸ τῆς δειοῦ πρὸς ἰδοὺ νομί-
 σαι καὶ τῶν ἀγίων εὐαγγελίων προκειμέ-
 νων ἑλπίσιν ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν καλεῖσθαι.
 ὥς ἐμὲν ὁ πρῶτος μετὰ τὸν τελευτήσαν-
 τα χρηστὸς εἴη καὶ μοναχῶν ἀρχὴν ἀξιῶ
 ἐκείνου τῇ ἄλλῃ προκρίνεσθαι εἰ δὲ ὁ μετ'

ἐκείνον ὁμοίως ἐπ' αὐτὸν φέρεται πλὴν τῷ
 ἡγουμένῳ ψῆφον. εἰ δὲ ὁ δαίς τούτων ἄξι-
 φαίνοιτο πλὴν καὶ τὰ τῶν ἐκ πάντων ὑπὸ τῆς
 δαίμονος οἰουμένη ποτε αὐτῷ εἶναι βαθμοῦ προχει-
 ρίζεσθαι ἡγουμένον βίβτε ὄντα σεμνὸς καὶ
 πολιτείας σεμνῆς καὶ ποδισώζειν τοὺς πι-
 στευθέντας αὐτῷ δυνάμενον προσῆκον ὅν
 πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἀνθρώπων ἐπι-
 στασίαν ὅκ' ἐκ χρόνων ὅ δὲ ἐκ κλήρων οὐ δὲ
 ἐκ τυχερῶν ποδισάσεων ἀλλ' ἐπιλογῆς καὶ
 ἐκ τοῦ καλλίονος γίνεσθαι καὶ πλὴν παρὰ
 πάντων μαρτυρίαν εἶναι τοῦ τὰ γμάζετα ξίμ
 γνώριμα δὲ ταῦτα γίνεσθαι τοῦ ἡγίου τόπου
 θεοφιλεσάτω ἐπισκῆπῳ ὥστε αὐτὸν μαρτυ-
 ρόντα τὸν ὑπὸ λεχθέντα καὶ ὁρθῶς ἔχον ὅσον
 δοκιμάζοντα συμφηφόντε γίνεσθαι τοῖς
 ὑπὸ λεξαμένοις καὶ προαγειν αὐτὸν ὑπὸ τῆς
 τοῦ ἡγουμένου τάξις δοκιμάζειν δὲ δαί
 πλὴν αὐτῶν ὑπὸ λογὴν τὸν κατὰ καιρὸν πα-
 τριαρχίῳ καὶ τοὺς κατὰ τόπον θεοφιλε-
 σάτους ὑπὸ σκῆπους ἔχοντας καὶ αὐτοὺς
 τὸ κείμενον τοῦ δεσπότης θεῶ καὶ τῆς μέλ-
 λουσας κείσιν ἐυλαβουμένους εἰ μὴ κατ'
 ἐκλογὴν ἀλλὰ πρὸς τὴν πάθ' ἀποβλέψαν-
 τος ἀνθρώπινον τὴν προβολὴν ποιήσων.
 ἐχόντων

ἔχόντων αὐτῶν καὶ γὰρ τούτω ἱερῇ βίῳ καὶ
 γὰρ ἱερῇ μέλλοντι τῇ ἐκ τοῦ θεοῦ ποινῇ
 δια τῆς αὐτῶν ἀμελείας ψυχῶν πολλὰς
 ἁμαρτημάτων αἰτίας παρεχομένης. τού-
 των πάντων καὶ ὑπὲρ τῶν εὐλαβεσάτων
 γυναικῶν ἢ παρθένων τῶν ἡγουμένων ἐνα-
 γῶν μοναστείων κραυαύτων τῆς λοιπῆς
 ἱερατικῆς τάξεως ἀπάσις τῆς τοῦ θεοῦ
 λειτουργίας κατὰ τοὺς ἑαυτῆς βαθμοὺς
 προϊέσης καὶ ὁ δὲ ἐκ τῶν παρόντων ἡμῶν
 κανονισμοῦ νόμον. D A T. X V.
 K A L. D E C. C P. L A M P.
 C O S.

ἡ. μ. ζ. διὰ ταῖς τῶν αὐτῶν πίτλιν.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰωάννης ἐπαρχῶν
 πραιτωρίων. θεωροῦμεν μηδένα
 εἰς ὑπόσχεσιν προχειρίζεσθαι πλὴν εἰμὴ
 τάτε ἄλλα χρυσὸς καὶ ἀγαθὸς εἶη, καὶ
 μήτε γυναικὶ σιωικεῖη μήτε παίδων
 εἶη πατήρ. ἀλλ' ἀντὶ μὲν γυναικὸς προσ-
 καρτερεῖη τῇ ἀγιοτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἀντὶ
 δὲ παίδων ἅπαντα τοῦ χριστιανικοῦ
 καὶ ὀρθοδόξου ἔχου λαόν. γινώσκων ὄν-
 τας ἑαρχῆς τὰ πρὸς τῆς διαδοχῆς

τῶν θεοφιλεσάτων ὑποσκόπων ἡμᾶς δια-
 τυπῶσαι καὶ μετὰ ταύτης τῆς γνώσεως
 προελθεῖν τὸν νόμον ἡ τοῦ πατρὸς ταῦτά τε
 πρὸς ἡοῦτας ἢ πρὸς ξαντάς ἀπάσης ὑποσ-
 κῆς ἀναξίους εἶναι. οἱ γὰρ μετὰ ταύτῃ ἡμῶν
 τὴν διάταξιν ποιῆσαι πῶς ὑποσκόπους
 παρὰ τὴν ταύτης δυνάμιν ἢ γνέσθαι θάρ-
 ρησαντες, ὅτε ὅν ὑποσκόποις εἶναι οὐκ ἔ-
 μνησιν ὑπὸ τῶν ἱερῶν ἀλλ' ὅθεν θύτῃ
 αὐτῶν ἑτέροις δώσῃ χώραν χεῖροσιν
 ἀκροβούσῃ καὶ τῇ θεῷ δὲ πάντων ἀρε-
 σκούσης. DAT. IIII. KAL.
 SEP. POST. COS. LAMP.

ἡ. β. διάταξις τῶ αὐτῷ τίτλῳ.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰωάννης ἐπάρχῳ πραι-
 τωρίῳ. θεῶν ἰσομῶν μηδ' ἐνα παντελῶς
 μήτε βουλομένῳ μήτε ταξιδίῳ ὑποσ-
 κῆς ἢ πρεσβυτέρου τοῦ λοιποῦ γίνεσθαι.
 ὁ δὲ ἐφαπτομένης τοῦ δὲ τοῦ νόμου τῇ τῆς
 τῆς ἱερῶσιν πρὸς τοῦ ἡξιομῶν τοῦ
 λοιποῦ δὲ μηδ' ἐνα παντελῶς ἐκ τῆς εἰρε-
 μῆς ὅντα τύχης εἰς τὰς ῥηθείας ἱερα-
 τείας ἀναβαίνειν καὶ μάλιστα εἰ καὶ ἡδὴ
 λήττε-

λειτουργήσας ἢ τοῖς ταξιωπικοῖς ὑπηρε-
 τήσας ἔτυχεν ὑδιτάγμασι τὸν γὰρ ἐν τε-
 δραμμόνῳ εἰσπράττει σφοδραῖς καὶ τοῖς
 δὲ τοῖς ὡς εἰκὸς ὑποσυμβαίνουσιν ἀμαρ-
 τήμασι ὅκ ἂν εἴη δίκαιον ἀρτιμὴν εἶναι
 ταξιώτῳ καὶ βουλευτῇ καὶ πράττειν τὰ
 πάντων πικρότατα θυτὺς δὲ ἱερεῖα χει-
 ροτονεῖσαι πορὶ φιλανθρωπίας τε καὶ αὐ-
 ξητικίας ὑψηλότητος δογματὰ πλὴν
 εἰμὴ ἐκ νηπίας ἢλικίας καὶ ὅτω τῷ ἔφη-
 βορ ἐκβάσῃς ἔτυχε τοῖς δὲ λαβεσάτοισι μο-
 ναχοῖς ἐγκαταλελεγμένῳ καὶ διαμένειν
 ὑπὸ τούτου τοῦ χήματῳ. τῆνικαὖτα γὰρ
 ἐφίμεν αὐτοῖς καὶ πρεσβυτέρῳ γυνέσκει
 καὶ εἰς ὑποσκοπῶν ἐλθεῖν πρόδηλον ὅν ὡς
 ἡνίκα τοιοῦτόν τι γήνηται καὶ ἄξιον τῆς
 ἱερατείας φανείη τῶν καὖτα ἁδειαρ ἔξει-
 μόνον ὑπὸ τῇ ἱερωσικῇ καὶ τῇ λειτργεῖν
 ἀπὸ ἀλλήλων τῶν τετάρτῳ μόνον μοῖραν
 τῇ αὐτῇ πρεσβυτείας ἀπαλλαγῇ πρὸς τοῖς
 βουλευταῖς καὶ τοῖς δημοσίοις κατὰ τὸν
 ἑναγχῶν ὑπὸ τοῖς τεταρτημορίοις τεθέντα
 παρ' ἡμῶν νόμον ἢ μόνον τοῖς δημοσίοις.
 εἴγε ταξιωπικῆς τύχης ἐτύγχανον ὧν. εἰ δὲ
 καὶ ἐν τοῖς δὲ λαβεσάτοισι ἀρχιμανδρίταις

ταχθείη καὶ διαμείνη ἐν αὐτοῖς καὶ ὅτως
 αὐτοὶ δίδωμεν τὴν τῆς τύχης ἀμέλειαν.
 τὴν τεταρτίαν καὶ ταῦθα μοῖραν ἐλ' αὐτῶ
 πόδισι καὶ καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν
 παρεχομένη ἄλλως δὲ ὅτε ἐκείνῳ χειροτο-
 νεῖσθαι συγχωροῦμεν ὅτε τῷ χήροϋ νομῶτι
 τοιοῦτόν γε πρῶτον ἐφίεμεν γινώσκουσης
 τῆς σῆς ὑποδοχῆς ὡς ταῦτα παραφυλα-
 κτέον ἅπασιν τοῖς θεοφιλεσάτοισιν ἐπι-
 σκόποις ποινὴν ὑφορωμένοις πόρῃ αὐτὴν
 τὴν ἱερωσύνην εἴ τι τοιοῦτο πράξαιεν
 πρὸς τὸ μέλλειν τὸν χειροτονούμενον τῆς ἱε-
 ρωσύνης ἀπολαύειν καὶ ἐπρότερον οἷον
 δὴ ποτε βαθμὸν ἱερατείας ἐπέειχεν ἄλλ' ἐν
 ἰδιώταις τετάχθαι καὶ τὰς λειτουργίας
 ἐκτελεῖν αἷς ὑπέκειτο πρότερον ἅπερ ἅ-
 παντα κρατεῖν εἰς τὸν ἐφεξῆς βδλόμεθα
 χρόνον. ἐπειδὴ τοίνυν πρῶτον ὑφ' ἡμῶν
 ἐξδύρεται, ὃ προσεπόμενον παντελῶς
 τοῦ δὲ τοῦ νόμου καθάπερ εἰπόντες
 ἐφθήμεν τῶν ἁπλῶς τοιαύτης ἱερωσύνης
 ἀξιοθέντων ἄλλ' ἐξουσίαν ἔχοντων αὐ-
 τῶν δὲ ὑποκαταστάτων λειτουργεῖν κατὰ
 τὴν θεολοσίαν καὶ ὀναλγνπνιανοῦ τῶν
 ἐλ' οὐ-

τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διάταξιν τὴν πρὸς
 θεοῦ ἀντιγεγραμμένην. πρὸς τοῖς
 τοῖς καὶ κείνο δίκαιον εἶναι καὶ κρατεῖν
 καὶ πολιτεύεσθαι δεσπίζομεν, ὅπου τεθέρ
 ἀρχῆς καὶ πολιτοῦσάμενον οὐκ ἴσμεν
 ὅπως παρῶνται. μεμνήμεθα γὰρ ἀρκασίῃ
 καὶ ὀνωρείου τῶν τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γί-
 νουχόντων διατάξει βουλομένη τοὺς κλη-
 ρικούς εἰπὼν ἀμελήσαντες τύχοιεν τῆς
 ἐαυτῶν τάξεως καὶ εἰς εἰς δὲ πότε γνο-
 πλον στρατείαν παραγγείλαν, ἢ καὶ καθε-
 ρημένοι παρὰ τῶν θεοφιλεσάτων ἐπι-
 σκόπων στρατεύεσθαι ἐλπίσαντες, ἐκβάλλ-
 λεῖν αὐτοὺς τῆς στρατείας ἥς ἐτυχον
 παραδίδοται δὲ ταῖς τῶν πόλεων βου-
 λαῖς ὑποεργήσοντες τὸ λοιπὸν τοῦ δή-
 μοσιῳ. ἐπειδὴ καὶ τῇ τοῦ δεσπότου θεοῦ
 λατρείᾳ κατὰ τὸν τῆς στρατείας τρόπον
 ἔτυχον ἀπειπόντες ἅπῃ κρατεῖν ἐκ τοῦ
 οὗ καὶ μῶν δεσπίζομεν τοῦ νόμου. κελούοντες
 αὐτοὺς εὐθύς καὶ παραχρῆμα τῆς πόλεως
 ἐκείνης εἰς ἥς εἰσὶ, γίνεσθαι βουλευτὰς εἰμὴ
 σφόδρα ἐλπίαν ἔχει βουλευτῶν ἢ πόλεις
 ἐπείτοιγε τῆς γείτονος ἢ καὶ προσηγορίας
 μέχρι μᾶς ἐπαρχίας ἐτάρας γῆναι μάλιστα

Βουλῶν κατέστηκον ἀπορία. εἰ δὲ ἀφα-
 νεῖς ὡς εἰκὸς γήρουντο ἀδελφὰρ δίδουμι τοῖς
 Βουλοταῖς δούδους ὑδὶ βαίνειν τῶν προση-
 κόντων αὐτοῖς πραγμάτων καὶ ταῦτα κα-
 τέχειν καὶ τὸ ἱκανὸν ἑαυτοῖς κατὰ τὸν νό-
 μου γίνεσθαι ποιεῖν. ταῦτα μὲν οὕτως ὡς
 τοῖς δουλαβεσάτοις κληροῖς οἰουδ' ἡ ποτε
 Βαθμοῦ κρατεῖν εἰς τὸ δεινέκας θεασίζο-
 μεν καὶ ὑδὶ τοῖς ἡδὴ πεπλημελῆκώσι κρα-
 τεῖν τὸν νόμον Βουλόμενοι διότι καὶ πρό-
 τρον ἦν. ἐπειδὴ δὲ καὶ τινα διατάξιμ
 εὐρομιν πόρι μοναχῶν διαλεγόμενῳ καὶ
 Βουλομένῳ αὐτοῖς μὴ καταλιμπάνειν τὰ
 οἰκεία μοναστήρια μὴδὲ θορυβεῖν τὰς πό-
 λεις ἢ καὶ πρὸς τινα νενομοθετηδὲ και-
 ρὸν ἄνευ ὑποπιδόουσι δὲ ὡς ἡθικῶν ἀφορ-
 μῶν γίνεσθαι λαβόντων τελειότροντε
 καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον καὶ ὅτε ἐπα-
 νορθῶσαι. ὥς ἐμνησινὶ τῷ λοιποῦ τῶν δου-
 λαβεσάτων μοναχῶν ἀδελφῶν εἶναι τὸ τοιοῦτό
 τε πράττειν καὶ καταλιμπάνειν μὲν τὸ μο-
 ναχικὸν χῆμα ποιεῖν ἀλλεῖν δὲ τὴν οἰα-
 οῦν στρατείαν ἢ ζώνην ἢ ἀξίαν ἢ τῶν γινδι-
 κασκειοῖς μεταδιώκειν βίου καὶ τοῦ
 Θεοῦ θεραπείας τὰς ἀνδραπίνας ἀσχολίας
 ἀνδρα-

αὐθαιρεῖται ἢ γινώσκειν. ὥς καὶ ὁ Διοῦτό
 πρὸς ἀπὸν ὑποδιδάσκειται τῇ βουλῇ τῆς
 πόλεως ἐκείνης ὅς ἢς δὲ ἢ ἐτόρας καθὰ
 πρότερον εἰπόντων ἐφθηνεν, εἰμὴν χημά-
 των δὲ πορήσει καὶ χηματικὰς ὑποσησά-
 μιν. ὁ λήτρυγίας ἐπαίδει γὰς εἰς σῶμα
 φερούσας καὶ ταῦτα ἀλείας οὐσης ταῖς
 βουλαῖς καθὰ πόρ εἰπόντων ἐφθηνεν. εἰ
 ἀφανεῖς γήσιν. ὁ ὑπολαμβάνει δὲ τῇ πραγ-
 μάτων καὶ τὸ ἱκανὸν ἐαυταῖς κατὰ τὸν
 νόμον ποιεῖν. ὃν ἅπασιν δὲ τοῖς δέμασιν
 ἐφ' ὧν λαμβάνειν ἀπὸ τῇ τοιούτων τὰ βου-
 λουτήρια πρὸς ἀπὸν αἰνῶν βουλόμεθα
 τὴν μὴν ἡμίσειαν τούτων μοῖραν τοῦ βου-
 λουτὰς κομίζεσθαι μὴ γὰρ χρυσίῳ ἀλλ' ὃν ἀκι-
 νήτω κτήσῃ ἢ οὐση ἢ ὠνούμενη κατὰ τὸν
 ἐμπροσθεν φοιτήσαντα παρ' ἡμῶν νόμον
 τὴν δὲ ἡμίσειαν τῇ γήϊκῃ τραπέζῃ τῆς
 σῆς ὑποδροχῆς εἰσφέρειται. ὥς καὶ τὸν σὸν
 θρόνον προνοεῖν ἀγρύπνως μηδὲν Διοῦτο
 διαλαθεῖν, ἀλλ' ἅμα τῷ γίνεσθαι τὴν πρὸ-
 σήκωσαν ὑπὲρ τούτου ποιεῖσθαι θεραπεῖαν
 πλὴν εἰ μὴ νυῦ γαυῦ ἐκόντων οἱ τοιοῦτοι
 ἀπόθωιν. ὁ μὴ τὴν σεαυτῆα ἢ ἀπλῶς ὁ πόρ
 ἔχουσι σχῆμα εἰς δὲ τὸν μοναχικὸν αὐθις

ἀκριβῶς τὲ καὶ ἀληθῶς ἐπανεέλθοιεν βίου
 καὶ τοῖς εὐλαβεσάτοῖς κληρικοῖς ἐγγρα-
 φῆναι σφύσαιεν· εἰ γὰρ τοῦτο πράξαιεν
 εἴσω ᾧ καὶ τῷ ἐνὸς ἀφ' ὅπου ὁ παρὼν ἡμῶν
 θεῖος γέγονε νόμος ἀφίεμην αὐτοῖς τὴν
 ποινὴν ἀρκεῖν αὐτοῖς τὸν ἐκ τοῦ ἀσκήσεως
 ἡγούμενοι σωφρονισμόν ταῦτα δὲ κρατεῖν
 εἰς τὸν ἐφεξῆς βουλόμεθα χρόνον ὃ δὲ ἐκεί-
 νους ἔξω τοῦ εἰρημένης καταλιμπάνοντες
 ποινῆς ὅσοι ἀπὸ τοῦ ἡμῶν βασιλείας καὶ
 τοῖς μοναχοῖς καθεστώσιν τοῦ τόπου πεπρά-
 χασιν τὸ γὰρ ἐμπροσθεν ἅμα μὲν διαφιλαν-
 θρώπια ἅμα δὲ τὸν χρόνον ἐρυθειδόντων
 ἀφίεμην ἐπεὶ μήτε σαφῶς νενομοθετήμε-
 νον ἐμπροσθεν ἦν· ἐπεὶ δὲ δεσπίζομεν εἴτε
 πατὴρ εἴτε μήτηρ εἴτε ἐτεροὶ τίς ὅς ἀ-
 παιδίας ἀποκατάστασιν ἢ ὑποκατάστασιν
 ἐπαγάγοι ἡσὶν εἴτε ἄρρεσιν εἴτε θηλείαις·
 οἱ δὲ πρὸς γάμον ἐλθεῖν δεῖ τὸν τοῦ ἀσκή-
 σεως οὐχ ἔλαιντο τρόπον ποιεῖν εἶδαι
 τὰς τοιαύτας ἀποκατάσεις ἢ ὑποκα-
 ταστάσεις, καὶ ἔχειν αὐτοὺς ἐξουσίαν εἰς ὃν
 βούλονται τρόπον εὐσεβῆ μὲν τοῖς τὰ ὑ-
 τεύειν ἀφιεροῦν ἢ ἢ δαπαναῖν ποιεῖν τας,
 ἢ καταλιμπάνειν τελευτῶντας· ὡς δὲ
 καὶ

καὶ ὑπο αἵρεσιν παιδοποιίας αὐτοῖς τι
 καταλειφθεῖν δεῖ καὶ ὅτι αὐτὸ ἔχει αὐτοῖς
 παιδοποιεῖν ὅκ ἀναγκαζομένης. τὴν αὐ-
 τὴν δὲ νομοθεσίαν καὶ ὑπὸ γυναιξὶ παρθε-
 νούσας καὶ ὑπὸ τοῖς γαμείοις ὅλως κεκω-
 λυμένοις ἐυλαβεσάδεις κληρικοῖς ἐπεκτεῖ-
 νομένη καὶ ἀνατίθεμεν καὶ ταύτῃ τὴν χάριν
 τοῦ θεοῦ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀξίαν. ἐν δε-
 σπίζομεν εἴτε αὐτὴ καὶ μονήρη βίον ἐλθεῖν
 ἐσληθείη εἴτε γυνὴ καὶ αὐτὴ κατὰ λίπῃσιν
 πρὸς ἀσκησιν ἐλθοι μὴ τοῦτο αὐτὸ ζητίας
 πρὸς ἑαυτὴν πρόφασιν. ἀλλὰ τὰ μὲν οἰκεία πάν-
 τως λαμβάνειν ὥστε τῇ γυναικὶ τὴν προῖκα
 εἶν λαβεῖν τὴν αὐτὴ καὶ τὴν πρὸ γάμου δωρεάν
 τοῦ συνοικῆσαντε καὶ δὲ ἐκτὸς κέρδιον μὴ
 κατὰ τὴν ἐκ ῥεπιδίος διάζουξιν ἐκδικεῖν
 ἢ μὲν πρὸς τὴν μὴ ἀποταξαμένην ἀλλὰ καὶ
 καὶ ἐκθανάτου σύμφωνον οἷα δοκοῦνται
 τὸ ἀφισταμένην τῷ φιλί μετὰ τῶν ἄλλων διαί-
 της ἀναχωρεῖν τῷ γε ὑπὸ τῷ συνοικεσίῳ τεθ-
 ναῖναι δεῖ καὶ τῷ συνοικῆσαντε παντελῶς
 ἀχρηστον εἶν καὶ ὅπου αὐτὴ καὶ τῶν προικίων συμ-
 βολαίων δείξειν δύναμις ἐκ τῶν ἀπὸ τε-
 λούτων συμφώνων ὀφειλόμεν τὸ μὴ θάρρειν
 τὴν γυναικα πρὸς γνῶσιν διελθεῖν εἰς
 ἑτέρον

ἔτορον ἰδ' εἰρ σιωοικέσιον δ' αὖ τὴν τ' γονῆς
 ἀδελφίαν ἀλλ' εἴτι μέλλοι γίνεσθαι τοιοῦτο
 τῶν καὶ τα σέλλεσθαι διαίσιον κατὰ βούτο
 δ' ἡ τὸ καλὸν δ' ὦν B O N A G R A T I A
 παρὰ τοῖ μὴ τὴν ἀσκησιμ ἐλομένην προ-
 σώπου ὅτ' ὡτε πρὸς τῆς αὖ βούλεται τῶν
 κερδῶν ἢ τὴν ἐμπροσθεν ἐρημνίου τρό-
 που πρὸς γινομένην αὐτῆς δηλαδὴ τοῦ
 κερδαινομένην ἐκ τῆς τοιαύτης αἰτίας ἐκ
 τρόπου παντὸς εἰ καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς τῶν
 γάμων ἢ ἡ γυνὴ ἢ ὁ ἀνὴρ μένην ὦν τοῖς κοινοῖς
 παισὶ τοῖς ἐκ τοῦ γάμου γηνομένοις εἶνεα
 εἴη φυλαττομένην. D A T. V.
 K A L. D E C. C P. P O S T
 C O S. L A M P.

ἡ. ρ. ε. διατάξεις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰωάννης ἐπάρχῳ πραι-
 τωρίῳ. ὁ πρὸς νόμος εἰς ἑτορὸν νόμον
 γεγραμμένης παρ' ἡμῶν ἀναφέρεται μνή-
 μιν ὅρ' ἡ δὴ καὶ αὐτὸς ὑδὲκνυρῶσαι μετὰ τὸν
 κακίον ὦν δὲ καὶ καὶ πρὸς τὴν πρὸς τὴν
 μέζονα τὴν ποινὴν ἢ τὴν πρὸς τὴν μελομένην
 ἐκφέροντο. ὅχ' ὅτι ταῖς αὐξήσεσι χαίρο-
 μεν

† πλκ-
 γαυ

ἰδὼν τῶν ποινῶν οὐδὲν γὰρ ἡμῖν οὕτως ὡς
 φιλανθρωπία καταθύμιον ἀλλ' ἵνα τῷ δέ
 ὃι τιμωρίας αὐτῶν ἀμαρτανῶν προηγουμένους
 τοῖς πλημμελεῖν εἰρξομένη. ἴσμεν δὲ ἵνα τὰ
 ψαυτὸς νόμον λέγοντα μηδεμίαν εἰς πρ-
 οσησίαν τοῖς τῶν ἁγιοτάτων ἐκκλησιῶν
 οἰκονόμοις ἢ τοῖς πρὸς ἐσθλὰ ξενῶν ἢ νοσο-
 κομείων ἢ πτωχείων ἢ μοναστηρίων εἴτε ἀν-
 δρῶν εἴτε γυναικῶν ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοῦ
 τῶν συσχεμάτων ἢ προλαβῶσα διατάξεις
 μέμνηται τὰ διηγεῖσθαι αὐτοῖς καταλελειμ-
 μένα ἢ πρὸς ἀντάλια καλοῦσιν οἰνόμοι κα-
 τὰ τὸ σύμφωνον ἢ χρυσίον διαπιπρασκῶν
 ῥητὴν ἢ ἐκποιεῖν ἄλλως καθ' ὅσον δὴ ποτε ῥο-
 πορὶς τοῖς ἐφεξῆς ἀναρῶν τῶν ἡμετέρων
 παραψυχῶν καὶ αὐτῶν πρέποντας τῶν νόμων
 προσεδείκαμεν λογισμούς ὡς ὅτι ἐτι δεῖ
 ταύτῃ τῶν ἐγχείρησιν ὅτι ὃι προσηγο-
 ρίας τοῦ ἀναλίου σωζομένης εἰ μὴ μέλλου-
 σὶ δοῦναι κατ' ἐπὶ ἄλλα πρὸς ἅπασι κατὰ
 Βληθὲν, εἴτα τελείως ὅσα πόμοιο τῶν
 αὐτοῖς μετὰ τὸ προσθήκης ἀνανεώμενοι
 τῶν νόμων θεωροῦμεν εἴτε ἢ τῶν ἐν λαβεσά-
 των οἰκονόμων ἢ ξενόδοχων ἢ νοσοκόμων
 ἢ πτωχοτρόφων ἢ γεροντοκόμων ἢ βρεφά-
 τροφων

τροφῶν ἢ ὀρφανοτροφῶν ἢ ἀρχιμανδριτῶν
 ἢ τῶν ἄλλων τῶν πορευομένων τῇ ποροτόρᾳ
 ἡμῶν θεία διατάξει προσώπων τὸ δ' ἡνε-
 κῶς καταλειφθὲν τοῖς εὐαγέσι οἰκοῖς
 ὧν προῖσαν ἢ εἴτε γὰρ χρυσίῳ εἴτε γὰρ ἄλλοις
 πράγμασι πειραθεῖν μεδισαὺ εἰς τὸ μὴ
 διοκεῖν εἶναι διηνεκὲς ἀλλ' αὐτὴν διαλύσειν ἢ
 πράξειν ἢ πρὸν ἄλλας μηχαναῖς τὸ δ' ἡ-
 νεκὲς αὐτὸ μόνον παῦσαι πειραθεῖν παρὰ
 τῶν δυνάμις τὸ παρ' ἡμῶν ἢ διηφοιτή-
 σαντες αὐτὴν τοῖς τοιούτοις θεῖου νόμου μη-
 δεμίαν ἔχον παντελῶς ἀδελφὰς αὐτῶν ποιεῖν
 ἀλλὰ καὶ εἰ πράξειε, ἀκυροῦ εἶναι τὸ γενόμενον
 καὶ ἀδελφὰς εἶναι τῷ μετ' αὐτὸν ἐν αὐτῆς αὐ-
 τολητομῶν φροντίδι αὐτῶν καὶ τοῦτον ῥα-
 θυμήσαντες ὡς εἰκὸς αὐτῶν ἐφεξῆς ἀπαύτας
 θυδοὺς ἀνακαλεῖσθαι τὸ γενόμενον καὶ ἔτι
 ἀκυροῦ ἀποφαίνειν ὡς αὐτὸ εἰ μὴδὲ τῶν ἀρ-
 χῶν ἔτυχε προελθόν. ὥστε καὶ αὐτῶν γὰρ μέσῳ
 καρπὸν καὶ τόκον καὶ πᾶσαν ὠφέλειαν,
 ὡς τὸν θυγατρὴ φέρειναι πάντως οἶκον. τῶν
 γὰρ μέσῳ τολμηθέντων καὶ πάντα τρόπον
 ἀργουμένων. αὐτοὶ μὲν γὰρ ἐκάστω δρόμῳ
 εἰς ὅτι τὸ βίου παρὰ τὸ δόλιμον ἐργαζομένου
 δομῶν οὐ τέλος ὅτι πάντως ὁ θάνατος
 τοῖς δ'

τοῖς δὲ δούλοισιν οἰκοῖς καὶ ταῖς αὐτῶν
συστάσεσι ἀτελευτήτοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ φυ-
λαττομέναις ὅκ γίνεσιν ὁ δὲ καὶ τὰς κτή-
σεις ἐπαγγεῖται τι πέρους ἀλλ' ἕως αὐθια-
μνήσιν οἱ δούλοις οἰκοὶ μνηύσι δὲ ἄχρι
παντὸς, καὶ μέχρι γε αὐτῶν τοῦ αἰῶνος
τέλους ἕως οὗ τὸ χριστιανῶν ὄνομα παρ' αὐ-
θρώποισιν ἔσῃτε καὶ προσκυῖται δίκαιον
μνήμην καὶ τὰς διηνεκῶς καταλιμπανο-
μένας χωρηγίας ἢ προσόδους ἀθανάτους
ἀεὶ ταῖς ὑπερέσσι πράξεσι ταῖς μηδὲ
πώποτε πανομνήαις ὑπερετουμνήαις. τὸν
δὲ τοιοῦτό τι πλημμελήσαντα καὶ ἀπο-
δοῦναι τὸ πρᾶγμα χρυσίου ἢ κατ' ἄλλω
τινὰ πρόφασιν θάρσύναντα, βλάβην μὲν
μηδὲ μίαν ἐπάγει καὶ τὸ ἐμπροσθεν εἰρη-
μνῶν τοῖς καθ' ὧν ταῦτα ἐπραξάν οἰκοῖς
ἀλλ' ἐκείνους μὲν καὶ τὸ χρυσίον ἢ τὸ πρᾶγ-
μα κερδαίνειν ὅπου εἰληφασιν καὶ οὐδὲν
ἢ τὸν κατὰ λειμνῶν ἀπαιτεῖν διχὰ
τῆς οἰκονομίας ἐλαττώσεως αὐτὸν δὲ τὸν αὐτὸν
πράξαντα κληρονόμους τὸ αὐτοῦ καὶ δια-
δόχους καὶ τὰ τούτῳ πράγματα γίνεσθαι
τῷ πρὸς αὐτὸν σωαλάξαντι καὶ πορι-
ποιεῖν αὐτῷ τὸ γινώσκον τὸ οἰκίαν προσώπων
καὶ τοῖς

καὶ τοῖς πράγμασι τοῖς αὐτοῖς πρὸς τὸν συμ-
 βάλοντα τὸ ἄζήτητον. ὅπως αὖ πρὸς μὲν τὸν
 εὐαγέστατον οἶκον ὃν πόρ ὁ δ' εὖ κατέβλα-
 ψε μετ' ἐμῶν ἐλπίστοι τῶν διδομένων ἀνὰ
 ἀκτὴν ἢ τοῦ γεγονότος σύστασιν ὅσον δὲ
 πρὸς αὐτὸν τὸν συμβάλλοντα πάντας ἔχει
 παρὰ τῶν νόμων ἁδεια χωρεῖν ἐπ' αὐτὸν
 καὶ κληρονόμος αὐτοῦ καὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα
 καὶ τὸ δεδομένον εἰς χύσειν εἰς πράξιν ἵνα
 εἴμῃ τῇ πρὸς θεὸν δούλῃ τῶ δ' ἐφ' ἡμεῶν
 ἐκείνων αὐτῶν ποσειδῶν καὶ τῶν οἰκείων
 κληρονόμων ὁκνηρότεροι γένοιτο πρὸς τὰς
 τοιαύτας σιωπῆκας ἅς ὡμολογημένως
 ἐπ' ὁδὸν ἡμεῶν πράξουσιν ἄλλ' ἢ χήμασι
 διαφθαρέντος ἢ παθόντων ἐλαττώσεως
 γεγονότος ἅπαντα δὲ τοῦ δὲ τοῦ
 θεοῦ νόμου κωλύοντος καὶ τοῦτο τοῖς
 ἱεροῖς ἡμῶν ἐγγράφῃναι νόμοις θεωροῦντες
 ἀντιτίθεμεν αὐτῶν τῶν θεωρητῶν ὅλων
 θεῶν καὶ σωτῆρι ἡμῶν ἰησοῦ χριστῶ καλῶ
 τινὰ καὶ πρέπουσαν αὐτῶν δύσιν καὶ
 ταύτῃ προσάγοντος. D A T. P R.
 I D V S. S E P T. C P. D N.
 I V S T I N I A. P P. A. I I I.
 E T P A V L I N O V. C. C O S S.

Ε.Ι. Δ. Διάταξις τοῦ τετάρτου τίτλου.
τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ
κώδικος.

Αυτοκράτωρ λέωμ ἅν ἔσθ' ἀνὴρ. μήτε
ἀλῶν μήτε ἐλδύθερον σῶμα ὁλμᾶτω
τίς εἰς πορνείαν προάγειν ἢ προῖσᾶναι.
μηδὲ εἰδυμελικὸς εἶη ἢ ἄλλως σκλῆρικὸς.
εἰ δὲ δούλῳ εἶη τὸ προσαχθεῖν ἐκδικεῖσθαι
εἰς ἐλδύθειαν παρὰ πάντος προσιόντος
δίκητινός διαπάνης τοῖς κατὰ τόπον ἄρ-
χουσιν ἢ τοῖς θεοφιλεσάτοισι ὑψηλοῖς
οἰς μελήσει τὸ μηδὲ ἄκουσαν γυναικᾶ
δούλῳ ἢ ἐλδύθερον σκυεῖναι συγχωρεῖν
μήμοις ἢ χοροῖς ἢ ἄλλῳ θεῶν ἐν τοῖς θεα-
τροῖς ἐκτελεῖν ἀναγκαζέσθαι.

ἢ ὑποτομὴ δλ. ι ζ. διατάξεως
τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Επιλογὴ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ τῶν πρώτων
οἰκητόρων γίνεται ὁ σιτώνης ἀπὸ τῶν
στρατευομένων ἐν τῇ ὑπὸ χερσὶν τάξει ἢ τῶν
πληρωσάντων ἢ τῶν μελλόντων στρατεύε-
σθαι καὶ ὁ παραβάνων τριακονταλίτρας
προσιμᾶται.

ἡ ἐπιτομή τ. ι. η. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου
ἧς ἡ ἀρχὴ θεωρεῖται.

Οἱ ὑφισταται καὶ τῇ πρυτανείᾳ προσ-
καρτοροῦντο στρατιῶται ἐν τοῖς σε-
λίτοις αὐτῶν καὶ προσφερόμενον εἶδον
ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει ἢ τῇ γυνεὶ αὐτῶν γεωρ-
γούμενων δεχέσθαι ὑπὲρ τῶν ἀνόνων
αὐτῶν διοικησὶα τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ
ἀρχοντος ἢ τοῦ ἐκδίκου ἐξ ἀπολείψεως
τοῦ ἀρχοντος καὶ οὐκ ἀναγκάζεται ὁ σω-
τελεσὴς ἀπαργυρισμὸν διδόναι.

ἡ ἐπιτομή τ. κ. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Οὗτοι στρατεύοντες εἰμὲν ἐν ὑπομνήμασι
μαρτυρηθῆναι ἐπιτρίβειν ὑπὸ τῶν ἀγίων
ἐναγγελίων χριστιανὸς ὁρθοδόξος σωμα-
τικῆς τῇ πράξεως παρὰ τῷ ἀρχοντὶ ἔνθα
μέλλει στρατεύεσθαι δύο νομισμάτων ὑπὲρ
αὐτῶν διδομένων. εἰ δὲ τοῦτο παραμεληθῇ
δίδωσιν ὁ ἀρχὼν πρὸς τὴν κτήνην λίτρας καὶ
ἑτάξις αὐτοῦ. καὶ οὐδὲν σάμναι. καὶ
καὶ ἐκβάλλεται καὶ οἱ ψευδομαρτυρήσαντες
σωματικῶς τιμωροῦνται καὶ ποινὰς τοῖς
πειβάτοις ἐσέγονται κινδυνώσας κόμην.
ἡ δια-

ἡ δικάταξις. κ β. τὸ αὐτὸ τίτλη.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς μὲν ἔπαρχω πραι-
τωρίω. ὃ δ' ἐνὰ ἐμβαλλεῶν γν φυλακῇ
δίχα πρὸς ἄλλους τῶν κατὰ τὴν ὀυδαιμόνα
ταύτην πόλιν ἢ γν ἐπαρχία γν δόξω ἢ πε-
ριβλέπων ἢ λαμπρωτάτων ἀρχόντων ἢ
τῶν γν ταῖς πόλεσι ἐκδίκων βουλόμεθα.
ὡδὶ δὲ τῶν ἐμβληθόντων ἢ ἐμβαλλομένων
οὗς θεοφιλεσάτους τῶν τόπων ὡς ἡ πόλις
μία ἐκαστὴς ἐβδμάδιον ἡμέραν τὴν τε-
τράδια ἢ τὴν παρασκυλίαν τοὺς γν ταῖς
φυλακαῖς διεδυνάσθαι καὶ σὺν ἀκρίβειᾳ
μανθάνειν τὰς τῆς αὐτῆς κατοχῆς αἰτίας.
καὶ εἴτε οἰκέτοι τυγχάνουσιν ὄντος εἴτε
ἐλεύθεροι εἴτε ὡδὶ χήμασι εἴτε ἐπ' ἄλλοις
ἐγκλήμασι εἴτε ἐπὶ φόνοις ἐμβεβλημένοι,
παρασκυλίζειν οὗς γν δόξοτάτους ἢ πε-
ριβλέπων καὶ λαμπρωτάτους ἀρχοντας
ταύτας τε τῇ ὀυδαιμόνῃ πόλει καὶ τῶν
ἐπαρχιῶν ἐκείνα πρὸς τῆν ἐπ' αὐτοῖς ἀπὸ
ἐπὶ οὗς γν δόξοτάτους ἐπαρχοὺς πρὸς
τούτου καταπεμφθεῖσα θεία ἡμῶν δια-
γροῦσι δικάταξις ἀδείας διδομένης τοῖς
κατὰ κατὰ θεοφιλεσάτοις ὡς ἡ πόλις
εἴτινα ῥαθυμίας εἰδοῖν γινόμενῳ παρὰ

τῶν κατὰ καιρὸν γινώσκοντων καὶ με-
γαλοπρεπέσων καὶ λαμπρότων ἀρ-
χόντων ἢ παρὰ τῶν πεποιμένων αὐτοῖς
τάξεων ταύτῃ μινύειν ὥς αὐτὴ ἡ προσή-
κουσα κατὰ τῶν ῥαθυμοσύτων γινέσθῃ
κίνησις. DAT. XVII. KAL.
FEB. CP. DECIO COS.

ἡ. κ. γ. διὰ ταξίς τῷ αὐτῷ τίτλῳ.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς μινᾶ ἐπάρχῳ πραι-
τωρίῳ. ἰλιωτικὰς φυλακὰς πᾶσι
τρόποις γινώσκοντι ἢ γινώσκουσιν ἀπαγο-
ρεύοντι καθίστασθαι αὐτῶν δηλαδὴ τῶν
κατεχομένων προνοία τῶν κατὰ τόπον
θεοφιλεσάτων ὑποσώπων τῆς κατοχῆς
ἀφιεμένων. DAT. XII. KAL.
FEB. CP. DECIO COS.

ἡ. κ. ε. διὰ ταξίς τῷ αὐτοῦ τίτλῳ.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς δημοθέλει ἐπάρχῳ
πραιτωρίῳ. ὅσα περὶ τῶν καλεσμένων
κύβων ἢ τοιότηων καὶ τοῖς τούτων κωλύ-
σεως ἡμῖν νενομοθέτηται ταῦτα ἀλλοιῶν
δίδοντα

Ἰδούμην καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις
 καὶ ἀνέρευναῦ καὶ γινόμενα παύειν καὶ τοὺς
 ἀκροσμουῦντας διὰ τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων
 τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν πατόρων καὶ
 τῶν ἐκδίκων τῶν πόλεων καὶ σωφροσύνῃ
 ἐπανάγειν. DAT. KAL. OCT.
 CP. DECIO COS.

ἡ. κ. σ. Διάταξις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰουλιανῷ ἐπαρχῷ
 πραίτωρ. πόρι τῶν καθ' ἕκαστον ἔξως
 ταῖς πόλεσι προσισθῶν πολιτικῶν προ-
 σόδων ἢ πόρων ἐκδημοσίωμ ἢ ἐξ ἰδιω-
 κῶν χεμάτων παράπινων αὐταῖς ἢ κα-
 ταλιμπανομνῶν ἢ δωρουμνῶν ἢ ἄλλως
 ὑπνοουμνῶν ἢ πολεποικησεμνῶν εἴτε
 εἰς ἔργα εἴτε εἰς σιτωνίαμ εἴτε εἰς δημόσιον
 ὄλκον εἴτε εἰς ἐγκαύσεις βαλανείων εἴτε
 εἰς λιμνῆας εἴτε εἰς τέχων ἢ τούρων ὀικο-
 δομὰς ἢ γεφυρῶν ἢ ὁδοστρωσιῶν ἐπανόρ-
 θωσιν ἢ ἄλλως εἰς τὰς τῶν πολιτικῶν
 χεῖρας πεχωρομνῶν εἴτε ἀπόδημοσίωμ
 εἴτε ἀπὸ ἰδιωτικῶν ὡς εἴρηται πεφάσεων
 διατίζομεν εἰς τὸ αὐτὸν σωιόντας τὸν θεο-

φιλέσθω ἐπίσκοποι τρεῖς τε τῶν ἐν ὑπο-
 λήπῳ καὶ ἐν ἅπασιν πρεσβυτέρων καὶ τῶν
 πόλεων ἐκαστος ἐποπιδύσει τὰ γενόμενα
 ἔργα καὶ παρασκευάζειν μετρεῖσαι καὶ
 λογοθετεῖν τοὺς ταῦτα διοικητάς ἢ
 διοικήσαντας καὶ ὑπὲρ πράξεως ὑπομνη-
 μάτων φανερόν γίνεσθαι τὸ πεπληρωθῆαι
 τὰ ἔργα ἢ δεδιόκηθαι τὰ τε σιτωνικὰ
 χρήματα τὰ τε λουτρωνικὰ ἢ περὶ ὁδο-
 στρωσίας ἢ περὶ ὀλκοῦς ὑδάτων ἢ ἑτορὰ
 διαῦτα ἵνα ἅπαντα ἀμείωτα μελέμ
 εἰς τὸν ἅπαντα βουλόμεθα χρόνον καὶ ὑπὲρ
 τῆς πράξεως τῶν ὑπομνημάτων δηλοῦσθαι
 ὡς ἀνδύθωός ἐστιν ὅταῦτα διοικήσας ἢ
 καὶ ὑποδύσασθαι μὴ ὥφθη τὸ δὲ ὀφειλό-
 μενον ἀπέλωκε καὶ ὅτως ἔχει ἀσφάλειαν
 τὸν ταύτης τετυχεῖν τῆς πράξεως. σε-
 λῶμεν γὰρ ἡμεῖς ἡνίκα αὐτὸν βυλκθῆμεν καὶ
 ἡμῖν δοκῶντα ὅς ἐποπιδύσει τὰ παρ'
 αὐτῶν γηρόμενα λογοθεσία καὶ εἴπερ ὁρθῶς
 ἔχοντα οὗτοι ψῆφον ποιήσῃ τὸ ἀσφαλές
 αὐτοῖς καὶ κληρονόμοις αὐτῶν καὶ διαδο-
 χοις τελείως προεποιοῦσθαι ἐφ' ᾧ μηκέτι
 δουτόρων λόγων ἢ ζητήσεων ἀφορμὰς
 ὑπὲρ λελεῖσθαι πάντων ὑπὲρ τῶν ἀγίων
 εὐαγ-

εὐαγγελίων ὅτῳ σὺ ἀκριβείᾳ προσηομέ-
 νων. ὥς τῆς ἡμετέρας αὐτοῖς ὑδισσομενίης
 εἰνίκα αὐτὸν βαλὼν δὲ ἐτάσεως. χεῖρ-
 οῖσι παύσῃ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον
 καὶ τοῦ σὺ αὐτὸν ποιουμένης τοῦ λογισ-
 μούς. ὅπως αὐτὰ ἔργα εἰς ἀπέραντα τῆς
 διαπάνης ἀφωριθῇ καθ' ἑκαστον ἐπὶ ὑδι-
 μελῶς γήνοιτο ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀνανεού-
 μενα πόρων τε καὶ προσόδων. εἰμὲν τοιγε μὴ
 βαλὼν λογισμὸς ὑποχρεῖται ὅταυτα διοι-
 κήσας. μηδὲ ἀνάσχοιτο τὸ θεοφιλεστάτε τῶν
 τόπων ἐπισκόπος καὶ τῶν κλητόρων τῶν πρὸς
 τοῦ ἀφωρισμένων εἰς λογισμὸς αὐτὸν κα-
 λωτέρων τῶν καὶ ἀναγκάζεσθαι τοῦ πράτ-
 τειν διὰ τοῦ λαμπρωτάτου ἐπαρχίας ἀρ-
 χοντὸς καὶ ἐπὶ πειθομένης αὐτῷ τάξεως ζη-
 μίας πάσης χωρὶς συωθούμενον ἐφ' ᾧ τε
 πᾶσι ῥόποις λογισμοὺς ὑπέχθη τῷ θεο-
 φιλεστάτῳ τῆς πόλεως ὑποσκόπων καὶ τοῖς
 πρωτεύουσιν τῶν πόλεων καὶ τὸ φαινόμενον
 ἐποφείλεσθαι πρὸς αὐτὸ ἀποδοῦναι τῇ πόλει.
 πᾶσαν δὲ ἀδελφὴν ἀναγενομένην τοῖς ἡμέ-
 τεροις ἀρχουσι πέμπειν ἐν ταῖς χώραις
 DISCVSSORAS ἢ λογοθέτας ἢ
 ἑξισωτὰς ὑπὲρ ταῖς τῶν δημοσίων λογισμῶν

ζετάσειν. ἀλλ' εἴτε τοιῦτό πράξαιεν πρὸς
 γνώμην ἡμετέρων τῶν καὶ ταῖς εἰμὴν θεῶς
 ποσὶ τύπον ἢ σωμαρπαγῇ ποιεῖν,
 ἀλλοίαν εἶναι βέλτεροφιλεσάτω ὑπὸ σκοπῷ
 τῆς πόλεως προσδέχεσθαι μὴν τὸν θεῖον
 τύπον μινύειν δὲ εἰς ἡμᾶς ὅπως αὐτὸν ἡμεῖς
 γνοίημεν εἴτε κατὰ θεῖον ἡμῶν, πρόσταξιν
 πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν γεγραμμένην, εἴτε
 κατὰ σωμαρπαγῇ γέγονε. ὥς εἰ κατα-
 λυα γήνομεν ὁ φανείη σωμαρπαγῇ τε-
 νικαῦτα τὸ γήνομενον ἄκνητον εἶναι, κιν-
 δυνόντε ὑποσῶναι τὸν αὐτὸν περισσέμενον.
 εἰ δέ τινα τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων πεμ-
 φθείη ψῆφος ἢ ἡ κομμονιῶνον ἢ πρόσταγ-
 ματι καὶ λογοθέσιον, περὶ τούτων δὲ τῶν
 πειρημένων κεφαλαίων ὑπὲρ παρὰ πάν-
 τι βουλόμεθα τρόπῳ τὸν θεοφιλέστατον
 εἰ πόλεως ὑπὸ σκοπῷ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πόλει
 πρωτεύοντας, μὴ προσδέσθαι ταῦτα ἀλλ'
 ἀλλοίαν εἶναι καὶ βέλτερον εἰ παρὰ χείρας ἡγεμονῶν
 καὶ αὐτοῖς γεδὴ τοῖς κτήτορσι καὶ πολί-
 ταις διωδεῖσθαι τὰς τοιαύτας προστάξεις,
 καὶ μηδὲ ὁβολὸν ταύτης ἐνεκα εἰ αἰτίας
 παρέχειν. εἰ δέ τις ῥαθυμήσας ὁ θεοφι-
 λέστατος ἐπίσκοπος ἐξεῖμὴν δυσμενὴς τὸν
 δεῦρο

ὁπότις θεὸν ἢ βασιλικῶ ἀγανάκτη-
σιν ἀναμνητέω ὀλισγιῶ ἐσίγησεν ἀνελευ-
θέραν τε ἢ ἱερατικῆς παρ' ῥησίας ἀναξίαν.
ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐμφανίξῃ κατὰ χώραν ἢ ἀρ-
χόντων οἰωνοῖ ἢ ποτε ἢ ὑπᾶτων προαγωγὰς
ἢ γηρικοὺς τύπους τῶν γινόμεσθαι ὑπᾶρ-
χων ἢ καὶ ἐτόρου λυγρὸς τῶν ἡμετέρων ἀρχόν-
των ἢ στρατάξεων ἢ θείων κομμονιτωρίων ἢ
γραμμῶν γηρικῶν μὲντοι ἐμφανίσεις
ποιοῖτο ἢ καὶ ἀνδριάντων βασιλικῶν
καθιδρύσεις μὴ εἶναι τούτω παρ' ῥησίαν
πόραιτέρω ἐξ νομισμάτων ἐφ' ἐκάστη μη-
νύσῃ ἢ ἐφ' ἐκάστῳ τύπῳ ἢ ἐφ' ἐκάστῃ διατάξῃ
ἢ θείῳ κομμονιτωρίῳ ἢ γραμματεῖ γηρικῶ ἢ
ἀνδριάντων καθιδρύσει κομίζεσθαι κατ' ἐ-
κάστῳ ἐπαρχίαν εἰς ἣν ταῦτα πρὸς λαβὴν.
ὥς τε ὅποσας αὐτοὶ ἔχουσιν πόλεις ἢ ἐπαρχία μη-
δὲν αὐτοῖς διαφέρειν, ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἑαυτοῦ
κομίζεσθαι χρυσούς. εἰδὲτε πλεονεκτήματα
τοῦ τετραπλάσιου ἀποδοῦναι ἀδελφάν
ἔχοντες καὶ τοῦ τῆς πόλεως ὑποσκόπου τῶ
τοκωλύνειν. καὶ ταῦτα τῶν ἰσχυρῶν ὑπὸ
μηνῶν ποινῶν τοῦτ' ἐστὶ τῶν ἀναδέκα τοῦ
χρυσίου λιτρῶν ἑξ ἑπταρχίας ἡγου-
μένη πᾶσι τε πειθομένη τάξει καὶ ἑξ ἑο-

φιλεσάτω ἐπισκόπων εἴ πορ γν' ὁ οἶον αὐτοῖς
 ὑποδραπατεῖν βυλμυνοῖς ἀλλὰ μὴ πᾶσι
 τρόποις ὅσοι κωλύωσι· ὁ δὲ γὰρ παντε-
 λῶς ἐφίεμεν τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων βιό-
 τους τινὰς τύπους πορὶ τῇ ἐπαρχίας ἐκ-
 πέμπειν πορὶ τῇ ὑδροροῶν ἢ τοῖς ὑπονομῶν
 ἢ ἀνακαθάρσεως ἢ πορὶ τῇ τῶν οἰκοδομη-
 μάτων πρὸς τοῖς τείχεσι καθαρέσεως ἢ τῶν
 γν' ταῖς σοαῖς γυνομνῶν καταλύσεως ἢ
 τῶν καλουμνῶν προσδουλείων καὶ ἐελπίων
 τόπων ἢ τοῖς μεσοσύλων ἀνατροπῆς ἢ πορὶ
 εἰκόνων ἢ τοιούτων τρόπων ὅλως ὑπνοιδῶν ἢ
 πολιτεκῶν ἀπλῶς ζήτησεων ἀλλ' ὅξέσω τῶ
 θεοφιλεσάτῳ ὑποσκόπῳ τῆς πόλεως καὶ τοῖς
 γν' τῇ πόλει πρωτεύουσι καὶ τοῖς τῶν ἐπὶ χιῶν
 ἡγουμνῶν καὶ κτήδεσι καὶ πολίταις βιότῃ
 τινὸς ἐμφανισθῆναι τὸν τύπου μὴ προσίεω
 ὅσοι ἀλλὰ κωλύειν καὶ διωθεῖσθαι πάντας
 ἐκβιασμοὺς καὶ πᾶσαι εἰσπραξίαι γν' τοῦθι
 ἐπαγομνῶν τῇ αὐτῆς ἐπούσης ποινηῖς καὶ
 ἡγ' τῶν θεοφιλεσάτων ὑποσκόπων εἰ μὴ τὸ
 κωλύσασθαι. δεῖ δὲ τὸν θεοφιλέστατον ἐπί-
 σκοπον τοῦ τε πατρίατος τε λοιπὸν γν' ὑπο-
 λήψαι κτήδεας προνοεῖν τοῖς μηδ' ἕνα τόπου
 πολιτεκῶν ἢ διημόσιον πρὸς τῶν τείχεσιν ἢ ταῖς

δημοσίαις σοαῖς ἢ πλατείαις ἢ ὅπῃ δὴ πο-
 τε κείμῃ συγχωρεῖν ὑπόζυγος ἀλόγως κατ'ε-
 χεῖται μηδὲ ἐκδιδόναι πολιτικὸν ζυγα τόπον
 χωρὶς ἡμετέρου θείου τύπου τισί. αὐτὸς δὲ αὐτὸς
 καὶ τὰ πόρι τῶν καλομένων νομῶν τῶν ὕδα-
 τος δηλαδὴ τῶν ἐκθεῖς τύπουσις ὑπὲρ γυ-
 μνάων αὐαζήται καὶ μὴ τὸν μὲν πλεονέκτημα δὲ
 ἔλαττον τὸ προσήκοντος ἔχειν ἀλλ' ὅς δὲ πρὸ
 φάσκει ἐγγυητικῶν ζημίας τὸς ἡμετέρους ὑπο-
 βάλλεται συγχωρεῖται ὑποτέλεις ἢ ὑπερτά-
 σεως ἐν πολλῇς ἀλλ' εἰ μὴ ἀκίνητων ἔχοιεν ὅ-
 σία ἀξιοχρεῶν οἱ ὑπομνησθέντες ὅρκου
 γραμματεῖον ἐκτίθεσθαι μόνον εἰ δὲ ὅς ἔχοιεν
 τινα καὶ τὰ μὴ ἐγγύω ἀχρεῖς ἢ δὴ κρατῶ-
 σης ποσότητος παρέχειν χωρὶς μόνον ζη-
 μίας ἀπάσης εἰ δὲ ἀμφισβητοῖεν οἱ πράκτο-
 ρες πόρι τῶν ἐγγυητῶν ἀξιοπιστίας ἢ τῆς
 δημοσίας κοινῇ σωζόντα εἰς ταυτὸ τὸν
 θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τὸν τε πατρίαν
 τὸν τε ἐκδίκον τὸν πόλεως κείνου τὸν ἀξιο-
 πιστον φαινόμενον ἐγγυητικῶν πρὸς τὴν τῆς
 ἐναγωγῆς ποσότητα καὶ ἀναγκῶν ἔχειν
 τὸν πράκτορα δέχεσθαι τοῦτον ἐγγυώμε-
 νον μηδὲν κομίζομενον ὑπὲρ ἐγγυητικοῦ
 ἢ δὲ δημοσίας πολλῶν εἰμὴ δὲ ἰδιότητος ἡμῶν.
 ἢ τινός

ἢ τινὸς τῶν μεγίστων ἀρχόντων πρὸς ἄξιος
 κελούθει τὸ πρόσωπον ἀγαγεῖν ἐγγυητῇ
 μὴ καταπισδύσαι. τῶν καὶ ταῦτα γὰρ ἄδεια
 ἔστι τῶν πράκτορι ἐγγυητῇ μὴ κομίζεσθαι
 καὶ τοῦτο μὲν τοῖς πρὸς τῶν χωρὶς ἀπάσης
 ζυμίας. καὶ ταῦτα δὲ τῶν αὐτῶν κρατούων
 ἐπιτιμιῶν κατὰ τὴν τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπι-
 σκόπου καὶ τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρ-
 χίας ἀρχόντου εἰς τούτων παραβαδῆναι
 συγχωρήσαι ἢ παραβαίνομενός τινος μὴ
 δάπην ταῦτα μινύσαιν διηλαδὴ μὴ
 συγχωρούων αὐτῶν μηδὲν πλεονεχίῃ τοῦ
 διωρισμένου μέρεος τῇ ἡμετέρᾳ διατάξει
 προφάσει πορτοούλων κομίζεσθαι. μηδὲ
 διαγραφῇ δὲ οἷας δὴ ποτε αἰτίας γνῶναι
 πόλεσι δὲ ἀνάγκης γίνεσθαι πλὴν ἢ μόνων
 ἐκείνων τῶν αἰετῶν ἃς πρὸς τὰς ἐμφανίσεις
 τῶν πρὸς αὐτῶν καὶ τῶν διατάξεων καὶ
 θείων ἢ γεραιῶν κομμονιτωρίων ἢ τύπων
 ἢ γραμμάτων καὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων
 πρὸς ὧν γνῶναι ἐμπροσθεν γνῶμοδεῖν σαμῶν.
 καὶ ἂν πρὸς αὐτῶν ὑπὲρ ἰδίας ὠφελείας καὶ σω-
 τηρίας οἱ τῆς πόλεως βουλευθεῖν εἰς ἔργα
 πολιτικά τυχόν ἢ εἰς σιτωνίαν ἢ εἰς ἐπὶ τῶν
 ἐξέσκουσιν ἀπασιν αἰτίαν κατὰ φιλο-
 ζυμίαν

τιμίαν ποιήσασθαι ὅς ᾧ κοινὸν τῆς
 πόλεως ὠφελήσεται φυλαττομένων
 τῶν παραβαίνειν ταῦτα ἐπιχειροῦντων
 καὶ μὴ εἰς ἡμᾶς ἀγόντων θεοφιλεσάτων
 ἐπισκόπων τῶν ἡδὴ παρ' ἡμῶν ἡπειλημέ-
 νων. δὲ δὲ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον
 ἐκάστης πόλεως πάντα γινώσκοντα τὰ
 παρ' ἡμῶν ὡς τούτοις διατεταγμένα καὶ
 μὴ καὶ ἀπαργυρισμοῦ μετὰ τῶν καὶ κω-
 λύσεως ἀφοπλισμῶν καὶ ἰσχύων ὅσα ποιε-
 χεται τῇ θεῷ ἡμῶν διατάξει τῇ πόρι τῶ-
 νων γὰρ κοινῶ γεγραμμένην πέντας ἐκτελεῖν
 προσήκου. DAT. VIII. KAL.
 IVL. CHALCED. LAMP.
 COS.

ἐκθ. διατάξεις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰουλιανῶς ἐπαρχῶν
 πραιτωρίων. θεασάμενος μηδένα τῶν
 ἐκλαβεσάτων κληρικῶν εἴτε παρὰ τὸν
 συγκληρικόν εἴτε παρὰ τῶν καλουμένων
 λαϊκῶν τινὸς εὐθύς καὶ ἐκ πρώτης γὰρ αἰ-
 τιάσει γίνεσθαι παρὰ τοῖς μακαριωτάτοις
 πατριάρχαις διοικήσεως ἐκάστης. ἀλλὰ
 πρῶτον

πρῶτων κατὰ τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς παρὰ
 τῆς πόλεως ὑπισκόπῳ καὶ ἢ ὁ κλη-
 ρικός διαγεί. εἰ δὲ ἐπὶ τῶς ἐχθρῶς ἐκείνου
 παρὰ τῆς μητροπόλεως ὑπισκόπῳ
 τοῦτο πράττειν εἰ δὲ ὡς εἰκὸς οὐτέ τὰ κατ'
 ἐκείνου αὐτῶν ἀρεσκοὶ τλῶικαῦτα πρὸς
 τὴν δύναμιν σωῶσθαι τὴν τῆς χώρας ἄγειν
 αὐτὸν δικαζόμενον τριῶν ἅμα τῶν μητρο-
 πολίτην σωιόντων θεοφιλεσάτων ὑπισκό-
 πων τῶν κατὰ τὴν τάξιν τῆς χειροτονίας
 πρωτόντων καὶ τὴν δίκην γνῶσκει τῆς
 ὅλης σωῶσθαι ἐξετάζοντων καὶ εἰ μὲν σε-
 χθείη τὰ κεκομμένα πραγμάτων ἀπὸ πηλ-
 χθαι εἰ δὲ οἰηθείη βεβλάφθαι τλῶικαῦτα
 ἐπικαλεῖσθαι τὸν μακαριώτατον πατριάρ-
 χον τῆς διοικήσεως ἐκείνης καὶ τοῖς παρ'
 αὐτῷ κεινομένοις πάντως ἐμμένειν ὡς αὐ-
 τοῖς εὐτυχῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς εἰρημνίῃ δικα-
 σῆς. κατὰ γὰρ δὴ τῶν τοιούτων ἐπισκόπων
 ἀποφάσεων οὐκ εἶναι χώραν ἐκκλητῶν τοῖς
 πρὸ ἡμῶν νενομοθέτηται τοῦ αὐτοῦ τέως
 φυλαττομένου καὶ εἰπὼν ἐπίσκοπος ὁ μεμε-
 φθείς εἴη εἴτε παρὰ τὴν τῶν καλουμένων
 λαϊκῶν εἴτε πρὸς τὴν τῶν θεοφιλεσάτων
 κληρικῶν εἴτε καὶ παρ' ἑτέρου τινὸς θεο-
 φιλοῦς

φιλοῦς ἐπισκόπου τὸ γὰρ εὐθὺς τὰς αἰ-
 τίας εἰσαποτίθει παρὰ τοῖς ἀγιωτάτοις
 πατριαρχαῖς καὶ τοὺς ἀπωμύνους εἰς
 ἐτέρην ἀπάγειναι χώραν παντελῶς ἀπα-
 γορεύομεν πλὴν εἰμὴ ἢν αἰτίαισιν τις ἐπὶ
 τούτῳ θείῃ ἐφ' ᾧτε παραπεμφθῆναι πλὴν
 ὑπόθεσιν ἴδῃ τῆς χώρας θεοφιλεσάτω
 ἐπισκόπῳ ἰλυικαῦτα γὰρ ἁδεια μὲν ἔσται
 πλὴν αἰτίαισιν ἀποτίθειναι καὶ παρὰ τοῖς
 θεοφιλεσάτοις πατριαρχαῖς ἡράματα
 δὲ γίνεσθαι πρὸς τινα τῶν κατὰ τόπον
 θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων ὥς εὐχόμεν ἀ-
 κροάσασθαι τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὸν ἑμ-
 ποροῦν ὑφ' ἡμῶν ὑπεργορυμνίου τρόπον
 οὐ μὴν τούτῳ ἁδεια παρέχει τοῖς εὐ-
 λαβεστάτοις κληρικοῖς κατιέναι καὶ ἀμε-
 τρία τῶν καλουμένων ποροτῶν τοὺς
 ὑπομνησκομύνους ἐπιτρέβειν ὅποῖον
 εἴητι μέχρι τοῦ νυνὶ ἁμαρτάνειναι μεμα-
 ρθὴ καμῶν ἐφ' ἑκάστῳ γὰρ προσώπῳ τῶν
 ἐγκαλουμένων οὐπερ αἰτέω πλὴν ἐκτὶς
 τοῦ νομίσματος μοίραν κατὰ πρόφασιν
 ποροτῶν δίδωσθαι συγχωροῦμεν τοῖς
 παρὰ τῶν θεοφιλεσάτων πατριαρχῶν καὶ
 μητροπολιτῶν σελομύνοις ἢ εἴπερ ἐπι-
 σκοπῶ

σκοπῶν εἴη ὁ πεμφθεὶς ἄχρι νομισμάτων
 ἐξ ἐφ' ὅση δ' ἡ ποτε ποσότις καὶ οἰαδ' ἡ ποτε
 αἰτία παρέχεσθαι μόνον καὶ πλεον τούτου
 μηδὲν αὐτῷ τούτου κρατοῦν καὶ ὑπὲρ
 τῶν μητροπολιτῶν ὅταν παρ' αὐτοῖς
 † ἢ ἀποτεθείη τις αἰτιάσις κατὰ τιν' καὶ †
 τῶν ὑποαὐτοῦ ἐπισκόπων ἢ τῶν ἐπ' ἐπαρ-
 χίας ἐκείνης κληρικῶν. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν πο-
 λιτικῶν δίκων συσείλαι τὸ τῷ σωροτύ-
 λῳ καὶ δ' ἀπανημάτων μέτρον ἐπιδύσα-
 μην καὶ ὅσα νομοθεσία παραδοῦναι συ-
 νείδομεν πολλῷ μᾶλλον ὑπὲρ τῷ ἐκκλησια-
 στικῷ μέμψων τὴν συμμετρίαν φυλάτ-
 τεσθαι νομοθετοῦμεν. εἰ μὲντοι παραπεμ-
 φθείσης τῆς ὑποθέσεως παρὰ τοῦ θεοφι-
 λεστάτου πατριάρχου ἢ τινὶ τῷ θεοφιλε-
 στάτῳ μητροπολιτῷ ἢ ἄλλῳ τῶν θεοφι-
 λεστάτων ἐπισκόπων γνεχθείη ψῆφος καὶ
 μὴ σερχθείη παρὰ θατόρου μέρους ἐκκλη-
 τὸς τε γγίνεται, τῶν καὶ αὐτὰ ὑπὲρ τὸν ἀρχιερα-
 τικὸν θρόνον φέρεσθαι τὴν ἐφεσιν, καὶ κείσε
 κατὰ τὸ μέχρι νῦν κρατοῦν ἐξετάζεσθαι.
 εἰ δέ τις τολμήσειε παρὰ ταῦτα πράξαι
 ἀναδιδώσει μὲν παντ ὅσον εἴληφε ὑπὲρ
 πραχθέντι διπλάσιον γγίνεται δὲ καὶ
 ὑπὸ

ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτίμων παρὰ τοῦ
 κατὰ καιρὸν ἀγιωτάτου πατριάρχου ἢ
 τοῦ θεοφιλεστάτου μητροπολίτου τῶν
 ἐκκλησιαστικῶν ἐκβαλλόμενος κατὰ λόγους
 τὰς δὲ αἰτιάσεις εἰ μὲν εἰς ἐκκλησιαστικὴν
 ὁρῶν τὸ πρᾶγμα κατὰ σάσιν καὶ ὅτ' ἀνάγ-
 κης παρὰ μόνοις γίνεσθαι τοῖς θεοφιλεστά-
 τοις ὑδισκίοις ἢ μητροπολίταις ἢ παρὰ
 ταῖς δὲ ἀγέσι σαυόδοις ἢ τοῖς θεοφιλεστά-
 τοις πατριαρχαῖς κελεύομεν. εἰ δὲ πολι-
 τικὰ τὰ τῶν ἀμφισβητήσεων εἴη ἐκόντας
 αὐτοὺς τὰς τοιαύτας ζητήσεις παρὰ τοῖς
 εἰρημίοις θεοφιλεστάτοις ὑδισκίοις πε-
 ζεῖναι συγχωρεῖται ἄκοντας δὲ ὅκ' ἀνάγ-
 καζόμεν ὄντων αὐτοῖς τῶν πολιτικῶν δι-
 κασκείων εἰπὲρ ἐκεῖνα μάλλον αὐτὸν θέλουν
 παρ' οἷς ἔξει καὶ ὑπὲρ ἐγκλημάτων δι-
 κάζεσθαι. ἐπειδὴ δὲ ἐλθὲν τῶν θεοφιλεστάτων
 πατριαρχῶν ἢ ταῖς ἐπαρχίαις ἢ αἰς εἰς
 καὶ μητροπολιτικὸν ἔχουσι σχῆμα πινὲς
 δὲ καθ' ὅλην τὴν διοίκησιν τὰς χρεονόμιας
 ποιοῦται τῶν ὑπ' αὐτοὺς θεοφιλεστάτων
 ὑδισκίων εἴτε μητροπολιτῶν εἴτε τῶν
 ἄλλων ἐπ' αὐτοῖς ἐκεῖνα θεωρεῖται ἄπὸ
 τῶν θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν ἢ δὲ

Τῶν ἀξίως ἡλικίως ἡ καλῶς ὅτι ἐξουσίαν ἔχοντες
τῶν μητροπόλεων ἀποκόπων ἐκ τῶν θείων
ἐκ τῶν κανόνων. DAT. XV. K A L.
N O V. C P. L A M P. C O S.

ἡ. λ. Διάταξις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἰωάννης ἐπάρχῳ πραι-
τωρίῳ θεασίζοντι ταῖς κηδεμονίαις
τῶν νέων εἴτε τῆς πρώτης εἴτε τῆς δευτέρας
εἴην ἡλικίας ἢ καὶ ἑτέροί τινες οἱς ὀνόματι
ἀποδοῦναι κηδεμόνας εἴ πορ ἄχρι πεντακ-
σίων χρυσῶν ἢ μόνον τὰ τῆς ποδισίας εἴη
τῶν νέων μητὴρ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπὶ χιῶν
παράμειναι χειροτονίαν μηδὲ διαπάναις
μεγάλαις ποδισάλλεσθαι τῶν ἀρχόντων ἴσως
ὅτι ἐν δημοσίῳ ταῖς πόλεσιν ἐκείναις
ἐν αἷς προτείνειν τὴν κηδεμονίαν συμβαίνει
ἀλλὰ παρὰ τῷ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκδίκῳ
ἢ στρατηγῷ ἢ τῇ τῶν ἀλεξανδρέων πρὸς τῷ
αὐτοῦ IV R I D I C O ἅμα τῷ διοφι-
λεσάτῳ ταύτης ἀποκόπῳ ἢ καὶ δημοσίοις
προσώποις εἴγε εὐποροίη τούτων ἡ πόλις
γίνεσθαι τὰς χειροτονίας τῶν κηδεμόνων
ἐγγυητοῦτε πρὸς τὸ μέτρον τῆς οὐσίας δι-
δομένης ἢ τῇ τῶν εἰρημνίων προσώπων
κεῖσιν

κρείσιν κὴ τῶν ἄλλων ἀπάντων προΐόντων
 ὅποσα ὑπὸ τῆς κηδεμονίας ἐγγυη τότε πρὸς
 τὸ μέτρον εἶναι μόνης τῆς τῶν προσώπων
 συναλλαγῆς παρ' ἧς ταῦτα πράττεται διὰ
 τὸ τῶν νέων χρησιμοῦν ἀπὸ τῆς παρ' αὐτοῦ νο-
 μοθεσίας εἰσαγομένης πάντων δηλονότι
 ὡς μόνον δύο νομίσματα δώσιν πράττο-
 μένων· διότι καὶ μάλα καὶ διαύτη τέδε
 διατάξεις ποινῆς καὶ τιμῆς εἰς πλεονε-
 λαβεῖν θάρσυνον καὶ ἀναβάλλοιτο κατὰ τὴν
 σκεπτικὴν κηδεμονίαν ἐλπίδι μείζοντος κέρ-
 δους καὶ ὁκνονοῦ τριπλάσιον ἀναδιδόντος
 πᾶν ὅτι αὐτοὶ λαβόμενοι καὶ αὐτὸ τοῦ φρον-
 τίσματος ἀποκινεμένης ἡνίκα δὲ αὐτὸ πρῶτον
 ἐκδίδωσιν γίνονται αἱ τῆς κηδεμονίας προδο-
 λαὶ πρὸν τῇ καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου πόλεως
 ἐπισκόπου καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀγιοτάτης ἐκκλη-
 σίας ἀρχείοις ἀποτίθεσθαι τὰ πράγματα
 θεωροῦντες ὥστε εἶναι δυνάμει τὸ πρᾶγμα
 μὴ μὴ καὶ μὴ πρὸς πολλὰ τοῖς τυχεροῖς τῆς
 κηδεμονίας τὴν γὰρ τοῦτο ἀσφάλειαν τῶν
 ὑπὸ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως κηδεμονίᾳ
 πρὸς μόνον τῷ λαμπρωτάτῳ πράττειν πρᾶ-
 ττικῶν καθάπερ ἡδὴ νενομοθέτη. DAT.
 V. KAL. AVG. CP. POST COS.
 LAMP. G 2 ἔτι

ἡ ὑπόμνησις τῆς β. διατάξεως τοῦ
αὐτοῦ τίτλου.

Αναβαλλομένου τοῦ δεσποτοῦ δέξασθαι
τὸ ἐμφύτευμα ἄδειαν ὁ ἐμφυτεύθεις
ἔχει σφραγίζειν αὐτὸ καὶ ἐν μὲν κωνσταντι-
νουπόλει ἐν τῷ πέρατι τῆς τριετίας ἐκ-
μαρτύρασαι τοῦτο παρὰ τοῖς ὑπάρχουσιν ἢ
ἐπάρχῳ ἢ παρὰ τῷ πρεσβυτέρῳ τοῦ
πατριάρχου ἄρχοντι ἢ παρὰ τῷ πα-
τριαρχῇ τοῦ δεσποτοῦ δυνάστου ὄντος
ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τῷ ἄρχοντι ἢ μὴ
ἐνδημονοῦντι αὐτὸ παρὰ τῷ ἐκδίκῳ ἢ
τῷ ἐπισκόπῳ τῷ πόλεως καθ' ἣν ὁ δῆμιος πα-
ρατρίβηται καὶ τὴν τῷ ἐνὸς αὐτῶν πρεσ-
λαβεῖν μαρτυρίαν καὶ εἰ μὴ δὲ οὐτε δέξηται
οὐτε τὸ ἐμφύτευμα λύεται καὶ κέρδι αὐτῷ
τὸ τέλος ὁ ἐμφυτεύτης καὶ τὸ ἐξ ἧς χρόνος
ἕως αὐτοῦ ὁ δεσποτὴς σείλη δῖα μαρτυρίαν
ἁπαιτῶν ἐξ ἐκείνου γὰρ ὁ μὲν ὑπὲρ τοῦ
πρελαβόντος χρόνος λήφεται καὶ ὑπὲρ τριε-
τίαν μετὰ τὴν δῖα μαρτυρίαν ἀγνωμο-
νοῦντα τὸν ἐμφυτεύτην ἐξεῖναι δυνάσκει.

ἡ. λ. γ. διατάξεις τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς τῆς πανταχοῦ γῆς
θεοφιλεσάτωις ὑποκόποις θείαν ἐποίη-
σάμεθα

πᾶμεθα διὰ ταῖς ἐνὶ συγχωροῦντες ὁ-
 δὲ ἄκρως γυναικὰς δὲ ὅλῳ ἢ ἐλευθέρων εἰς
 σκηνὴν ἢ ὀρχήστραν καὶ δέλκων ὁδὲ ἀπαλ-
 λαγῆναι βυλομένην κωλύει τοῦ ἐγγυητῆς
 τῆς ταύτης ὡς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦτου χρυσίου † τοὺς
 ἔκτορ ὁμολογήσαντας ἀπατεῖν ἄλλ' εἴτι
 τοῖς το γγύηται κωλύειν ταῦτα παρὰ τε
 τῇ λαμπρωτάτῳ τῇ ἐπαρχίᾳ ἀρχόν-
 των καὶ παρὰ τῶν γὰ ταῖς πόλεσι θεοφι-
 λιστάτων ὑποσκόπων διαταξάμεθα δόντες
 ἄλλων τοῖς θεοφιλεσάτοισι ὑποσκόποις ἅμα
 τοῖς λαμπρωτάτῳ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντι
 καὶ ἄκοντας ἀγειν πρὸς ἑαυτοὺς τοὺς βια-
 σαμένους ἢ τοὺς ἀπαλλάττειν ἐργα-
 σίας κωλύοντας καὶ δημοσίαν μὲν αὐτῇ
 ποιεῖν τῇ οὐσίᾳ ἐκείνους δὲ ἐν πόλει
 ἐξελαύνειν. εἰ δὲ ὅτι ἐπαρχίαν ἰδιώτην
 αὐτὸς ὁ βιαζόμενος εἴη ἢ τῇ ἐκτ' εἰρημένης
 ἐργασίας ἀπαλαγῇ κωλύειν διόλου
 ἄλλων καὶ μόνοις τοῖς θεοφιλεσάτοις ἐπι-
 σκόποις προσιέναι τῇ ταῦτα πάχους
 ἢ τὸν αὐτῆς ἐγγυητῇ τὸν δὲ ἐναντιοῦνται
 τοῖς τῇ ἀρχῇ ἔχοντι καὶ μὴ συγχωρεῖν
 ἀδικεῖν ἢ μὴ γγύοιεν πρὸς αὐτὸν ἱκανοὶ μη-
 νύειν εἰς τῇ βασιλείᾳ ὡς ἐξ ἡμῶν τῇ

αὐτοῦ †

προσήκουσαν ἐξενέχθῃναι ποινὴν τῶν
 ἐγγυῶν κατὰ παλαιόμνην καὶ τῶν ἐγγυῶν
 τῶν ἀζημιῶν φυλαττομένων ἀλλὰ μὴ διδου-
 γὰς τὰς ἀπαλαττομένας διαύτας γυ-
 ναιξὶν ἐλευθέρας καὶ θυγατέρας οὐσας
 ἰπὸς γάμου χωρεῖν νόμου καὶ εἰ τυγχά-
 νοιεν τῆς σεμνοτάτης ἀξίας οἱ παῖτας
 λαμβάνοντες κενόσημοι μηκέτι θεο-
 μνήας βασιλικῆς ἀντιγραφῆς ἀλλὰ κατ'
 ἐξουσίαν τὸν γάμον προῆδσαι γαμικῶν
 μὲν τοὶ συμβολαίων ἐκτροπὴ πάντος με-
 ταξὺ αὐτῶν γινόμενων τὰ αὐτὰ καὶ περὶ
 τῶν θυγατέρων τῶν σκληρικῶν διατάξε-
 ρμοι. τὴν μὲν εἰρημνίαν διατάξιν καὶ τὴν
 πέμπτην βιβλίῳ τῶν πασῶν διατάξεων τέ-
 τος δὲ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἐπὶ πᾶσι
 μετὰ βιβλίου πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς αὐτε-
 γεγραμμένῳ τεθείκαμεν. ἐπεὶ δὲ ἐχρῆν
 εἶναι τὴν παρ' ὧν νόμοδεσίας καὶ ὑμῶν τοῖς
 πάντα χὲρ γῆς θεοφιλεσέτοις ἀλλὰ καὶ τοῖς
 ταῦτα ποιῆσαι φανερὰ εἶναι τοῦτο σιμωλ-
 δόντος τὰ κατ' ἐκείνῳ ἀφ' ἧς ἐκίωλα τῶν
 τῶν νομοδετῶν τῶν δὲ τῶν δέων δια-
 τάξιν ποιούμεθα καὶ πρὸς ὑμᾶς ὅπως τῇ
 ἱερατικῇ διασώζοντος σεμνότητι καὶ σω-

φροσύνης αὐτεχόμενοι ταῦτα φυλάττειν
 πότε ἐκ τοῦ μεγάλου θεοῦ δέσσει καὶ βασι-
 λικὴν ἀταξάντησιν εἰς τῶν παραβαίων
 τελουζόμενοι. DAT. KAL. NOV.
 GP. DN. IVSTINIA. PP.
 A. IV. ET PAVLINO COSS.

ἡ. λ. δ. Διάταξις τῶ αὐτοῦ πίτλ.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς ἐπιφανίῳ τῷ ἁγίῳ
 τάττω ἀρχιεπισκόπῳ τῇ ὑποδαίμονος
 ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ
 σφόδρα πιστεύοντι ὡς ἡ τῶν ἱερέων καθα-
 ρότης τε καὶ ὑποστασία καὶ ἡ πρὸς τὸν δε-
 σωρτὴν θεὸν καὶ σωτῆρα ἡμῶν ἰησοῦν χρι-
 στὸν σιωπῶν καὶ αἰ παρ' αὐτῶν ἀναπεμ-
 πόμεναι διηγεῖς θυγαὶ πολλῶν ἐνμέ-
 νιας τῇ καὶ ἡμᾶς πολιτείας καὶ αὐξήσιν
 παρέχονται δι' ὧν ὅτι ἡμῖν ἐβαρβαρῶν
 κρατεῖ καὶ γινώσκειται κυρίως ἐκείνων
 ἀπρόσθετον οὐκ εἶχον καὶ ὅσω πορ αὐτὰ
 τῆς αὐτῶν αὐξήται σεμνότητος τε καὶ κα-
 μότητος, ποσὸν καὶ τὴν ἡμετέραν πο-
 λιτείαν ἐπισιζόναι πιστεύοντες. εἰ γὰρ ὅτι
 μὴν παρέχονται βίον σεμνόντε καὶ πάντα-

χόθον ἀνέπιληπθον τὸν δὲ λοιπὸν ἅπαν-
 τε λαὸν νοουθετοῖεν ὥς πρὸς τὴν αὐτῶν
 σπουδαιότητα βλέποντα τῶν πολλῶν ἀμαρ-
 τημάτων ἀπέχεσθαι πρόδηλον ὡς ἐν τού-
 θον αἵ τε ψυχαὶ πᾶσι βελτίους ἔσονται
 καὶ ῥαδίως ἡμῖν ἐνδοθήσεται παρὰ τοῦ
 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ
 χριστοῦ φιλανθρωπία προσήκουσα ταῦτα
 τοίνυν ἡμῖν ἀνασκηπτομήτοισι προσήγγελ-
 ται παραδόξως πινὰς τῶν ὑλαβεσάτων
 δακνόντων ἔλγε μὲν καὶ πρεσβυτέρων· τὸ γὰρ
 ἔλπετο πρὸς τὸν αὐτὸν καὶ εἰπεῖν ἐρυθει-
 μέν φασιν· δὴ τὸ τῶν θεοφιλῶν ὑδικώπων
 ὡς οὕτως πινὲς ὅκ αἰχμῶν· οἱ μὲν αὐτό-
 θον κύβωρ ἀπείδαι καὶ τὴν ὅτως ἀχήμενα
 καὶ αὐτοῖς τοῖς ἰλιώταις παρ' ἡμῶν κατὰ
 τὸ πλεῖστον ἀπὸ γοργυμνήων θέαν μετιέναι·
 οἱ δὲ τὴν τοιαύτην παιγνίαν οὐ κατηγο-
 ροῦσιν ἀλλ' ἢ κοινωνοῦσι τοῖς πράττουσιν
 ἢ κἀθίσταται θεαταὶ πράξεως ἀτόπου καὶ
 θεῶνται μὲν σὺν ἐπιθυμία πάσῃ τὰ πάν-
 των ἀδελφώτατα λόγων τε ἀκούουσι βλασ-
 φήμων οὖς ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνάγκη γίνε-
 σθαι μολυνέσθαι τὰς ἑαυτῶν χεῖρας τὰς τε
 ὀφθαλμοὺς τὰς τε ἀκοὰς ὅτω κατεγνωσμένοις
 καὶ

καὶ ἀπὸ γοργουμένων παειγνίους οἰδὲ καὶ ἀπα-
 ρακαλύπτως ἢ ταῖς τῶν ἵππων ἀμίλλαις
 παραβάλλουσιν ἢ καὶ πεκαλουῦται ζυγὰς
 ὑπὲρ τῆς τῶν ἵππων ἡτῆς ἢ νίκης ἢ δι-
 εαυτῶν ἢ διὰ ζυγῶν ἐτόρων οὐκ εὐχρημόνως
 τὰ τοιαῦτα παίζοντο ἢ τῶν ἐν σκηνῇ καὶ
 θυμέλαις θεαταὶ γίνονται παειγνίων ἢ
 ταῖς ἐν θεατροῖς τῶν μαχομένων πρὸς τὰ
 θεία μάχαις παραγίνονται καὶ οὐκ ἐν-
 νοοῦσιν ὡς καὶ τοῖς ἄρτι μυουμένοις καὶ
 τῶν προσκυνητῶν ἀξιουμένοις μυσ-
 είων αὐτοὶ προκέρυθουσιν ἀποτάττειν
 τῇ τοῦ ἀντικειμένου λαίμονι λατρεία
 καὶ πᾶσι πομπῇ ἧς οὐκ ἐλάχισον μέρος
 τὰ θεῶτα καθέσκει. πολλάκις μὲν αὐτοῖς
 τὰ τοιαῦτα φυλάττειν προηγροῦσθαι
 ὁρῶντο διὰ τὴν πόρὴν τούτων γινομένην
 ἡμῖν προσαγγελίαν εἰς ἀνάγκην ἡλθομένην
 ὑπὸ τὸν παρόντα νόμον διὰ τὴν ὑπὲρ εὐ-
 σεβείας ἀφικέσθαι αἰουμένην καὶ ἀμαρτῶν
 ὑπὲρ τῆς ἱεροσύνης αὐτῆς ἀμαρτῆς ὑπέρτε-
 ρου κοινῇ τῇ πολιτείᾳ συμφέροντος καὶ
 δεσφίζομεν μηδένα μήτε διάκονον μήτε
 πρεσβύτερον καὶ πολλῶ μάλλον ἐπίσκοπον
 ὅπου καὶ ἄπιστον ἴσως αὐτὸν δόξαι ὡς ἐν ταῖς

χειροτονίας θυχαίτε εἰς τὸν δεσπότην
 ἀναπέμπονται χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ
 ἐπίκλησις τοῦ ἁγίου καὶ πνευματικοῦ
 γίνεται πνεύματι καὶ ταῖς αὐτῶν κε-
 φαλαῖς ἢ ταῖς χερσὶν ὡς τίθεται τὰ ἁ-
 γιωτάτα τῷ πατρὶ ἡμῶν μυστηρίῳ ὅπως αὐ-
 τοῖς τὰ ἀδελφεία πάντα καθαράτε
 γένοιτο καὶ καθαρεύσιν θεῷ. μηδὲνα βίνυν
 τούτων ταλμῶν τοῦ λοιποῦ μετὰ τοῦ δε-
 σπότη ἡμῶν νόμου ἢ κυβδύειν τῷ ὁσιν-
 οῦ τῶν κύβων παιδικῶν ἢ τοῖς τούτο
 πρὸς ἡοῦσι κοινωνεῖν ἢ παρακαλεῖσθαι καὶ
 τέρπεισθαι καὶ συμβουλιεῖσθαι τοῖς γι-
 νομένοις ἢ παραβάλλειν ταῖς δεινότησι
 ταύταις θεαῖς ἅς ἐμπροσθεν εἰπόντες ἐφθί-
 μεν καὶ τῷ ἐπ' αὐταῖς ἀπηγορευμένων
 ποιῶν ἄλλα πάσης πρὸς ταῦτα μετσίαις
 τὸ λοιπὸν ἀπεχεσθαι. τὸ γὰρ ἡμεῖς προειλη-
 φός ἐστι καὶ ἀναζητῶν ἐχθρῶν καὶ μὴ μετέναι
 προσκυνῶν ὅμως διὰ φιλαδελφίαν συγ-
 χωροῦμεν τῷ ἐκ τοῦ παρόντος νόμου πα-
 ραίτησιν ἀπασιν εἰς τὸν λοιπὸν ὡς ἐβλή-
 τες χρόνον. προσέκοι γὰρ ὅτι αὐτοῖς νη-
 σείας τε καὶ ἀγνείας τῇ ταῖς ἀσκήσεσι
 τῶν θεῶν λογίῳ καὶ ταῖς ὑπὲρ πάντων

τὰ γρυ-
 πνείας

δοξα

20

χολα-

σχολάζειν θυγαῖς ἀλλὰ μὴ ταῦτα κατὰ
λίμπανοντας τῶν πάντων πασι βιβλίων
τὴ καὶ ἀπὸ γοργυμίων ἀπὸ δὲ τῶν δὲ
δοῦν διασίζομεν καὶ ἡδὴ τῶν λοιπῶν κλη-
ρικῶν ὑποδιακόνων τὴ καὶ ἀναγνώσων
φασὶν εἶπε καὶ αὐτοὶ τῆς τε ἱερᾶς τρα-
πέζης καὶ πάντος τοῦ ἑοῦ τὰς ἀγιοτάτας
ἐκκλησίας νόμον καθεσθῆναι ὑποβροχίζετε
καὶ ὑποκρίνεται καὶ τὰ δὲ μετὰ χειρὶ ζόμενοι
λόγια τὰς ἱερὰς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀναγνώσων
βιβλίων οἱ μὲν ἀναγινώσκουσιν γραφὰς οἱ
δὲ ὑμνοῦσιν ᾠδὰς· εἰ δὲ τίς τῶν λοιπῶν βιβλίων
πράττει φανείη καὶ προσαγγελαῖν τοῦτο
ἢ κατὰ τὴν τῶν ἐντολῶν πολλῶν τῆ
σῆς ἀγιοσύνης ἢ κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῖς
ὑπὸ αὐτῶν τεταγμένοις· θεοφιλεστέτοις
μητροπολίταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπίσκοποις
ὧν τὴν χάριτάκιαν ὁτῆς σῆς μακαριότητος
ποιᾶται θρόνον καὶ τοιαύτη τις ἐπέλθοι
μέμψις ἢ διακόνῳ ἢ πρεσβυτέρῳ καὶ πολλῶ
καλῶν τινὶ τῶν θεοφιλεστέτων ὑποσώ-
πων τῶν σῆς γένωνται μακαριότητα καὶ
γένηται ἐπαρχίας εἰς ὑπὸ σὲ θεοφιλεστέ-
τους μητροπολίτας καὶ τοὺς ὑπὸ αὐτοῦς
ἐπισκόπους ταῦτα σὺ ἀνελβὰ πᾶσι
κατὰ

κατὰ τὴν ἐλπίσιν αὐτῆς τάξιν ζητῶν καὶ
 ἀνερδυναῖν μηδὲ πᾶρδον ποιεῖν τὴν
 ἐξέτασιν ἀλλὰ καὶ μαρτύρων ἄξιόπιστων
 ἀκρόν καὶ δὴ πᾶσιν ὁδοῦ χωρεῖν ὥς τὸ
 ἀληθὲς λαβεῖν. ὥσπερ γὰρ αὐτὸς τῶν τοιού-
 των εἰργόμενόν τι καὶ συκοφαντεῖν δαι-
 μονίων κωλύομεν καὶ ἐπανταχόθεν
 τῆς ἐξέτασεως τῶν θεῶν προκειμένων
 λόγων γινομένης ἀληθῶς ἔχειν ἢ μέμψις
 φανείη καὶ ἀπολειχθείη δίκον. ἢ πρὸς
 βύτορ. ἢ κυβούων ἢ κοινωνῶν τοῖς κυ-
 βεύουσιν ἢ ταῖς τοιούταις παρακαθήμενος
 ματαότῃσιν ἢ ταῖς ἐρημνύαις παραβέλ-
 λων θέας ἢ καὶ ἴσως τις τῶν θεοφιλεσάτων
 ἐπισκόπων ὁποῦ οὐδὲ ἔσθαι πιστεύομεν
 ὅλως τοιούτης τινὸς ἀνέχχεται θέας ἢ τοῖς
 κυβέουσιν ἢ προσκαθεδύωαι καὶ σκυ-
 δῆν τιθεῖν τὸ λοιπὸν θαρρῆσαι τὸν τοιού-
 τον οὐδὲς ὑπὸ τῆς σῆς μακαριότητος ἢ
 ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου ἢ τοῦ γε θεοφιλε-
 σάτος ἐπισκόπου ὅπου τέτακται εἴπερ τις
 τῶν ἐρημνύων εἴη κληρικῶν ἐλπίσιν ἀφο-
 εἶδεαι λειτουργίας ἐπιτίθεσθαι αὐτῷ
 κωνικὸν ἐπιτίμιον καὶ δειξέσαι χρόνον.
 ἢ πορὶ γὰρ τὸς προσῆκον δὲν αὐτὸν νηεῖαι
 τε καὶ

τὲ καὶ ἰκεσίαις χρώμενον τὸν μέγαρον ἐξ-
λάσκειν θεὸν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου πλεμ-
μελήματ' καὶ εἰ μὲν ὡς τὸν οὐρανόντα
χρόνον ὁδοιούτου ἐπιτίμου διεχέμεν καὶ μέ-
νει δακρυσίτε καὶ μετάνοια καὶ νηστεία
τῇ πρὸς τὸν δευπρότερον θεὸν δύχῃ ἀφειρ-
τοῦ πλεμμελήματ' ἐξαιδρ τῶν καὶ ταῦτα
τὸν ὑφ' ᾧ τέτακται ταῦτα ἀκριβῶς μαν-
θάνοντα καὶ ποδὶ ὁ γὰρ ὁμοῦ κοινὴν μὲν
ὑπὲρ αὐτοῦ ποιεῖν εὐχὴν γίνεσθαι σὺν
πάσῃ δὲ ἀκριβείᾳ παρεγγυαῖν αὐτῷ τοῦ
λοιποῦ τῆς τοιαύτης ἱερωσύνης ὑβρεως
ἀπέχεσθαι καὶ εἰ νομίσειεν αὐτὸν ἀντάρκως
πρὸς μετάνοιαν ἐλθεῖν τῶν καὶ ταῦτα ὅτι ἱε-
ρατικῆς αὐτῷ μεταδιδόντω φιλαδελφίας
εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸν ἀφορισμὸν εὐρεθείη μήτε
γνησίως τῇ μετάνοια χρώμεν ποδὶ φρο-
νῶντε τοῦ πράγματ' καὶ καθαρῶς ὑπὸ
τοῦ ἀντικειμένου κατειλημμένῃ τὴν ψυ-
χὴν τοῦτον μὲν αὐτὸς ὁ ἱερεὺς ὑφ' ᾧ τελεί-
τῶν ἱερῶν ἐξωδείτω καταλόγων παντά-
πασιν αὐτὸν καθαιρῶν ὅδ' ἐδὲ οὐκ ἔτι παν-
τελῶς ἀδείαν ἔξει πρὸς ἱερατικὴν ἐλθεῖν
τάξις ἀλλ' εἰ μὲν ἔχοι ποδὶ οὐσίαν τὸ ὅτι πό-
λιως ἐκείνης βουλῶν τῆς κατ' ἡν ἱερατῶ
πρότε-

πρότερον ἢ εἴπωρ οὐκ ἔχει βουλευτήριον
 ἢ πόλιν ἐπὶ βουλευτήριον ἐπὶ ἐπαρχίας
 ὁ πόρ μάλιστα χήζει βουλευτοῦ παραλή-
 ψεται τοῦτο τοῖς λοιποῦ ἅμα τῇ πόλεως
 βουλευτῶν. εἰ δὲ ὅστις οὐκ ἔχει ταξέως
 τὸ λοιπὸν ἐστὶ τῆς ὑπὸ χιρῶν τάξεως αὐτῇ
 τὸ πρόσθεν ἐξέως καὶ ἐπειδὴ τὴν τὴν θεῶν
 τάξιν ἐκλέλοιπεν ἐστὶ ταξέως ἐπιχαι-
 ρίῃ ταύτῃ ἐκ τῆς τῆς ἀρχαίας αὐτῇ
 ἐν ἐμπροσθεν πρὸς τὴν ταῦτα τῶν
 ἅπαντα διαπύρομεν ὑπὸ μὲν ἐν ὁδοῖς
 ὑπὸ ταύτης πόλεως τὴν σὺν φυλακῇ
 ἀγνώστῃ καὶ τοὺς κατ' ἐκείνῃ ἀγνώ-
 τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκδίκους τε καὶ οἰκονό-
 μους οἱς ὑπὸ μέλεσιν ἐστὶ τὰ ταῦτα ἀναζη-
 τῇ καὶ πρὸς γέλλει καὶ τὸς ἀλισκομέ-
 νους ἀφαιρεῖται ἐν ὁδοῖς αὐτοῖς πρὸς
 τῶν ἀγνώστῃ ἐκκλησιῶν σιτήσεως τε
 καὶ χορηγίας ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις οἱ τε
 ὑπὸ τῇ σὺν τεταγμένοι μακαριότητι θεο-
 φιλεῖται μητροπολίται καὶ πρὸς γε οἱ
 ὑπὸ αὐτοὺς διοσεβεῖς ὑπὸ σκοποὶ καὶ οἱ τῶν
 τῶν ἐκκλησιῶν ἐκδίκους καὶ οἰκονόμοι καὶ αὐτοὶ
 τὸν ἴσον τρόπον κατ' ὅν ἐμπροσθεν εἶπω-
 μεν ὅτι πράγματι χράμενοι καὶ τὸ ἱερὸν
 σέβας

σεβας πανταχόθεν ανεπίληπτον τε και
αμώμητον φυλάττοντες παραφυλάξουσιν
δε ταυτα και οι ενδοξότατοι των ιερων
ημων πρατευειων υπαρχοι φαρμν δε ου
της εως ουδ τοις υποτεταγμένοις εθνεσι
τη αυτην διακοσμία οιτε της ιαυειδ
οιτε ρι αφρων προεσώτου διοικήσεως και
αει παιδόμεναι τάξεις αυτοις. και ει λαμ-
πρώτατοι των επαρχιων αρχοντες και
οι των πόλεων εκκληκοι αυτοι μν οι τας
μεγάλας αρχας αρχοντες αγανάηκσιμ
εμετόραρ υφορώμενοι. αει δε μη παιδόμεναι
τάξεις αυτοις διενε χρυσίου λιτρων αγω-
νιάσαι ποινών, αρχοντες δε ουδιχάριοι μέ-
ζους τε και ελαττους και αει παιδόμεναι
τάξεις αυτοις και προς γε οι των πόλεων
εκκληκοι ανάπνντε χρυσίου λιτρων ποινών
δύλαβούμενοι. ει ταυτα μαθόντες μη πως
αγείλασιν και αυτοι τοις ιεροῦσι τουτέ-
στιν η τοις θεοφιλεσάτοις ωλήκοις η τοις
όσιωτάτοις μητροπολίταις η τοις εκά-
στης διοικήσεως αγιωτάτοις πατριαρχαις
καθ' ην αν εκας τελοίν χώραν ωσε εκεί-
νους ταυτα μαθόντας κατὰ τὸ εμπροσ-
θεν διορισμὸν ἀπασιν ἐπεβελθεῖν και
ἐπεδαν

ἐπειδ' αὖ παρ' αὐτῶν ὁ ὡὖν τοῖς τοιοῦτοις
 ἀλούς καθαρεθείη μήτῃ Βουλῇ ᾧ πόλεως
 ἢ τῇ τάξει τούτου παραδοθῆναι παρασ-
 κούσασιν καὶ ὁ εὐδξότατος ὕπαρχος
 ᾧ ἐνδ' αἰμονος ταύτης πόλεως ταῦτα πα-
 ραφυλάξει εἴ πορ ὡὖν ταύτης ἀμαρτάνοιτο
 τ' βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ἀματῇ πεθο-
 μένη αὐτῷ τάξει αὐτὸς μὲν ἀγανάκτησιν
 ἡμετέρων ὑφορώμενος ἢ δὲ αὐτοῦ τάξεις
 δέκα χρυσίου λιτρῶν εὐλαβούμενη ποινὴν
 ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ταῦτα νομοθετικῶς πεπρά-
 χμεν. ἐκείνο δὲ τῷ ἀνωμολογιμένῳ ὅτι
 ὡς ἡμῖν μὲν ἀφωσίωται πρὸς τὸν θεόν
 ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὸν τῶν ἱερέων σεμνότητος
 εἰδὲ αὐτοὶ παραβαίνοιν τῶν τεταγμένων
 καὶ παραπροσποιοῖντο καὶ μὴ ἐπεξίαιεν
 ἀλλά ζῆνα δ' ἡθὺν φιλανθρωπίαν οὐκ ἐπα-
 νείην ἐλθόντο πρὸς ταῖς ὁδοῦραν ποιναῖς
 ἔξουσι καὶ τὴν ἐκείθιν κείσιν ἥτις αὐτοῖς
 ἐν αὐτῷ ἔσθ' τὸ θεὸς παρὰ σήσεται βήματα
 τὴν οὐκ εὐπρεπῇ πρὸς προσποίησιν ἐλέγ-
 χουσάτε καὶ μετιοῦσα. εἰ δὲ καὶ τις τῷ πο-
 λιτικῶν ἀρχόντων μέζονων τὲ ἐλαττόνων
 ταξιωτῶν ἢ ἐκδίκων ἢ μαδῶν ταῦτα μὴ
 μὲνύσειν ἢ ἐπεφελθεῖν ἐξομ' ῥαθυμήσειν
 ἢ καὶ

ἢ καὶ τὸ πρᾶγμα μισοῦ καταπεδοίη ἵσω
 ὥς πρὸς ταῖς ἡπειληθῆναι παρ' ἡμῶν
 ποινᾶς ἔξει καὶ τὴν παρὰ τοῦ μεγάλου
 θεοῦ ἡμῶν τιμωρίαν ἐπομνήσω καὶ ἔνοχος
 ἔσται ταῖς ἀρχαῖς ἀπάσαις ταῖς τοῖς ἱεροῖς
 περικραμέναις βίβλοις. ὡσαύτῃ δὲ ταῦτα
 ἡμῖν δι' οὐδὲν ἔτορον ἢ διὰ τὴν τὸ δεσπό-
 τος νενομοθέτηται θρασυτείαν ὅτω κακῆνο
 πλοσίδεμεν ὥς τὰς ὀξετάσεις σὺν ἀκρε-
 βείᾳ γίνεσθαι καὶ μηδ' ἓνα συνωφάντην ἐπα-
 νίστασθαι ἡσὶ καὶ ψευδοκατηγορεῖν ἢ ψευ-
 δομαρτυρεῖν ἐν τοῖς ποιούδοις. καθάπερ γὰρ
 τοῖς ἱεροῦσιν εἴπῃ τοιοῦτο πράξοιεν τηλι-
 κούτας ἐπεδήκαμεν ποινὰς, οὕτω καὶ τοῖς
 συνωφαντέων αὐτοῦς πρῶτοις ὁ οὐρα-
 νοῦ καὶ τῶν ἡμετέρων νόμων ποινὰς ὑπὸ
 κείῳ βουλόμεθα εἰ προκαγγέλαντες εἴτε
 ἐπὶ ἐλθεῖν μὴ βδληθεῖν ἢ συζητῶναι ταῖς
 τοιαύταις κατηγορίαις οὐκ ἰσχύσαιεν.

DAT. P R. NON. NOV.
 CP. IVSTINIA. PP. A.
 IV. ET PAVLINO V. C.
 COSS.

ἐκ τῆς τρίτης σωόλου ἡ ἑκτη διάταξις
 τοῦ πέμπτου τίτλου τοῦ πρώτου
 Βιβλίου τοῦ κώδικος, ἧς ἡ ἀρχὴ
 D A M N A T O.

Τὸ τῇ ἀσεβείᾳ τῇ θρησκείᾳ παρ' ἡμῶν
 ὀφειλόμενον σέβας τοὺς πόρι τὸ θεῖον
 ἀσεβῶς ἔχοντες δίκαις τε ἀξίαις κολάζεσθαι
 καὶ ἀνόμασι τῇ αὐτῶν φανότῃ τι πρέπουσι
 πλοσσεγὰρ εὐεδοκεῖ βούλεται ὡς αὐτὸν εἰδέναι
 πόρι βληθῆντος αἰωνίαν ὑπομένειν τι-
 μωρίαν τῶν ἀμαρτημάτων καὶ μήτε ζῶντες
 τιμωρίας μήτε θανόντες ἀπώλειαν ἐκ τῶς
 ὑπαρχούσης μεσορείου κίνῃ τοῦ εἰς πρᾶτω-
 δους διδασκαλίας ἡγεμόνου κατὰ κε-
 κειμμένου λείπεται τοὺς ὁμογνώμονας
 αὐτοὺς καὶ τῆς ἀσεβείας κοινωνοὺς ὀνόματι
 πόρι βάλλειν κατεγνωσμένους ἵνα μὴ τῇ τῶν
 χριστιανῶν ἀποχρώμενοι προσκοινοῦνται
 ὀνόματι κοσμοῖν τῶν τῶν δόγματι δ' υἱοσε-
 βουμένων ἐξέστησαν. διὰ ταῦτα νομοθετήσαμεν
 τοὺς ἀπανταχοῦ εἰς μεσορείαν ἀθεμίτου δόξης
 κοινωνοὺς σιμωνιανούς ὀνομάζεσθαι. προ-
 σήκει γὰρ τοὺς ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἀποστοφῇ
 τὸ ἐκείνους μισθωμένους δ' υἱοσέβημα τὴν αὐτὴν
 ἐκείνους

ἐκείνῳ κληροῦσθαι προσηγορίαν ὅν τρόπον
ἀρειανοὶ νόμῳ τοῦ τῆς θείας λήξεως κων-
σαντίνου περφυριανοὶ διὰ τὸ ὅμοιον τ' ἀσε-
βείας ἐκ περφυρίου προγαγοροῦνται ὅς
τὴν ἀληθῆ θεοσκείαν ὑπεχειρήσας τῇ τοῦ
λόγου διωῶμεν καταγωνίζεσθαι βίβλους
ἐκ τῆς οὐ παιδούσεως ὑπομνήματα κα-
ταλέλοιπε. καὶ μηδ' ἄλλὰ τὸ λῆμα τὰς αὐτοῦ
νευροῖον τοῖς ἀθεμίχοντε καὶ ἱεροσύνου ἀσε-
βεῖς βίβλους περὶ τῆς διαγοῦς τῶν ὁρθο-
δόξων θεοσκείας καὶ ἡ τῶν δογμάτων
τῆς ἐν ἐφέσῳ τῇ ἐπισκόπων ἀγίας συνό-
δου κατέχειν ἢ ἀναγινώσκειν ἢ μεταγρά-
φειν ἢ δὴ ἀποδοῦναι πᾶσι ζητήσαντας δη-
μοσία ἐμπύμπραδι. τούτῳ γὰρ τῇ τῶν
πάσης ἀσεβείας ῥιζόθεν ἐκκοπέσις τὸ
ἀπλοῦ καὶ διαπύπτον πλῆθος οὐδὲν
πλάνης ἀπέρμα ὀρεῖν ποτὲ διωθήσεται.
μηδὲ μνήμῳ τῶν οὕτως ἀπολυμένων
αἰθρώπων ἐν τῇ τῆς θεοσκείας διὰ λέξει
ἐτόρῳ ἢ τῶ σίμωνος ὀνόματι ποιῆσθαι ἢ δι-
κεῖαν αὐτοῖς ἢ ἀγρόν ἢ προαίσειον ἢ ὄντε-
να οὐκ ἄλλοις τόποις συνόδου ἐνεκα λελη-
θότως ἢ φανερῶς παραχρῆν. τοὺς γὰρ τοῦ-
τους ὀρίζομεν πάσης συνόδου ἀδείας σε-

είσκεισθαι προδήλου ὄντος ἅπασιν ὡς ὁ
 παραβαίνων τὸν νόμον τοῦτον καὶ νε-
 σόριον μμούμην ὅτι δημεύσει τῶν ὑπαρ-
 χόντων τιμωρηθήσεται. ἡ μεγίστη κρίσις
 καὶ ποδὶ φανήσῃ ὁξυσία ταύτῃ ὑμῶν
 τῇ διατάξει εἰς γνώσιν ἁπάντων τῶν
 τὰς ἐπαρχίας οἰκουόντων διατάγμασι
 σωήθως ἐλθεῖν παρασκόψασθαι. τὸν νόμον
 δὲ τοῦτον τῆτε ῥωμαίων τῆτε ἐλλήνων
 πεδείκαμεν γλώτῃ ὡς πᾶσι σαφὴ καὶ
 γνώριμον εἶναι.

ἡ ἐπιτομή τῆς. θ. διατάξεως τοῦ
 αὐτοῦ τίτλου.

○ ἡ αἵρετικοὶ κατὰ τὸ νενομισμένον
 θαπνούνται.

ἡ ἐπιτομή τῆς. ι. α. διατάξεως τοῦ
 αὐτοῦ τίτλου.

ὅπου δὴ ποτε οἱ μανιχαῖοι ἐν εὐσεβέμενοι
 κεφαλικῶς τιμωροῦνται.

ἡ ἐπιτομή τῆς. ι. β. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ
 τίτλου ἧς ἡ ἀρχὴ οὕτως αἰρετικούς.

οἱ μὲν

Οἱ μὲν μαυιχαῖοι πανταχόθεν ἐλαύνον-
ται καὶ κεφαλικῶς ὑμνοῦνται. οἱ δὲ
λοιποὶ αἵρετικοί, αἵρετικὸς δὲ ὅστις μὴ
ὀρθοδόξος. καὶ οἱ ἑλλήες καὶ οἱ ἰουδαῖοι
καὶ οἱ σαμαρείται κωλύονται ἄρχειν καὶ
ἀξίας ἔχειν ἢ δικολογεῖν ἢ ἐκδικοῖν ἢ πα-
τόρες πόλεων γίνεσθαι ἵνα μὴ χῶσιν ἄσφα-
ρῆς ἐπὶ κρεάσιν ἢ δικάζειν χριστιανοῖς ἢ ἐπισκό-
ποις ἢ στρατεύεσθαι πάλιν τῶν ἐκ γένους
κορταλίνων οὐδοὶ γὰρ μένουσι τὰ μὲν βάρη
ὑπέχοντες μὴ προσκόπτοντες. οἱ δὲ μήτε
τοὺς ὀρθοδόξους ἐκβιβάζοντες ὑπὸ δημο-
σίαις ἢ ἰδιωτικαῖς αἰτίαις ὅσπερ πειραθεῖς
τί τούτων γενέσθαι πρὸς ἀπράκτω τῇ ἐγ-
χειρίσει δίδωσιν. κ. λίτρας καὶ οἱ ταῖς δη-
μοσίαις αὐτοὺς ἀπογραφαῖς συντάλλοντες.
κ. καὶ οἱ ἄρχοντες. μ. καὶ πᾶσαι τοῖς περι-
βάτοις εἰσκομίζονται ὁρῶνται οἱ γότθοι
γίνονται φοιλεράται καὶ ἄλλως πρὸς τὸ
δοκοῦν τῇ βασιλείᾳ ὑμῶνται. ἀμφισβη-
τοῦντων τῶν γονέων ἐπικρατέστερος ὅστις
ὀθέλων τῇ ὀρθοδόξῳ πίστι τοὺς παῖδας προ-
σαγαγεῖν.

ἐκ τοῦ θεοπλάρου τοῦ ἐρμου πολίτου μέγας
ἐπιτομῆς τῆς αὐτῆς διατάξεως.

Η 3 γονέων.

Γονέων δὲ διαφόρου πίσεως ὄντων καὶ
 θεσκειάς, ἐκείνους μᾶλλον ἢ γνώμη κρα-
 τείτω τοῦ τινὸς ὀρθοδόξου ἐπ' αὐτοῖς αἰρου-
 μένου πίσει, καὶ εἴη πατήρ ὁ αὐτὸς λέγων
 μὴ γινώσκον ἀναγκῶν τῆς ἀναγκῆς
 αὐτοὺς σερίτω τροφῆς ἢ τῇ ἄλλῃ ἀναγ-
 καίῳ διαπανκμάτω.

ἢ ἐπιδομή τ. ι. γ. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Αἰρετικοὶ πατέρες μὴ γνέχοντες νόμι-
 μόν ἐγκαλεῖν τοῖς ὀρθοδόξοις πασι
 ἀναγκάζοντες πρὸς τὰς ὁσίας αὐτῶν τρο-
 φὰς χρῆναι καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκῆς ἢ
 σωῆσαι ὀρθοδόξοις ἢ διδόναι προίκας
 καὶ προγαμίας δωρεὰς προνοίᾳ τῇ ἀρ-
 χόντων καὶ τῶν ἐπισκόπων. οἱ ὀρθόδοξοι
 παῖδες τῶν αἰρετικῶν μὴ ἀμαρτήσαντες
 κατ' αὐτῶν ἀμείωτον λαμβάνουσι καὶ οὐ
 ἀδιαθέτου αὐτοῖς ἀρμόζον καὶ ἡ περὶ
 ταῦτα γενομένη τελουταία βούλησις
 ἀκυροῦται φυλακισμένων τῇ ἐλευθερίᾳ
 εἴμῃ κατὰ τινὰ νόμον κωλύονται. εἰ δὲ τι
 πλημμελήσωσι εἰς τοὺς γονεῖς κατηγο-
 ρωῶν ἢ τιμωροῦνται. ἔχουσι δὲ καὶ ἡ μαρ-
 τηριότης τ. δ. τ. ὁσίας αὐτῶν καὶ διαθήκας.
 τὰ αὐτὰ ἢ περὶ ἰσοδαιῶν καὶ λαμπριῶν.
 ἢ ἐπι-

ἡ ἐπιτομή τῆς διὰ ταξέως τοῦ
αὐτοῦ τίτλου.

Οἱ αἰρετικοὶ σωμακτικῶς ποιεῖν οὐ δύ-
νανται ἢ παρασωματικῶς ἢ σωμάτων ἢ
χίροδονίας ἢ βαπτίσματα ἢ ἀρχαίους ἔχον-
τες πατορίας ἢ ἐκδικίας ἐγχερίζεσθαι ἢ φρον-
τίζειν ἢ διοικεῖν χωρία δι' ἑαυτῶν ἢ ὅσα πα-
ρὰ τῶν προσώπων ἢ τῶν ἀπηνόητων
ῥήτων ποιεῖν ὅσα παρὰ βαίνων ἐσχάτως
κινδυνεύει.

ἡ ἐπιτομή τῆς διὰ ταξέως τοῦ
αὐτοῦ τίτλου.

Οἱ μανικαῖοι παρὰ μόνων ἐρθεοδύμων
παίδων ὅς ἀδιαθέτως διαδέχονται μὴ
ὄντων δὲ τούτων ὁ φύσκει τὰ πράγματα
δικαιολογεῖ ἢ διέδρυντο ἢ ἐληγάτευσαν
ἢ ἐδωρῆσαντο.

ἐκ τοῦ κατὰ σοιχείου ἄλλως ὑπομνή-
σαι αὐτῆς διὰ ταξέως.

Οἱ μανικαῖοι παῖδας μὴ ἔχοντες ὀρθο-
δόξους ἐπ' αὐτοὺς καὶ μόνους ὅς ἀδια-
θέτου παραπεμπέδωσαν. μηδενὶ δὲ ἐ-
τόξα ζῶντων ἢ τελευτῶντων ἐκποιεῖτω-
σαν. παντελῶς τῆς αὐτῶν οὐσίας εἰς τὸν
δημοσίον πολεῖν ὁμολογῶν λόγον.

ἡ ἐπιτομή τῆς. ις. Διατάξεως τοῦ
αὐτοῦ τίτλου.

Ο ἀπὸ μανιχαίων γήσομεν ὁρθοδόξος
ἐὰν ἐνδεῇ τὰ τῆς πλάνης ποιῶν ἢ
ψιλῶς σιωπῶν ἢ ὁμιλῶν μανιχαίοις
καὶ μὴ παραχρῆμα παραδιδούς αὐτὰ νο-
μίμῳ δικαστῇ ἐσχάτως τιμωρεῖται καὶ οἱ
ἐν ἀξίαις καὶ στρατείαις ὄντες ἐπιμελῶς τοὺς
ἐν αὐτοῖς τοιοῦτους ὄντας ἀναζητεῖται
καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐπεὶ συλλαμβανόμενος
ὁ μανιχαῖος ἐὰν εἴποι γινώσκειν παρὰ
τινῶν ἀεμοδίως τιμωροῦνται ὡς τὰ αὐτὰ
ἀμαρτάνοντες καὶ μὴ ἦσαν τοιοῦτοι. τὰ
αὐτὰ γὰρ ἀμαρτάνειν δοκοῦσιν οἱ γινώσ-
κοντες μὴ δὲ ἀμαρτάνοντα μὴ ποιοῦντες
δὲ τοῦτο κατάδηλον. ὁ ἔχων βιβλία μα-
ναχαϊκὰ καὶ μὴ φανερῶν αὐτὰ πρὸς
καυθίσαι τιμωρεῖται.

ἡ ἐπιτομή τῆς. ιζ. Διατάξεως τοῦ αὐτοῦ
τίτλου ἢς ἡ ἀρχὴ τῆς ἀγίας.

Αἱ τῶν Σεμαετῶν σιωπαγαὶ καθαι-
ροῦνται καὶ ἐὰν ἄλλας ἐπιχειρήσωσι
ποιῆσαι τιμωροῦνται ὅσῳ αὐτὰν δὲ δια-
δόχους ἔχον ἐκ διαθήκης ἢ ἐξ ἀδιαθέτου
πλήν

πλήν ὁρθοδόξων ὅυτε διωροῦνται ἢ ἄλλως
ἐκποιούσι τοῖς μὴ οὖσιμ ὁρθοδόξοις ἀλλὰ
ὁ φίσκος αὐτὰ ἐκδικεῖ προνοίᾳ τῶ ἐπι-
σκόπων καὶ τῶν ἀρχόντων.

ἡ ἐπιτομή τῆς. ι. θ. διατάξεως τῆς
αὐτοῦ τίτλου.

Τὰ πρὸς τῶν ἁμαρτωρῶν νομοθετηθέντα
ὡς ταῖς σωαγωγαῖς καὶ ταῖς διαδο-
χαῖς κρατεῖ ἐκ τῶν τοῖς μονῆανισαῖς καὶ τοῖς
ἀσκητοῦσι καὶ ὁφίτ'. μόνοι γὰρ ὁρθόδοξοι
κληρονομοῦσιμ αὐτοὺς ἐκ διαθήκης καὶ ἐκ
ἀδιαθέτου καὶ λεγόμενα λαμβάνουσιν οἱ
δὲ λοιποὶ αἰρετικοὶ ἵστανται οἱ μὴ ὁρθόδοξοι
καὶ οἱ ἑλλήνες καὶ οἱ σαρματῆται ὕψα δύνον-
ται ὅτε ἀξιοματικοὶ γίνονται ὅτε δὲ κμόσιμ
μετῶχονται φρόντισμα ὅυτε παιδιόυσιμ
ὅυτε σκυλεγοῦσιμ. εἰ δὲ τις ὑπὲρ τοῦ τυχεῖμ
ζηνὸς βούτῃμ προσποιήσῃται τὸν ὁρθόδοξον
καὶ φανῇ ἔχωμ γυναικα ἢ παῖδας αἰρετικὸς
καὶ μὴ προαγαλῇ αὐτοὺς τῇ ὁρθοδοξείᾳ
ἐκβαλλεται. εἰ δὲ καὶ λαδοὶ οὐ δύναται τε
τῶν αὐτοῦ διωρεῖσθαι ἢ ἄλλως ἐκποιεῖμ
αἰρετικῶν ἀλλὰ τῶν καὶ τῶν αἰρετικῶν κα-
ταφερομένη αὐτῷ κληρονομίᾳ ἐκδικεῖ τὸ

Η 5 δὲ κμό-

Δημοσίον. καθόλου γὰρ οἱ μετασχόντες
 στρατείας ἢ ἀξίας ἢ σιωηγορίας ἢ δημοσίας
 φιλοτεμίας ἢ συγκροτήσεως πρὸς μόνων ὀρθο-
 δόξων κληρονομοῦν) ἢ τὰ ἐξ αὐτῶν ὅπως
 οὐκ εἰς αἰρετικὸν ἐρχόμενα τὸ δημοσίον ἐκ-
 δικεῖ. εἰ δὲ ἐπὶ τῶν σιωηνομένων ὀρθό-
 δοξος εἴη ἢ ὁ ἄλλος αἰρετικὸς δὲ ἐγγενέσθαι
 τοῖς παύσας αὐτῶν ὀρθοδόξους. εἰ δὲ οἱ μὲν
 ὀρθόδοξοι γινώσκονται οἱ δὲ μένουσιν αἰρετικοὶ
 μόνοι κληρονομοῦσιν ἑκατέρου γονέος οἱ
 ὀρθόδοξοι. εἰ δὲ πάντες εἰσὶν αἰρετικοὶ
 συγγενεῖς ὀρθόδοξοι κληρονομοῦσιν ἢ μὴ
 ὄντων αὐτῶν ὀφίσκονται. ἔχει διαφόρους ποι-
 νὰς κατὰ τῶν ῥαθυμομένων καὶ μὴ ἐξιόν-
 των ἢ μεμνόντων ἀρχόντων καὶ ταξέων
 πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν καὶ ὑψηλῶ-
 των εἰτινῶν καὶ πόριτων ῥαθυμομένων
 ἀρχόντων ἀναφέρεισι τῶν βασιλεῖς αἰδὲ
 ποινὰς τῶν φίσκῶν ἀεμόζουσι.

ἢ ὑδιτομήν θλ. κ. διατάξεως τῶν
 αὐτῶν πύλων.

Οἱ αἰρετικοὶ κοινωνοῦντες ἢ σιωάξαις
 ἢ βαπτίσματ᾽ αὐτοῦ τῶν ἡμῶν
 ὡς οἱ τοὺς νόμους παραβαίνοντες καὶ οἱ
 τοὺς

τοὺς οἰκους αὐτοῖς ὑπὸ αὐτῶν παρέρχοντες οἷς
 ἡδη νομοθετηθεῖσιν ὑποκείνται μόναι οἱ
 ὀρθόδοξοι· ἐν τοῖς δὲ ἱερῶν πύλαις ἔχον-
 τες ἐργασίαι κέχλωται πθονομίαις οὐ-
 μῶν οἱ αἰρετικοὶ οὐτε εἰσὶν τῶν ἱερῶν πύ-
 λαις πραγματεύονται ὅτι τὸ μὴ τῶν
 θείων ἀκροάσθαι μυστηρίων· οἱ δὲ μοντα-
 ναῖ οὐτε σιωπῶνται τοῖς ἐξ αὐτῶν
 γινεσθῆναι ὀρθολόγοις καὶ οἱ λεγόμενοι ἐξ
 αὐτῶν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ ἐξωθουμένοι
 κωνσταντίνου πόλεως· κωλύοντες ἐμπορεύεσθαι
 αὐτοῖς ἀποδοῦναι καὶ οὐ χρηνοῦνται οἱ πρὸς
 αὐτοῖς τὰ λεγόμενα ἀξιοματικά· ἐκ
 τῶν δικαστηρίων ἢ τῶν ἐκκλησιῶν ἢ ὀνό-
 μων αὐτοῖς ἄλογον πρὸς αἰσάν· δέκα λίβρας
 προστιμᾶται καὶ δέκα οἱ ἀρχόντες ἐξ ἀ-
 μελείας καὶ ὁ νόμος τῶν πριβάτων καὶ
 ἡ τάξις αὐτῶν.

ἡ ὑπόμνη Πλ. Β. διατάξεως τοῦ θ. πίτλου
 τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ κώδικος.

Εν ταῖς ἐορταῖς αὐτῶν οἱ ἰουδαῖοι σῶ-
 ματικῶς οὐ λειτουργοῦσιν.

ἡ ὑπόμνη Πλ. Β. διατάξεως τοῦ ι. πίτλου
 τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ κώδικος.

ὁ ἔκλιν

Οἱ μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα τῇ πλάτῃ
 τῶν ἐλλήνων ὑπομνήσαντες ἐχάτως τι-
 μωροῦν) οἱ δὲ μὴ πω βάπτισθῆντες ἑαυτοὺς
 καὶ παῖδας καὶ γαμετάς καὶ πάντας αὐ-
 τῶν προσάγετωσαν ταῖς ἀγίαις ἐκκλη-
 σίαις καὶ τὰ μὲν αὐτῶν τέκνα μικρὰ ὄντα
 χωρὶς ἀναβολῆς βαπτίζονται οἱ δὲ τέλει
 πρότερον τὰς γραφὰς κατὰ τοὺς κανόνας
 διαλεσκονται. εἰ δὲ δεῖ τὸ τυχεῖν στρατίας
 ἢ ἀξίας ἢ ὑσίαν ἔχον χηματίον) βάπτισ-
 θῆναι καὶ αὐτοὺς παῖδας ἢ τὰς γαμετάς αὐ-
 τῶν ἢ αὐτοὺς ἐν οἷς οἰκοῖς αὐτῶν ὡς ἐν
 ἐκείνοις καὶ τοὺς αὐτοὺς προσήκοντας δι-
 μύονται καὶ διόντως τιμωροῦνται καὶ
 ἐν πολιτείαις ὑμέτεχουσιν. εἰ δὲ μὴ βάπτισ-
 θῶσι μετέχουσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ οὐτε
 κυριδύουσιν ὀυσίας κινητῆς ἢ ἀκινήτης
 ἀλλὰ τὸ δημόσιον αὐτὰ ἐκδικεῖ καὶ ἀρμο-
 δίως τιμωροῦνται καὶ ἐξορίζονται. εἰ δὲ
 φανῶσι θυσιάζοντες ἢ ἐδωλολαβροῦντες
 ὡς οἱ μανικαῖοι τιμωροῦνται. ὁ παῖς δὲ ὕ-
 σιν δὲ ἐλλείψει ὡς δὴ ποτε παιδείαν ἔτε
 δημοσίας ἀπολαύουσι σιτησίᾳς ὅτε ἡ
 θάου τύπον.

ἡ ὑπομνή ἐν τρίτῃ διατάξει τοῦ.ιβ.
 τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ
 κώδικος, ἧς ἡ ἀρχὴ
 ἀνέωχθησαν.

Οὐ δὲ τοὺς προσφεύγοντας ἔχον δια-
 λήποτε ὅπλα οὐ μὲν γὰρ τοῦ ναοῦ
 ἐδίειν ἢ καθεύδον. ἀσφαλὲς γὰρ διακο-
 σιμὸν γὰρ τῶν πρώτων θυρῶν γὰρ αὐλαῖς
 καὶ σταῖς καὶ λευτροῖς καὶ κήποις. εἰ δὲ
 παρὰ τῶν κληρικῶν προτραπέντες καὶ
 ὄρκοι ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας λαβόντες μὴ ἀπο-
 δύνται τὰ ὅπλα δι' ἐνόπλων ἀποσώδον
 τοῦτο δὲ ποιεῖν οὐκ ἔξει παρὰ κέλδυσιν
 τῶν ὑποσκόπων καὶ τῶν ἐκδίκων.

ἐκ ἐν τρίτῃ σιωδὸς ἡ αὐτὴ ὅλη διάταξις.
 αὐτοκράτορες θεοδόσιος καὶ βαλντινιανὸς
 αὐτοῦτοι ἀνέωχον μεγαλοπρεπέστατα
 ἐπαρχῶν καὶ ὑπάτων.

Αρχαῖατις καὶ ἀπὸ τῶν καιρῶν τῆς
 πλανύας σιμῆθειας καὶ νόμου φυσικῆς
 διάταξις δι' ὅσας βίαις αἰεὶς τοιαύτη κε-
 κρατήκεν ὥς τὰς θείας θεσκέας τῶν
 δημοσίων διοικήσεων καὶ τῶν ἀνθρώπων
 χήσεων

ἡρώτων γὰρ πάντῃτε χρόνῳ καὶ ἔδνει διω-
 ριθῶσαι καὶ ταῦτας οὐ μόνον γὰρ ἔσθ' ἀκρο-
 τάτω τῶν πραγμάτων ἀλλ' ὡς πορ γένεσι τ' ἀκρο-
 ῶν γῆς οὐρανῶ ἀνατίθεται καὶ ὅποι πλε- τηρίῳ
 σίαζειν μόνοις καθαροῖς καὶ ὁσίοις δέμας
 γντὸν δὲ καὶ κένο συμβαίνει τὸ πάντων
 φυσικῶς ταῖς διανοίας ἐγκειναι μηδὲν
 τρόπον διωκῶν τὰ ἔσθ' ἀφιδρωθῆντα
 μαίνεσθαι. μήτε κατὰ τὴν θείας διωκόμεως
 τῶν αὐθρόπων ὑβριμχωρεῖν. πῶς γὰρ οἶον-
 τι μολυῖσθαι ἅ πορ ἀεὶ καθαρεύειν ἀνάγκη
 ἢ πῶς οἶοντε ῥυπυῖσθαι ἅ πορ ἀπαξ ἁγια-
 σθῆντα τὸ θειότα εἶναι οὐ πάύεται ἰσθῆναι
 καὶ πεπείσμεθα ὑπὸ τῶν ἐναγχοῦ ἀδε-
 μίτως ἐκ τῆς βαρβαρικῆς μαρτίας καὶ τοῦ
 θείου ὁλμυθῆντων θυσιασκέλου μήτε μο-
 λυῖσθαι τὸ καθαρόν μήτε κεχραῖσθαι ὅ πορ
 εἶναι πύφου καὶ ἁγίου. ὁ μὲν ἐπὶ δὲ γέγονεν
 ὅ πορ οὐδ' αὖτως ἢ λπίδι γενέσθαι καὶ μέγχο
 τὴν θυσίας εἶ τῶν μυσαρῶν ἐφθασε τὸ λμα
 ὥστε μὴ τοῖς ἀνοσίοις γοῶν δοκεῖν βέβηλα
 εἶναι ταῦτα ἅ πορ θεία τυγχάνει μήτε γὰρ
 τοῖς ἁγιασθεῖσι καὶ ἀφιδρωθεῖσι τοποῖς ἔσθ' ἢ
 ταῦτα ἅ πορ οὐδ' ἐπὶ ἄλλοις χυδῶν ἀδίκως
 πύκτον γίνεσθαι καὶ ὑπὲρ τῶν θεοσκεῖαν
 καὶ τῶ

ἢ τῇ τῇ Διὶ Σεβείας Πραφυλακῇ ἀνόθουζῃ
 παραμύειν, πᾶσαι ὑβερ τῆς τοῦ θεοῦ
 παντοκράτορος ἐκκλησίας τήντε παρὰ
 τῷ τολμώντων καὶ ἀκόντων ἐχθρομνήνῃ
 ἀπείργομεν. ἢ γὰρ εἰ ἐθνικῆς ἀρχαιότητος
 ἡ θρησκεία πλανῇ ἢ θεὸς τὸ δοκῶν ὅπως
 τῆς οἰκείας δεισιδαιμονίας ἐξήσκει τὴν
 παρατηρήσειν ὥς τοὺς βωμοὺς μὴ πᾶσι
 ἀλλὰ γὰρ τοῖς ὡς πρέπει τῷ ἰδρῶν θύς
 τε ναοὺς ὡς ὁρ καὶ δὲ τῇ γῆς ὑψιμνήσας
 ἐν τοῖς ἀκροπόλεσι καὶ τοῖς ὀχυροτόροις
 τῶν πόλεων ἀναθεῖναι τόποις τάτε κα-
 τασκευάζοντα εἰδῶλα προσκυνεῖν ἢ μετὰ
 σελῆς μεγίστης ἐχειν ματαίωσιν. πόσω
 μάλλον ἡμᾶς προσήκει τὴν θρησκείαν μετὰ
 πάσης φυλάττειν παρατηρήσεως πρὸς ὃς
 ὁ θεὸς μετὰ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας οὐρα-
 νοὺς μὴ ἀπολιπὼν κατέβηκε καὶ ὡς ἔρ-
 τιν. μετὰ ξὺ θεοῦτε καὶ ἀνθρώπων ἀνι-
 σιόσεως γηνομένης ἀνθρώπων θεὸν εἰς γῆν
 ὑπελέξατο ἢ θεὸς εἰς οὐρανοὺς ἀνήγαγεν
 ἀνθρώπων; πρὸς λέγε τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο
 μάλιστα ἐξιλεοῦται θεὸς τοῖς τῆς ἀκρας
 ἐξουσίας πραγμάτων ἐπιλημμένοις τῷ
 σωτηρίας ζωῆς τε καὶ ἀμεινίας φροντίζον
 ἀνθρώ-

αὐθρόων ἀπὸρ ἡγά τὸ ἡμῖν ἔμφυτον
 οὐδαμῶς θάττορον ἢ ἐτόρῳ δίχα φιλία-
 τόρου βλάβης σωαπῶμεν. ὥς τε μήτε τοῖς
 ἐκκλησιαστικοῖς οἰκοῖς ἢ τοῖς ἀγίοις θυσια-
 σκεύοις ἐκ φιλίας πολλῆς τῶν προσφύγοντων
 ἀπαγορεύσεως τε καὶ δολίας προπέλειας
 τε καὶ καταφρονήσεως τόλμης ἢ καὶ μαυρίας
 ὑβριμ παρὰ τὸ πρέπον γυγνέσθαι πινὰ καὶ
 τὸν τῶν ἀδελίων τε καὶ ἀβοηθήτων μόνον
 ἔχοντες λιμὴν ἀδρυτέροις τοῖς πεπονη-
 μένοις ὑποδείξασθαι κῶλποισι οὐδένα τὸν
 κλύδωνα φιλία δαλάτης ἐκ τοῦ σκοπέλου
 ἐκκλίνοντα προσήκει τῷ τῆς γῆς ἀφαι-
 ρεῖσθαι γαλήνῳ πόλεμῳ καὶ οὐ σωείῃ
 παρὰ ταφίς τῷ κατὰ τὸ προσφύγοντος
 ἀπὸ λῶν ἀρπίζεῖ τὸ ἄσυλον ποτὶ ὑδρα-
 σσίσεως τῶν διαφόροις γνώμων ἐγκλήμασι
 τῆς τῶν νόμων παρωθούμενον αὐθροπία ἐκ
 ὥς τε μηδαμῶς τοῖς δολαβουμένοις αὐαρε-
 θῶσαι φιλανθρωπία βωμὸν σωτηρίας ἐκ
 τῶν τοῖς ἡμετέροις ἀφιδούμασιν ἢ ἀρχαίο-
 της ἀνέθηκε καὶ οἱ τὰ ἔχνη τῶν ἡμετέρων
 χαρκατήρων καταλαμβάνοντες τῶν ἀπὸ
 λῶν τῆς σκαῆς τύχης ἐλθούσιν ἀντί-
 καὶ ἀμφοῖν οὐκ αὐτὲς γεγῆσιν ποσάτης

ποιγαροῦ τῆς ἀφ᾽ ἑστέ τοῦ ἰδρύματος ἡ δὲ
 βασιλικὸν σέβας τοῖς δεομένοις ὑδικεῖται
 διδούσης πόσιν καὶ τοῖς εἰς τὰ ἁγιάτα
 καταφύγουσι θυσιασθέντα ὑπάρχον βο-
 θείαν;

† ΑΝΕΩΧΘΗΣΑΝ οἰνοῦ τοῖς † δεδω-
 ταῖς σιρ οἰνοῖ τοῖς μεγάλῃ θεῷ καὶ τοῖς προσφύ-
 σιν γοντες οἰκέτας οἰκονοῦς ὑποδέχεται βωμὸς
 καὶ τὴν θείαν βοήθειαν τὴν κοινὴν προσ-
 κομιζομένην ἀπασιν ἐκ τῆς ταύτης οἰκῆς
 μηδεμία ὡς ὑπερτέρα διωθεῖται ἀπειλή.
 τοῖς γὰρ ταῖς συμφοραῖς οἰκτῶ ὑπο-
 λειφθήσεται καὶ τοῖς ναυαγοῦσιν ἐκ τῆς αἰ-
 γιολοῦ ἀποκλείσεις καὶ τὴν πηγὴν τοῖς
 διψῶσι θολώσεις; ἢ τοῖς αἰσάναις
 ποδίσταις συμφοραῖς θέραια ἐὰν αὐτοῖς
 ὁ θεὸς ἀρνῇ θείῃ; καὶ γὰρ τῇ ἡμετέρῃ κα-
 ρῶν οὐ μόνον τὰ θεία θυσιασθέντα (καὶ τὸ
 εὐκτῆστον τοῦ λαοῦ τὸ τετραγώνον τοῖ-
 χων) ποδιστοῦ τεχιζόμενον εἰς ἀσφάλειαν
 σωτελεῖται τῶν προσφύγοντων θεοπίστο-
 μων ἀλλ' εἴτι καὶ πᾶσι τούτου τυγ-
 χάνει ἄχρι τῶν τελευταίων θυρῶν τῆς ἐκ-
 κλησίας ὡς τοῖς δὲ ξαθαί προειρημένοις
 πρῶτον ὑπὸ βαίνειν συμβαίνει ἐλθεῖν βωμὸν
 τοῖς

τοῖς προσφύγουσι εἰν^{αι} πρὸς ἀπὸ μὲν ὡς
 μεταξὺ τοῦ ναοῦ (γὰρ ἔστιν ^{ἐν} περὶ περιμετρήσας
 τόπων πρόσφυγας διεγγραμμένον καὶ τῶν
 πρώτων) μετὰ τοὺς δημοσίους τόπους
 ἁγίας ἐκκλησίας θυρῶν τὰ πόριεγκεί-
 μενα εἴτε γὰρ οἰκίας ἢ γὰρ κήποις εἴτε γὰρ αὐ-
 λαῖς ἢ γὰρ λουτροῖς ἢ καὶ γὰρ σταῖς τυγχάνει
 οὗς εἰς δυνάτας πρόσφυγας καθ' ὁμοιότητα
 τοῦ γινώσκοντος ναοῦ φυλάττειν καὶ εἰ καὶ
 τὰ μάλιστα θρησκείας τε καὶ δόξας
 λόγῳ τὰ μικρὰ ὀλίγων διεσώτα τῷ τόπῳ
 οὐ μικρῶν ἔστι τῆς παρατρέψεως τόπων
 διώκεται ὅμως ὑπὲρ τοῦ τῶν ἀμφοτέρων
 πλάτναι τοῖς προσφύγουσι καὶ τοῖς
 διυλαβουμένοις βοηθεῖν ἐκτεῖναι πᾶσαν
 τὴν προσήλου μὲν πόριον ἀδ' ἰάκριν
^{εἰν} λιμένα πῆς ὑσυχίας πρὸς ἀπὸ μὲν καὶ
 μελένα εἰς τὸ ἐξωθεν οὗτος ἱεροσύλης
 ὑπὸ βάλλειν χείρας μήπουγε ὁ οὗτος πολμῶν
 γὰρ συμφορᾶς ἑαυτὸν ἰδὼν καὶ αὐτὸς ἐξαι-
 τῶν βοηθεῖν καταφύγει. τὸ δὲ πειοῦτον
 τῶν δεισνέμετων πλάττει γὰρ καὶ τοῦ
 φόβου εἰς ἀδεια τοῦ διαγερῆσαι μᾶλλον δὲ
 τοῦ πῶλενος εἰν φιλανθρώπως σωεχωρή-
 σαμεν ἵνα μὴ πνὶ τῶν προσπεφυγόντων

† ἁγίοις ἐν τῷ τῷ θεῷ ναὼ ἢ ἐν τοῖς ἁγχοῖς † δυσια-
 σκείοις μόνειρ ἢ ἐδίειρ ἢ καθεύδον ἢ παν-
 νυχίζονται ὅτι τῷ μὲν κληρικῶν ἐν θρησκ-
 κείας χεῖρ τοῦτο κωλύοντων τῶν προσ-
 φύγων δὲ τῆς δυσεβείας ἐνεκα φυλαπτόν-
 των ἵνα μήτε οἱ προσφύγοντες βεβήλω-
 γνώμη προσφύγων δοκῇ τῇ θρησκείᾳ
 καταμινύτες τὰς οἰκείας χρεῖας μήτε
 οἱ τὰ οὕτως αἰσχυρὰ δυνάμενοι τοῦ θεοῦ
 ἀπείργειν οἴκου δόξωσι τὴν δυσεβειαν ἧς
 ὑποφῆται τυγχάνουσι καταβλάπτειν
 προκειμένη δὲ τῷ θατέρῳ πάντως προσ-
 κροῦσαι αἰρετώτερον τοὺς κληρικούς τὰς
 ἀνθρωπίνους καὶ φυσικὰς τῶν ἁγίων δυσ-
 σιασκειῶν ἀπωθουμένων ὑβρεῖς θρασείας
 μάλῳ ἢ ἀσεβεῖς νομίζεσθαι ἢ πρὸς ἀνθρω-
 ποὺ ἢ πρὸς θεὸν ἁμαρτάνειν ὅποτε τοῦτου
 τεθνήκτος τῷ νόμῳ μήτε ἀπανθρωπίας τις
 ὑπόνοια δικαίως αὐτῷ φθάσκει εἰς αὐτὸν κληρι-
 κούς. ἐπεὶ δὲ πολλὴ τοῦτε φόβου καὶ τῆς
 ἀμφοτερότητας τῶν προσφύγοντων ὑπόνοια
 γέγονε καὶ γὰρ ἢ τῇ ἀνθρωπίνῃ χεῖρ τε
 καὶ ἀνάγκῃ ῥυποῦσθαι τὸν τοῦ θεοῦ ναὸν
 ἐν τῷ θεῷ μυστήριον τῇ ἐφυβείσῃ ἀδυνείᾳ
 καταμινύσθαι τὰ θεῖα ὑπὸ βεβήλων
 χαίνε

ῥαίνεσθαι τὰ ἰδρὰ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν μο-
 λυνέσθαι τοῦ ἀντεῖν βοήθειαν τοῖς προσ-
 φεύγουσι οὐκ ἀπεκλείσασθαι ἀλλὰ καὶ
 προσέτι καὶ πλατυτόροις διασήμεσιν
 μακροτόροις πεχωρήμασιν ἀσφαλιδῶς
 τούτοις ἐψήφισάμεθα τὸ πρέπον τὸ πᾶ-
 τε ἀνδρῶν πότμητι φυλαχθῆναι τὸ ὅπλα γν-
 σιδήρεω ἢ γν' ἐτόρῳ εἶδει ἀμυντηρίῳ τοὺς
 προσφεύγοντας οὐδ' αὖτε ἔχειν ἢ ὑπὸ φέρε-
 σθαι γν' ὅς τ' ἁγίας ἐκκλησίας προστά-
 τομεν οὐ μόνον ἐκ τῶν θείων ναῶν τε καὶ
 θυσιαστηρίων ὡς τὰ λοιπὰ ταῦτα κωλύον-
 τες ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκημάτων καὶ ἐλῶν † καὶ † δια-
 κήπου καὶ λουτροῦ καὶ αὐλῶν καὶ σκῶν τῶν
 ἀπὸρ ἢ τὸν προειρημῆνον λόγον ὑπορα-
 σσόμεν τῶν προσφύγοντων ἐδηλώσαμεν.
 ἔτε γὰρ θέμεις τοῖς ἁγιοτάτοις ναοῖς ἢ τοῖς
 ἐκκλησιαστικαῖς τόποις κατὰ πόλει οὐ γὰρ
 διχονοίας ἢ πολέμων ὕλας ὑπὸ φέρεσθαι
 ἀρκείτω τοῖς προσφεύγουσιν ἢ τοῦ θεοῦ
 βαλῆσαι ὡς τὰ τε ὅπλα καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ βα-
 σιλεία ὑποτάσσεται καὶ γὰρ ἡμεῖς οὐκ ἀεὶ
 τοῖς δικαίῳ πῆς ἡγεμονίας ποδισιχίς τὰ
 ὅπλα καὶ οὐκ οὐ πρέπει δῖχα δευφόρων
 εἶναι τοῖς τοῦ θεοῦ ναῶν προσιόντες ἔξω τὰ

ὅπλα καταλιμπανόμεν ἀποτιθέμενοι τὸ
 διαδήμα καὶ τῇ τῇ βασιλείας ἐλαττώσεως
 εἰκόνι μάλλον ἡμῖν τὸ τῆς βασιλείας σέβας
 ἐπὶ πηγέλεται τὸ ἀγιωτάτου δέ θυσιασκέ-
 ρίου δὲ μόνω τῷ τῷ δωρεῶν προσφορᾷ
 ἐφαπόμεθα καὶ εἰς τῷ τῷ θεῶν κύκλῳ
 πόδισι χυμνῶν ἐπαυλιν ἅμα τῷ εἰσελ-
 θεῖν ὑπεκβαίνοντες καὶ οὐδὲν ἐκ τῆς ἀγ-
 χισδουούσας θείοτητος ἐαυτοῖς ἀπενέμο-
 μεν ὅθεν τοὺς δὲ χα ὅπλων τῷ ἀγίῳ οἴκῳ
 τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸ ὁσιώτατον θυσιασκήριον
 γὰρ οἰωδὴ ποτε ἔδνει ἢ καὶ ἱστία τούτῳ τῷ
 πόλιν προσφύγοντας ὑπονοῦν γὰρ τῷ ναῶ
 ἡ δὲ καὶ γὰρ τῷ θυσιασκήρῳ καὶ τροφῆς με-
 ταλαμβάνειν ἐκ τῶς ἑνὸς ὑβρεως παρὰ τῷ
 κληρικῶν προσήκει κωλύεσθαι καὶ οὕτως
 τοῦτο τυποῦσθαι καὶ πρὸς αὐτοὺς ὥστε μὴ
 δοκεῖν ὑβερν εἶναι τοῦ κωλύοντος ἀλλὰ
 γὰρ τὸν λόγον τῆς θεοσκείας ἀπαυτῆρ τὸ
 γινόμενον τῆς ἀγιωσύνης καὶ τῆς καθα-
 ρότητος τοῦ τόπου τοὺς ὑλαβουμένους
 ὑπομνησκέσθαι καὶ μὴ γὰρ ταῖς θεοσ-
 κείας μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων χήσεων εἶναι
 κοινὸν διδασκέτωσαν τὰ διαστήματα τὰ
 γὰρ τοῖς ἐκκλησιαστικῶς ποδολοῖς δὲ τῷ

τῶν περὶ φύγῳ ἀσφάλειαν καὶ ὑποσχίαν
 ἀφοριδγῆτα κατὰ μέρῳ δεικνύετωσαν
 τιμωρίαν κεφαλικῶν κατὰ τῶν περὶ πείδῳ
 ὑπὸντων κύβις ὡς εἶδαι γνώτωσαν. ὡς οὐ-
 χὴ τῶν θεοσκεῖαν τοῖς ἀνθρώποις ῥύποις
 μαίνεσθαι ἢ τῇ ὑβρί τῆς φυσικῆς ἀνάγκης
 χεῖναι τὸν δὲ τῆς αὐτῆς θεοσκεῖας ἀνύ-
 βριστη εἶναι βουλόμενον εἰ τοῦτοισι πασι
 τίς μὴ ὑδινούοι μήτε πείβη) προτιμάδω
 τῆς πρᾶότητος ἡ θεοσκεῖα καὶ ἐκ τῶν
 θείων εἰς τοὺς περὶ λεχθῆτας τόπους διω-
 κέτω ἡ θρασύτης ἔσω γὰρ καὶ ὁσφόδρα
 φοβηθεὶς ἐκτὸς κινδύνου καὶ οὐτε ἡ θεο-
 σκεῖα τῶν ἀνθρώπων χρήσεων ὑπὸ μείζα μα-
 λωθήσεται αὐτὸ δὲ βοήθειαν ἔχει αὐτῶντας
 πρὸς τὸ μεγαλῆς θεῶν ἐν μετ' ὀπλωμένους
 εἰς τοὺς ἁγιοτάτους ναοὺς ἢ καὶ πρὸς κλυτὰς
 ἡ τῆς φυσικῆς καὶ ἐθνικῆς νομικῆς ἐν θεο-
 σκεῖας ἀπείργεται μὴ μόνον ὑπὸ φέρειν τῇ
 ταύτης διαγεία ἀλλὰ γὰρ καὶ σωτῆρα
 ὑπὸ χερσὶν τῶν ὁπὸ βοήθειαν ἢ ἀκροθιῆναι
 ἢ ἀχρίστητι ἰδίᾳ φορητὸν πλερεσάτω
 αὐτοῦ καὶ προστάγματι καὶ φοβεραῖς ἀπὸ
 λαῖς προηγυμῶν μετὰ τούτου μὴ ποιῆν
 παρὰ νέσας ποίαν γὰρ ἐλπίδα ἐν τῇ θεο-

κεία γνίθεται ὅς ἐφ' ὕβρι ταύτη ὅπλα
 ποικείμεν Θ εἴσισιρ; ἐὰν δέ τινα μανία
 τυφλώηουσα παροξύνῃ τῶν ἡμετέρων
 παρελθῇ τὴ θεωρισμάτων γνῶσις δ' ἡποτε
 τόπω τῆς ἐκκλησίας ἢ γνῶσις τοῦ ναοῦ ἢ
 πόρι τὸν ναὸν ἢ ἐκ τὸς βούτῃς τυγχάνοντα
 παραχρῆμα τοῦτο τὰ ὅπλα αὐθιγνία τοῦ
 ὑδισκόπου παρὰ μόνων τῶν κληκῶν τ' α
 τ μὴ αὐτὸς κρότερον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας
 ἀποτίθεσθαι κατανάγκασθαι προστάτ-
 τομεν διδομένης αὐτοῖς ἐλπίδ' Θ ἐκ τῆς
 σὺς ὡς τῇ θρησκείᾳ μᾶλλον ἢ τῇ τῶν ὀπλων
 ὑπικουρία ὀχυρωθήσονται . ἐὰν δὲ τῇ τοῦ
 ἡμετέρου νόμου αὐθιγνία καὶ τῇ ἐκκλη-
 σιατικῇ φωνῇ ὑπομνησθῇ τὸν τόνον
 τῆς οικείας ἀγνοίας ἐμμένωσι καὶ ὅπλα
 μὴ ἀπώδονται ἀπὸρ παρὰ τὸ θεμελὸν οὐ
 σωτηρίας χάριν ἀλλὰ τυραννίδ' Θ καὶ ἱε-
 ροσυλίας θρασύτητος ἀνεδέχυντο γινωσ-
 κετώμεν ὡς δ' α βούτων καὶ τηλικούτων
 παραγγελμάτων ἐξ ουμνιδείσης τῇ θρησ-
 κείας παρ' ἐπε τῇ ἡμετέρας γαλιωότητ' Θ
 καὶ τῶν ὑδισκόπων τῇ θεῷ τῇ ἀπολογίας
 δοθείσης κατὰ τὸ οικείου πᾶσιμα καὶ πρὸ
 ἐνόπλων εἰς χωρομνῶν ἀποσπᾶσθαι
 καὶ

καὶ πάσαις ταῖς συμφοραῖς ὑποβληθή-
 σονται ἐνσεβῶς τε ταῦτα εἰς αὐτοὺς γρη-
 σεται ἅπῃ ἢ γρηῃ δὲ ὑπὲρ τοῦ χαλεπῆς
 καὶ τραγωδίας ἁξία ἐξαμαρτάνειν αὐτοῖς.
 πῶς γὰρ ἐκτῶν τολμηθέντων ἐναγχοῦ ἢ
 τῆς θεοσκείας καὶ τῆς θεότητος παρὰ τῶν
 σφόδρα ἐλευμνῶν ἐνλαβεῖται ἢ ὑπο-
 πνεῖν ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦτο πᾶσαν ὁδὸν
 ἀφορμῇν τε ἀποκινῆσαι μαυρίας ὅς προσήκει
 ἵνα μὴ ὅπῃ ἐξ ὑποδείγματός ἢ τραγικῆς
 μαυρίας πρῶτως ἐξήμαρτε τὸ αὐτὸ ἐλπίδι
 ὅπῃ ἀπείη ἱεροσυλίας τρόπῳ τολμηθεῖν
 ἀλλ' οὔτε δέχα γνώμης ἢ κελύσεως τοῦ
 ὠδιστοῦ ἢ καὶ ἡμῶν τῶν δικαστῶν τῶν
 κατὰ τὴν δεξιὴν πόλιν ἢ ἐπὶ οὐδ' ἡ πόσις
 τυγχανόντων καὶ ὀπλισμένων ἐκτῶν ἐκ-
 κλησιῶν καὶ παραδίδωται ἵνα μὴ ἐὰν ἢ
 τῶν ἀθλίων πολλοῖς τοῦτο καὶ διαφόροις
 ἐξ ἢ σύγχυσις ἐκτούτου ἐγγίνεται. ἐνλα-
 βῆσαι γὰρ τοὺς μετ' ὀπλῶν φύγοντας
 πῶς διόρθωσι βυλόμεθα ἀφαιρῆσαι τὰ
 ὅπλα καὶ οὔτε σωτηρίαν γὰρ κεφαλαιῶν καὶ
 τοῦτο μᾶλλον δὲ προκινουμένως δὲ τοῦ
 νόμου τούτου διαπίστον ἵν' αἰ τοιαῦτα
 ἀδέμτοιτε καὶ ἱεροσυλοὶ κινήσεις ἢ ἡμᾶς

καὶ ἀρξάσθαι γὰρ αὐτοῖς τοῖς προοιμίοις τῶν
 ἑπὶ τῶν ἀποτεθγόντων τῇ καλλίστῃ νουθεσίᾳ
 ἢ συγχάσωσιν ἢ τῶν φαυλοτάτῳ τόνῳ ἐμ-
 μείοντο τῶν περὶ τῶν ὑποχρεωθῶσι λόγων
 τῆς ὑποδράμπτου ἐξουσίας διὰ τῆς κοσ-
 μότητος δι' ἐκκοσμίως τε καὶ ἀκριβοῦς
 εὐσεβείας ταῦθ' ἀπὸρ πορὶ τῆς θεοσκείας
 σεβασμῶς ἐν μετὰ πάσης παρατηρήσεως
 εὐλαβείας ἡμῆς καθαρότητι ἀγιωσιῶν
 αἰσλοῦς εὐσεβείας καὶ μάλιστα παρὰ τῶν
 προσφύγοντων φυλάττειν μήτε διὰ τὴν
 θεοσκείαν τῆς φιλανθρωπίας ἀποκλεισ-
 μένης μήτε μὴ διαφιλανθρωπίας τῆς
 θεοσκείας παρορμηγίης προσετάρταται
 τοῦ πρέποντος ὁμοῦ τῆς θεότητι καὶ
 τῇ ἀνθρωπότητι ἀφοριζόντων διαταγ-
 μάτων προτεθγόντων εἰς πάντα κόσμον
 καὶ γινώσκοντων πάντων πόριεσθαι φροντίσας
 ὥς τε καὶ τοὺς προσφύγοντας διὰ τῆς τῶν
 οὐροθγόντων φιλανθρωπίας ἀμερίμνους
 τυγχάνειν ἐν μηδενὸς προπεθείας τὰ εἰς ἡ-
 μῶν τῇ θεοσκείας τυπωθέντα διακράτῃ.
 νόμος προετέθη ὑμῖν. ιδ. μὴ φαρμὰ β. ιβ.

καὶ ὑμῖν τὸν τ. ζ. διατάξας τὸ

αὐτὸ τίτλου. ὁ ἔχων

Ὅ ἔχω ἀγωγὴν ἢ πρᾶγμα πρὸς πῖνα
μὴ θεωρεῖται τὰς ἐκκλησίας δι' ἑαυ-
τοῦ ἢ δι' ἑτέρου ἀλλὰ προσίτω τοῖς ἀρχαῖσι.
εἰ δὲ τὸ βασιλέως ὑπὸ ἀμαρτήμασι χεῖρε
ᾗ τὸ ἀρχι ἐπισκόπος αὐτὸν διδασκείτω.
ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν σωφρονίζεται.

ἡ ἐπιτομή ρλ. η. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν μεγαλὴν ἐκ-
κλησίαν γὰρ ἑορτῇ προΐοντ' ἐκβοή-
σει χρώμεν' ἐκπύπῃ τὸ πρᾶγμα
καὶ ᾗ τὸν ἐπ' ἀρχον ἐκβαλλόμεν' σω-
φρονίζεται. ὁ δὲ διὰ διωκτὸν πρόσωπον τῆς
ἐκκλησίας προσφύγων διδασκείτω τὴν
βασιλίδεα διὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν
ἐκκλησιαστικῶν.

ἐκτῶν πανδεκτῶν ἢ διδυτῶν διατάξεις
τὸ ι. ζ. τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου

τοῦ κώδικος. ἡς ἡ ἀρχὴ

ΤΑ Ν ΤΑ.

Εὐὸνόμαζι τοῦ δεσποῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν
.....
αὐτοκράτωρ καίσαρ. φ λ'. ἰουστινιανὸς ἀλα-
μαννικὸς γόθικὸς φραγκικὸς γερμανικὸς
αὐπ-

αὐλικὸς ἀλανικὸς βασιλικὸς ἀφεικανὸς
 οὐσεβὴς εὐτυχὴς εὐδοξος νικητὴς τροπαί-
 χου ἀδίστατος αὐγυς πῆ μεγάλη βεβλή-
 κει τῷ δήμῳ καὶ πάσαις ταῖς τῆς οἰκου-
 μενικῆς ἡμῶν πόλεσιν.

ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς μετὰ τὴν πρὸς
 πέρσεως εἰρήνην μετὰ τὸ ἱστῆαι βασι-
 λειν τροπαίου καὶ τὴν ὅλῃν λιβύην κτησίῃ
 ἐπὶ τὸ ὄνομα σοφίας καρχηδόνου ἐπανα-
 ληψίῃ ἐπὶ τὸ ἐπανανειώσεως * . . . εἰς
 πέρσεως ἀγαγείν . . . τῶν πρὸ ἡμῶν βασι-
 λεινῶν * . . . ἐπ' ὅδ' εἰς νοῦν βά-
 λεω ἡλπισεν αὐτὸς τε δυνάστω ὅλως . . * . .
 αὐτῷ αὐτὸς ἐνομίω . . . νομοθεσίῃ . . . * . . .
 τῇ τῆς πρεσβυτέρου . . * . . μέχρι τῶν . . * . .
 ὧν οἱ πόρ' ἀμφὶ τὰ χίλια . . . * ὅκ
 καὶ τοῖς ἄλλοις μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ ταῖς βασιλι-
 καῖς διατάξεσι πρὸς ἀπαρὰ συμφωνίαν
 τε καὶ διαφωνίαν καὶ τὸ μὴ μαχόμεν αὐτοῖς
 ἐξελείν τὸ δὲ ταυτόν τε καὶ ὁμοίον ἐξωθῆσαι
 μίαν δὲ αὐτῇ κέλευσιν ἰστέον πρᾶξι καὶ ὡς
 εἶνα τὸν κείμενον ἐφ' ἑκάστῳ καθιδεσάσθαι
 πρᾶγμα νόμον ἐπὶ αὐτῶν τροπῆς καὶ τῆς ἐ-
 κείνου φιλανθρωπίας ἰδίῳ ἢ ἄλλ' ὅκ αὐ-
 θρω

θρωπίνες πινός διανοίας ἢ ἐγχειρήσεως ἢ
 διωάμεως ὅλως. ἡμεῖς δὲ ἐν ὅτῳ δὴ τὸ σωτη-
 ρισμὸν ἡμῖν τὰς χεῖρας εἰς θεὸν ἀνατεί-
 ναντες καὶ αὐτήσαντες ἡμῖν αὐτὸν συλ-
 λαβεῖν ἐνεχθήσμεν πίνω τὸ πᾶν θεί-
 γασάμεθα τριβωνιανῶ ἱερῇ τε ἐνδοξοῦσιν
 μαγίστρῳ καὶ ἀποκυαυόρῳ τοῦ θεοῦ ἡμῶν
 παλατίου καὶ ὑπαύτων πρὸς τὴν ὁλίαν
 ὑποεργίαν χρυσάμενοι καί ποιν ἄλλοις
 ἐνδοξοῖς τε καὶ ὁδοῖς ἀνδράσι ἐρωτῶντες
 μὴ ἀλλὰ τὸ γινόμενον τὸ δὲ ἀμφισβητήσιμον
 μανδανόντες πᾶσι δὲ ἐκτὴς ἐνδοξοῦσιν
 ἡμῖν παρὰ τοῦ διαπύτου θεοῦ καὶ σωτήρος
 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ γνώσεως τε καὶ θάλασσεως
 ὑπὸ θεοῦ πείρας προσήκοι τὰς μὲν οὐκ
 οὐτε βεῖς διατάξεις ἡδὴ πρότορον δώδεκα
 βιβλίοις πόρσει λαντες τὸ τὸ ἡμεῖς εἰς
 εἰς ἐπὶ πᾶν νομὸν σωτηρίας καὶ βιβλίον.
 νῦν δὲ τὰς ἀπάντων τῶν ἐμπροσθεν νο-
 μοθετησάντων συναγαγόντες γνώμας
 ἐκ τοῦ πλήθους ἀπὸ τῶν βιβλίων ἀπὸ ἡμ-
 μὲν ἀμφὶ τὰ δισχίλια ἀριθμὸν δὲ ἔχονσι
 χον ἐκ ἑλᾶτῳ μυριάδων τριακισίων. ὡς
 ἐμμετρὸν τε ἅμα καὶ ἐν σωφρονισμῷ σωτηρίας
 γομῶν ἀθροισμα πνευματικῶν οὐκ τὰ πάν-

τα πεποιήμεθα βιβλία τὰ νυν αὐθιγ
 σιωπαγόντων τὸ χρέσιμον καὶ ἀπάσας
 τὰς ζητήσεις τεμόντων καὶ μηδὲν κατα-
 λιπόντων ἐπισασιαζόμενον ὅπου βιβλίου
DIGESTA εἴτε πανδέκτιν πε-
 σιγορδύσαμεν ἔκτε τοῦ τῶν νόμων ἔχειν
 διαίρεσίς τε καὶ διατυπώσεις ἔκτε τῶ
 πάντα εἰς γὰρ ἀθροισθὲν ὑποδέξασθαι ταύ-
 τιν αὐτῶν θεμεριοὶ τινὶ πεσιγορίᾳ ὅν
 πορρίτω τε πρὸν τε καὶ δεκαμυριάδων
 σιχῶν ἀριθμὸν αὐτῶν δόντων καὶ εἰς ἐπὶ
 τοῦτο διαθέμενοι πραγματείας καὶ τοῦτο
 οὐ παρέργως ἀλλὰ τῆς τῶν ἀριθμῶν φύ-
 σεώς τε καὶ ἀρμονίας σοχασάμενοι ταῦτε
 γὰρ καλούμενα παρὰ πᾶσι πρῶτα ἐν ἑτ-
 ταρσιν ἀπεδέμεθα βιβλίοις ἐφοβήσαστε τὰ
DE IUDICIIS ἐν ἑτέροις ἐπὶ καὶ
 τὰ **DE REBUS** ὅν κ' ἐμὴ πλείοσι τῶν
 ὀκτὼ τὸ δὲ ἐφεξῆς τὸ συγγράμματ' ὅ μέρους
 ὅπου δὴν τέτταρον τε ἅμα καὶ μέσον ὅτι
 τοῦ παντὸς ὀκτὼ βιβλίοις ἄλλοις ἐμὴ ἀπε-
 δέμεθα ἐν οἷς ὅτι μὲν **HYPOTHE-**
CARIA ὑπὲρ ῥώπου τῆς **PIGNE-**
RATICIAS ἀφειδσα ἔστι δὲ καὶ
MEDIVS τὸ ἡδίκον καὶ ἡ πόρι τῶν
 ἐκνικῶν

ἐκνικησέων ἐπορώτησις ἅ πορ ἄμφω πα-
 ρακλουθήματα μὲν καθεστῶτα τῶν πρά-
 σεων πόρρω δέ που τῆς νομοθεσίας ἅπω
 κισμὸν σιωπηλῶς ἐγγύθεν δὲ τῶν
 πρὸς ἄλληλα συγγένειαν ἵνα τὰ πόρι τῶν
 αὐτῶν δὲ λεγόμενα μὴ πόρρω διεσκήκοιεν
 ἀλλήλων. εἴτα ἐπηγαγόμεν τούτοις τὰ τε
 πόρι τόκων ἐγγείωντε καὶ θαλασσίων ἃ τὰ
 πόρι συμβολαίωντε ἃ παρόδου μαρτύρων
 ἃ ἀποδείξεωντε ἃ πωλήσεων εἰς βιβλίον
 ἡγῆται δὲ ταῦτα μονόβιβλα μετὰ τῶν τῶν
 DE REBUS πραγματείαν σιωπῆς
 ἀλλήλων κατὰ θέμενοι καὶ αὐτὸς τὰ πόρι
 μνησθῆναι καὶ γάμον καὶ προικὸς νενομοθε-
 τημένα συναγαγόντες τρία βιβλία καὶ
 ἔχον καὶ ταύτη τῇ σιωπῇ βιβλία καὶ μὴ
 καὶ πόρι τῶν κηδεμόνων τῆς νέας ἡλικίας
 δύο. ταῦτα δὲ τὰ DE TVTE LIS
 πρὸς πᾶσι νομαζόμενα καὶ ταῦτα σιω-
 κεφαλαίως ἀμείβει τῶν τῶν ὀκτὼ τούτων
 βιβλίων πραγματείαν καὶ μεσαίτατον ὡς
 εἴρηται ὅσον μέρος τῆς πάσης σιωπῆς
 τοῦ βιβλίου πεποιήμεθα τὰ καλλίστα δὲ
 καὶ χρυσιμώτατα τῶν νόμων ἡ τούτοις
 ἀναγραφέμενοι. τὰ δὲ δὲ πόρι δὲ δὲ καὶ
 καὶ

καὶ πρὸς γε ληγάτων καὶ φιλοκομμίσων
 ἅπαντα συνηγαγόμεν εἰς ἑννέα βιβλίων
 ἀριθμὸν ὧν ἡγείται μὲν τὰ πρὶ ῥαθηκῶν
 καὶ κωδικίων τῶν τε καθόλου φανερῶν τῶν τε
 αἰσ ποιῶσιν ὡς βούλονται στρατιῶται δὲ
 καθεστῶτα καὶ **DE TESTAMEN-**
TIS ὡς γεγραμμένα τῶν τε δὲ ἐφεξῆς τὰ
 πρὶ ληγάτων καὶ φιλοκομμίσων καὶ
 πάσης τῆς γὰρ αὐτοῖς ἡγήσεως διαλεγόμενα
 καὶ ἐπειδὴ πρὸς τοῦ **FALCIDIV**
 * καὶ λόγῳ προσεχίστε καὶ ἀρμόδιος ἦν * τῶν
 ληγάτων καὶ φιλοκομμίσων ιδιότητι
 ῥα ὅτι δὴ τὸ αὐτὸν ὀνόματι τῶν ληγάτων
 ὑπεδίδκαμεν πραγματεία βιβλίου ὅλου
 ἀναθνήσκον αὐτῶν μετὰ τινος βραχείας
 προσθήκης καὶ αὐτοῖς ἐπειδὴ πρὸς τὸν τοῦ
FALCIDIV μίμησιν ὡς τῶν φιλο-
 κομμίσων ἦν τὸ καλὸν τῶν **TREBEL-**
LIANION λόγῳ καὶ τούτῳ τὸν
 τελουταίαν τῆς σωτάξεως ταύτης ἀπε-
 νέμαμεν χώραν τὸ πᾶν τῆς νομοθεσίας
 ταύτης εἰς τὸ **TREBELLIANION**
 συναγαγόντες καὶ πᾶσι τῶν εἰν τὸν πάλαι
 τοῦ πηγασιανίου νομοθεσίαν ἐνέχοντες καὶ
 τὰς ἀλόγους τῶν δογματῶν τούτων δια-
 φορὰς

ἑομίαρ δύο βιβλίων αὐταῖς ἀριθμὸν ἀρ-
 κῆν νενομικώτου. πρῶσαναπλέξαμεν δὲ
 αὐτοῖς καὶ τὰς ἐξ ἀλιαδέτου καλουμένης
 ἀπάσας διαδοχὰς καὶ αὐτὰς τὰς τῶν
 γυνῶν τάξεις καὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ τοῖς βαθμοῦς
 ἐγγράψαντο. ἅβ βιβλίῳ καὶ ὑπὸ ἐλίσχα-
 πῆς αὐτῶν τὰ περὶ τοῦ T E R T Y L-
 L I A N I V τε καὶ O R P H I T I A N I V
 σωεθῆκαμεν δὲ γματθ ἐξ ὧν μητῶρες τε
 καὶ παῖδοι ἀλλήλων διάδοχοι γίνονται
 πρόεισι δὲ ἐφεξῆς βιβλίου ἄλλο τὰ τε περὶ
 τῶν ἐν οἰκονομῆμασιν ἔργων καὶ τὰ περὶ
 τῆς τῶν ὀλιθαυόντων τε καὶ καταφορο-
 μῶν οἰκημάτων ἀσφαλείας καὶ τῶν ἐν
 τοῦτοῖς τι κακουργουῶν καὶ ἐκ τῆς τῶν
 ὑλάτων φορᾶς ἀδικουῶν τούς πέλας
 καὶ τὰ περὶ τῶν ἀθροιζόντων τὰ δημόσια
 τέλη καὶ πρὸς γε σωρεῶν τῶν τε ἀπρὸς
 σωείσων τῶν τε εἰς ἑννοίαν τελούτης ἀνα-
 φορομῶν νομοθετοῦ. ἅβ αὖθις εἴπὶ περὶ
 τῆς ὁποίας οὐκ ἐλευθερίας ὅτι μὴ καὶ τῶν
 ὑπὲρ ταύτης ἀγώνων ὅσοι ἐνὶ παραδέδο-
 ται βιβλίῳ εἴπὶ δὲ καὶ τὰ περὶ νομῆς καὶ
 τῆς δι' αὐτῆς κτήσεως καὶ τῶν εἰσαγου-
 σῶν αὐτὴν ἀετιῶν εἰς ἣν ἀπεδέμεθα σύγ-
 γραμμα

γράμματα καὶ ἐτίγε ὁλως περὶ δικασικῶν
 ὅσιν ἀποφάσιόν τε καὶ τῶν ἐν τούτοις ἑνὰ
 κατὰ σφῶν αὐτῶν ὁμολογουμένων καὶ τῶν
 ὄντων ἀναχωρήσεως καὶ διανειστικῆς
 κατοχῆς καὶ πράσεως καὶ τῆς τῶν πραγ-
 μάτων διακρίσεώς τε καὶ κηδεμονίας καὶ
 τομῆς παθεῖν τοὺς διανείζοντας βλάβος
 καὶ οὗτο ὁμοίως εἰς τὴν ἡδρυσταί βιβλίον
 καὶ τὸν τῶν ἐντορλίκτων τε τρόπον οὐ
 πλείοσι ἐνὸς παραδεδωκάμεν βιβλίου
 ἐκείθεν τε ὑπὸ τὰς παραγραφὰς καὶ πύς
 ἐπ' αὐταῖς τεταγμένους ἐχωρήσασκεν χρό-
 νους καὶ τὸν τῶν ἐμώχων τε καὶ ἀγωγῶν
 ἀπεδέμεθα τρόπον καὶ συμπάρομεν τὸ
 πᾶν δὴ τοῦτο μέριον οὐ πόρ' ἄγεται τὰ
 πόρι τῶν διακατόχων ὡς ἔρηται γεγραμ-
 μένα εἰς ὀκτώ βιβλίον ἀριθμὸν ἑκτοῦ δὴ
 τοῦτο μέριον τῆς ὅλης σωτήριως ἀπο-
 δέμενοι τὸ δὲ δὴ τοῦ παντὸς τελευταῖον
 ὅπορ' ἐβόρομον ἀπάσης ὅσιν τῆς πραγμα-
 τείας ἐξ βιβλίων ἀριθμῶ πόρι εἰσαλτα.
 ἀρχόμενον μὴ ἐκτῶν ἐπιδρωτήσεων δια-
 βαίνον δὲ διὰ τε τῶν ἐπὶ ἐχένης γεγραμ-
 μένων καὶ τῆς τῶν χειρῶν καταβολῆς καὶ
 διαλύσεώς τε ἐλθούσεως αὐτῶν καὶ τῶν

ἐπιγυμνῶν ἐκ τῆς τῶν πραιτόρων νύμφο
 θεσίας ἐπιδρωτήσεων. ἀπὸρ ἅπαντα δ' οὐ
 παρ' ἡμῶν σωιέσεται βιβλίαις καὶ ζιγυ
 ἔμπροσθεν οὐ δὲ εἰπεῖν ὅσον ὅσα καθέστωτα
 προῖον δὲ εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ἐγκλημάτων
 λόγον ἢ ἅπαντα καταλέγων ὅποσα τῶν
 τε μετρίωτόρων ὅσον ἀμνησμάτων ἄπειρ
 ἰδιωτικὰ καλοῦσιν ὅσα τε οὐχὶ τίς αὖτις
 προσονομάζουσιν ἀλλὰ πλὴν τῶν ὁρῶν
 ὁρῶν αἰνῶν αὐτοῖς ἀπὸ θεῶν ἐπωνυμίαν
 ἀναβαίνων δὲ καὶ εἰς τὰ δημόσια τῶν ἐγ-
 κλημάτων ἅπερ σφοδρότατά τε ἐσὶν καὶ
 μεγάλῃ ἐφ' ἐκδοῖς καλεῖ πλὴν ποινῇ δ' οὐ
 δὲ καὶ ταῦτα βίβλοι. ταῦτα δ' ἢ τὰ πρὸς
 τῶν ἀμαρτημάτων τε καὶ ἐγκλημάτων
 σωέχουσιν προσαναμέμικται γὰρ αὐτοῖς
 ἢ τὰ περὶ τῶν ἐπ' ἐγκλήμασι μὲν ἀλίστη-
 μῶν ἐκδοῖς δὲ ἀφανῆς καθισαύτων καὶ
 τῆς οὐσίας αὐτοῖς πρὸς οὐσίας καὶ τῆς ἐπα-
 γομῆς τοῖς καταδεδικασμένοις πινῆς
 ἢ συγχωρήσεως. ἀρχὴ δὲ ἡμῖν ἐπὶ βιβλίῳ
 πάλιν ὅπερ τῶν ἐφέσεων γίνεται λόγος
 κοινὸς ὡς εἰκότως κατὰ τῶν ψήφων τῶν τε
 εἰς χρήματα τῶν τε εἰς ἐγκλήματα φερο-
 μένων ὅποσα δὲ ὑπερτε πολιτῶν ὑπερτε

Βου-

βουλευτῶν καὶ λειτουργημάτων καὶ τῶν
 δημοσίων ἔργων καὶ πανηγύρεων καὶ πόρων
 ἐπαγγελίας καὶ πικίλων ἐρωτήσεων καὶ
 τῆς δόξιας ἀπογραφῆς νενομοθέτησαι
 τοῖς πάλαι ὅσατι . . . ὑπερβλήτων ῥημά-
 των ἐστὶν ὀνομασίας καὶ τῶν γὰρ κανόνων
 ἑρμηνείων τοῖς πάλαι ταῦτά ἀπαντα τὸ
 τελουταῖον ποιεῖται βιβλίον. τούτου δὲ
 τοῦ συστήματος ὁ ἀπὸ ἀρχῆς τὰ πρὸ τῶν
 ἐπορωτήσεων ἐστὶν ἕκτον μὲν ὅσον πρὸς
 πλὴν οἰκίαν ἀρχὴν καθεστὸς πρυτανείου
 δὲ πρὸς τὴν ὅλην βίαν σωτήριως ἀρμονίαν.
 ἀπὸ ἀπαντα σωπείθει ταῦτε καὶ ἐκ πε-
 πόνηται καλῶς τε καὶ τῆς παρ' ἡμῶν κε-
 λούσεως ἀφίως παρὰ τὴν τριβωνιανὸν τοῦ
 γνῶστος αὐτοῦ καὶ σοφωτάτου μαγίστρου καὶ
 ἀποκυαισώρων τῶν ἡμετέρων βασιλείων
 καὶ ὑπᾶτων αὐτοῦ γνῶντες ὅτι πρὸς τὴν γνῶ-
 ντες ῥητορεύειν γνῶντες ὅτι τοὺς νόμους
 γράφειν δύσκιμουῦν τῶν τε ἡμετέρων
 ἐμπροσθεν ἐνδὲν τιθεμένου προσάξαι καὶ
 τῶν κατ' αὐτῷ τὸ πρᾶγμα ἡμῖν ἐκπονη-
 σαμένων τουτέστιν κωνσταντίνου τε μέ-
 γαλοπρεπεστάτου καὶ ἡμῶν τῶν θείων λαφ-
 γιζόντων καὶ ἀντιγραφείας τοῦ θείου σκει-

νίου τῶν τε θείων λιβέλλων καὶ τῶν βασι-
 λικῶν διαγνώσεων χρησὶν ἑαυτοῦ δοξα-
 ρίῃ καὶ ἁπάσιν παραχομῆναι καὶ προσε-
 θεοφίλῳ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ μαγίστῳ
 καὶ νόμους ὑπὸ τῆς βασιλείας ταύτης
 πόλεως σεμνῶστε καὶ ἀγρύπνως καὶ τῆς
 διδασκαλικῆς ὑψηλῆς δόξης ἀξίως δι-
 δάσκοντες καὶ δωροθέου τῷ μεγαλοπρε-
 πεστάτῳ κυαισώρῳ καὶ διδασκάλῳ
 ἐν τῇ τῶν νόμων ἀναδείκνυμαι πόλε-
 φανῶν δὲ τῶν αἰδελόντων καὶ ποδῶν τῶν
 Βηρυτίων μητρόπολιν ὅμῃ ἡ πόρι αὐτοῦ
 χρησὶν δοξα καὶ εἰς ἡμᾶς ἡγαγόν καὶ τῶν
 παρόντων μεταχῆν πρὸς τρέψατο πάντων
 καὶ ἀνατολίοντες τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ
 μαγίστῳ ὅς δ' ἡ καὶ αὐτὸς παρὰ Βηρυτίαις
 τὰ ἐκ νόμων παιδῶν ὅλως αὐτῇ ἐκ τρι-
 γονίας σεμνῆς ἴσ' παρὰ φοίνικιν τῶν νόμων
 διδασκαλίας καταβαίνων ἀναφέρει γυνῶ-
 ῖς λεοντόντες ἐν εὐδοξίῳ αὐδ' ὅρας ὑπὸ νόμοις
 μετὰ πατρίκιον καὶ ἐν δὲ κλεῖους μνήμης
 κυαισώρῳ καὶ ἀνελκίστορα ἐν λεόντορ καὶ
 πανδύφημον ἀπὸ ὑπάρχων ὑπάρχων καὶ
 πατρίκιον καὶ αὐτοῦ παῖδα. ὥς τε θαυ-
 μασμῶν καὶ * τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου
 καὶ

καὶ σοφωτάτου κόμητος τῶν θείων λαρ-
 γυλόνων νόμων διὰ καὶ αὐτὸς ἀγαθὸς ἐξ η-
 γκτικής αὐτῆς βασιλίδος ταύτης ἐστὶ πό-
 λικος ἐκ πρὸς τοῦτοίς σεφάνου μιλῶν προσ-
 δοκίου διδλμίου ζυμοθέου λεωνίδου λεον-
 τίου πλάτωνος ἱακώβου κωνσταντίνου
 ἰωάννου τῶν σοφωτάτων οἱ πόρ πάντες
 ῥήτορες μὲν ἐστὶ τῶν γνώσεωτάτων ὑπάρ-
 χων τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιποσίτων δεξαρδῶ
 πρὸς πάντας τῶν αὐτῆς σοφίας δικαίως ἔχοντες
 ἐκώτως παρ' ἡμῶν ἐκείθεν καὶ ἀξιοὶ καθε-
 σθῆναι τοῦ ποσούτου μεταχειρῶν ἀγῶντος.
 ταῦτα μὲν οὐκ ἡμῖν πόρ τῶν διγέ-
 στων ἐκπεπόνηται συγγραφῶν δὲ τῶν ἀρ-
 τῶν ἐμῶν εἰρημνῶν γνώσεων καὶ σοφῶν
 αὐτῶν ἐσαύτη δὲ ἡμῖν αὐτῶς ἐλὶ ἀρχαιό-
 τητος γέγονεν ὥστε οὐ διὰ ἀμείψαι τὰς
 προσηγορίας τῶν ἐμπροσθεν νομοθετῶν
 ἐπεμείναμεν ἀλλὰ τῶν ἐκείθεν ἐν τῶν
 νόμοις ἐπεγράψαμεν προσηγορίαν ἀμεί-
 ψαντες μὲν εἴπωρ ἔχειν ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς
 εἶδεναι μέρη δὲ τὰ μὲν ἀφελόντες τὰ δὲ
 προσθύντες ἐκ πολλῶν τε καὶ κάλλιον ἐλό-
 μενοι καὶ τῶν ἰσίων ἅπασιν παραχούσης
 ἐλὶ ἐξουσίας ἰχυνῶν ὥστε παῦ ὅπως ἐγγέγρα-

πῆαι τῷ βιβλίῳ τοῦτο ἡμετέρᾳ γενέσθαι
 γνώμη μηδένατε θαρ' ἔειν παρατιθέναι
 τὰ γενόμενα νῦν τοῖς ἐμπροσθεν. ἐπειδὴ
 πολλὰ καὶ οὐδ' ἐκρίθμην ῥάδια μετὰ
 τῆς ἡμετέρας εἰς τὸ κρείττον καὶ εἰς βασιλικὴν
 τινὶ τῶν παλαιότερων αὐτοκρατόρων δια-
 τάξαι πρὸς κάλλιον εἰρηδοχίαν. τὰ μὲν γὰρ
 ὀνόματ' αὐτοῖς ἐμπροσθεν ἐφυλάξαμεν τὴν δὲ
 τῶν νόμων ἀλήθειαν ἡμετέρᾳ ἐποιήσαμεν
 ὥσπερ καὶ εἰς σασιαζούδῳ ἐκείνοις ἦν.
 πολλὰ δὲ τὰ τοιαῦτα ἀπέκειτο τῶν διή-
 ρηται τὸ ἐπεπέρασθαι εἰς σαφὴν ποιε-
 σκετέμεν ἔχοντα νόμον. ἐπεὶ δὲ ἔχῃ
 καὶ πῶς μετρίαν εἰσαγωγὴν ποιήσας
 πρὸς τοὺς ἀρχαίους νόμους ἐπαγομένους καὶ πῶς
 μείζον διδασκαλίαν ἔχοντες τὰς ἐκείνων
 τῆς ἡμετέρας ἔξω κατελίπομεν προνοίας
 ἀλλὰ τριβωνιανῶν γινώσκοντες τῶν ἐκείνων
 τῶν ὅλης νομοθεσίας ὑπεργίαν ὡς τε βασι-
 μῶν καὶ θεοφίλων γένων καὶ δωροδότης τοῖς
 μεγαλοπρεπέσιν καὶ σοφώτατοις αὐ-
 τήν σοφίαν ἐγκελευσάμενοι διεταξά-
 μεθα προσήκειν ἐκτῶν τοῖς ἀρχαίοις γινώ-
 σκοντες συγκαταθεῖν τὰ κυριώτατα
 τὰ καὶ κρατερώτα καὶ ὅποσα τοῖς νῦν
 πολι-

πολιτοδουμοῖς συμφέρεται πράγμασιν
 ταῦτα ἐξελεῖν καὶ ἀδροῖσαι καὶ εἰς ἡμᾶς
 ἀγαγεῖν μεμνήσθαι δὲ καὶ τῶν ἡμετέρων
 διατάξεων ἃς εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν ἐμπροσ-
 θον πεποιήμεθα καὶ οὕτω σωθῆναι βί-
 βλους τέσσαρας πρῶτα σοιχία τῆς εἰσα-
 γωγῆς ἐσομένης ἃς δὴ καλεῖν INSTI-
 TUTA νεόμυσται. καὶ δὴ καὶ ταύτῃ
 τῇ νομοθεσίᾳ σωθῆναι πρὸς γὰρ
 ἡμῖν καὶ ἡμεῖς ἀπάσαι κατασκευασμένοι
 καὶ διακείμενοι καλῶς τε ἔχειν καὶ κατὰ
 τὸν ἡμέτερον ἐκείνα μὲν νομῶ καὶ ἡμέτερον
 εἶναι καὶ τοῦ τοῦ βιβλίου ἀπεφηνάμεθα
 καὶ πῶς τῇ τῶν ἡμετέρων διατάξεων
 ἰσχυρῶς ἔχειν αὐτὸ παρ' αὐτῶν ὧν ἐν προσι-
 μίοις τοῦ βιβλίου διελέχθημεν ἀπάσιν
 ἐδηλώσαμεν. οὕτω τοίνυν τὴν βωμοσίων
 νομοθεσίαν τάξαντες καὶ ἑντρίσιον τοῖς
 ὅλοις βιβλίοις τε καὶ ἑνταυτοῖς πρῶτον
 βουτοῖς ἐκπεπονηκότος ὁπὲρ ἡμεῖς τὴν
 ἀρχὴν ὑπὲρ ἀπάσαι ἐλπίδα. τὰ δὲ δὴ
 τελευτάα μεθ' ὁπὲρ ἡμεῖς βατοῖς εἶναι τὸ
 πρῶτον ἐλείξαμεν οὐδὲ εἰς δέκατον ἔξ
 ὅλων σωτεθῆναι προσδεκνῶν εἰς μόνων
 τριῶν ἑνταυτῶν ἀποτελέσαντος τὰς

καὶ τῷ δ'εαυτῇ θεῷ καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτοῦ
 τὸν ἄδελφον ἑαυτοῦ καὶ εἰρήνῃ αὐτοῦ καὶ πο-
 λέμους κατορθοῦν καὶ νομοθετῆσαι παντὶ
 ἑαυτοῦ τε καὶ ἡμῶν ἑαυτοῦ τε ἐφ' ἡμῶν τῷ τε μετ'
 ἡμᾶς χρόνῳ δωρησάμεν δίκαιον ὡς ἡμεῖς
 ἅπαντες ἀνθρώποις ποιῆσαι φανεράν τῃν
 ἡμετέραν ὑπὲρ αὐτῶν σπουδῇ τε καὶ πρό-
 νοιᾳ ὅπως αὐτῆς ἐμπροσθεν ἀπαλλαγῇ
 τοῦ ταραχῆς τε καὶ συγχύσεως καὶ πείρας
 ἐχούσης ὅθεν νομοθεσίᾳ χρῆσονται νόμοις
 ὁρθοῖσιν καὶ συντόμοις καὶ πᾶσι προ-
 χείροις καὶ τῇ δίκῃ συνδύαμι ἀπα-
 ζομένης καὶ προκειμένης ἅπασιν τοῖς
 βυλόμενοις ῥαδίως εἰς κτῆσιν οὐκ ἐν πολ-
 λῶν δεινότησι χημάτων ἵνα τὸ τῷ ἀχρή-
 στῶν ἐκείνων βιβλίῳ ἀθροίσαιεν πλῆθος
 ἀλλ' ἐπ' ὀλίγῳ τιμήματα τοῖς τε πλουτοῦ-
 σιν ὁμοίως τοῖς τε ἐλάττωσιν ὁρμώμενοις
 οὐσίας ἀδελφῶν τοῖς ἑαυτῶν παρεχόμενοις
 κτήσεως εἰδὲς πλήθους ὄντων καὶ νυν
 ἡθροισμένη καὶ ἐκποσάτωρ μυριάδων συλλε-
 γμένη δὲ ἔξω ἔχει ὁμοίως. ὅθεν δὲ οἰόμεθα
 σπάνιον εἶναι πλῆθος ἀλλὰ τοῖς ὅλοις ἀνθρώ-
 πινος ἐσχασμένοις φύσεως οὐκ ἔξω δι-
 καίας ἀπολογίας οὐδ' ἐξ ὧν δὲ ἔξω εἶναι. τὸ
 γὰρ

γὰρ ὅσα πάντων ἀνθρώπων θείας αὐτῶν μό-
 νης ἀλλ' ἔκ ἀνθρωπίνης ἰχὺς καθὰ τὴν τοῖς
 πᾶσι ἡμῶν εἴρηται πλήρ' ἐστὶν ὅπου καὶ τῶν
 τῶν ὁμοίων παρεδεξάμεθα θέσιν ἡτῶν
 ὑποκειμένων πραγμάτων τοῦτο ἅπα-
 ραυτῶν τὸ εἶναι τὸ πλεονεξία ἐφαρμο-
 δῆσαι τὸ ποῖς ἢ τοῦ σωανασχεῖν μέχθαι ἡνι-
 ξένω τὸ δοκῶν ὁμοίον τῷ πρόδῳ ὡς δ' ὅσ-
 κειτορ αὐτῶν τὴν διαίρεσιν εἶναι. ἢ καὶ
 τῷ πολλάκις φυλαχθῆναι τὸ φησὶ ὅλλες θεω-
 ρίας σωεχὲς ἢ μὴ διασπαρῆναι τὸν νοῦν
 τῇ τῷ ἡδὴ γεγραμμένων ἀφαιρέσει ῥημά-
 των πλὴν ὡς τοῦτο εἶπον καὶ πρὸς ἐλπίαν
 ὅσα τὴν τοῦ πράγματος ἀνάγκην ἀλλ' ὅτι
 βραχὺ ὡς ἐδεῖται αὐτῷ χεῖρ' ὅν πρὸς χόμειν
 αἰδοῖσιν αὐτὸ δὲ τὸν τοῦ καὶ αὐτῶν ἡδὴ
 νενομοθετημένων ἐν ταῖς βασιλικαῖς δια-
 τάξεσιν ἐφυλάξαμεν. τὰ γὰρ ἐκείναις εἴρη-
 μῶν κατὰ τοῦτο πεδῆναι τὸ βιβλίον ὅν
 σωεχωρήσασθαι πλὴν ὅσα ἐκ τῶν
 * τῆς ὁμοιότητος αἰτιῶν.
 ἡγανπίως δὲ τοῖς ἄλλοις ἔχοντα ἡνὰ νόμον
 τῷ ὡς τὸ βιβλίον τοῦτο κειμένων ὅν καὶ
 πῶς εὐρεῖ ῥαδίως εἶγε ὅσα πάντων τῶν φη-
 ῖν ἡγανπότης ὅρων διδασκῶν ἀποδύσθαι
 ἄλλ'

ἀλλ' ἐστὶ τὸ Λιάφορον ὃ πρὸς ληφθῆναι ἄλ-
 λοιοτέρων ἴσως παρὰ θάτορον πρὶν τὴν
 τοῦ νόμου θέσιν. εἰ δὲ καὶ τὸ τυχόν παρῆ-
 ται τῶν τεθῆναι δεόντων εἰκὸς γὰρ καὶ πρὸς
 τοιοῦτο συμβῆναι. ὅτι τὴν δὲ ἀνθρώπων
 ἀδυνάειαν φύσεως. ἀλλὰ τῷ παντὶ κάλλιον
 αὐτῇ τοῖς ἡμῶν ὑποκρίσεως πολλῶν ἀπὸ κλη-
 λᾶχθαι κακῶν τοῦ καταλιπεῖν ἴσως ὀλίγα
 πρὸς τῶν δοκούντων ὑπὸ τῆς εἰσῆς μυριάσιν
 χειρὸν ἀναριθμήτως καὶ κατὰ τοὺς ζυμῶνα τε
 καὶ ἀποκείμενα καὶ οὐδὲν γὰρ τοῦ τῶν
 πάντων γνώριμα τοῦτον τε γένεσιν δια-
 λαθόντα ῥαδίως. ποσούτων δὲ οὐκ ὄντων τῶν
 ἐμπροσθε γεγραμμένων βιβλίων ὅτι ἐλα-
 χίστων νομοθετῶν τε καὶ βιβλίων ἐκείνων
 τὰ τῶν γένεσιν καὶ κηλοῖς ἀγώνων τῶν μὲν
 ἐπειρὴ βιβλίων ἢ πόρου τῶν δὲ ἐπεί πορ
 οὐκ ἤρουν πόνοις. πλείους ἐν εἶν ταῖς
 πολλὰ τῶν χειρῶν οὐκ ἰχνόντων νυνὶ
 δὲ κατὰ τὴν σὺν ταξίῃ ἡδρῶνται ταύτῃ
 πολὺς νόμων κρατούτων ἀειθμὸς ἐκ
 βιβλίων ἀπανίων καὶ μόλις ὅτι οὐκ ἔστιν
 καὶ ὅτι δὲ τὰς πρὸς ἡγεσίας οἱ πολλοὶ καὶ
 τῶν σφόδρα δύσδοκίμων ὑπὸ νόμοις
 εἰγώσκειν ὅτι δὲ τὴν ὑλὴν ἡμῶν ἀφθονω-
 τά τῃ

τὰ τὴν ὁρθοίαν ἐν λοξώτατ' ὑποβωλιανὸς
 παρέχ' ὅσον πολλὰν τε βιβλίωμ κ' ὅτ' αὐτὸς ἀριθ-
 μηθῇναι ῥαδίωμ παρὰσχόμεν' ὅσον πλῆθος.
 ὡς ἀπάντων διαρκῶς ἀναγνωσθέντων ἡ-
 θεοῖδ' ἵα παρόντα βιβλία. καὶ τοῖσι οἱ πρὸς
 ἡμῶν πρὸς τοῖς συναδροισθέντων πολλοῖς
 δ' ἡ κ' ἐπὶ τοῖς ἐντυχὸν βιβλίοις ἐν οἷς ὁ δ' ἐν
 ἐνυρόντων ἀποουδαιῶν ὅσον ἡ καὶ νόμον παρὰ
 τὰ πρόδ' ἡ θροισμὸν τὴν ὅσον αὐτῶν εἰ-
 κήτως ἀπειδοκίμασαν ἐν τῷ δὲ τοῖς συγ-
 γραμματι τῶν νόμων εἰς φεραν. εἰ δὲ καὶ
 πὶ τὸ λοιπὸν ἀμφισβητηθεῖ καὶ μὴ τοῖς
 νόμοις ἵσθ' ἐγγ' ἡ γραμμὸν φανείη. πολλὰ
 γὰρ δ' ἡ πεφυκὲν καὶ ἀνδραγῆν ἡ φύσις ἀλλὰ
 βασιλείαν ὁ θεὸς δ' ἵα τοῦτο καθῆκ' εἰς
 ἀνθρώπων ὅπως αὐτὸ τοῖς δεικνύοις ἀεὶ τὴν
 διατάξ' ἵουσα τὴν ὅσον ἀνθρωπίνης φύσεως
 ἀπορίσιν ἀναπληροῖτε καὶ ῥητοῖς πόδε-
 κλείοι νόμοις τε καὶ ὅροις κ' ὅσον ἡμετέρον-
 γε τοῦτο λέγομεν μόνον ἀλλ' ἡ δὲ καὶ ὅσον
 τῶν τῶν ἐννομοθέταις ἡνδοκιμηκόντων
 σοφώτατ' ἵουλιανὸς αὐτὸ τοῦτο φαίνε-
 ται λέγων καὶ τὴν ἐκ τῆς βασιλείας ὑπὸ
 ταῖς ἀναφυομενάς ζητήσεις ὑπὸ καλού-
 μενος ἀναπλήρωσιν καὶ πρὸς γε ἀδελφικὸς
 ὁ δ'

ὅτις Ὀσεβούς λήξεως ὅτε τὰ παρὰ τῶν
 πραιτῶρων κατ' ἐτ' ἑκάστου νομοθετού-
 μενα ἐν βραχεῖ πινὶ συνῆγγεν βιβλίῳ τῶν
 κρατίστον ἰουλιανὸν πρὸς τοῦτο παραλα-
 βῶν κατὰ τὸν λόγον ὃν ἐν κοινῷ διεξῆλθεν
 ὑπὲρ τοῦ πρεσβυτέρου ῥώμης. καὶ δὲ οὕτω
 φησὶν ὡς εἶτι παρὰ τὸ διατεταγμένον
 ἀνακύψειν πρὸς ἡκοῦν ἐς τὸν τοῦ ἀρχαῖς
 τοῦτο περᾶσαι διαρεῖν καὶ δοραπύειν
 κατὰ τὴν ἐκ τῶν ἡσθ διατεταγμένων
 ἀκολουθείαν. ταῦτα δὲ νυνὶ ἅπαντες φα-
 μὲν δὲ ὑμεῖς τε ὡς μεγάλη βουλὴ καὶ ὁλοι-
 πὸς ἅπας τοῖς ἡμετέρας πολιτείας ἀνθρώ-
 πῳ γινώσκοντες χάριν μὲν ὁμολογεῖτε
 θεῷ. τοῖς ὑμέτεροις χρόνοις ἀγαθὸν
 τοσοῦτον φυλάξαντι χρηῖσται δὲ τοῖς ἡμε-
 τέροις νόμοις τῶν τοῖς πάλαι βιβλίοις
 ἐγγεγραμμένων προσέχοντες οὐδενὶ οὐδὲ
 αὐτεξετάζοντες αὐτὰ πρὸς τὰ νυνὶ κείμενα
 εἰ καὶ καὶ εἰ δοκοῖν ἵνα πῶς ἀλλήλοις μὴ
 συμφδέγγεσθαι ἀλλ' οὐκ τὸ μὲν πρότερον
 ἡμῶν ὡς ἀλυσιτελεῖς ἀπαρέστατο νυνὶ δὲ
 τοῦτο δοῖναι κρατεῖν. καὶ γὰρ ἀπαγορεύο-
 μεν ἐκείνοις τὸ λοιπὸν χρηῖσται. ταῦτα δὲ
 εἰ καὶ μόνον πολιτεύεσθαι καὶ κρατεῖν

συν-

συγχωροῦμεν τε καὶ δεσπίζομεν. ὥς ὅγε
ἀπὸ χειρῶν ἐκτῶν ἐμπροσθεν βιβλίων ἄλλ'
οὐκ ἐκ τούτων διὰ τῶν δύο βιβλίων μόνον
καὶ τῶν διατάξεων τῶν παρ' ἡμῶν σω-
τηριδῶν καὶ ἡγουμένων χρησθαι πρὸ νόμοις
ἢ τούτους ἐνδίκασκεῖς αὐταγινώσκειν ἢ
εἶγε δικάζοι τούτων ὑπ' αὐτῷ δ' ἐκνυμνῶν
ἀνέχεσθαι παραποιήσεως ἐνοχθ' ἔσται καὶ
δημοσίων ἀδικημάτων κριθεὶς τὰ ὅτι ποι-
νῆς εἰ καὶ μὴ λόγοιμεν ἄλλ' αὐτόθεν προδ' ἡ-
λου ὥς ὑποσῆσεται ὅτι τούτο δὲ ἀριστὸν εἶναι
κρίνοντο τὸ προδιδῶαι τοῦ τῶν διγέσεων
βιβλίου καὶ τοῦ ἐμπροσθεν νομοθέτας καὶ
τὰ τούτων βιβλία καὶ ὅθεν ἡ συλλογὴ τῶν
νυν ἡμῖν ἀθροισθέντων ἐγένετο νόμων. ὅτι
τὸ γινέσθαι προσητάξαμεν καὶ δὴ καὶ γέγονεν
καὶ ἅμα γε τὰ πρὸ τούτων ὑποτεδιδῶαι τῇ
δὲ τῇ θείᾳ ἡμῶν διατάξει πρὸς κελυσσάμεθα
ὅπως αὖ ἅπασιν ἡφανερὸν τί μὲν τὸ τῆς
προτάτας ἀπειρίας τε καὶ ἀορισίας ἢ τὴν
δὲ τὸ παρ' ἡμῶν ἐξουρηκένον. νομοθέτας
δὲ ἡ τοῖς νόμοις ἐρμηνεύτας ἐκείνους ἢ θροί-
λαμεν οἱ παρὰ πᾶσιν δοκιμασμένοι κα-
θεσάσιν καὶ τοῦ ἐμπροσθεν ἀρέσαντας αὐ-
τοκράτορας καὶ ὅτι παρ' ἐκείνων τυχόντας
μνήμης.

μνήμης. εἰ γὰρ τί τῶν οὐχὶ τοῖς παλαείοις
 νομοθεταῖς γνωριζομένων ἐσὶν. τοῦτο δὲ
 εἰ πῶς τοῦτο τὸ βιβλίον μεκουσίας ἀπη-
 γορεύσασκεν πᾶσιν γεμῆν τοῖς γινταῦθα
 κειμένοις μίαν τάξιν τὴν καὶ ἀξίαν δεδω-
 καμεν οὐδ' ἐνὶ μέζοντι αὐθεντίας πρὸς τὸν
 ἔτορον φιλοπικηθείσης. εἰ γὰρ τοῖς παρ' αὐ-
 τῶν γεγραμμένοις ἀπασιν βασιλικῶν
 διατάξεων δεδωκαμεν ἰχλὺν τί αὖ γινταῦ-
 θαις μέζοντις ἢ ἔλαττον ἔχον δοκοῖν ἐκεί-
 νο γέμειν ἐκθύστελλον νομοθεσίαν ἀθροισ-
 θῆναι ταύτῃ ἐγκεισθῆναι νομοθεσίαν ἀθροισ-
 αὐτὴν βεβαιουῦντα ἀπασιν ὁμοίως ἀπα-
 γορεύομεν τὸ μηδένα διαρρήσσει μήτε τῶν
 νῦν ὄντων μήτε τῶν ὑστερον ἐσομένων γιν-
 των δὲ τῶν νόμων ὑπομνήματα γράφειν
 πλὴν εἰ μὴ βυλῆθῃν εἰς μὴν τῶν ἐλλήνων
 γλωτταρ αὐτὰ μεταβάλλειν μόνη δὲ τῇ
 καὶ πόδα καλουμένη χρῆσασθαι τῶν νόμων
 ἐρμηνεία καὶ εἰ κατὰ τῶν τῶν ὀνομα-
 ζομένων πρᾶξι τῶν ὡς εἰκὸς πρὸς γράψαι
 βουληθεῖν χρῆσθαι ἔτορον δὲ πάντ' ἀπασιν
 μηδ' ὀλοῦν περὶ αὐτὰ πρᾶξι μὴδ' αὐθις
 δοῦναι σάσεώς τε καὶ ἀμφισβήτησεως καὶ
 πλήθους τοῖς νόμοις ἀφορμῶν τοῦτο ὁ πόρ
 καὶ

καὶ πρόσθεν ὑπὸ τῆς τοῦ ἡδίκτου γέγονεν
 νομοθεσίας. ὥς τε καὶ ὅτι γε ἔτι βραχύτατον
 αὐτὸ καθεστὸς ἐκ τῆς τῶν ποικίλων ὑπομνη-
 μάτων διαφορᾶς εἰς ἀναείδμητον ἐκτα-
 θῆναι πλεῖστον. εἰ γὰρ ἡ φανερὰ τυχὸν ἀμ-
 φισβητούμενον ἢ τοῖς τῶν δικῶν ἀγωνι-
 σαῖς ἢ τοῖς τοῦ κρίναι προκαθήμενοις ὡς
 βασιλεὺς ἐρμηνεύσει καλῶς ὁ πόρ αὐτῶν
 μόνον παρὰ τῶν νόμων ἐφείτα. ὥς ὅγε θαρ-
 ρῶν παρὰ ταύτῃ ἡμῶν τῶν νομοθεσιᾶν
 ὑπομνηματὶ κατὰ δέδοται κατὰ σχῆμα εἰ.
 ἡμετέρως κελύσεως ἀλλοιότορον οὐτὸ
 ἴστωσις εἰ παραποιήσεως ἐνέφομεν ὁ νό-
 μοις τοῦ παρ' αὐτοῦ σωτηριᾶντος ἀφαρ-
 παζομένου καὶ πᾶσι διαφθειρομένου προ-
 παῖς αὐτῆς ταύτης ὑπὸ κειμένης εἰ ποινῆς
 καὶ κατὰ τῶν σημείοις πρὸς τὴν τῆς γραφῆς
 γραμμένων ἀπὸ σίγλας καλεῖσιν καὶ δι-
 αὐτῶν σωτηριᾶν τῶν γραφῶν ὑπὸ χει-
 ρούτων. ἀλλὰ μὴ δι' ὅλου τοῦ τε ἀριθμοῦ
 τὰ τε ὀνόματα τῶν πάλαι σοφῶν τήν τε
 ὅλῃ νομοθεσίαν γραφόντων. ἴσωςαν δὲ
 καὶ οἱ βιβλίων ἔτι γε γραμμένων κτῶμενοι
 ὥς ἀνόνητον ἔχουσιν τῶν τούτου κτῶσι.
 οὐδὲ γὰρ διδομένη ἀδύνατον τοῖς ποιούτοις.

Βιβλίοις γὰρ τοῖς δικαῖς καὶ τοῖς πολιτοῦντας
 καὶ κρατεῖν καὶ εἰ συμβαίη τὸ βιβλίον ἐπ'
 αὐτοῦ τὸ μέρος οὐ πῶς ἀναγινώσκειται
 μηδὲν ἔχει τοιοῦτο σημεῖον ἀλλ' ὅτι ἐπὶ
 οἷον ποτε αὐτοῦ μέρει καὶ εἰ πρὸς ἅπασι
 εἴη τοῦτο γινόμενον ὥστε αὐτὸς μὲν τὸ βι-
 βλίον αὐτὴ μὲν γεγραμμένου παντελὸς
 ἔξει· ὁ δὲ τοῦτο γεγραφὸς καὶ ἀγνοοῦντε βί-
 βλησι μὲν δὲ διπλοῦν καταθήσει
 ἐν τούτου διατιμῆσεως βίβλιν βιβλαμμένην
 τὴν ποσότητα οὐδ' ὅτι ἡ τὴν ἀρμοζούσης καὶ
 ἐν κληματικῇ κατ' αὐτοῦ ποινῇ. οὐκ
 γὰρ δὴ καὶ ταῖς ἄλλαις διατάξεσιν ταῖς
 πρὸς τούτων τεθείσας γινέσθαι φαμεν· ταῖς
 τε τῇ ῥωμαίων πειλούσας φωνῇ τῇ τε
 τῶν ἐλλήνων γλώττῃ ἢ πρὸς τοὺς τῶν νό-
 μων καθηγητὰς αὐτεγράφαμεν· ταῦτα
 δὲ δὴ τὰ βιβλία τὰ τε τῶν ἰνσητούτων
 τὰ τε τῶν λιγέσων φαμὲν ἐκ τοῦ πέρατος
 ἐν τρίτῃς οὐτυχοῦς ἡμῶν ἰσατίας κρα-
 τεῖν διεπίρομεν· οὐτίσιν ἂν ἐν πρῶτων
 καλανδίων ἰανουαρίων ἐν παρούσης δω-
 δεκάτης ὑδινεμένης εἰς τὸν λοιπὸν ἅπαν-
 τα κρατοῦντα χρόνον καὶ ταῖς βασιλικαῖς
 οὐκ πολιτοῦντα διατάξεσι καὶ χώραι
 ἔχοντες

ἔχοντα ἐπίτε τῶν ὑσδρον συμβεσμογνῶν
 ἐπίτε τῶν γν δικασκείοις ἡρτημγνῶν ἐπ
 καὶ φιλίαις μὴ παραδεδωμγνῶν ἀπαλλα-
 γαῖς. τὸ γὰρ ἐμπροδγν ἀπαν ἢ διεδικασ-
 μγνῶν ἢ συμβεβασμγνῶν ἀνακινεῖν οὐκ ἀνα-
 χόμεθα ἢ δὴ τρίτῳ ὑπατίᾳ ἡμῶν ὀνο-
 μαστοτάτῳ διεδοκῆν ὁ θεὸς εἶγε ἐπ' αὐτῆς
 ἦτε πρὸς πέρσεως εἰρήνῃ τὸ βέβαλον ἔσχεν.
 τότε τοιοῦτο τῶν νόμων ἀνατίθεται βι-
 βλίον ὁποῦ οὐδ' ἐν τῷ ἐμπροδγν εἴδεται
 καὶ πρόσγε ἡ τρίτη τῆς οἰκουμγνῆς
 μοῖρα τὴν ὅλῃν λιθύνει φανγν τοῖς ἡμετέ-
 ροις προσέθεται σκήπροις ἀπαντα ταῦ-
 τα ἐκ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν
 ἰησοῦ χριστοῦ δῶρα τῆς τρίτης ὑπατίας
 ἡμῶν διεδομένα. ἀπαντοῦ ὄντι οἱ οὐκ κλεί-
 σατοι τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἄρχοντες
 τὴν θείαν ἡμῶν ταύτην διεχόμενοι δια-
 ταξιν χρῆσθαι τοῖς προειρημένοις ἡμῶν νό-
 μοις ἐκείνοις γν τῷ καθ' ἑαυτὸν πρᾶσκειν
 σὺ δικασκείῳ προδῆσει διὰ αὐτὴν γν τῇ
 μεγίστῃ καὶ βασιλίᾳ ταύτῃ πόλει καὶ ὁ
 ταύτης γν διοξότατος ὁ παρχὸς μελήσει
 διὰ τῷ τε ὑπόφυσάτῳ καὶ οὐκ κλειστάτῳ
 ἡμῶν μαγίστῳ τοῖς τε γν διοξοτάτοις καὶ

πανευφήμοις ὑπαρχοῖς τῶν ἰδίων ἡμῶν
 πραιτωρίων τοῖς τε πρὸς ἡλίου κύσχοντα
 τοῖς τε ὑπὸ τῇ ἰμυρίᾳ τοῖς τε ὑπὸ λιβύης
 δὲ πρὸς ἄλλων οἰκείων ἀπασιν τοῖς ὑφ'
 ἑαυτοῦς τεταγμένοις ταῦτα ποιῆσαι ἡγ'
 φανῇ πρὸς τὴν ἀπάντων τῶν ἡμετέρων
 ὑπακχῶν ἀπαράλογιστον γνώσιν.

DATA XVII. KALENDAS
 IANVARIAS DOMINO
 NOSTRO IVSTINIANO
 PERPETVO AVGVSTO
 III. CONSVLE.

ἐκ τοῦ περὶ χρονικῶν διασημάτων τοῦ
 ταδείου μέγ. τῆς αὐτομῆς τῆς κζ.
 διατάξεως τοῦ IB. τίτλου τοῦ B.

Βιβλίου τοῦ κώδικ. τῆς ια.

Εάν δ' ἐγγυητὴς τοῦ ἐντολέως μὴ ὀρίσῃ
 χρόνον καὶ εἴπῃ τυχόν ὅτι ἐγγυῶμαι αὐ-
 τόν, καὶ τελευτήσῃ ἡ ἀφανὴς γένεται καὶ
 συμβῇ ὅσο γινέσθαι ἔνθ' εἰκοσιμῶν ἡμερῶν,
 ἕτερον προβαλέσθαι.

καὶ πάλιν.

Εὰν πελοῦσῃ ἡ ἀφανὴς γένηται ὁ ὡτὶ
 δίκη παράλινθ' ὁδοὺς ὁδοὺς μετὰ
 πλὴν εἰκοσὶν ἡμέραν τοῦ προπιδεμένου πρὸς
 τοῦ ἄρχοντος διατάγματι πόρι τοῦ
 προβληθῆναι ἄλλοι ἐξ μηνῶν ἔχει προθεσ-
 μίαν ὁ πρωτότυπος ὁ ἀποστία ὡς πρὸς
 διακειμένης ἐπαρχίας εἰς τὸ ἔτομον προ-
 βάλλεσθαι ἢ αὐτὸς παραγενέσθαι. εἰ γὰρ μὴ
 ἔστι μακρὰν ἐκ τοῦ ἄρχοντος οὐκ εἰς τοὺς
 προθεσμίας.

ἐκ τοῦ κατασιχείου καὶ ἐκ τοῦ θεοδώρου τῶ
 ἑρμυπολίτου ἡ ὡτὶ μὴ φλ. α. διατάξεως
 τοῦ α. τίτλου τῆς βιβλίου τοῦ κώδικος.

Τῆς ἀκευθείας τῶν νόμων ὁ δικαστὴς
 φροντίζειτω. μὴ δὲ τοὺς παρανόμως
 ἐκθῆσι † παρὰ βασιλείως προσέχω.

† ποι-
 διῆσι

ἐκ τοῦ κατασιχείου ἡ ὡτὶ τομὴ φλ. β.
 διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Παῖντος οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ θεοὶ δικα-
 σαὶ σωτῶν τὰς δίκας πεμνέσθω.
 καὶ τῶν δικαζομένων πολλάκις

ὅς πρὸς φόρῳ δικαστῆ προσελθὼν μὴ δι'
 ἀναγκαίαν αἰτίαν ὑπορτιθεῖν προσείτω
 τῷ βασιλεῖ τὴν ἐκείθιν ἀναμνήσιν βοηθῆσαν.
 ἐκ τῶν παρατίτλων μέρος τῆς ἐπιτομῆς
 ρι.β. διατάξεως το.β. τίτλου τοῦ.γ.
 βιβλίου τοῦ κώδικος ἧς ἡ ἀρχὴ
 ἀπαγορεύουσα.

Εἰς ἂν ὁ ἐκβίβας ἡς διατρέφῃ τὸν ὑπομνη-
 δυντα παρὰ τοῦ ἐγγυητοῦ πρώτου
 φάσκων αὐτὸν ἀποροῦν προνοίας καὶ κείσει
 τοῦ ἐπισκόπου τῶνδε δεχέσθω.

ἐκ τοῦ θεοδώρου τοῦ ἐρμου πολίτου μέρος
 τῆς ἐπιτομῆς τῆς πρώτης διατάξεως
 τοῦ ι. τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Καὶ ἄρρ' ἔγνων καὶ γυμναῖκος πρὸ ρι ὤρις-
 μῆνης προθεσμίας τῇ χρεῶν γιγνόμεναις
 κατὰ τὸν γυμναῖκου βλάπτοντας,
 ἄλλοι τοσούτοι προμηνέτωσαν χρόνον μη-
 δ' ἑνὶ τόκῳ ἐν τῷ μέσῳ λαμβανόντων, ὅσον
 αὐτοὶ προφθάσαι τὴν προθεσμίαν ἐπεχέ-
 ρησαι. καὶ τὸ χρόνον δὲ τοῦτο πρὸς τὸν ἑα-
 μὴ ἄλλως γινάσκειν, εἰ μὴ τὰ διαπαντὴ
 ματὰ ρι πρώτης εἰσόδου τὰ ὑπὲρ ρι μεθο-
 δίας συμβαύτα ὅς διαδίκῳ κατὰ βλάβω-
 σιν.

ἐκ τῶ

ἐκ τοῦ κατὰ σοιχείου ἐπιτομὴ τῆς θ.

διατάξεως τοῦ β. τίτλου

ἐν αὐτοῦ βιβλίου.

Τῇ πρώτῃ τῶν πασχάλιων ἡμέρᾳ καὶ
μὴ βασιλικῆς ἰδλικῆς ἡδὲ τούτῳ κα-
ταβαλόνσης κελύσεως πάντων οἱ γν. φυ-
λακαῖς ἀπολυέδωσαν. εἴ μὴ ἄρα ἰδρόσυ-
λός ὅστις ἢ μοιχός ἢ παρθένων ἄρπαξ ἢ
τυμβοειχός ἢ γόνος ἢ φαρμακός ἢ μονήϊαυ-
πλᾶς ἐν καταδεξάμενῳ ἢ φονεὺς ἢ
παρκτόνῳ ἢ κατὰ βασιλείας ἢ πόλεως
μέχανησάμενῳ.

ἐκ τῆς παρατίτλων τὸ τῆς ἐπιτομῆς μέρος

τῆς πρώτης διατάξεως τοῦ μ. γ.

τίτλου τοῦ γ. βιβλίου τοῦ

κώδικος, ἧς ἡ ἀρχὴ εἶ

τῆς κύβων.

Τὸ τοῦ νότου παιγνίαρ διώκονται οἱ
ἐπίσημοι ἀναζητεῖν ἢ κωλύειν γινέ-
σθαι.

ἐκ τοῦ τρίτου καὶ δεκάτου τίτλου τῆς

φωτίου ἢ ἐπιτομῆς τῆς αὐτῆς

διατάξεως.

Ο πὸ ἡτῆθαις εἰς κόπῃον οὐκ ἀπαιτῶ-
 ται καὶ καταβαλὼν ἀναλαμβάνει
 μετὰ διαδόχων ἀπὸ τοῦ νικῆσαντος καὶ
 τῶν κληρονόμων αὐτοῦ διηνεκῶς καὶ πεί-
 ρατριακονταετίας εἰ δὲ μὴ θέλουσι ἀνα-
 λαβεῖν ὁ δέλωρ καὶ μάλιστ' ὁ τῆς πόλεως
 γνῆ ὅσον γέγονε παῖς ἢ ἐκδίκ' ἀπαιτῶ-
 τῆρα καὶ διαπαντ' εἰς ἔργον τῆς πόλεως καὶ ἡ
 γενομένη ὑπὲρ κόπῃον ἀσφάλεια ἄκυρ' ἐστὶ
 καὶ ἀποδίδεται. εἰ δὲ καί τις γνῆματι κόπῃ
 ἡτῆθ' ἐδορμῶσις ἢ ἐτόρα ὑλὴ οὐκ ἀπαιτῶ-
 ται. τῇ ὑπισκόπῳ ἀδελφῶν ἐχόντων ταῦτα
 ζητῶν βοηθούτων αὐτοῖς τῇ πατέρῳ
 καὶ ἀρχόντων καὶ ἐκδίκων. μόνων δὲ πατέρῳ
 ἔξει (μονόβολον καὶ κονδομονόβολον καὶ κην-
 τανόν κόντακα χωρὶς φλ. πόρπης καὶ πόρι-
 χυτῆρ καὶ ἱππικῆς) καὶ τεχνῆς καὶ ὑδανοίας
 καὶ οἱ μὲν σφόδρα πλεῖστοι γνῶς νομίσματος
 ἐκείνων σωθεῖσι παύουσιν οἱ δὲ λοιποὶ
 πάντες ἡτῇον. τὸ δὲ πλεον ἀπαιτῶσι
 οὐκ ἔχει καὶ διδόμενον ἀποδίδεται. προ-
 νοῦσι τούτων οἱ ἄρχοντες δέκα λιτρῶν
 ποινῆς ὑπεκείμεναι τοῖς παραβαίνουσιν
 ἢ συγχωροῦσι παραβαίνεσθαι.

ἐκ τοῦ αὐτοῦ τίτλου ἡ ὑποθήκη ἐπὶ δ' αὐτοῦ
διατάξεως τοῦ αὐτοῦ μ γ. τίτλου.

Ὅτε οὖν τοῖς καλουμένοις ξυλίνοις ἱππι-
κοῖς οὐτε ἄλλη κυβία παύειν ἔξεστι
πλήρην τῶν ὑποθήκων ἐν τῇ προλαβῇ
διατάξει καὶ οἱ τόποι καθ' οὓς ἐν τοῖς τοιούτοις
ἱππικοῖς παύουσι δημόσιοι γίνονται καὶ
τὰ διδόμενα ἀποδίδοντ' ἢ μὴ βελομένην
ἀναλαβεῖν τῶν διεσπασμένων ἀπαιτοῦται
ἢ τοῦ ἐπαρχοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν
ἐπαρχιῶν καὶ προσκυροῦται τοῖς ἐργοῖς
τῶν πόλεων.

ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ Θεοδώρου
τῷ βασιλεῶν.

Γίνωσκε δὲ ὅτι μονόβολον λέγεται ὁ
δροῖμα κεντομονόβολον τὸ πῆδημα
κυνταγὸς κύνταξ χωρὶς ἐπὶ πόρπης ὁ ἀκον-
τισμὸς αὐτοπρόντης ἥτοι σιλήρου ἀπὸ
κύντου τινὸς οὕτω κληθεὶς ποταχυντὴ
ἐπάλη καὶ ἱππικὸν τὸ ἱππόδρομον πορὶ
ἐπὶ τοῦ ξυλίνου ἱππικοῦ ποτὲ γέγονεν ἀμ-
φιβολία παρὰ τοῦ βασιλικῷ βήματι καὶ

τινὲς μὲν εἶπον εἶναι τοῦτο τὸ σωκράτους
παρὰ τῶν πατέρων γινόμενον παύγιον
ἐξωθῆναι τοῦ ἵππικου ἀντὶ ἵππων χρωμένων
ἀνθρώποις εἰς διφρηλασίαν. τινὲς ὅμως εἶπον
εἶναι τοῦτο ξύλινόν τι κατασκευάσμα διὰ
κλιμάκων λοξοειδῶς ἀνυψούμενον ἔχον-
σάν τι μεσσοῦ ὅπας διαφόρους οἱ γὰρ
σωκράτίζοντες ὡς τῷ τοιούτῳ παύγιῳ
βόλους τέσσαρας ἐτόροβαφεῖς αὐθιγὰ τῶν
κλιμάκων τιθέμενοι πρὸς τὸ κάτανυον
ἀπολύουσι καὶ ὁ πρῶτος ἀπὸ τῶν βόλων
ἐξ ὀρχήματος διὰ ὅπων ἐκ τῆς τελευταίας
ὀπῆς ἴσως νικῶσαν δίδωσι τοῖς ἔχοντι αὐτὸν
εἰκοὴν οὐκ ἄλλοι τοῦτο τὸ δεύτερον παύ-
γιον παρὰ τοῦ νόμου ἀποτρέπεσθαι καὶ
κολάζεσθαι ὡς ἔχον αἰτίαν κήρου.

ἐκ τοῦ κατατοχείου ἡ ὑπόθεσις τῆς δ.
διατάξεως τοῦ κ. τίτλου τοῦ δ.
βιβλίου τοῦ κώδικος.

Χρεία δὲ γὰρ τῇ ἀποδείξει μαρτύρων πρὸς
τε εἰς μὴ ὥσι δικαίωματα πρὸς σύ-
στασιν ὑπὸ τῆς δ. εἰ δὲ εἰς δικαίωματα ἀρ-
κόμεθα τρισὶ μαρτυρίαις εἰ δὲ τὸ δικαίωμα
δίδωται.

διοῦτον ὅτιν ὥς ἐαυτὴ πάντων ἀρκεῖν. ἴσως
 γὰρ ὑπόμνημα ἀνθρώπου ἢ, τότε οὐ δεό-
 μεθα μαρτύρων. ὑπὸ φέρει δὲ καὶ ἑτορὸν κε-
 φάλαιον ἢ διατάξεις τοιοῦτον. Εἰ αὖτις γνῶ-
 ὑπόμνημασι καὶ γνῶ συμβολαίῳ προσμαρ-
 τυρήσῃ ἀναγκῇ ἐχέτω πᾶσι ῥόποις καὶ
 δίκης ὑπὸ τῷ πράγματι κινεμένης μαρτυ-
 ρήσαι, καὶ ἑτορὸν φέρον ὑπὸ γράφῃ. εἰ γὰρ
 μὴ τοῦτο εἰπόμενον βλάπτεται ὁ δευθεὶς ἐν
 αὐτῷ μαρτυρίας.

ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑπὸ τῷ μὴ ἐν εὐδιατάξει

τῷ αὐτῷ τίτλῳ.

Η διατάξεις κελούει μὴ μόνον γνῶ ταῖς
 ἐγκληματικαῖς δίκαις ἀλλὰ καὶ γνῶ
 ταῖς χρηματικαῖς ἑκαστον ἀναγκάζεσθαι
 μαρτυρεῖν ἀπὸρ ἐπίσταται μετ' ὅρκου δόσεως
 ἢ ὁμνύειν ὥς οὐκ ἐπίσταται ὑπεξηρημνῶν
 τῶν προσώπων τῶν ἀπὸ νόμου κωλυομένων
 μαρτυρεῖν καὶ τῶν ἰλλουερίων καὶ τῶν ὑπερ-
 βεβηκότων αὐτοῦ. εἰ μή γὰρ δεῖται γινῆται
 τύπος. καὶ εἰ μὲν γνῶ δ' ἡμοῦσιν γνῶ τῇ βασι-
 λείῃ πόλει δι' οἰκείας φωνῆς μαρτυρεῖν, εἰ
 δὲ ἀπολιμπάνονται εἰλεῖσθαι τοὺς τῶν
 μὲν γνῶ τολεῖας ἐφ' ὧν καταδέσθαι ἀπὸρ
 ἐπίστανται ἢ ἐπ' ὁμολογεῖσθαι ἀπὸρ ἀγνοῶσι.

δηλοῦ,

δηλονότι καὶ ὑπὸ τῇ ἐν ὑπομνήμασι μαρ-
τυρίας τῶν αὐτῶν προσώπων ὑπεξηρημέ-
νων, πάσαστε τὰς ὑπὸ τοῖς διαλαλίας
καὶ τὰς παραγώγας ἀζημίους εἶναι τοῖς
μαρτυροῦσι.

ἐκ τῆς διατάξεως δι. τοῦ τίτλου λ θ. ζυ. ια.
Βιβλίον τοῦ κώδικος ζυ. θεοδωσίτου ε. ι. σ.
Διάταξις τοῦ κα. τίτλου του
δ. βιβλίου τοῦ κώδικος.

Τηνικαὺ τα γραμμάτια μεγάλῃ ἰσχύϊ
ἔχοντα περὶ αὐτῶν τῶν γραμματίων
μὴ ἀμφισβήτησις ἐξ ἄλλων ὠφέλει βεβαιῶ-
σαι.

ἐκ τοῦ κατὰ σοι χεῖρον ἢ ὑπὸ τομὴν τῇ κ β.
διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Εάν τις ἀπαιτούμενον ἐν δικασθείᾳ
παραγαγεῖν δις χωρὶς αἰτίας οὐ κατ' ἐαυ-
τοῦ ἀλλὰ κατ' ἐτόρου πινός συμβαλλόμενα
ἐτόρῳ παρατεῖται τοῦτο παραγαγεῖν,
ὡς ἐκ τῆς βλάβῃς ἐλαβόμενον. ὁ δὲ ἀπαι-
τῶν τὸν χάρτον προσγενεχθῆναι λέγει μηδ' ἐν
αὐτῷ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἢ χρέματα εἰληφέναι
παρὰ

παρὰ τῶν μελλόντων ἐλέγχεσθαι ὑπὸ τοῦ
 προσφορομένου δικαίωματος· ἢ ἐτόρα μ
 τινὰ προβάλλεσθαι πρόφασιν· εἰ αὐτὸν δὲ
 μεγάλη βλάβη εἶναι μὴ προσφορομένου
 τοῦ δικαίωματος· βούλεται μὲν ἡ δια-
 ταξις τὸν ἔχοντα τὸ δικαίωμα προσφέρειν
 αὐτὸ, εἰ μὴ διγνὴ ἐκ τῆς προνομισθῆς αὐτοῦ
 μέλει καταβάλλεσθαι· εἰ δὲ τῇ ἄλ-
 θείᾳ βλάβῃ αὐτῷ ποιεῖ τὸ προσφορόμενον· † ποιεῖ
 τὸ δικαίωμα, μὴ ἀναγκάζεσθαι αὐτὸν προ-
 νομίζειν αὐτὸ, ἐπειδὴ ἡ συμφέρει αὐτῷ μάλ-
 λον κρύπτειν ἢ δημοσιεύειν αὐτὸ· εἰ δὲ δ
 τὸ συμβολαίου δέον μὲν ὅτι δεβεσαιοῦται
 μὴ διγνὴ αὐτὸν ἀδικεῖσθαι, ὅρκον δίδωτω μό-
 νοι, ὡς νομίζων βλάβῃ πορὶ τὴν ἰδίαν
 πίστιν ὑπομένειν ἐκ τῆς τοῦ συμβολαίου
 προνομισθῆς· ὅτι τοῦτο παραιτεῖται προ-
 νομίσαι· ἵνα δὲ μὴ αὐτὸ τοῦτο τὸ μὴ κορ-
 δεῖσθαι τὰ ἐπαγγελθέντα αὐτῷ πρὸς τὸ μὴ
 προνομίσαι τὸν χάριτον βλάβῃ δικαίαν
 νομίζῃ, ποδὶ ὁργότορον, παρδρχέτω τὸν ὅρ-
 κον λέγων ὅτι· ὅτι δεῖν λαβεῖν χήματα ἢ
 ἔτοροντι δεῖν τὸ μὴ προνομίσαι τὸν χάριτον
 ἢ δεῖν τὸ ἔχειν ἐπαγγελεῖσθαι ὅπως οὔτε δεῖν
 φόβον ἐκείνου καθ' ὃ ζήσεται τὸ δικαίωμα·
 οὔτε

ὅτι δὲ τὴν φιλίαν αὐτὸ πρᾶτται τὴν
 τοῦ χεῖρου προνομίαν· ἀλλ' ὅς ὁρᾷ
 πρὸς τὴν ἰδίαν ὁσίαν μεγάλη βλαπτόμενος.
 ὡς γὰρ ὁ νομίζων εἰδέναι τὸ ἀληθές
 πόρ' ἔνος ὑποθέστας ἀναγκάζει· ὁ ἄκωρ
 πρὸς μαρτυρίαν καὶ οὐδὲ ἐπεγγελίαν ἔχει
 χημάτων ὑπὲρ τὸ μὴ μαρτυρῆσαι οὐδὲ ἐ-
 πατὰ φίλων ἔλκει· πρὸς μαρτυρίαν πρᾶ-
 τται τὴν μαρτυρίαν, ὅπως δὲ ὁ συμβό-
 λαιον ἄπειτόμενος προσγινέσκειν ὅτι δὲ
 τὸ εἰλεφθῆαι ἢ ἐλπίζειν λαμβάνειν ὅτι
 δὲ τὸ μέλλον· ἐκ τῆς συμβολαίας βλα-
 πτεῖται τὴν φιλίαν δυνάμει τὴν προκομὴν
 αὐτὸ παραιτεῖται· ἀλλ' εἰ μὴ τις ἐπομόση
 μὴ ἔχει τὸ ζήτουσιν δικάϊωμα μηδὲ ὅλως
 ἀναγκάζει τὸ προσφέρειν ὅποιον μὴ ἔχει· εἰ δ'
 ὁκάνεχεται τὸν τοιοῦτον ὅρκον ὑποχεῖν,
 πάντως ἀναγκάζεται τὸ προσφέρειν τὸ ζιζι-
 στικαῖωμα· εἰ δὲ αὐτὸν ἀποκρύψῃ ὡς μήτε
 ὁμόσαι, μήτε προσαγαγεῖν τὸ δικάϊωμα
 βολόμενος, τὰς ἀρτίων ἐκ τούτου συμβη-
 σάντων ζημίαν τῷ δειομένῳ τὸ δικάϊωμα
 οἰκοθῆν καταβάλλετω, τῇ αὐτῶν κρατύν-
 τῶν ὁ εἰς τὰ ἀργυροπραγικά βρεθείη ἢ τὰ
 πρὸς τῶν πινῶν συμπραπτόμενα ἄπορ' ἔς
 ἐπιζητεῖν προκομᾶναι δὲ καὶ τῶν τὰς πνυ-

ἡ τὰς ταύτας σιωπῆς κρητὴν, ἀλλὰ καθ' ἑτέρων
 τινῶν, ἐκεῖνοι δ' ἐναγκαζέσθαι προσφέρειν
 πυκτὰς ἢ δ' ἰκαίωματα οἱ κ' μαρτυρεῖν κατὰ
 ἕνος ἀναγκαζόμενοι καθ' ὧν γὰρ προσώπων
 ἄκωνες ὁ μαρτυρεῖ ἢ τῷ τῷ ὅτε προκομί-
 ζην πυκτῶν ἢ δ' ἰκαίωματα ἢ ἑτέρων τὶ τοῦτο
 ἀναγκάζεται. πρὸς δ' ἡσὶ ἡ εἰσὶν ἐκ τῆν νόμων
 οἱ μὴ ἀναγκαζόμενοι ἢ τίνων μαρτυρεῖν ἄ-
 κωντες, ὅ ἐκεῖνοι καθ' ὧν ἔκ ἀναγκάζον ἡ ἕνος
 μαρτυρεῖν. ὁ δ' ἡν δ' ἐξῆσιν ἄλλως ἀναγκάζειν
 προσφέρειται δ' ἰκαίωματα εἰ μὴ γ' αὐτῶ τῷ
 δ' ἰκαίωματι πρὸς ὧν κινεῖται ἢ ὑπόθεσις, ὅτε ἡ
 ἀναλώμασι τῷ ἡ τῷ ὅτε γίνεσθαι τῷ προκο-
 μιθῆναι ἢ πυκτῶν ἢ δ' ἰκαίωματων, γὰρ δ' ὅ
 γίνεσθαι ὅ τῷ ἐμφανέαν αὐτῇ πρὸς ἀπαξ
 μόνον. εἰ ἡ ἀπαξ προκομιθῆναι τῷ συμβο-
 λαῖς ἐπιζητεῖ ὅ δ' ὅτε γίνεσθαι τῷ πρὸς
 κομιθῆναι αὐτῷ ὅ τῷ δ' ὅτε γίνεσθαι εἰ ὅτε γίνεσθαι
 νείη τῷ δ' ἰκαίωματι ὅ δ' ὅτε γίνεσθαι πρὸς γίνεσθαι
 τὸν χάρτον. ὅ ἡ προκομίσεις αὐτὸν ἢ ὅ τῷ πρὸς
 τεῖται ὅ τῷ γίνεσθαι τῷ δ' ὅτε γίνεσθαι προκομι-
 θῆναι λέγων ἀπολλωλῆναι τὸν χάρτον ἢ ἄλλως
 πῶς μὴ ἔχωρ ἐν χάρτιν ἢ τῷ τῷ προκομιθῆναι
 ὅ τῷ μόνον τῷ τῷ αὐτῷ πρὸς γίνεσθαι, καὶ μὴ ἐπὶ
 ἀναγκάζεσθαι προσφέρειν αὐτὸ. τῷ τῷ κρη-
 τόντων ὁ μόνον γ' τῷ βασιλείῃ πόλιν, ἀλλὰ
 ὅ γ' ὅ τῷ πᾶσι πολιτεῖα.

ἐκ τοῦ κατὰ σοιχείου ἢ ὑπότομῃ τῆς.σ.δια-
τάξεως τοῦ α. τίτλου τοῦ.ε. βιβλίου
τοῦ κώδικος.

Η διατάξις βύλεται τὸν προξενουῦτα
γάμον μάλιστα μὲν μὴ δὲ λαμβάνειν
εἰ δὲ ὅλως ἀνέχεται λαβεῖν εἴγε μὴ δὲ
συνεφώνησε πρὸς τούτου μὴ δὲ ὅλως
λαμβάνειν. εἰ δὲ συνεφώνησε, μὴ ὑπερ-
βῶν. κ. μοῖραν τῇ προικῇ καὶ τῆς προγάμης
δορεῶς ὑδίζηται. δὲ εἴη ἢ προίξ ἔχει δια-
κασίας λίθους, λίθους δὲ καὶ χρυσίον. ἐλατ-
τὸν δὲ εἰ βούλεται λαβεῖν ὑπὲρ τῆς αὐτῆς.
εἰ δὲ καὶ ὅσης δὴ ποτε ποσότης ἢ προίξ
ὅτι πρὸς τῷ τῷ δὲ καὶ λίθων τῷ χρυσίῳ,
οὐκ ὑπὲρ τῆς προξενικῇ λαμβάνειν.

ἐκ τῷ παρατίτλῳ μέρῳ τῆς ὑπότομῆς
τῆς.κ.β. διατάξεως τοῦ.α. τίτλου τοῦ
αὐτοῦ βιβλίου. ἢς ἡ ἀρχὴ πάσης.

Η σκληρὴ ἀνέσθῃ βυλομένη ἢ πρὸς
τῷ ἀρχοντὶ κωλυμένη δύνάται
προσεῖναι τῷ ὑποκόπῳ, ἵνα προνοίᾳ αὐτοῦ
ὑπὲρ τὸν σεμνὸν ἢ σώφρονα βίον μετέλθῃ.
ἐκ τῷ

ἐκ τῶν παρατίτλων μέρ^θ ρι ἐπιτομῆς
τῆς ια. διατάξεως τῷ θ. τίτλου τῷ
αὐτῷ βιβλίου τῷ κώδι^θ.

Ολοῦτορογαμήσας τὰ ἐκ τοῦ πρώτου
γάμου κέρση τῶν αὐτῷ πατέρων πω-
τελοῦ ποσάντων. ἐχέτω κὶ ἐκδικάτω πρὸς
τῶν ἐχόντων.

ἐκ τοῦ κεφαλαίου ιδ. τοῦ τίτλου ζ. τοῦ κ η.
βιβλίου τῶν βασιλικῶν ἡ ὑδιζμὴ ρι β.
διατάξεως τῷ ιζ. τίτλου τοῦ ε.
βιβλίου τοῦ κώδικ^θ.

Πολλὰ κίς ὑπεφούσιοι παῖδες μετὰ
τῶν ἰδίων γαμίσων τὰ πρὸς βλάβειν
τῶν οἰκείων πατέρων μηχανόμενοι
ῥεπούδιον ἐπεμποῦν αὐταῖς μηδεμίαν
ἐχοντοῦν δὴ λογὸν αἰτίαν ὥς ἐς τοῦ πατρός
αὐτῶν ἀπειθεῖν. καὶ τὴν προῖκα ἢ
ὑποδέξαντο καὶ τὴν πρὸς γάμου δωρεάν.
ἢ ὑπὲρ αὐτῶν ἐποίησαντο. ἐμὴν δὲ αὐτοὶ
καὶ λυθγντ^θ διηθγν τοῦ γάμου ταῖς οἰ-
κείαις γαμίταις στυμοντοῦ λαθρέως. οὐδὲν
ἢ παρῶσα διατάξις βούλεται μήτε ὑπε-

ξουσίους παῖδας μήτε αὐτεξεσίους μήτε
 ἀρρενας μήτε θήλειας δυνάδαι διαλύειν
 τοὺς οἰκείους γάμους εἰς βλάβειν τῶν οἰκείων
 πατέρων ἢ μητέρων τὰς τῶν προίκας ἢ
 τὰς προγαμίας δωρεάς ὑπὲρ δυνάμετον
 ἢ ὑποδεξαμένων ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῇ συστάσει
 τοῦ γάμου πορευόμενον τὸν τῶν πατέρων
 συλαίνεσιν οὕτως μὴ διαλύεσθαι τοὺς γά-
 μους τῶν πατέρων παραγνώμην αὐτῶν. εἰ
 δὲ καὶ πεμφθῇ παραγνώμην τῶν γονέων
 διαζύγιον μὴ ἀρμόζειν κατ' αὐτῶν τὸν εἰς
 προικὸς ἢ εἰς προγάμους δωρεάς ἀπαίτησιν
 εἰ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ δυνάμει ταῦτα ἢ ὑπε-
 ς δέξαντο ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἕορ ἢ τὸν θυγατέρα
 τοὺς πέμψαντας ἀλόγως τὸ διαζύγιον
 ὑποκείσθαι τῇ κοινῇ μεθοδείᾳ. ἀπορ-
 γάζει τὸν μὲν πατέρα παρὰ γνώμην τοῦ
 υἱοῦ μὴ δυνάσθαι λύειν τὸν γάμον τοῖς δὲ
 πασιμ ὑπὸ τετράφθαι ἴσως καὶ ἐλατῆσαι
 τῶν κ. ἐν αὐτῶν ὑπάρχουσιν καὶ μὴ δὲ τὸ
 συμφέρον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἢ κακίᾳ γνώμῃ
 πορὶ τοὺς γονέας κεχημένους λύειν παρα-
 γνώμην αὐτῶν τὸν ἰδίον γάμον.

ἐκ τῆς παραπίτλων τὸ τῆς ὑποτομῆς μέρος
τῆς δι. διατάξεως τοῦ δ. πίτλου τοῦ 5.

Βιβλίου τοῦ κώδικος Θ.

Ο π ε ἴ β' διαπότῃ μέχρι τελευτῆς
αὐτοῦ παλακευθῆσα μὴ ἔχοντι γα-
μετῆρ νόμιμον ἀρπάζεται μετὰ τῆς παί-
δων αὐτῆς εἰς δύστην καὶ λαμβάνει τὸ
πνεύματι οὐκ ἔχοντι ἐν τῇ τελευτῇ τὸν
διαπότῃ πρὸς τὸ νόμιμον μέτρον καὶ οὐκ
ἔχουσι κατ' αὐτῆς πατρωνικὸν δικαίωμα οἱ
παῖδες ἢ οἱ κληρονόμοι ἢ οἱ συγγενεῖς τοῦ
τελευτήσαντος.

ἐκ τοῦ κατασχεῖν μέρος τῆς
αὐτῆς διατάξεως.

Ο π ε μὲν ἐλάττω τῆς ε. νομοματῶν
ἔχειν πνεύματι, οἱ ἀπελευθέροι οὐ
πνεύματι γίνονται. ἀλλὰ διατίθενται ὡς αὐ-
βουληθῶσι. ἀδιαθέτων δὲ καὶ ἀπαίδων
αὐτῶν τελευτῶντων, κληρονομοῦσι οἱ
πατρωνοί. τῶν δὲ ὑπὲρ τῆς ε. νομίσματα
ἔχοντων οὐσία, εἰ μὴν ἔκαστος παῖς ἢ
ἐκγονοί, ἢ προέκγονοί. ἢ ἀπέκγονοί. αὐτοὶ
καλούνται πρὸς τὴν διαδοχὴν ἀπαίδων
δὲ ὄντων αὐτῶν, καὶ ἀδιαθέτων καλούνται.

M 2 οἱ πα-

οἱ πατέρων. εἰ δὲ διαδωνται ἅ παιδοὺ
 οὐτοῖς οἱ ἀπελεύθεροι, ἀνάγκη ἐχέτωσαν
 τὸ τρίτον ἐν ποδουσίας αὐτῶν, καταλιμ-
 παντέρη τοῖς πατέρωσι. καλοῦνται δὲ, πρὸς
 μὲν τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίαν οἵ τε
 καπνόντες τοῖς πατέρων, καὶ οἱ ἐκ πλαγίᾳ
 δηλονότι καπνόντων μὴ οὐτῶν μέχρι πέμ-
 πτου βαθμοῦ, πρὸς μὲν τὴν μέμφιν τῆς
 διαθήκης τοῦ ἀπελεύθερου μόνοι οἱ πα-
 τέρων καὶ παῖδες αὐτῶν καὶ ἐκγονοὶ ἕως
 πέμπτου βαθμοῦ μόνοι. οἱ δὲ ἐκ πλαγίου
 οὐκ ἔχουσι τὴν γέναντίωσιν ἐν διαθήκῃ,
 ὡς ἔχει λαβεῖν τὸ τρίτον ὡς πικρὸς γα-
 φονόμων.

ἐκ τῶν παρατίτλων μέρος τῆς ὑποτομῆς
 τῆς πρώτης καὶ μόνης διατάξεως τῆς
 μ. κ. τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ἥς ἡ
 ἀρχὴ INCERTVS γν
 ἔσθ. η. κεφαλαίω.

Ὅτι δυνάται τις ληγᾶτον ἐκκλησίαν
 καταλιμπανείν ἢ καὶ κληρονομίαν.

καὶ γν ἄλλω μέρει ἐν αὐτῆς διατάξεως.
 ὅτι

Οπὶ ἐρῶται τὸ καταλιμπανόμενον
 θεμιτῶ συσκήματι ἢ σωματείῳ διοργανο-
 κλητικοῖς ἢ βουλῇ ἢ τάξει ἄρχοντι ἢ
 ἰατροῖς ἢ διδασκαλοῖς ἢ σιμωγόροις ἢ
 στρατιώταις ἢ ὁμοτέχνοις ἢ ἰδιοῦσιν ἢ ἐτε-
 ρωπινὶ καὶ μερίζονται κατὰ πρόσωπον
 ἐξ ἴσου οἱ γὰρ τοῦ καὶ πῶς τελουτῆς γὰρ
 τοῦ καταλόγου ἐνδοσκόμοι εἰ μὴ ῥητὸν
 πιστὸν ὁ διαθέμενος ὅτι ἐκείνῳ ὀρίσει.

ὀρίσει

καὶ γὰρ τοῦ τέλει φησὶ αὐτῆς.

Οὕτως προσάπαξ ἢ ἐτήσιον καταλφεθῆ
 δουσιβῶς ἢ ἐκκλησίαις ἢ ξενώσιμῃ ἢ πῶ
 χείοις ἢ βυαγέσιμῃ ὁμοῖς ἢ κοινῇ κλήρῳ ἢ εἰς
 αἰχμαλώτων λύσιν ἢ αὐτοῖς τοῖς πτωχοῖς ἢ
 τοῖς αἰχμαλώτοις κρατῇ ἢ τοῦ τελουτῆ-
 σαντι ὅτι εὐλοῖσιν.

ὅτι εὐλοῖσιν

ἢ. i. β. διὰ ταξίς τοῦ δεκάτου τίτλου τῆς κ.
 βιβλίου τοῦ κώδικος.

Αυτοκράτωρ καὶ σαρζένων δουσιβῆς νι-
 κητῆς τροπαιοῦχος ὁ ἀειμέγας ὁ ἀει-
 σέας ὁ αὐγους ὁ ἀλαμαντίων ἐπάρχων

M 3 πό-

πόλεως. καὶ δικῶν εἰρήνης ἀπολαύοντας
 καὶ τῶν ἔξωθεν πολέμων ἀπαλλάττειν
 τοὺς ὑποκινῶντες βυλόμενοι νυθετεῖν ἐκάστωτε
 πλοθυμούμεθα. διὸ καὶ τὸν παρόντα φέ-
 ρομεν νόμον ἱκανῶς ἀποδείκνυνται ὡς καὶ
 ἡσὴ μεγαλὴ πρέπεια δικαίως ἐδίδραξεν καὶ
 ἡμεῖς προνοητικῶς τὰ τῶν δυσχέρειαν
 λύνοντα διορίζομεν καὶ μακρὸν ἀποσπένδον
 τῶν πρεπωδ'esέρων τῇ πολιτείᾳ ῥημάτων
 τοῖς τοῖς πλήθ' γνωριμοτόροις χρῶμεθα
 ὅπως αὐτοὶ ἐκαστὸν αὐτῶν ἐν τυγχάνων τοῖς
 νόμῳ μὴ δέοιτο ἑτέρου βοηθῶ πρὸς τῶν οἰ-
 κείαν χρεία, ἐγνωμεν πόινω ἐκ τῶν ἐν ἐχ-
 θρύντων πρὸς τὸ σὸ μεγέθους ὡς ὁ θεῖος νόμος
 τοῖς τῆς ἀθανάτου μνήμης πατρὸς ἡμετέρου
 λέοντος ὅρ' ἔθετο περὶ τῶν ἐν τῇ ἡ τῇ ἐν δόξῃ
 πόλιν κτίζειν βυλόμενων ἀμφιβόλως εἶναι
 κατὰ τινα μέρος διοκεῖ δὲ τὰς τῶν φαύλως
 ἐρμινευόντων ὑδινοίας καὶ ἡμεῖς προσάτη-
 μεν τοὺς τὰς ἰδίας οἰκίας ἀνανεοιῶτας τὸ
 ἀρχαῖον γῆμα μὴδ' αὖτως πρὸς εἶναι ὥστε μὴ
 τοὺς οἰκοδομοιῶτας ἀφαιρεῖν φῶτα ἢ
 ἀπόβλεψιν τῶν γειτόνων παρὰ τὸ πάλαι
 καθ' ἑκαστὸν ὁμῶς προσθήσω τί δ' ἡ ποτὲ δέοι
 κρατεῖν οἶον ὁ τῇ οἰκοδομίᾳ χρώμεντος δὲ

κακοῦ

καὶ ἔχων προσῆκον αὐτῷ ἐκ συμφώνου ἢ
 ἐπερωτήσεως ὑδιτρεῖτορ ἀμείβειν εἰς ἐκληθῆ
 τὸ παλαιὸν γῆμα δ' ἰοθεσσιζομένην σύμφω-
 των ἢ ἐπ' αὐτῇσι βοηθῆ τῷ κτίζοντι θῆ-
 ναι αὐτῷ ἢ τὴν δυνάμιν τῇ συμφώνου ἢ
 φιλ' ἐπερωτήσεως οἰκοδομεῖν εἰς ἡσὺ γεί-
 τνας οἷς γνῶντις τὸ σύμφωνον γνῶντις
 βλάπτειν δ' οὐκ ἔστι φιλ' ἔμου τῆς διατάξεως
 εἰς πόλιν καὶ εἰς δ' ὡς δεκά πεδῶν γῆναι κατὰ
 λιμπάνειν μέσον τῆς τε ἰδίας καὶ φιλ' τῶ γεί-
 τνος οἰκίας τὸν οἰκοδομεῖν μέλλοντα καὶ τὸ
 πλεόν ἢ ἔλαττον προδίδει ὡς μεγίστω ἀσ-
 φάλαειν εἰκότως ποιεῖ τὸ γὰρ γνῶντις ἔκ
 ὑδιτρεῖτορ εἰς ἀμφιβολίας ἀναίρεσιμ πᾶσι
 φανῶς κελύομεν δ' ὕο καὶ δεκά πόδας εἰς
 μέσος ἐκατέρως οἰκίας ἀρχομένης μὲν ἀπὸ
 τῶ ὑπὸ κείνων τοῖς θεμελίοις οἰκοδομήμα-
 τῶ παραφυλάττομεν δ' ἐ μέχει πέρα-
 τῶ τῇ ὑπὸ καὶ τῷ ὡς τοῦ λοιποῦ πα-
 ραφυλάττοντι θῆναι τὴν οἰκίαν ἐγείρειν
 ἐφ' ὅσον θελήσειν ὑπὸ καὶ θυρίδας
 κατασκευάζειν τὰς καλουμένας παρα-
 κυπτικὰς καὶ φωταγωγούς κατὰ τὴν
 θείαν νομοθεσίαν εἴτε νέαν οἰκίαν βού-
 ληται κτίζειν εἴτε παλαιὰ ἀνανεοῦν.

εἴτε διαφθαρεῖσιν ἐκ πυρὸς οἰκοδομῆν μη-
 λαμῶς ἐκ τούτου τοῦ διασκήματ' ὁ συγ-
 χωρεῖσθαι ἀφαιρῆν τοῦ γέιτον ὁ ἀποψιμ-
 θαλάσσης δ' ἰδεῖν καὶ οὐ βεβιασμένῳ ἔξ-
 οίου δ' ἡ ποτε πλοῦτος ἐπὶ οἰκίας ἢ ὁ γέλιον
 ἐσὼς γ' ὁδὸν γ' τοῖς ἰδίοις ἢ καὶ καθήμεν ὁ
 ἔχειν μὴ παρατρέπων ἑαυτὸν γ' ἔλ' πα-
 ρακύνειν εἰς τὸ πλάγιον καὶ βιαζόμεν ὁ
 ὡσὺρ ἰδεῖν θαλάσσαν τὸ κήπων τε καὶ
 δένδρων οὔτε ποιεῖν ἡ πῆλαι τῇ πλοῦτος
 νομοθεσία οὔτε τῇ παρούσῃ προσεβήσε'.
 οὔτε γὰρ προσήκει διαύτιον δουλείαν κρα-
 τεῖν. μηδὲν δ' ἔξω κτίζειν οἰκίαν γ' ἢ
 μέσῳ ὄντ' ὁ σενωποῦ ἢ πλατείας ὑπέρβου-
 λευκὰ πόλιν δ' αὖ τοῦτο παραιεῖσθαι
 μέρ' ὁ τῆς πλατείας ἢ τοῦ σενωποῦ καὶ
 ἔλ' οἰκίῳ προσνέμειν οἰκοδομήματι. οὐ
 γὰρ τὰ τῷ δημοσίῳ προσήκοντα βλάπτειν
 βουλόμενοι καὶ τοῖς κτίζουσιν ἀπονέμειν
 δεικαδύο πόλιν εἶναι διάσκημα γ' μέσῳ
 τῷ οἰκίῳ διωρίσασθαι, ἀλλ' ὥστε μὴ σγνό-
 τος εἶναι τὰ μεταξὺ τῷ οἰκίῳ διασκήματ' αὖ
 καὶ τὸ πλέον πόλιν ἐδόντος ἔχειν ὡς ἔχει
 καὶ τοῦτο μειοῦσθαι μὴ συγχωροῦντος ἵνα
 τῇ πόλει τὰ οἰκία πορισώηται δίκαια.

εἰ δέ

εἰ δὲ τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα καὶ τὸ ἀρ-
 χαῖον χῆμα τοιοῦτον ἦν ὥστε ἑλαττον εἶναι
 τῶν δώδεκα ποσῶν μεταξὺ ἑκατόρας οἰ-
 κίας διασῆμα μὴ ἐξέσω πρὸς τὸ παλαιὸν
 ἢ ὑψοῦν τὸ οἰκοδόμημα ἢ θυρίδας ποιῆν
 (εἰ δὲ μὴ δέκα ποσῶν εἴη) ἐν μέσῳ τῶν
 καὶ τα γὰρ παρακνηπτικὰς μὲν ὁ κτίζων
 οὐδυνήσεται πειρὸν οὐκ οὐσας παλαιὰς
 ὡς εἴρηται φωταγωγὸς δὲ ποιήσει ἀπὸ
 ἐξ ποσῶν τῷ πάτου εἰς ὑψὺ μὴ δαμῶς
 τὸ καλὸν μὲν ὑψοῦν παρὰ τοῖς ἐν τῷ
 ἑαυτοῦ οἰκίᾳ τι τολμῶν (φωταγωγὸς
 θυρίδας κατασκευάσει) κατὰ τὸ εἴρη-
 μηδὲν ἔν ἐξ ποσῶν ὑψὺ καὶ σφίγγει
 τὸν νόμον. εἰ γὰρ τοῦτο ἐξείη πάλιν αἰφω-
 γαγοῖ δὲ τῷ ὑψοῦ παρὰ τοῖς παρακνηπτικῶν
 πληροῦσι χρεῖαν καὶ τὸν γέγονα βλάψα-
 σιν ὁ πόρ γινέσθαι κωλύμεν οὐλαμοῦ τῶν
 ἐκ τῶν συμφώνων ἥτοι ἐπὶ ὁρωτημάτων
 ἀρμόζουσαν βοήθειαν καὶ ἂν πόρ ὅλως ὑπάρχει
 τοικίῃ τις ἀναερῶντος. ἐπεὶ δὲ τῷ προ-
 τέρῳ νόμῳ κελθόντων ἑκάστῳ πόδας
 ἐξείναι τὰς οἰκίας εἰς ὑψὺ αἶρειν τὰς
 ὑπὸ τῷ πυρὸς πρῶτον διαφθαρέσας εἰς
 πόρὶ θαλάσσης ἀποφινέτω βλάπῃ οἱ

καὶ ταύτῃ ἀναρῶντος τὴν ἀμφιβολίαν
 θεωροῦμεν τοῦτο αὐτὸ κρατεῖν ὑπὲρ τῶν
 ἐμπρησιστῶν οἰκιστῶν εἴτε τῶν ἀναρῶντων
 καὶ ὑπὲρ τῶν οὐκ οὐσῶν μὲν πρότερον
 κτισθέντων δὲ νῦν μετὰ τούτων καὶ ὑπὲρ τῶν
 πωρὸς μὲν βλάβει μὴ δεξαμένων δὲ πα-
 λαιοτάτη δὲ ἢ καὶ ἕνα οὐκ ἄλλω αἰτίᾳ
 σαθεῶν γηρομένων ἵνα ὑπὲρ πάσης οἰκίας
 οἰκοδομουμένης ἐκαστὸν ποδῶν εἴη διά-
 σημα ἐν μέσῳ τῶν ἀμφιβαλλομένων τό-
 πων κωλύματ' ὁ χωρὶς (γίνεται οἰκοδό-
 μημα εἰ καὶ τῷ) ἄλλω διαφορῶντος οἰκίας
 τὴν ὑπὲρ θάλασσαν ἀποψιν λυμαίνῃ τὰς
 δὲ ἀπὸ μόνων μαγειρίων ἢ τῶν καλουμένων
 ἀποπάτων ἢ ἀφροδῶνων ἢ κλιμάκων ἢ
 διαβάσεων πρὸς πέρατον μόνον χρήσιμων
 ἢ καὶ ταῦτα ἃ καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ βατέρ-
 νια ἀποψιν εἰς θάλασσαν βλάπτειν θύεω
 καὶ ἐν τῷ ἐκαστῷ ποδῶν βέλῃ τοῖς οἰκοδο-
 μεῖν δ' ὡς ἐκα μὲν τοῖς πόδ' οὐ ἐν μέσῳ τυγχά-
 νοιεν ὄντος. ταῦτα δὲ πρᾶφυλαχθῆναι θε-
 ωροῦμεν ὅτε μὴ ὑπάρχει τινὶ σύμφωνον
 ὑπὲρ τῶν οἰκοδομῶν οὐδὲ κτίζοντας ἀπὸ
 συμφώνου τοῦ γένους ἐμμένειν τοῖς σοιχθεῖ-
 σι τῶν καὶ τὰ γὰρ καὶ μὴ πρᾶφυλαχθέντος
 διάσημα

διὰ σῆμα τῶν συμφώνων ὑπὲρ τρέπομεν
 ἐγείρειν τὰς οἰκοδομὰς καὶ βλάβῃς
 πορὶ θαλάσσης ἅποψιν τοῦ συμφωνήσαν-
 τας ἢ τοὺς τὰς ἐκείνων οἰκίας διαδέξα-
 μένους (ἐπειδὴ τέλει ἡσὶν ὑπαρχουσιν
 ἐκ συμφώνου δίκαια οὐ πωσθήκει δ' αὐτῶν
 τὸν γῆρὸν ἀναερεῖν νόμον) ἐτι θεωρεῖ-
 μεν τὰ καλὸν σωλάρια μετὰ τὸν πα-
 ρόντα νόμον μὴ ἐκ μόνων φύλων τε καὶ (α-
 νήδων γίνεσθαι ἀλλὰ τῶν λεγομένων
 ῥωμανισίων οἰκοδομεῖν δὲ σχήματι δέκα
 δὲ ποδῶν εἶναι διὰ σῆμα μετὰ ξύδινον σω-
 λάρων ἀντιχρὺ ὄντων ἀλλήλων εἰ δὲ τὰ
 μὴ δυνάμεν εἶναι δὲ σφραγίσαν τοῦ τόπου
 ἐκ παραλλαγῆς γίνεσθαι τὰ σωλάρια (εἰ
 δὲ αὐτὸς ὁ σφραγιστὴς μὴ πωραὶ τῶν δέκα
 ποδῶν εἶναι μὴ δὲ ὑπὸ χειρὶν ἐκ μηδ' ἐπὶ
 μέρεσιν σωλάρια ἢ ἐξώσας κατὰ σκευὰς
 καὶ τὰ γινόμενα δέου τρόπου εἶναι) κελεύο-
 μεν ἀφ' ἐσθλῶν εἰς ὑψὺ ποδῶν
 δέκα πέντε διὰ σῆμα καὶ μηδ' αὐτὸς ἢ κα-
 θεῖν αὐτῶν κίονας λιθίνους ἢ ξυλίνους ὑπὲρ
 ἐσθλῶν ἢ ἐκαστὸν ἢ δίκην κατασκευάζειν ὥστε
 μὴ τὸν ἀέρα τὸν ὑπὸ τοῖς γῆραι ὑψὺ γινο-
 μένοις ὥς εἶρηται σωλαρίοις) ἀφ' ἑκάστης
 μήτε

μήτε ἐντοῦθ' ἢ σενωπὸν γίνεσθαι τὸν σε-
 νοπὸν ἢ τὴν δημοσίαν πᾶροδον κωλύο-
 μεν δὲ καὶ κλίμακας ἀπὸ τοῦ ἐσθλούς
 ἀρχιερέως τοῦ σενωποῦ γίνεσθαι ἀναγέσας
 ὡς τὰ σωλᾶρια ὥς ἐκτερεῖ ἀσφαλεσέρας
 κατασκευῆς καὶ τὸ μὴ σφόδρα πλεονεξί-
 ζειν ἀλλήλοις τὰ σωλᾶρια κερδοτέρους καὶ
 απανιοτέρους συμβαίνειν ὃ μὴ συμβαίνοι
 ποτὲ καὶ δύκολώτερον πᾶν εἶναι τοὺς ἐκ
 τοῦ πνεύματος κινδυνεύουσιν τῇ πόλει καὶ τοῖς
 ἔχουσι τὰς οἰκίας. εἰ δὲ καὶ παρὰ τὸν
 ἡμέτερον νόμον γένηται σωλᾶριον ἢ κλί-
 μαξ οὐ τὰ γυνόμενα ἐκκοπήσεται μόνον
 ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπὶ οἰκίας κύριος δέκα χρυσίου
 λίτρων ζημίαν ὑπομείνῃ καὶ ὁ διατρεπώσας
 ἀρχιτέκτων ἢ ἐργολάβος ἑτέρας δέκα χρυ-
 σίου λίτρας καταθήσῃ καὶ ὁ ἐργασάμενος
 τεχνίτης ὅς ἑ οἶός τε ὦν καὶ δὴ πονήσας ζη-
 μούμενος τὸ σῶμα ἀκιδεῖς τῆς πόλεως
 ἐξελαδῆσεται. πρὸς τοῖς παρακελεύο-
 μεθα μηδ' ἐνὶ ἐξείναι πολλὰς ἐφεξῆς κίονας
 ἐν ταῖς δημοσίαις σοαῖς ταῖς ἀπὸ τοῦ
 καλουμένου μελίου μέχρι τοῦ καπετωλίου
 ἀποφράξαι οἰκήμασιν ἀλλὰ ἐκτανίλῳ
 μόνον ἢ καὶ ἄλλως ἐν μέσῳ τῶν κίωνων κα-
 τα-

κατασκευάζομενοις ἀλλὰ μὴ τὰ τοιαῦτα
 οἰκήματα μὴ ὑπερβαίνειν πλεῖον μὲν
 πολλῶν ἐξ σμυ τοῖς τοίχοις ὑπὲρ τῶν πλα-
 τείων ὕψους διὰ πόδας ἐπὶ α'. ἐκ παντὸς
 διετρόπου διὰ τεσσάρων κίωνων τὰς πα-
 ρόλους ἐλευθέρας καταλιμπανέσθαι τὰς
 ἀπὸ τῶν σμυ ὑπὲρ τὰς πλατείας· καλωπί-
 ζεσθαι δὲ τὰ τοιαῦτα οἰκήματα ἥτοι ἐρ-
 γασθῆναι μαρμαροῖς ἔξωθεν ὥς ἐκάλυ-
 μνόν διδόναι τῇ πόλει ψυχὰς γὰρ δὲ τοῖς
 βαδίζουσι τὰ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις μέρεσι τῇ
 πόλει ἐν τοῖς μέσοις τῶν κίωνων τοποῖς
 κατασκευάζομενα ἐργασθῆναι καθάπερ
 δοκιμάσει ἢ ἐν τῇ πόλει συμφρονήσει με-
 γαλωρέπεια καὶ τοῦ μέτρου γνῆκα καὶ
 τοῦ τρόπου κατασκευάζεσθαι διασπίζομενα
 ἐν ἰσότητι δὲ ἀλλὰ δὴ πᾶσι φυλαττομένης
 ὥς ἐκ μὴ ἐπίτινων γειτόνων ὑπὲρ τραπεζὴν ἐφ'
 ἑτέρων κωλύεσθαι (τούτων κατὰ τὸν εἰρη-
 μόνον τρόπον φανερῶν γηρομνίων καὶ τῆς
 τῶν προτέρων νόμων γνῆσι κεφαλαίοις
 δεξιάς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦτο κρατεῖν δι-
 ασπίζομενα) κακεῖνο μὲν τοῖ νομοθετοῦμεν
 ὥς ἐκ μὴ τὰς τῶν συνεφεκτοῦντων κακο-
 τεχνίας τοῖς ὑπὲρ κείνοις λυμαινέσθαι. πολλοὶ
 γὰρ

γὰρ φθόνου δίκας οὐκ ἄδικήματος ἐν
 τῷ οἰκονομικῷ βουλομένοις ὑφαίνοντο
 ἀναβολῶν αὐτοῖς αἴτιοι γίνονται ὥς τὸν
 οἰκονομὴν ἀρξάμενον εἴτα κωλυθῆντα (ἢ
 τὸ ἔργον ἀτελὲς καταλιπεῖν) ἢ ἀναγκασ-
 μένον ἢ πρὸς τὸ δικαστήριον ἀφελόμενον
 τὸ χρεῖμα ὅθεν τῷ οἰκίᾳ ἐγείρηται ἢ ληψίαν
 ἀναλίσκειν πρὶ τῷ δίκῳ ἢ τὸ πᾶν τῶν
 ἀτοπώτατον μετὰ τὸ ψήφου νικῶσης ὕδι-
 τυχεῖν ἐπὶ καθάπερ ἀλύτοις πρὸς συμπε-
 πλέχθαι δεισμοῖς τὸ κωλύσαντα τὸ ἔρ-
 γον πρὸς χῆματι μὲν ἐφέσεως τὰς κυρίας
 ἀναμνησθῆναι τὸ δὲ ἐμποδίων γίνεσθαι τῇ
 οἰκονομίᾳ ὑπὸ ταῖς τοῦ γένους συμφοραῖς
 δυσφαινομελίου πρὸς ἀπὸρρῶν κοίνῳ ὕδι
 τῶν κοινούτων ὑποθέσεως εἰς ἀφ᾽ ἑαυτοῖς ὕδι
 δαίη κατὰ τῶν τυπωθέντων παρὰ τοῦ δικ-
 νώμονος ἅμα τῷ δοθῆναι παρὰ τοῦ δι-
 καστοῦ τῷ ἀναφορᾷ ἢ τοῦ τυποῦ ἢ γραφοῦ
 καὶ παραφυλαχθείσης κυρίας εἶναι τῷ
 νυνικησῆναι καὶ τὸ ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἅμα ἢ κατὰ
 μόναν εἰς τὸ δικαστήριον τῆς σῆς εἰσιγῆαι
 μεγαλοπρεπείας καὶ τοῦ ἀντιδίκου κλη-
 θῆναι κατὰ τὸ σιωπῆσαι εἰς ἀπειρὸν τὸν ὅρον
 τοῦ διακτητοῦ φανερὸν ποιεῖν ἵνα πάσης
 ἀνα-

ἀναβολῆς ἐκκοπέσης νόμιμον ὑπὸ πείσῃ
 πέραις τῇ ὑποθέσει καὶ μὴ χαμῶνθ' εἰ
 τύχοι παρόντ' ἢ πλησιάζοντ' ἕως
 πολεμήσουσι τοὺς μακροὺς τῶν ἐμπροδίσ-
 μων χρόνους τὸν οἰκοδομῆν βουλευθῆντα
 καὶ μὴ δικάως κωλυθῆντα ζημίας ἀφο-
 ρήτους ὑπομῆναι. παραπλήσιον δὲ εἰ καί
 τις ὑποθέσει τοιαύτῃ εἶναι βουλευθῆν
 μεμφομένῳ τοῖς παρὰ τῆς σῆς μεγαλο-
 πρεπείας ἐφηρισμένοις παραχρηματικῶν
 καλυμνίων *CONSULTATIONA*
 γίνεσθαι καὶ δίδωσθαι καὶ αὐτοὶ καὶ ἑλ-
 γονικῶς σκοπεῖσθαι κατὰ τὸ εἰσθῆναι
 τῶν ψήφων ἐν ἑλ' θέω ἡμῶν παλατίῳ
 μηδεμίαν ἀναβολῆς γινομένης γινωσκέ-
 τωσαν δὲ πάντες ὅσοι κωλύειν ὑδιχει-
 ροῦσι τοὺς οἰκοδομοῦντας ὡς ἐπὶ κηθῆν-
 τας καὶ τὰς ζημίας αὐτοῖς πάσας τὰς
 συμβολὰς καταθήσουσι καὶ τῶν τῶν
 ὑλῶν τιμῶν ἅς εἰκὸς διαφθαρήναι ἢ χεί-
 ρους γίνεσθαι ἐν ἑλ' τῆς δίκης χρόνῳ καὶ
 τῶν οὐδὲν δικάως ὑδιχειρυσάντων οἰκοδο-
 μῆν εἰ ἢ κηθῆν καὶ τὰς ζημίας ἑλ' κε-
 κωλυῖν τὸ οἰκοδόμημα καὶ δίκῃ ἐπ' αὐ-
 πορί θύτῳ ἡναγχασμένῳ κατακλινῆναι

παῖσα

πᾶσαν μὲντοι τοιούτῳ δίκῃ ὅζ' ἀπο-
 φάσεως μόνου τοῦ δικασκείου τοῦ σου
 μεγέθους κρίνεσθαι κελεύμεν καὶ μήτε
 ἄλλοι τινὰ τῶν ἐνδόξων ἀρχόντων ἀκροά-
 σασθαι τοιούτης ὑποθέσεως μήτε τινὰς
 τῶν ἀγωνιζομένων τοιούτῳ ὑπόθεσιν
 στρατίας ἢ φόρου χεῖσθαι παρὰ γραφῇ
 ὥστε καὶ τὸ μὴ δικάσασθαι ἢ μὴ καταδικᾶσθαι
 τὰς ζημίας ὅσας δοῦναι τῇ ψήφῳ τοῦ ἐν-
 δοξοτάτου ἐπάρχου ἢ πόλεως ἢ τοῦ παρ'
 αὐτοῦ διογνέου διακτητοῦ πρὸς αὐτὴν
 ἀλλὰ τὴν ἀπαίτησιν ὑπομνήειν τὸν ἡγε-
 τήντα δὲ τῆς τάξεως τῆς σῆς μεγαλοπρε-
 πείας μηδενὸς ὑπὸ τούτῳ χρωμένου φόρου
 παρὰ γραφῇ προνοεῖτω δὲ ἡ σὴ μεγαλοπρε-
 πεία τὸ μὴ τινὰς τῶν ἐργολάβων ἢ τεχνι-
 τῶν ἀρξάμενους ἔργου ὅσοι καὶ ἀλιμπανίην
 ἀτελεῖς ἀλλ' αὐτὸν μὲν τὸν ἀρξάμενον λαμ-
 βάνοντα τὸν μετ' αὐτὸν ἀναγκάζετω πληροῦν
 τὸ ἔργον ἢ δίδόναι τὴν ἐντολὴν συμβαί-
 νουσαν ζημίαν τῷ οἰκονομοῦντι καὶ πᾶσαν
 τὴν ἐκ τῶν μὴ τὸ ἔργον γινομένην βλάβην.
 εἰ δὲ πρὶν ἢ τὴν ἐντολὴν εἴη τυχόν ὅτι οὗτοισι ἀμαρτῶν
 πληγὰς τε λαμβανέτω καὶ ἐκβαλλέτω ἢ
 πόλεως μὴ κωλύετω δὲ ἑτέρῳ τῆς αὐτῆς
 τέχνης

τέχνες τὸ παρ' ἑτέρου ἀρχὴν ἐκ πληρωμῶν
 ὅπου ἐγνωμὴν κολμᾶσαι κατὰ τῶν οἰκο-
 δομουμάτων οἰκίας παρὰ τῶν ἐργολάβων
 τεχνιτῶν οὔτε αὐτῶν τὸ τέλειον ὑπὸ τιθέν-
 των οἷς ἤρξαντο ἐργάζεσθαι οὐδὲ ἑτέρους
 τὰ αὐτὰ ἔργα ἀναπληρωμῶν συγχωρομύ-
 των ἀλλὰ ὅντιν ἐκ ἀφόρητον ζῆμιν ὅν-
 τούθην τοῖς τὰς οἰκίας κατασκευάζουσι
 μηχανωμένοι οἱ δὲ παρὰ τὸν μὲν τὸ πρῶ-
 ἑτέρου ἀρχὴν ἐκ πληρωσῶν δι' αὐτὸ πρὸς
 ὅτι ἐπὶ τῷ ἤρξαντο καὶ αὐτὸς παραπλησίαν
 τῷ καταλιπόντι τὸ ἔργον ὑπεχέτω δίκην.

ἐκ τοῦ κατασχεύου μέρους τῆς ὑποκομῆς
 τῆς γ. διατάξεως τοῦ ια. τίτλου
 τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Μήτε μοναχὸς μήτε ἐπὶ τῷ τῆς ὁν δι-
 μοσίῳ τόπῳ ἢ ὅν ὡς θεὰ ἐπιτελεῖται
 σωρὸν ἐπιβαλλέτω ἢ λείψανον ἁγίου.

ἐκ τοῦ κατὰ σκεύους μέρους τῆς ἐπιτομῆς
 τῆς ιβ. διατάξεως τοῦ μζ. τίτλου
 τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Μὴ δὲ πρὸς ξήνοισι τῆς ἐξωρῶμης οἰκῆσαι
 διαθίσεως ἀδελφότητος σωιστάδου

καὶ τις ὡς ἀδελφὸς ἀπολειφθὴς κληρο-
νόμος γραφῇ, ἐκπιπῆτω ἐν κληρονομίᾳς.
ἡ δέ τις μμεῖδαι ὀφείλει τῷ φύσιν, ὁ δὲ
δὲ ἐκ τῷ γυναι ἀδελφῷ.

ἐκ τῶν παρατίτλων μέρθ τῆς ὑπομῆς
ἐλ.σ. Διατάξεως τοῦ τετάρτου τίτλου
τοῦ θ. βιβλίου τοῦ κώδικος
ἧς ἡ ἀρχὴ οὕτως ἔστι.

Ο θεοφιλέστατος ἡ τοῦ ἐπίσκοπου
μῆσαν ἐκάστης ἐβδομάδος ἡμέραν ἢ τῷ
τετράδῳ ἢ τῷ παρασκυλίῳ τὰς φυλα-
κὰς διεξυπάτω.

ἐκ τοῦ κατὰ σοιχείου μέρθ ἐλ. αὐτῆς
διατάξεως.

Ο κατὰ σχεθεῖς μὴ ὑπὲρ πολλῷ χρόνον
μεινέτω ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ γὰρ αὐτὸν
σωτόμως ἀπολυθῆναι ἢ σωτόμως τι-
μωρηθῆναι. κελούμενον οὕτως τὸν ὑπομνη-
ματογράφον ἀφ' οὗ ἐβλήθη τις ἐν τῇ φυ-
λακῇ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἕως τριάκοντα
ἡμερῶν πρὸς φέρειν ὅτι ἀρχοντεῖ τῷ γνώ-
σιν τῶν εὐκεκλησμένων ἐν ἡδὲ ποδὶ ἐχέει
καὶ τῷ ποιότητι τῶν ἀμαρτημάτων. εἰ δὲ
μὴ ταῦτα γένηται ἢ μὴ τάξις κ. λιτρῶν
χρυσίου

χρυσίου πρὸς πμωρηθήσεται ὁ δὲ ἄρχων
 ἐκπλήρωσιν τῆς ἀξίας. χρυσίου λιτρῶν γν
 τοῖς ἡμετέροις εἰσαχθήσεται θησαυροῖς.
 οὐδένα χρὴ ἐμβάλλεσθαι φυλακῇ χωρὶς κε-
 λούσεως τῶν μεγάλων ἀρχόντων ἢ τῶν
 κατὰ τῶν τόπων ἐκδίκων. χρὴ δὲ τὸν ἐπί-
 σκόπον κατὰ τετραδῶν ἢ παρασκευῇ
 ὑποσκέπτεσθαι τοὺς ἐνφυλακῇ ὅτι πᾶσι
 κλείδουσι καὶ εἰ μὴ δούλοι εἰσὶν ἔσω. † † κ.
 ἡμῶν ἐκβάλλεσθαι αὐτοὺς ἢ σωφρονιζο-
 μένους καὶ τοῖς διαπύτοις παραδιδόμε-
 νους ἢ ἐὰν μὴ φαίνεται ὁ διαπύτης ἀπο-
 λύει αὐτοὺς. εἰ δὲ ἐλδύθοροι εἰσὶν ὑπὸ ἀτα-
 ξία κατεχόμενοι παραχρῆμα κρίνειν αὐ-
 τῶν ἢ ἐὰν ἄλλης δὴ ποτε αἰτίας παραχρῆμα
 αὐτοὺς ἐγγυητὰς. εἰ δὲ μὴ ἔχωσι ἐγγυητὰς
 εἰ μὴ ὑπὲρ ἐγκλήματι κατέχονται χωρὶς
 φόνου γντάχει αὐτοὺς κρίνειν. εἰ δὲ κε-
 φαλικὸν ὅτι τὸ ἐγκλημα ἔσω λ. ἡμῶν
 ἐὰν δὲ μετὰ χρῆσιν πλείονος ὑπορθέσεως
 μηδικοῦ παρέχοντο αἰτίαν τοῦ ἐγκε-
 κλεισμένου διαδύειν αὐτῶν ὑπὸ ὁμοσῖα
 ἵνα τὸ ψῆφος γγύηται κατ' αὐτὸ ἐὰν ἀπο-
 λειφθῇ. ἐὰν δὲ φόνου ὅτι εἰ μὴ ἀπὸ ἀνα-
 φοράς δημοσιολόντων ἔσω ἐξέμωδον κρί-

νεῖναι εἰδότες τῶν δημοσιουόντων ὅτι ἂν
 ψεύδονται τῇ αὐτῇ ὑπόκρινται ζυμωρία.
 εἰ δέ τις ἐγγραφέμενος αὐτῶν γέγονε ἐν
 γνώμῃς δίδωσαι αὐτὸν ὑπὸ ἐγγίας ἢ ἂν μὴ
 ὁπορῇ ἐγγυητῶν μεῖναι μὲν γὰρ τῷ δεσμο-
 τηρίῳ τέμνειναι δὲ τὴν δίκην γὰρ τὸς ἐν-
 αὐτοῖ. προλήψετο δ' ἡ παρ' αὐτῷ γηρομενίας
 ὥς ὑπόδιδμενος εἶναι αὐτὸν γὰρ τῇ φρουρᾷ
 ἕως ὅτε παρὰ τῇ ἡ δίκη. εἰ δ' ἡ δὴ ψήφος
 γέγονε πόρι τῶν ἐγκεκλεισμένων ἐκβιβά-
 ζειν αὐτὴν εἴτε σώματι καὶ εἴτε χρημα-
 τικῇ.

ἐκ τοῦ δὲ σαδείου μέρους τῆς ἐπιτομῆς
 ἐν αὐτῇ διατάξεως.

Ἐπὶ τῶν χρηματικῶν αἰτήσεων ὁ μὴ
 ὁπορῶν ἐγγυητῶν πρᾶσχειν ὁκότες
 πλείον τῶν λ. ἢ ὁπορῶν μεῖναι γὰρ τῇ φυλακῇ,
 εἰ ὅτι χρειαὶ ὅτι πλείονος ὑποδέσσεως ὁφείλει
 ὁζωμοσίᾳ καταπισκευθῆναι.

καὶ πάλιν.

Ἐὰν ὁ ἀναφορᾶς δημοσίων προσώπων
 ὑπὸ φόνο κατ' ἐνεχθῶσι ζῆτες, οὐκ ὁφεί-
 λουσιν

λουσιν ἐχρηταῖς καταπισθῆναι ἀλλὰ
βληθῆναι εἰς φυλακὴν μέχρι ἐξαμήνου
παραουμένου τοῦ πράγματ^Θ. εἰ δὲ ὑπὸ
ἰδιωτῶν κατηγορηζώσι δειλονότι μετὰ
ἡγερέφων νομίμων, ὁφείλουσιν ἐγγύας δι-
δόναι ἢ μένειν ἐν τῇ φυλακῇ ἕως ἐνιαυτοῦ
τεμνομένου τοῦ πράγματ^Θ.

ἐκ τῶν παρατίτλων μὲν^Θ τῆς ἐπιτομῆς
ϥλ. β. διατάξεως τοῦ ε. τίτλου τοῦ αὐτοῦ
βιβλίου ἧς ἡ ἀρχὴ ἰδιωτικᾶς.

Εὰν τις ἐμβληθῇ ἐν ἰδιωτικῇ φυλακῇ
προνοία τῶν θεοφιλεσάτων ἐπισκο-
πων ἀφελείῳ πρᾶγματ^Θ φυλακῆς.
σημείωσαι ὅτι ῥαθυμουμένου τούτου τοῦ
πράγματ^Θ εἰ δὲ τὸν ἐπίσκοπον ἀναφέρειν
ῥᾶ κατὰ καιρὸν προεσῶτι τῶν θείων πρι-
βάτων ὧν γὰρ φησὶ μὴ ποιήσαν^{Ιδ} ὅτι
παρὰ μόνῳ τὴν οὐσίαν ἀλλὰ καὶ τὸν πᾶν
τὴν σωτηρίαν αὐτὴν ὑποτάσσονται κίν-
δυνον.

ἐκ τοῦ θεοφώρου τοῦ ἑρμου πολίτου ἐπιτομῆς
ϥλ. αὐτῆς διατάξεως.

N 3 ὁ νόμ^Θ

Ονόμαζον Βούλεται ἰδιώτῃ ἔχει
 φυλακῇ ἰδίαν. ἀλλὰ τὸν ἔχοντα κα-
 τὰ τὸν ἀναγκάζει τοῖς ἀρχουσι προσί-
 ναι. καὶ οἱ εἰσιπεῖνσι δικασίῳ φυλα-
 κῇ γυνέσθαι, ὡς τρέπουσι ἴδιον. εἰ δὲ οὕτως
 μὴ φροντίσας, ὁ ἰδιώτης κατὰ τὴν τὸν αὐ-
 τὸν δικὸν αὐτοῦ γὰρ φιλακῇ ἰδίᾳ, ἀπὸ μέρους
 οὐκ ἔστι. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῇ μὲν ὑποκείσεται.
 καὶ τοσαύτας ἡμέρας γὰρ δημοσίᾳ φρουρᾷ
 διάξει, ὅσας ἐποίησεν ὁ παρ' αὐτοῦ ἐγκλη-
 μαίς ἰδιωτικῇ φυλακῇ ὁ ποίας καὶ εἰν τύ-
 χης ἐκ πίπτει καὶ τὴν κατ' ἐκείνου ἀγωγῆς.
 διδῶσι δὲ ἄλλοι καὶ τοῖς ὡς τῶν ποίσις ἐκ
 βάλλει καὶ τοὺς ἐμβαλλομένους ταῖς ἰδιω-
 τικαῖς φυλακαῖς, καὶ τοῖς τῇ ἐπαρχίῳ
 ἀρχουσι οὖς τινὰς ἔρχονται. καὶ τοῖς τῆς
 ἰδιοσυλίας ὑποβάλλει ἐγκλήματι ἐὰν ῥα-
 θυμήσῃ, καὶ τοὺς πρώτους τὴν τάξεως
 αὐτῶν.

ἐκ τοῦ κατασχοιχείου ἢ ὑπὸ τὴν τῆς 1. Δια-
 τάξεως τοῦ 19. τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Οἱ μαθηματικοὶ τὰς δικίας βίβλους
 ἐπ' ὅφεισι τῇ ὡς τῶν ποίσις κατέτωσαν.
 οὕτως τῇ ἐξδοσὶς θρησκείας παρὰ διδύ-
 δωσαν

δωσαν μηδεμίαν ἐπανόδου πρὸς τὴν οὐ-
κίαν πλάνην ἐλπίδα φυλάττοντες μὴ
ἀνέχμενοι δὲ καὶ τῇ ῥώμῃ αὐτῆς καὶ τῇς
ἐν ἑκάσῃ πόλει διαγωγῇς ἐκβληθέντωνται.
εἰ γὰρ μετὰ ταῦτα ἢ ἐν πόλει φανῶσιν ἢ
ταῖς αὐτῶν χωμαῖσι διδασκαλίας ἐξο-
ριζώσων.

ἐκ τοῦ κατὰ σοιχείου μέρους τῆς ὑποτομῆς
τῆς β. διατάξεως τοῦ λζ. τίτλου
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Οἱ ἀπελάττει ἀπαξ μὲν ὅσον πλημμε-
λυντὸς τυπῆδωσαν. ἐκ δὲ οὐτέρου δὲ
διαπραττόμενοι ἐξοριζώσων. εἰ δὲ καὶ
τρίτον φωραβῆν τὸ βιοῦτο κατατολμῶν-
τος χειροκτενέωσαν, τῆς ἀπειλαδείσεως
ἀγέλης ἀκλονότι τῇ ἰδίᾳ διαποσεία παρ'
αὐτῶν ἀποκαθισκαμένης.

ἐκ τῶν παρατίτλων μέρους τῆς ὑποτομῆς
τῆς β. διατάξεως τοῦ μζ. τίτλου τοῦ
αὐτοῦ βιβλίου ἢς ἡ ἀρχὴ
θεωριζομένη.

Οἱ κατὰ τὸ πορὶ ἐπίσημοι φρονιζέτω-
σαν παραφυλαχθῆναι ὑπὸ τοῖς ἐξο-
ριζομένοις διὼκεως ἢ ἐπίτινα χρόνον ῥη-
τὸν τὰ πρὸς ἐταγμένα τῇ διατάξει.

ἐκ τοῦ δὲ διαδείου μέρεος τῆς ἐπιτομῆς
 ρη. α. διατάξεως τοῦ μθ. τίτλου
 τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Οἱ ἔχοντες πράγματα τοῦ κατακρι-
 θέντος ὑπὸ τυραννίδος ἐν τῇ βασιλίδι
 πόλει εἰσὼ δ' ὅς μιν ἢ εἰσὼ ὀκτὼ ἐν ταῖς
 ἐπαρχείαις ὀφείλουσι καταμύνουςαι ἐπὶ
 τοῖς μετὰ τῶν πραγμάτων τὸ τετραπλά-
 σιον παρέχουσιν.

ἐκ τοῦ κατασχεύου ἐτορὰ ἐπιτομή ρη
 αὐτῆς διατάξεως.

Εάν τις ὡς ὑπὸ τυραννίδος ἐλεγχθεὶς
 δήμευσιν ὑπομείνη οἱ μὲν ἔχοντες
 αὐτοῦ πράγματα καὶ διάγοντες ἐν τῇ
 βασιλίδι πόλει εἰσὼ δ' ὅς μιν ὀφείλου-
 σιν αὐτὰ προσαγγέλειν. εἰ δὲ μὴ διάγοντες
 ἐν αὐτῇ εἰσὼ ὀκτὼ μύρων. εἰ δὲ μὴ τοῦτο
 ποιήσουσιν μετὰ τῶν πραγμάτων τὸ τε-
 τραπλῶν παρέχουσι.

ἐκ τῶν 5. βιβλίου τῶν βασιλικῶν μέρεος
 ρη. α. διατάξεως τοῦ α. τίτλου τοῦ 1.
 βιβλίου τοῦ κώδικος.

Πᾶσα δημοσία δίκη ἐνδὸς ἑξ μην-
νδρ μετὰ τῷ προκάταρξιν με-
τρηγῶν πληρούσθω, εἰ μὴ ἄρα
συμβῇ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἢ πρόσωπα ἢ
δικαιώματα τινὰ ἑτέρωθεν ἐπαρχιῶν
ἄχθῃναι ἢ τῷ βασιλεὶ ἢ πόλει ἢ ἀντοῖ
οἱ ἐναγόμενοι τῷ αἰτίαν ὑποδείξουσιν πα-
ράσχουσιν ὡς ἀπαράσκητοι.

ἐκ τοῦ ὕσταθις πόρι χρονικῶν διασημάτων
μέριον ἐπιτομῆς τῆς αὐτῆς
διατάξεως.

Πᾶσα φισκαλία δίκη ἔτοι τοῦ δη-
μοσίου ταμείου ἄσθω ἑξ μηνῶν μετὰ
τὴν προκάταρξιν ὑποδείξουσιν, εἰ μὴ
ἄρα ὑπερθεσις ἀναγκαῖα ᾖ, ὡς βιβλίου
1. τοῦ κώδικος τίτλου. α. διατ. 1 α. τῷ δὲ
βασιλικῶν βιβλίου. ν. 5. τίτλου. β. κεφα-
λαίον τελουταῖον.

ἐκ τοῦ ἀσκήτως ἔτοι ἐκ τῶν βασιλικῶν ἢ δια-
ταξίς 3. τοῦ γ. τίτλου τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Ἄνδρες ἄνω Ζήνων.*

Εὰν δημοδότης πρὸς ἡ δημοσία πι-
πράσκειται ἑξέσι καὶ ἑξ ἡμέραις τῶν

N 5 ἰδίο.

ἐδιοκτῆτων τοῦ βασιλέως καὶ τῆ σχολῆ
 τῶν παλατίνων καὶ τοῦ δημοσίου
 σωτηρίῳ ἀγορεύειν τινὰ πράγματα ἐκ
 ταύτης τῆ οὐσίας μηδενὸς διαβάλλοντος
 τὸ σωάλαγμα. Ρ Ρ. ΙΙΙ. ΚΑΛ.
 ΑΥΓ. ΡΟSΤ. CΟNS.*

ἐκ τῶν παρατίτλων μέρεθ τῆς ὑδιτομῆς
 τῆ. ι. Διατάξεως τοῦ. θ. ἡ. ι. β. τίτλου
 τῆ. ι. βιβλίου τοῦ κώδικος ἧς
 ἡ ἀρχὴ θεωρεῖται.

Σημείωσαι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ταξεύ-
 της δυνάμει γίνεσθαι κληροῖ καὶ
 δημοσία χρῆσθαι, ἐπὶ τῷ ᾧ λόγῳ ὅτι βλ-
 μηρῶς καὶ ῥιψοκινδυνῶς ἐρῶται ἢ ὑπὸ
 τούτου χειροτονία.

ἐκ τῶν βασιλικῶν μέρεθ τῆς Διατάξεως
 ζ. τοῦ ι. α. τίτλου τῆ αὐτοῦ βιβλίου.

Ὅτε οἰκέτῃ οὔτε ἐλθόντῳ ἔξει κατὰ
 μὴνύειν ὅθεν μηδὲς δὺλα βείδω μήτε
 θανάτῳ μήτε οὐσίας ἀφάρεσι. εἰ δέ τις
 ἢ ἄλλως πῶς καταμύσει τινὰ ἢ ὡς ἐν-
 ρόντα θησαυρὸν διαβάλοι, οἰκέτης μὲν ὢν
 παρα-

παράρχημα διδύδω πυρί, καὶ μάλιστ' εἰ
τοῦ λεωπότου κατηγορεῖ. ἐλεύθερο δὲ
ὑπάρχων καὶ εἰ οὐσίας ἐκπύπλων καὶ πῆς
πολιτείας ἔξω τῶν ὄρων τῆς ῥωμαϊκῆς γι-
νέδω βασιλείας.

ἐκ τοῦ ρ. κεφαλαίου τοῦ α. τίτλου τδς.
βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὡς θεόδωρο
φησὶ, μέρο εἰς αὐτῆς διατάξεως.

Μήτε οὐκ τῆς ἰσλικῆς προουσίας,
μήτε τις ἐτόρο τῶν γν. κωνσταντι-
νου πόλει ἢ γν. τῆς ἐπαρχίας ἀρχόντων
τοῦ πορὶ θησαυροῦ καταμηνύοντα προσ-
διχεῖδω. εἰ δὲ πορὶ τινος ἐτόρου φισκα-
λίου προσπαγγέλει ὑπὸ ἐγγύλῳ θυθὺς οὐκ
ἔσθω. ἐλιτρώει γινέδω. καὶ μὴ δὲ ἐς σφρα-
γὶς ἢ ἀνάγραφον, ἢ κενισμὸς ὁ τυχὼν ὑπὸ
τοῖς προσπαγγελθεῖσι προσδρχέδω πράγ-
μασι πρὸ διακρίσεως ἐγγράφου.

ἐκ τοῦ ρ. τίτλου τδς βιβλίου τῶν αὐτῶν
μέρο τῆς διατάξεως θ. τδς αὐτοῦ
τίτλου, ἢ ἐπιτομὴ εἰς αὐτῆς.

Μὴ ἐξέσω τοῖς τοῦ δημοσίου σωκ-
γόροις λέγειν ὡς προληχθέντων τινὰ
κατέ-

κατέσχειρ δημόσια, καὶ δὴ ταύτης τῆς
 ἀφανοῦς κατηγορίας ἐπιβυλδύειν ἑτέροις,
 ἀλλὰ καὶ ὁ καταμλυυτῆς παρέσω, καὶ ἡ
 ποιότης αὐτοῦ σηπείδω, καὶ μηδὲ ὕος
 πατρός ἢ μητρός, ἢ ἀπελδύθωρ & πάρω-
 να ὑπὸ δημοσίοις καταμλυνέτω, μηδὲ ὁ
 δξωείαρ ὑπομείνας, ἢ ἐπὶ συνηφαντία
 κατακειθείς. ἢ πληγὰς παρὰ τοῦ ἀρχον-
 τος & λεξάμην & .μηδὲ ἑτέρου πρόσωπον
 ἀπὸ νόμου εἰργόμενον ἀκούεω. οἰκέτης δὲ
 ἢ ὑπὸ δημοσία αἰτία ἢ ὑπὸ ἄλλῃ τινὶ τοῦ
 δεσπότης κατηγορῶν γὰρ αὐτῷ τὸ φθέγγε-
 σθαι τὴν κατηγορίαν ἀποτεμνέω. εἰ καὶ
 ἀληθὺς κατὰ τοῦ δεσπότης. καὶ ἡ χολὴ
 δὲ τῶν παλατίνων εἰς καταμλυνύση ἑνὸς
 (μόνη γάρ αὕτη καὶ δύνει) καταμλυνύει
 καὶ ἀναγκάζεται) ἢ καὶ ἑτέρω & ὅκ τοῦ
 νόμου συγχωρούμεν & μνημονδύετω τοῦ
 καταμλυνόντος & ὅτῃ δημοσίου προεσῶς
 καὶ εἰ μὲν ὑπὸ βασιλίδος πόλεως δξίμ
 ὁ καταμλυνθεὶς ἐκ διαλαλιάς τοῦ κόμητος
 τῶν ἰδικῶν ὑπομνησκέω καὶ μηδὲν
 πλέον πάση τῇ τῶν παλατίνων σχολῇ
 καὶ τῷ ἱππὶ καιρὸν πριμηνείω καὶ τοῖς τοῦ
 δημοσίου σωηγόροις δίδετω τῶν τρισαρίων

νομομάτων μήτε ὑπὲρ τῆς ὑπομνήσεως
 μήτε ὑπὲρ προβολῆς τοῦ ἐντολέως καθε-
 κέστω δὲ διέκγνωσιμὰ νημομοσμένα δια-
 πανήματα ἐν τῷ εἰρημνῷ δικαστηρίῳ
 παρέχεται, καὶ ὑπὲρ τῆς διαγνώσεως αὐτῆς
 καὶ ὑπὲρ τῆς τῷ πεπραγμένων ἐκλήψεως
 καὶ αὐθιγῶν μὲν ὡς ἀπαλλαγήσῃ τῇ
 δίκης. εἰ δὲ ὑπὸ δυνάμει φανείη μὴ αὐτὰ
 μόνον ἀπορῆχον δύεσκειται πράγματα,
 ἢ τὸ χρεὸς ὁποῦ ἐχρεώσῃ ἀποδιδόντω ἀλλὰ
 καὶ τὰ σύμβασιμὰ τῷ ταμίῳ διαπανή-
 ματα ἐν διπλάσιον δίδόντω ὑπὲρ τῶν μάτην
 ἐδικάσαντο. ἐὰν δὲ πράγματα μόνον κατὰ
 μὴνύεται ὡς διαφέροντα τῷ ἰδρωτάτῳ
 ταμίῳ ἀγνοῖται δὲ ὁ ταῦτα διακρατῶν
 καὶ ἐν τῇ βασιλίᾳ πόλει τὰ πράγματα
 ἢ ὑπὸ τῷ αὐτῆς ἐνορίᾳ ἢ ἀκινήτοις μὴ
 ἔσιν αὐτοῖς μὴ ὑπεβαλέτω τίτλους ἢ χολὰ
 τῷ παλατίῳ, μήτε ὑπεβαλέτω αὐτοῖς.
 ἀλλὰ προγράμματα προτιθέτω ὁ νόμος
 τῷ ἰδιοκτῆτῳ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς πε-
 ριφανέσι τοποῖς τῇ βασιλίᾳ καὶ ἐν οἷς
 τὰ πράγματα διάκειται, ὑπετρέπων ἐκά-
 στα ἀντιποιοιμὲν τούτων τῶν πραγμά-
 των εἰσω τριάκοντα ἡμέρας κατὰ λαμβάνειν
 τὰ αὐτὰ

τὸ αὐτοῦ δικασήριον, καὶ συνίσταται τοῖς
 ἐαυτοῦ δικαίοις ὑπὸ ταῖς ἐρημνίαις λα-
 πανάαις εἴτε αὐτὸς ὁ κατέχων τὰ πράγματα
 βούλεται ἀπαντῆσαι, εἴτε φίλος αὐτοῦ
 εἴτε οἰκέτης, εἴτε ἀπελιδύθη ὅταν ἀπε-
 σιρὸ τῇ ἀληθείᾳ ταῦτα κατέχων πληρου-
 μνῶν καὶ ὑπὸ αὐτῷ πάντων ὅσα πόρι τῇ
 φύλακῃ τῆς νομῆς νομοθετεῖται. ἐὰν
 δὲ μήτε αὐτὸς ὁ τῆς ὑποθέσεως κύριος,
 μήτε γυνὸς αὐτοῦ νεμόμενος, μήτε φύ-
 λαξ ἢ νομῆς φανείη εἰσὶν τριάκοντα ἡμε-
 ρῶν καὶ ὅσον αὐτὸ γήνηται δῆλον γνῶσι
 μνήμασι γινέσθω μὲν ὑπὸ νομῆς τῇ πρᾶγ-
 μάτῳ τὸ ταμείου μηδενὸς προκείμενον
 ἐπαγομένην ἢ κυρίῳ τῶν πραγμάτων
 γνῶσι ταῖς ἀρμοζούσαις αὐτῷ πόρι τούτων
 δικαολογίαις. εἰ δὲ κινητὰ ἢ αὐτοκίνητα
 εἴη τὰ καταγγελθέντα πράγματα, μηδὲ
 ταῦτα κατεχέτω τις προπετῶς ἀλλ' ἀνα-
 ζητείτω ὁ ταῦτα νεμόμενος ἢ ὑπομνη-
 θείς ἀγוניζέσθω τὴν δίκην ὑπὸ τοῖς ἐρη-
 μνίοις λαπανήμασι καὶ ὅροις δῖα δὲ πάν-
 των τῇ γνῶμῳ τρόπῳ καὶ ἀποδείξεων
 ἔγγραφῶν καὶ ἀρχαῶν ἀνδρεινὰ δὲ τὰ
 πράγματα καὶ δῖα τῇ δυναμνῶν εἰδὲ γνᾶε
 τὸ

τὸ ἀληθὲς πρὸς ὧν, εἰδὲν τὸ πρὸς ἄγα-
 μῆνον ὡς ἐὰν ἐπὶ τῇ οὐ μόνον τὰ πόρι τῶν
 δίκῃ γινόμενα δαπανήματα ἀπαλιθῇ-
 σεταὶ ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα παρ'
 αὐτῷ φανέντα καὶ τῶν ζυγίων διατίμῃσι.
 ταῦτα καθόλου πόρι τῶν δημοσίων πραγ-
 μάτων ἢ διατάξεις νομοθετήσας ἀδιφεί-
 λωτον ἰδὲν νομοθεσίαν πόρι τῶν δια-
 τυραννίσας δημονομεσίαν λέγουσα καὶ αὐτὴ
 ζυγοῖς καταμύνοντα καὶ μὴ μὴν τῶν κα-
 λῶν, ἀλλὰ ἐποίμως προσέχεται καὶ εἰ μὴ
 συνεφαντίσωσιν οἱ προσαγγέλαντες ὁ
 μοίως τοῖς ἄλλοις μὴν ταῖς αὐτοῦς τιμω-
 ρεῖσθαι. ἐὰν δὲ διαλέγῃσι τὰ μὴν θέντα
 μὴ μόνον ἀπαλλάττειν τὴν τιμωρίας ἀλλὰ
 καὶ ὁγοδύω μοῖραν τῶν προσαγγελθέντων
 πραγμάτων αὐτοῦς κομῆσαι, τοὺς δὲ κα-
 ταγγελθέντας ἐὰν μὴ τὰ παρ' αὐτῶν κα-
 τεχόμενα πράγματα ἢ τοῖς ἢ οὐσία πᾶσαι
 ἐλάττω εἴη τῶν πρὸς τῇ τοῦ χρυσίου
 λίτρῶν πρὸς τῶν διατίμῃσι αὐτῶν τὰς
 ἐγγύας δίδουαι. εἰ δὲ ὑποβρίναι τὰς πρὸς
 τῇ λίτρῃς ἄλλοι μὴ τῶν πρὸς τῇ κοινῇ
 παρέχειν καὶ αὐτοῦς τὰς ἐγγύας, αὐτὴ δὲ τῇ
 λοιπῇ προσέτητι διομνύσθαι πρὸς ἐγγύας
 ἐν τῇ

ἐν ὁμοσίᾳ ὡς περὶ δούσωσι τῷ δι-
 καστῇ αὐτοὶ ἢ οἱ τούτων ἐντολαὶ καὶ
 οὐκ ἀπολειφθήσονται τοῦ δικαστοῦ
 τῶν θεῶν ἰδικῶν τοῦ βασιλέως, ἐὰν δὲ μετὰ
 τὴν ὁμοσίαν ἀπολειφθῇ τὸ τρίτον
 κληθεῖν ἐκαστὴς κλήσεως ὑπὲρ δέκα ἡ-
 μέρας γυμνάσις, γίνηται δὲ καὶ τελεα
 κατ' αὐτῶν κηρύγματα, καὶ μήτε οὕτως
 φανείν αὐτοὶ ἢ οἱ ἐντολαὶ αὐτῶν ἢ διεκ-
 δικηταὶ ὑδιβαίνετω μὲν τοῖς πρᾶγμασι
 τὸ ἰδρώτατον ταμεῖον φυλάττειν δὲ
 τὸ ἀπόκριτον τοῖς ἀπολιμπανομένοις. εἰ
 δὲ τὰ προσαγγελθέντα πρᾶγματ' ἐν ἐπαρ-
 χίᾳ διακινῶνται ἢ ἢ ἀφ' αὐτοῦ κινούμενος
 ὁ δὲ ἐπαρχίας ἀρχὴν ἢ ἐκ πρᾶξεως τοῦ
 νόμου τῶν ἰδικῶν τοῦ βασιλέως ἐξετάζῃ
 τὴν ὑπόθεσιν μηδὲν ταραχῶδους μηδὲ
 βίας γινέσθω, ἀλλὰ τὰ μὲν δ' ἀπανήματα
 δι' ἰκῆς εἰς τὸ τρίτον μέρος τῶν ἐν τῇ βα-
 σιλίδι πόλει γινομένων πρὸς ἐχέσθω. ἕκαστος
 δὲ προσαγγέλων ἢ τῷ νόμῳ τῶν θεῶν
 ἰδικῶν τοῦ βασιλέως ἢ τῇ σχολῇ τῶν πα-
 λαῖνων ἢ τοῖς λαμπρωτάτοις τοῖς δημοσί-
 σιωνόχοις ἢ τοῖς λαμπρωτάτοις ἀρχουσι
 τῶν ἐπαρχιῶν γινώσκειτω ὡς εἴτε ὑδιμέντας
 τῇ δι-

τῇ δὲ φανείᾳ συνεισφάντης ἐπεὶ ἀποστῇ
κατηγορίας καὶ ἀφανὲς γήνοιτο σύμμε-
τρον μὲν ἔχον ποδουσίαν καὶ μὴ δειλιῶς
τῷ ἐν αὐτῇ τιμωρίαν, καὶ πληγὰς βα-
ρυτάτας ὑπομένει καὶ διλιμνικῶς θύει-
ζιτο. εἰ μὲν δὲ στρατείαν ἔχη ἢ σεμνὸν αὐτῇ
διδύμα ἢ ποδουσίαν ἀρκοῦσαν, ἐκπύῃ
καὶ τῆς στρατείας καὶ φιλοσύας καὶ οὐδὲ
τῷ βασιλίδι πόλιν ὅδε τῷ ἐπαρχίαν
οἰκῆσαι συγχωρεῖται παραφυλατῶντων
τὸν νόμον πᾶσι κόμηται τῶν ἰδικῶν τοῦ
βασιλέως καὶ φιλοπομπίας αὐτῶν πολῶν
καὶ τοῦ παραβαίνοντος ἀντὶ ἐφ' ἐκάστη
κεφαλαίᾳ πωτήκοντα χρυσίου λίτρας
πρόσιμον ἀπαυτομνήου. εἰ δὲ ἐν ἐπαρχίᾳ
παραβαθῇ πὶ τούτων ἐφ' ἐκάστη αἰτία
αὐτὰ τριάκοντα χρυσίου λιτρῶν καὶ οἱ τῶν
ἐπαρχιῶν ἄρχοντες καὶ αἱ πειθόμεναι
τάξεις αὐτοῖς ἀπαυτέδωσαν. ἵνα δὲ τὰ
τῶν προσίμων τούτων μὴ λανθανῇ, ἔξει
καὶ αὐτοῖς τοῖς ἰδικημένοις κατὰ μὲν ἑνὶ
τὸν παραβάτα τὸν νόμον καὶ προκαγγέ-
λας τοῦ δευσεβεσάτω βασιλεῖ ἢ τοῦ ἐν δ-
φωτάτῳ μαγίστῳ ἀζημίως ἵνα ταῦτα δι-
κνυτοὶ μακροθύμῳ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν τοῦ μα-

γίγνω τὴν τῶν πλοσίμων ἑσπεραξιν ὑπὸ
τρίψκ.

ἐκ τῶν 5. βιβλίου τῶν βασιλικῶν μέγ
θλ α διατάξεως τοῦ 15. τίτλου
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Αἰσχολάζουσαι τὸ λοιπὸν ἀννοῦναι καὶ
ἀε κεφαλαιόναε τῶν δημοσίων δικ-
δικείωσαν ἢ μὴ διακρίνωσαν παρὰ τῶν
ἀρχόντων ἐτόροις ἢ εἰς δημοσία ἔργα δίχα
θεῖου τύπου καὶ τὴν δόσιν ἢ τὸν τρόπον
τῶν δαπανημάτων διορίζοντες, ἀλλὰ μηδὲ
ἐκ τῶν δημοσίων κανόνων εἰς ἰδιωτικὸν ἢ
δημόσιον ἔργον ὕλας μεταφέρειωσαν ἢ εἰς
ἀγορασίαν ὕλων χημάτων διαδίδωσαν αὐτὴν
θεῖου τύπου τῶν παραβαίνοντες οἰκοδομῶν
δημόσιον πληροῦντες καὶ τοῦ προσφόρου
σκεπνίου βαρυτάτοις ὑποτιμίσις ὑποκει-
μένου.

ἐκ τοῦ ἀδ' ἡλου ἦτοι ἐκ τῶν βασιλικῶν ἢ
διατάξεις 1 γ. τῶν αὐτοῦ τίτλου.

Ανδράγατος ἀναστάσιος ἀνθεμῶν ἐπάρι-
χων τῶν πραιτωρίων. εἰ μὲν γὰρ αἰτήσῃ
ἐπὶ χεῖρα ἢ πόλιν καφισμὸν λαβὼν τυχερῶς
σωτῆρας ἢ ἐπὶ πτόν ἢ ὀξισωτὴν πεμ-
φθῶναι, ἀναφέρειω μὲν ἢ δέκσις αὐτῶν
εἰς βα-

εἰς βασιλεία καὶ ἐξ ὑπὸ λογῆς αὐτοῦ ὁ ὑπὸ
 τῆς δεικνύου πρὸς τὸν πεμπένδω, ὅρκον πρό-
 τρον διδόντες, καὶ ἐὰν τι μὴ ὑσῆσιν ἐπὶ τοῖς
 ἐπαρχοῖς μὴδὲς τύπῃ διδόντω ὑπὸ τῶν
 μὴ ὑσῆσιν αὐτῶν ἐκ μὴ ἀνδρῶν ἐπαρχοῖς ἀνα-
 διδράξωσι βασιλεία πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ
 αὐαδιδραχθέντα καὶ ζητηθέντα καὶ ἔως
 θεῶν ἐκφωνηθέντα τύπῃ ὁφείλων πᾶσι
 τρόποις παραφυλάττειν. ὁ δὲ καὶ εἰς
 αὐθροποῦ δεικνύει πόρι διούτων ἐννοιῶν
 μὴ ὑπὸ διδόντω. μήτε δὲ κουφισμός ἢ μείω-
 σις δὲ ἰλιμικῶς ἢ προσκαίρωις μήτε ἐποψία
 μήτε ἐξίσωσις γινέτω χωρὶς βασιλικῆς
 ἐγγράφου κελύσεως ἀλλὰ μήτε ἐκταγὰς
 ποιείτωσαν δι' ἐπαρχοῖς ὑπὲρ χρόνων προ-
 λαμβανόντων τῶν αὐτῶν ἀρχῆν μήτε σι-
 τηρέσια πσιρ' ἀφορίζετωσαν ἢ ἄλλως πῶς
 χρήματα ἢ μὴ παρὲς ὁμῶς τὴν ἀρχὴν ἢ
 παρὲς ὁμῶς μὴ δὲ τὴν ἑλληνιστῶν
 ταῦτα κομίζομένων σωμάτων ἀργήσαντα
 ἢ δὲ τὸ παυθῆναι τὴν αἰτίαν χολάσαι δι'
 ἢ παρὲς τὴν ἀρχὴν ἀλλὰ ταῦτα
 πάντα ἐκ βασιλικῆς μόνως ἀνδραγαθίας
 γινέτω κατὰ τὸν θεὸν ἐγγράφον τύπον.
 οἱ δὲ μὴ τοῦτο παραφυλάττοντες καὶ τὸ

διδύμνον οἰκοθῆν ἀποδιδύτῳσαρ κῆ πα-
 σαρ ἄλλων ζημίαν ἢ αὐτὸ ὑποσῆν τὸ δημό-
 σιον. μήτε δὲ ὑποδράσεις ἢ προθεσμίας
 ὑπὸ τούτοις ὀφειλομένοις δημοσίοις ἐνδι-
 δύτω, τίς ἢ τὰς νομοσμησίας προθεσμίας
 χωρὶς ἐγγράφου θείας κελούσεως. ὁ δὲ ὅσοι
 κατὰ ἀνθρηπίαν οἰκείαν ποιῶν οἰκοθῆν κα-
 ταβάλλετω τὰ κεχρεωσμηγὰ τῷ δημοσίῳ.
 μήτε δὲ τὰ πολιτικὰ χρήματα ὅσα ἢ τῷ δη-
 μοσίῳ εἰς φέρεται ἢ τοῖς πόλεσιν ἀφώρει-
 σαι εἰς ἑτέρας μεταφρέδω χρείας ἢ προ-
 σώποις πσίην ἀφορίζεω χωρὶς θείας κε-
 λούσεως. καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐπαρχῶν εἰ μὴ
 πάντα τὰ ποιεχόμενα τῇ διατάξει ταῦτα
 παραφιλάξει καὶ διδλάξει τοὺς ἐπαρχοὺς
 καὶ οἱ ἀρχοντοὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ αἱ πει-
 θόμεναι τάξεις αὐτοῖς καὶ οἱ λοιποὶ δημο-
 τὲι μὴ σισύοντο εἰ τῇ ταῖς διατάξεσι κελούσεσιν
 ὑποεργήσοιεν οἰκοθῆν διδύτῳσαρ τὴν
 συμβαίνουσαν τῇ δημοσίῳ βλάβῃ κῆ ὡς
 τοῦ νόμου καταφρονήσαντο ποντήκοντα
 χρυσίου λίτρας προσμάδωσαν. ἱμδρῶς
 δὲ πάντα τὰ δημόσια εἰσφρέδω ταῦτε
 ἀλλὰ καὶ τὰ λέγομενα ἀρμυλιακὰ τοῦ ἐπὶ
 καλαύδαις ἰανουαρείαις καὶ καλαύδαις
 μαΐας

μαίαις κὺ πρὸς τῷ τέλει τῆς ἀπνεμύσεως
 ἐξίσωμ τριῶν μόρων διαικρούμεναι τῶν
 δημοσίων καὶ μηδεμίας κεινοτομίας γν
 τῷ μέσῳ γινομένης κατὰ τὴν σωτελῶν.
 ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀρμυνιακά τελέσματα γν
 δύο καταβολαῖς σωτελεῖτο ἕξεται τοῖς
 ταῦτα σωτελεῖται ἐν βούλονται τῶν
 πρὸ τῶν σωτῆδων προτεμῶν καὶ γν δύο
 καταβολαῖς αὐτὰ ἡμῶν καταβάλλειν καὶ
 τὸ ἔτορον ἡμῶν γν τῷ σεπτεμβρίῳ τῆς
 μελλούσης ἐπνεμύσεως καταβάλλειν. ἐδὲ
 καὶ τριμῶνς βύλονται τὰ ἀρμυνιακά δὲ
 μόσια κατὰβάλλειν ἐχέτωσαν τὸν σεπτεμ-
 βριον μῆνα τῆς μελλούσης ἐπνεμύσεως
 πρὸς ὑπέρθεσιν αὐτοῖς διεδομένον. τὸ δὲ
 προαπεσπλῆναι κατὰ σωθῆσιν ἐσφε-
 ρέει γν τῷ προνομίῳ ἐκείνης ἐπνεμύσεως
 ἐπειδὴ τῷ δὲ ἡλῶ καὶ ἡ προσηγορία αὐτῶ.
 DAT. KAL. APRIL. PAVLO
 V. C. COS.

ἐκ τοῦ ἀδ' ἡλῶ ἡτοι ἐκ τῶν βασιλικῶν ἡ β.
 διαταγῆς τοῦ δ. τίτλου τοῦ
 αὐτοῦ βιβλίου.

ὑδ' κράτωρ ἀναστάσιος ἀνθεμίου ἐπαρ-
 Α καὶ τῶν πραιτωρῶν. ἵνα μὴ πολλῶν

ἃ παιδούντων τὰ δημόσια καὶ οἱ σιωπελεῖς
 βλάπῃωνται καὶ αὐτὸς ὁ δημόσιος λόγος
 εἰσμόνος κανονικαί εἰς ἐκάστω ἐπαρ-
 χίαν ἐκ τοῦ προσφύτος πεμπέδω σκεινίω.
 ὀφείλων κατεπείγειν τὴν ἐξάνυσιν τῶν
 πεχρεωσμένων τίτλων τῷ ἰδίῳ σκεινίῳ.
 ἐξπελοῦσῃς μὲν τοι μὴ πεμπέδω εἰ μὴ
 μετὰ παραδρομὴν ἐλθούσῃς προθεσ-
 μίας καὶ ἐτόρου μὲνός. ζύτου δὲ τοῦ χρόνου
 διατρέχοντος πεμπέδω ὁ ἐξπελοῦσῃς
 προσιμωμένου, καὶ τοῦ ἀρχαντος καὶ τῆς
 τάξεως αὐτοῦ καὶ τοῦ κανονικαίου πρὸς
 τὸν οἶκον τῶν μὴ ἀπαλειφθέντων χρημάτων
 καὶ πρὸς τὴν τῆς ῥαθυμίας ποσότητα ὥς
 τὸν αὐτὸν ἐξπελοῦσῃς, καὶ τὰ λοιπαζόμενα
 δημόσια καὶ τὸ πρόσσιμον μεθολοῦει. μόνον
 δὲ τῶν ἀρχόντων καὶ τῆς τάξεως καὶ τῶ κανονι-
 καίου ὁ ἐξπελοῦσῃς ἐπικείδω ἀφορίζο-
 μένης αὐτῶν παραμυθίας καὶ πρὸς τὴν
 ἐπαρχίαν τὴν χρεωσθεῖσαν καὶ πρὸς τὰ δια-
 σήματα τὴν δὲ παραμυθίαν ταύτην ὁ ἀρ-
 χων ἐπιγινώσκειτω καὶ ἡ τάξις αὐτοῦ καὶ
 ὁ κανονικαί ὡς αἱ τοὶ γηρόμενοι τοῦ
 πεμφθῆναι τὸν ἐξπελοῦσῃς. ἐξπελοῦσῃς
 ὁ ἐτόρος μὴδέποτε πεμπέδω μὴ δὲ ἄλλος

τίς μετὰ τὸν ἐξ πειλοῦς ἡμ· ἐὰν δὲ νομίσω-
 σιν οἱ ἐπαρχοὶ χρειῶν εἶναι τὸ καὶ ἐτόρον
 ἐκπέμψαι μετὰ τὸν ἐξ πειλοῦς ἡμ τὰ αὐτὰ
 καὶ ὑπὸ τούτῳ κρατέτω καὶ τὴν ἐριζομένην
 αὐτῷ παραμυθία ὅ αὐτῷ τῷ πεμφθῆναι
 αὐτὸν παρὲς τὸν οὐκ ἔστιν ὅ τῆς ἐπαρχίας
 ἀρχῶν καὶ ἡ τάξις αὐτῷ καὶ ὁ κανονικὰτος
 καὶ ὁ ἐξ πειλοῦς ἡμ· ἡ γὰρ ἀφοριζομένη ἔσθι
 κανονικὰτος παραμυθία πᾶσι τοῖς μετ'
 αὐτῶν πεμπομένοις ἀπατηταῖς ἀρχαῖς
 καὶ μηδὲν πόριττον μήτε τὰ συστήματα
 τῶν πόλεων, μήτε οἱ σιωπελεῖς ἀναπέδου-
 σιν ἐ καὶ πλείονος πρὸς ἀπατήσιν ἐκ-
 πεμφθῆναι πρὸς μωμῶν ἐκάστῃ πάν-
 των τῶν ἐκπεμπομένων καὶ μὴ αὐτόντων
 τὰ δημόσια καὶ ὅσα δὲ γίνονται ἐκταγὰ
 ἔσθι κανονικὰτος πεμπέδωσαν ὥςτις δι-
 αταῖ καὶ ταύτας αὐνέδωαι μὴ αυξάνεσθαι
 δὲ δὴ εἰς τὴν ἐριζομένην αὐτῷ παρα-
 μυθία. γινώσκοντες δὲ μηδεὶς λαμβανέτω
 ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα παντελῶς ἀπα-
 λαφείδωαι. εἰ δὲ κατὰ τι παραβαθείη τὰ νο-
 μοθετηθέντα πρὸς τὴν κόντα χρυσίου λιτραὶ
 ὑπὸ τῆς ἐξ πειλοῦς ἡμ καὶ κατὰ τῆς τάξεως τῶν
 ἐπαρχῶν καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων τῶν

ἐπαρχιῶν καὶ τῶν τάξεων αὐτῶν καὶ τῶν
λοιπῶν τῶν δημοσιδύοντων προσώπων.
DAT. XII. KAL. AVG.
CP. PAVLO. V. C. COS.

ἐκ τῶν παλαιτέρων μέρεθ τῆς ὑπότομης
τῆς ιη. διατάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου τοῦ
αὐτοῦ βιβλίου ἧς ἡ ἀρχὴ θεωρεῖται.

Πρὶ τῶν προσφευγόντων τάξεων
ἢ πολιτευομένων ὅπως δεῖ αὐτοὺς
ἀπαιτεῖσθαι τὰς δημοσίους εἰς φο-
ράς φησὶν ἡ διάταξις παρακελευσαμένη
μηδ' ἑνὶ κατὰβάλλειν ἐπ' αὐτοὺς τὰς σω-
τελίας εἰ μὴ δημοσιδύσωσι. ὁδὶ γὰρ τοὺς
προσφεύγοντας ἢ ἄλλως κρύβοντας ἑαυ-
τοὺς ὀυδενίαν βούλεται γίνεσθαι παρὰ
τῶν σωτελεσδῶν ἐπ' αὐτοὺς καταβολῇ.

ἐκ τοῦ νζ. βιβλίου τῶν βασιλικῶν μέρεθ
τῆς β. διατάξεως τοῦ κζ. τίτλου
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες ἢ γὰρ αὐταῖς
κεκτημένῃ μὴ ἀναγκάζεσθαι εἰς
ἑτέραν πόλιν ἢ εἰς τὴν μητρόπολιν εἰσ-
χεῖν.

χορηγῶν· εἰ δὲ καὶ τίς ἀπαράτητος αἰτία
 καταναγκάσῃ ὅτι γινέσθαι τοῖς δικαστοῖς
 πημάτων τοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει κρατῶσιν
 ὅτι ὧν τὰ εἶδη πᾶνδεχεται πιπράσκουσιν
 ἐκείνων τῶν μετακομίζοντων τῶν λεο-
 μόνων τῶν εἰδῶν. ὑπολογίζεσθαι δὲ τοῖς
 πιπράσκουσιν τὰ πημάτα τῶν εἰδῶν εἰς
 τὰ σωτελόμενα ἐν χρυσῷ παρ' αὐτῶν.
 δυνόσια· οὐδὲ γὰρ δικασιον νῦν μὲν ἀπα-
 τῆσαι πινὰ πᾶνδεχεται εἶδη μετὰ χρόνον δὲ
 αὐτῶν τὰ τιμήματα λογίζεσθαι οὕτως ὅ-
 θυνίαις γρομῶνς τοῦ λαμπρωτάτου ἀρ-
 χοντος ἐκείνης ἐπὶ χάρις ἐγκινδυνόοντος
 εἰς τὸ καταλογίζεσθαι τὰ τῶν εἰδῶν τιμή-
 ματα κατὰ τὰς ὀρεισμίας προθεσμίας
 ὑπὲρ αὐτῶν ἐκπέμπεσθαι· μηδὲ εἰς δὲ ἀναγ-
 καζέσθαι πιπράσκειν πᾶσιν χρείαν αὐτοῦ
 ἀλλὰ τὰ ἐκποριτεύοντα εἶδη ἀσεβῶν γὰρ
 ἔστιν ἀποσφραῖσαι πινὰ οἰκείων καὶ ἑτοίμοις
 ταῦτα χορηγῶν· χρυσίον λίθους ὑφιστάμενα
 ζηνίαν καὶ κινδυνόοντος· εἰς τὴν ἀξίαν καὶ
 πλὴν ζώνων αὐτοῦ· τὸ παραβαίνοντος· τὸν
 νόμον ἢ συγχωρῶντος· αὐτὸν πᾶνδεχέσθαι.
 μηδὲ εἰς ποτὲ χωρὶς μεγάλης ἀνάγκης ἄδι-
 τατῆς τοῖς κτήρωσι σωωνὴν ἰδέσθαι

δὲ γίνεται κατὰ θείαν μόνον κέλυσιν γι-
 νέσθω ἐφ' ὧτε ἴδ' τῆς σωωνῆς χρυσίου
 ἐκ τῆς σωτελουμένης παρὰ τῶν κτηνῶρων
 ὧν χρυσῶ σωτελείας παρακατέχεσθαι ἐάν
 ὅλως τὰ τῆς οἰκείας αὐτῶν σωτελείας ἀρκῇ
 πρὸς τὴν σωωνίαν. ἐάν ᾧ μὴ χρυσῶσι δ' η-
 μόσια οἱ τῶν σωωνίαν ὑδῖτα γρότες ἢ μορὸς
 χρυσῶσιν ὧν νομίμασιν ὁσάθμοις πρό-
 τороν τὸ χρυσίου λαμβανέτωσαν καὶ ὅτως
 τὸ εἶδ' Θ' ἀπαιτέωσαν μὴ δ' ἄνους ὁλμῶν-
 τ' ἢ παρὰ σάθμα δοῦναι τὰ νομίματα
 ἢ ἐλλιπῶς ταῦτα κατὰ βαλεῖν ἢ ἄλλως πῶς
 ζημιῶσαι τοὺς ὑποτελεῖς ἀλλὰ καὶ τὸ τε-
 τραπλάσιον πάντος τοῦ παρ' ἀλλήλου καὶ
 τῆς ζημίας ἀπαπομείνου καὶ τοῦ ἐλλιπῶς
 καταβάλλοντος. εἰ δὲ καὶ τῆς σωωνίαν ὑδῖ-
 τάξας ὁλμήσῃ ἢ τὴν ὑδῖτα γείσαν παρὰ
 νόμως ἐκβιβάσει πρὸς τήκοντα χρυσίου λί-
 τρας πρὸς τιμᾶσθαι, καὶ τῆς στρατείας καὶ ἀξίας
 ἐκπιπῆτω ὑποκείμενον Θ' καὶ μείζονι νικήσῃ
 καὶ ὅτε δὲ κατὰ θείαν κέλυσιν γήνηται
 ὑδῖτα γὴν σωωνῆς ἕκαστος Θ' τῶν κτηνῶρων
 πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῶν ζευγῶν ἢ τοῖς ζευ-
 γοκεφαλῶν ὑποκείδω τῇ σωωνῇ μὴ δ' ἄνους
 αὐτῆς ἀξαρσμένον. ὁ δὲ ὑπὲρ ταύτῃ τὴν
 ἀνα-

ἀναλογία ἀπαιτῶν ἕνα τῶν συμπεληῶν
 πωφάσει ὅτι συμωνῆς καὶ ἡμίαι τῶν πω-
 τήκοντα τοῦ χρυσίου λιτρῶν ὑποκείδω
 καὶ ζώνης καὶ ἀξίας ἐκπιπῆτω καὶ ἐτόρα
 μείζονα πωσθῇ καὶ κίνησι. ἀλλὰ ταῦτα
 χωρὶς ὅτι θρακικῆς διοικήσεως νομοθε-
 τηται. ὅτι θράκη γὰρ ἐπὶ δὴ ἐκ εἰς ὁλόκλη-
 ρον εἰσφέρειται τὰ δημόσια διὰ τὸ πωφά-
 σει τῶν βαρβαρικῶν ἐφόδων ἐλαττωθῆναι
 τοὺς γεοργούς καὶ μὴ ἀρκεῖν τὴν ἐν εἰς ἡσέ
 συμπεληῶν τοῖς κατ' αὐτῶν ἰδρυμένοις
 στρατιώταις καὶ πάντων μᾶλλον ἀποτρέ-
 φεσθαι εἰς αὐτῶν στρατιωτικὰ ταγματα
 ἀνάγκη δὲ συνεχῆς πάντῃ γίνεσθαι ἐπὶ δὴ
 μὴ ἐνδέχεται διὰ συμωνῆς ἀποτρέφειν
 τοὺς ἐν αὐτῇ στρατιώτας. ὅτι ἐκείνη τοίνυν
 τῇ διοικήσει ἢ μέλει σήμερον κρατεῖται
 συμπεληῶν ὑποκαμμένων καὶ τῶν ἐμπόρων
 τῇ συμπεληῶν πρότορον μὲντοι καὶ τοῖς συμ-
 πεληῶν καὶ τοῖς ἐμπόροις καταβαλλο-
 μένου τοῦ ὅτι συμωνῆς χρυσίου ἐν οὐσάθ-
 μοις νομίμασι καὶ ὀβρυζοῖς καὶ οὕτως αὐ-
 τῶν ἀπαιτῶν μὲν ἀδυσφόρως καὶ ἀζημίως
 τὸ εἶδος εἰσφέρειν τὸ δὲ ταῦτα παραβαί-
 νοντ. τοῖς αὐτοῖς ὑψηλτοῖς ὑποχρέμειν
 βέλ-

βέλτιον γὰρ αὐτὶ ἐπὶ ἰδιωτικῆς ἐμπορείας
 μᾶλλον τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἐμποροῦσι
 χρηγεῖν τὰς ἀναγκαῖας αὐτῶν ἀποβορᾶς.
 εἰ δὲ ποτε δεῖται τινὰς πόλεις μὴ ἔχουσας
 σιτωνικὰ χρήματα μήτε ἐτόρωσιν οὐ πο-
 ρούσας αὐτὰς γέγονε σιμωνίῳ ποιῆσαι δὲ
 δεῖσω μὲν τοῖς ἄρχουσι ταύτῃ ποιῆσαι γὰρ
 μόνῃ δὲ τῇ γνώσει ἐπὶ πόλεως τῆς τοῦ σίτου
 δεομένης καὶ γὰρ τοῖς αὐτῆς οἰοῖσι καὶ κατὰ
 τὰ γὰρ τοῖς τοποῖς κρατῶνται κατὰ καιρὸν
 τιμήματα. τοῦτο δὲ παραφυλαχέτωσαν
 καὶ οἱ πατέρες τῶν πόλεων καὶ πάντες ἔτορος
 ἐπὶ σιμωνίᾳ πονοῦμεν. εἰ δὲ καὶ αὐτὰς
 γῆνται πολιτικῶν γινέσθαι σιμωνίῳ ὡς
 ὑδίζητομένων εἰδῶν γὰρ τῇ βασιλίδι πόλιν
 καὶ γὰρ ταύτῃ κατὰ θέαν μόνῃ κέλδυσιν
 πωλαίνετω. τὴν χρυσίου πρότερον κατὰ τὰ
 ἐπ' ἀγορᾶς γὰρ ἐκείνοις τοῖς τοποῖς ὥνεια
 παρεχομένου ἀδριασρόφως καὶ ἀζιμῶς
 μετὰ τοῦ καὶ τὰ ναῦλα ἐκ τοῦ δαμοσίου
 πρὸς ἑκάστην ὡς ἐκ σιμωνίᾳ πωλάειν
 μόνον τὸ ὑδίζητομένον εἶδῃ, καὶ πληρω-
 θῆναι τοῖς δεομένοις τὴν θέαν. μηδὲν δὲ
 ἐκ ταύτης ἐπὶ δεῖται ἀξίως καινιζέτω τὰ ὑπὸ
 τῇ σιμωνίᾳ τ' ἀλεξανδρέων μεγαλόπολεως
 δεῖται

διατυπωμένα. ἀλλὰ κρατέτω καὶ ὁ θεὸς
τύπῳ· ὁ διατυπώσας τὰ πόρι τῶν ἐπι-
σάκτων στρατιῶν ἀποστροφῆς. ὑποκείμε-
δὲ ἔσθ' ἡ πρὸς τῶν πονητῶν τὸ χυ-
σίον λιτρῶν καὶ τὸν εἰς ζώνην καὶ ἀξίαν
ὑπομένετω κίνδυνον ἢ τε μεγάλης τῆς
τῶν ὑποβόλων τῶν ἐπαρχῶν καὶ οἱ λαμπρώ-
τατοι τῶν ἐπαρχῶν ἀρχοντες μετὰ τῶν
πειθομένων αὐτοῖς τάξεων καὶ οἱ κατὰ
τόπον ἐκδικοὶ καὶ ἄλλοι οἱ δημοσιόνοιοι
παραβαίνοντες αὐτοῖς τὸν νόμον ἢ παρα-
βαθεῖναι συγχωροῦντες ἢ μὴ μιν ὑπὸντες
ἀνυπερθέτως καὶ ἀληθῶς κατὰ τῶν πα-
ραβαινόντων αὐτὸν.

ἐκ τῶν παραπίπτων μέρῳ τῇ ὑπὸ τομῇ
τῆς διατάξεως αὐτῆς ἢς ἡ ἀρχὴ
διασίζομεν σιτώνων.

 οκιμασία τοῦ θεοφιλεστάτου τῆς
πόλεως ὑποσκόπου καὶ τῶν ὑπὸ τοῖς
κτίτορσι πρωτόντων ἐκ τῇ κατὰ χώραν
τάξεως ὁ σιτώνης πρὸς χειρίζεται ἡ γὰρ μέ-
λων ὑπὸ τῇ τάξει καταλέγιται ἢ πληρῶν
ἢ πληρωσας.

ἐκ τοῦ

ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέριμνᾶς τῆς διαταξέως γ.
τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Οταν γὰρ πινι πόλει σιτώνου γήνηται
χρεία κατὰ δοκιμασίαν καὶ ὑδολογίαν
καθ' ἐκείνην πόλιν ὑδισκόπου καὶ τῶν ἐν
τοῖς κτήτοσι πρωτόνουντων γινέσθω ἢ ὑδὶ
αὐτοῦ προβολή, οὐ κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς
προβαλλομένοις οὐδ' ἐφ' οἷς αὐτὸν βουλευθείη-
σαν προσώποις, ἀλλὰ μόνων τῶν ὑπὸ τῆς
χώρας ἐκείνης ταξιστῶν τῶν στρατευομένων
καὶ τῶν ἀποδεμένων τὴν τάξιν διὰ τῶν
εἰρημένων προσώπων πρὸς τὴν σιτωνείαν
προβαλλομένων. ἐπειδὴ δὲ οὐχ ὁρῶντες οἱ
ταῖς δημοσίαις χρεῖαις ἐντετριμμένοι ἐκ
μακρῶν χρόνων τὸ εἶναι σιτωνείας διανύοντες
βάρος. πάσης δ' ἐζημίαις ἀπαλαττέσθωσαν
οἱ σιτωνοῦντες καὶ πληροῦντες τὴν εἰρη-
μένῳ χρεῖαν κατὰ τὸ δίκαιον λογοθετεί-
δωσαν. οὐ γὰρ δίκαιον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ
τῶν κώπων καὶ ζημιούδαι. χόρηγείτωσαν
δ' ἐπὶ τὸν σίτον κατὰ τὰ ἐπ' ἀγορᾶς ὄνια καὶ
μηδ' ἐν πωρατέρῳ. ὁ δ' ἐπ' ἀγορᾶς ὄνια
ραδαθῶν τε συγχωρῶν τὸν νόμον λ. χρυσίον
λίτρας ἐπιτίμιον καταβαλλέτω.

ἐκ τῆς

ἐκ τῶν παρατίτλων μέρῳ φη' ὑπὸ τομῆς
τῆς διατάξεως δ. τοῦ αὐτοῦ τίτλου
ἥς ἀρχὴ ἔλθον.

Προνοία τοῦ ἐπισκόπου οἰκονομίας
ταξιδίου τὴν σιωνίαν μετέχον-
ται.

ἐκ τοῦ 5. βιβλίου τῶν βασιλικῶν μέρῳ
τῆς δ. διατάξεως τοῦ λ. τίτλου
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Μελεῖς γινέσθω λογοθέτης χορὴς βα-
σιλικῆς κελύσεως ἰδικῶς μεμλε-
μένης φη' αὐτοῦ τοῦ λογοθέτου πρὸς τοῦ
μήτε κατὰ κέλους τῆς ἐπαρχίας μήτε ἐκ
προσάξεως ἄλλου οἰουδὴ ποτε δικασθεῖς
γινέσθω τις λογοθέτης γὰρ ταῦς ἐπαρχίας
ἢ πολιτικῶν ἔργων, ἢ σιωνικῶν χρημάτων
ἢ λιμενεπικῶν ἢ τῶν πρὸς τοὺς δημοσίους
ὀληθὺς τῆς πόλεως διαπανομνῶν ἢ πρὸς
τάχουσιαν ἢ πρὸς ὁδοστρωσίαν ἢ γεφύρων
ἢ μύλων κατασκευῶν ἢ ἄλλων ὅποσούνη εἰς
πολιτικὴν ζήτησιν ἀναφορῶν χωρὶς
βασιλικῶν τύπου. αὐτὸς γὰρ ὁ βασιλεὺς
ἔτι ἐκ δημοσίου χρήματα ἐκπέμψῃ πρὸς
ταχο-

τεχοποιῶν ἢ ἐτόρου παντός ἔργου κα-
 τασκιδύω, εἴτε εὖρη παρ' ἐτόρου καταλε-
 λειμμένα χρήματα πόλεσι πρὸς ἅπαξ ἢ καὶ
 διωκεῖς ὅτε αὐτὸς αὐτῷ παρασταῖν πέμπῃ
 τὸν λογοθέτην καὶ τὸ ἔργον ὀφείλοντα με-
 τήσας καὶ ἀκριβεῖς λογισμοὺς ποιήσας
 καὶ εἰς τὸ θεῖον αὐτοῦ κράτος ἀναγαγεῖν
 ἐφ' ᾧ τε γνομένης ὀρθῶς εἰ διαπάνης θείαν
 γνέσθαι παρ' αὐτοῦ τοῖς δεδαιπνημένοι
 ἀμδριμνίαν καὶ μηκέτι δευτέραν ζήτησιν
 αὐτοῦς ὑπομένειν ἢ κληρονόμους αὐτῶν ἢ
 διαδόχους. εἰ δὲ καὶ ὁ λογοθέτης πέμπῃ
 αὐτῷ τραπεῖν ποιῆσαι ἀμδριμνίαν
 τοῖς ὀρθῶς δεδαιπνημένοι τὰ χρήματα
 καὶ μετὰ εἰ τῶν λόγων ἐρευνῆς ἐκβηται
 αὐτῶν ἀμδριμνίαν τοῖς ὀρθῶς δεδαιπνη-
 μένοι, ἔσω καὶ αὕτη κυρία ὡς μήτε θείας
 ἀμδριμνίας δεῖσθαι τὸ λοιπὸν μηδὲ ἐτόρας
 ἀσφαλείας τὸν διαπανήσαντα ἢ τοῦς κλη-
 ρονόμους αὐτοῦ ἢ διαδόχους ἀλλ' ἀρκείσθαι
 τῇ τῷ λογοθέτου ἀσφαλείᾳ. ἐπαγγελλέτω
 δὲ καὶ διαπάνας διδόναι τοῖς λογοθέταις
 ἢ διάταξις ἐφ' ᾧ τε ἅψι μίως αὐτοῦς ποιείας
 τὸν λογοθεσίαν. ὁ δὲ οἰκιστὴν διαπανδρὴν
 πορὶ ἔργα εἰ πόλει ἢ πόρὶ ἄλλῳ κοινῶ-
 φελῇ

φελῆ χρεῖαν μὴ δ' ἐνὶ ὑποκείδῳ λογοθεσίῳ
 μὴ δὲ αὐτὸς μὴ δὲ κληρονόμῳ μὴ δὲ δια-
 δοχῇ αὐτοῦ. μὴ δὲ ὑπὸ ζήτησει δημοσίων
 λογισμῶν οἷον ὑπὸ κερδαρῶν ἢ τῶν λεγομένων
 ἀγωγικῶν ἢ τοι παραπομπικῶν ἢ τῶν
 διαπαντομένων περὶ τοὺς δημοσίους ὄνους
 ἢ οὐκλάτας ἢ τῶν διωγμητικῶν καὶ τῶν
 ἄλλων ἀγρικῶν ὀνόματι καλεῖται Sollemnia.
 μὴ δὲ δὲ τῶν ἀρχόντων πεμπέτω λογο-
 θέτω ἄλλὰ ἀναφέρειτω πρὸς βασιλεῖα ἐφ'
 ὅτε παρ' αὐτοῦ πέμπεται τὸν ὑπὸ τὸν τοῖς
 λογοθέτῳ μὴ δὲ ἄλλοις ἐνὸς ὁβολοῦ ὀφεί-
 λοντα κερδαίνειν, ἀλλὰ τῶν δημοσίων
 λόγων καὶ τοῖς ὑποτελεσὶ φυλάττειν τὸ δι-
 καῖον· ἐὰν οὐκ ἐνὲρ πᾶσι χρέματα
 δημοσία ὁ λογοθέτης ἀνύσῃ αὐτὰ καὶ εἰς τὸ
 θεῖον ὀργανισμὸν εἰσκημίσῃ, ἐξεστὶν αὐτῷ
 καθεκῆσθαι λίτραν ἐξ νομίσματα ὑπὲρ
 θοραπείας πᾶσα καταχεῖν. εἰ δὲ πρὸ τῶν ὄν-
 των ἐν ἐπὶ χίαις ἢ ἐκόντων ἢ ἀκόντων ἄλλοις
 ἐνὸς ὁβολοῦ λάβῃ αὐτὸς μὲν τὸ λαμβανόμενον
 ἀποδιδῶν τετραπλάσιον ὀφείλων εἰσκη-
 μιᾶναι τοῖς δημοσίοις καὶ ποινῆς βασι-
 λικῆς περὶ αὐτὸν ὡς τὸ δημοσίον περὶ αὐτὸν
 καὶ τὸν τοῖς σιωπελεσῶς ἀδικήσαντας. ὁ δὲ

αὐτοσχεδόνος πρᾶγμα ὡς δὲ αὐτὸ καθομο-
 λογῶν ἐπιδύθλων αὐτὸν εἶναι τοῖς δὲ δημο-
 σίοις ἀπαϊκθῆσεται πάλιν τὰ πρὶ ὅσων
 ἐπέμψνε ζήτησιν ὀφείλοντα εἰσκομῶναι
 τοῖς δημοσίοις λόγοις καὶ ὑπὸ ταύτῃ τῇ τῶν
 sollempniῶν ζητήσει ὁ βασιλεὺς μανθάνων
 τὸ γινόμενον λογοθέσιον θεῖαν ἀμεριμνίαν
 ἐκτίθεται τοῖς λογοθέταις ὅσιν μηκέτι δού-
 τισι δούλοισι λογοθέσιον αὐτῷ τοῖς
 λογοθεῖσιν ὑπὸ τρέπων τοῖς λογοθεῖσιν
 ποιῆν ἀμεριμνίαν ἐφ' ᾧ τε αὐτὸς αὐτῶν λαμ-
 βάνοντας μηκέτι δούτους μὲν λογοθε-
 σίας, μήτε δὲ ὑπὲρ τῆς γνομῆς ἀμερι-
 μνίας λαμβανέτω τί πάντεως ὁ λογοθέτης
 ἀλλ' ἐὰν ὅλως ὑπὸ χειρὸς τὴν λαβεῖν ἀδυνα-
 χέτω (καρὸι κτήτορος ἢ πολῖται ἢ ἀπω-
 θεῖσθαι τὸν ἐκβασμὸν αὐτοῦ καὶ διήσεις
 ὑποδιδόναι τοῖς κατὰ καιρὸν βασιλεῖ ὡς
 πεμφθῆναι τινὰ ἢ τὴν χώραν τὸν ὀφείλοντα
 ποινὴν εἰσπράξαι τὸν ὑπερβῆντα τὴν ἀπα-
 τήσαι. εἰ δὲ καὶ τὶς ἀρχὴν μετὰ τὸν πρῶτον
 νόμον χωρὶς θεῖας ἐγγράφου κελύσεως πρὸς
 αὐτὸν πεμπομένης ἀρσείλῃ λογοθέτῃ ὑπὸ
 οἰονδὴ ποτε τῶν εἰρημνῶν ἐτι αὐτὸς μὲν ὁ
 ἀρχὴν εἴησι χρυσὸν λίτρας πρῶτον ὑπο-
 σήσε-

εἰς τὴν δὲ τάξιν αὐτῶν, πέντε καὶ δέκα, μή-
 τε πεφάσκει ἀνακαθάρσεως ὀχετῶν ἢ τῶν
 πρὸς τοῖς τείχεσιν οἰκοδομημάτων καὶ τῆς
 αὐτῶν κατὰ λύσεως ἢ τῶν ἐν ταῖς δημοσίαις
 τοαῖς γυμνασίων τῶν καλουμένων προδυ-
 λῶν καὶ ἐρεπίων, ἢ τῶν ἐν ταῖς μεσοτύλοις
 ἐν πόλει οἰκοδομημάτων ὡς ὀφείλοντων ἀ-
 ναβαπῆναι, ἢ πρὸς ἐκόντων ἢ τοῖς αὐτοβότοις
 ὅλως ἐπινοοῦν ἢ πολιτικῶν ζήτησεων ποιεῖν
 ὁδὸν ἀπὸ τῶν προεσφαισ. εἰ δὲ καὶ ποιεῖν ἄδδαν
 ἐχέτωσαν οἱ ἐν ταῖς πόλεσι τὸν ἐν τοῖς
 ἐκδοσμοῖς ἀπωθεῖν καὶ μηδεμίαν ἀπό-
 κρισιν ποιεῖν ἐν ταῖς τοιαύταις πράξεσι
 μετὰ τοῖς καὶ τοῖς ἀρχοντας τῶν ἐπαρχιῶν αἱ
 τοῖς τὸ γινόμενον σιωπήσοιεν καὶ πᾶσαν πο-
 λιτικὴν καὶ δημοσίαν βοήθειαν τοῖς αὐτοῖς
 ὑποκείσθαι ἐπιμέμοις, ὁμοίαν ἐχόντων τῶν
 βασιλέων δεινῶς ἐπιβιδόναι βασιλεῖ καὶ
 δι' αὐτῶν διδάσκειν τὰ γινόμενα ὡς αὐτὸς
 βασιλικῶς ἀγαπηκτικῶς ἐπακολουθήσει
 διορθώσεις, πρὸς τὸ καὶ τοῖς προεσφαιστας
 ἀρχόντας γυμνᾷ τὶ τοῖς τοῖς κοινῶν χρυσὸς λί-
 θος προσμετᾷ καὶ μείζονα προσδοκᾷ βα-
 σιλικῶν ἀγαπηκτικῶν. τὰς δὲ πεποιημένας
 αὐτοῖς τάξεις μετὰ τῶν προσίμεν τῶν πέντε καὶ

δεκά τῷ χρυσίῳ λιτρῶν καὶ τὸν ἐν σώματι
 τιμωρίαν πομένειν· μόνον γὰρ ἐξέστι βα-
 βασιλεῖ καὶ τὸν ὡδὶ τοιοῦτοῖς ἐπο-
 ἐπιτρέπῃ ἀνδρὶ καθαρῷ καὶ σὺν ἀληθείᾳ
 καὶ πρὸς ὠφέλειαν τῶν πόλεων τὰ ζήκοντα
 ζητοῦντι καὶ μηδὲν παντελῶς ὑπὲρ αὐ-
 τῶν κομίζομένῳ προνοήτωσαν· λέ οἱ τῶν
 πόλεων πατέρες καὶ οἱ τῶν κτηνῶν
 δυνάστηται οἷς ἐστὶν πολιτικὸν τό-
 πον ἢ δημοσίον ἢ πρὸς τὰ τείχη ἢ ἐν ταῖς
 δημοσίαις σταῖς ἢ λαβείαις ἢ ὅπου ἢ ποτε
 κείμενον ὑπότινων ἀλόγως κατέχευαι
 καὶ μὴ ἐκδιδόσθαι τόπον πολιτικὸν χωρὶς
 θείου τύπου· τὰ γὰρ πᾶς αὐτῶν μὴ ὀρθῶς
 ἐκδιδόμενα ἀνατρέπεσθαι καὶ ζημιῶνται
 οἱ ὀφειλφόται· προνοήτωσαν δὲ οἱ αὐτοὶ
 ὥς τοὺς ἐκ τύπου θείου ἔχοντας νομῶν
 ὅλα τὰ μὴ πλεονεκτῆν τοὺς ἐπὶ τοὺς καὶ
 τὸν μὲν πλεονεκτήσῃ τὸν δὲ ἔλαστον λαμβάνειν
 ἔργον δὲ ἐς τὸ μεγαλοπρεπέστατον νό-
 μηται· τῶν δὲ ἰδίων τῶν βασιλέων καὶ
 τῶν ὑποκρουμένων αὐτῶν παλατινῶν
 διορίσιν αὐτὰ καὶ προσαγγέλλειν καὶ
 πᾶσι τῶν ἐπικειμένων προσίμων εἰσπραξίμ
 ποιῆσαι ἢ ἂν ῥαθυμῆσαι εἴησι χρυσίου
 λίτρας

λίτρας προσμάσθαι τὴν δὲ τάξιν αὐτοῦ
πέντε καὶ δέκα.

ἐκ τοῦ 2. πίτλου τοῦ Ν. Βιβλίου τῶν βα-
σιλικῶν μέρ 9 α. διατάξεως τοῦ Ν.
πίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Ὅτι πληρώσαντες στρατίαν ἢ σὺν ἡγο-
ρίαις πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῖς
προνομίοις μήτε σιτωνίαν ἢ ἐλαιονίαν ἢ
ἐμπορίαν ἐργῶν ἢ λογοθέσιον ἢ ἐκκλησίαν
ἢ πατρίαν ἢ λογισίαν ἢ ἀγορευομένην
ποικίλῳ ἢ ἄλλῳ ὅθεν αὐτὴν ἐκπῆσαι βεβληθῶσι
μήτε ὑπὸ αὐτῶν ἀναγκάζεσθαι τοῖς ἄρ-
χοῦσι πόρει τῶν πηλῶν. μὴ δὲ εἰς συλ-
λόγους ἀπὸ τῶν καλῶν θωσῶν μήτε ὀνο-
μαζέσθαι ἢ ὀνομαζέσθαι μήτε διαγρα-
φὰς παρεχέσθαι προφασίσαι σὺν ἡθείᾳ ἢ
θεωρητικῶν. ἐχέτω δὲ καὶ μίαν οἰκίαν
ἐλευθέρων μνηστῶν τῶν ἐπολιτευόντων
στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐν τοῖς τόποις διατρι-
βόντων. δηλονότι τῶν ἐχόντων ἀξίας τινὰς
τῶν ἐλκρῶν ἀτελῶν κειμήλιων. ὃ γὰρ δια-
τάξις αὐτῇ προσίδησι ταῖς προτάξιν δὲ
ὀργισίαις καὶ οὐκ ἀφαίρεται ἐξ αὐτῶν.

παρεχέτωσαν δὲ τὰ δημόσια καὶ ἐμάτω-
σαν τοὺς ἀρχοντας καὶ τιμάτωσαν παρ'
αὐτῶν. ὁ δὲ ἐπὶ τῇ διατάξει παραβαί-
νων ἢ παραβαδῆναι συγχωρῶν ποντή-
κοντα λίτρας χρυσοῦ προστιμηθήσεται.

ἐκ τοῦ ιβ. τίτλου τοῦ ν ε. βιβλίου τῶν
βασιλικῶν μέρῳ τῆς α. διατάξεως
τῆς α. τίτλου τοῦ ια. βιβλίου
τοῦ κώδικος.

Συγχωρεῖ πάντων, εἰς τέλειον πλὴν σω-
τέλειαν πλὴν τοῦ χρυσοῦρου ἐξ ημε-
μένων τῶν πόλεων ἢ κωμῶν τῶν λαβυσσῶν
τὶ κατὰ τέλος ταύταις βούλησιν ὑπὲρ τοῦ
σωτελεῖν ὅσο ἡγοῦμαι ἂν ἀπὸ τοῦ δημο-
σίου δέδοται τὶ ὑπὲρ τοῦ σωτελεῖν ὅσο.
οἱ δὲ τὸ τέλος τοῦτο παρέχοντες ἄλλοι
ἐχέτωσαν εἴτε ἐν κωνσταντινουπόλει εἴτε
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καταβαλεῖν αὐτὸ εἴτε τὸν
τέταρτον κατ' ἐνιαυτὸν εἴτε ὑπὲρ τετραει-
τίαν δίχα μὲν τοὶ ζημίας καὶ διαστροφάς.
εἰ δὲ τί ἐκ πόριπῆς εἴ μετὰ τὸ ὅριον τέλος
ἀναλίσκω εἰς ἀναγκάσας χρείας ὅτι πό-
λιως οἷον ἔργα ἢ σιτωνείαν ἢ φῶτα ἢ τὰ
ὅμοια ἑκάστου δὲ λίτρας οὐδέξιδ' προστιμον τῇ
χολῇ

σχολῇ τῶν παλατινῶν καὶ τοῖς ἄρχουσιν
καὶ τῇ τάξει καὶ τοῖς πολίταις ἐν ταῦτα
παράβαθαι ποτέ.

ἐκ τοῦ ἀδελφου ἥτοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ τίτλου
β. μέρθ. τῆς ὑπομνήσεως β. δια-
τάξεως τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

Μελείς διαγραφίδω εἰς θεωρητικὰ
καὶ ἄλλα ἐνὰ πρῶτον τὸ κρυπτοῦναι
τὴν σωτέλειαν τοῦ χρυσουργίου. ἐπεὶ ἡ
προερμημένη ποινὴ ὑπὸ κρίσεως.

ἐκ τοῦ ἀδελφου ἥτοι ἐκ τῶν βασιλικῶν
μέρθ. β. ι. διατάξεως τοῦ θ. τίτλου
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Μελείς ὡς ἐτυχον τοῖς δημοσίοις σω-
ματείοις ἐγγραφίδω εἰ μὴ κατὰ τὸ
ἀναγκαῖον καὶ ἐκ γήρους ὧν τοιούτου καὶ
ἐλικίας καὶ τέχνης ὅτιν ὑπὸ τῆς δ' ἑ-
ξως γινομένης ὑπὸ τούτου παρὰ τῆς ἄρ-
χοντι τῆς ἐπαρχίας καὶ καταπιεσμένου
τοῦ σωματείου ὅτι ὑπὸ τῆς δ' ἑξως καὶ τὰ
πραγμοῦνα εἰς ἡμᾶς ἀναφύει ὡς ἡ-

μᾶς πάλιν ἐπικυρῶσαι δὲ δέων συλλα-
βῶν τὰ ξίη προβατορίας λαμβανουσῶν. εἰ
δὲ παραβαίη ταῦτα τις οὔτε τὰς παρα-
μυθίας λήψεται τὰς γνῶσθῶν οὔτε κοι-
νωνήσει τοῖς σωματείῳ ἀλλὰ βασανισθεὶς
ἐξορισθήσεται διωκτικῶς ἐκ τῆς ἐπαρχίας
καὶ πᾶς δὲ συνόργησας τοῖς αὐτοῖς ἐπι-
μίοις ὑποκείσεται καὶ μάλιστα ὁ πραιπό-
σιτος.

ἐκ τοῦ κ' τῆς σιχίου μέρ' τῆς ἐπιτομῆς
τῆς γ. διατάξεως τοῦ ζ. τίτλου
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Οἱ δὲ ἐμπόροι ὡς αὐτὸ συμφωνήσους
πιπράσκουσι. ὁ δὲ γὰρ ἀναγκάζεται
πωλεῖν ἀπαρεσκόμην τοῖς μέτρῳ ἢ τοῖς
τιμήματι. καὶ μάλιστα εἰ μὴ δὲ γίνετα
παρὰ τὴν σωήθειαν τοῦ κλείματος.

ἐκ τοῦ λ η. τίτλου τοῦ ζ. βιβλίου τῆς βασι-
λικῶν, μέρ' τῆς ζ. διατάξεως τοῦ
μα. τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Μελεῖς πορνοδοσκεῖτω τοῦ λοιποῦ,
μήδὲ πορ' γνῶσθῶν ταῖς λαρυ-
τιοσιμ

τίσιν εἰσαγέσθω μήτε οὐκ δ' ἄλλω ἢ ἐλευ-
 θέραν προῖα σάτω τις. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔστι μὲν αὖ
 ὁ τοῦτο ποιῶν πρὸς τὴν τιμωρηνδην καὶ
 μεταλλάττει ἢ ὑποδράσθαι ὁρίζεται.
 στρατείαν δὲ ἔχωρ ἢ ὑποδράσθαι σεμνὸν
 ἀπολύτω καὶ αὐτὸν σὺν τῇ ὑσείᾳ ὡς αὐ-
 τῶς καὶ οἱ θυμελικοὶ τούτων ἀπεχέσθωσαν.
 εἰ δὲ δούλων εἴη τὸ πρὸς αὐτὸν καὶ πᾶσι
 ἐκδικεῖσθαι πρὸς αὐτὸν εἴτε αὐτὸν εἴτε
 κληρικὸς ἢ μοναχὸς ὡς ἐκδικεῖται. ταῦτα δὲ
 φυλαττέσθωσαν οἱ ἀρχόντες οἱ μείζοντες καὶ
 οἱ ἡγιόνοτες καὶ αἱ τάξεις αὐτῶν πεινῶν ὑπο-
 ρώμεναι καὶ εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς κοσιλιτρώμ.

ἐκ τοῦ κατασχεῖν ἢ διάταξις ι θ. τὸ μθ.
 τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Αυτοκράτωρ ἀναστὰς ὁ τῶν γεωργῶν
 οἱ μὲν γὰρ ἀπόγραφοι εἰσὶ καὶ τὰ τούτων
 περὶ αὐτοὺς τοῖς δεσπότης ἀνέκδοτοι δὲ χρόνῳ
 πῶς τριακονταετίας μετὰ τοὺς γίνονται
 ἐλθόντες οἱ μὲν ὄντες μετὰ τῶν πραγμάτων
 αὐτῶν καὶ οὐκοι δὲ ἀναγκάζονται καὶ τῶν
 γῆν γεωργεῖν καὶ τὸ τέλος παρέχοντες. ὡς δὲ
 καὶ τοῖς δεσπότης καὶ τοῖς γεωργοῖς λυσίτελες.

ἐκ τῶν βασιλικῶν μέρθ' ὅτι β. διατάξεως
τοῦ ν. δ. τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Μισοῖς κωμήταις πρὸς αἰσῖαν ὑπε-
σχνείδω μὴ δ' ἐδεχέσθω γεωργοὺς αὐτῶν
τούτῳ ὑπόχρισιν προσόδων ἢ ἐτόρον κέρ-
δ' ὅτι λαμβάνωμ. εἰ δ' ἐπὶ παραβάει ταῦτα
καὶ τοῖς προφημῶσις ὑπὸ τιμῶσις ὑποπι-
σῆται καὶ ἐτέρᾳ μέζονι περὶ αἰσῖαν
κινήσει. πρὸς τούτοις καὶ οἱ κωμήται εἰ μὴ
δούλοι εἰσὶν τοῖς δεσπόταις ἀποδεδόσθων-
ται * καὶ τύπῃνται μετὰ δέκα τῶν πρω-
τόδούτων τῆς κώμης καὶ διελυγμένως ἔξο-
ρίζονται ἐν ᾧ γνώμη πάντων ἐγασίασθαι.

ἐκ τοῦ ν. β. βιβλίου τῶν βασιλικῶν αὐτομὴ
τῆς η. διατάξεως τοῦ λγ. τίτλου τοῦ
β. βιβλίου τοῦ κωμικῶς.

Η διατάξις ἐλλεικτικὴ οὖσα βεβαιῶσι τὴν
πρώτην διατάξιν τούτου ὅτι τίτλος τῆς
λέγουσας, μὴ δὲ γὰρ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν
δύο στρατίας ἔχει, προσιδεῖσα ὅτι οὐδεὶς
ὀφείλει οὔτε στρατίας ἄλλας μετεῖναι καὶ
τοῖς πριβούνοις νοταρείοις ἐγκρατέγειν.
ἅπαν.

ἅπαντα δὲ ὑπομνημάτων πραττομένων
 ἕκαστον κατατίθεσθαι τὴν μάλλον ὑπὸ λέγει
 τῶν στρατιῶν ἢ τῶν ἀφιστάτων ὁρίζουσιν
 χρόνον εἰσὼ τριῶν μηνῶν μετὰ τὸ γινῶναι
 ταυτὶ τὴν διάταξιν ὥστε ἐν τῷ τούτου
 προσίγειν τὸν βουλόμενον ἐν μὲν κωνσταν-
 τινουπόλει ἔσθ' ἡμέρη τῶν θείων ἰδικῶν
 ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις τοῖς ἀρχαῖς τῶν
 ἐπαρχιῶν καὶ τῶν οἰκίαν φανερῶν προαί-
 ρεσιν. εἰ δὲ συμβαίνει παρὰ δρομῶν τὸν
 χρόνον τούτου κελύει αὐτοὺς εἰ μὲν στρα-
 τείας πολλὰς ἔχουσιν μίαν καὶ μόνω ἔχουσιν.
 εἰ δὲ στρατείαν καὶ ὑπὸ πολλὰς τριβούνων
 νοταρίων μίαν μόνον τριβούνον. εἰ δὲ
 στρατείαν καὶ ἡμέρη ἀξίαν τὴν μὲν στρα-
 τείαν ἀπολύειν τὴν δὲ ἀξίαν τὴν ἡμέρης
 τῷ ὑψηλῷ βήματι ἔχουσιν μηδ' ἑνὸς πραγμα-
 τικῷ ὑπὸ πρῶτα τὰ διηγορῶμενα μέλλοντος
 ἰσχύειν. ἐὰν δὲ τις στρατείαν ἔχων ἀρχὴν
 ἐπαρχίας γίγνεται, καὶ λάβῃ θεῶν τύπον
 πόρι τὸ φυλαχθῆναι αὐτῷ τὸν ἴδιον τό-
 πον κελύει ἢ διάταξις ὅντομ τὸν τύπον
 ἰσχύειν ἵνα ὁ μὲν στρατείας φυλάττεται τό-
 πος, μηκέτι δὲ κελύει καὶ ἔσθ' ἐκ τῆς
 ἀρχῆς ὡς ἐκὸς προσγυρομένων αὐτοῖς ἀφισ-
 ματι.

ματι. εἰ δὲ τί τοιοῦτο ἐπιχειρήσωσιν ἐκά-
τορον ἑνὲς ποιῆν καὶ δύο τυχὸν στρατείας
πεχῆσθαι ἐκάτορον ἐκπύπουσιν. οὐδεὶς δὲ
πρόσιτον εἰκοσι λιτρῶν κατὰ τῶν παρα-
βαινόντων εἰ καὶ θεῖον τύπον ὡς εἰκὸς προσ-
πορεύμενων καὶ ταύτῃ τῇ θείᾳ διατάξει
ἐναντιουμένων. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τῶν
ἀρχόντων τῶν δὲ τοιοῦτον θεῖον τύπον
προσδεχόμενων.

ἐκ τῶν βασιλικῶν μέρεθ' Ὀλυμπικῆς τῆς
ἱ. Διατάξεως τοῦ λζ. πύλου
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Η διατάξεις κελεύει πρὸς τόρον ὑπὸ χάρας
παρακρατεῖσθαι τὰ εἰς στρατιώτας
λαπανώματα καὶ τῶν καὶ τὰς λοιπὰς
ἀπίας τοῦ δημοσίου πλεῖναι. οὐ δὲ γὰρ
χρήματα τὰς ἐκπομπὰς κατεπείγεσθαι,
ῥαθυμεῖσθαι δὲ τὰ στρατιωτικὰ λαπανώ-
ματα. τοὺς δὲ ἀρχοντας καὶ τὰς πόλεις
καὶ πάντα τὸν ἔτορον δημοσιεύοντα εἴτι
παραβὰθ τῶν δεσποδόντων καὶ τὰ χή-
ματα παρέχειν ὁκοθῆν τοῖς στρατιώταις
καὶ πρόστιμον ἐκαστῶν λιτρῶν χρυσίου δε-
σπόζομαι.

ἐκ τῶν αὐτῶν ἢ ὑπὸ τομῇ τοῦ Δ. Διατάξεις
τοῦ αὐτοῦ πίτλου.

Η διατάξεις κελύει ἵνα ἐὰν στρατιῶται
ὑφιστάμενοι μὴ ὥσιν γὰρ ταῖς οἰκίαις
ἀγαθὰς αἰμ' ἢ εἰς βοήθειαν ἢ φορέωσιν
πλουτοῖς τισὶν ἢ κατὰ ἀφισμὶ ἀπελύν-
θῃσαν μὴ λαμβάνειν τὰς ἀννόνας αὐτῶν
τὸν ὑπομνηματοφύλακα γὰρ εἶδει διὰ τὸ μὴ
φθαιρεῖν, ἀλλ' ὅτι χρυσῷ διατιμωμένου
τοῦ εἰλούς κατὰ τὸν ὅρκου παρεχομένου
παράτε τῶν τριβούνων καὶ τῶν βικαρίων
καὶ τῶν δομestικῶν καὶ ὑπομνηματοφύλα-
κῶν καὶ ὀπλιόνων οὐδὲν ἤπουν καὶ μετὰ
τὸν ὅρκον λογοδοτουμένων καὶ εἰτι αὐτοὶ
ρεθείησαν ψευδέμενοι γὰρ διπλῶ καὶ ἀβαλ-
λόντων. εἰ δὲ καὶ στρατιῶτης ἐξαργυρίσαι
βουληθεὶς τὰς παρεχομένας αὐτῷ ἀννόνας
λήψεται τὰ χρήματα ἢ τὴν πλὴν τράπεζαν.
εἰ δὲ τὸ εἶδος λαμβάνει λήψεται τὸ γὰρ τῇ
χώρᾳ χορηγούμενον κατὰ δοκιμασίαν τοῦ
θεοφιλεστάτου τῶν τόπων ὑποσηῶν καὶ
τοῦ λαμπρωτάτου ἐκδίκου τοῦ πόλεως. εἰ δὲ
καὶ ὁ ὑπομνηματοφύλαξ ἀγοράσῃ παρὰ
στρατιώτου τὰς ἀννόνας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν
λαμβάνει αὐτὰς παρὰ τοῦ σιμητελεστοῦ καὶ
ἐκχω-

ἐκχωρηθείσας αὐτῷ πάλιν κατὰ τὴν τρά-
 πεζαν λαμβάνειν αὐτὸν εἰ μὴ πρὶν τὸ εἶδ' ὅ-
 θούλεται ὁ σωτελετής πρὸς αὐτὸν γαγεῖν, εἰ
 δὲ καὶ οἱ σωτελεταὶ βουλῆθεσαν ἐκου-
 σίως πωλῆσαι πρὸς τοῖς στρατιώταις οὐ
 κωλύομεν τοῦτο γίνεσθαι εἰ καὶ μέλλουσιν
 ἐκ τούτου κορδαίνειν ἡ πόλις ποσότητα
 εἰδῶν παρέχοντες αὐτοῖς παρὰ τὴν δη-
 μοσίαν τράπεζαν. μὴ ὅμως δὲ τοῖς πολί-
 ταις ἐκ τούτου βλάβῃ τὸν σωτελετὴν
 ἵνα ἐὰν αὐτοὶ κακῶς συμφωνήσωσιν ἀναγ-
 κάζωσι τὸν σωτελετὴν καθὼς συμβαί-
 νει παρὰ τὰ εἶδη. εὐρῶσα δὲ ἡ δια-
 ταξίς ὅτι καὶ πρὸς τῶν χαρτουλαρίων τῶν
 γηραιότερων ἀριθμῶν ἥτοι φοιδοράτων
 συμβινοῦνται ἑαυτοῖς σίτον ἵνα τὸ μὲν δη-
 μόσιον δίδωσιν αὐτοῖς ἡ πόλις τὴν τράπεζαν
 τὰ τοῦ σίτου τιμήματα, αὐτοὶ δὲ ὡς πρὸς
 αγορᾶν εἶδη κορδαίνουσιν, κελύει ἡ
 διαταξίς μολοῖν σωτελετὴν ἄκοντα
 ἀπατεῖναι παρέχειν αὐτοῖς συμβινοῦν. εἰ
 δὲ ἐκούσίως πωλῆσαι ζητήσῃ τοῖς αὐτοῖς
 μὴ ὑποβάλλειν αὐτοῦς τὰ τιμήματα τῆς
 τραπέζης εἰς τὴν ποσότητά τὴν μέλλουσαν
 λόγῳ ἀνόνων τοῖς στρατιώταις χαρηγεῖσθαι.
 εἰ γὰρ

ἐὰν γὰρ ἔξωθεν ἐπὶ τὸν ποσότητα βουληθῇ
 ἐγοράσαι τότε κινώλνται πραγματεύ-
 σασθαι ὡς καὶ πᾶς στρατιώτης. ταῦτα δὲ
 πάντα δείκνυσιν μέλουσα γίνεσθαι ἀνα-
 ψηλάφῃσι ἀναγκάζουσα πάντα αὐθρο-
 πον τὸν ὅτι δὲ ἴππετε ψυδράμνον σφειτρί-
 σάμνον διπλάσιον καταδύωαι ἵνα τὸ
 μὲν ἀπλοῦν λάβῃ ὁ ἐκδικηθεὶς, τὸ δὲ ἑτέρου
 ἀπλοῦν τὸ διημόσιον. πάντα δὲ οἱ στρα-
 τιώται οἱ προσηραμνόντες προσώποις
 ἑσὶν ἐν ὅζαργυρισμῷ λαμβανέτωσαν τὰς
 ἰδίας ἀνόνους καὶ τὰν ὅζαργυρισμὸν φη
 τραπέζης. ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὸν κεφαλίστονα
 καὶ μὴ ζῆτέωσαν τὰ εἶδη, εἰ μὴ ἐκὼν ὁ σω-
 τελεὶς ἢ ταῦτα καὶ ἀβάλοι. τὸ παραβῆναι
 τίποτε τῶν προσηραμνόνων τολμῶνται μέ-
 γιστον κίνδυνον ὑφορμῶντος ἢ τε τριβῆνος
 ἢ τε βικᾶρι. ὅστις, ἢ τε δομέστη, ἢ τε
 ὑπομνηματοφύλαξ, ἢ τε ὀπῆιον, ἢ τε πρω-
 τὸ ἀριθμοῦ, ἢ τε ταξιώτης τοῦ στρατηλά-
 του ἐὰν συμβῇ τίποτε παρὰ τὸ ἀληθὲς
 γνωριδιῆναι ἢ ὑπὸ χειριδιῆναι καὶ μὴ πα-
 ραχῆμα διηλοθῇ καὶ ἀνασταλῇ. ἢ γὰρ ἀνα-
 ψηλάφῃσι πάντα τὰ παρὰ τὴν διάταξιν
 γινομένη ἀπελέγξαι.

ἐκ τῶν παρατίτλων μέρ Θ τῆς ὑπότομης
 αὐτῆς διατάξεως ἢς ἡ ἀρχὴ
 θεωρεῖται.

Ο στρατιώτης δοκιμασία τῷ ἐκδίκου γν
 ὡς μὴ πάρεστιν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἀρχὴ
 καὶ τοῦ θεοφιλοῦς τῶν τόπων ὑποσκόπου
 λαμβανέτω τὸ εἶδ' Θ παρὰ τῶ σιωπῆτες.

ἐκ τῶ ἀδελφου μέρ Θ τῆς διατάξεως γ.

τοῦ μζ. τίτλου τῷ αὐτοῦ βιβλίου.

Ε αὐτὸς γν πολέμῳ τελούσῃ ὁ ποσδὴ
 ποτε στρατονόμει Θ, ὁ ὅς αὐτοῦ ἐὰν
 εἰς ἔστιν ἢ πολλῶν παίδων ὁ μείζων παρὰ
 χῆμα εἰς τὸν τόπον τῷ πατρὶς ὑπεισε-
 χέδω καὶ τὰς ἀννόνας τὰς αὐτὰς λαμβανέτω
 εἰ μέχει βιάρχος ἢ ὁ παῖς, εἰ δὲ ἀνώ-
 τερ Θ ἢ τοῦ βιάρχου. βιάρχον μόνον γί-
 νεσθαι τὸν παῖδα. πρόσλητον γὰρ ὅτι ὁ μεί-
 ζων ταύτῃ ἔχων τὴν παραμυθίαν φρον-
 τίζει καὶ τῶν ἰδίων ἀδελφῶν.

ἐκ τῶ ἀδελφου ἢ ὑπότομῃ τῆς ζ. διατάξεως
 τοῦ ξ. τίτλου τῷ αὐτοῦ βιβλίου.

Π ὡς αὐθροπ Θ εἴτε θείαν κέλουσιν.
 εἴτε ἀρχικῶς πρόσταζιν ἐκβιβάζων
 ὀφείλει

ὁφείλει πρὸ τούτου ἐμφανίσαι τοῖς ἄρχοντι,
 ἵνα ὁ ἄρχων ἐξετάσῃ εἰ μὴ δέμας πλάσσει
 αἰτία ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, ἢ κατὰ συνωμοσίαν
 ἢ συντιούμῳ νόμοις. ὁ δὲ ἐκβιασμός
 καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως γίνεται, δι-
 λοῦσιν τῶν θείων λόγων προκειμένων καὶ
 πάντων τῶν ἐκτόρων τῶν παρόντων ἅμα [†] κτη-
 αὖ τοῖς τῶν ἐξετάσιν ποιουμένων, καὶ εἰ τῶν
 σωῖσιν παρέχον βοήθειαν. εἰ δὲ ἢ πλα-
 σθὲν οὖροι φανερῶς ἢ νόμῳ συντιούμῳ
 φανερῶς, δὲ εἰ αὐτὸν μὴ ἐκβιάζειν. ἀλλ'
 ἀναφέρειν εἰς βασιλείαν δὲ τοῦ μαγιστρίου
 ἢ εἰς αὐτὴν τῶν ἀρχῶν ἐξ ἧς τὸ πρᾶγμα
 ἐγένετο. τὸν δὲ ἐκβιάσιν ὑπὸ ἀσφάλειαν
 ποιεῖν τὴν ἐγχωροῦσαν καὶ τὰ πρόσωπα
 δὲ τὰ αἰτιαθέντα ὑπὸ προσωπικῆν ἀσ-
 φάλειαν ἀζημιῶς. ὁ γὰρ ἐγχωρεῖς αὖ τοῖς
 τὸ ἀζημιῶν ποιεῖν εἰπὲρ οὖρεθαι μά-
 τῶν αὐτῶν ἐγχωρεῖς. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο γένη-
 ται ὁ μὲν ἐκβιάζόμενος ἀποθεῖται τὸν ἐκ-
 βιασμόν. ὁ δὲ ἄρχων εἰ πῶς αὐτὸν ἢ κέ-
 λουσις γέγονεν. ἢ καὶ τίς ἐστὶν ἴσως πρὸς
 ἵνα ἐτόρῃ ἐγγύς. ὑπὸ ἀσφάλειαν ὁφείλει
 ποιεῖν τὸν ἐκβιάσιν τὴν ἐγχωροῦσαν.
 εἰ δὲ καὶ δυνήσθαι τίς ἀποδίδεται πρὸς ἐκ-
 βιασ-

Βιβασμόν, ὁφείλει μανθάνων ὁ ἄρχων ἄρ-
 σῆσαι τὸν ἐκβίβασιν. ποιῆν δὲ ὑπο ἀσφα-
 λειαν προσωπικὴν τὸν αἰλαδρύντα καὶ μη-
 νύειν, εἰ δὲ ῥαθυμύσῃ τούτου ἢ ὁ ἄρχων ἢ ἡ
 τάξις αὐτοῦ ἢ πρὸς ἐν τὸ γράμμα γέγονεν
 οἰκωθῆναι ὑπομνηδύντι ποιήσῃ τὸ ἀζη-
 μιον. καὶ γὰρ ὅσῳ ἄρχει καὶ μετὰ τὸ παύσασθαι
 τῆς ἀρχῆς. ὑπεξαίρει δὲ ἡ σιλία τάξις τοῦς
 προφάσει δημοσίων γνηχομένους. εἰ δὲ λήμ-
 ματ' ἢ ἡ ἡθύντου οἱ ἀρχοντες μὴ ποιή-
 σωνται τὴν ὀξέτασιν, προκειμένων τῶν
 αἰγίων λογίων εἰ καὶ παρίδωσι, καὶ εἰς χεῖ-
 ματα ζημοῦνται καὶ ἐκβάλλονται ἐκ ἀρ-
 χῆς, καὶ εἰς σωτείαν κινδυνεύουσιν· πᾶς
 δὲ νόμος ἐμφανίζομεν ὁφείλει πρότερον
 γίνεσθαι τοῖς ἐπαρχοῖς καταφανῆς. τὸν δὲ
 διανομίζοντα αὐτὸν εἰς τὴν ἐπὶ χίαν, λαμ-
 βάνειν χρυσίνους ἑξ. τὸν δὲ ἄρχοντα αὐτοῦ-
 δ' ἄλφιν δ' αὖ πρὸς ἄξιν οἰκείων πάσαις ταῖς
 πόλεσι· ταῖς ὑφ' αὐτὸν φανερὸς καθιστάν-
 τεύς νόμους ἀζημίως παντελῶς μηδὲ τοῦ
 ἀρχοντ' ἢ μηδὲ τῶν ἐκδίκων μηδὲ τῶν δια-
 νομίζοντ' ἢ. ὁ δὲ κερδαῦας διπλάσιον δι-
 δώσει καὶ εἰ μὲν ἄρχων ὅστις ἐκ πίπῃ ἐκ ἀρ-
 χῆς, εἰ δὲ ἐτόρην φροντίδα ἔχῃ τοῦ ἐκβάλλειν
 τὸ φροντισματ'.

ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὡς πομὴ τῆς β. διατάξεως τοῦ
 ξ γ. τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Η δὲ διαταξίς βύλεται ἐξ νομίσματα μό-
 νομ παρέχειν ἀφ' ἐκάστης ἐπαρχίας
 ὑπὲρ τῶν ἐμφανιζομένων θάων ῥημάτων
 ἢ γηινῶν πτωχῶν ἢ δημοσίων συμβο-
 λαίων ἢ αὐθροιάων. τὸν δὲ πλῆθος λάβον-
 τα πεπραπλάσιον ἀναδιδόναι κυλόνων
 τοῦτε ἄρχοντες καὶ τοῦ ὡς πομὴ τοῦ
 πρώτων ἐν πόλει καὶ πασῶν πολιτικῆς
 καὶ δημοσίας βοηθείας. ὁ μὲν γὰρ ἐπίσκο-
 πος ὑπὸ ἀγαπήσειν ὅτι βασιλικῶν,
 ὁ δὲ ἄρχων καὶ ἐκπείσεται τῆς ἀρχῆς καὶ
 δημοθυήσεται καὶ ὁμοθυμήσεται. καὶ ἡ
 τάξις δὲ κινδυνεύει μήτε διαγραφῶν γε-
 νέσθαι προφάσει τούτων τῶν αἰτιῶν ὑπὲρ
 τοῦ μὴ ἐξ χρύσευς. μήτε ὡς παρὰ ἐκόντων
 μηθὲν, ἀλλὰ τὸν λαβόντα δίδοναι τὸ πεπρα-
 πλόν. καὶ ἐνίκα δὲ οἱ πολίται βούλονται
 ἰαυτοὺς διαγράψαι τυχόν ἢ ὡς ἔργον δη-
 μόσιον ἢ εἰς σιζάνειαν ἢ αἰτοῦσι παρὰ βα-
 σιλείως τοῦτο ἀπὸ πρῶτον. ὅν γε καὶ ζημεῖν
 αὐτοὺς οὐδὲν ὑπὲρ τοῦτο ἵνα μὴ οἱ μὲν ἱε-
 ρεῖς ἀγαπηκτῶνται, οἱ δὲ ἄρχοντες καὶ οἱ

ἀρχὴς ἐκ πίπτουσι καὶ ἀπολείπονται καὶ δὴ
 μόνονται. ἡ δὲ τάξις εἰς σῶμα λυγρῆται.
 εἰ μὴ μὴν ὁ βασιλεὺς τὰ παρὰ τὴν δια-
 τάξιν γινόμενα. ἀπολείπονται γὰρ ἔχουσιν οἱ
 διαγραφόμενοι αὐτὴν λέγειν τοῖς διαγραφ-
 ούσιν. εἰ δὲ μὴ δυνάμει αὐτῶν ποιεῖν ὑπὸ
 πελαγῶν τὸν ἀρχόντα καὶ βασιλεὺς μὴν ὄν-
 του καὶ δὲ οὐτε τοὺς πατέρας οὐτε τοὺς συ-
 τῶνας ἢ ἐθνικοὺς ἀποδέκτας παρέχειν
 ἐκ τῶν οὐσῶν ἐν χόρσιν προσάλλων, μετὰ
 ποσότητα * φυλάττειν τὴν ἀφορισμένην
 χρεὶα εἰ δὲ παραβῇ ὁ ἀρχὸν οἰκογενεῶν ταῦτα
 καταβάλλει. καὶ γὰρ ἀμείωται τὰ τε δημόσια
 καὶ τὰ πολιτικὰ φυλάττειν.

ἐκ τῶν παραπάνω μέρους τῆς ὑποτιμῆς
 ὅτι αὐτῆς διατάξεως ἥς ἡ ἀρχὴ
 διατίθεται.

Οὐ μὴν οὐδὲν τινὰ ἐμφανίσεις ἐν ἐπαρχίᾳ
 καὶ πλεον. ἐξ νομομάτων βελομένη
 διαγραφῆται τὰς ἐπαρχίας πλεονοῖα τοῦ ὑπὸ
 σπουδῶν ἀπωθεῖται.

ἐκ τοῦ

ἐκ τοῦ κωνσταντίνου τοῦ ἀρμενοπούλου ἡ
ἐπιτομή τῆς διδυκάρας διατάξεως

τοῦ ια. τίτλου τοῦ θ. βιβλίου

τοῦ κωδικ. Θ.

Γυνὴ μὴ ἔχουσα ἀνδρα ἢ ἰδίῳ δούλῳ
μαγεῖσα. ἢ μὴ ἔχουσα παιδίας τὴν
διαπραξεται, τυπῆδω καὶ κουρβιῆδω,
καὶ ὁ ποιούτῃ δούλῳ τυπῆδω καὶ
κουρβιῆδω πιπρασκέδω, καὶ ἡ τιμὴ
αὐτοῦ ἐσκομίζεται. ἢ δ' ἐπὶ πασι τούτῳ
διαπραχθῇ, καὶ ἡ ὑπόστασις αὐτῆς πᾶσα
κατὰ δευότας τρεῖς παραπεκαθεῖς
παισίῳ ἀνεκποιήτως φυλαττέσθω, ἢ ἡ
παις μόνος πᾶρ αὐτῇ μένουσης, καὶ ἡ τιμὴ
δὲ τοῦ πρᾶγματος δένλου τοῖς παισίῳ
ἀνήκει.

ἐκ τοῦ κατὰ σοιχείου ἐπιτομὴ τῆς δ. δια-
τάξεως τοῦ ις. τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Ἐξέσω παντὶ τῶν γν τοῖς ἀγροῖς νυκτὸς
ἐπρόντα ἢ παρακαθήμενον τὰς ὁδοὺς
καὶ οὕτως ἐπιβρυλόβοντα τοῖς παρῆσι
ἀκινδυνῶς ἀναεῖν, καὶ στρατιώτης ὄσι.
κρείητον γὰρ γν τοῖς τοιούτοις βοκλήμ ἐκω-

τῷ ἢ μετὰ τὸ παθεῖν ἐπιζητεῖν ἑαυτῷ τὰν
ἐκδίκησιν.

ἐκ τοῦ κωνσταντίνου τοῦ ἀρμενοπούλου ἢ
ἐπιτομὴ τῆς Β. Διατάξεως τοῦ κ θ.
τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Ο τὸν προσφύγοντα εἰς τὴν ἁγίαν ἐκ-
κλησίαν ἰδίᾳ ἐυθυσίᾳ ἀποπαύσας,
τυπώμεν Θ καὶ κρυπτόμεν Θ ὁμοειδέως.

ἐκ τοῦ κατὰ σοιχείου καὶ ἐκ τοῦ ἀρμενο-
πούλου ἢ ἐπιτομὴ τῆς πρώτης Δια-
τάξεως τοῦ λ σ. τίτλου τοῦ
αὐτοῦ βιβλίου.

Π ἄς ὁ ἐνείσκων φλυαρεῖν ἐσφραγισ-
μένῳ ἢ ἀσφραγισμῷ καὶ μὴ παρα-
χῆμα καὶ ἄλλ' ἀναγινώσκων,
ὑποκείτω τῇ τιμωρίᾳ ἢ ὑπὲρ κείτῃ καὶ
ἔστω τε δεκάς τῶν φλυαριῶν.

VARIÆ LECTIONES. 247

Pag. 1. vers. 4. α. α.) ὡς οὖτοι.

1. 6. πάντα) ὡς πάντα Ephes. syn.

1. 7. ἢ ἐπὶ τοῖς) desunt in Ephes.

1. 10. παραδίδομαι) παραδιδόμαι.

1. 11. ὡς ὁργάνῃ) πᾶς ὁργάνῃ Ephes.

1. 12. τὰς ψυχὰς) ψυχὰς

1. 13. ἀκοῆς) ἀκοῇ

1. 14. τοῖς) ὡς τοῖς Ephes.

1. 15. πίστιν) ὁξάν Ephes.

2. 1. ὁ λαβούς) ὁ λαβὼν

2. 8. ἢ πᾶς) ἢ καὶ πᾶς Ephes.

2. 9. καὶ διαφθόρως τὰς τιμὰς) desunt Ephes.

2. 10. ἀσφαλισμῷ) ἀφορισμῷ

Ibid. παραδίδομαι) παραδιδόμαι Ephes.

2. 11. μὴ) μὴ

2. 12. ἐλθῶν τῶν δέ) Ephes. ἐλθῶν. ἢ τὰ αὐτῶν ἐλθῶν τὰ αὐτῶν

3. 1. πλεονα κτήσασθαι) foris πλεονεκτῆσθαι

3. 5. αὐτῶ) αὐτῶν

Ibid. πονηρὰ) πονηρὰ

4. 2. ἐμφιβολῶς) ἐμφιβολῶς.

4. 6. ὁ λαβούς) ὁ λαβὼν

4. 13. ἢ) ἢ

4.21. ἀσβεβούς) Ανασβεβούς

5.5. ἐπίσκοποι γεγονότα) ἡγουμένου ἰω.

σκέπου. αὐτὴ γέγονε ὁ ὅλος σκέπου

5.16. ἡ ἀγία) ἡ ἀγιοτάτη

6.3. καθολικῆς) καθολικῆς καὶ ἀριστολικῆς

6.9. ἐκ τοῦ Θεοῦ) ἐκ Θεοῦ

6.14. γινώσκου) καὶ γινώσκου

6.18. σαρκί) γὰρ σαρκί

6.25. πετάρτου) τὸ πετάρτου

7.3.08) και

7.7. ἀλήθειαν) πῶς ἀλήθειαν

7-23-НТО(Н

8.7. τοὺς ποιούτους ὡς) τοὺς ποιούτους.

αὐτοὺς τοὺς ποιούντας ὡς

8.16. καταλαμβάνει) καταλαμβάνει

8.18. νόσῳ καὶ μανίᾳ) νοσομανία

8.19. τῶν ἀσβεστων τῶν

9.3. κρύπτουσι τὴν βασιτείαν πλανήταις
desunt quibusdam.

desunt quibusdam.

914. τὰ πόρι τῆς) τὰς

9.15. ἐλπίσας (ἐλπίσας)

9.22. τὸ ἅγιον πνεῦμα) πνεῦμα τὸ ἅγιον.

αλιη ἁγιου των ενυμα

10.1.2009 10.1.2009

108. καὶ αἰ παρθένος) αἰ παρθένου καὶ θεο-

ТОКЪ:

10.11.

- 10.11. ἑνός καὶ) ἑνός τε καὶ ἀλλ' ἑνός τε
 10.13. ἑνὶ (αὐτοῖς) αὐτοῖς
 10.19. καὶ ἑνὶ ἀνθρώπῳ) ἑνὶ ἀνθρώπῳ
 ἀλλ' κατὰ ἀνθρώπινα
 11.11. θεοτόκου) καὶ θεοτόκου
 11.13. λόγου αὐτοῦ) λόγου θεοῦ αὐτοῦ
 Ibid. καὶ ἀφ' οὐρανοῦ) ἀφ' οὐρανοῦ
 11.10. μόνῳ) μόνῳ
 11.22. καὶ) καὶ
 11.24. καὶ) καὶ
 12.6. ἡμῖν) αὐτοῖς ἡμῖν
 12.14. (ἀντάς τε καὶ) πάντας ἡ
 12.20. ἰουδαίους πολίτας, θεοπολίτας)
 ἰουδαίου πολίτας, θεοπολίτας
 Ibid. σεβασμοῖς) σεβασμοῖς
 13.5. πάντα τὰ) πάντα
 13.14. ἐν τοῖς) ἐν τοῖς
 13.16. ἡλίκου) ἡλίκου
 13.20. κρατούσης) κρατούσης τῆς
 13.21. καθά) καθά
 13.24. ἁγιοτάτων) ἁγίων
 14.10. ἐν κρείσσιν) κρείσσιν
 14.16. νοῦν ἡ) φρονεῖν ἡ
 14.25. τὸν κύριον) κύριον
 15.23. τῆς ἁγίας) τῆς ἁγιοτάτης

- 16.8. πρὸ αἰῶν(Θ)) πρὸ αἰώνων
 16.12. γνῶξου) καὶ γνῶξου καὶ
 16.23. ἐκ τοῦ) ἐκ
 17.5. γνῶξου) γνῶσομαι καὶ
 17.11. ὁμολογούμεν) ὁμολογούμεθα
 17.15. πάθη) παθήματα
 17.17. δίκτου) ἡδίκτου
 17.19. ἰδίκτω) ἡδίκτω
 17.22. καὶ υπέγραψα) ὑπέγραψα
 17.23. τίτρωσι) τίτρωσι
 18.15. θεοτόκου) καὶ θεοτόκου
 18.18. τὸ αὐτὸ) τὸ αὐτὸ ἅγιον
 18.23. τὴν) καὶ τὴν
 18.25. ἀναθεμάτισα) ἀνεθεμάτισα. et 19.1.
 19.2. ἡ ἁγίου μαθήμα) μαθήμα. alij ἡ ἁγίου
 μαθήμα
 19.8. ἀναθεμάτισε) ἀνεθεμάτισε. et 19.11.
 et 20.
 19.9. τὰ αὐτοῦ) τὰ αὐτὰ
 20.1. τυγγραφεῖσα) γραφεῖσα
 20.7. παρεξέλθομεν) παρεξέλθωμεν. alij
 παρεξέλθοιμεν.
 20.17. ἀμφιβάλλοι) ἀμφιβάλλει
 20.22. ἀγίων) ἁγίων πατέρων
 21.8. πάντας) κύριέ μου πάντα πάντας
 21.17.

- 21.17. τὸ πρᾶγμα) πρᾶγμα . alij τὸ πρᾶγμα
 Ibid. κινητὸν ἢ ἀκίνητον ἢ) κινητὸν ἢ
 21.20. οἰκοῦν οἰκοδομῆσαι) οἰκοδομεῖν . alij
 οἰκοδομῆσαι
 21.21. ἐμφανίσει) ἐμφανίσαι
 Ibid. ἐφ' ὧν) ἐφ' ὧ
 21.23. μετὰ) μετὰ τῶν
 22.1. καὶ ὡς) ὡς
 22.4. αὐτοὺς) αὐτοῖς
 22.5. τὰ δοξάντα) τὸ δοξαῖν
 22.6. ὡς περὶ θέντας) ἐμπροσθεν θέντας
 23.1. καὶ μοι .) καὶ τὰ μοι .
 23.4. ὡς σκόπου) ἀρχιεπισκόπου
 Ibid. ὅταν ἢ) ὅταν δι . alij ὅταν ε . alij
 ὅταν ἢ
 23.7. ἐκποιῶσιν) ἐκποιούσιν
 23.8. πράσις ἢ) εὖ πράσις ἢ εὖ
 23.9. αὐταλαγὴ ἢ) εὖ αὐταλαγὴ ἢ εὖ
 23.11. μέλοι) μέλαι
 23.12. ἐκλύτρωσιν) ἐκπλήρωσιν
 23.13. ὡς καμνίου) ὡς καμνίου . alij ὡς καμ-
 νίου
 23.15. ἐκτί(α)σαι) κτί(α)σαι . alij ἐκτί(α)σαι .
 23.20. ἀπὸ τοῦ ὄντος) ἐπορεύντ
 23.22. ἐγχεῖν) ἐκχεῖν

ibid.

Ibid. δυνάται) δυνάυνται

24.7. το διοικητοῦ καὶ τῶν εἰς.) τῶν διοικητῶν καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας καὶ τοὺς πτωχοὺς

24.8. το διοικητῶν καὶ τῶν εἰς.) τῶν διοικητῶν καὶ πάντας τοὺς ἐν εἰσκομῇ ὑπουργοὺς

24.13. ὅσι γίνεται καὶ) ἐπιγίνεται

24.17. ἀζημίως) ἀζημίους

24.18. αὐτῶν) αὐτῶν

24.20. γίνεται) γίνεσθαι

24.23. παρ' αὐτῶν) παρ' αὐτῶν

Ibid. παροφθίη) παροφθῆ

24.25. καὶ τῶν) καὶ

25.2. εἰληφῶν) ἐλάβω

25.8. ὑπὸντων δὲ) ὑπὸ δὲ τῶν

26.10. ταῦτα) τὰ αὐτά

26.14. θύματα) forte πράγματα

27.2. ο. λίτρας) βδομήκοντα λίτρων

27.6. δείξει) καὶ δείξει

27.7. ν. χρυσίου λίτρων) πντήκοντα λίτρας χρυσίου

28.1. ἡ γὰρ κωνσαντινουπόλις) ἡ κωνσταντινουπόλις

28.15. χρυσίου) χρυσῶν

29.1.μέρους τοῦ)μέρους

Ibid. ὃν τοῦ) ὃν

29.6.βλάβειν)βλάβειν καὶ διδωσιν

29.9.ἐκκλησίας τῆς μεγάλης)μεγάλης
ἐκκλησίας

29.11.αὐτῆς)αὐτῆς ἢ

29.19. ἡ εἰς)καὶ εἰς

30.10. ὑφ' αὐτῶν) ὑφ' αὐτῶν. alij ὑφ' αὐτῶν

30.11. ἡ γραφὴν) ἡ γραφὴν melius ex veteri
libro

30.14. καὶ οἱ)οἱ

30.21. λογοποιεῖν) λογοποιεῖν

34.16. ἀντιγραφῆς) γραφῆς

Ibid. τολμήσῃ) τολμήσῃ. alij τολμήσῃ

35.11. ἐκπηρεάσειν) ἐκπηρεάσειν

38.2. πτωαδείας) πτωαδείας

55.18. ἐκτίθειν) ἐκτίθειν

56.17. ἐπιτάξει αὐτῷ) ἐπιτάξει αὐτῷ

59.8. τὰ προγεγραμμένα καὶ τὰ λοιπὰ)

πρωχοτρόφους ἢ νοσοκόμους ἢ ξυνοδύ-

χους ἢ ὀρφανότρόφους ἢ βρεφοτρόφους

ἢ γοβόντοκόμους ἢ οἰκονόμους ἢ παρ-

μόναρχους ἢ διοικητὰς καὶ ταῦτα τὸ

πρὸς τὸν μέγαν θεὸν ἔχοντας σέβας

59.19. διατιθεμένην) διατιθεμένην

60.10. ἐπ' ἀδείας) ἀδεία

63.7. γήυοιτο) γήνται

64.1. ἡμετέρους) ἰδρούς

64.7. πάντως μὲν οὐκ) οὐκ

64.10. γήυοιτο) γήνται

65.15. καὶ σεμνός) καὶ ὁ σεμνός

66.24. ἐκλογίῳ) ὑδιλογίῳ

71.11. καθαιρεμένοι) καθαιρεμένοι

73.6. εἰς σῶμα) εἰς τὰ σώματα

75.18. τὸ ἐκ) τὸ ἐκ τοῦ

75.22. πεικίωρ) πεικίωρ

76.20. οὐ δὴ) οὐ δὴ

77.2. καταθύμιον) καταθύμιον

77.3. προηγουμένους) προηγουμένους

79.25. αὐτῷ) αὐτῷ

81.22. τριάκοντα) τριήκοντα

82.3. ὑφεσώτῳ) ἐφεσώτῳ

Ibid. παραφυλακῇ) φυλακῇ

82.22. στρατοσάμειον) στρατοσάμειον

82.23. καὶ ποινὰ) καὶ ποινὰ

83.2. ἐπάρχω) ἐπάρχω

85.8. λιμνῆας) λίμνας

88.23. ὀβολὸν) ὀβολὸν γῆνα

90.10. προσουλείων) προσουλείων quidā

quod bases statuarum significat. vide

const. 4. de discussoribus.

- 93.12. ἐκπιδνῆαι) ἐκπιδνῆαι
 94.4. μητροπόλεως) πόλεως
 94.7. τῶν τῆς) τῆς
 94.22. μεμφθῆς) πεμφθῆς
 96.23. πράξαι) τι πράξαι
 100.6. ἐκ μαρτύραδαι) ἐκ μαρτύρας
 100.15. οὐτε) οὕτως
 101.3. σκληρῶν ἢ) σκληρῶν ἢ ἐς
 101.5. χρυσίου) χρυσίου
 101.7. γήνηται) γήνοιτο
 101.19. ἡ Λοῦδα) Λιλουῖα
 101.21. πάσχου (αυ)) παρσχοῦ (αυ)
 104.5. αἶτε) χεῖ
 104.21. λόγωντε) λόγων δε
 106.6. παρ' ἡμῶν) ἀποβήτων ἡμῶν
 107.6. ἅπορ) οἱ πόρ
 109.11. παρὶ γυναικῶν) παραγοῦ (αυ)
 109.20. τοῦτο μὲν αὐτὸς) ὅτι μὲν αὐτὸς.
 αὐτὸς οὕτως μὲν αὐτὸς
 114.10. κένοντα) πομείνδον) αἰώνιον ἰσθ.
 μόνον
 114.17. πόδι βάλλειν) πόδι λαβεῖν
 114.23. ἀποστροφῇ) ἀπογραφῇ
 117.19. γίνονται) γίνονται δε
 Ibid. φοιλεδράται) φοιλεδράτοι

117.20. τιμῶνται) τιμωροῦνται

118.22. πλημμελήσωσιν) πλημμελήσου-
σιν119.7. παρρηθέτων προσώπων) παρρηθέτα
προσώπου αὐτῶν

119.15. πράγματα) πράγματα αὐτῶν

119.16. Λιεκλικεῖ) ἐκλικεῖ

120.6. αὐτὰ) αὐτούς

120.11. ἔποι) ἔπη

121.18. καὶ ὁρθόλογον) καὶ ὁρθόλογον

122.14. ἐξιώντων) ἐπξιώντων

122.15. τῶν ἢ) τῶν ἢ μὴ

122.17. οἵτινδ' καὶ) οἵτινδ'

*Ibid. ζαθυμούντων) addunt aliqui καὶ
μὴ ἐξιώντων quia verba sunt repetita
ex superioribus*

122.22. συναΐξεις ἢ βαπτίσματα) συναΐξιν
ἢ βάπτισμα

123.1. αὐτοῖς) αὐτῶν

123.11. κωλύονται) καὶ κωλύονται

123.13. ἀξιωματικά) ἐκκλησιαστικά

123.21. αὐτῶν οἱ Ἰουδαῖοι) τῶν Ἰουδαίων

124.1. ὁ ἐμὲ) ἐμὲ

124.16. Λωρθεῖ) Λορθεῖ

124.20. βασιλικῶν) πολιτικῶν

125.10. βαπτισθῆναι) βαπτίσασθαι

125.17. ἀκινήτης) ἀκινήτου

125.24. θεῶν) τῶν θεῶν

126.5. οὐ μὴ) ἢ

127.2. ταῦτας) ταῦτα

128.15. ἡμᾶς) καὶ ἡμᾶς

129.16. ὡδραπισίως) ὡδραπίσαι

129.18. τῇ τῶν) τῶν τῶν

Ibid. αὐθιγνία) αὐθιγνίαν

129.19. μηλαμῶς) μηλαμοῦ

130.6. τοίνυν τοῖς) τοῖς C. T H.

130.7. καὶ οὗτος) in Cod. Theod. desunt

hec usque ad ver. 18. οὐ μόνον C.

130.8. ὡςδεχέτω) ὡςδεχέσθω

130.9. κρινῶν) κρινῶν

130.18. οὐ μόνον τὰ) οὐ γὰρ μόνον τὰ. C.

Theod.

Ibid. καὶ τὸ δόκτικτον τοῦ λαοῦ τὸ π-

πραγώνων τοῖς) Cod. Theod. καὶ τὸν

δόκτικτον ναὸν τῶν πεπαιστωμένων

χῶν.

130.24. ὡς τοῖς δοξαῖαι C. συμβαίνει)

Hec non sunt in Cod. Theod.

131.1. πῶς φεύγουσιν) πῶς φυγῶσιν. C.

T H.

131.2. γν' ὅς' προειρημένῳ ἑ. πρῶτων)
Cod. Theod. ὅν τῷ προειρημένῳ τρόπῳ
πῶς πεφράχθαι διεγράψαμεν ἄχει τῶ
πρῶτων

131.4. πρῶτων) πάντων

131.5. τῆς ἀγίας) τῆς. C. Theod.

Ibid. τὰ πῶς ἐγκείμενα) καὶ τὸ πα-
ρεγκείμενον Cod. Theod.

131.6. ἢ γν' ἀποῖς ἑ. C.) Cod. Theod. ἢ κή-
ποις ἢ αὐλαῖς ἢ λούτροις ἢ γν' σοαῖς

131.9. γν' δὲ τὰ του ναυ) ναυ. C. Theod.

Ibid. καὶ εἰ καὶ ἑ. C.) Hec desunt in. C.

TH. ad ver. 17. προσάηομεν

131.11. μακρὰ ὀλίγων) μακρῷ ὀλίγον

131.18. εἰς τὸ ἐξωθεῖσθαι τύπους) τύποις.
C. T H.

131.19. μή πυγε) ἵνα μὴ

131.20. συμφορᾶς ἐαυτῶν) συμφορᾶ σεαυ-
τῶν Cod. Theod.

131.21. καταφύγει) καταφύγει

Ibid. τὸ δὲ τοιοῦτον) τοῦτο δὲ C. T H.

131.22. γν' καὶ ὡς ἑ. C. συνεχωρήσαμεν) ἡ
τοῦτο συνεχωρήσαμεν Cod. Theod.

131.25. προσπεφύγόντων) προσφευγόν-
των. C. T H.

132.1. γν' τοῖς) τοῖς

132.3. πωννυχί(εαδ) πωννυχί(εαδ) Cod. T H.

132.6. ἰνα μήτε (εαδ.) Multa desunt. C.

T H. ὡςque ad p. 133. ver. 7.

132.7. λοκῆν) λοκῆν

133.6. ούτοις) ούτους

133.7. ὅπλα γν) ὅπλα δὲ ἢ γν. C. T H.

133.8. εἰδὲ ἀμω(περὶ) ἀμω(περὶ) α. C. T H.

133.10. πῆς ἀγίας) πῆς. C. T H.

133.14. κήπου καὶ λουτροῦ) κήπων καὶ
λουτρῶν Cod. Theod.

133.15. ἀπὸρ κατὰ τοῦ (εαδ.) Desunt etiam
hec in. C. T H. ὡςque ad p. 134. ver. 10.

134.3. εἰκόνι) εἰκόνα

134.6. κύκλῳ) κύκλῳ

134.10. τοὺς δίχα) τοὺς δίνω δίχα. C. T H.

134.11. καὶ εἰς τὸ ὁσιώτατον) εἰ καὶ εἰς τὸ
ἀγίον Cod. Theod.

Ibid. τὸ ὁσιώτατον θυσιασῆαι) ὁσιώ-
τατα θυσιασῆαι

134.12. ἢ καὶ κατὰ) ἢ κατὰ. C. T H.

134.14. ἢτοι καὶ γν) C. T H. ἢτοι (εαδ.)
alij ἢ καὶ γν) (εαδ.)

Ibid. καὶ τροφῆς) καὶ ἐπ' αὐτοῖς

134.16. κωλύεσθαι) κωλύεσθαι. C. T H.

Ibid. καὶ ὅτως (εαδ.) In Cod. Theod. de-
sunt hec ὡςque ad ver. 24.

134.24. τὰ διασηματα τὰ) Cod. Theod.
λεικνωτόν τὰ διασηματα

134.25. ἡ τῶν τῶν πλοτφύγων ἀσφα-
λια καὶ ἡσυχία) τῆ αὐτῶν ἀσφαλίας
ἡσυχία τε

135.2. κατὰ μέρθ λεικνυέτωσαν) καὶ δι-
δασκούντων Cod. Theod.

135.4. γνώτω (αυ εἰς.) Desunt in C. Theod.
usque ad ver. 9.

135 9. πλοτμάδω) Cod. Theod. οἱς ὁ πλοσ-
φύγων εἰ μὴ πείδοι, τότε πλοτμάδω

135.10. τῆς πράξις) τῆς φιλανθρω-
πίας Cod. Theod.

135.11. λιώκτω ἡ) χωρεῖ δὲ Cod. Theod.

135.12. ἐσὼ γὰρ εἰς.) Desunt in Cod. TH.
usque ad ver. 24. sunt autem hae τὸς
δὲ μετὰ ὅπλων τὰς ἀγίας ἐκκλησίας
καταλαμβάνοντας

135.24. πλοτφύγῳ μὲν δὲ τὸ μὴ ποιῆν)
Cod. Theod. πλοτφύγῳ μὲν δὲ μὴ ποιῆν
τὸ ὑπομνήσκειν

135.25. παραινέσεις εἰς.) Hae desunt in
Cod. TH. ad p. 136. ver. 4.

136.1. ὑβρι) ὑβρι

136.4. γὰρ οἰωδὴ ποτε) ἐὰν δὲ γὰρ οἰωδὴ ποτε
C. TH. 136.7.

136.7. τοῦτον τὰ) Cod. Th. τὰ αὐτὰ τὰ

136.8. καὶ αὐστηρότερον) μὴ αὐστηρότερον.

C. T. αὐτὴ καὶ αὐστηρότερα

136.9. πρὸς τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀποτί-

θεῖσαι καταναγκαδιῶσι) ἀναγκα-

μύρους ἀποτίθεσαι. Cod. Th.

136.11. καὶ θάρρους) καὶ ὄρκου. C. T.

136.13. τῇ τοῦ ἡμετέρου νόμου αὐθεντία

καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ) τῇ ἐκκλησια-

στικῇ. C. T.

136.15. ὅτι τὸν πρὸς οἰκείας ἀγνοίας ἐμ-

μύσῳσι καὶ ὅπλα) μετὰ τοσαύτας καὶ

τηλικαύτας παραγγελίας τὰ ὅπλα.

Cod. Theod.

136.17. ἡ πρὸς παρὰ Θεοῦ παραγγελμάτων)

Hec desunt in Cod. Theod.

136.19. θρασυτήτης) θρασυτικῇ

136.24. κατὰ τὸ οἰκῆον πᾶσι καὶ παρ'

ἐνόπλων ἐσχωρουμένων) ἐνόπλων ἐ-

σπιμφοδόντων. Cod. Theod.

137.2. ὅτι περὶ τῆς (etc.) Desunt hec in

Cod. Th. usque ad ver. 13.

137.13. ἀλλ' οὐτε δὶ χαλκὸν μὴ δὶ χαλκόν. C. T.

137.14. ἡ καὶ ὑμῶν τῶν) καὶ ὑμῶν, τῶν

Cod. Th.

137.15. τὴν δὲ τὴν πόλιν ἢ καὶ τὴν Δεῖνα
πόλιν καὶ. C. T.

137.16. ὁ πλισμῶν) ὁ πλισμῶν. C. T.

137.17. ἐν κατὰ τῶν ἀθλίων πολλοῖς
τοῦτο καὶ διαφόροις ὅζῃ) πολλοῖς κατὰ
τῶν ἀθλίων ὁμοιωτικῆς ἀδιαφόρου ὅζῃ
σίας δεθείσης. Cod. Theod.

137.18. σύγχυσις ἐκ τούτου ἐγγράφῃ) (C)
σύγχυσις τίς ἐκ τούτου γίνεται μέλας
καὶ παραχρῆ. Cod. Theod. id quo cetera,
quae sequuntur usq. ad finē const. desunt.

138.1. το ἀρξάδαι) ὡς ἀρξάδαι

138.17. πτόρεθ γέντων) προπαχθ γέντων

138.18. φροντίσεις) φρεστίσεις

138.23. ὡς) ὡς ἐννεμήσει

139.4. ὡς ἀμχρ(ήμασι) ἐπίλινι ἀμαρτήματι

139.5. αὐτὸν) αὐτὸ

139.14. πατριάρχου) ἐπαρχου

139.20. ἡμῶν . . .) ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ editum est in Pand. Flor. sed in exemplari exesum est.

140.7. ἐρηνίω) sic editum in Pand. Flor.
sed mihi non visum est fuisse locum tot
litteris. et maluissem, νίλω, aut πον-
δίω: sed illo verbo utitur in fine const.
Ibid.

Ibid. Βαυδάλων) sic etiam Flor. editum.

Sed ego legi Βαυδάλων

140.12. ἐπ' οὐ δὲ) ἐπ' οὐ δὲ editum est Flor.

140.14. νομοθεσίαν) Desunt hæc in editis Florentiæ usque ad ver. 16. οὐκ ἔν τοις

140.18. ἀπασι) ἀπασι Flor. editum.

140.21. ἐλέαν) ἐλέαν P. Flor.

141.1. ἐγχειρίσεως) sic editum est Flor. ego olim descripsi ὀγχειρίσεως. idque antiquitatis redolet usum non ingratum.

141.5. τὸν τὸ παῦ) τε καὶ τὸ παῦ ediderunt Flor. locus obscurus in archetypo. Sed illud vestigijs antiquæ scripturæ est, ut credidimus propius.

141.6. τε γὰρ) τὸ γὰρ Florentini ediderunt, sed locus erat duabus litteris τε in archetypo, nisi nos fallit memoria.

141.11. γινώσκειν) γινώσκειν Flor. editum.

141.23. οὐκ ἔλαττω μνηστῶν) Flor. editum est tantum μνηστῶν errore librariorū ut opinor.

142.6. τοῦ τὰς τῶν) τοῦ τῶν editum Flor. nos τὰς vidimus in archetypo, vel fuisse credidimus.

142.7. τὸ παύτα) τὸ παῦ Flor. editum.

142.9. τέτταρον) τέσσαρον Florentini
ediderunt, nos illud ex archetypo.

142.5. MEDIVS τὸ) Aedilicion Flor.
editū. id non legi in archetypo, sed quod
edidi. non displicet tamen audacia Flo-
rentinorum.

143.8. ἐγγείωντε) ἐγγείω Florētia editū est.

143.11. τρία δὲ) τρία δὲ Flor. editum.

143.14. μνηστῶν) μνηστῶν ibid.

Ibid. γνωμοθετησῶν) Flor. editum est
γνωμοτεθησῶν

144.1. φιδ' ἐκομίσω) φιδ' εἰκομίσω editum
est Florentia, & postea sapius, sed
illud a Græcis usurpatur.

144.11. ἢ τῶν) cum vidissem in archety-
po inter hæc duo verba locum esse ali-
quot litterarum; adieci καὶ.

144.18. TREBELLIANION)
TREBELLIANON Flor.
editū. & ver. 22. Illud video usurpari
a Græcis, & existimo esse in Pandectis
Florentinis. ut hac ipsa const. Paulo post.

144.20. ἀπ' ἐνέμαμεν) ἀπ' ἐνέμαμεν Flor.
editum non sine mendo.

144.24. $\omega\eta\gamma\alpha\sigma\iota\alpha\iota\acute{\iota}\varsigma$) $\omega\eta\gamma\alpha\sigma\iota\alpha\iota\acute{\iota}\varsigma$ Floren.
editum, quod mihi non placet, utpote
magis Latinum, quam Græcum, &
quod illi sit simile, quod diximus, Tre-
bellianion, atque quod utrumque ex
archetypo descripserimus.

145.19. $\kappa\epsilon\kappa\lambda\epsilon\iota\mu\epsilon\acute{\nu}\eta$) $\kappa\epsilon\kappa\lambda\epsilon\iota\sigma\mu\epsilon\acute{\nu}\eta$ Flor.
editum.

146.7. TERTULLIANIV)
sic nos ex archetypo descripsimus. Flo-
rentini ediderunt $\tau\omicron\varsigma\ \tau\omicron\upsilon\ \mu\iota\alpha\iota\acute{\iota}\upsilon$

146.8. ORFITIANIV) Florent.
ediderunt Orficianiu.

146.20. $\nu\omicron\mu\omicron\theta\epsilon\tau\omicron\upsilon\mu$) $\nu\omicron\mu\omicron\tau\epsilon\theta\omicron\upsilon\mu$ Flor.
editum.

146.21. $\omicron\pi\omicron\pi\alpha\varsigma$) sic ex Flor. Pand. descri-
psimus, sed magis placet, quod Flor. edi-
derunt $\omicron\pi\epsilon\acute{\iota}\alpha\varsigma$

147.9. $\iota\upsilon\ \tau\omicron\varsigma\ \delta\iota\kappa\tau\omega\mu$) Flor. Interdicton

148.3. $\kappa\alpha\iota\ \tau\omicron\iota\gamma\epsilon$) Flor. editum est $\kappa\alpha\iota\ \tau\omicron\iota\varsigma$
 $\pi\epsilon\lambda\omicron\varsigma$ descripsimus $\kappa\alpha\iota\ \tau\omicron\iota\varsigma$ c. olim fuit
 $\kappa\alpha\iota\ \tau\omicron\iota\gamma\epsilon$

148.6. $\kappa\alpha\tau\alpha\ \lambda\acute{\epsilon}\gamma\omega\mu$) $\kappa\alpha\tau\alpha\ \lambda\acute{\epsilon}\gamma\omega\mu$ Fl. editum

148.9. $\epsilon\zeta\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\iota\alpha\epsilon\acute{\iota}\omega\mu$) extraordinariu
Flor. Pand.

148.11. ἀναβαίνωρ) ἀναβαίνωρ Floren.

149.20 τῶν τε) τῶν δὲ Flor.editum.

149.22. κατ' αὐτῶ) καὶ ὑπ' αὐτῶ Flor.edi-
tum. ex archetypo descripti olim fuisse
ὑπ' αὐτῶ: postea καὶ ὑπ' αὐτῶ

150.11. ἀοί. λιμουντε) χι. λιμίντε Flor.editū.

150.17. ἴλως) καλῶς Flor.editum est.

150 19. Λι. Λασκαλίας) Λι. Λασκαλούς Flo-
rentini ediderunt.

150 24. πᾶ. Λα. ὥς τε θαυμασμίους καὶ
) Florentini ediderunt πᾶ. Λας ὥς τε
θαυμασμί) πᾶ. nos descriptimus πᾶ.
Λας... ὥς τε θαυμασμίους καὶ κινῆδο-
σιτδύτω. ex Latina constitutione vi-
detur hic Cratini nomen addendum.

151 3. δῆ) Floren. δῆν

151.8. ἄτι) ἄτιν Floren.

151.13. διγέσωρ) Digestion Flor.

151.25. ἐγγέγραπται) Ex Pand. Flor. de-
scripsi ἐγγέγραπται

152. 7. καλλοιορ) Floren. est ἄλλοιορ. in La-
tina constit. melius. ideo litteram κ. ad-
didimus.

152 15. ἐπαγορεύουσ) Florentini ediderunt
ἄπο-

ἀπομνησμός non male. nos descripsimus
ἀπεγομνησμός. quibusdā placet ἀπογνο-
μνησμός.

152.24. κλειώτατα) κλειώτατα Floren.

152.25. βίς νυῦ) ic olim fuit in Pand. Flor.
postea deletum est νυῦ

155.16. αὐτὸ) τὰ αὐτὸ Flor. editum

155.20. ὅσα ἐκ τοῦ . .) ὅσα ἐκ τοῦ . . Flor.
editum. nos descripsimus ὅσα ἐκ τοῦ ἐαυ

...

155.21. . . . τῆς) in Flor. Pand. est . . . σε
τῆς

156.1. ἐστὶ) ἐστὶ Floren.

156.10. κατωροσυμνήατε) κατωροσυ-
μνήα (ἐ) Floren. editum.

156.13. δὲ ὄντων) δὲ ὄντων Flor. editum est.

156.14. ἐμπροσθε) ἐμπροσθεν Floren.

156.19. νυῦ) νυῦ Flor. editum. nos iota ad-
ditum fuisse notauimus in archetypo.

157.2. ἀριθμηνῆναι) ἀριθμηνεῖναι Flor.
editum.

157.5. καὶ τοῖς) καὶ τοῖς Florentini edi-
derunt.

157.21. ἀνδοκίμνηστων) ἀνδοκίμνηστων
Flor.

158.16. χῆδα) χῆδε Flor. editum

158.23. ἀπαρέσχω) ἀπαρέσαιω Floren.

159.12. πῶδῆναι) πῶδῆναι. Floren.

Ibid. Λιγέσω) Digeston Flor.

159.13. νομοθέτας) νομοθέτω Flor. editum

159.22. ἦτοι) ἔτοι Flor. editum

159.23. καθισάσιν) καθισάσιν Flor. editum.

159.24. χρέσαντας) χρέσαντω Floren.

Ibid. αὐτοκράτορας) αὐτοκράτορσι
scribendum esse opinor.

159.25. τυχόντας) τυχόντω Floren.

160.1. γὰρ τί) γὰρ τίς Floren.

160.2. τοῦτο) τούτω Flor. editum

160.12. νῦν τε) νῦν δὲ Flor. editum est

160.13. κῦτῶ) κῦτῶ quidam

160.18. μεταβάλλει) μεταβαλεῖ Floren.

161.15. πᾶσι) πατιν. Floren.

161.16. κῶ πῆς) κῶ πῆς Flor. editum

161.23. Βιβλίω ὅντω γεγραμμένων) Βι-
βλίου ὅντω γεγραμμένου Flor. editum est.

161.24. ἔχουσιν) ἔξουσιν Floren. editum.

162.18. ἰνστιτούτων) Instituton Floren.

162.19. Λιγέσω) Digeston Floren.

162.25. Λιγέσαι) Λιγέσαι Flor.

166.15. καὶ ἄρῳ) Harmenop. πᾶς τῶν
ἐναγόν.

- ἐναρόντων καὶ ἄρροντων
 166.22. ἐναγέτωσαρ) ἐναγέτωσαρ
 168.4. καὶ πέρα) πέρα
 168.11. ἡπῆν) ἡπῆν
 168.13. πατόρων καὶ ἀρχόντων) ἀρχόντων
 καὶ πατόρων
 168.15. μονόβολον εἰς.) μονίβολον καὶ κεν-
 δομονίβολον καὶ κενταυρὸν καὶ κόνδακα
 χωρὶς τοῦ ὀρεπῆς καὶ ποδὶ χύτῳ καὶ ἱπ-
 πικόν
 168.16. πόρπης) πόρτης. εἰ 169.17.
 169.20. ἱππόδρομον) ἱπποδρόμον
 170.6. λοξοειδῶν) ξυλοειδῶν
 170.10. πεθέμενοι) πεθέμενοι
 172.3. πάσας π) πάσας δι
 172.17. δικαίωματα) δικαίωμα
 172.18. συμβαλλόμενα) συμβαλλόμενα δὲ
 172.20. ἐκ τοῦ) ἐκ τούτου
 Ibid. δύλαβόμενα) δύλαβόμενα
 172.21. χάρτον) χάρτι
 Ibid. προσενιχθῆναι) προσενιχθῆναι
 173.6. προσφέρειν) προσφέρειν
 173.15. πόρι) παρὰ
 173.17. δῖα) καὶ δῖα
 173.20. προκομίσαι) κομίσαι

Ibid.

Ibid. χείρου) χείρην. *Ex ver. 23.*

173.21. νομί(ει) νομί(η)

Ibid. ὄρκου) ὄρκον

173.23. οὐτε δὲ) οὐτε δὲ τὴν φιλαυθω-
παρ αὐτοῦ οὐτε δὲ

174.1. οὐτε διὰ τὴν φιλίαν αὐτοῦ) *desunt*
quibusdam

174.2. ὡς δὲ) δὲ

176.6. εἴ γε) εἰ μὲν

176.8. εἰ δὲ) εἰ δὲ καὶ *Harmenop.*

176.9. προγάμου) προγαμίας *Harm.*

178.3. εἰς βλάβην τῶν οἰκείων πατέρων ἢ
μητέρων) ὡς περὶ γραφῆ τῶν ἰδίων το-
νέων

179.5. παλακοῦ θῆσα) παλακοῦ θείσα

182.1. ἀπολαύοντας) ἀπολαύοντες. *ali)*
ἀπολαύοντι

182.21. παριξῆναι) παριξιγῆναι

182.23. ἀπέβλεψεν) ἀποψεν

182.24. ἢ δὲ πότε) ὅτε δὲ πότε

183.1. ἔχων πτογῆνον) ἔχει διαπτογῆνον

183.2. βουληθῆ) βουληθείη

183.3. παλαῖον) παρῶν

Ibid. ἰδὲ) τότε καὶ

183.4. βονθῆ) βονθαῖ

183.6. ἐ καὶ) καὶ

183.12. προδίδουσι ὅ) προδίδουσι ὅ

183.13. ποιῆ) ποιῆτω. alij ποιῆ

183.21. θελήσων) θελήσων

183.24. βούληται) βούληται

184.7. ἔχει) ἔχει

184.10. οὐτε) οὐ

184.12. τοικύτω δουλεύει καὶ (εἰ) defunct
hac alicubi.

184.13. ἀτίειν) ἀτίζοντι

184.14. ὑπέρβους) ὑπὲρ τοῦς

184.15. τοῖσιν) τοῖσιν

184.23. καὶ τὸ) καὶ

Ibid. ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ) ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ ὄν-
τος

185.4. παλαίου) παλαιὸν σχῆμα

185.6. εἰ δὲ μὴ) εἰ μὴ

Ibid. τοῖσιν εἰ) τοῖσιν εἰ

185.8. παλαιὰς) παλαιὰς

185.12. ἑαυτοῦ) ἑαυτοῦ

Ibid. φωταγωγὸς θυελλίας κατασ-
κιδεύειν) φωταγωγὸς θυελλίας κατα-
τασκιδεύειν

185.16. παρακυπνιστῶν πληροῦσι) παρα-
κυπνιστῶν πληροῦσιν

185.18.

185.18. γινέσθαι) γίνεσθαι

185.20. βοήθειαν) τοῖς κτίζουσι βοήθειαν

Ibid. καὶ εἴπορ) εἴπορ

185.21. ἐπὶ δὲ) ἐπὶ

186.5. μετὰ ταῦτα) μετὰ τούτων

186.8. ἵνα) καὶ

186.11. γγύηται οἰκοδόμημα) γίνεσθαι τὰ
οἰκοδομήματα

186.12. εἰ καὶ τῆς ἄλλης) ἢ καὶ τῆς ἄλλης

186.13. λυμαίνηται) λυμαίνεται

186.17. παλαιοὶ) πολλοὶ

186.20. δώδεκα μῆντοι) εἰ καὶ δύο καὶ
δέκα

Ibid. τυγχάνουσιν ὄντος) τυγχάνουσιν

187.1. διασῆμα τῶν συμφώνων) διασῆ-
ματ' ὃ κατὰ τὸ σύμφωνον

187.2. καὶ) εἰ καὶ

187.5. ἐπειδὴ τέλεια) ἐπεὶ δὲ τέλεια. αὐτὴ
ἐπειδὴ τὰ ἥδη

Ibid. ὑπάρχουσιν) ὑπάρχοντα

187.6. συμφώνου) συμφώνων

Ibid. δι' αὐτῶν τὸν γυνικόν) διὰ τῶν γι-
νικῶν

187.7. νόμου) νόμων

187.8. πωλεία) βλάτεια

187.13. αὐτὸν κενὸν ὄντων) αὐτὸν κενὸν ὄντων

Ibid. ἐκ κένων) ἐκ κένων

187.19. γυμνάσια) γυμνάσια

Ibid. τὸ πρὸς αἴρηται) αἴρηται τὸ πρὸς

187.20. εἰς ὅτι ὁ ὅτις ποφρᾶ ἡ ἰατρική) ὅτι

εἰς ὅτις τοῖς χυνοῖς κατασκοπάζειν ὡς ἐμὴ

τοῦ ἀέρος διὰ τῶν εἰς ὅτι ὁ γυμνάσιον

σολαρίων ἀποφρᾶ ἡ ἰατρική

188.5. ἐκ τῆς) ἐκ

188.5. καὶ τοῦ) καὶ ἐκ τοῦ

188.13. τὰ γυμνάσια) τὸ γεγονός

188.15. λίτρων) λίτρας

188.13. καὶ τῆς) διὰ

Ibid. ζυμομένον) (ζυμοῦνται

188.23. μέχει τοῦ) ἄχει τοῦ καλουμένου

188.24. ἐκ κένων) ἐκ

188.25. μόνον) μόνων

189.1. μὲν) ἐν

189.2. πλεονέχει) πλεονέχει

189.4. ὅτι δὲ πόδας) ὅτι οὗς πόδας

189.6. καταλιμπανέσθαι) καταλείπειν

189.10. τυχαγωγῶν) τυχαγωγῶν

189.14. δοκιμάσει ἢ γὰρ τῆς) αὐτὴν δοκιμάσει

πῇ

Ibid. σὺν φρονήσει) συμφέρον ἢ σὺν αἰσῇ

συμφρονήσει

189.

189.16. θεασιζομένη τῆς) τῆς

189.18. ἐπίτινον γειτόνων) τὸ ὑπότινων

189.19. τούτων εἴς. θεασιζομένη) *desunt*
alicubi non sine causa.

189.23. κακῆντο μὲν τοι) κακῆντο δὲ

189.24. συνοφανοῦντων) τυκοφανῶντων

190.1. φθόνου) φθόνω

190.2. τὴν οἰκοδομίαν) τοῖς οἰκοδομοῦν

190.4. καὶ τὸ) τὸ

190.5. καταλιπεῖν) ἀπολιμπανόμενον
 ἡμῶς ἀφορῶντας ὑπομῆναι τὸν οἰκο-
 δομοῦν βουληθῆντα. *vide* 191.5.

190.20. καὶ) καὶ μὴ *quidam recte*

191.13. σκοπεῖσθαι) σκοπῆσθαι

192.8. καταθῆναι) καταθεῖναι

192.22. ἔργον) ἔργον τελεθῆναι *quidam*

194.9. ὁ θεοφιλέστατος) οἱ θεοφιλέστατοι

Ibid. ἐπίσκοπος) ἐπίσκοποι

194.10. ἢ τὴν τετραδία) τὴν τετράδα

194.12. διδρευνάτω διδρευνάτωσαν

196.22. κατηνέχθησιν) κατηνέχθησαν. *alii*
 κατεσχέθησαν

197.1. καταπισδύσθαι) καταπισδύσθαι

197.2. μέχρ' ἑξαμήνου μέχρ' ἑξ μῶν

197.4. κατηγορήσωσι κατηγορήθησαν

197.11. ἐμβληθῆ βληθῆ

197.14. σμείωσαι) σμειωτίον

Ibid. τέντεν του) τού

197.13. παρὰ μόνω) πρὶ μόνω

199.22. τὰς οἰκίας) τὰς ἐαυτῶν

199.11. οἱ ἀπελάτοι) τὰς ἀλлотρίας ἀγέ-

λας οἱ ἀπελαύοντες

Ibid. πλημμελῶντες) ποιοῦντες

199.13. (ὅτι) τριῶν) καὶ τὸ τριῶν

199.14. τὸ τοιοῦτον κατατολμῶντες) τοῦτο

ποιοῦντες

199.15. ἀπειλαθείσης) ἀπελαθείσης

200.7. ἐπέτειγε) ἔπειτα

200.12. τυραννίδος) τυραννίδος

200.13. ὑπομένη) ὑποστῆ

200.14. αὐτοῦ) αὐτοῦ τὰ

200.16. πρὸς παγγέλειαν) πρὸς παγγέλειαν

Ibid. εἰς δὲ) οἱ δὲ

200.18. τετραπλοῦν) τετραπλάσιον

203.9. τῆς ἰδικῆς πρὸς οὐσίας) τῶν κρι-

μάτων

203.12. καταμύωνοντα) καταμύωνόντων

Ibid. προσδεχέσθαι) προσδέχεσθαι

203.15. ἀνάγραφον) ἀναγραφὴν

205.12. λιπασίων) λιπασίων

205.12. διπλασίωρ) διπλασίω

205.17. ἢ ἀκινήτοις) εἰ ἀκινήτοις

205.18. ἢ σχολὴ) ἢ σχολή

206.10. νεμόμεν Θ) νεμομένου forte

210.23. τυχικῆς) ψυχικῆς quidam

213.16. σωΐθειςιν) τὸ σωΐθου quidam

213.17. πεινομέω) πεινοίμην forte

215.10. αὐτῶν) αὐτῶν forte

216.13. λιμοσιδύσωσιν) λιμοσιδύσονται

216.14. κρύβοντας) κρύπτοντας

218.2. (Θ) τὸ forte

221.21. προχειρίζεται) προχειρίζεται

226.24. ἐπὶ) αἰτίαν quidam

227.5. προσδουλείωρ) vide constit. 26. de
Episc. aud.

227.13. πράξεσι) προσάξεσι forte

227.20. ἐπακολουθήσει) ἐπακολουθήσῃ
quidam

234.22. νοταρείοις) νοταρείω quidam

238.12. σιωφώνησε) σιωφώνησεν qui-
dam

241.8. πειουμένην) πειουμένην forte.

245.7. ὅςτις πράξεται) ὅςτις πράξεται

245.11. αὐτῆς ὡς αὐτῆς) αὐτῆς

246.8. τυπῶν Θ) λαιγρόμεν Θ.

LIB. I. TIT. I.

DE SVMMATRITATE.

NITATE.

III. Impp. Theodosius, & Valentinianus A.A.
Hormisdæ Præf. Præt.

ANCIMVS, vt ea omnia, quæ Porphyrius sua demētia stimulatus, aut quiuis alius aduersus piam Christianorū religionem conscripsit; apud quemcūq. inuenta fuerint, igni tradantur. Omnia enim scripta, quæ commouēt deum ipsum in irā; & animis sunt noxia; ne in aures quidem hominū volumus peruenire. Præterea sancimus, vt qui æmulantur impiam Nestorij fidem, aut eius nefandam disciplinam sequuntur; siquidē Episcopi, aut clerici fuerint; ex suis ecclesiis eiciantur: si vero laici; condemnentur anathemate. habeantq. potestatem orthodoxi, si velint, pia nostra decreta secuti, eorū nomina sine metu, ac noxa in publicum edere, atque eos accusare. Quoniam vero ad nostras pias aures peruenit quosdam doctrinas nescio quas conscripsisse, atque edidisse dubias, quæ non satis cōsonæ essent rectæ fidei, quæ edita est a sacra synodo sanctorum patrū, qui Nicææ,

A &

142.7. τὸ παύτα) τὸ παῦ Flor. editum.

142.9. τέτταρσι) τέσσαρσι Florentini
ediderunt, nos illud ex archetypo.

142.5. MEDIVS τὸ) Aedilicion Flor.
editū. id non legi in archetypo, sed quod
edidi. non displicet tamen audacia Flo-
rentinorum.

143.8. ἐγγείωντε) ἐγγείω Florētia editū est.

143.11. τρία δὴ) τρία δὲ Flor. editum.

143.14. μνηστῶν) μνηστῶν ibid.

Ibid. γνωμοθετησῶν) Flor. editum est
γνωμοτεδμησῶν

144.1. φιλόκομίστων) φιλόκομίστων edi-
tum est Florentia, & postea saepius, sed
illud a Græcis usurpatur.

144.11. ἢ τῶν) cum vidissem in archety-
po inter hæc duo verba locum esse ali-
quot litterarum; adieci καὶ.

144.18. TREBELLIANION)
TREBELLIANON Flor.
editū. & ver. 22. Illud video usurpari
a Græcis, & existimo esse in Pandectis
Florentinis. ut hac ipsa const. Paulo post.

144.20. ἀπὸ γένεμα μὲν) ἀπὸ γένεμα μὲν Flor.
editum non sine mendo.

144.24. ωκγασιαύς) ωκγασιαύς Floren.
editum, quod mihi non placet, utpote
magis Latinum, quam Græcum, &
quod illi sit simile, quod diximus, Tre-
bellianion, atque quod utrumque ex
archetypo descripserimus.

145.19. κεκλειμγῆ) κεκλεισμγῆ Flor.
editum.

146.7. TERTVLLIANIV)
sic nos ex archetypo descripsimus. Flo-
rentini ediderunt τῷ του Μιλανίου

146.8. ORFITIANIV) Florent.
ediderunt Orficianiu.

146.20. νομοθετοῦ) νομοπεδοῦ Flor.
editum.

146.21. ὁ ποπας) sic ex Flor. Pand. descri-
psimus, sed magis placet, quod Flor. edi-
derunt ὁ πείας

147.9. ἐν τῷ δίκτω) Flor. Interdicton

148.3. καὶ τοιγε) Flor. editum est καὶ τοῖς
π. nos descripsimus καὶ τοῖς γε. olim fuit
καὶ τοι γε

148.5. κατὰ λέγων) κατὰ λέγου Fl. editum

148.9. ἐξ ἑξαορδινάειω) extraordinariow
Flor. Pand.

148.11. ἀναβαίνων) ἀναβαίνον Floren.

149.20 τῶν τε) τῶν δὲ Flor.editum.

149.22. κατ' αὐτῶ) καὶ ὑπ' αὐτῶ Flor.edi-
tum. ex archetypo descripti olim fuisse
ὑπ' αὐτῶ: postea καὶ ὑπ' αὐτῶ

150.11. αἰοῖ λιμὸν τε) χι λιμὸν τε Flor.editum.

150.17. ἴλως) καλῶς Flor.editum est.

150 19. Λιλασκαλίας) Λιλασκαλούς Flo-
rentini ediderunt.

150 24. παῖλα. ὥς τε θαυμασμοῦ καὶ
) Florentini ediderunt παῖλας ὥς τε
θαυμασμοῦ) τῶν. nos descriptimus παῖ-
λας... ὥς τε θαυμασμοῦ καὶ κινδύ-
σι τῶν. ex Latina constitutione vi-
detur hic Cratini nomen addendum.

151 3. δῆ) Floren. δῆν

151.3. εἰ τι) εἰσιν Floren.

151.13. διγέσω) Digestion Flor.

151.25. ἐγγέγραπται) Ex Pand. Flor. de-
scripsi ἐγγέγραπται

152. 7. καλλοιοῦ) Floren. est ἄλλοιοῦ. in La-
tina constit. melius. ideo litteram κ. ad-
didimus.

152 15. ἐπαγορεύουσιν) Florentini ediderunt
ἐπιγο-

ἀπερομνός non male. nos descripsimus
ἀπερομνός. quibusdā placet ἀπερο-
μνός.

152.24. κυριώτατα) κυριώτατα Floren.

152.25. ὅς νυν) ic olim fuit in Pand. Flor.
postea deletum est νυν

155.16. αὐτὸ) τοῦτο Flor. editum

155.20. ὅσα ἐκ τοῦ . .) ὅσα ἐκ τοῦ . . Flor.
editum. nos descripsimus ὅσα ἐκ τοῦ ἐαυ

...

155.21. . . . τῆς) in Flor. Pand. est . . . σα
τῆς

156.1. ἐστὶ) ἐστὶ Floren.

156.10. κατωροσυμνάτα) κατωροσυ-
μνάτα Floren. editum.

156.13. Ἀὐτῶν) ὅντων Flor. editum est.

156.14. ἐμπροδὲ) ἐμπροδὲν Floren.

156.19. νυν) νυν Flor. editum. nos iota ad-
ditum fuisse notauimus in archetypo.

157.2. ἀρ. δμκδῆσαι) ἀρ. δμκδεῖναι Flor.
editum.

157.5. καὶ τοῖς) καὶ τοῖς Florentini edi-
derunt.

157.21. ἡνδκμκκῶτων) ἡνδκμκκῶτων
Flor.

158.16. $\chi\eta\delta\kappa\epsilon$) $\chi\eta\delta\epsilon$ Flor. editum

158.23. $\alpha\pi\alpha\rho\epsilon\sigma\alpha\chi\omega$) $\alpha\pi\alpha\rho\epsilon\sigma\alpha\epsilon\chi\omega$ Floren.

159.12. $\pi\epsilon\delta\theta\eta\nu\alpha\epsilon$) $\pi\epsilon\delta\theta\epsilon\nu\alpha\epsilon$. Floren.

Ibid. $\lambda\iota\gamma\epsilon\sigma\omega\nu$) Digeston Flor.

159.13. $\nu\omicron\mu\omicron\delta\epsilon\tau\alpha\varsigma$) $\nu\omicron\mu\omicron\delta\epsilon\tau\omega\nu$ Flor. editum

159.22. $\eta\tau\omicron\iota$) $\epsilon\tau\omicron\iota$ Flor. editum

159.23. $\kappa\alpha\theta\epsilon\sigma\acute{\alpha}\sigma\iota\nu$) $\kappa\alpha\theta\eta\sigma\acute{\alpha}\sigma\iota\nu$ Flor. editum.

159.24. $\chi\rho\epsilon\sigma\alpha\nu\tau\alpha\varsigma$) $\chi\rho\epsilon\sigma\alpha\nu\tau\omicron\upsilon$ Floren.

Ibid. $\alpha\upsilon\tau\omicron\kappa\rho\acute{\alpha}\tau\omicron\rho\alpha\varsigma$) $\alpha\upsilon\tau\omicron\kappa\rho\epsilon\omega\tau\omicron\rho\omicron\varsigma$
scribendum esse opinor.

159.25. $\tau\upsilon\chi\acute{\omicron}\nu\tau\alpha\varsigma$) $\tau\upsilon\chi\acute{\omicron}\nu\tau\omicron\upsilon$ Floren.

160.1. $\gamma\acute{\alpha}\rho\ \tau\iota$) $\gamma\acute{\alpha}\rho\ \tau\iota\varsigma$ Floren.

160.2. $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron$) $\tau\omicron\upsilon\tau\omega$ Flor. editum

160.12. $\nu\omega\tilde{\iota}\tau\epsilon$) $\nu\omega\tilde{\iota}\ \delta\epsilon$ Flor. editum est

160.13. $\kappa\upsilon\tau\omega$) $\kappa\upsilon\tau\omicron$ quidam

160.18. $\mu\epsilon\tau\alpha\beta\acute{\alpha}\lambda\mu\epsilon\nu$) $\mu\epsilon\tau\alpha\beta\alpha\lambda\epsilon\upsilon$ Floren.

161.15. $\omega\acute{\alpha}\sigma\iota$) $\pi\alpha\tau\iota\nu$. Floren.

161.16. $\kappa\omega\ \tau\eta\varsigma$) $\kappa\omega\ \tau\omicron\iota\varsigma$ Flor. editum

161.23. $\beta\iota\beta\lambda\acute{\iota}\omega\nu\ \omicron\upsilon\tau\omega\ \gamma\epsilon\gamma\rho\alpha\mu\mu\epsilon\nu\omega\nu$) $\beta\iota\beta\lambda\acute{\iota}\omega\nu\ \omicron\upsilon\tau\omega\ \gamma\epsilon\gamma\rho\alpha\mu\mu\epsilon\nu\omicron\upsilon$ Flor. editum est.

161.24. $\epsilon\chi\rho\upsilon\sigma\iota\nu$) $\epsilon\chi\theta\upsilon\sigma\iota\nu$ Floren. editum.

162.18. $\iota\nu\sigma\iota\tau\omicron\upsilon\tau\omega\nu$) Instituton Floren.

162.19. $\lambda\iota\gamma\epsilon\sigma\omega\nu$) Digeston Floren.

162.25. $\lambda\iota\alpha\tau\acute{\alpha}\xi\epsilon\sigma\iota$) $\lambda\iota\alpha\tau\acute{\alpha}\xi\epsilon\sigma\iota\nu$ Flor.

166.15. $\kappa\omicron\delta\epsilon\ \alpha\acute{\rho}\rho\eta\gamma\omicron\upsilon$) Harmenop. $\omega\acute{\alpha}\varsigma\ \tau\omega\nu$
 $\gamma\acute{\alpha}\gamma\omicron\nu$

ἐναγόντων καὶ ἄρῶντων

166.22. ἐναγέτωσαν) ἐναγέτωσαν

168.4. καὶ πέρα) πέρα

168.11. ἡτῆν) ἡτῆν

168.13. πατέρων καὶ ἀρχόντων) ἀρχόντων
καὶ πατέρων

168.15. μονόβολον εἰς.) μονόβολον καὶ κεν-
δομονόβολον καὶ κενταυρὸν καὶ κόνδακα
χωρὶς τοῦ ὀρεπῆς καὶ ποδὶ χύτῳ καὶ ἰπ-
πικόν

168.16. πόρπης) πόρπης. εἰ 169.17.

169.20. ἱππόδρομον) ἱππόδρομον

170.6. λοξοειδῶν) ξυλοειδῶν

170.10. πεθέμενοι) πεθέμενοι

172.3. πάσας π) πάσας δι

172.17. δικαιώματα) δικαίωμα

172.18. συμβαλλόμενα) συμβαλλόμενα δι

172.20. ἐκ τοῦ) ἐκ τούτου

Ibid. δύλαβόμενα) δύλαβόμενα

172.21. χάρτον) χάρτῳ

Ibid. προσενέχθῃναι) προσενέχθῃναι

173.6. προσφέρειν) προσφέρειν

173.15. πόρι) παρὰ

173.17. δ[α]) καὶ δ[α]

173.20. σκοπομέσαι) κομίσαι

Ibid.

Ibid. χέρου) χέρτω. *Ex ver. 23.*

173.21. νομί(ει) νομί(σ)

Ibid. τὸν ὄρκον) ὄρκον

173.23. οὐτε δὲ) οὐτε δὲ τὴν φιλαυθω-
πιαρ αὐτοῦ οὐτε δὲ

174.1. οὐτε δὲ τὴν φιλίαν αὐτοῦ) *desunt
quibusdam*

174.2. ὡς εἶ) εἶ

176.6. εἶγε) εἶμην

176.8. εἰ δὲ) εἰ δὲ καὶ *Harmenop.*

176.9. προγάμου) προγαμίας *Harm.*

178.3. εἰς βλάβην τῶν οἰκείων πατέρων ἢ
μητέρων) ὡς περὶ γραφῇ τῶν ἰδίων το-
νέων

179.5. παλακοῦ θῆσα) παλακοῦ θείσα

182.1. ἀπολαύοντας) ἀπολαύοντες. *alij*
ἀπολαύοντι

182.21. παρξίναι) παρξινάει

182.23. ἀπέβλεψεν) ἀποψεν

182.24. ἢ δὲ πότε) ὅτε δὲ πότε

183.1. ἔχω περὶ τῆς) ἔχει διαπερὶ τῆς

183.2. βουληθῇ) βουληθεῖ

183.3. παλαιόν) παρόν

Ibid. αὐτὸς ποτε γὰρ

183.4. βουθεῖ) βουθεῖ

- 183.6. ἐ καὶ) καὶ
 183.12. προδίδου ὦ) προδίδου ὅ
 183.13. ποιῇ) ποιῇτω. αἰ) ποιῇ
 183.21. θελήσων) θελήσων
 183.24. βούληται) βούλοιτο
 184.7. ἔχει) ἔχει
 184.10. οὐκ) οὐ
 184.12. τοῦτον δουλεύει καὶ (εἰ) defunct
 hac alicubi.
 184.13. κτίζου) κτίζοντι
 184.14. ὑπέρβους) ὑπὲρ τοῦς
 184.15. πόλιν) πόλιν
 184.23 καὶ τὸ) καὶ
 Ibid. πορεύου ἐάντος) ἄπορ πλείον ὄν-
 τος
 185.4. παλαῶν) παλαιῶν σχῆμα
 185.6. εἰ δὲ μὴ) εἰ μὴ
 Ibid. πόλιν εἶν) πόλιν εἶν
 185.8. παλαιὰς) παλαιὰς
 185.12. ἔκαστον) ἑκάστου
 Ibid. φωταγωγὸς θυελλῶν κατασ-
 κοδύνει) φωταγωγὸς θυελλῶν κατα-
 σκοδύει
 185.16. παρακυπνιστῶν πληροῦσι) παρα-
 κυπνιστῶν πληροῦσι
 185.18.

187.13. αὐπικρὺ ὄντων) αὐπικρουόντων

Ibid. ἐλλήλων) ἐλλήλοις

187.19. γηυόμενα) γινόμενα

Ibid. τρόπου εἴρηται) ἔρηται τρόπου

187.20. εἰς ὕψος ὅς ποφρέθηται) ὡς

εἰς τοὺς τοῖχους κατασκυάξαι ὡς μὴ

τοῦ ἀέρος διὰ τῶν εἰς ὕψος γηυόμενων

σωλαρίων ἀποφρέθηται

188.5. ἐκ τῆς) ἐκ

188.5. καὶ τοῦ) ὡς ἐκ τοῦ

188.13. τὰ γηυόμενα) τὸ γεγονός

188.15. λίτρων) λίτρας

188.13. καὶ διὰ) διὰ

Ibid. ζήμοι μὲν ὅ (ζήμοι ὄντα

188.23. μέχει τοῦ) ἄχει τοῦ καλουμένου

188.24. ἐκ τῆς) ἐκ

188.25. μόνον) μόνων

189.1. μὲν) γὰρ

189.2. πλείους) πλείους

189.4. ὕψος δὲ πόδας) ὕψους πόδων

189.6. καταλιμπανέσθαι) καταλείπεσθαι

189.10. ψυχάγωγα) ψυχάγωγα

189.14. δοκιμάσει ἢ γὰρ τῇ) αὐτὴ δοκιμάσει

τῇ

Ibid. σὺ φρονήσει) συμφέρεται ἢ σὺ αἰσθ

συμφρονήσει

189.

189.16. θεωρίζομαι τῆς) τῆς

189.18. ἐπίπινω γαιτόνων) τὸ ὑπόπινω

189.19. τούτων εἰς. θεωρίζομαι) *desunt*
alicubi non sine causa.

189.23. κακῆνο μῆστοι) κακῆνε δὲ

189.24. συνοφανούντων) τυκοφάντων

190.1. φθόνου) φθόνω

190.2. τὴν οἰκδομίαν) τοῖς οἰκδομαῖν

190.4. καὶ τὸ) τὸ

190.5. καταλιπεῖν) ἀπολιμπανόμενον
ζημίας ἀφορήτους ὑπερβῆεν τὸν οἰκο-
δομαῖν βουληθέντα. *vide* 191.5.

190.20. καὶ) καὶ μὴ *quidam* *recte*

191.13. σκοπεῖσθαι) σκοπεῖσθαι

192.8. καταδῆναι) καταδεῖναι

192.22. ἔργον) ἔργον τελεδῆναι *quidam*

194.9. ὁ θεοφιλέστατος) ὁ θεοφιλέστατος

Ibid. ἐπίσκοπος) ἐπίσκοποι

194.10. ἢ τὴν τετραδία, τὴν τετραδία

194.12. διδρευνάτω διδρευνάτωσαν

196.22. κατηνέχθωσι) κατηνέχθησαν. *alii*
κατεσχέθησαν

197.1. καταπισδύσθαι) καταπισδύσθαι

197.2. μέχρ' ἑξαμήνου. μέχρ' ἑξ μῶν

197.4. κατηγορήσωσι. κατηγορήθησαν

197.11. ἐμβληθῆ βληθῆ

197.14. σημείωσαι) σημειώσιον

Ibid. τούτου του) τού

197.13. παρὰ μόνω) παρὶ μόνω

198.22. τὰς οἰκίας) τὰς ἐαυτῶν

199.11. οἱ ἀπελάτοι) τὰς ἀλοτρίας ἀγέ-

λας οἱ ἀπελαμβάνοντες

Ibid. πλημμελῶντες) ποιοῦντες

199.13. καὶ τρίτον) καὶ τὸ τρίτον

199.14. τὸ τοιοῦτον κατακολυμῶντες) τοῦτο

ποιοῦντες

199.15. ἀπελαθείσης) ἀπελαθείσης

200.7. ἐπέτειγε) ἔπειτα

200.12. τυραννίσθη) τυραννίδι

200.13. ὑπομένει) ὑποστῇ

200.14. αὐτοῦ) αὐτοῦ τὰ

200.16. πεσπαγγέλει) πεσπαγγέλα

Ibid. ἐδὲ) οἱ δὲ

200.18. πετραπλοῦν) πετραπλάσιον

203.9. τῆς ἰδικῆς πόλεως) τῶν πρι-

βατων

203.12. καταμλύνοντα) καταμλυνόντων

Ibid. προσδέχεσθαι) προσδέχεσθαι

203.15. ἀνὰ γραφῇ) ἀνὰ γραφῇ

205.12. λιπασίω) λιπασίω

205.12. διπλασίωμ) διπλασίω

205.17. ἢ ἀκινήτοις) εἰ ἀκινήτοις

205.18. ἢ σχολή) ἢ σχολή

206.10. νεμόμεν Θ) νεμομένου forte

210.23. τυχικῆς) τυχικῆς quidam

213.16. σωΐθεσιν) τὸ σωΐηθε quidam

213.17. πλονομίω) πλοοιμίω forte

215.10. αὐτῶν) αὐτῶν forte

216.13. Δημοσιδύσωσιν) Δημοσιδύττωσιν

216.14. κρύβοντας) κρύπτοντας

218.2. ὅς) τὸ forte

221.21. προχειρίζεται) προχειρίζεται

226.24. ἐπὶ) αἰτίαν quidam

227.5. προσδουλείω) vide constit. 26. de
Episc. aud.

227.13. πράξει) πράξει forte

227.20. ἐπακολουθήσῃ) ἐπακολουθήσῃ
quidam

234.22. νοταρείοις) νοταρείω quidam

238.12. σιωφώνησε) σιωφώνησεν qui-
dam

241.8. ποιουμένων) ποιουμένω forte.

245.7. ὅς) πράξεται) ὅς) πράξῃται

245.11. αὐτῆς ὡς) αὐτῆς

246.8. τυπώθη Θ) λαβρόμεν Θ.

LIB. I. TIT. I.

DE SVMMATRINITATE.

III. Impp. Theodosius, & Valentinianus A. A.
Hormisdæ Præf. Præt.

SANCIMVS, vt ea omnia, quæ
Porphyrus sua demētia stimularus,
aut quiuis alius aduersus piam Chri-
stianorū religionem conscripsit; apud
quemcūq. inuenta fuerint, igni tradantur. Omnia
enim scripta, quæ commouēt deum ipsum in irā;
& animis sunt noxia; ne in aures quidem hominū
volumus peruenire. Præterea sancimus, vt qui
æmulantur impiam Nestorij fidem, aut eius ne-
fandam disciplinam sequuntur; siquidē Episcopi,
aut clerici fuerint; ex suis ecclesiis eiciātur: si vero
laici; condemnentur anathemate. habeantq. po-
testatem orthodoxi, si velint, pia nostra decreta
secuti, eorū nomina sine metu, ac noxa in publi-
cum edere, atque eos accusare. Quoniam vero ad
nostras pias aures peruenit quosdam doctrinas
nescio quas conscripsisse, atque edidisse dubias,
quæ non satis cōsonæ essent rectæ fidei, quæ edita
est a sacra synodo sanctorum patrū, qui Nicææ,

A &

& Ephesi conuenerunt, item a Cyrillo piæ recordationis, qui magnæ vrbis Alexandrinæ Episcopus fuit: iubemus igitur, vt huiusmodi volumina, Nestoriana præsertim, quæ aut antea, aut hoc tempore fuerint conscripta; comburantur, atque aboleantur ita, vt a nemine legi vnquam possint. Qui vero hæc volumina, siue libros habere, aut legere audent; vltimum supplicium patiantur. Deinceps autem nemini liceat contra Niceæ, vt antea dictum est, atque Ephesi editam fidem quicquam aut dicere, aut docere. Data XIII. Kalendas Martias CP. Zenone, & Postumiano COS.

*Hæc eadem constitutio integra ex tertia
Synodo Ephesina.*

IMPERIO nostro decere existimamus subditos de religione admonere. Ita enim, ac multo magis extolli dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi benignitatem posse credimus; si & nos, quoad possumus, ei placere curamus, & nobis subiectos ad hoc ipsum adhortamur. SANCIMVS itaque, vt ea omnia, quæ Porphyrius sua dementia stimulatus aduersus piam Christianorum religionem conscripserit; apud quemcumque inuenta fuerint, igni tradantur. Omnia enim scripta, quæ commouent deum ipsum ad iram, & animis sunt noxia: ne in aures quidem hominū volumus peruenire. Præterea sancimus, vt qui æmulantur impiam Nestorij

Nestorij opinionem, aut eius nefandam disciplinam sequuntur; si quidem Episcopi, aut clerici fuerint, ex suis ecclesijs eiciantur; si vero laici, ut antea a nobis constitutum est, anathemate condemnentur. Habeantque potestatem orthodoxi, si velint, pia nostra decreta secuti, eorum nomina sine metu, ac noxa in publicum edere, atque accusare. Quoniam vero ad nostras aures peruenit quosdam doctrinas nescio quas ambigue conscripsisse, atque edidisse; quæ non satis consonæ essent rectæ fidei, quæ edita est a sacra synodo sanctorum patrum, qui Nicææ, & Ephesi cõuenerant, item a Cyrillo piæ recordationis, qui magnæ vrbis Alexandrinæ Episcopus fuit: iubemus igitur, ut huiusmodi volumina, quæ aut antea, aut hoc tempore fuerint conscripta, comburantur, atque aboleantur ita, ut a nemine legi possint. Qui vero hæc volumina, siue libros habere, aut legere audent, vltimum supplicium patiantur. Deinceps vero nemini liceat contra Nicææ, ut antea dictum est, atque Ephesi editam fidem quicquam dicere, aut docere. Transgressores videlicet huius nostræ sanctionis, pænæ præscriptæ in lege aduersus impiæ opinionis hominem Nestorium emissæ, subicientur.

Vt vero omnes experimento cognoscant, quo pacto diuinitas nostra corripiat fidei Nestorianæ sectatores; sancimus Irenæum, qui olim propter hanc causam, nostram indignationem tulit, ac postea nescio quo modo post secundas nuptias,

vt accepimus, aduersus Apostolorum regulas Tyriorum vrbs Episcopus factus est: ex eadem ecclesia expelli, & in sua tantum patria quiete degere, & habitu, & nomine sacerdotis priuatū. Hæc itaque Magnitudo tua nostræ pietatis finē secuta obseruanda, & perficienda curabit.

IIII. Constitutio. Nemo Clericus.

*V. Imp. Iustinianus A. *.*

CVM recta, & sincera fides, quā prædicat sacra dei, catholica, & Apostolica ecclesia, nullo pacto noui quicquam recipiat: secuti doctrinam sanctorum Apostolorum, & qui postea in sacris dei ecclesijs claruerunt, iustum esse putauimus omnibus ostēdere, quo pacto sentiamus de nostra religione. Ac sequimur traditionem, & confessionem sacrae dei, & catholicæ ecclesiæ. Etenim credimus in patrem, & filium, & sanctum spiritum; vnā substantiam in tribus personis, vnāque deitatem veneramus, vnā potestatem, & consubstantialē trinitatem. In vltimis vero diebus confitemur vnigenitum filium dei, deum de deo ante sæcula, & sine tempore de patre natum, coæternūq. patri; ex quo omnia, & per quem omnia proueniunt; descendisse ex cælis, & incarnatū esse ex sancto spiritu, & ex sancta, atq. gloriosa semper virgine Maria, hominem factum esse, crucem subisse, sepultumque esse, tertia die reuixisse: eius v-

nius

DE SVM. TRIN. 3

nus miracula, afflictionesque, quas libens carne
sustinuit, agnoscimus. Neque enim alium deum
verbum, alium Christum nouimus: sed vnum,
eundemque consubstantialem patri diuinitate,
consubstantialemq. nobis humanitate. Manebat
enim trinitas trinitas, cum carnem vnus ex trini-
tate, deus verbū assumeret. Nam quartæ personæ
adiectionem minime sacra trinitas suscipit. Cum
hæc igitur ita se habeant, detestamur quascumq.
hæreses, Nestorij præsertim humanitatis cultor-
is, qui diuidit vnicum dominum nostrū Iesum
Christum filium dei, deumq. nostrum, neque fate-
tur recte, ac vere sanctam, gloriosamque semper
virginem Mariam, dei genitricem esse. Sed alium
quidem ex deo patre deum verbum dicit; alium
vero ex sancta, semperque virgine Maria; eumque
gratia, atque habitatione verbi dei, deum exti-
tisse. Neque minus dementem Eutychetem dete-
stamur, qui vanas species introducit, ac negat ve-
ram incarnationem ex sancta, semperque virgine
dei genitrice Maria, qua in re negat nostram sa-
lutem. neque fatetur omnino consubstantialem
patri diuinitate, nobis vero eundem humanitate
cōsubstantialem. Eodemquoq. pacto Apollinariū
animi infitiatorem, qui sine mēte dixit esse D N.
nostrum Iesum Christum filium dei, deumque
nostrum; & confusionem, commixtionemque
induxit in vnigeniti filij dei humanitate, omnesq.
qui eadem senserunt, ac sentiunt. Nam si qui post

hanc nostram prohibitionem, & post Episcoporum, qui in ea regione erunt, suasionem, deinceps inueniantur contrariæ esse sententiæ: minime sperent veniam se cōsecuturos. Iubemus etenim, ut huiusmodi viri, quasi confessi se hæreticos esse, debitis pœnis subiaceant.

VI. IDEM IMP. A. Constantinopolitanis ciuibus.

SALVATOREM, ac dominum vniuersi Iesum Christum, verumq. deum nostrum in omnib. reb. colentes, quantum mens humana capere potest, eius humilitatem, ac demissionem studemus imitari. Atq. cum inuenerimus quosdam morbo, & insania teneri impiorum virorum Nestorij, & Eurychetis hostium veri dei, & sanctæ, catholicæ, & Apostolicæ ecclesiæ; qui negant sanctam, atq. gloriosam semper virginem Mariam deum peperisse, vere ac proprie dici posse: festinauimus eos rectam Christianorum fidem docere: ipsi tamen sine spe medelæ occultant suum errorem, & ut accepimus, simpliciorum animas perturbando, ac commouendo circumueniunt; tum etiam contraria sanctæ, catholicæ, & Apostolicæ ecclesiæ dicendo. Necessarium itaq. fore credidimus, & falsas hæreticorum opiniones dissoluere, & omnibus ostendere, quo pacto sancta dei catholica, & Apostolica ecclesia sentiat, atq. eius religiosi sacerdotes prædicent. quos nos
quo

quoq. sequentes palam constituimus, quæ nostræ
fidei sunt; fidem quidem non nouando, quod
deus auertat, sed insaniam eorum accusando, qui
ea sentiunt, quæ impijs hæreticis placuerūt. quod
iam antea initio nostri imperij egimus, omni-
busq. manifesta fecimus. Credimus enim in
vnum deum patrem omnipotentem, & in vnum
dominum Iesum Christum filium dei, & in spiri-
tum sanctum; vnam substantiam in tribus per-
sonis venerantes, vnam diuinitatem, vnam pote-
statem, trinitatem consubstantialem. In vltimis
vero dieb. confitemur D N. nostrum Iesum
Christum vnigenitum filium dei, deum verum de
deo vero ante sæcula, & sine tempore de patre na-
tum, coæternum patri, & ex quo omnia, ac per
quem omnia proueniūt; e cælis descendisse, & in-
carnatum esse de spiritu sancto, & sancta, glorio-
sa, semperq. virgine Maria, hominem factum esse,
crucem subisse propter nos sub Pontio Pilato; se-
pultum esse, & reuixisse tercia die; eius vnus mi-
racula, & afflictiones, quas carne sponte sua susti-
nuit, adgnosimus. Neq. enim alium deum ver-
bū, aliū Christū esse scimus; sed vnū, eūdemq. cō-
substantialē patri diuinitate, nobis vero eundem
consubstantialem humanitate. Vt enim diuinita-
te perfectus est, ita idē humanitate perfectus est.
Namque vnitatem eius cum diuina persona su-
scipimus, & confitemur. Mansit enim trinitas tri-
nitas, cum carnem quoq. vnus ex trinitate, deus

verbum sumpsit. Neque vero quartæ personæ adiectionem sancta trinitas recipit. Quæ cum ita se habeant: omnem hæresim detestamur, sed Nestorij præsertim hominis cultoris, & qui cum eo consentiunt, ac consenserunt. qui diuidunt vnicum D N. nostrum Iesum Christum filium dei, deumque nostrum, & qui non vere, & proprie confitentur sanctam, gloriosam, semperque virginem Mariam deum peperisse, hoc est matrem esse dei: sed duos filios dicunt, alterum quidem a patre deum verbum, alterum vero ex sancta, semperque virgine dei genitrice Maria; gratia vero, habitu, & habitatione dei verbi deum exitisse. quique negant, ac minime fatentur D N. nostrum Iesum Christum filium dei, deumque nostrum & carnem suscepisse, hominem factum esse, crucique suffixum; & vnum esse sanctæ, & consubstantialis trinitatis. Hic enim solus est, qui simul adoratur, & glorificatur cū patre, & sancto spiritu. Execramur etiam Eutychetem vesanum hominem, & qui cum eo sentiunt, aut vniquam senserunt. qui vanas species introducūt, negantque ex sancta virgine, deiq. genitrice Maria vere natum D N. Saluatoremq. nostrum Iesum Christum, nostrā videlicet salutem; neque confitentur ipsum consubstantialem patri diuinitate, nobis vero humanitate consubstantialē. Eodem quoq. pacto animi infitiatorem Apollinarium, & qui cum eo sentiunt, atque senserunt. qui sine mente fuisse

fuisse dicunt DN. nostrum Iesum Christum filiū
 dei, deumque nostrum; & confusionem, com-
 mixtione inq. inducunt in incarnatione vnigeniti
 filij dei; & omnes, qui cum eis faciunt, aut vnquā
 fecere. DAT. Id. Marr. DN. Iustiniano PP.
 A. III. COS. Idem Ephesijs. Idem
 Cæsariensib. Idem Cyzicenis. Idem Amidenis,
 Trapezuntijs, Hierosolymitanis, Apamensibus,
 Iustinianopolitanis, Theopolitanis, Sebastensib.
 Tarsensibus, & Ancyranis.

*VII. IDEM IMP. Epiphano san-
 ctissimo, ac beatiss. Archiepiscopo huius Regie
 urbis, & generali Patriarche.*

CVPIENTES, vt ea omnia, quæ respi-
 ciūt ad ecclesiasticarū rerum statum, tua San-
 ctitas recte cognoscat: necessariū esse existimaui-
 mus his ad te sacris litteris vtī, per quas signifi-
 cemus, quæ hic perturbata sunt, quæ te quoque
 scire credimus. Nā cū inuenimus quosdā alienos
 a sancta, catholica, & Apostolica ecclesia errore
 impiorum virorum Nestorij, atque Eutychetis
 teneri, & eorum blasphemijs vtī, sacrum Edictum
 proposuimus, quod tua quoque Sanctitas nouit,
 per quod hæreticorū insanias redarguimus. nihil
 tamen omnino immutauimus, aut immutamus,
 aut præterimus ecclesiasticarum institutionum,
 quæ adhuc valuerunt, vt tua quoque beatitudo
 cognouit: sed per omnia obseruauimus statum
 A 5 con-

coniunctionis sanctar. ecclesiarum cum sanctis. Papa veteris Romę, & Patriarcha, ad quem his similia cōscripsimus. Neq. enim patimur quicquā, quod ad ecclesiasticum statū pertinere videatur, idque ad eius beatitudinem non referre; vt pote quæ caput est omnium sacratis. dei sacerdotum. Et quia quotiens in his regionibus hæretici excitantur; sentētia, ac recto iudicio illius venerandæ sedis otiosi rediti sunt. Itaq. ex his nris sacris litteris cognoscer sanctitas tua, quæ à nobis proposita sunt, vt illi, qui prauē quicquā intelligere, aut interpretari cœperunt, quæ a nobis recte in Edicto sunt dicta; ex his quoq. sacris nostris litteris redarguātur. P A VCI aliquot viri sine religione, atq. alieni a sancta dei catholica, & Apostolica ecclesia cōtradicare Iudæorū more sunt ausi his, quæ apud omnes sacerdotes recte constituta, tradita, atq. prædicata sunt, negando D N. nostrum Iesum Christū vnigenitum filiū dei, deumq. nostrum, incarnatum ex sancto spiritu, & ex sancta, gloriosa, semperq. virgine dei genitrice Maria, hominem factū, cruciq. suffixum, vnū esse ex sancta, & cōsubstantiali trinitate, qui simul adoratur, & glorificatur cū patre, & sancto spiritu, cōsubstantialē patri diuinitate, cōsubstantialē nobis eundē humanitate; pati potuisse carne, nō potuisse eundem diuinitate. recusantes autē D N. nostrum Iesum Christum vnigenitū filium dei, & deum nostrū confiteri vnum esse ex sancta, & consubstantiali trinitate; manifesto deprehēduntur impiā se

Nestorij disciplinā sequi, ac propter gratiam dicere Christum esse filiū dei, alterumq. deum verbū, alterum Christum esse. Quos oēs execramur, eorumq. decreta, itē eos, qui cum ipsis aut cōsenserint, aut cōsentiāt tamquā alienos a sancta dei, catholica, & Apostolica ecclesia. Omnes enim sacerdotes sanctæ, catholicæ, atq. Apostolicæ ecclesiæ, & religiosissimi piorū monasteriorum Archimandritæ sanctor. patrum traditionē sequentes, quiq. nihil omnino immutarūt, aut immutāt ex recepto hactenus ecclesiastico statu, vt antea dictū est, vno ore confitentur, & non sine gloria prædicāt D N. nostrū Iesum Christum vnigenitū filium dei, deumq. nostrū ante sæcula, & sine tempore ex patre natū esse, & in vltimis dieb. descendisse de cælis, incarnatum esse de spiritu sancto, & sancta, gloriosa, semper virgine, dei genitrice Maria hominē factū esse, cruciq. suffixum, & vnum esse ex facta, & cōsubstantiali trinitate. Consubstantialē enim esse nouimus patri secundum diuinitatē, & cōsubstantialē nobis eundē ipsum secundum humanitatē, passibilē carne, eundē impassibilē diuinitate. Vt enim est in diuinitate perfectus, ita idē ipse in humanitate perfectus est. Nāq. eius cum diuina persona vnitatē suscipimus, & cōfitemur. Cum igitur vnigenitus filius, & verbū dei ante sæcula, & sine tēpore ex patre natus, ipse etiā in vltimis dieb. descendit de cælis, & incarnatus est de spiritu sancto, & sancta, gloriosa, deiq. genitrice Maria, & homo factus est: hic nempe est

dominus noster Iesus Christus, qui proprie, & vere deus est. Quamobrem sanctam quoque gloriosam, semperq. virginē Mariam proprie, & vere matrem dei esse dicimus; non vt dei verbi initium ex ea cœperit, sed in vltimis diebus descendens de cælis ex ea incarnatus, & natus, & homo factus est. Confitemur hunc, vt antea dictum est, consubstantialē esse patri secundum diuinitatem, & consubstantialē nobis eundem humanitate. eiusq. miracula, & afflictiones, quas carne sponte sua sustinuit, adgnosimus. HAEC igitur sunt, quæ illo sacro nostro edicto dicentes hæreticos redarguebamus. Cui quidem edicto omnes, qui hic tunc reperti sunt, sanctiss. Episcopi, & religiosiss. Archimandritæ vna cum tua Sanctitate subscripserunt, sequentes per omnia quattuor sanctas synodos, & quæ in eis cōstituta sunt, hoc est Nicææ CCCXVIII. huius Regiæ vrbis CL. patrum, item Ephesinæ prioris, & Chalcedonensis. ostensumque omnibus est nos cunctis ex sancta, catholica, & Apostolica ecclesia Christianis fidem habētibus traditam fidei definitionem, hoc est sacrosanctam symboli doctrinam robore, atque obseruare. Symboli inquam, quod a CCCXVIII. sanctis patribus editū est, quodque CL. patres in hac Regia vrbe declarādo illustrarūt. non vt aliquid in eo deesset, sed quoniam nonnulliveritatis hostes cœperāt sancti spiritus diuinitatē spernere; alij ex sancta, semper virgine, dei

dei genitrice Maria veram fuisse incarnationem
 verbi dei negabant: qua de causa scriptis testimo-
 nijs eam symboli doctrinam dicti C L. sancti
 patres declarando illustrarunt. Idem quoque sym-
 bolum ceteræ omnes sacre synodi, hoc est prior
 Ephesina, & Chalcedonenlis eandem fidem secutæ
 receperunt, & custodierunt. Sanctam, gloriosam,
 semperque virginem Mariam Θεοτόκου (hoc est
 dei genitricem) prædicarunt, atque eos, qui non
 ita esse confiterentur, anathemate damnarunt.
 Eodem quoque pacto damnarunt eos, qui aliud
 symbolum, aliamue doctrinam tradidissent, con-
 tra quã a CCCXVIII. sanctis patribus editum
 est; declaratum, & illustratum a C L. sanctis patribus
 in hac Regia vrbe. Sed & Ephesina prior impium
 Nestorium, eiusque opiniones destruxit, atq. ana-
 themate damnavit; item eos, qui cum eisdem sen-
 sissent, atque sentirent. Sancta vero Chalcedonen-
 sis synodus profligavit, atque expulit ex sacris
 dei ecclesijs, damnavitque anathemate impium
 virum Eutychetem, eiusque disciplinam, & qui
 sentire, aut consentire cum eo ausi vnquam fuis-
 sent, aut essent; omnesque hæreticos, eorumque
 opiniones, & cum eis consentientes anathemate
 damnavit. Similiter Nestorium execrata est, eius-
 que disciplinam, & qui sentire, aut cōsentire cum
 eo ausi vnquam fuissent, aut essent. Eadem quo-
 que Chalcedonenlis synodus epistolam Procli
 magni viri ad Armenios cōscriptam, vt oporteat

DN. nostrum Iesum Christum filium dei, deūq. nostrum, dicere vnum esse ex sancta trinitate secundum propriam relationem; probauit, & confirmauit. Nam si prædictas quattuor synodos, aut quæ ab eis constituta, sunt transgrediamur; licentiam daremus ab illis eiectis hæreticis, & eorum opinionibus, suam calamitatem rursus in sacris dei ecclesijs ostendere, quod nunquam eueniet: quādo hæreticos, & eor. opiniones illæ quattuor synodi suis decretis expulerunt. Quod si quis de earum aliqua quiequam dubitet; manifestum apparebit eum illa sapere, quæ ab eis eiecta, atque damnata sunt. Nemo igitur nos frustra perturbet, inani spe confidens nos aduersus illas sanctas quattuor synodos aliquando fecisse, aut esse facturos, aut ab aliquo fieri passuros, aut auferri permissuros sacrā ipsarum synodor. memoriā in ecclesijs ex his, quæ diptycha appellātur. Omnes enim ab ipsis synodis depositos, atq. damnatos, & eiectorum opiniones, & eos, qui cum eis consenserunt, atq. consentiunt, execramur. Quamobrem gratuletur nobis, & nostræ Reipub. Beatitudo tua, omnesq. nostrę intentionis atq. propositi, & erga sinceram religionem studij faciat certiores. DAT. VII. KAL. APR. CP. DN.

IVSTINIA. PP. A. III. * COS.

VIII. *Inter claras*

TIT. II. DE SACROSANCTIS
ECCLESIIS.

*Epitome, siue interpretatio XV. Constitutionis
Graca, cuius initium est SI QVIS
NOSOCOMIUM Leonis,
aut Zenonis Imperatoris.*

SI QVIS rem mobilem, aut immobilem, aut
se mouentem, aut ius aliquod in honorem mar-
tyris, prophetæ, aut angeli donauerit; quasi ei
oratoriam domum ædificaturus sit; ac donatio-
nem insinuauerit, apud quos insinuenda est: co-
getur opus, quamuis inchoatum non sit, perfic-
cere ipse, eiusq. heredes, & perfectæ domui trade-
re, quæ donata sunt. Idem in xenodochijs, noso-
comijs, & ptochijs est. Liceatq. Episcopis, & œ-
conomis aduersus eos agere. Opere autem per-
fecto administratio ex voluntate eorû, quib. do-
natum est, iuxta præscripta ab initio facienda est.

Alio pacto ex Paratitlis quibusdam.

Si quis nosocomium, aut ptochium, aut xe-
nodochium donationis causa ædificari promise-
rit: id perficere cogetur prouidentia Episcopi, &
œconomi eius urbis.

XVI. DECERNIMVS. Zenonis Imp.

*Epitome XVII. Constitutionis Anastasij Imp. (de
qua Nouella VII. scriptum est) Eius ini-
tium est SANCIMVS.*

Priuilegia

Priuilegia magnæ ecclesiæ vrbis Constanti-
nopolitanæ, & piorum locorū, qui ab eadem
gubernantur, & disponuntur, obseruentur. Aliæ
ecclesiæ, monasteria, prochia, xenodochia, & or-
phanotrophia eiusdem vrbis, ac territorij, item
quæ sub eiusdem Archiepiscopi administratione
sunt. * Ab eo ordinati Metropolitani, & qui ab
eis creantur, immobilem rem, aut ciuilem anno-
nam nō alienent, nisi vtilis venditionis causa, aut
hypothecæ, aut permutationis, aut perpetuæ em-
phyteuseos; hoc est cum pretium venditæ rei, aut
sub hypotheca creditæ, profuturum sit ad debiti
solutionem, quod successione, aut alia necessaria
causa venerabilis domus contraxerat. Item si alia
res magis necessaria restituenda esset, aut si ædes,
sacra esset restauranda. At vero cum permutatio
fiet; cū magis necessaria re fiat; & quæ nō minores
fructus, quam data res efficiat. Si vero emphyteu-
sis sit, non minor sit redditus, nisi omnino res esset
sterilis. In his enim, quæ propter sterilitatem dam-
nosa sunt, vel donatio locum habere potest. Sed
quod factum est, non aliter valet, quam si aliqua
ex dictis causis ostensa fuerit apud acta Bizantij
apud Magistrū census, in prouincijs apud Defen-
sores propositis sacris scripturis, & cum de eccle-
sijs agitur, præsentibus oëconomis & clericis, qui
illic habitant; cum de monasterijs, adesse oportet
præpositos, aliosq; monachos; cum de prochijs,
coram administratore, & ministris, atque pau-
peribus

peribus eū ad xenonibus; corā administratore, & ministris omnib. qui sub eius administratione sunt. Eodē pacto de orphano trophijs fiet. Ac valeat, quod plurib. visum erit, cōsentiente etiā eius regionis Episcopo, in qua id fieri consuevit. Neq. possint Magister cenius, & Defensor ciuitatis se excusare, ne indemnem eam venerabilem domū efficiant, ac vindicent. Subicientur enim propter negligentiam pœnæ x x. librar. auri. (Et postea.) Instrumenta fiant, quibus illarum causar. mentio fiat; & quo pacto acta gesta sint; nomina quoque eorum, qui præsentes fuerūt, addatur; & apud quem hæc omnia acta, gesta q. sint. Si quid autem eorum fuerit prætermillum; & creditor, & emptor rem, debitum, ac pretium perdent: quique permutationis causa acceperit; & quod dedit, & quod accepit, amittet: qui vero in emphyreusim, dum vixerit, acceperit, aut donationis, aut cessionis prohibita causa; quod cepit, restituet, & tantam quantitatem, quanti æstimatur, quod datum est. Locum vero habent, quæ dicta sunt, in ijs, quæ ecclesiastica futura sunt, & in præteritis sacris locis. Sed si sint res mobiles, præter sacra vasa; quæ satis sint ad illas vrgentes alienandi causas: cessat immobilium rerum, & panum ciuiliū alienatio, atq. hypotheca.

Alio pacto ex Parasitis.

Hæc constitutio disponit de alienatione, permutatione, hypotheca, emphyreusi, & donatio-

ne rerum, quæ pertinent ad sacras ecclesias, martyrum basilicas, monasteria, xenodochia, prochia, & orphanotrophia C P. & qui ab eadē sede Episcopi ordinantur, quique a Metropolitanis eius vrbis, aut regionis Pōriticale sacerdotiū recipiunt. Legenda itaq. tota est, quæ perfecte differit, quando, quo pacto, quæ ex causa, quibus testationibus, quo modo, & apud quos alienationes, & emphyteusis rerum ad illa loca pertinentium fiant. Cognosces enim ex eadem, de quib. reb. loquatur. Neq. te lateat in emphyteusi hæc valere oportere; item in rebus, quæ ad magnam Constantinopolitanam ecclesiam pertinet, valere ea, quæ sanxit in alijs locis, quæ antea dicta sunt. Excipit autem ab ea sanctione constitutio sacra anathemata, siue donaria: quib. verbis significat mobilia anathemata vocari.

Epitome xviii. Constit. cuius initium est MAGNA. eiusdem Anastasij, (de qua Nouella XLIII. & LIX.

Hæc constitutio decernit redditus magnæ Constantinopolitanæ ecclesiæ auri librarum LXX. ut funera gratis C P. fiant vsq. ad novos muros, & Blachernas. nam Syca quoq. pars vrbis est. Aduersus contemptores poenā L. librarum auri definit.

Ex paratulis alio pacto.

Magna ecclesia Constantinopolitana propter sepeliendos gratis defunctos LXX. libras auri ex principis

DE SACROS. ECCL. 19
principis liberalitate suscepit.
XIX. ILLVD QVOD.

Epitome xx. Constitutionis Iustiniani. Imp.

NEQVE per sacras formas, neq. per Præsi-
dū iussiones licet militares annonas in pias
domos, aut clericos transferre.

XXI. SANCIMVS NEMINI.
XXII. SANCIMVS RES.
XXIII. VT INTER DIVINVM.

Epitome xxiiii. (de qua Nouella vii.)

CONSTANTINOPOLITANA ec-
clesia ceterarum omnium caput est. Iuris co-
lonarij causa facta traditio in rebus ecclesiasticis
infirma est; vt pote quæ legib. est incognita. Si
magistratus Constantinopolitanus, qui in actu sit,
per se, vel interpositā personam a magna ecclesia
rem imobilem ceperit: quidquid actum erit, in-
firmum sit, & rem, eiusq. æstimationem ecclesiæ
restituet. Idem de œconomo dicendū est. Si vero
alio quouis pacto induxerit, aut per vim ecclesia-
sticam rem suscepit; res gesta inutilis sit, ac quæ
nomine ecclesiæ data etunt, restituantur eidem;
& præter ea poenæ. xx. librar. aurt ipse, & qui rem
dedit, & qui accepit, vt contractum fieri cura-
ret, subiaceant. quodque datum est, cum al-
tero tanto restituatur. quæ omnia ad ecclesiam

B 2 deferen-

deferentur. Immobilis rei ecclesiasticæ conductio x. annos non excedat. Locupletib. tantum personis licet in emphyteusim dare res ecclesiasticas; ut species eadem rerum, aspectusq. reddatur. Excedi autem non oportet ab emphyteutæ persona, & duorum deinceps heredum. neq. plus sexta integri canonis parte traditionis tempore releuari. Si vero res postea laxa sit, ab accipiente refarciatur. Si tamē negligens œconomus fuerit, aut minus idoneis hominib. rem in emphyteusim dederit, damnum ipse præstabit.

Epitome xxv. constitutionis.

CHARTULARII magnæ ecclesiæ ne per interpositam quidem personam accipere possunt rem immobilem eiusdem ecclesiæ conductiois, aut emphyteuscos gratia, aut qua alia ratione. Chartularij libello confecto cum Patriarchæ, & œconomi subscriptione fiunt. Si quis eorum quicquam surripere aut alienare deprehendatur, alioue pacto damnosus esse: licet Patriarchæ, & œconomis eicere eum ex numero chartulariorum. Fiunt autem ad scrinium Orientis Chartularij xv. ad Asianæ xvi. ad Ponti xv. ad Domesticorum xv. ad Thraciæ vii. ad Anthiochi vi. ad Calopodij vi. ad expensarum x. ad legatorum ix. Accipiunt vero ex consuetudine de emphyteuticis contractib. quinquagesimam,
de

de conductionib. & reliquis centesimam. Si vero
supra illum numerum Chartularius fiet: eiciatur,
& præstet ecclesiæ libras x v. & qui cum fecerit,
libras x x. Cum magna inquisitione æconomi
rationes reddent ex sententia Patriarchæ, sum-
ptus facti ab emphyteutis, & conductoribus, ac
dispensatoribus, singuliq. æconomi inquirant in
ea administratione, ac regione, in qua unusquisq.
est. Reliquar. vero curam gerent ex iussione cō-
scripta Patriarchæ, qui rationibus subscribet se
eas agnouisse. Sine hac obseruatione rationibus
redditis, de suo æconomi damna præstabunt.
Sumptuum autem in rationem latorum; & rerū
illatarum capient centesimas Chartularij. Qui
plus ceperit, ministerio Chartularij, & sacerdotali
dignitate statim cader. Debent æconomi singu-
lis mensib. aut minimum intra duos menses ra-
tiones reddere arcarijs: sin minus periclitabūtur.

XXVI. IDEM IMP. A.

Juliano Pras. Pras.

CVM IN multis testamentis eas inueniamus
institutiones, per quas aut ex assē scripsit quis
heredē D N. nostrum Iesum Christum non adie-
cta sacra ardē; aut ipsum D N. nostrū Iesum Chri-
stum ex semisse, aut ex inæquali partē, alium
vero quemcumq. ex semisse, vel ex alia parte in-
stituit: Iam enim in permulta testamenta incidi-

mus in eam rationem facta: ac magnam incertitudinem ex veteribus legib. in ea re extitisse cernamus; id nos corrigentes sancimus; vt si quidem DN. nostrum Iesum Christum scripserit quis heredem siue ex asse, siue pro parte: eam omnino videatur ecclesiam instituisse, quæ in ea vrbe, vico, vel agro est, in quo testator erat, atque religiosi eiusdem ecclesiæ œconomi totam hereditatem petent, aut partem, si ex parte Christus heres institutus est. Idem obtinebit, si legatum, vel fidei commissum fuerit relictum. ea autem omnia deferentur ecclesijs, vt in pauperum educationem distribuantur. Si vero sancti archangeli alicuius, aut martyris venerandi mentio facta sit; neque domus expressa; quod quidem nouimus a quodam viro dispositum, qui inter insignes eloquentia, & legum peritia habebatur; & si quidem est in illa vrbe, aut in eius territorio orationis domus illius Archangeli, aut Martyris honori dedicata, ipsa videatur heres scripta. Si vero nulla est in ea vrbe, aut in eius territorio, tunc venerabili domui, quæ in Metropolitana vrbe sit, si modo in ea eiusmodi inueniatur; hereditas, legatum, aut fideicommissum relictum fuisse videatur. Sin autem ne illic quidē inueniatur; sanctissimæ eiusdē loci ecclesiæ relictæ recipiant. His enim sanctissimis ecclesijs reliqua omnia pia loca iure cesserint, nisi aperte testator aliud nomen cogitauerit, aliudq. dixerit. Quod nos scimus nuper in

testamento

testamento in Ponto facto contigisse; quo calu-
 voluimus veritatem ei, quod scriptum esset, præ-
 ferri. Itaque si testator certum locum non expres-
 serit; & eiusdē nominis in vrbe, aut in territorio
 eius oratoria multa inueniantur. Siquidem eo-
 rum aliquod crebro testator frequentauerat, atq-
 erga id propensior fuerat: illi videatur legatum
 esse relictum. Si vero nihil huiusmodi reperiatur;
 quod indigentius est ex his, quæ eiusdem nomi-
 nis sunt, quodq. magis ope aliena egere cogno-
 scatur, ei legatum, aut hereditas relictæ videatur.

DAT. XIII. KAL. NOV. CP.

LAMP. V.C. COS.

TIT. III. DE EPISCOPIS ET
 CLERICIS.

XXIX. IDEM IMPP. LEO ET AN-
 THEMIVS A.A. *Zenoni Mag. Mil.*

QVI in monasterijs versantur, non habeant
 potestatem exeundi de monasterijs, & An-
 tiochiæ, aut in alijs vrbibus degendi, exceptis
 solis Apocrisiarijs, quib. licentiam præstamus,
 si velint, propter necessaria tantum negotia vr-
 bem ingredi. Hi vero ipsi, qui ingrediuntur, caue-
 bunt, ne de religione, ac suis decretis differant,
 aut alicui consultationi præsent tumultum com-
 mouendo, simplicesq. plebis animos deprauet.
 scientes si negligant, quæ a nostra pietate im-
 perantur,

peratur, asperitati nostrar. legum fore subiectos
DAT. KAL. IVN. CP. Leone A. & Pro-
biano COSS.

XXX. SI QVEMQVAM.

XXXI. ORPHANO TROPHOS.

XXXII. OMNES QVI VBIQ.

XXXIII. SACROSANCTAE.

XXXIV. OMNIA.

Epitome xxxv. eorumdem AA.

VNAQVAEQ. vrbs suum Episcopum
habeat. & quamvis per Principis rescriptum
audeat aliquis auferre urbem a suo Episcopo, aut
territorij partem, aut ius aliud; nudatus ijs, quæ
habebat, infamia notetur. Excipitur Tomeniũ
vrbs in Scythia, eius enim Episcopus ceterarum
quoq. curã gerit. Item Leontopolis in Isauria sub
Episcopo Isauropoleos est.

XXXVI. IVBEMVS.

XXXVII. SERVIS.

Epitome xxxviii. Leonis, Zenonis, vel Anastasij.

QVI a monasterijs discedunt, non recipient,
quæ ipsi mobilia attulerunt, cuiuscumque
æstimationis sint. quamvis gesta monumentor.
de

DE EPISCOP. ET CLER. 25
de eis nulla extent. In donationib. vero immobili-
bilium rerum oportet legitima iura seruari; neq.
enim tollitur cuiusq. donatario. Non oportet
Episcopos aut clericos cogere alios ad fructus of-
ferendos, aut ad angarias præstandas, aut alio pa-
cto eos vexare, aut suspendere, aut anathemate
damnare, aut eis non communicare, ac propter
hanc causam eos non baptizare, quâvis consue-
tudo huiusmodi sit. Qui vero hæc transgressus
fuerit, excidat ab ecclesia, & ab eius administra-
tione, ac præstet libras decem. Quæ solum in hac
Regia vrbe, & in eius territorio, itē in locis, quæ
ad Metropolitanos a Patriarcha ordinatos per-
tinent, aut ad Episcopos, qui ab eis creantur.

Epistolæ xxxix. constitutionis.

Monasteria sub Episcopis suar. regionū cen-
sentur, & de eorum Præfectis Episcopi co-
gnoscent, Præfecti de monachis. Duprum vero
monasteriorum nullus Præfectus curam geret.

XL. REPETITA.

XLI. IMP. IVSTINIANVS

A. Atarbjo Pras. Prat.

CVRAM semper gerētes sanctissimar. eccle-
siar. in honorem, gloriamq. sanctę, immacu-
latę,

latæ, atque consubstantialis trinitatis, per quam nos ipsos, nostrâque Remp. seruari credimus; ac sequentes sanctor. Apostolorum disciplinam, vt irreprehensibiles creari oporteat Antistites, qui vt suis præsertim precib. beneuolentiam clementis dei publicis rebus assequantur, constituti sunt: Hac lege sancimus, vt quôtiens in aliqua ciuitate Antistitis sedem vacare contigerit, comitia fiant ab ijs, qui in illa vrbe habitant; ac tres personæ eligantur, quæ rectæ fidei; & vitæ venerandæ, atq. aliarum bonarum rerum testimonium habeant; vt ex his vtilior ceteris potissimum in Episcopum orderetur. Nam si sancti, & gloriosi Apostoli, qui sacerdotium a Christo domino, deoq. nostro susceperunt, qui omnibus bonis terras impleuerunt; quique eius doctrinam cunctis hominib. tradiderunt; ne vitæ quidem suæ in hoc mundo pro salute nostra pepercerunt: an iniquum erit ecclesiarum Antistites, qui in eorum locum substituuntur, atque ordinantur; omni labe purashabere mētes? omnemque pecuniarū vim pro nihilo ducere, ac totam vitam in deum ipsum clementis. dirigere? Oporteret itaque tales Pontifices eligere, atque creare; quibus neque filij, neque nepotes sint. Fieri enim nequit, vt qui curis humanis impediatur, eis præsertim, quas liberi patientib. afferunt; omne studium, & cogitationem erga diuina ministeria, & res ecclesiasticas habeat. Nam cum sint nonnulli, qui propter spem,
quam

quam in deum habent; vt saluti suar. animarum consulant, ad ecclesias se conferunt, ac bona, quę ad ipsos pertinent, offerunt ecclesijs, atque relinquunt; vt in pauperes, egentesq. aut in alias pias causas consumantur: minime decet ea Episcopos in suum lucrum conferre, aut in liberos suos, atq. cognatos expendere. Oporret enim episcopum carnali liberorum affectione non impeditum, omnium fidelium Christianorum esse spiritalem patrem. Quamobrem prohibemus, vt qui filios, aut nepotes habeat; creetur Episcopus: Qui vero nunc sunt Episcopi, aut etiam qui futuri sunt, sancimus nullo pacto potestatem habere testandi, aut donandi, aut alia quacumq. ratione quicquam suarum facultatum alienandi; quod postquam Episcopi facti sunt, obtinuerunt; & siue testamento, siue donatione, siue alio quocumq. modo cōsecuti sunt; præterquam ea sola, quę ante Episcopatum ex qualicumq. causa habuerunt, aut post Episcopatum a parentibus, & patruis, & auunculis, & fratrib. ad ipsos peruenerunt, aut peruenerint. Omnia vero ea, quę post Episcopatū ex quacumq. causa vt diximus, præterquam ab illis personis, ad ipsos peruenerint; ad ecclesiam, quam gubernabāt, peruenire iubemus; & vt ab eadem vindicentur, neq. alius quisquam possit, ex ea re lucrum sibi elicere. Quis enim dubitet eos, qui suas facultates illis reliquissent, aut relinquunt; aut alio quoquo pacto trāsmiserint, aut transmittunt; non respexisse ad eandem

ipsam sedem? atq. credentes non solum quæ ipsi reliquerant, pie consumpturos, sed etiam suas facultates adiecturos, id fecisse? Ex hac vero nostra generali lege tantum excipimus omnes res, quas sanctiss. Epiphanius Archiepiscopus huius felicitis urbis, ac Patriarcha in hunc usq. diem habet. Namq. in futuris ipsius rebus locum habeant, quæ a nobis disposita sunt; & ut ad magnam ecclesiam ea deferantur, sancimus. At vero œconomi post mortem Episcoporum rationes faciāt eorum, quæ ab ipsis relictæ sunt, & quæ ad ecclesiam pertinent, & quæ ipsi ecclesiæ ex hac nostra constitutione debebuntur. Ipsos vero œconomos cum inquisitione fieri volumus. sciantq. se singulis annis rationem reddere oportere suæ administrationis Episcopo. atq. omnia, in quibus appareat ecclesiasticas res lēsisse, aut ex eis lucrum fecisse; ecclesiasticis rebus restituant. Ac si quidem superstites huiusmodi rationes reddiderint: quæ superscripta sunt, fiant. Si vero ante decesserint, quam rationes redditæ sint; tum eorum heredes obligentur, & conueniantur, ut restituāt omnia, quæ defunctos debere appareat. Oportere etiam existimauimus de ijs, qui administrationē susceperunt, aut suscepturi sunt xenonum, nosocomiorum, ptochior. orphanotrophior. & brephotrophiorum constituere. Etenim ipsis omnē licentiam adimimus acquisita ab eis postea, quam administrationem susceperunt, siue ex testamēto, siue

siue alio quocumq. modo, ac ratione, in alias personas transferre; nisi ea, quæ ante administrationē habuerunt, aut postea a parentibus, patruis, auunculis, & fratribus ad ipsos peruenerunt. Omnia vero, quæ ad illa pia loca pertinent, aut ad eorum præfectos, postquam administrationem susceperunt, perueniunt, aut peruenient: ad easdem pias domos pertineant; ac pie in eos, qui illic sunt, aut curantur, impendi iubemus. Constat enim eum, qui reliquit, aut donauit scripto, aut sine scriptis xenodochio, nosocomio, ptochotropho; aut orphanotropho ea de causa dare se, ut ab eo pie distribuatur; quippe qui multas pietatis exercendæ occasiones habeat propter eos, quorū curā gerit. Neq. iustum est id, quod ob eos, qui sub eo sunt, acceperit, non in eis, atq. pro eis consumit: sed in suam personā conuerti, suumq. lucrū timore dei contēpto efficere. Quis enim eū, qui talē administrationē habeat, non iudicaret, ea ipsum de causa suscepisse; ut non solum, quæ sibi aliunde prouenirent, sed etiam quæ sua habebat, in ea consumeret? Iam vero illud etiam iubemus, ut quæ post necessarios sumptus ab his personis factos erga eos, qui sub eis sunt; & post curam, ac diligentiam erga res, & domos adhibitam; si quid superesse contigerit, id in emptionem redditus impendatur. Ea enim nobis vltima cura est; ut ad incrementum, accessionemq. rerum, quæ ad pias causas deferuntur, respiciamus. namque ita qui
pro

pro suæ animæ salute quicquam agere volet; augebit id promptius, si quæ ab eo præstabuntur, pie distribuenda esse crediderit. Si vero contigerit quemquam eorum administratione functum esse, quam habuerat, sancimus hunc, qui in locum eius constitutus est, cum dei timore exigere rationem oportere totius administrationis, ut in hac nostra sacra constitutione continetur. Scituro eodem, qui constitutus est, se ea de causa domino deo nostro rationem redditurum. Præterea sancimus, ut secundum ea, quæ sacris regulis sunt definita, neq. Episcopus, neq. Chorepiscopus, neq. periodeutes, neq. presbyter, neq. alius cuiuscumq. dignitatis clericus pecunijs datis creetur. Sed neq. œconomus, defensor ecclesiæ, xenodochus, nosocomus, prochorophus, orphanotrophus, aut brephotrophus, aut qui prochio præest, si quicquam dederit, fiat. Sed arbitrio, atq. inquisitione eorum locorum Episcopi præponantur. Si quis autem reperiat ob electionem, aut administrationem aliquid aut dedisse, aut accepisse, siue Episcopus: siue clericus fuerit; tamen cum, qui dedit, quam qui accepit, a sacerdotio, & a clero eici iubemus, præter D. N. dei nostri damnationem, cui sunt obnoxij. Si uero quisquam per suffragium fiat; ac reperiat, qui factus est, aliquid dedisse; a clero eum repelli iubemus. Sed si œconomus sit, aut ecclesiæ defensor, aut Chorepiscopus, aut periodeutes, aut xenodochus, aut nosocomus, aut prochorophus, aut orphanotrophus

phanotrophus, aut qui prochio præest, & quicquam largiantur, ut ad se hæc cura perueniat: hos quoq. expelli ab administratione iubemus. Item sancimus; ut omnes clerici, qui in ecclesia sint, cantant nocturnas, matutinas, & vespertinas preces; neq. solū sumptus ex ecclesiasticis rebus faciēdo clericos se esse ostendāt, nomē quidē clericorum tenētes, clericor. vero officiū in sacris ministerijs negligenter exercendo. Turpe enim est alios pro eis cōscriptos canere, cū ipsis onus incumbat. Nā si pleriq. laici, ut animar. salutē cōsulant, in ecclesijs assidentes studiosos se cantus psalmodi ostēdunt: cur non indecorū erit clericos ob eam causam ordinatos nō explere suum institutū? Quamobrē omnib. modis clericos canere iubemus; atq. inquiri eos a suis Episcopis, & a duobus primis presbyteris singular. ecclesiarū, itē ab Archonte, siue Exarcho, ut vocāt, & a Defensore vniuscuiusque sacrosanctæ ecclesiæ; atq. eos, qui inueniantur nō sine reprehensione ministerij seruientes, extra clerū constituent. Etenim qui instituerūt, siue ædificauerunt ecclesias; pro sua salute, & totius Reipub. eis facultates reliquerunt, ex quib. sacra ministeria fieri oporteret; qua in re venerabiles clerici ecclesiarum ministri domino, deoque nostro seruirent. Licentiam autem præstamus cuicumque personæ, quæ quicquam cognoscat ex his rebus negligi, ut id renuntiet, atq. indicet. Hæc vero a nobis sancita ad finem perducere, & opere explere cum dei beniuolentia iubemus.

Caueant autem, qui hæc transgredi ausi fuerint,
tum a domino, deoq. nostro iudicij æterni pericu-
lum; tum etiam pœnas in hac constitutione im-
positas. DAT. KAL. MAR. CP. DN.
IVSTINIANO PP. A. II. COS.

*XLII. IDEM IMP. Epiphania
Archiepiscopo Constantinopolitano,
& Patriarchæ.*

SEMPER nos omni prouidentia curam ec-
clesiarum gerimus; per quas & imperium no-
strum sustineri; & publicas res per clementiã dei,
ac gratiam muniri credidiuimus. Sed & cum & no-
stram, & ceterorũ omniũ animas saluas fieri cõ-
nemur; & ea de causa per omnia curam geramus,
vt neq. quæ utilia sint ecclesijs, in quacumq. vrbe
sint, aliquo pacto minuantur; neq. sacra ministe-
ria, quæ in eis fiunt, propter Antistitum absen-
tiam aut impediuntur, aut non vt oportet, curen-
tur. Sed neq. ecclesiasticar. rerum sumptus recte
fiunt ab eis, qui in viã, & hic in ascendentes An-
tistites, & clericos, & famulos, qui eos sequun-
tur, sumptus faciunt. Vsq. eo, vt sæpe æs alienũ
contrahant; quod onus in ipsas ecclesias recidit,
præter neglectam ecclesiasticar. rer. administra-
tionem competentem, dum absunt Antistites. His
itaq. sacris litteris ad tuam Beatitudinem vtendũ
esse existimauius, per quas nuntiaremus, vt præ-
diceres

diceres omnibus Episcopis in metropolitanis
urbibus vniuscuiusq. prouincia, quæ sub te con-
stituta est: nō oportere quemquam eorum, neq.
ceterorum Episcoporum, qui in alijs prouincia-
rum urbibus sunt, quæ a Metropolitanis ordi-
nantur, spōte sua sine sacra nostra speciali iussio-
ne relinquere ecclesiam, quæ ab ipso gubernatur,
& in hāc felicē urbē ascendere; emergat licet qua-
cūq. causa; sed mittere oportere ad nos vnum,
duosue viros pios e clero, qui sub eo est; no-
stramq. pietatem facere certiores eorum, quæ ei
sunt necessaria; aut ipsis nuntijs recta ad nos ve-
nientibus, aut per interpositionem tuæ Beatitu-
dinis, vt ita honestum, ac breue a nobis auxilium
consequantur. Namq. si quid eorum, quæ ad nos
referentur, eiusmodi nobis esse videatur, vt egeat
ipso. Antistitem presentia: tunc eos adesse iube-
bimus: sine ea vero sacra iussione neminem veni-
re patimur. Sciāt autem is, qui hāc transgreditur,
atq. recte, & sancte inductam a nobis in sanctis-
simarum ecclesiarum honorē obseruantiam præ-
terit; non parua se indignationis periculum subi-
turum. Eritq. etiam ab ecclesia separādus, si Me-
tropolitanus erit, a tua Beatitudine; si vero eius
urbis Episcopus, quæ sub Metropolitano est, ab
eodem Metropolitano. Etenim pecuniariam pœ-
nam constituere aduersus trāsgressores huius no-
stræ sacræ dispositionis, non oportere existima-
uimus; ne inde in ipsas sacrosanctas ecclesias dā-

natio recidat; quarū res omni deminutione liber-
 ras manere curamus. Hæc itaq. in singulorum
 Episcoporum notitiam, qui sub te Metropolitanī
 ordinati sunt, Sanctitas tua perducere studeat; ac
 responsa ab vnoquoq. eorum missa de his, quæ
 ipsi & ceteri aliarum urbium Episcopi cognoue-
 runt; ad nostram pietatem deferantur. D A T.
 X. K A L. M A R. C P. D N. I V S T I.
 N I A N O P P. A. I I. C O S.

XLIII IDEM. IMP. Mena Pref. Pret.

HONESTATI sanctiss. ecclesiarum, &
 priorum monasterior. consulentes prohibe-
 mus his, qui in monasterijs degunt, cum sancti-
 monialib. mulieribus conuersari; aut occasione
 præbere, vt societas vlla victus cum eis sit. Neq.
 enim iniusta suspicio ex eo emanabit: vt semper,
 aut cum velint, inhoneste cum eis congregian-
 tur. Sed ita separati sint, vt nullum, commercium
 inter se quacumq. de causa habeant; neque aliqua
 occasio ab his, aut illis inueniatur, vt vita commu-
 nis inter ipsos sit. Soli vero per se viri in suis mo-
 nasterijs degāt, a monasterijs mulierum seiuncti,
 neque vlla de causa eis proximi. Solæ quoq. mu-
 lieres, non cum viris; vt omnis omnino inhonestæ
 vitæ suspicio tollatur. Sed siquidem maior viro-
 rum numerus fuerit: prouidentia Episcoporum,
 qui

qui in singulis vi bib. sunt, mulieres in alium decentem locū transferri oportet; atq. eis monasterium, in quo possint per se deinceps honeste vivere, dari. Si vero plures mulieres esse reperiātur, aut pari numero cum viris: tunc viri quidē transferantur, mulieres in monasterio maneat. Res autē monasterij mobiles, immobiles, aut semovētes inter eos, qui exēūt, & remanentes pro portione dividantur. Ad negotia tamē necessaria mulierū separatarum, senex aliquis ab Episcopo designetur. Itē ad diuina ministeria peragenda, & ad sacram communionem ipsis præstandam, vnus presbyter, vnusq. diaconus honestæ vitæ attribuantur. Hi hæc solum agere debent, non etiam cū eisdem vivere, & habitare. Si hæc igitur ita seruētur; & eis felix erit vita, qui solitariam vitam elegerunt; & nostræ Reip. res certiori clementiss. dei auxilio firmabuntur. Hæc sunt itaque, quæ in publicis rebus nunc quoq. recte se habere existimaueramus. desideramus tamen, vt ne paruum esse videatur auxilium, quod eis adicitur ex hac sacra nostra constitutione. Oportet autem diligenti custodia vti, vt nullo modo hæc transgrediantur; quod non alio pacto fiet, quā si singulorum vrbium Episcopi inuestigent accurate monachorum, qui in monasterijs sub eisdem constitutis degunt, conuersationem. ac si quid senserint huiusmodi vitij, modis omnibus sublato eo, quod fieri cœperat; pœnis eos subiciant,

qui post nostram prohibitionem quicquam tentauerint. Cogantur vero pure conuersari, & seorsum a muliebri communicatione. Etenim si ipsi Episcopi curam adhibuerint, vt hæc omnia recte disponantur: certum est cōseruata ea honesta conuersatione monachorum, si nihil indecorum, aut inhonestum emanabit: deus quoq. clementiss. publicas res nostræ Reip. benigne peraget. Sed vt ne ipsi quidem Episcopi hoc nostrum mandatum inutile arbitrentur: scire eos volumus, quod si quis eorum appareat nō cum omni diligētia hæc inquirere; & manifestum crimen non illis modis punire: obnoxius quidem erit D N. dei nostri iudicio; sed & aduersariam habebit nostram Imperialem indignationem; & de ipso sacerdotio periclitabitur; neque enim maiori coërcitione egebit. Tua itaq. excellentia hanc nostram promulgationem manifestam faciat singularum prouinciarum religiosiss. Episcopis, atq. clariss. Præsidibus adiciens ipsos quoq. si opus sit, omne auxilium præstare debere ciuitatum Episcopis: vt ea prohibeantur, quæ de medio tolli iussimus. Ac si qua negligentia vti eos animaduernerint, eius nos per suas relationes faciant certiores. quo omnes norint, quæ ipsos obseruare oporteat, & quid in cōtemnentes sit statutum. Curabunt autem dei amantiss. Metropolitani, vt alijs aliar. vrbiū reuerentiss. Episcopis suarum prouinciar. nostram hanc sacram legem ostendant; omnibusq. denun-

tient,

tient, ut vigili cura hæc obseruent; & præscriptas
pœnas vereantur. Ne vero moram faciant obre-
perandi huic nostræ sacræ constitutioni; ne ue ipsi
monachi, qui nunc sub eodem tecto viuunt cum
sanctimonialibus parum temporis existiment
ipsis datum esse, ut separatio fiat, ut oportet: an-
num eis præstituimus ab eo tempore numeran-
dum, quo hæc nostra sacra lex fuerit insinuata. ut
post anni curriculum si apparuerit illum cōmu-
nem victum in eadem formā manere: hæc omnino
pœnæ compētant, quæ hac nostra sacra lege con-
tinentur. DAT. XV. KAL. FEB. DE-
CLO COS.

XLIII. IDEM IMP. Iuliano

Pref. Pres.

CVM SACRÆ regulæ neq. presbyteris,
neq. diaconis, neq. hypodiaconis permittāt
uxores ducere post eorum ordinationem, sed so-
lis tantum cantoribus, atq. lectoribus id facere
concedatur: contemnere quosdam videmus eas
sacras regulas, ac liberos suscipere ex talibus mu-
lieribus, quib. coniungi ex sacris institutis non li-
cet. Quoniam vero eius rei pœna in sola sacer-
dotij amissione consistebat; sacras autem regulas
siue canones legib. nō minus valere nostræ quoq.
leges iubeant: sancimus, ut teneant in his casib. ea,
quæ sacris regulis decreta sunt, perinde, ac si ciuili
quoq. iure id esset conscriptum; omnesq. h i & sa-

cerdotio, & ministerio sacro, ac dignitate, si quam habent, priuentur. Nam vt pijs regulis huiusmodi res fieri prohibentur; ita nostris quoque legibus eadem vetantur; ac præter illam priuationis pœnam; non esse eos legitimos sancimus, qui ex ea inhonesta coniunctione nascuntur, aut nati sunt: sed ex tali satione procreati pudore potius teneantur. Eiusmodi enim eos esse uolumus, cuiusmodi illi sunt, quos leges ex incestis, & nefarijs nuptijs natos esse definiunt. ac neque naturales, neque nothi existimètur; sed vnde quaq; illiciti, parentumque successionem indigni. Sed et ne donationem quidem capere ab eis possint, aut ipsi, aut eorum matres ne per interpositam quidem personam. omnia tamen beneficia in eos collata a patribus; ad eam ecclesiam, ex qua sunt, qui ita deliquerunt, perueniant. Quod enim sacrae regulæ prohibent, id nos nostris quoque legibus vetamus. Si vero aliqua imaginaria obligatio fiat mutui, aut alterius contractus; qua is obligetur, qui illam nuptiarum corruptionem contraxit: tum eam infirmam esse volumus, tum earum rerum donationem non ad personam, ad quam dirigitur conscriptio, sed ad ecclesiam sanctiss. peruenire. DAT.

XV. K A L. NOVEMB. C P.

L A M P. ET O R E S T E V V.

C C. C O S.

SANCTIMVS, vt si quis decedens aut instituendo, aut legatum, vel fideicommissum, vel mortis causa donationem, vel aliam quamcumque legitimam dispositionem pie conficiendo censuerit, vt cura adimplendi, quae voluit, Episcopo committatur; siue id omiserit, siue etiam id fieri prohibuerit: necesse habeant heredes, quod iussi sunt, facere; omnino adimplere.

Quod si facere noluerint: tunc eiusdem loci religiosiss. Episcopus curet, vt efficiant omnia secundum testatoris voluntatem. Sed si ecclesiam construere testator iusserit; vt omnino intra triennium perficiatur, operam det. Si xenonem, intra annum tantum eum fieri cogat. Satis enim id temporis esse existimamus ad ea explenda, quae testator censuerit. Sed & potest domus conducij, & illuc aegroti in lectis poni; quoad xenonis aedificium peragatur. Sed si quem aliquid in pias causas erogare iusserit; cogatur is statim illud facere. hoc est post testamenti inscriptionem, & post acceptam hereditatem, aut legatum ab ijs, quibus data sunt. Si uero illud tempus praeterierit, neque ecclesia, aut xenon aedificatus sit; neque etiam xenodochus sit, qui eum ordinet: ipsi religiosissimi Episcopi reperant, quae hac de causa relicta sunt, & in eam rem recte adquisita. Faciantque aedificia sacrarum aedium, atque xenonum,

item gerontocomia, orphanotrophia, ptochotrophia, & nosocomia. Captiuorum quoq. redemptionem curent, atq. aliam quamcumq. piam actionem, quæ testatori visa sit. Designentur etiam, qui illa curent xenodochi, orphanotrophii, brephotrophii, aut gerontocomi, aut deniq. piarum actionum dispensatores, & curatores. Neq. possint deinde post illius temporis interuallum, & infitiationem prædictam, qui ea nō fecerint, immiscere se in earum rerum administrationem, aut dei amantiſs. Episcopos amouere ab earum dispensatione. Clarissimi vero Præsides prouinciarum cogant heredes, vt omnia ea peragāt. Et sane veteribus legibus definitur cogendos esse voluntatem testatorum adimplere eos, quib. permittitur, vt habeant, quæ illi reliquerunt. Si quos tamen aperte testatores præposuerint ipsis rebus, xenodochos puta, ptochotrophos, nosocomos, brephotrophos, orphanotrophos, gerontocomos, paramonarios, aut œconomos, aut deniq. piarum actionum dispensatores: eos Episcopi sinant administrare. Ipsi autem non administrent, sed illorum administrationem obseruent, atq. ab eis recte facta laudent, corrigant vero, quæ aliqua in parte negligentur. Quod si praua administratio sit, amoueant eos, aliosq. instituant præ oculis summi dei timorem habentes, horrendumq. magni illius, & extremi iudicii diem, in quem respicientes omnia eos gerere oportet cum dei cōiuncta

iuncta voluntate. Sin autem non aperte testator aliquos in administratione constituerit, sed in heredum potestate omnia sint posita, & heredes negligentes sint: tunc ipsi Episcopi & administrēt, & preponant administratores (quos antea scripsimus, hoc est ptochotrophos, aut nosocomos, & reliquos) quæ etiā in re deum opt. max. venerātes prouideant, vt omnibus modis, atq. rationibus, omniq. arte perficiātur, quæ pie disposita sunt. Si vero debitum tempus excesserint, ac distulerint scripti heredes facere quæ iussa sunt: sancimus, vt soluant & fructus, & redditus, & quamcūq. legitimum adiectionem a tempore mortis testatoris, neq. ratio habeatur moræ a litis cōtestatione, aut a petitione, sed ipso iure videatur morā fieri; locumq. habeat fructuum, similiumq. rerū accessio. Hoc idem obtineat, & si non ab herede, sed a fidei commissario, aut legatario pium hoc legatum relictum sit, & is legatū susceperit: tunc enim liceat Episcopis ab eis exigere, vt faciant, quæ iussi sunt. Quod si negligat eius loci Episcopus hoc facere, illectus fortasse ab scriptis heredibus, aut a legatarijs, vel fidei commissarijs, facultatem habeat eius prouincię Metropolitanus, aut etiā Archiepiscopus eiusdem diocesis, cū hæc cognouerit, inquirere, & cogere, vt opus, aut largitio pia omnino adimpleatur. Sed & cuiūq. ciui liceat illud ipsum agere, cum velit: Nam cum ea, quæ ad pietatem, pertinent, omnibus

communia sint; ea ut perficiantur, omnib. decet
 curam adhibere. Liceat igitur cuicumq. ex hac
 constitutione conditionem, quæ ex lege dicitur,
 mouere, & repetere, quæ relicta sunt, ut illa fieret.
 Sciat autem Episcopus, qui negligens fuerit, se
 præter cælestes poenas, imperialis indignationis
 propter eam negligentiam periculum subiturum.
 Atq. ut maiori metu terreantur heredes, aut qui-
 bus, ut illa pia opera fierent, in dictum est; ne ea
 facere differant; hoc etiam sancimus, ut si conuen-
 ti ab Episcopis ea postea recusauerint facere, usq.
 eo ut Præsidum quoque exactionem expecta-
 uerint: tunc non solum quod relictum est, sed
 omnino id cum altero tanto exigatur. Nam si
 apud veteres erant quidam casus, quibus ex infi-
 tiatione in duplum condemnatio fiebat: cur non
 hoc casu oporteat eos, qui non solum non liben-
 ter faciunt, sed & tempus expectant, ac postea ap-
 pellati ab Episcopis, ne his quidem statim parent;
 sed Præsidum quoque coactionem expectant;
 dupli condemnatione resipiscere? At vero si te-
 statores voluerint suos heredes, cum morientur,
 piam aliquam actionem adimplere, non etiam
 in ipsorum vita: id quoque obseruetur; neque in-
 tra id tempus heredes facere compellantur, quod
 testatores ipsi veluerunt post mortem heredum
 fieri. Cum vero morientur, necesse habeant
 omnino ea adimplere; & si dilatio aliqua ab eo-
 rum heredibus fiat: eadem fieri necesse est, quæ
 antea

antea disposita sunt.

SI VERO annui redditus relictis, aut donati sint clero fortasse, vel monasterio, vel ascetis, aut diaconis, vel ptochijs, xenonibits, nosocomijs, aut brephotrophijs, vel ecclesiarum pauperibus, vel denique pijs corporibus, aut ijs, quæ sunt ex plebe collecta, neque prohibita sunt: velint autem aliquo tempore, qui tunc inveniuntur, pecuniam ob id, quod iussum est, accipere; heredesq. liberare: non liceat hoc agere; neque si ita factum sit, ratum maneat; sed cadat ab ijs rebus, quas emittit emptor, aut alias qui transegit. Quoniam quidem ijs, qui in aliqua eiusdem temporis parte fuerunt, augetur; ij vero, qui futuri sunt, domino relictis rebus priuantur; neque servatur ipsum illud annui legati nomen; neq. testatoris memoria perpetua erit, ob quam annum id reliquisse videtur; sed statim extinguatur alienatione relictorum, quæ una etiam peribunt. Sancimus itaque, ut maneant perpetuo obnoxij hisce dationib. & ut si qua fiet alienatio, ea sit irrita; & ij, qui quodcumq. pijs domibus fuerint præpositi, licentiam habeant agendi, & repetendi ea; nullaq. temporis præscriptione obicienda remoueat; propterea quod singulis annis hæc actio gignitur. Sed potius hypothecæ obligata sint his legatis eius bona, qui ea reliquerit, et liceat ex ijs reb. satis fieri pijs operibus, non solum ipsis relictis rebus, sed etiam fructibus ipsorum, & re-

& redditib. & quacumq. legitima accessione temporis, vt antea diximus, exceptione minime retinentibus competente; quamuis longum tempus enumeretur. præterquam si inter hunc annuo legato oneratum, & eum, qui iuxta sacras regulas, atq. leges nostras præpositus est, conueniat de hac petitione. vt placiti redditus perpetui pro annuo legato dentur ab eo, qui rogatus est, qui publicis tributis non subiaceant. Sed & accessionem habeant, nõ minorem quarta parte liquidi redditus, aut quantam inter eos augere visum sit. Etenim si huiusmodi in scriptis contractus fiat, & ille redditus datus sit, atq. exceptus scriptis conventionibus, & transactionib. idque appareat ex gestis monumentorum: cessare repetitionem annui legati contra oneratum sancimus. Is vero redditus ad id definitus constituatur pro perpetuo relicto: neq. ab vlllo vnquam alienari quoquam alienationis genere fas sit. Sed si quis id appetat; sancimus, vt perpetuo obligetur, vt antea a nobis dictum est, legati annui datione ille, qui grauatus est: quo & nomen, & memoria testatoris, & annum legatum in his rebus perpetuo cõseruetur. DAT. XV. KAL. NOV. CP. LAMP. COS.

XLVI. IDEM IMP. *Juliano Pref. Præf.*

NOSTRIS sacris legibus oportere existimamus hanc etiã addere; quæ ob virtutem,
non

non vero ob temporis cursum sacra regendi munera præbet; ut in monasterijs, aut asceterijs mortuo Præfecto, aut Præfecta nõ sequens omnino, aut secundus fiat. Naturam enim sequi placet, quæ non omnes eadem pacto bonos, neq. etiam omnes pari modo malos fecit. Sed is, quem & vita præclara, & honesti mores, & in ea exercitatione constantia, & consentiens ceterorum monachorum accessio, aut plurimorum votum ad eam rē idoneum iudicauerint; propositis sanctis euangelijs ad præfecturam vocetur. Ac siquidem, qui post eum, qui decessit, primus est, utilis erit; & dignus, qui monachis præsit: eum ceteris præferat. Si vero is, qui post eum existit: eodem pacto in eū suffragia ferantur, ut is præficiatur. Sin autem nemo eorum dignus esse videatur: tunc ex omnibus idoneum virum, ex quocumq. gradu sit, Præfectum creent. qui vita honestus sit, & gubernatione iustus, quiq. possit sibi creditos conseruare. Decet enim omne imperium, omnemq. hominū præfecturam non ex tempore, aut sorte, neque ex fortuitis casibus, sed electione & præstaria fieri, atque omnium testimonium esse huic ordinationi ordinem. Ea vero sciente eius oppidi Episcopo fiant; ut ipse electum cognoscens, ac recte hæc se habere existimans, calculum vna ferat cum eligētibz, eumque producat in Præfecti locum. Sed & oportet de eadem electione cognoscere eiusdem temporis Patriarcham, & Episcopos illorū locorum

locorum; qui etiam iudicium habent a D N. deo nostro; & futurum iudicium vereantur; si non ad rectam electionem, sed ad animi aliquam affectionem humanam respicientes eum confirmauerint. patienturq. ipsi & in hac, & in futura vita a deo poenas: ut pote cum ipsorum negligentia multis peccandi occasionem praestiterit. Eademq. omnia in venerabilibus mulierib. siue virginib. quæ monasterijs praesunt, vires obtineant. Reliqui sacri omnes ordines, qui diuinis ministerijs praesunt, secundum ipsor. ordinem praeficiantur; neq. quicquam circa eos hac lege noui decernitur. D A T. X V. K A L. D E C. C P. L A M P. C O S

XLVII. IDEM IMP. *Ioanni Praef. Praet.*

S A N C I M V S, ut nemo in Episcopum creetur, nisi & ceteris rebus bonus, probusq. fuerit, & neque uxori coniunctus, neque liberor. sit pater. Sed pro uxore sanctissimæ ecclesiæ curam gerat; pro liberis totum Christianum, & orthodoxum populum habeat. cognoscatq. ab initio, quæ de successione religiosiss. Episcoporum a nobis constituta sunt, (de qua re extat nostra constitutio.) Qui vero contra aliquid agunt, aut egerint, Episcopatu indigni sunt. Nam qui post hanc nostram constitutionem Episcopos facere contra eius vim, aut fieri ausi sunt: neq. inter Episcopos erunt, neque in sacerdotio manebunt: sed

sed ab eis eiekti alijs locum dabunt, vt accurate
creentur, deoq. per omnia electio placeat. DAT.
IV. KAL. SEP. CP. POST COS.
LAMP.

XLVIII. SI QVIS AD DECLINAN
DAM.

XLIX. CVM LEGE.

L. SI QVIS IN CONSCRIBENDO.

LI. GENERALITER.

LII. IDEM IMP. *Ioanni Pref. Prat.*

SANCIMVS neminem omnino neq. curia-
lem, neq. cohortalem, Episcopū, aut presbyte-
rum deinceps fieri. Nō autem hæc lex eos mouet,
qui antea sacerdotio decorati sunt: sed post hac
nemo. qui in illa fortuna condicione sit, ad sacer-
dotium huiusmodi ascendat: cum ipse præsertim
antea illa munera subibat, aut cohortalibus ius-
sionib. seruiebat. Nam qui asperis exactionibus,
& peccatis, quæ ob eam rem euenire solent, im-
plicitus fuerat: non æquum est nuper quidem co-
hortalem, & decurionē patrare res acerbissimas:
statimq. sacerdotem creari; qui de clementia, &
innocentia sanctiones nostræ religionis exponit:
nisi ex infantia, non etiam postquam pubertatem
excessit, inter venerabiles monachos inscriptus
permanferit in eo statu: tunc enim permittimus
ei, vt presbyter fiat, & vt ad Episcopatū ascēdat.

Cum

Cum enim aliquid huiusmodi factum erit, atque is, qui eligeretur, dignus esse videbitur: non dubium erit, quin is potestatem habeat sacerdotium obtinendi: ita ut a muneribus abstineat; quartamque partem totius substantiæ suæ præbeat curialibus, & fisco; ut nuper de ea quarta legem posuimus, aut fisco tantum, si cohortalis conditionis sit. Si uero etiam inter religiosos, Archimandritas constitutus est, & inter eos permanserit; simili quoque modo eidem concedimus suæ conditionis liberationem: quartam tamē partem suar. facultatum, ut diximus, præstet. Alio vero pacto neque ipsum creari, neque quemquam creare, aliudue circa hæc agere patiemur. Nouerit autem Excellentia tua hæc esse ab omnibus religiosiss. Episcopis seruanda; qui amissionem ipsius sacerdotij vereantur, si quid eorū gesserint, præterquam quod ne creatus quidem sacerdotio fruetur; licet antea in aliquo ordine constitutus sit: Sed potius inter priuatos homines enumerabitur; muneraque eadem subibit, quæ antea subire solebat. Hæc omnia in futurum valere volumus; quando a nobis primum inuenta sunt. neque vlla ratione pertineat hæc lex, ut antea scripsimus, ad eos, qui iam fuerant in sacerdotijs. hi enim potestatem habeant per substitutos munera subire iuxta Theodosij & Valentiniani piæ recordationis constitutionem, quæ ad Thomam conscripta est. Ad hæc illud etiam valere, atque seruari iustum esse existimauius; quod ini

tio

tio constitutum, atq. sancitum, nescio quo modo neglectum est. Namq. meminimus incidisse nos in Arcadij, & Honorij piæ recordationis constitutionem; quæ velit clericos, si sui ordinis obliti ad quamcumq. armatam militiam peruenerint, aut deiecti ab Episcopis militare ausi fuerint: eici quidem eos a militia, in qua erant, & addici curijs ciuitatum, vt illic publica ministeria sub eant. nã a dei quoq. cultu, & ministerio, dum militabant, abstinebant. Quæ omnia hac lege valere sancimus iubentes eis, vt statim in ea vrbe, ex qua sunt, curiales fiât. nisi permulti curiales in ea vrbe sint. tunc enim in proxima, aut etiam in longinquiori alterius prouinciæ illi coniunctæ; vbi decuriones desiderantur. Si vero non comprehendantur, vt fieri solet; liceat decurionibus statim ad res eis pertinentes accedere; easq. retinere; ac sibi ex eis legitime satisfacere. Hæc igitur in venerabilibus clericis cuiuscumq. gradus sint, in perpetuum valere sancimus; in antea vero perpetratis constitutionem illam valere volumus, vt antea obtinebat. Quoniam vero quandam quoq. legem inuenimus, quæ de monachis disserit; ac vult, vt nō derelinquant sua monasteria; neq. in vrbibus tumultus excitent; quam cuiusdam temporis causa promulgatam esse quidam suspicantur: oportere existimauimus occasione inde suscepta plenius, & in perpetuū id etiam corrigere. vt nemini deinceps monacho liceat eorum aliquid agere: vt de-

relictō monachorum habitu; quauis militia, aut
cingulo, aut dignitate vtatur, aut eorum, qui in
iudicijs versantur; vitam degat ac diuinis ministe-
sterijs humana negotia praeferat. Quin potius
nouerint, quod et qui id agit, curiae addicetur il-
lius ciuitatis, ex qua est, aut alij, vt antea diceba-
mus. Ac siquidem pecunijs abundat, pecuniaria
quoque subeat inunera; sin minus corporalia,
Quod si non appareant, curijs licet, vt dicere cœ-
peramus, in possessionem rerum mitti, ac sibi le-
gitime satis facere. In omnib. vero calibus, qui-
bus capere ex his causis curias iubemus: semissem
bonorum curiales suscipere volumus; non tamē
in pecunia numerata, sed in immobilibus posses-
sionibus, si quæ sint, sin minus hæ pecunia illorū
emanantur; vt antea a nobis sancitum est. Alter ve-
ro semis in publicam mensam Excellentiae tuae in-
feratur: quo tua quoq. sedes provideat diligēter,
ne quidquam huiusmodi lateat. Sed simul atque
factum quid sit; competens eius rei medela fiat;
præterquam si nunc ipsi sponte sua militiam de-
reliquerint, aut etiam vestes, quas gerebant; & in
solitariam vitam irerum sincere, ac sine fraude
reuertantur, et inter venerabiles clericos cōscribi
curauerint. Nam si hæc int. a annum egerint, ex
quo hæc sacra lex data est, eos poena liberamus: ac
satis putamus esse, si se veteris vitæ genere corri-
puerint. Hæc autem in sequens deinceps tempus
valere volumus. Non tamen illos extra dictas
poenas

pœnas relinquimus, qui post nostri imperij initia monachi facti sunt, & eorum aliquid gesserunt. etenim antiquiora tum propter clemētiam, tum propter temporum illor. honorem indulgemus, cum p̄sertim illis temporibus hæc non fuerint ita constituta. Præterea illud quoque sancimus, vt siue pater, siue mater, siue quis alius sub conditione, si sine liberis decesserit, fideicommissum, aut substitutionem iniunxerit, viris, aut mulieribus, qui postea nuptias contrahere propter religiosam meditationem noluerint; locus non sit illis fideicommissis, ac substitutionibus, & potestatem illi habeant, quo pacto voluerint, pie tamen ea dedicare, & aut dum viuent, consumere, aut relinquere decedentes. Vt etiam si sub conditione liberorum quicquam ipsis relictum sit; oportet hoc ipsum eos habere, et si non cogantur liberos suscipere. Eandem vero sanctionem in virginibus sacris, & in eis venerabilibus clericis, quibus nuptias omnino contrahere prohibitum est, extendimus, atque porrigimus; & ita gratiam nostris temporibus dignam referimus. Illud quoque sancimus, vt siue vir solitariam vitam sequi voluerit, siue vxor virum relinquens ad asceterium accesserit: nō hoc ei damni occasionem præbeat; sed suas omnino res capiat, vxor dotē, vir ante nuptias donationē. Quod vero ex eo lucri est, non quasi dissoluto ex repudio matrimonio vindicetur, aut apud

non dissoluentem maneat: sed ut ex mortis conditione; ac si videretur, qui discedit, propter vitæ mutationem; quod ad alterum attinet, in matrimonio decessisse; cum coniugi omnino sit inutilis. quidquid autem in nuptialibus instrumentis, propter mortis conditionem extet, id debitum sit. Vxor tamen non audeat ante annum transactum, de alio matrimonio propter partus incertitudinem cogitare. Sed si quid huiusmodi faciendum est, mittatur repudium, quod ea de causa bona gratia fieri dicitur, ab eo, qui illam vitam non suscipit; atque ita agat, quod libitum est; lucra tamen, ut antea dicebatur, ad ipsum pertineant. Quod vero ex illa causa lucrarentur omnino, si in prioribus nuptiis aut vxor, aut vir mansissent, communibus liberis, qui ex nuptiis forte creati sunt, seruetur.

DAT. V. KAL. DEC. CP. POST
COS. LAMP.

LIII. RAPTORES.

LIIII. DEO NOBIS.

LV. IDEM IMP. *Ioanni Pref. Præf.*

HAEC Constitutio ad alterius constitutionis memoriam, quam antea scripsimus, refertur; eam rursus confirmare cum aliqua pulchriori accessione existinauimus oportere, maiori poena de-

na delinquentes puniendo. nō quod pœnarū au-
 gmentis lætemur; neq. enim ita quicquam in ani-
 mo nostro est, atq. clementia; sed vt timore pœnz
 delinquere volentes a delicto arceamus. Scimus
 itaq. nos legem scripsisse, qua cauetur; vt nulla li-
 centia sit sacrarum ecclesiarum œconomis, aut
 ijs qui prepositi sunt xenonibus, vel nosocomijs,
 uel ptochijs, vel virorum, aut mulierum mona-
 sterijs, vel alijs huiuscemodi corporibus, quorū
 illa cōstitutio mentionem facit: quæ perpetuo eis
 relicta sunt, quæ annua, siue annalia leges appel-
 lāt, ex cōuentione quapiā, aut pecunia certa acce-
 pta vendere, aut alio quouis modo alienare; ac po-
 steris auferre solatium, quod inde proueniret.
 Addidimus in eadem lege, quas visum est, ratio-
 nes; quodque nullo pacto, si id fiat, ne appellatio
 quidem annui legati conferuetur, si non id sin-
 gulis annis dari curetur; sed semel solum, po-
 stea totum depereat. Hanc itaq. legem cum qua-
 dam accessione renouantes sancimus; vt si quis
 religiosus œconomus, xenodochus, nosocomus,
 prochorotrophus, gerontocomus, brephotrophus,
 orphanotrophus, vel archi mandrita, vel aliquis
 eorum, qui priore constitutione nostra continen-
 tur; quod perpetuo relictum est venerabilibus lo-
 cis, quibus ipsi præsunt, siue in pecunia numera-
 ta, siue in alijs rebus immutare tentauerit in id,
 quod nō perpetuum esse videatur; sed transactio-
 nibus, aut veditio nibus, aut alijs artibus, vt quod

perpetuo mansurū erat, cesset, aduersus illam constitutionem, quam de his rebus tulimus, curauerit: nullam omnino licētiam habeat hoc faciendi. Sed et si factum sit, inualidum sit, quod ita fiet; & liceat ei, qui postea eandem curam susceperit, aut eo fortasse negligēte postea ceteris omnib. statim reuocare, quod factum est. quod ita inualidum videatur, ac si numquam inchoatum esset, vsque eo, vt et medij temporis fructus, & vsuræ, & omne cōmodū ad pium omnino locum pertineāt; ea vero. quæ medio tempore patrata sunt, modis omnibus cessent. Est enim vnicuiq. homini cursus vnus vitæ a creatore datus, cuius meta plane mors est: at piæ domus, & dicta corpora immortalia sunt ab eodem deo conseruata: non itaq. decet, ne rebus quidem earum finem adferre: sed dum permanent ædes sacræ, manent autem ad ipsam omnino sæculor. omniū finē, dū Christianor. nomen apud homines erit, atq. coletur; iustū igitur est, vt maneāt semper immortales, quæ perpetuo relinquūtur pensitationes, vel redditus pijs operibus quæ nunquam cessabūt, suppeditandę. Qui vero in re hac deliquerit, & relicta alienare pecunia accepta, vel alio quocumq. modo ausus fuerit, nullum quidem damnum adferat, vt antea quidem dictum est, his locis venerabilibus, contra quæ id fecit. Sed hæc loca et pecuniam, et res, quas acceperunt, lucrentur; ac nihilominus, quod relictum est, repetant sine vlla diminutione. Is
vero,

verò, qui hoc fecerit, & heredes eius, et successores, et eius bona teneantur ei, cum quo contraxit. isq. vindicet ab eo, seruenturq. ipse, eiusq. res indemnes. Sed tamen contra venerabilem domū, quam ladi nō oportuit, non speret datorum recuperationem, neq. propter id, quod factum est, ipsam conueniat. Quod vero ad contrahentem cum ipso attinet, omnem a legib. facultatem habeat, aduersus eum, et heredes, resq. eius, ac quod datum est, si possit, exigere. vt si non ob dei merū, timore amissionis suarum rerū, damniq. suorū heredum tardiores fiant ad huiusmodi contractus; quos in confesso est eos nullius boni causa facere; sed vel pecūnia corruptos, vel aliqua affectione superatos. Quæ omnia per hanc sacram constitutionem prohibemus, quam inter nostras constitutiones scribi sancimus, offerimusq. eam omnium domino deo, et saluatori nostro Iesu Christo: pulchrum & decens ei hoc sacrificium offerentes. DAT. PR. ID. SEPT. CP. DN. IVSTINIA. PP. A. IV. ET PAVLINO V. C. COSS.

TIT. IV. DE EPISCOPALI
AVDIENTIA.

XIIII. IMP. LEO *ad Populum.*

NEQVE seruum, neq. liberum corpus sit, qui audeat, in meretriciam vitā producere,

aut prostrare, siue thymelicus fuerit, siue alio pacto scenica persona. ac si mācipium sit, quod prostrat; in libertatem vindicetur a quocumque sine ullis sumptib. apud eius oppidi magistratum, aut Episcopum. quibus curæ erit: ne etiam inuitam mulierem liberam, aut ancillam coniungi patiantur mimis, aut choris; aut aliud spectaculum in theatro agere inuitam.

XV. NEMO VEL IN FORO,

XVI. SI LEGIBVS.

Epitome xvi. constitutionis eiusdem Imp. (cui similis extabat. ii. sub titulo ut nemini liceat.)

ELECTIONE Episcopi, & primor, ciuium Sitoræ fiant ex militantib. ordinib. prouincialib. aut ex veteranis, aut ex tironibus, siue militaturis. Qui id transgressus fuerit, XXX. libris multetur.

Epitome xviii. cuius initium est SANCIMVS eiusdem Imp. (cui similis extabat xix. de erogatione militaris annonæ.)

MILITES, qui præsunt, & in custodia consistunt in suis, ut vocant, sedetis, siue stationib. species ad se pertinentes ex ciuitatib. aut ex eius regionis agricolis ad suas annonas arbitrari Episcopi,

piscopi, aut magistratus, aut defensoris, si desit magistratus, accipiant. neq. cogatur collator numeratam pecuniam præstare.

XIX IVBEMVS.

*Epitome x x. Constitutionis Leonis, aut Iustini, Imp.
(que refertur Nou. C l X.)*

NEM O militet, qui non apud acta testificatus cum tribus testib. sit propositis sacrosanctis euangelijs, se esse Christianum orthodoxum. Fiantq. ne acta apud eum magistratum, sub quo militaturus est; & duo tantum aurei pro ea re præbeantur. Si vero id neglectum sit; dabit libras quinquaginta is magistratus, eiusq. officium; x x. qui vero militauit, x. atque a militia eicietur, testes, qui peierauerint, in corpus punientur. illa vero multa Comitum periculo rebus priuatis inferentur,

XXI. SI PRÆSENS. *Iustiniani*

XXII. IDEM IMP. *Mena Pras. Pras.*

NEMINEM in carcerem mitti volumus sine iussione eorum, qui in hac felici ciuitate, aut in prouincijs sunt Gloriosi, Spectabiles, atq. Clarissimi magistratus, item defensorum, qui in

D s singulis

singulis municipijs sunt. De his autem, qui missi sunt, aut mittetur, locorum Episcopi aliquo hebdomadis cuiusque die, quarta puta, aut sexta feria carcerem perscrutentur; et cum diligētia captio- nis causas cognoscant, serui sint, an liberi, propter pecuniariam causam, an propter alicuius cri- minis accusationem, an propter eādem factam missi sint. Operam autem dent, vt Gloriosissimi, Spectabiles, et Clarissimi magistratus huius fel- cis vrbis, et prouinciarum illa faciant; quæ sacra nostra constitutio ad Gloriosissimos Præfectos missa disponit. Licentiaque detur eius temporis religiosissimis Episcopis, vt si quidquā nouerint negligentius esse factum ab ijs, qui tunc erunt Gloriosiss. Magnificentiss. & Clariss. magistra- tus, aut a cohortibus, quæ eis obediunt: id renun- tiant; vt competens aduersus negligentes accusa- tio moueatur. DAT. XVII. KAL. FEB. CP. DECIO COS.

XXIII. IDEM IMP. *Mena Pref. Prat.*
PRIVATOS carceres modis omnibus in vr-
 bibus, atque in vicis constitui veramus: ipsis,
 qui custodiuntur, videlicet custodia liberandis
 cura, et prouidentia Episcopi eius regionis.
 DAT. XII. KAL. FEB. CP. DECIO
 COS.

XXIIII. NEMINI LICERE.

XXV.

XXV. IDEM IMP. *Demosthem Pref. Prat*

QVAE DE ALEA, siue ut vocant, cot-
ris, ac de eorum prohibitione a nobis san-
ta sunt; ea liceat dei amicissimis Episcopis & per-
scrutari, et cohibere, si fiant; et flagitiosos per Cla-
rissimos Praesides prouinciar. & patres, defenso-
resq. ciuitatum ad modestiam reducere. DAT.
X. KAL. OCTOB. CP. DECIO. COS.

XXVI. IDEM IMP. *Iuliano Pref. Prat.*

DE IIS, quæ singulis annis ad ciuitates per-
tinent, siue civiles redditus sint, siue fructus
ex publicis, aut priuatis pecunijs, quæ ab aliqui-
bus eis aut relinquuntur, aut donantur, aut alio
pacto excogitantur, aut instituuntur, siue ad o-
pera, siue ad rem frumentariam, siue ad publicos
aquæ ductus, siue ad balnear. calefactionem, siue
ad portus, siue ad murorum, aut turrium ædifica-
tionem, siue ad pontium, atq. viarum refectionē,
siue ad publicas denique causas pertineant tam
ex publicis, quam ex priuatis, ut dictum est, cau-
sis: sancimus, ut in vnum conueniant religiosissi-
mus Episcopus, ac tres bonæ existimationis, et
qui ceteris præstant in ea ciuitate; ac singulis an-
nis inspiciant opera facta, et curent, ut & metian-
tur, & rationē conficiant, qui ea administrāt, aut
qui administrauerunt et in monumentorū gestio-
ne

ne ostendant impletionem operum, aut administrationem sitonicarum, & balneariarum pecuniarum; siue quæ in vijs muniendis, aut aquæ ductibus, aut alijs rebus cōsumuntur. Quæ omnia numquam omnino minui volumus. In monumentorum vero gestione appareat, sit ne solutus, an obligatus, qui ea administravit; & an quod debuit, soluerit. atq. ita erit cautū ei, qui eam curam suscepit. Mittemus enim nos, cum placuerit, quē commodum erit, vt inspiciat rationes ab eis factas, & cum recte factas esse repererit, calculum feret, quo ipsis, hæredibusq. & successoribus consuletur; neq. aliarum rationum, aut controuersiarum occasio relinquetur. Omnia vero propositis sanctis euangelijs diligenter fiant; nam inquisitionem nos cum libuerit, fieri iubebimus. Oporter itaq. studere religiosiss. Episcopum, & qui cum eo rationes conficiunt, vt opera in ingentes sumptus præscripta singulis annis diligenter fiat ex publicis fructib. atq. redditibus reparanda. Sin autem noluerit rationib. subesse, qui ea administrat; neq. ferat sanctissimū eius loci Episcopū, & illos possessores, qui ad eā rem cōstituuntur, & qui ad rationes reddendas eum vocant: cogatur id agere per clariss. prouinciæ Præsidentem, & cohortē, quæ ei parere solet. ac sine vllō damno compellatur, vt modis omnib. rationes submittat religiosiss. Episcopo, & primi Sillis ciuitatis. quodq. appareat ab eo dēberi, ciuitati reddatur. Omnem
vero

vero libertatem tollimus nostris Præsidib. mit-
 tendi in agros Discussores, aut Rariocinatores,
 aut Exæquatores ad publicarum rationem exe-
 cutionem. Sed si quid huiusmodi nobis ignoran-
 rib. fiet: siquidem sacra forma ad aliquos per sub-
 reptionem emanauerit, liceat religiosissimo Epi-
 scopo eius ciuitatis suscipere quidem sacram for-
 mam; renuntiare tamen nobis, vt nos cognosca-
 mus, an ex nostra ad illum Præsidentem iussione, an
 per subreptionem facta sit. Vt si per subreptionē
 facta esse videatur; quod factum sit, inutile fiat, &
 periculum subeat, qui eam quæsiuit. Si vero ab a-
 liquo e nostris Præfectis emissum decretum, aut
 commonitoriū sit, aut præceptū aliquod, aut ra-
 tionum scriptura: & de aliquo ex prædictis capite
 permittatur, volumus, vt in modis omnib. non eius
 vrbs Episcopus, & primi ciuitatū illis rebus præ-
 ficiatur; Sed liceat prouinciæ Præsidi, & ipsis pos-
 sessoribus, ac ciuib. iussiones reicere, ac ne obo-
 lum quidem ea de causa præstare. Si vero in ea re
 sanctis. Episcopus negligens fuerit: habebit &
 dominum deum nostrum infensum, & imperia-
 lem vindictam expectabit; si ea seruili silentio, sa-
 cerdotaliq. licentia indigno præterierit. Si quis
 autem in prouincia renūtiauerit magistratuū,
 aut Consulū processiones; siue generales for-
 mas gloriosissimor. Præfectorum, aut alicuius
 alterius e nostris magistratib. siue constitutionē,
 siue sacrum cōmonitorium, siue generales litte-
 ras

ras, siue erectionem imperialium statuarum indicauerit; non liceat amplius sex nummis aureis in singulas nuntiationes, aut in singulas formas, aut constitutiones, aut sacra commonitoria, aut generales litteras, aut statuar. erectiones accipere in singulis prouincijs, ad quas litteras accepit. ac licet multæ sint in ea prouincia vrbes; nihil amplius præstetur, quam illi sex nummi. Si quid vero amplius acceperit, eius quadruplum restituat; liceatq. eius vrbs Episcopo hoc prohibere. Eadem tamen pœna decem librarum auri et prouinciæ Præsidi, et ei subdito officio, et Episcopo imponitur, si illis permittant plus petere, neq. id modis omnib. prohibuerint. Nemini enim omnino permittimus nostrorum magistratuum huiusmodi formas circa prouincias emittere de riuorum, aut de cloacarum purgatione, aut de amolitione ædificiorum a muris, aut stationum a porticibus, aut eorum, quæ produlia appellantur, aut de ruderum, ac dimidiatar. columnar. euerfione, aut de imaginibus, aut si quid alio pacto sit excogitatum, aut etiam de civilib. quibuscumq. controuersijs. Sed liceat Episcopo, & ijs, qui primi sunt eius vrbs, & Præsidib. prouinciarum, & possessorib. ac ciuib. insinuata aliqua forma ei quidem non deferre, sed prohibere, ac coërcere omnē exactionē, omnemq. vim, quæ ex eo eueniat. Eademq. pœna afficiat sanctissimos Episcopos, nisi id prohibuerint. Sed et oportet Episcopum, ac pa-

ac patrē ciuitatis, & ceteros bonæ opinionis possesores providere; ne locus aliquis ciuilis, aut publicus iuxta muros vrbs, aut in publicis porticib. aut in plateis, aut in quocumq. alio loco, ab aliquo indebite possideatur; neue publicus locus alicui sine nostra sacra forma tradatur. Idem inquirant de aquarum distributione, quæ sacra aliqua forma cuiq. pertineat, vt ne hic plus, ille minus habeat, quā ei competit. Neque vero fideiussionis causa, aut supra mandati formam nostros subiectos affici patiemur. Sed siquidem immobiles res habeant idoneas, iusiurandum tantum præstent et conscribatur: sin autem non habeant; vsq. ad quantitatis æstimationem fideiussionem sine vllō damno prabeant. Si vero dubitauerint exactores de fideiussorū fide, facultatib. aut cautione: in eundē locum religiosiss. Episcopus, & Pater ciuitatis, ac Defensor cōueniant, et decernāt, an idoneus esse fideiussor videatur vsq. ad quantitatem, de qua agitur. et necesse habeat exactor suscipere eum in fideiussorem; qui nihil pro fideiussione aut sacramento præstabit: præterquam si priuata nostra, aut cuiusquam magistratus maioris iussione personam ducendam esse, fideiussori non esse credendum decernatur. tunc enim licebit exactori fideiussorem non accipere; id vero agere sine vllō detrimento. Ceterum eadem multa aduersus religiosiss. Episcopum, & clariss. prouinciæ Præsidem imponitur; si quid eorum transgredi

gredi passi fuerint; aut si cum transgressum erit, non id statim renuntiauerint. Neq. etiam patiantur, vt plus definita parte a nostra constitutione pro sportulis accipiat; neue descriptio ob aliquam causam in ciuitatib. fiat; nisi ob illas tantū, quas supra enumerauimus, renuntiationes processionum, constitutionum, sacri & generalis cōmonitorij, aut formæ, aut litterarum, & huiusmodi omnino rerū, de quib. antea sanximus, item quæ propter suam conseruationem, atq. salutem ciues facere voluerint. ad opera forte publica, vel ad sitionā, vel ad aliam quāuis causam, quæ omnib. placeat propter vrbis honorē fieri, ex quo Resp. adiuuetur. Contra eos vero, qui hæc transgredi tentauerint, & si ad nos religiosiss. Episcopi id non retulerint, ea seruentur, quæ antea a nobis comminata sunt. Atq. oportet singularū vrbium dei amantiss. Episcopos, cum omnia cognouerint, quæ a nobis de his rebus disposita sunt; & de metatorum exactione, & de rapinarum prohibitione, ac de ceteris rebus, quæ nostra sacra constitutione continentur, quæ de omnibus edita est: finem competentem imponant. DAT. VIII. KAL. IULIAS CHALCED LAMP. COS.

XXVII. DE CREATIONIB.
XXVIII TAM DEMENTIS.

XXIX.

SANCIMVS, vt nemo venerabilis clericus
ab aliquo siue clerico, siue laico ab initio apud
beatissimum prouinciæ Patriarcham accusetur.
Sed prius iuxta sacra instituta apud Episcopum
ciuitatis, in qua clericus versatur; tum si is sus-
pectus est, apud Metropolitanum Episcopum, reū
agat. Sed si forte, ne ei quidē accusatio placuerit:
ad sacram eius regionis synodum accusatum de-
ducatur; et cum Metropolitano tribus conuenien-
tib. religiosiss. Episcopis, qui ceteris propter or-
dinationem præferuntur, de causa coram tota sy-
nodo cognoscatur. et si quidem ei, quæ iudicata
erunt, placuerint; ab accusando discedat: Si vero
se lædi existimauerit; prouocet illius prouinciæ
beatiss. Patriarcham; atq. ijs, quæ ipse iudicaue-
rit, omnino pareat; perinde, ac si cum initio iudi-
cem esset consecutus. Nam contra horum antisti-
tum sententias non esse locum appellationi, a ma-
ioribus nostris constitutum est. Hoc idem seruan-
dum est; si Episcopus ab aliquo laico, siue ab
aliquo clerico, siue ab altero religiosiss. Episco-
po accusatus sit. Nam vt statim accusatio ad san-
ctiss. Patriarchas deferatur; et vt accusati in aliam
prouinciā mittantur; omnino prohibemus.
præterquā si accusationē quis ob eam rem intule-
rit, quod causa illius regionis religiosiss. Episco-
po cōmissa fuerit. Quo casu licet ad ipsos quoq.

E sanctiss.

sanctiss. Patriarchas deferre accusationē. Litteræ
tamen cōficiantur ad aliquem ex Episcopis eorū
locorum, vt is causam audiat, vt antea a nobis dī
ctum est. Non vero ei liceat facere, vt descendant
in prouincias venerabiles clerici, et immodicas
sportulas, dum accusantur, inferant: qua in re huc
vsque peccatum esse cognouimus. Neque enim
in singulas reorū personas plus sexta aurei nūmi
parte pro sportulis dari concedimus ijs, qui a san-
ctissimis Patriarchis, ac Metropolitanis mittun-
tur; aut si Episcopus missus est; sex tātum aurei ex
quacunque quantitate, ac causa; neq. quicquam
amplius præbeatur. Hoc in Metropolitanis etiā
teneat, cum ad eos accusatio contra Episcopum,
qui sub eo sit, aut eius prouintiæ clericū defertur.
Nam si in ciuilibus iudicijs moderari sportularū,
et sumptuum modum curauimus, eaque ex lege
præstari voluimus: multo magis in ecclesiasticis
accusationibus modum seruari sancimus. Enim
vero si remissa causa ad sanctiss. Patriarcham, aut
ad aliquem ex religiosiss. Metropolitanis, aut ad
alium dei amantiss. Episcopum, sententia lata sit,
quæ alicui parti displiceat, ac prouocetur: ad Ar-
chiepiscopalem hanc sedem referatur appellatio,
in qua, vt ad huc seruatum est, lis cognoscatur.
Si vero quis ausus fuerit aduersus hæc quicquam
rētare: is quidem omne, quod accepit, cum altero
tanto ei, qui negotium passus est, præstabit: fierq.
ecclesiasticæ multæ subiectus apud sanctiss. Pa-
triar-

triarcham, aut religiosiss. Metropolitanum, qui tunc erit, ex ecclesiasticorum numero eiciendus. Has autem actiones, si quidem ad ecclesiastica negotia pertinent, necesse fore iubemus, ut a solis religiosiss. Episcopis, aut Metropolitanis, aut a sacris synodis, aut a sanctiss. Patriarchis cognoscantur. Si vero civilium rerum controversia sit; volentes quæstionem apud eosdem antistites instituire, patiemur: inuitos tamen non cogemus; cum iudicia civilia sint, si ea adire malint, apud quæ licet etiam de criminibus cognoscere. Quoniam vero quidam sunt sanctiss. Patriarchæ, qui in provincijs, in quibus existunt, Metropolitanorum officium gerunt; alij per totam dioecesim Episcoporum Metropolitanorū, atque aliorum, qui sub eis sunt, ordinationes faciunt: ea de causa illud observari sancimus, quod de Metropolitanis antea disposuimus. Is enim iure Metropolitanus vocatur, qui in Episcopos minores ex sacris regulis eam potestatem habet.

DAT. XV. KAL. NOVEMB.
CP. LAMP. COS.

XXX. IDEM IMP.

Ioanni Præf. Præt.

SANCIMVS, ut in tutelis, et curationibus pupillorum, atq. minorum, item eorū, quibus lex curatores decernit; si quidem facultates eorū quingentis tantum aureis æstimentur; minime expectetur Præsidum provinciarum creatio;

E 2 neque

neq. magnis sumptib. subiciantur: si forte Præsi-
des ab eis vrbibus, in quib. tutorum, aut curato-
rum datio desideratur; abesse cōtigerit. Sed apud
illius ciuitatis Defensorem, aut apud Magistratū
municipalem, et Alexādriæ apud Iuridicum vna
cum eiusdem ciuitatis Episcopo, aut etiam præ-
sentib. publicis personis, si quidem plures sint in
ea vrbe, datio tutoris, ac curatoris hæ; et fideius-
sor iuxta facultatum modum præstetur dictarū
personarum arbitrio; et alia omnia accedant, quæ
in alijs tutoribus, et curatoribus, ac fideiussoribus
idoneis accedere solent. Hæ autem solum perso-
næ, apud quas hæc geruntur, propter pupillorū,
atq. minorum securitatem, per præsentem consti-
tutionem periculum subeant. Quæ omnia duo-
rum solidorum tantum datione conficiantur; et
hanc præsertim ob causam hæc constitutio scri-
pta est. Quod si quis amplius accipere ausus sit;
aut si differat constituere tutorem, aut curatorem
maioris lucri spe: nō solum in triplum eius, quod
accepit, restituendi pœna teneatur; sed et remo-
ueatur ab administratione. Cum vero apud De-
fensorem fiet tutoris, aut curatoris datio præsen-
te eius vrbis Episcopo; in eiusdem sacrosanctæ ec-
clesiæ archiuo acta deponi sancimus: vt perpetua
sit gestæ rei memoria; neue fortuitis casibus satis-
datio tutoris, ac curatoris subiciatur. In hac vero
magna vrbe tutelæ, et curationes apud Clariss.
Prætorem tantum gerantur, vt antea sancitum
est.

DE EPISC. AVDIEN.
est. DAT. V. KAL. AVG. CP. POST
COS. LAMP.

XXXI. SANCIMVS.

Epitome xxxii. Constitutionis eiusdem Imp.

RECVSANTE domino suscipere canonē,
licet emphyteutæ id testari: atq. Constanti-
nopoli in fine triennij apud Præfectos Prætorio,
aut apud Præfectum vrbis, aut apud competen-
tem magistratum eius; qui accipere recusat, aut
apud Patriarcham, si dominus potens sit; in pro-
uincijs vero apud Præsidem, aut cum in ea vrbe
non erit, apud Defensorem, aut apud Episcopum
eius ciuitatis, ex qua recusans dominus est: et v-
nius eorum testimonium accipiet. Ac si ne tunc
quidem canon recipiatur: pecunia non soluetur,
et emphyteuta eam lucrabitur sequenti quoque
tempore, quo ad dominus mittat, qui cum testa-
tione eam repetat, ex quo tempore, non etiam ex
superiore, canonem accipiet: ac triennio post eā
testationem exacto emphyteutam soluere recu-
santem expellere poterit.

XXXIII. IDEM. IMP. *Religiosis. Epi-
scopis totius orbis.*

SACRAM constitutionem fecimus: qua ne-
mini permisimus inuitam mulierem ancillā,

liberamve in scenam, aut in orchestram trahere; neque discedere volentem prohibere, ab eius fide iussoribus pecuniam pro hac re promissam rependo. Sed, si quid huiusmodi fieret; et a clariss. prouinciarum Præsilibus, & a religiosiss. Episcopis earum ciuitatum, constituimus, vt prohiberetur. licentia vero præstata est Episcopis vna cum C. L. viro prouinciæ Præsidi vel inuitas mulieres ad se ducere; ac vim inferentes, aut eos, qui prohibent, ne ab eo opere amoueantur; publicatione bonorū, et exilio coercere. Si vero prouinciæ moderator est, qui vim infert, aut qui mutationē vitæ prohibet: liceat ad solum Episcopū accedere eam, quæ id patitur, aut eius fideiussorem. Is vero se opponat magistratui, neque ei patiatur iniuriā fieri; aut si nō fuerit huic rei satis idoneus: referat nostro imperio, vt debitas a nobis pœnas sustineat, fideiussionibus videlicet dissolvendis, et fideiussoribus sine damno cōseruandis. Potestas autē præbetur mulierib. liberis, ingenuisue ab ea vita separatis ad legitimas nuptias venire. Ac si contigerit honestissimis dignitatibus præditos eas ducere; non indigeant principali rescripto; sed potestatem habeant nuptias contrahendi, nuptialibus omnino instrumentis interuenientibus. Eademq. de filiabus scenariorum disposuimus. Illam itaque constitutionē quinto libro constitutionū huius Codicis nostri nominis ad ciuiles magistratus inscriptā posuimus. Quoniā vero oportebat
per

per hanc nostrā sanctionem vobis quoque totius
 orbis Episcopis eadem significare: ea de causa pla-
 cuit eadem pleniore interpretatione constituere;
 et hanc sacrā constitutionē fecimus; eamq. ad vos
 misimus: vt qui honestatē per sancte conseruatis,
 ac modestiā vobis vindicatis; hæc ipsa custodiatis.
 Sed et a magno deo nostro timorē, a nro imperio
 vindictā, si quideorum trāsgressum sit, caueatis.
 DAT. KAL. NOV. CP. DN.
 IVSTIN. PP. A. IV. ET PAV-
 LINO COS.

XXXIII. IDEM IMP. *Epiphano san-
 ctiss. huius felcis urbis Archiepiscopo, &
 generali Patriarchæ.*

VEHEMENTER credimus sacerdotum
 puritatem, atque honestatem, item erga do-
 minū deum, et saluatorem nostrum Iesum Chri-
 stum animi affectionem, ac perpetuas preces, quæ
 ab eis emittuntur, magnam tranquillitatem no-
 stræ reipub. atque augmentum præstare. per eas
 licitum nobis fuisse barbaris imperare, et ab eis
 dominos cognosci; quæ antea minime fueramus
 assecuti; quantumq. eorū honestas, atq. auctoritas
 crescit, tantū nostram quoque remp. augeri cre-
 dimus. Nam si illi vita honesta, et vndiq. innoxia
 præstent; reliqui omnes resipiscēt; et ad eorū hone-
 statē respiciendo a multis peccatis abstinēbūt. cer-
 E 4 tumq.

tumq. est ex eo et animas omnium meliores futuras; et facilius nobis a magno deo, saluatoreq. nostro Iesu Christo opportuna indulgentia tribuetur. Hæc itaq. nobis respicientib. renuntiatur præter expectationem est, quosdam diaconos, atq. etiam presbyteros; et quod grauius est, quodq. dicere vereamur, nonnullos Episcopos partim non pudere alea ludere, et in eo inhonesto spectaculo, quod laicis quoq. a nobis plerumq. vetitum est apparere: partim vero non ludere, nec ludentes reprehendere; sed vel societatem cum lusoribus inire, vel turpissimæ rei spectatores esse; tum etiã inspicere non sine cupiditate res maxime inhonestas; blasphemiasq. audire, quas illic interuenire necesse sit; et manus, et oculos, atq. aures suas his ludis damnatis, atq. prohibitis inquinare: partim non obscure, aut ad equorũ certamina accedere, aut etiam prouocare aliquos pro equor. victoria; vt per se, aut per alios inhoneste ludos agant; aut cum scenicorũ, vel thymelicorum spectacula fiunt, vel eorum, qui cum bestiis in theatris pugnant, adesse spectatores; neque animaduvertere, quod nuper imbutis, atq. honestatis venerandis mysterijs; ipsi prædicunt, vt ab eo dæmonũ cultu auertantur, et ab omni eorũ pōpa; cuius nō minimam partem hæc ipsa constituunt. Hæc quidem nos sæpe eos agere veruimus; sed cernentes, quæ nobis renuntiata sunt, necessario ad hanc constitutionem conscribendam peruenimus; tum
propter

propter nostrum erga pietatem studium; tum etiam propter sacerdotij ipsius, ac totius reip. utilitatem. Sancimus itaq. ut nemo aut diaconus, aut presbyter, aut multo minus Episcopus, quod quemquam committere non credimus: cum in eorum creationib. preces ad Christum dominū, deumq. nostrum fundantur; sanctus ille dei spiritus vocetur; et ipsis eorum capitibus, aut manib. sanctissima quæq. et nobis arcana mysteria admonentur: ut ipsis omnia sentiendi loca pura, et deo consecrata fiant. Nemo igitur eorum audeat deinceps post hanc nostram sacram legem ludere aliquo alearum lusu, aut societatem inire cum ijs, qui id agunt, aut sedere, ac voluptatem capere, aut pacisci de ijs, quæ illic fiant; aut accedere ad ea spectacula, quæ antea dicebamus, aut aliquid illic agere eorum, quæ ipsis interdicta sunt, quib. abstinere eos posthac omnino oportet. Quod enim antea factum erit, et si inquirendum erat, neq. oporteret ignoscere; tamen humanitatis causa præterimus, nostræ legis observationem futuris temporib. iniungendo. Namq. oportet clericos ieiunijs, vigilijs, ac diuinarum scripturarum meditationib. et maxime precib. vacare: et nō ea omittere, et omnium maxime profana, atque prohibita attingere. Hoc ipsum sancimus in reliquis clericis, hypodiaconis scilicet, et lectoribus; qui sacra mensæ, et ecclesiæ ornamentorum ministri ac famuli constituti sunt: quiq. tractantes sacras

Scripturas, alij sacras lectiones ex pijs libris nobis legunt, alij laudes, siue hymnos canūt. Si vero quis deinceps quicquam eorum agere deprehendatur; idque nuntiatum fuerit aut in hac felice vrbe Sanctitati tuæ, aut in prouincijs ijs, qui a te constituti sunt, religiosiss. Metropolitanis, aut ceteris Episcopis, quorū ordinationē tuæ Beatitudinis sedes facit; ac si qua querella ea de re facta sit de diacono, aut presbytero, aut multo magis de aliquo ex religiosiss. Episcopis; tua tunc Beatitudo hic, & qui in prouincijs sub te sunt Metropolitanis, et qui eis subsunt Episcopi, hæc cū omni diligentia secundū sacerdotij ordinem inquirent, atque scrutentur. Neq. tamen quæstio leuiter fiat, sed auditis fide dignis testibus, omnique via tentata, quo veritatem assequantur. Vt enim ipsos his rebus interdiciamus, ita eosdem calumniari a quoquam prohibemus. Itaque si inquisitione propositis sacris scripturis facta, recte se habere criminatio videatur; atque probeatur diaconum, aut presbyterum alea ludere, aut socium esse ludentium, aut ad huiusmodi ineptias adsidere, aut ad illa iam dicta accedere spectacula; aut forte aliquis religiosiss. Episcopus, quod numquam futurum credimus, his spectaculis se immisceat, aut cum ludentibus sedeat, particepsve eorum fieri ausus sit; eos statim a tua Beatitudine, aut a Metropolitano, aut ab Episcopo, a quo ordinatus est, si clericus est, a sacro ministerio amoueat. impo-

imponeturque ei canonica pœnitētia, ac tempus
 definietur, intra quod oportet ipsum ieiunijs, ac
 supplicationibus incumbere, magnumque deum
 ob crimen patratū placare. Ac siquidem id tēpus
 is, quem gestorum pœniter, permansit lacrimis;
 resipiscentia, inedia, atque erga deum dominum
 orationibus abolitionem delicti petat: tunc is, a
 quo ordinatus est, hæc diligēter inuestigans, atq.
 cognoscens, publicas pro eo preces fieri curabit;
 omni vero cura cohortetur eum, vt postea omni
 labe in suo sacerdotio abstineat; ac si videatur
 ipsum debite pœnituisse, tūc sacerdotum numero
 benigne restituatur. Si vero post suspensionē re-
 periatnr nō recte pœnitētia vti, eamq. contēnere,
 et aperte contrarijs rebus animum suū occupari:
 hunc quidem Antistes, sub quo censetur, a sacer-
 dotū numero expellat, eumq. omnino deponat:
 et nullam potestatem habeat ad sacerdotum ordi-
 nem redire. Sed siquidem facultates habeat, curia
 eius vrbs, in qua prius sacra faciebat; aut si curiā
 ea vrbs nō habeat, alia curia eius prouinciz, quæ
 magis curialib. indigeat, ipsum deinceps curialē
 suscipiet cū facultatib. suis. Si vero facultates nō
 habeat, pro priore sacerdotio cohortalis deinceps
 erit cohortis prouincialis; et quādo diuinū ordi-
 nem dereliquit, erit ordinis apparitorū prouincia-
 liū, quod sibi hoc dedecus pro priore honore in-
 tulit. Hæc itaq. omnia sancimus in hac quidē feli-
 ci ciuitate tuā obseruare Sanctitatē, et defensores.

et æco-

et œconomos, qui in singulis ecclesijs sunt, quib. curæ erit hæc inquirere, ac renuntiare, et deprehē-
sos annona priuare, eaq. præstatione, quæ a sacro
sanctis ecclesijs eis præstatur. In prouincijs vero
tum sanctissimi Metropolitani, qui a tua Beatitu-
dine ordinati sunt; tum religiosiss. Episcopi, qui
sub eis sunt; tum ecclesiarum defensores, atq. œco-
nomi, qui pari modo, vt antea dicebamus; in hac
re versabuntur; sacrumq. cultum vndiq. innoxium,
atq. sincerum custodient. Hæc etiam obseruabūt
gloriosiss. Præfecti nostrorum Prætoriorū, hoc
est qui in Oriente in subditas nobis nationes iu-
risdictionem obtinent, item qui Illyricæ, atq. A-
fricanæ diœcesi præsumt, et eis obedientes cohör-
tes. Sed et Clariss. Præsides prouinciarum, item
Defensores ciuitatum. Atq. ipsi quidem, qui ma-
ximis magistratibus præsumt, nostram indigna-
tionem vereantur: sed non obtemperantes cohör-
tes eorum decem auri librarum pœna multabun-
tur. Prouinciarum vero Præsides maiores, atque
minores, et qui eis obediunt apparitores, item ci-
uitatum Defensores quinarum librar. auri pœnā
timebunt: si hæc cognoscentes non ipsi quoque
renuntiauerint Antistitibus, hoc est, aut religio-
sissimis Episcopis, aut reuerentissimis Metropo-
litanis, aut vniuscuiusq. prouinciæ sanctiss. Pa-
triarchis pro qualitate eius prouinciæ, in qua cen-
sentur; vt illi hæc cognoscentes, sicut antea defi-
nitum est, omnes vlciscantur. Idem dicendum
est

est, si non curiæ ciuitatis, aut cohorti eum tradi
 sinant, qui in eo crimine deprehensus, ac depofi-
 tus fuerit. Gloriosissimus autem Præfectus vrbis
 huius felicissimæ eadem hæc obseruabit; si in hac
 Regia vrbe quicquam commissum sit, vna cum
 ei obediēte cohorte; et ipse quidem nostram vl-
 tionem, eius cohors decem librar. pœnam time-
 bit. Sed nos quidem hæc sanciendo fecimus. Illud
 vero sine dubio est nos honestatem sacerdotum
 consecrare velle. Si vero ipsi contra ea, quæ ordi-
 nata sunt, faciant; eaq. contemnant, nec vindicēt;
 sed quadam forte humanitate, minime laudanda
 capiantur: præter pœnas cælestes, vltionem, quæ
 ipsis parata est, in illo dei tribunali, apud quod in-
 decens negligentia eorum accusabitur, ac vindi-
 cabitur, expectent. Sin autem aliquis ciuiliū ma-
 gistratum maiorum, atq. minorum; item appa-
 ritorum, ac Defensorum, aut ea cognoscens non
 renuntiauerit, aut cum vindicare potuerit, negli-
 gens fuerit, aut rem mercede prodiderit: sciat se
 præter pœnas a nobis antea enumeratas, passurū
 etiam magni dei nostri vltionem, obnoxiusque
 erit illis omnib. imprecationibus, quæ sacris li-
 bris continentur. Vt vero hæc nos nō alia de cau-
 sa constituimus, quā propter domini nostri mini-
 sterium; ita illud quoq. adicimus, vt inquisitio cū
 diligentia fiat, ac nemo calumniator insurgat,
 qui aut falso quemquam accuset, aut in eum testi-
 ficetur. Namq. vt sacerdotib. si quid deliquissent,

illas poenas posuimus; ita ipsos, qui eos calūniari
conantur; tum cælestibus, tum etiam legum no-
strarum poenis volumus subiacere: et si postquā
detulerint; aut persequi noluerint; aut sustinere
accusationem nequiuerint. * DAT. PRID.
NON. NOVEMB. CP. IVSTIN.
PP. A. IV. ET PAVLINO V.
C. COSS.

TIT. V. DE HAERETICIS
ET MANICHÆIS.

*Ex III. Synodo VI. Cōstitutio integra, cuius initium
in nostris libris est DAMNATO.*

IMPP. THEOD. ET VALENTIN.
A A. Leontio Præf. urbis.

DERITA a nobis pijsimæ religioni cultura
eos, qui circa diuinitatem impie agūt, poenīs
puniri dignis, et nominibus eorum prauitati con-
uenientibus appellari vult: vt exprobrationi-
bus subditi æternam contumeliam delictorum
sustineant; et neque viuentes extra supplicium,
neque morientes line cōtumelia esse noscantur.
DAMNATO igitur mōstrosæ doctrinæ prin-
cipe Nestorio, superest eiusdem sententiæ, & im-
pietatis

pietatis socios nomini subicere vituperando: ne
 Christianorum vtētes vocabulo, eorum nomine
 decorentur, a quorum dogmate agentes impie
 recesserunt. Propterea sancimus, vt vbi-
 cumque Nestorij nefandæ sunt sectæ communicatores,
 Simoniani nuncupentur. Oportet enim eos, qui
 diuinitatis auersione illorū imitantur impietate,
 appellationē illis sortiri consimilem. Quem ad-
 modum enim Ariani lege Diuæ memoriæ Con-
 stantini, Porphyriani propter similitudinem im-
 pietatis Porphyrij nominantur: qui veram reli-
 gionem temptans verborum virtute cōprimere,
 libros sibimet sceleris, non eruditionis commēta
 dereliquit. Nullusq. præsumat eiusdem Nestorij
 nefandi, atque sacrilegi viri impios libros de vene-
 rabili orthodoxorū religione, et contra dogmata
 Episcoporum sancti Ephesini concilij retinere,
 aut legere, aut describere; quos oportet omni
 studio requisitos publice concremari. Hoc enim
 modo omni impietate radicitus amputata, sim-
 plex, et quæ potest seduci facile multitudo, nullū
 erroris semen aliquando poterit inuenire. Neque
 memoriam ita perditorum hominū in aliquo reli-
 gionis colloquio aliter, quā Simonis nomine nū-
 cupari; neq. domū eis, aut agrum, aut suburbanū,
 aut quemlibet alium locum cōuentus causa clā,
 aut aperte præberi. Tales enim decernimus omni
 licentia cōueniendi esse priuatos. cum omnibus
 palam sit; eum, qui transgreditur hanc legem, et
 Nesto-

Nestorium imitatus, rerum suarum publicatione multabitur. Sublimis igitur, et clariss. tua potestas hanc constitutionem nostram ad notitiam vniuersorum prouincias habitantium præceptis sollemnib. peruenire procuret. Hanc autem legē in Latina, et Græca lingua posuimus, vt omnib. aperta sit, atq. nota. *D A T. I I I. N O N. A V G. C P. D N. T H E O D O S. A. V. E T. Q V I F V E R I T N V N T I A T V S.*

VII. C V R I A L E S.

VIII. Q V I C V M Q V E.

Epitome IX. Constitut. Martiani, Leonis, Zenonis, aut Anastasij Imp.

H A E R E T I C I more solito sepeliantur.

X. S I Q V I O R T H O D O X A E.

Epitome XI. Anastasij, aut Iustini Imp.

V B I C V M Q V E Manichæi inueniantur, capite damnandi sunt.

Epitome XII. eiusdē Iustini, (que refertur Nouella CIX.) cuius initium H A E R E T I C O S.

M A N I C H A E I, quidem vndiq. expelluntur, et capite damnantur: ceteri vero hæretici

tici (est autem hæreticus, qui orthodoxus nō est) item Pagani, Iudæi, et Samaritani prohibentur magistratū, aut dignitatem obtinere, et ius dicere, et Defensores, aut Patres ciuitatum fieri: ne habeant potestatem vexandi orthodoxos, neue negotium inferant cuiquam Christiano, aut etiam Episcopo. neque militare possunt, præter eos, qui ex genere cohortalinorum sunt, qui onera quidē sustinere, sed neque orthodoxos offendere, neque eis in publicis, priuatisve causis vim vllā inferre permittuntur. Qui vero quid eorum facere tentauerit; quod gesserit, inualidum erit, ac xx. libras soluet et qui eos publicis causis inscribere curauerunt, itē viginti, Præsides quoque quinquaginta. cæque omnes priuatis rebus inferantur. Excipiuntur tamen Gothi, qui foederati sunt, et alias, vt principi placuerit honestantur. Contendentibus parentibus de fidei religione liberorum, ille præferatur, qui vult liberos orthodoxæ fidei sacris initiari.

*Ex epitome Theodori Hermopolite pars cuiusdam
capitis eiusdem constitutionis.*

SI parentes fide, et religione diuersa sint; illius potius sententia obtineat, qui orthodoxam fidem filijs elegerit: quamuis pater sit is, qui contradicat. et non ideo moleste ferat, ac necessarijs eos alimentis, aut alijs sumptibus priuet.

F

Epi-

Epitome xlii. Iustini, vel Justiniani Imp.

HAERETICI patres, qui nullam habent iustā causam accusandi orthodoxos liberos, coguntur de suis facultatibus alimenta eis, ceteraque necessaria præbere. item orthodoxis in matrimonium collocare, dotesque, ac donationes ante nuptias arbitrato Præsidum, et Episcoporum præstare. Orthodoxi liberi hæreticorum, qui non ingrati fuerunt; sine diminutione capient, quod eis ab intestato competit; vltimaq. dispositio alio pacto ordinata non valeat, saluis tamen libertatibus, nisi aliqua lege prohibeantur. Si vero quicumquam offenderint contra parentes; accusentur, et pœnas dabunt. Habent autem hi quoq. ipsi, qui commiserunt ingratitudinem, quartam bonorū partem ex testamento. Eadem in Iudæis, et Samaritanis valebunt.

Epitome xlii. eiusdem Imp.

HAERETICI collegia faccre, aut parasy-naxes, aut synodos nequeūt, neq. creationes, neque baptismata ordinare, neque Exarchos habere, neque Patres, aut Defensores creari; neque villas procurare, aut administrare per se, vel per interpositam personam, neq. quid ex prohibitis facere. Qui vero hac contempserit, vltimo supplicio punietur.

Epitome

Epitome x v. constit.

MANICHAEI solos orthodoxos liberos ab intestato successores habere possunt. qui si non existant, fiscus bona eorum vindicabit, siue testamenta, siue legata, siue donationes fecerint.

Aliter ex collectione Basilicorum ordine litterarum.

MANICHAEI, qui filios habent orthodoxos, in eos solos bona ab intestato transmittant. Nemini vero alij in vita, aut morientes largiantur. Eorum enim bona omnino ad fiscales rationes peruenient.

Epitome. x v i. constit.

QUI ex Manichæo orthodoxus factus est, si ea facere reperiat, in quibus aberrabat; aut saltem degere, aut cōuersari cum Manichæis, neque quam primū id legitimo iudici detulerit: ultimo supplicio puniatur. Item qui in dignitatibus vel militijs sunt, diligenter eos, qui inter ipsos huiusmodi sint, inquirent, ac deferant. Nam si Manichæus comprehensus dicat se aliquibus notum esse; pari modo illi plectentur, ac si eadem crimina cōmiserint, quamuis non sint Manichæi. Eodem enim pacto deliquisse videntur, qui norunt criminis auctores, neque eos prodere volūt. Qui libros Manichæorum habet, neque eos exhibet, ut comburantur; puniatur.

F 2 Epi-

Scripturas, alij sacras lectiones ex pijs libris nobis legunt, alij laudes, siue hymnos canunt. Si vero quis deinceps quicquam eorum agere deprehendatur; idque nuntiatum fuerit aut in hac felice vrbe Sanctitati tuæ, aut in prouincijs ijs, qui a te constituti sunt, religiosiss. Metropolitanis, aut ceteris Episcopis, quorū ordinationē tuæ Beatitudinis sedes facit; ac si qua querella ea de re facta sit de diacono, aut presbytero, aut multo magis de aliquo ex religiosiss. Episcopis; tua tunc Beatitudo hic, & qui in prouincijs sub te sunt Metropolitanis, et qui eis subsunt Episcopi, hæc cū omni diligentia secundū sacerdotij ordinem inquirent, atque scrutentur. Neq. tamen quæstio leuiter fiat, sed auditis fide dignis testibus, omnique via tentata, quo veritatem assequantur. Vt enim ipsos his rebus interdiciamus, ita eosdem calumniari a quoquam prohibemus. Itaque si inquisitione propositis sacris scripturis facta, recte se habere criminatio videatur; atque proberetur diaconum, aut presbyterum alea ludere, aut socium esse ludentium, aut ad huiusmodi ineptias adsidere, aut ad illa iam dicta accedere spectacula; aut forte aliquis religiosiss. Episcopus, quod numquam futurum credimus, his spectaculis se immisceat, aut cum ludentibus sedeat, particepsve eorum fieri ausus sit; eos statim a tua Beatitudine, aut a Metropolitano, aut ab Episcopo, a quo ordinatus est, si clericus est, a sacro ministerio amouearur.

impo-

imponeturque ei canonica pœnitētia, ac tempus
 defineretur, intra quod oportet ipsum ieiunijs, ac
 supplicationibus incumbere, magnumque deum
 ob crimen patratū placare. Ac si quidem id tēpus
 is, quem gestorum pœnitet, permansit lacrimis,
 resipiscētia, inedia, atque erga deum dominum
 orationibus abolitionem delicti petat: tunc is, a
 quo ordinatus est, hæc diligēter inuestigans, atq.
 cognoscens, publicas pro eo preces fieri curabit;
 omni vero cura cohortetur eum, vt postea omni
 labe in suo sacerdotio abstineat; ac si videatur
 ipsum debite pœnituisse, tūc sacerdotum numero
 benigne restituatur. Si vero post suspensionē re-
 periatur nō recte pœnitētia vti, eamq. contēnere,
 et aperte contrarijs rebus animum suū occupari:
 hunc quidem Antistes, sub quo censetur, a sacer-
 dotū numero expellat, eumq. omnino deponat:
 et nullam potestatem habeat ad sacerdotum ordi-
 nem redire. Sed si quidem facultates habeat, curia
 eius vrbs, in qua prius sacra faciebat; aut si curiā
 ea vrbs nō habeat, alia curia eius prouinciz, quæ
 magis curialib. indigeat, ipsum deinceps curialē
 suscipiet eū facultatib. suis. Si vero facultates nō
 habeat, pro priore sacerdotio cohortalis deinceps
 erit cohortis prouincialis; et quādo diuinū ordi-
 nem dereliquit, erit ordinis apparitorū prouincia-
 liū, quod sibi hoc dedecus pro priore honore in-
 tulit. Hæc itaq. omnia sancimus in hac quidē feli-
 ci ciuitate tuā obseruare Sanctitatē, et defensores:
 et ce co-

et œconomos, qui in singulis ecclesijs sunt, quib. curæ erit hæc inquirere, ac renuntiare, et deprehē-
sos annona priuare, eaq. præstatione, quæ a sacro
sanctis ecclesijs eis præstatur. In prouincijs vero
tum sanctissimi Metropolitanis, qui a tua Beatitu-
dine ordinati sunt; tum religiosiss. Episcopi, qui
sub eis sunt; tum ecclesiarum defensores, atq. œco-
nomi, qui pari modo, vt antea dicebamus; in hac
re versabuntur; sacrumq. cultum vndiq. innoxium,
atq. sincerum custodient. Hæc etiam obseruabūt
gloriosiss. Præfecti nostrorum Prætoriorū, hoc
est qui in Oriente in subditas nobis nationes iu-
risdictionem obtinent, item qui Illyricæ, atq. A-
fricanæ diœcesi præsumt, et eis obediētes cohör-
tes. Sed et Clariss. Præsides prouinciarum, item
Defensores ciuitatum. Atq. ipsi quidem, qui ma-
ximis magistratibus præsumt, nostram indigna-
tionem vereantur: sed non obtemperantes cohör-
tes eorum decem auri librarum pœna multabun-
tur. Prouinciarum vero Præsides maiores, atque
minores, et qui eis obediunt apparitores, item ci-
uitatum Defensores quinarum librar. auri pœnā
timebunt: si hæc cognoscentes non ipsi quoque
renuntiauerint Antistitibus, hoc est, aut religio-
sissimis Episcopis, aut reuerentissimis Metro-
politanis, aut vniuscuiusq. prouinciæ sanctiss. Pa-
triarchis pro qualitate eius prouinciæ, in qua cen-
sentur; vt illi hæc cognoscentes, sicut antea defi-
nitum est, omnes vleiscantur. Idem dicendum
est

est, si non curiæ ciuitatis, aut cohorti eum tradi
 finant, qui in eo crimine deprehensus, ac deposi-
 tus fuerit. Gloriosissimus autem Præfectus vrbis
 huius felicissimæ eadem hæc obseruabit; si in hac
 Regia vrbe quicquam commissum sit, vna cum
 ei obediēte cohorte; et ipse quidem nostram vl-
 tionem, eius cohors decem librar. pœnam time-
 bit. Sed nos quidem hæc sanciendo fecimus. Illud
 vero sine dubio est nos honestatem sacerdotum
 consecrare velle. Si vero ipsi contra ea, quæ ordi-
 nata sunt, faciant; eaq. contemnant, nec vindicēt;
 sed quadam forte humanitate, minime laudanda
 capiantur: præter pœnas cælestes, vltionem, quæ
 ipsis parata est, in illo dei tribunali, apud quod in-
 decens negligentia eorum accusabitur, ac vindi-
 cabitur, expectent. Sin autem aliquis ciuiliū ma-
 gistratuum maiorum, atq. minorum; item appa-
 ritorum, ac Defensorum, aut ea cognoscens non
 renuntiauerit, aut cum vindicare potuerit, negli-
 gens fuerit, aut rem mercede prodiderit: sciat se
 præter pœnas a nobis antea enumeratas, passurū
 etiam magni dei nostri vltionem, obnoxiusque
 erit illis omnib. imprecationibus, quæ sacris li-
 bris continentur. Vt vero hæc nos nō alia de cau-
 sa constituimus, quā propter domini nostri mini-
 sterium; ita illud quoq. adicimus, vt inquisitio cū
 diligentia fiat, ac nemo calumniator insurgat,
 qui aut falso quemquam accuset, aut in eum testi-
 ficetur. Namq. vt sacerdotib. si quid deliquissent,
 illas

illas pœnas posuimus; ita ipsos, qui eos calūniari
conantur; tum cælestibus, tum etiam legum no-
strarum poenis volumus subiacere: et si postquā
derulerint; aut persequi noluerint; aut sustinere
accusationem nequiuerint. * DAT. PRID.
NON. NOVE MB. CP. IVSTIN.
PP. A. IV. ET PAVLINO V.
C. COSS.

TIT. V. DE HAERETICIS
ET MANICHÆIS.

*Ex III. Synodo VI. Cōstitutio integra, cuius initium
in nostris libris est DAMNATO.*

IMPP. THEOD. ET VALENTIN.
A A. Leontio Præf. vrbis.

DERITA a nobis pijsimæ religioni cultura
eos, qui circa diuinitatem impie agūt, pœnis
puniri dignis, et nominibus eorum prauitati con-
uenientibus appellari vult: vt exprobrationi-
bus subdiri æternam contumeliam delictorum
sustineant; et neque viuentes extra supplicium,
neque morientes sine cōtumelia esse noscantur.
DAMNATO igitur mōstrosæ doctrinæ prin-
cipe Nestorio, superest eiusdem sententiæ, & im-
pietatis

pietatis socios nomini subicere vituperando: ne
 Christianorum vtētes vocabulo, eorum nomine
 decorentur, a quorum dogmate agentes impio
 recellerunt. Propterea sancimus, vt vbicumque
 Nestorij nefandæ sunt sectæ communicatores,
 Simoniani nuncupentur. Oportet enim eos, qui
 diuinitatis auersione illorū imitantur impietatē,
 appellationē illis sortiri consimilem. Quem ad-
 modum enim Ariani lege Diuæ memoriæ Con-
 stantini, Porphyriani propter similitudinem im-
 pietatis Porphyrij nominantur: qui veram reli-
 gionem temptans verborum virtute cōprimere,
 libros sibimet sceleris, non eruditionis commēta
 dereliquit. Nullusq. præsumat eiusdem Nestorij
 nefandi, atque sacrilegi viri impios libros de vene-
 rabili orthodoxorū religione, et contra dogmata
 Episcoporum sancti Ephesini concilij retinere,
 aut legere, aut describere; quos oportet omni
 studio requisitos publice concremari. Hoc enim
 modo omni impietate radicitus amputata, sim-
 plex, et quæ potest seduci facile multitudo, nullū
 erroris semen aliquando poterit inuenire. Neque
 memoriam ita perditorum hominū in aliquo reli-
 gionis colloquio aliter, quā Simonis nomine nū-
 cupari; neq. domū eis, aut agrum, aut suburbanū,
 aut quemlibet alium locum cōuentus causa clā,
 aut aperte præberi. Tales enim decernimus omni
 licentia cōueniendi esse priuatos. cum omnibus
 palam sit; eum, qui transgreditur hanc legem, et
 Nesto-

Nestorium imitatus, rerum suarum publicatione multabitur. Sublimis igitur, et clariss. tua potestas hanc constitutionem nostram ad noritiam vniuersorum prouincias habitantium præceptis sollemnib. peruenire procuret. Hanc autem legē in Latina, et Græca lingua posuimus, vt omnib. aperta sit, atq. nota. *D A T. I I I. N O N. A V G. C P. D N. T H E O D O S. A. V. E T. Q V I F V E R I T N V N T I A T V S.*

VII. C V R I A L E S.

VIII. Q V I C V M Q V E.

Epitome I x. Constitut. Martiani, Leonis, Zenonis, aut Anastasij Imp.

H A E R E T I C I more solito sepeliantur.

X. S I Q V I O R T H O D O X A E.

Epitome x i. Anastasij, aut Iustini Imp.

V B I C V M Q V E Manichæi inueniantur, capite damnandi sunt.

Epitome I I x. eiusdē Iustini, (que refertur Nouella C I X.) cuius initium H A E R E T I C O S.

M A N I C H A E I, quidem vndiq. expelluntur, et capite damnantur: ceteri vero hæretici

tici (est autem hæreticus, qui orthodoxus nō est) item Pagani, Iudæi, et Samaritani prohibentur magistratū, aut dignitatem obtinere, et ius dicere, et Defensores, aut Patres ciuitatum fieri: ne habeant potestatem vexandi orthodoxos, neue negotium inferant cuiquam Christiano, aut etiam Episcopo. neque militare possunt, præter eos, qui ex genere cohortalinorum sunt, qui onera quidē sustinere, sed neque orthodoxos offendere, neque eis in publicis, priuatisve causis vim vllā inferre permittuntur. Qui vero quid eorum facere tentauerit; quod gesserit, inualidum erit, ac xx. libras soluet et qui eos publicis causis inscribere curauerunt, itē viginti, Præfides quoque quinquaginta. eaque omnes priuatis rebus inferantur. Excipiuntur tamen Gotthi, qui fœderati fiunt, et alias, vt principi placuerit honestantur. Contendentibus parentibus de fidei religione liberorum, ille præferatur, qui vult liberos orthodoxæ fidei sacris initiari.

*Ex epitome Theodori Hermopolite pars cuiusdam
capitis eiusdem constitutionis.*

Si parentes fide, et religione diuersa sint; illius potius sententia obtineat, qui orthodoxam fidem filijs elegerit: quamuis pater sit is, qui contradicat. et non ideo moleste ferat, ac necessarijs eos alimentis, aut alijs sumptibus priuet.

F

Epi-

Epitome XIII. Iustini, vel Justiniani Imp.

HAERETICI patres, qui nullam habent iustā causam accusandi orthodoxos liberos, coguntur de suis facultatibus alimenta eis, ceteraque necessaria præbere. item orthodoxis in matrimonium collocare, dotesque, ac donationes ante nuptias arbitrato Præsidum, et Episcoporum præstare. Orthodoxi liberi hæreticorum, qui non ingrati fuerunt; sine diminutione capient, quod eis ab intestato competit; vltimaq. dispositio alio pacto ordinata non valeat, salvis tamen libertatibus, nisi aliqua lege prohibeantur. Si vero quicquam offenderint contra parentes; accusentur, et pœnas dabunt. Habent autem hi quoq. ipsi, qui commiserunt ingratitudinem, quartam bonorū partem ex testamento. Eadem in Iudæis, et Samaritanis valebunt.

Epitome XIII. eiusdem Imp.

HAERETICI collegia facere, aut parasynaxes, aut synodos nequeunt, neq. creationes, neque baptismata ordinare, neque Exarchos habere, neque Patres, aut Defensores creari; neque villas procurare, aut administrare per se, vel per interpositam personam, neq. quid ex prohibitis facere. Qui vero hæc contempserit, vltimo supplicio punietur.

Epitome

Epitome x. v. constit.

MANICHAEI solos orthodoxos liberos ab intestato successores habere possunt. qui si non existât, fiscus bona eorum vindicabit, siue testamenta, siue legata, siue donationes fecerint.

Aliter ex collectione Basilicorum ordine litterarum.

MANICHAEI, qui filios habent orthodoxos, in eos solos bona ab intestato transmittant. Nemini vero alij in vita, aut morientes largiantur. Eorum enim bona omnino ad fiscales rationes peruenient.

Epitome. xv. i. constit.

QUI ex Manichæo orthodoxus factus est, si ea facere reperiatur, in quibus aberrabat; aut saltem degere, aut cōuersari cum Manichæis, neque quam primū id legitimo iudici detulerit: ultimo supplicio puniatur. Item qui in dignitatibus vel militijs sunt, diligēter eos, qui inter ipsos huiusmodi sint, inquirent, ac deferant. Nam si Manichæus comprehensus dicat se aliquibus notum esse; pari modo illi plectentur, ac si eadem crimina cōmiserint, quamuis non sint Manichæi. Eodem enim pacto deliquisse videntur, qui norunt criminis auctores, neque eos prodere volūt. Qui libros Manichæorum habet, neque eos exhibet, vt comburantur; puniatur.

F 1 Epi-

*Epitome xvi. Justiniani, cuius initium est SAN-
CTAE. (Refertur Nouella CXXIX.*

*Justiniani, et CXLI. quae Iustini
minoris V. est.)*

SAMARITANORVM synagoga
destruantur: ac si alias facere tentauerint pu-
niantur. Nequeunt autem successores habere ex
testamento, aut ab intestato praeter orthodoxos;
neque donare possunt, aut alio pacto alienare, at-
que transferre in eos, qui orthodoxi non sint. Sed
fiscus prouidentia Episcoporum, ac Praesidum ea
vindicabit.

*Epitome xviii. eiusdem, (de qua const.
ultima ni fallor.)*

QVAE de Samaritanis sancita sunt, de syna-
gogis, ac successoribus eorum; in Montanistis
quoque, Ascodrogis, et Ophitis valeant. Soli ete-
nim orthodoxi eis succedunt ex testamento, et ab
intestato; ite soli legata capiunt. Ceteri vero hare-
tici, hoc est, qui orthodoxi non sunt, item Pagani,
et Samaritani militare non possunt, neque digni-
tatem obtinere, neque publicam curam exercere,
neque docere, neque aduocare. Si vero quis, ut ho-
rum aliquid consequatur, orthodoxum se esse si-
mulauerit; atq. appareat eum uxorem, aut liberos
haereticos habere; neque eos ad rectam fidem tra-
duxerit: repellatur. Si vero id etiam lateat; non po-
terit

terit quicquam donare, aut alio pacto in hæreticum trāsferre; sed ea omnia, et hæretico delatam hereditatem fiscus vindicabit. Etenim generaliter qui miscnt se militæ, aut dignitati, aut aduocationi, aut publicæ liberalitati, aut cuiuspiam collectioni, solos orthodoxos successores habebunt; et quæ quocumque pacto ex eorum bonis ad hæreticos peruenerint, fiscus vindicabit. Si alter coniugum orthodoxus fuerit, alter hæreticus: orthodoxos fieri liberos eorum oportet. Si uero quidā ex his orthodoxi facti sunt, quidam hæretici permanserint: orthodoxi tantum utriusque parentis erūt heredes. Sed si omnes hæretici sint: cognati orthodoxi heredes erunt; aut eis non existentibus, fiscus. Hæc constitutio varias pœnas imponit negligentibus, et hæc non exequentibus, aut non renuntiantibus magistratibus, et cohortibus tam ciuilibus, quam militaribus, item Episcopis; qui de Præsidiibus negligentibus ad Principem referēt. Poenæ uero ad fiscum pertinebunt.

XVIII. COGNOVIMVS.

Epitome XX. constit.

HAERETICI, qui inter se conueniunt, aut synaxis, aut baptismatata faciūt, tamquam legū transgressores puniātur. item qui domus eis ad eam rem præbent, jis, quæ antea cōstituta sunt,

subiaceant. Soli orthodoxi intra sacra septa ergasteria habentes, non etiam hæretici immunitate fruuntur; neque intra sacra septa negotientur, ut non sacra mysteria audiant. Montanistæ vero ne vivere quidem possunt cum ijs, qui ex eis orthodoxi facti sunt. et qui ab eis appellatur Episcopi, ac clerici Constantinopoli expelluntur. Emere quoque seruis prohibentur, item egeni ex eis honoraria munera ex iudicijs, aut ex ecclesijs non accipiant. Qui vero his præfecturam, quam non debet, tribuit, decem libris mulgetur, ac totidem propter negligentiam Præses, item Comes rerum priuatarum, eiusque apparitores.

XXI. QVONIAM.

XXII. DIVINAM.

TIT. IX. DE IVDÆIS
ET CAELICOLIS.

*Epitome II. constitutionis (cuius in Digestis capite xv.
de excusationibus, et IIII. de decurionibus.*

27M14 mentio fieri videtur.)

IVDÆI in festis ipsorum diebus corporalia munera non subeunt.

III. IVDÆIS.

IIII. IN SYNAGOGAM.

Et cetera in hanc rationem aucto numero.

TIT.

**TIT. X. NE CHRISTIANVM
MANCIPIVM HAERETICVS
VEL PAGANVS VEL IVDÆVS
HABEAT VEL POSSIDEAT
VEL CIRCVMCIDAT.**

*Epitome II. constit. (quæ refertur LIIII. constitutione
de Episcopis, et clericis.)*

PAGANVS, Iudæus, et Samaritanus, quique
orthodoxus non sit, non potest Christianum
mancipium habere. nam et ipsum liberum erit, et
qui id possederat, priuatis reb. x x x. libras inferet.

Aliter ex collectione Basilicorum ordine litterarum.

IVDÆVS Christianum mancipium non ha-
beat; neque catechumenum circumcidat; neq.
hæreticus Christianum mancipium habeat.

**TIT. XI. DE PAGANIS SACRI-
FICIIS ET TEMPLIS.**

Epitome IX. constit. cuius initium I V B E M V S.

SI QUID donatum, derelictum ve sit locis,
aut personis, aut collegio erroris Paganorum:
id vrbs illa percipiet, in qua aut ipsæ personæ ha-
bitât, aut sub qua loci ipsi sunt; et ad similitudinē
principalium largitionum id dispensabitur. Paga-
norū vero impietate Præsides vindicabūt, et quæ
maiora sua potestate erunt, referent Imperatori.

Epitome X. constitutionis.

QVI post sanctū baptisma in errore Paganorū
 perseuerant, vltimo supplicio puniantur.
 Qui vero numquam baptizati sunt, ipsi, liberi,
 et cōiuges eorum, et omnes, qui in eius potestate
 sunt, ad sacrosanctas ecclesias perducantur; ac
 pueri si parui sint, sine mora baptizētur; maiores
 vero antea scripturas iuxta sacras regulas discāt.
 Sin autem, vt militiam, vel dignitatem cōsequan-
 tur, vel vt facultates possideant, fictē baptizati
 sint: tamen liberi, aut coniuges eorum, aut ij, qui
 in domibus sunt, aut qui ad eos pertinent, in er-
 roribus suis esse permittant: bona eorum publi-
 cabuntur, et ipsi, vt oportet, plectentur, neq. in
 Repub. partem vllam obtinebunt. Si vero non
 baptizati sint, nec intererunt aliquo pacto in Re-
 pub. nec erūt rerum mobilium, aut immobilium
 domini: sed fiscus omnia vindicabit; et ipsi, vt o-
 portet, punientur, atque exulabunt. Sin autem
 sacrificare, aut idola colere deprehendantur; vt
 Manichæi pœnas dabunt. Nullam disciplinam
 Pagani doceant, neq. publica annona, ne cū sacra
 quidem forma, fruantur.

TIT. XII. DE IIS QVI AD
 ECCLESIAS CON-
 FUGIUNT.

Epitome III. constitutionis, cuius initium est

PATEANT Theodosij, et
 Valentiniani Imperatorum.

NON

NON OPORTET eos, qui confugiunt ad ecclesias, aliquod armorum genus habere, neque illic comedere, aut dormire: quando securi intra priores ianuas versantur in aulis, porticibus, balneis, et hortis. Si vero a clericis admoniti, susceptoque sacramento de securitate præstanda, noluerint arma deponere; per satellites expellantur. Id tamen sine Episcoporum, ac Defensorum iussione facere non liceat.

Tota constitutio ex tertia synodo.

IMPP. THEODOS. ET. VA-
LENTIN. AA. Antiocho

Præf. Præt. et Cos.

VETVS quædam est, et ab errorum temporibus ducta consuetudo, iurisque naturalis constitutio; quæ propter pietatem semper obtinuit: ut diuina religio tam publicis prouinciarum administrationibus, quam priuatorum hominum usu in omni tempore, atque natione extendatur. eaq. non solum in sublimi loco, sed quasi in altero cælo ponatur in terris: ut illo accedere puris, sanctisque solum fas sit. Ex quo illud quoque euenit; ut omnibus suapte natura in animo sedeat, nullo pacto posse, quæ deo consecrata sunt, pollui; neque aduersus diuinam potestatem, hominum iniuriæ locum esse. Qui enim liceat inquinari ea, quæ semper pura esse necesse sit? aut qui sordere liceat iis, quæ semel deo consecrata, sacra esse numquam desinant? Quamuis itaque sciamus eos, qui nuper

F. 5 nefarie

nefarie, et barbaro quodā furore aduersus sacras aras irruere ausi sunt; neque polluisse, quod purū; neque fædasse, quod sanctum erat: cum tamen factum sit, quod nullo pacto fieri speratum est; et vsque ad aras prauorum hominum audacia processerit: et vt non videantur impijs hominibus ea esse profana, quæ sacra sunt, neue in consecratis, ac deo dicatis locis ea liceant, quæ ne in alijs quidem passim iniuste fieri sinuntur, ac præterquam quod religionis, et pietatis obseruatio pura, et casta debet permanere: quamcumque iniuriam ab ecclesia omnipotētis dei arcemus, siue eorum, qui audaces vim inferunt, siue eorū, qui eo inuiti confugere coguntur. Etenim si vana veterum paganorum superstitio, diique, qui placebant, illorum quoque superstitionis obseruatio ita excolebatur, vt non quibuscumque aræ, sed certis sacerdotibus committerentur; ac templa quasi terris eminentiora in arce, et editioribus locis vrbiū cōstituerentur: Hæc illi, qui idola, siue simulacra ab ipsis constructa adorabant; et cum maxima veneratione in ea vanitate versabantur: quanto nos decet magis religionem nostram cum omni obseruatione colere, et venerari? ad quos deus ipse cum vero cultu cœlum non derelinquens descendit? et quasi quadam inter deum, et homines permutatione facta, homo deum in terris suscepit: deus hominem in cælū deduxit? Huc accedit id, quo in primis placatur deus; vt relictis supremæ

pote.

potestatis negotijs, nobis salutis, vitæ, et tranquillitatis hominum curæ est: quod cum insitū nobis sit, nullo pacto alterum alteri sine vtriusque latione cōiungimus: vt neq. ecclesiasticis domibus, aut sacris altaribus ex confugientium pertinacia, ignauia, temeritate, imprudentia, audacia, atque furore indecora fiat iniuria; et vt miserorum, ac derelictorum solus, extremusque portus latiori sinu facto comprehendatur. nemini enim tempestatem maris, scopulosque declinanti oportet terrarum auferre tranquillitatem. Bellum, in quo acies consistunt, profugis securitatem præstat: asyllumque aliquando protectionis ijs, qui varijs accusationibus obnoxij sunt, legum auctoritate exclusis; atque vt nullo pacto fugientibus expelli videatur humanitas; aram salutis in nostris quoque statuis vetustas constituit; et qui vestigia nostrarum imaginum cōsequuntur, minis aduersæ fortunæ liberati, et securi redduntur. Cum igitur statuas tãgere propter imperialem venerationem supplicibus tantum auxilij præstet: quantū oportet præsidij sacratissimas aras cōfugientibus præstare?

PATEANT igitur dei magni tēpla miseris; confugientes supplices communis ara suscipiat; et diuinum auxilium omnibus publice ex sacris ædibus cōperens nullius iracūdia quasi superiori excludat. Quæ enim calamitatibus misericordia

relin-

relinquetur: si naufragos littore excludas: aut fontem sitientibus conturbes? quæve humanis necessitatibus superest medicina: si eis deus ipse denegatur? Sancimus itaq. vt nostris temporibus nō solum aræ ipsæ sacræ, et populi orantis locus ambitu murorum quadrato cinctus tutelam confugientibus præstet: sed si quid extra ea sit vsque ad vltimas templi ianuas, in quas primū ad orandum venientes incidimus, misericordiæ aram confugiētibus esse iubemus. vt quæ intra templum in eum locum confugientibus descripsimus, et intra primas post publica loca sacræ ecclesiæ ianuas circūscripta sunt, siue in domibus, siue in hortis, siue in aulis, atrijsve, siue in balineis, siue in porticibus sint: ingrediētibus profugis, vt in intimo templo, obseruentur. Ac quamuis religionis præsertim, et pietatis ratione, quæ parū absunt a loco sacro, non paruæ tutelæ loco esse definiantur: tamen vt securitatem cōfugientibus porrigamus, et timētibus auxilium præstemus: omnem illum ambitum indifferenter portum trāquillitatis esse iubemus; ac nemo ad eos repellendos sacrilegas manus iniciat: ne si id ausus fuerit, ipse in calamitate constitutus auxilium petere, atq. confugere habeat. Huius autem spatij latitudinem metus tempore vt degere, vel obambulare humanitatis causa patimur; ita vt nulli ex profugis liceat in dei templo, aut circa sacras aras habitare, aut comedere, aut dormire, aut pernoctare. Idq. clerici qui-

quidem religionis causa prohibeant; cōfugientes vero pietatis gratia abstineant: vt neque qui confugiunt, profana mente confugere videantur, religioni suos priuatos vsus commiscentes; neque qui possunt tam turpia a sacris ædibus depellere, sanctitatem, quam colunt, lædere videantur.

Horum altero eueniente omnino resistere melius est clericos hisce humanis, et naturalibus sacri altaris iniurijs, et si audaces, quam impij, et erga homines, quam erga deum peccare potius censeantur; cum præsertim post hanc propositam legem, ne inhumanitatis quidē vlla suspicio iure ipsos clericos tangeret. Quoniam vero merui prouisum est, ac securitati eorum, qui confugiunt: ne humanis vsibus, ac necessitatibus sorderet dei templū; neve sacra mysteria iniuriosa infirmitate miscerentur; neve sacra profanis cōtaminarentur; neve religiosa res sordidis fædētur: auxilium quidem petere profugos non vetamus, sed et latioribus finibus, ac longioribus spatijs eos tutos esse decreuimus: suo vero decori clementiæ obseruato, area arina, aut ex alia materia nullo pacto confugiens habere, aut inferre intra ecclesiam iubemus. eaque non solum a sacris ædibus, atque aris, vt cetera arcemus: sed a domibus, cœnaculis, hortis, balneis, atrijs, et porticibus, quæ antea tutelæ esse confugientibus diximus. Neque enim fas est sanctissimis templis, aut ecclesiasticis locis ad instructionem dissensionis, ac belli, telorum materiam

riam inferre. Sufficiat confugientibus diuinum
auxilium; cum deo et arma, et leges, et imperium
subsit. Namque nos etiam, qui semper imperandi
iure armis stipamur; quosque non decet sine satel-
litibus esse; cum ad dei templum accedimus; foris
arma derelinquimus, diademaque deponimus; ar-
que ea imago deminutionis imperij maior nobis
ipsius imperij honos esse ducitur. Ad sacra autem
altaria dona tantum offerentes accedimus; et in
sacrum, qui ea circumstat ambitum, ut ingressi
sumus, eximus; neque quicquam e sacris nobis
ipsis vindicamus. Quamobrem qui sine armis ad
sacras dei ædes, et ad sanctiss. altaria in hac vrbe,
aut in quacumque prouincia cōfugiunt; dormire
in ecclesia, aut prope altaria, aut cibum sumere a
clericis oportet sine vlla iniuria prohiberi. Ita e-
nim decet hoc contra illos constitui; ut non vide-
tur iniuriam facere, qui prohibet: sed rationem
religionis habere; et id, quod fiet, sanctitatis, et pu-
ritatis causa fieri confugientibus renuntient; eos-
que doceant nihil religioni cum hominū vfu esse
commune. Eis etiam singulatim ostendent spatia
intra ecclesiæ ambitū, quæ eorum tutelæ, et tran-
quillitati definita sunt; capitaleque poenam ad-
uersus temere irruentes indictam esse facient cer-
tiores: utque non oporteat religionem humanis
sordibus contaminari; aut iniuria naturalis neces-
sitatis fœdare eos, qui ob eandem religionem sine
iniuria esse cupiunt. Quod si quisquam his omni-
bus

bus non consenserit, et obediuerit: religio tum lenitati præferatur; et ex sacris locis in alia iam dicta ducatur, eiusque comprimatur audacia. Sit enim qui nimis timidus est, sine periculo; non tamē religio humani vsus immixtione fædetur. Qui vero auxiliū a deo optimo maximo perunt, atque cum armis sanctissima tēpla ingrediūtur; aut cum eo apparatu, qui naturali, ac gentiū iure a religione amouetur; non solū inferre in eam puritatem sacrorū, sed etiam ea sacris coniungere student; quæ ituatē, aut audire, aut vidēre barbarū est; quodque plurimis, atque maxime acerbis pœnis coercēdum est, neque eius rei admonitiones ferendæ sunt.

Quam enim spem in religione ponit, qui eidē hanc iniuriam facit armis circūdatus ingrediēdo? Si veto quem quā sic furor occæcauerit, et irritauerit; ut nostras sanctiones negligat; et ad quamcumque partem ecclesiæ, siue intra templū, siue ad illū ambitum, aut extra venerit: statim eum ex Episcopī auctoritate apud solos clericos, ut seuerius hæc fiant in eorū salutem, arma depōnere cōgi iubemus: damusque ei spem, atque fiduciam; ut religione potius, quam armorum tutela muniatur. Si vero nostræ legis auctoritate, et ecclesiasticorum voce cōmoniti in suæ ignorantie pertinacia perseuerauerint; neque arma dimiserint, sed quæ præter fas nō salutis, sed quasi tyrannicæ, ac sacrilegæ audaciæ causa susceperūt: tot, ac tantis præceptis placatā religione, et a nrā trāquillitate, et ab Episcopis deo purgatione cōcessa iuxta eo-

rum crimina, ab armatis etiam hominibus se euellendos nouerint, omnibusque poenis subiciendos. Fient autem ea non imple; quando ita pati eos oportet, quorum aspera, atque crudelia crimina sint. Quid enim non ex ijs, quæ nuper ausi sunt aduersus religionem, et deum ijs, qui valde miserandi videbantur, timeri, aut suspicari nos decet? et ob eam causam non omnem viam, atque occasionem amoueri furoris oportet? ut ne quod exemplum furor quidam tragicus prius patrauit; idem rursus, quod absit, sacrilegij instar audeat. Sed neque sine decreto, ac iussione Episcopi, aut etiam nostrorum iudicium huius urbis, aut aliarum quarumcumque armatum oportet extra ecclesiam trahi: ne si aduersus illos miseros homines multis id, ac varijs hominibus liceat: confusio quædam, atque tumultus excitetur. Namque timere eos, qui cum armis confugiunt, volumus; ut emendantur: item eis auferri arma, non de capite, ac salute periclitari. atque hoc præsertim per hanc legem sancimus: ut hæc nefanda, ac sacrilega commotiones, aut una cum earum initijs armis statim depositis ex optima sacerdotum admonitione sedentur: aut in illa turpissima contumacia permanentes per clarissimam potestatem propter decus iustitiæ, et puram religionis venerationem compescantur. Hæc, quæ de religione pie, ac cum omni obseruatione venerationis, honoris, puritatis, sanctitatis, pudoris, ac pietatis a confugien-

... tibus

tibus præsertim seruari iussimus, neque propter religionem exclusa clementia, neque propter clementiam religione contempta; sed vtrique suum locum reliquimus; propositis ad vniuersum orbē edictis ad cunctorum cognitionem peruenire curabis: vt et confugientes propter eorum, quæ definita sunt, lenitatē securi sint; et nullius hominis temeritas, quæ in religionis honorem constituta sunt, dissoluat. PROPOSITA INDICATIONE XIII. PHARMUTHI. MENSIS XII. DAT. X. KAL. APRIL. CP. ANTIOCHO V. C. COS. ET QVI FVERIT NVNTIATVS.

IIII. SI SERVVS.

V. DENVTIAMVS.

VI. PRAESENTI.

Epitome v i i. Constitutionis.

QVI habet actionem, aut controuersiam cum altero, non perturbet ecclesiam per se, nec per alium: sed referat magistratibus. Si vero Imperatore in crimine hoc egeat, per Archiepiscopū doceatur. Qui contra fecerit; puniatur.

Epitome v i i i. Constitutionis.

QVI dum Princeps festo die ad magnam ecclesiam accedit, clamoribus vtitur: res, ob
G qua

quas clamat, perdat; et a Præfecto urbis expulsus
resipiscat. Si vero quis propter aduersarij poten-
tiam ad ecclesiam confugerit: per Patriarcham,
ac defensores ecclesiæ Imperator cognoscet.

*HACTENVS omnium Græcarum Constitutionū,
aut verba, aut epitomes reperimus. In his, quæ se-
quuntur, minus felices sumus. Nam et per multas
desideramus, et epitomis minus plenis vti sumus.*

TIT. XVII. DE VETERE IVRE
ENVCLEANDO.

*II. Constitutio (in Etruscis Pandectis Græca
reperitur, item Latina in hæc verba.)*

IN NOMINE DOMINI DEI
NOSTRI IESV CHRISTI.

IMPERATOR CÆSAR,
Flavius, Iustinianus, Alamannicus, Gothicus,
Frangicus, Germanicus, Anticus, Alanicus,
Vandalicus, Africanus, Pius, Felix, Inclutus,
Victor, ac Triumphator, semper Augustus ad
Senatum, et omnes populos.

TANTA circa nos diuinæ humanitatis est
providentia, ut semper æternis liberalitati-
bus nos sustentare dignetur. Post bella enim Par-
thica æterna pace sopita, postque Vandalicam
gentem

gentem creptam, et Carthaginem, immo magis omnem Libyam Romano imperio iterum sociatam; et leges antiquas iam senio pragrauatas per nostram vigilantiam præbuit in nouam pulchritudinem, et moderatum peruenire compedium. quod nemo ante nostrum Imperium umquam sperauit, neque humano ingenio possibile esse penitus existimauit. Erat enim mirabile Romanam sanctionem ab vrbe condita usque ad nostri imperij tempora, quæ pene in mille, et quingentos annos concurrunt, in testinis proelijs vacillantem, hoc que et in imperiales constitutiones extendentem in vnâ reducere consonantiam: vt nihil neque contrarium, neque idem, neque simile in ea inueniatur, et ne geminæ leges pro rebus singulis positæ usquam appareant, namque hoc cælestis quidem providentiæ peculiare fuit: humanæ vero inbecillitati nullo modo possibile. Nos itaque more solito ad immortalitatis respeximus præsidium; et summo numine inuocato deum auctorem, et totius operis præfulem fieri optauimus, et omne studiū Triboniano viro excelso, Magistro Officiorum, et Exquæstare sacri nostri palatij, et Exconsule credidimus, eique omne ministerium huiusmodi ordinationis imposuimus; vt ipse vna cum alijs (viris) illustribus, et prudentissimis iuris nostrum desiderium adimpleret. nostra quoque maiestas semper inuestigando, et perscrutando ea, quæ ab his cõponebantur, quidquid dubium,

et incertum inueniebatur, hoc numine cælesti recte emendabat, et in competentem formam redigebat. Omnia igitur cōfecta sunt domino, et deo nostro Iesu Christo possibilitatem tam nobis, quam nostris in hoc satellitibus præstare. Et principales quidem constitutiones duodecim libris digestas iam ante in Codicem nostro nomine præfulgentem contulimus. postea vero maximum opus adgredientes, ipsa vetustaris studiosissima opera iam pæne confusa, et dissoluta eidem viro excelso permissimus tam colligere, quam certo moderamine tradere. Sed cum omnia percontabamur, a præfecto viro excelso suggestū est, duo pæne milia librorum esse conscripta, et plusquam trecentiens decem milia versuum a veterib. effusa, quæ necesse esset omnia, et legere, et perscrutari, et ex his, si quid optimum fuisset, eligere. Quod cælesti fulgore, et summæ trinitatis favore confectum est secundum nostra mandata, quæ ab initio ad memoratum virum excelsum fecimus; & in quinquaginta libros omne, quod utilissimum erat, collectum est; et omnes ambiguitates decisæ, nullo seditioso relicto. nomenque libris inposuimus Digestorum, seu Pandectarum, quia omnes disputationes, et decisiones in se habent legitimas, et quod vndique fuit collectum, hoc in sinus suos receperunt, in centum quinquaginta pæne milia versuum totū opus consummantes. et in septem partes eos digessimus non perperam, neque sine ratione

ratione; sed in numerorum naturam, et artem respicientes, et consentaneam eis diuisionem partium conficientes. Igitur prima quidem pars totius contextus, quæ Græco vocabulo *ὑπόθεσις* nuncupatur, in quattuor libros seposita est. Secundus autem articulus septem libros habet, qui DE IVDICIIIS appellantur. In tertia vero congregatione omnia, quæ DE REBUS nominantur, contulimus octo libris eis deputatis. Quartus autem locus, qui et totius compositionis quasi quoddam inuenitur umbilicū, octo libros suscepit, in quibus omnia, quæ ad hypothecam pertinent, reposita sunt; ut non pigneraticia actione in libris DE REBUS posita multū distarent. Alio libro eodem inserto volumine, qui Aedilicium edictum, et redhibitoriam actionem, et duplæ stipulationē, quæ de cuictionibus proposita est, continet. quia hæc omnia titulis emptionum, et venditionum consentanea sunt; et prædictæ actiones, quasi pedisequæ illarum ab initio processerunt: in vetustioris quidem edicti ordinatione in loca deuia, et multū distantia deuiantes; per nostram autem prouidentiam his cōgregatæ: cum oportuerat ea, quæ de eodem præne loquuntur, in confinio ponere. Alius itaque liber post duos primos nobis excogitatus est de usuris, et traiecticijs pecunijs, et de instrumentis, et testibus, et probationibus, nec nō præsumptionibus. et memorati tres singulares libri iuxta compositionem DE

REBUS positi sunt. Post hos si qua de sponsa-
libus, vel nuptijs, vel dotibus legibus dicta sunt,
reposuimus, tribus librorum voluminibus ea con-
cludentes. De tutelis autem, et curacionib. geminos
libros conscripsimus. Et memoratam ordinatio-
nem octo librorum mediani totius operis repo-
suimus, omnia undique tam utilissima, quam pul-
cherrima iura continentem. Quinque autem exo-
ritur nobis Digestorum articulis, in quem de te-
stamenti et codicillis tam priuatorum, quam mi-
litum omne quidquid antiquis dictum est, inueniat
quis depositum, qui DE TESTAMENTIS
appellatur. De legatis autem, et fidei commissis
quinque librorum numerus aggregatus est. Cumq.
nihil tam peculiare fuerat, quam (ut) legatis qui-
dem legis Falcidia narratio, fideicommissis autem
Senatusconsulti Trebelliani singulis libris utriq.
eorum applicatis tota pars quinta in nouem libros
coadunata est. Solum autem Senatusconsultum
Trebellianum ponendum esse existinauimus.
Captiosas etenim, et ipsis ueteribus odiosas Pega-
sianae Senatusconsulti ambages, et utriusque Sena-
tusconsulti ad se tam superuacuas, quam scrupu-
losas diuersitates respuentes totum ius super his
positum Trebelliano Senatusconsulto adiudica-
uimus. Sed et in his nihil de caducis a nobis me-
moratum est. ne causa, quae in rebus non prospere
gestis, et tristibus temporibus, Romanis increbuit
calamitatibus bello coadenscens ciuili, nostris re-
maneat

maneat temporibus, quæ fauor cælestis, et pacis vigor firmavit, et super omnes gentes in bellicis periculis posuit. ne luctuosum monumentum læta sæcula inumbrare concedatur. Sexta deinde pars Digestorum exoritur, in quibus omnes bonorum possessiones posita sunt, quæ ad ingenuos, quæ ad libertinos respiciunt: ut et ius omne, quod de gradibus, et adfinitatibus descendit, legitimæque hereditates, et omnis ab intestato successio, et Terrullianum, et Orphitianum Senatus consultum, ex quibus mater, et filij inuicem sibi heredes existunt, in geminos libros contulimus, bonorum possessionum multitudinem in compendiosum, et manifestissimum ordinem concludentes. Post hæc ea, quæ de operis notitiationibus, damni que infecti, et pro ædificijs dirutis, et eorum insidijs, et quæ de aqua pluuiæ arcæda veteribus auctoribus placita sunt, necnon de publicanis, et donationibus tam inter viuos, quam mortis causa conficiendis cauta legibus inuenimus, in librum singularem deduximus. De manumissionibus autem, et de liberali causa alius liber respondit; quemadmodum et de acquisitione tam domini, quam possessionis, et titulis, qui eam inducunt, multæ, et variæ lectiones vni sunt insertæ volumini. alio libro deputato his, qui iudicati, vel in iure confessi sunt, et de bonorum detentionibus, et venditionibus, et ut ne quid in fraudem creditorum fiat.

Postque hæc, omnia interdicta glomerata sunt; et deinceps exceptiones, et de temporum prolixitatibus; et de obligationibus, et actionibus liber item singularis extenditur: ut præfata sexta pars totius Digestorum voluminis octo libris de finiatur. Septimus autem, et nouissimus articulus Digestorum sex libris formatus est, quos de stipulationibus, seu verborum obligationibus, et fideiussoribus, et mandatoribus, necnon nouationibus, et solutionibus, et acceptilationibus, et de Prætorijs stipulationibus omne, quod ius inuenitur, gemino volumine inscriptum est, quod in libris antiquis nec numerari possibile fuit. Et post hoc duo terribiles libri positi sunt pro delictis priuatis, et extraordinarijs, necnon publicis criminibus, qui omnem continent seueritatem, pœnarumque atrocitatem. quibus permixta sunt et ea, quæ de audacibus hominibus cauta sunt, qui se cælare conantur, et contumaces existunt; et de pœnis, quæ condemnatis infliguntur, vel conceduntur, necnon de eorū substantijs. Liber autem singularis pro appellationib. nobis excogitatus est contra sentētijs, tam ciuiles, quam criminales causas finientes. Cetera autem omnia, quæ de municipalibus, vel de decurionibus, et muneribus, vel publicis operibus, vel nūdinis, et pollicitationibus, et diuersis cognitionibus, et censibus, vel significatione verborum veteribus inuenta sunt, quæque regulariter definita, in sese recepit quinquæ.

quagenarius totius consummationis perfectus. Quæ omnia confecta sunt per virum excelsum, nec non prudentissimū Magistrum, Ex quæstione, et Exconsule Tribonianū, qui similiter eloquentiæ, et legitimæ scientiæ artibus decoratus, et in ipsis rerum experimētis emicuit, nihilque maius, nec carius nostris vñquam iussionibus duxit: nec non per alios viros magnificos, et studiosissimos perfecta sunt; id est Constantinū virum Illustrem Comitem sacrarum largitionum, et Magistrum scrinij libellorum, sacrarumque cognitionum, qui semper nobis ex bona opinione, et gloria sese commendavit: nec non Theophilum virum Illustrem Magistrum, iurisque peritum in hac splendidissima ciuitate laudabiliter optimam legum gubernationem extendentem: et Dorotheum virum Illustrem, et facundissimum Quæstorium, quem in Berutensiu splendidiſſima ciuitate leges discipulis tradentem propter eius optimam opinionem, et gloriam ad nos deduximus, participemque huius operis fecimus. Sed et Anatolium virum Illustrem Magistrum, qui et ipse apud Berutenses iuris interpret constitutus ad hoc opus allectus est, vir ab antiqua stirpe legitima procedens. cū et pater eius Leontius, et auus Eudoxius, qui post Patricium inclytæ recordationis Quæstorium, et Antecessorem; et Leontium virū gloriosissimum Præfectorium, Consularem, atque Patricium filium eius, optimam sui memoriam

in legibus reliquerunt. necnon Cratinum virum
Illustrem, et Comitem sacrarum largitionum, et
optimum Antecessorem huius alinæ urbis con-
stitutum. Qui omnes ad prædictum opus electi
sunt, vna cum Stephano, Mena, Prosdocio, Eutol-
mio, Timotheo, Leonide, Leontio, Platone, Ia-
cobo, Constantino, Iohanne iuris prudētissimis;
qui patroni quidem sunt causarum apud maxi-
mam sedem Præfecturæ, quæ Orientalibus Præ-
torijs præsidet. Omne autem suæ virtutis testi-
monium vndique accipientes, et a nobis ad tanti
operis consumationem electi sunt. et cum omnes
in vnum cōuenerunt, gubernatione Triboniani
viri excelsi, vt ratum opus nobis auctoribus pos-
sint cōficere, deo propitio in prædictos quinqu-
aginta libros opus consumatum est. Tanta autem
a nobis antiquitati habita est reuerentia; vt nomi-
na prudentium taciturnitati tradere nullo patia-
mur modo. Sed vnus quisque eorum, qui auctor
legis fuit, nostris Digestis inscriptus est. hoc tan-
tummodo a nobis effecto, vt si quid in legibus
eorum vel superuacuum, vel imperfectum, vel
minus idoneum visum est, vel adiectionem, vel
diminutionem necessariam accipiat, et rectissi-
mis tradatur regulis; et in multis similibus, vel
contrarijs, quod rectius habere apparebat, hoc
pro alijs omnibus positum est. vnaque omnibus
auctoritate indulta, vt quidquid ibi scriptum est,
hoc nostrum appareat, et ex nostra voluntate
com-

compositum: nemine audente comparare ea,
quæ antiquitas habebat et quæ nostra auctoritas
introdexit, quia inulta et maxima sunt, quæ
propter utilitatem rerum transformata sunt.
adeo ut, et si principalis constitutio fuerat in ve-
teribus libris relata, neque ei pepercimus: sed
et hoc corrigendum esse putauimus, et in melius
restaurandum, nominibus etenim veteribus re-
lictis quidquid legum veritati decorum, et ne-
cessarium fuerat, hoc nostris emendationibus
seruauimus. et propter hanc causam, et si quid
inter eos dubitabatur, hoc iam in tutissimam per-
uenit quietem nullo titubante relictis. Sed cum
prospeximus, quod ad portandam tantæ sapien-
tiæ molem non sunt idonei homines rudes, et
qui in primis legum vestibulis stantes intrare ad
arcana eorum properant: et aliam mediocrem
emendationem præparandam esse censuimus:
ut sub ea colorati, et quasi primitijs omnium
imbuti possint ad penetralia eorum intrare, et
formam legum pulcherrimam non conueni-
entibus oculis accipere. Et ideo in Treboniano
viro excelso, qui ad totius operis gubernatio-
nem electus est, necnon Theophilo, et Doro-
theo viris Illustribus, et facundissimis Anteces-
soribus accersitis, mandauimus, quatenus libris,
quos veteres composuerunt, qui prima legum
argumenta continebant, et Institutiones voca-
batur, separatim collectis, quidquid ex his vrile,
et aptis-

et aptissimum, et vndique sit eliminatum, et rebus, quæ in præsentia ævo in usu vertuntur, consentaneum inuenitur; hoc et capere studeant, et quatuor libris reponere, et totius eruditionis prima fundamenta, atque elementa ponere; quibus iuvenes suffulti possint grauiora, et perfectiora legum scita sustentare. Admonuimus autem eos, ut in memores etiam nostrarum fiant constitutionum, quas pro emendatione iuris promulgauimus; et in confectione Institutionum etiam eandem emendationem ponere non morentur: ut sit manifestum, et quid antea vacillabat, et quid postea in stabilitatem redactum est. Quod opus ab his perfectum, ut nobis oblatum, et relectum est; et prono suscepimus animo, et nostris sensibus non indignum esse iudicauimus; et prædictos libros constitutionum vicem habere iussimus. quod et in oratione nostra, quam eisdem libris præposuimus, apertius declaratur. Omni igitur Romani iuris dispositione composita, et in tribus voluminibus, id est Institutionum, et Digestorum, seu Pandectarum, necnon Constitutionum, perfecta, et in tribus annis consummata, quæ ut primum sperari cœpit, neque in totum decennium compleri sperabatur: omnipotenti deo, et hanc operam ad hominum sustentationem pijs optulimus animis, vberesque gratias maximæ pietati reddidimus, quæ nobis præstitit et bella feliciter agere, et honesta pace perpotiri, et non tantum nostro,

nostro, sed etiam omni tuo tam instanti, quam posteriori leges optimas ponere. Omnibus itaque hominibus eandem sanctionem manifestam facere, necessariū esse perspeximus: ut sit eis cognitum, quanta confusione, et infinitate absoluti, in quam moderationem, et legitimam veritatē pervenerunt. legesque in posterum habeant tam directas, quam compendiosas, omnibusque in promptu positas, et ad possidendi libros earum facilitatem idoneas: ut non mole diuitiarum expensa, possint homines superuacuae legū multitudinis adipisci volumina; sed vilissima pecunia facilis eorum comparatio pateat tam ditioribus, quam tenuioribus minimo pretio magna prudentia reparanda. Si quid autem in tanta legum compositione, quæ ab immenso librorū numero collecta est, simile forsitan raro inueniatur: nemo hoc vituperandum existimet: sed primum quidem inbecillitati humanæ, quæ naturaliter inest, hoc inscribat: quia omnium habere memoriam, et penitus in nullo peccare diuinitatis magis, quam mortalitatis est, quod et a maioribus dictū est: deinde sciat, quod similitudo in quibusdam, et his brevissimis adsumpta non inutilis est; et nec citra nostrum propositum hoc subsecutum. aut enim ita lex necessaria erat, ut diuersis titulis propter rerū cognationem applicari eam oportuerat; aut cum fuerat alijs diuersis permixta, impossibile erat eā per partes detrahi, ne totum confundatur. et in his

par.

partibus, in quibus perfectissime visiones veterū
 expositæ fuerāt, quod particulatim in eas fuerat
 sparsum, hoc diuidere, ac separare penitus erat in
 ciuile: ne tam sensus, quam aures legentium ex hoc
 perturbentur. Similiq. modo, si quid principalib.
 constitutionibus cautum est, hoc in Digestorum
 volumine poni nullo concessimus modo; quasi
 constitutionū recitatione sufficiente: nisi et hoc
 raro exisdē causis, quib. similitudo adsumpra est.
 Cōtrarium autem aliquid in hoc codice positū,
 nullum sibi locū vindicabit, nec inuenitur, si quis
 subtili animo diuersitatis rationes excutiet: sed
 est aliquid nouum inuentū, vel occulte positum,
 quod dissonantiæ querellā dissoluit, et aliam na-
 turam inducit discordiæ fines effugientem. Sed et
 si quid forsitan prætermisum est, quod in tantis
 milibus, quasi in profundo positū latirabat; et cū
 idoneū fuerat poni, obscuritate inuolutum neces-
 sario derelictum est: quis hoc adprehendere recto
 animo possit? primo quidē propter ingenij mor-
 talis exiguitatem, deinde propter ipsius rei vitiū,
 quod multis inutilibus permixtū nullam sui ad-
 eruendū præbuit copiā; dein quod multo utilius
 est pauca idonea effugere, quā multis inutilibus
 homines praguari. Mirabile autē aliquid ex his
 libris emerit, quod multitudo antiqua præ sente
 breuitate paucior inuenitur. Homines etenim,
 qui antea lites agebant, licet multæ leges fuerant
 positæ, ramen ex paucis lites perferebant, vel pro-
 pter

pter inopiam librorū, quos cōparare eis impossi-
 bile erat, vel propter ipsam inscientiam; et volun-
 tate iudicū magis, quā legitima auctoritate lites
 dirimebantur. In præsenti autē consummatione,
 nostrorū Digestorum et tantis leges collectæ sunt
 voluminibus, quorū et nomina antiquiores ho-
 mines non dicimus nesciebant, sed nec vñquam
 audiebant. Quæ omnia collecta sunt substantia
 amplissima cōgregata: vt egena quidem antiqua
 multitudo inueniatur, opulentissima autem bre-
 uitas nostra efficiatur. Antiquæ autem sapientiæ
 librorum copiam maxime Tribonianus vir excel-
 lentissimus præbuit; in quib. multi fuerāt et ipsis
 eruditissimis hominib. incogniti; quibus omnib.
 perlectis, quid quid ex his pulcherrimū erat, hoc
 semotū in optimam cōpositionem nostram per-
 uenit. Sed huius operis conditores non solum ea
 volumina perlegerunt, ex quib. leges positæ sunt;
 sed etiam alia multa, quæ nihil vel vtile, vel nouū
 eis inuenientes, quod exceptū nostris Digestis ap-
 plicarēt, optimo animo respuerunt. Sed quia diui-
 næ quidē res perfectissimæ sunt; humani vero iu-
 ris cōdicio semper in infinitū decurrit, et nihil est
 in ea, quod stare perpetuo possit; multas etenim
 formas edere natura nouas deproperat; non de-
 speramus quædam postea emergi negotia, quæ
 adhuc legum laqueis non sunt innodata. Si quid
 igitur tale contigerit, Augustum imploretur re-
 medium. quia ideo imperialem fortunam rebus
 huma

humanis deus præposuit; vt possit omnia, quæ nouiter contingunt, et emendare, et componere, et modis, et regulis competētib; tradere. et hoc non primum a nobis dictum est, sed ab antiqua descendit prosapia. cum et ipse Iulianus legum, et Edicti perperui subtilissimus conditor in suis libris hoc rettulit; vt si quid imperfectum inueniatur, ab imperiali sanctione hoc repleatur. et non ipse solus, sed et diuus Hadrianus in compositione Edicti, et Senatuscōsulto, quod eam secutum est; hoc apertissime definiuit: vt si quid in Edicto positum non inueniatur, hoc ad eius regulas, eiusque coniecturas, et imitationes possit noua instruere auctoritas. Hæc igitur omnia scientes, Patres conscripti, et omnes orbis terrarū homines, gratias quidem amplissimas agite summæ diuinitati, quæ vestris temporibus tam saluberimum opus seruauit. quo enim antiquitas digna diuino non est visa iudicio; hoc vestris temporibus indultum est. Hasce itaque leges et adorate, et obseruate omnibus antiquioribus quiescētibus; nemoque vestrum audeat vel comparare eas prioribus, vel si quid dissonans in vtroque est, requirere: quia omne, quod hic positum est, hoc vnicū, et solum obseruari censuimus. Nec in iudicio, nec in alio certamine, vbi leges necessariae sunt, ex alijs libris, nisi ab isdem Institutionibus, nostrisque Digestis, et Constitutionibus a nobis compositis, vel promulgatis, aliquid vel recitare, vel

vel ostendere conetur; nisi temerator velit falsi-
tatis crimine subiectus, vna cum iudice, qui eis
audientiam accomodabit, pœnis grauissimis la-
borare. Ne autem incognitum vobis fiat, ex qui-
bus veterū libris hæc consummatio ordinata est,
iussimus et hoc in primordijs Digestorum no-
strorum inscribi: vt manifestissimū sit, ex quibus
legislatoribus, quibusque libris eorum, et quot
milibus hoc Iustitiæ Romanæ templum ædifi-
catum est. Legislatores autem, vel commenta-
tores eos elegimus, qui digni tanto opere erāt, et
quos, et anteriores pijsissimi principes admittere
nō sunt indignati: omnibus vno dignitatis apice
inpertito, nec sibi cuidam aliquam prærogatiuā
vindicante. Cum enim constitutionum vicem
et has leges optinere censuimus, quasi ex nobis
promulgatas: quid amplius, aut minus in quibus-
dam esse intellegatur, cum vna dignitas vna po-
testas omnibus est indulta? Hoc autem, quod et
ab initio nobis visum est, cum hoc opus fieri deo
adnuente mandabamur; tempestiuum nobis vi-
detur, et in præsentem sancire: vt nemo neque eorū,
qui in præsentem iuris peritiā habent, neque po-
stea fuerint, audeat commentarios isdem legibus
adnectere: nisi tantum si velit eas in Græcam vo-
cem transformare sub eodem ordine, eaque con-
sequenria, sub qua et voces Romanæ posita sunt;
hoc quod Græci κατὰ νόμον dicunt; et si quid
forsitan per titulorum subtilitatem adnotare

H

malue-

maluerint, et ea, quæ paratitla nuncupantur, componere. alias autem legû interpretationes, immo magis peruerſiones, eos iactare non concedimus: ne verboſitas eorum aliquid legibus noſtris adferat ex confuſione dedecus: quod et in antiquis Edicti perpetui commetatoribus factum eſt, qui opus moderate confectum huc, atque illuc in diuerſas ſententias producentes, in infinitum detraherunt: vt pæne omnem Romanam ſanctionem eſſe confuſam. quos ſi paſſi non ſumus: quemadmodum poſteritatis admittatur vana diſcordia? Si quid autem tale facere auſi fuerint: ipſi quidẽ falſitatis rei conſtituantur; volumina autem eorû omni modo corrumpentur. Si quid vero, vt ſupra dictum eſt, ambiguum fuerit viſum, hoc ad Imperiale culmen per iudices referatur, et ex auctoritate Auguſta manifeſtetur, cui ſoli cõceſſum eſt leges condere, et interpretari. Eandem autem poenam falſitatis conſtituimus et aduerſus eos, qui in poſterum leges noſtras per ſiglorum obſcuritates auſi fuerint conſcribere. omnia enim, id eſt et nomina prudentium, et titulos et librorum numeros per cõſequentias litterarum volumus, non per ſigla manifeſtari: ita, vt qui talem librum ſibi parauerit, in quo ſigla poſita ſunt, in qualemcumque locum libri, vel voluminis, ſciat inutilis ſe eſſe codicis dominum. neque enim licentiam aperimus ex tali codice in iudicium aliquid recitare, qui in quacumque ſua parte ſiglorum habet
mali-

malitias. Ipse autem librarius, qui eas inscribere ausus fuerit; non solum criminali pœna, secundū quod dictum est, plectetur, sed etiam libri aestimationem induplum domino reddat; si et ipse dominus ignorans talem librum vel comparauerit, vel cōfici curauerit. quod et antea a nobis dispositum est et in Latina constitutione, et in Græca, quam ad legum professores dimissimus. Leges autem nostras, quas in his codicibus, id est Institutionum, seu Elementorum, et Digestorum, vel Pandectarum posuimus, suum optinere robur ex tertio nostro felicissimo sancimus Consulatu præsentis duodecimæ indictionis, tertio Calēdas Ianuarias, in omne æuum valituras, et vna cum nostris Constitutionibus pollentes, et suū vigorem in iudicijs ostēdentes in omnibus causis, siue quæ postea emerferint, siue in iudicijs adhuc pendēt; nec eas iudicialis vel amicalis forma कंपescuit. quæ enim iam vel iudiciali sentētia finita sunt, vel amicali pacto sopita, hæc resuscitari nullo volumus modo. Bene autem properauimus in tertium nostrum Consulatū et has leges cedere; quia maximi dei, et domini nostri Iesu Christi auxilium, felicissimum eum nostræ reipublicæ donauit: cum in hunc et bella Parthica abolita sunt, et quieti perpetuæ tradita, et tertia pars mūdi nobis adcreuit; post Europam enim, et Asiam, et tota Libya nostro imperio adiūcta est; et tanto operi legum caput impositum est; omnia cælestia

dona nostro tertio Consulatui indulta. Omnes
 itaque iudices nostri pro sua iurisdictione easdē
 leges suscipiant, et tam in suis iudicijs, quam in
 hac regia vrbe habeant, et proponāt. et præcipue
 vir excelsus huius almæ vrbs Præfectus. Cura
 autem erit tribus excelsis Præfectis Prætorijs tam
 Oriētalibus, quam Illyricis, nec non Libycis per
 suas auctoritates omnibus, qui suæ iurisdictioni
 suppositi sunt, eas manifestare. DATA
 SEPTIMO DECIMO KALENDAS
 IANVARIAS, IVSTINIANO
 DOMINO NOSTRO TER CON-
 SVLE.

*P*lerasque alias Græcas constitutiones desiderari
 in hoc primo libro multis argumentis mihi sit veri-
 simile. Nam a Græcis tituli quattuor amplius refe-
 runtur. Etenim constitutio singularis ut omnes iudices,
 xlix. tituli esse dicitur, et de Defensoribus ciuitatum
 lv. cum in Latinis, qui in ceteris cum Græcis conue-
 niunt, ille xlv. hic LI. sit. Sed et in veteri quodā libro
 Constitutionū Latinarum animaduerti post titulum
 xxxiiii. De officio Comitum rerum priuatarum, et tres
 constitutiones, quæ sub eo posite sunt: esse adscriptum
 Græcas constitutiones desiderari: item titulum DE
 OFFICIO COMITIS SACRI
 PATRIMONII, et sub eo Græcam con-
 stitutionem. In eodem libro post titulum xl. De officio
 Præfecti vigilum, et Latinam constitutionem, quæ ex-
 tat:

titulus DE OFFICIO PRAEFECTI-
ANNONAE, et sub eo Graeca constitutio
desideratur. Itaque non dubito duos esse hos titulos ex
illis, qui desiderantur: aliter duos referre non possumus.
Tamen ad ea quibusdam scimus hos duos De officio
Comitis sacri palatii post titulum De officio Comitis
rerum privatarum et titulum De officio Vicarii post
titulum De officio Praefecti Augustales.

Sub titulo XIV. DE LEGIBUS in eodem
libro adscriptum erat in calce XI. Constitutionis Gra-
ecam legem desiderari. Sunt qui ea verba post rubricam
proximam reulerint De mandatis Principum.

Sub titulo XV. DE MANDATIS
PRINCIPVM, Haloander ad extremum addit
II. constitutionem Graecam desse. Suspicio ipsa prin-
cipum mandata, quae Novella XVII. explicantur, ab
eodem Iustiniano, aut ab aliquo e veteribus conscripta,
hoc loco posita fuisse. Eorum mentio in Digestis est. Sed
et si ea non essent, ad eadem pertinere Graeca lex po-
terat.

Sub titulo XXVI. DE OFFICIO TP.
Orientis et Illyrici in veteri illo Codice post quinque
constitutiones, quae extant, Graeca desideratur.

Sub titulo XXXIX. DE OFFICIO RE-
CTORIS provinciae, et ut nulli patria sua admini-
stratio sine speciali permisso principis permittatur: in
eodem libro XII. Graeca constitutio desideratur. Eam
ipse crediderim esse, quae in multis libris ex ipsa rubri-
ca confecta est, et in hac verba ultima conscripta.

in legibus reliquerunt. necnon Cratinum virum
Illustrem, et Comitem sacrarum largitionum, et
optimum Antecessorem huius alinæ vrbis con-
stitutum. Qui omnes ad prædictum opus electi
sunt, vna cum Stephano, Mena, Prosdocio, Eutol-
mio, Timotheo, Leonide, Leontio, Platone, Ia-
cobo, Constantino, Iohanne iuris prudētissimis;
qui patroni quidem sunt causarum apud maxi-
mam sedem Præfecturæ, quæ Orientalibus Præ-
torijs præsidet. Omne autem suæ virtutis testi-
monium vndique accipientes, et a nobis ad tanti
operis consumationem electi sunt. et cum omnes
in vnum cōuenerunt, gubernatione Triboniani
viri excelsi, vt ratum opus nobis auctoribus pos-
sint cōficere, deo propitio in prædictos quinqu-
aginta libros opus consumatum est. Tanta autem
a nobis antiquitati habita est reuerentia; vt nomi-
na prudentium taciturnitati tradere nullo patia-
mur modo. Sed vnus quisque eorum, qui auctor
legis fuit, nostris Digestis inscriptus est. hoc tan-
tummodo a nobis effecto, vt si quid in legibus
eorum vel superuacuum, vel imperfectum, vel
ininus idoneum visum est, vel adiectionem, vel
deminutionem necessariam accipiat, et rectissi-
mis tradatur regulis; et in multis similibus, vel
contrarijs, quod rectius habere apparebat, hoc
pro alijs omnibus positum est. vnaque omnibus
auctoritate indulta, vt quidquid ibi scriptum est,
hoc nostrum appareat, et ex nostra voluntate
com-

compositum: nemine audente comparare eas,
quæ antiquitas habebat et quæ nostra auctoritas
introdaxit; quia multa et maxima sunt, quæ
propter utilitatem rerum transformata sunt.
adeo ut, et si principalis constitutio fuerat in ve-
teribus libris relata, neque ei pepercimus: sed
et hoc corrigendum esse putauimus, et in melius
restaurandum. nominibus etenim veteribus re-
lictis quidquid legum veritati decorum, et ne-
cessarium fuerat, hoc nostris emendationibus
seruauimus. et propter hanc causam, et si quid
inter eos dubitabatur, hoc iam in tutissimam per-
uenit quietem nullo titubante relictum. Sed cum
prospeximus, quod ad portandam tantæ sapien-
tiæ molem non sunt idonei homines rudes, et
qui in primis legum vestibulis stantes intrare ad
arcana eorum properant: et aliam mediocrem
emendationem præparandam esse censuimus:
ut sub ea colorati, et quasi primitijs omnium
imbuti possint ad penetralia eorum intrare, et
formam legum pulcherrimam non connuen-
tibus oculis accipere. Et ideo in Treboniano
viro excelso, qui ad totius operis gubernatio-
nem electus est, necnon Theophilo, et Doro-
theo viris Illustribus, et facundissimis Anteces-
soribus accersitis, mandauimus; quatenus libris,
quos veteres composuerunt, qui prima legum
argumenta continebant, et Institutiones voca-
batur, separatim collectis, quidquid ex his vtile,
et aptis-

et aptissimum, et vndique sit elimatum, et rebus, quæ in præsentia tuo in vñu vertuntur, consentaneum inuenitur; hoc et capere studeant, et quatuor libris reponere, et totius eruditionis prima fundamenta, atque elementa ponere; quibus iuvenes suffulti possint grauiora, et perfectiora legum scita sustentare. Admonuimus autem eos, vt memores etiam nostrarum fiant constitutionum, quas pro emendatione iuris promulgauimus; et in confectiōe Institutionum etiam eandem emendationem ponere non morentur: vt sit manifestum, et quid antea vacillabat, et quid postea in stabilitatem redactum est. Quod opus ab his perfectum, vt nobis oblatum, et relectum est; et prono suscepimus animo, et nostris sensibus non indignum esse iudicauimus; et prædictos libros constitutionū vicem habere iussimus. quod et in oratione nostra, quam eisdem libris præposuimus, apertius declaratur. Omni igitur Romani iuris dispositione composita, et in tribus voluminibus, id est Institutionum, et Digestorum, seu Pandectarum, necnon Constitutionum, perfecta, et in tribus annis consummata, quæ vt primum sperari cœpit, neque in totum decennium compleri sperabatur: omnipotenti deo, et hanc operam ad hominum sustentationem pijs optulimus animis, vberesque gratias maximæ pietati reddidimus, quæ nobis præstitit et bella feliciter agere, et honesta pace perpotiri, et non tantum nostro,

nostro, sed etiam omni tuo tam instanti, quam posteriori leges optimas ponere. Omnibus itaque hominibus eandem sanctionem manifestam facere, necessarium esse perspeximus: ut sit eis cognitum, quanta confusione, et infinitate absoluri, in quam moderationem, et legitimam veritatem pervenerunt. legesque in posterum habeant tam directas, quam compendiosas, omnibusque in promptu positas, et ad possidendi libros earum facilitatem idoneas: ut non mole diuitiarum expensa, possint homines superuacua legum multitudinis adipisci volumina; sed vilissima pecunia facilis eorum comparatio pateat tam ditioribus, quam tenuioribus minimo pretio magna prudentia reparanda. Si quid autem in tanta legum compositione, quae ab immenso librorum numero collecta est, simile forsitan raro inueniatur: nemo hoc vituperandum existimet: sed primum quidem inbecillitati humanae, quae naturaliter inest, hoc inscribat: quia omnium habere memoriam, et penitus in nullo peccare diuinitatis magis, quam mortalitatis est, quod et a maioribus dictum est: deinde sciat, quod similitudo in quibusdam, et his brevissimis adsumpta non inutilis est; et nec citra nostrum propositum hoc subsecutum. aut enim ita lex necessaria erat, ut diuersis titulis propter rerum cognationem applicari eam oportuerat; aut cum fuerat alijs diuersis permixta, impossibile erat eam per partes detrahi, ne totum confundatur. et in his

par.

partibus, in quibus perfectissime visiones veterū
expositæ fuerat, quod particulatim in eas fuerat
sparsum, hoc diuidere, ac separare penitus erat in
ciuile: ne tam sensus, quam aures legentium ex hoc
perturbentur. Similiq. modo, si quid principalib.
constitutionibus cautum est, hoc in Digestorum
volumine poni nullo concessimus modo; quasi
constitutionū recitatione sufficiente: nisi et hoc
raro exisdē causis, quib. similitudo adsumpra est.
Cōtrarium autem aliquid in hoc codice positū,
nullum sibi locū vindicabit, nec inuenitur, si quis
suptili animo diuersitatis rationes excutiet: sed
est aliquid nouum inuentū, vel occulte positum,
quod dissonantiæ querellā dissoluit, et aliam na-
turam inducit discordiæ fines effugientem. Sed et
si quid forsitan prætermissum est, quod in tantis
milibus, quasi in profundo positū latirabat; et cū
idoneū fuerat poni, obscuritate inuolutum neces-
sario derelictum est: quis hoc adprehendere recto
animo possit? primo quidē propter ingenij mor-
talis exiguitatem, deinde propter ipsius rei vitiū,
quod multis inutilibus permixtū nullam sui ad-
eruendū præbuit copiā; dein quod multo utilius
est pauca idonea effugere, quā multis inutilibus
homines prægaui. Mirabile autē aliquid ex his
libris emerit, quod multitudo antiqua præ sente
breuitate paucior inuenitur. Homines etenim,
qui antea lites agebant, licet multæ leges fuerant
positæ, tamen ex paucis lites perferebant, vel pro-
pter

pter inopiam librorū, quos cōparare eis impossi-
 bile erat, vel propter ipsam inscientiam; et volun-
 tate iudicū magis, quā legitima auctoritate lites
 dirimebantur. In præsenti autē consummatione,
 nostrorū Digestorum etantis leges collectæ sunt
 voluminibus, quorū et nomina antiquiores ho-
 mines non dicimus nesciebant, sed nec vñquam
 audiebant. Quæ omnia collecta sunt substantia
 amplissima cōgregata: vt egena quidem antiqua
 multitudo inueniatur, opulentissima autem bre-
 uitas nostra efficiatur. Antiquæ autem sapientiæ
 librorum copiam maxime Tribonianus vir excel-
 lentissimus præbuit; in quib. multi fuerāt et ipsis
 eruditissimis hominib. incogniti; quibus omnib.
 perlectis, quid quid ex his pulcherrimū erat, hoc
 semotū in optimam cōpositionem nostram per-
 uenit. Sed huius operis conditores non solum ea
 volumina perlegerunt, ex quib. leges positæ sunt;
 sed etiam alia multa, quæ nihil vel vtile, vel nouū
 eis inuentes, quod exceptū nostris Digestis ap-
 plicarēt, optimo animo respuerunt. Sed quia diui-
 næ quidē res perfectissimæ sunt; humani vero iu-
 ris cōdicio semper in infinitū decurrit, et nihil est
 in ea, quod stare perpetuo possit; multas etenim
 formas edere natura nouas deproperat; non de-
 speramus quædam postea emergi negotia, quæ
 adhuc legum laqueis non sunt innodata. Si quid
 igitur tale contigerit, Augustum imploretur re-
 medium. quia ideo imperialem fortunam rebus
 huma

humanis deus præposuit; vt possit omnia, quæ nouiter contingunt, et emendare, et componere, et modis, et regulis competētib; tradere. et hoc non primum a nobis dictum est, sed ab antiqua descendit prosapia. cum et ipse Iulianus legum, et Edicti perpetui subtilissimus conditor in suis libris hoc rettulit; vt si quid imperfectum inueniatur, ab imperiali sanctione hoc repleatur. et non ipse solus, sed et diuus Hadrianus in compositione Edicti, et Senatuscōsulto, quod eam secutum est; hoc apertissime definiuit: vt si quid in Edicto positum non inueniatur, hoc ad eius regulas, eiusque coniecturas, et imitationes possit noua instruere auctoritas. Hæc igitur omnia scientes, Patres conscripti, et omnes orbis terrarū homines, gratias quidem amplissimas agite summæ diuinitati, quæ vestris temporibus tam saluberimum opus seruauit. quo enim antiquitas digna diuino non est visa iudicio; hoc vestris temporibus indultum est. Hasce itaque leges et adorate, et obseruate omnibus antiquioribus quiescētib; nemoque vestrum audeat vel comparare eas prioribus, vel si quid dissonans in vtroque est, requirere: quia omne, quod hic positum est, hoc vnicū, et solum obseruari censuimus. Nec in iudicio, nec in alio certamine, vbi leges necessariae sunt, ex alijs libris, nisi ab isdem Institutionibus, nostrisque Digestis, et Constitutionibus a nobis compositis, vel promulgatis, aliquid vel recitare, vel

vel ostendere conetur; nisi temerator velit falsitatis crimine subiectus, vna cum iudice, qui eis audientiam accomodabit, pœnis grauissimis laborare. Ne autem incognitum vobis fiat, ex quibus veterū libris hæc consummatio ordinata est, iussimus et hoc in primordijs Digestorum nostrorum inscribi: vt manifestissimū sit, ex quibus legislatoribus, quibusque libris eorum, et quot milibus hoc Iustitiæ Romanæ templum ædificatum est. Legislatores autem, vel commentatores eos elegimus, qui digni tanto opere erāt, et quos, et anteriores pijsimi principes admittere nō sunt indignati: omnibus vno dignitatis apice inpartito, nec sibi cuidam aliquam prærogatiuā vindicante. Cum enim constitutionum vicem et has leges optinere censuimus, quasi ex nobis promulgatas: quid amplius, aut minus in quibusdam esse intellegatur, cū vna dignitas vna potestas omnibus est indulta? Hoc autem, quod et ab initio nobis visum est, cum hoc opus fieri deo adnuente mandabamus; tempestiuum nobis videtur, et inpræsenti sancire: vt nemo neque corū, qui in præsentī iuris peritiā habent, neque postea fuerint, audeat commentarios isdem legibus adnectere: nisi tantum si velit eas in Græcam vocem transformare sub eodem ordine, eaque consequentia, sub qua et voces Romanæ posita sunt; hoc quod Græci κατὰ νόμον dicunt; et si quid forsitan per titulorum subtilitatem adnotare

H malue-

maluerint, et ea, quæ paratitla nuncupantur, cōponere. alias autem legū interpretationes, immo magis peruersiones, eos iactare non conce dimus: ne verboritas eorum aliquid legibus nostris adferat ex confusione dedecus: quod et in antiquis Edicti perpetui commētatoribus factum est, qui opus moderate confectum huc, atque illuc in diuersas sententias producentes, in infinitum detra xerunt; vt pæne omnem Romanam sanctionem esse confusam. quos si passi non sumus: quemadmodum posteritatis admittatur vana discordia? Si quid autem tale facere ausi fuerint: ipsi quidē falsitatis rei constituentur; volumina autem eorū omni modo corrumpētur. Si quid vero, vt supra dictum est, ambiguum fuerit visum, hoc ad Imperiale culmen per iudices referatur, et ex aucto ritate Augusta manifestetur, cui soli cōcessum est leges condere, et interpretari. Eandem autem poenam falsitatis constituimus et aduersus eos, qui in posterum leges nostras per siglorum obscuri tates ausi fuerint conscribere. omnia enim, id est et nomina prudentium, et titulos et librorum numeros per cōsequēcias litterarum volumus, non per sigla manifestari: ita, vt qui talem librum sibi parauerit, in quo sigla posita sunt, in qualem cumque locum libri, vel voluminis, sciat inutilis se esse codicis dominum. neque enim licentiam aperimus ex tali codice in iudicium aliquid reci tare, qui in quacunque sua parte siglorum habet mali-

malitias. Ipse autem librarius, qui eas inscribere ausus fuerit; non solum criminali pœna, secundū quod dictum est, plectetur, sed etiam libri æstimationem induplum domino reddat; si et ipse dominus ignorans talem librum vel comparauerit, vel cōfici curauerit. quod et antea a nobis dispositum est et in Latina constitutione, et in Græca, quam ad legum professores dimissimus. Leges autem nostras, quas in his codicibus, id est Institutionum, seu Elementorum, et Digestorum, vel Pandectarum posuimus, suum optinere robur ex tertio nostro felicissimo sancimus Consulatu præsentis duodecimæ indictionis, tertio Calēdas Ianuarias, in omne æuum valituras, et vna cum nostris Constitutionibus pollentes, et suū vigorem in iudicijs ostēdentes in omnibus causis, siue quæ postea emerferint, siue in iudicijs adhuc pendēt; nec eas iudicialis vel amicalis forma com̄pescuit. quæ enim iam vel iudiciali sentētia finita sunt, vel amicali pacto sopita, hæc resuscitari nullo volumus modo. Bene autem properauimus in tertium nostrum Consulatū et has leges edere: quia maximi dei, et domini nostri Iesu Christi auxilium, felicissimum eum nostræ reipublicæ donauit: cum in hunc et bella Parthica abolita sunt, et quieti perpetuæ tradita, et tertia pars mūdi nobis adcreuit; post Europam enim, et Asiam, et tota Libya nostro imperio adiūcta est; et tanto operi legum caput impositum est; omnia caelestia

titulus DE OFFICIO PRAEFECTI ANNONAE, et sub eo Graeca constitutio desideratur. Itaque non dubio duos esse hos titulos ex illis, qui desiderantur: alteros duos referre non possumus. Tamen ad ea quibusdam scimus hos duos *De officio Comitis sacri palatii* potest titulum *De officio Comitis rerum privatarum* et titulum *De officio Vicarii post titulum De officio Praefecti Augustalis*.

Sub titulo *xiv. DE LEGIBVS* in eodem libro adscriptum erat in calce *xi. Constitutionis Graecam legem desiderari*. Sunt qui ea verba post rubricam proximam reulerint *De mandatis Principum*.

Sub titulo *xv. DE MANDATIS PRINCIPVM*, Haloander ad extremum addit *ii. constitutionem Graecam de iis*. Suspicio ipsa principum mandata, quae *Novella xvii. explicantur*, ab eodem Iustiniano, aut ab aliquo e veteribus conscripta, hoc loco posita fuisse. Eorum mentio in *Digestis* est. Sed et si ea non essent, ad eadem pertinere Graeca lex poterat.

Sub titulo *xxvi. DE OFFICIO TP. Orientis et Illyrici* in veteri illo Codice post quinque constitutiones, quae extant, Graeca desideratur.

Sub titulo *xxxix. DE OFFICIO RECTORIS* provinciae, et ut nulli patria sua administratio sine speciali permisso principis permittatur: in eodem libro *xii. Graeca constitutio desideratur*. Eam ipse crediderim esse, quae in multis libris ex ipsa rubrica confecta est, et in hac verba ultima conscripta.

IDEM A. Nulli patria sue administratio sine
speciali permisso Principis permittatur.

XIIII. SI QVIS.

XV. NVLLI.

Subtitulo xlii. DE OFFICIO MILI-
TARIVM IVDICVM quinta constitutio
Graeca ab Haloandro desideratur.

Subtitulo DE ADSESSORIBVS
xlvii. vel potius li. ex Consulibus, ut arbitror, male
adscriptis xii. constitutioni, Haloander animaduer-
tit Graecam Zenonis Constitutionem xlii. desiderari
datam vi. Kal. Iul. post Consulatum Decij et Longini.
Hanc autem esse arbitror, cuius Nouella lx. mēcio fit.

Cavendum, inquit, est, ne magistratum adseffores
causas audiant, quae apud ipsos magistratus, aut iudi-
ces datos moveri debent. ut Zenonis, et nostra consti-
tutione continetur. Neutra autem eorum extat.

XIIII. NEMO.

LIBRO II. Subtitulo II. DE IN IVS
LVOCANDO in Norico, et in illo veteri
libro adnotatum est Graecam constitutionem quartā
desiderari. Item titulo v. DE ERRORE
CALCVLI constit. ii. in alijs libris. Et titulo viii.
DE ADVOCATIS diversorum iudicium
constit. viii.

TIT. XII. DE PROCV
RATORIBVS.

Pars epitomes constit. xxvii. ex Eustathio
de temporum patijs.

SI fideiussor procuratoris non definierit tēpus;
sed dixerit tantum, fide iubeo pro illo: siue
moriatur, siue non appareat, et contingat id fieri
intra viginti dies; alterum præstabit.

Alio loco.

SI moriatur, aut non appareat procurator in
aliqua causa constitutus post vicesimā diem a
magistratu proposito edicto principalis venire,
aut alium constituere intra tempus sex mensium
teneatur; si in lōginqua prouincia absit, si in pro-
pinquo loco sit; iudex tempus arbitrabitur.

TIT. I. DE IUDICIIS.

*Epitome constit. xi. ex indice Basilicorum,
et ex Theodoro Hermapolita.*

Stricti iuris iudex curam habeat: nec adhæreat
dictis ab Imperatore contra leges.

Epitome const. xii. ex eodem indice Basilicorum

OMNES Magistratus, et sacri iudices breui-
ter causas terminent. neque aliqua pars sape
ad competentem iudicem accedens, etiam ex ne-
cessaria causa, dilationes quærat; sed adeat Impe-
ratorem, et ab eo auxilium expectet.

XIII. PROPERANDVM.

XIV. REM &c.

H 4

TIT.

TIT. II. DE SPORTVLIS in Codice
*Norico desiderari dicitur 11. Iustiniani Græca
 Constitutio, cuius initium in Græcis libris est PRO-
 HIBEMVS. De ea ita Iustinianus scribit lib.
 IIII. Institutionum.*

TRipli vero agimus, cum quidam maiorem
 vera æstimatione quantitatem in libello con-
 uentionis inferunt; ut ex hac causa viatores, id est
 executores litium ampliorem summam sportu-
 larum nomine exigent. tunc enim id, quod pro-
 pter eorum causam damnum passus fuerit reus,
 in triplum ab auctore consequetur: ut in hoc triplo
 etiam simplum, in quo damnum passus est con-
 numeretur. Quod nostra constitutio introduxit,
 quæ in nostro Codice fulget, quam proculdubio
 certum est ex lege condicticia emanare.

*Hec ita a Theophilo Græco interprete accipiuntur,
 ut videatur significare ex eadem lege viatoribus se-
 missem aurei a reis, a quibus centum nummi peteren-
 tur, concedi. Eum quoque, qui mille nummum petierat,
 cum centum tantum petere posset, sex nummis onerasse
 reum affirmat. Eisdem tamen executores quadruplo
 puniri constat: si quid amplius exegissent, quam quan-
 tum eadem constitutione continebatur: quod eodem
 loco scriptum est. Sed et in Græcis paratitulis reperi
 partem sententiæ huius constitutionis esse relataam, quæ
 xxvi. Constitutioni Græca de Episcopali audientia,
 similis esset.*

SI executor reum vexet propter fideiussoris personam, quam dicat idoneam non esse; prouidentia, iudicioque Episcopi ea suscipiatur.

Alijs constitutionibus nō paucis hæc ipsa lex refertur, quas longum esset enumerare. Sed exempli causa has collegi xxvi. et xxi. x. Græcis de Episcopali audientia, Nouella viii. xvi. xviii. lxxxii. et lxxxvi.

III. OMNIBVS.

TIT. III. DE PEDANEIS IUDICIBVS VI. *Constitutio Græca desideratur Zenonis, quæ refertur Nouella lxxxii. ut in veteri quodam Nouellarum libro adscriptum reperi. Ea dicebatur quis iudicum ordo, ac iudiciorum esset; qui ne in singulis auditorijs causas cognoscerent tam ordinarij, quam delegati, quos pedaneos appellant. Sed et de expensis ac sumptibus litium cautum esse, Iustinianus refert. Sed cum eorum iudicij nomina scripta fuissent, ipsis decedentibus cetera negligi cœpta sunt: quoad ipse Princeps substituit indices, quibus causa delegarentur; et cetera in meliorem statum redgit. Eandem constitutionem sub proximo titulo Haloandrum desiderasse crediderim: mouet me, quod rubrica conueniat. QVI PRO SVA IVRISDICTIONE IVDICES DARE DARIVE POSSVNT. Fieri etiam potest, ut utroque loco desideretur aliqua constitutio. Zenonis autem esset scribenda post Theodosianum, quæ extat, atque ita a Græcis, ut prima Theodosiana refertur.*

121 LIB. I. TIT. XII.
TIT. X. DE PLUS PETITIO-
NIBVS. *Aliam Zenonis constitutionem de-
sidero, de qua Iustinianus lib. IV. Institutionum.*

EVM, qui ante tempus pactionis, vel obliga-
tionis litem inferre ausus sit; Zenonianæ con-
stitutioni subiacere cēsemus; quam sacratissimus
legislator de ijs, qui tempore plus petierint, pro-
tulit: vt et indutias, quas ipse actor sponte indul-
serit, vel quas natura actionis continet, si con-
tempserit; duplum habeāt ijs, qui talem iniuriam:
passi sunt; et post eas finitas non aliter litem susci-
pian, nisi omnes expensas litis antea acceperint:
vt actores tali poena perterriti tempora litium
doceantur obseruare.

Hoc est, quod alio loco idem scribit.

*Si tempore plus fuerit petitum, quid statui oporteat
Zenonis auctæ memorie loquitur constitutio.*

De eadem arbitror postea scripsisse.

*Si minus in intentione sua complexus fuerit actor,
quam ad eum pertineat: veluti si cum ei decem aurei
deberentur, quinque sibi dari oportere intenderit, aut
si cum totus fundus eius esset, partem dimidiam suam
esse petierit: sine periculo agi in reliquū enim nihilo-
minus iudex aduersarium in eodem iudicio ei con-
demnat, ex constitutione auctæ memorie Zenonis.*

*Reperitur apud Theodorū Hermopolitam lib. VII.
tit. VI. Basilicorum et Const. Harmonopolum lib. I. ti-
tulo II.*

Titulo 11. Prochiri prioris capitis sententia isdem fortasse Zenonis ipsius verbis in quibus additur ad supra scriptum, a quo ante tempus quid petitur, usuras soluere non debere eius tempore, quo indutæ duplicantur.

11. ODIOSAS.

TIT. XII. DE FERIIS.

Epitome Conflit. ix. ex indice Basilicorum.

Primo Paschali die, etiam si non de ea re Imperialis iussio accedat, omnes, qui in custodijs erunt, solvantur; nisi sacrilegus sit, aut adulter, aut raptor virginum, aut sepulchri violator, aut impostor, aut veneficus, aut falsæ monetæ susceptor, aut cædis, aut parricidij, aut maiestatis aduersus principem, vel urbem reus.

X. DIES.

TIT. XLIII. DE ALEAE LVSV ET DE ALEATORIBVS. Sub hoc titulo due Græcæ constitutiones desiderantur: quæ barbare versæ extant in calce proximi tituli in uniusformam connexæ. Priori verba sunt hæc.

IMP. IVSTINIANVS A.

Ioanni Præf. Præf.

ALEARVM lusus antiqua res est, et extra operas pugnantibus concessa verum pro
tem-

tempore prodijt in lacrimas, milia extraneorum nominationum suscipiens. Quidam enim nec ludentes, nec scientes ludum nominationum tantum, proprias substantias perdiderunt die, noctuque ludendo argento, apparatu lapidum, et auro, consequenter autem ex hac in ordinatione blasphemare conatur, et instrumenta conficiunt. Commodis igitur subiectorum providere cupientes hac generali lege decernimus, ut nulli liceat in publicis, seu privatis ludere, neque in genere, neque in specie, et si contra factum fuerit; nulla sequatur condemnatio: sed solum reddatur, et cõperentibus actionibus repetatur ab ijs, qui dederunt, et eorum heredibus, aut his negligetibus a Patribus, seu Defensoribus, eis non obstante demum aliqua temporum, nisi quinquaginta annorum præscriptione, Episcopis locorum hoc inquirentibus, et Præsidium auxilio vrentibus. Deinceps vero ordinent quinque ludos (tomonobolon, tocondomonobolon, Quintanum Cõtaca, perichyren, et hippicen.) Sed nemini permitimus etiam his ludere ultra vnum solidum, et si multum diues sit: ut si quem vinci cõtigerit, casum gravem non sustineat. Non enim solum bella bene ordinavimus, et res sacras: sed ista; interminantes penam transgressoribus, potestatem dando Episcopis hoc inquirendi, et auxilio Præsidium sanandi.

Poste-

Posterioris const. verba sunt hæc.

PROHIBEMVS etiam ne sint equi lignei.
Sed si qui ex hac occasione viderunt, hoc
ipsum recuperetur, domibus eorum publicatis,
vbi hæc reperiuntur. Sin autem noluerit recipere
is, qui dederit: procurator noster hæc inquiret, et
in opus publicum conuertat. Similiter et iudices
prouideant, vt a periurijs, et blasphemijs, quæ eo-
rum inhibitionibus debent puniri, homines pe-
nitius conquiescant.

*Apud Grecos interpretes in paratilis parte prioris
constitutionis reperi in hæc verba.*

Aleæ lusum inquirere possunt Episcopi, et
fieri prohibere.

*Sed et Photius Constantinopolitanus Patriarcha in
canonum collectione titulo XIII. cap. XXIX. hæc
esse prioris Constitutionis sententiam scribit.*

QVI victus est alea, non conuenitur, ac si pe-
cuniam dedit, eam ipse recuperat, ac suc-
cessores a victore, et eius perpetuo heredib. post
triginta quoque annos. Si vero hi repetere eam
nolint: tum quicumq. velit, sed præsertim Pater
eius ciuitatis, vel Defensor eam recuperat, et in
opera vrbis impendit. Cautio quoque propter
aleam præstita inutilis est, ac restituitur. Si quis
vero

vero pro tesseriis, lupinis, aut qua alia reuaturum
minime conuenietur. Habeantque Episcopi licen-
tiam hæc inquirendi cum auxilio Præsidum, et
Patrum, ac Defensorum ciuitatum. Solum vero
ludere licet monobolo siue cursu, contomoni-
bolo siue saltu, Quintano contace, siue iaculis
siue ferro, perichyte, siue palæstra, item equorum
cursu siue fraude, ac dolo. Sed ij, qui locupletio-
res sunt, vno nummo aureo in singulos iactus
deposito ludere possunt. ceteri multo minoris;
plus tamen repetere nequeunt; ac, si datum sit, re-
stituitur. Cuius rei Præsi les curam gerent; decem
librarum auri pœna ijs imponenda, qui ea trans-
grediantur, aut transgredi patiantur.

Posteriorem constit. in hanc sententiam refert.

NE QVE ligneis equis, neque alio genere
aleæ ludere licet ijs exceptis, quæ superiore
constitutione permittuntur. loca quoque, in qui-
bus huiusmodi equis luditur, publica fiant, et
quæ data sint, repetantur; aut si ea nolint repetere,
qui soluerint; per vrbis Præfectum, et Præsides
prouinciarum exigantur, atque addicantur ope-
ribus ciuitatum.

*Horum ludorum interpretationem ex Theodoro Bal-
samone Photij interprete adscripsimus.*

SC I R E oportet monobolon, cursum dici;
cōtomobolon, saltum; Quintanus autem
contax,

tontax, iaculationem significat sine ferro, quod iaculis additur; ita a Quinto quodam appellatā; perichyte, palæstra est; hippicon vero equorum cursus. De equis ligneis magna fuit dubitatio apud auditorium Principis. Erant enim, qui dicerent, esse Ludi genus pueris vlitatum non eque stre, sed cum pro equis hominibus vterentur, ac veherentur. Alij machinam quandam esse dicebant ligneam scalarum quibusdam obliquis erectā, quæ varia intus foramina haberent. Et qui ad eum ludū considerent, quattuor calculos colore varios ex superiore parte scalarum ponētes, inde in inferiore partem demittebant. is vero calculus, qui primum per extremum foramē exiret, victoriam ei, cuius fuerat, parabat. Itaque mihi etiam placet, posteriorem hunc ludum a lege adiecta poena prohibitum fuisse; quod alex speciem habere videretur.

TIT. XX. DE TESTIBVS.

I. *Constitutio Græca desideratur.*

II. SI TIBI.

Epitome Constit. XIII. ex indice Basilicorum.

IN probationibus quinque testibus opus est: nisi adsint instrumenta ad rem oportuna. Si vero ea adsint; tribus testibus contenti sumus.
Quod

Quod si instrumentum tale est, ut pro omnibus sufficiat; forte enim publicum monumentum est: tunc testibus non indigemus. (*Alio capite*) Si quis in monumento, aut contractu testis fuit: cogatur modis omnibus, si causa de eadem re mota sit, testimonium ferre; quamvis alterius fori praescriptionem alleget. Nam, si hoc non dicamus, qui eius testimonio indiget, damnum accipiet.

Epitome constit. xv. ex eodem indice.

HAEC constitutio iubet; ut non solum in criminalibus causis, sed etiam in civilibus quilibet testimonium ferre de ijs, rebus, quæ novit, sacramento præstito cogatur; aut iuret se nihil eorum scire. illis exceptis personis, quæ iure prohibentur, arque etiam illustribus, et qui supra eos sunt, nisi de ea re, sacra forma fiat. Et, si in Regia urbe consistunt; ipsi dicant testimonium: si vero absint; mittantur partium procuratores, coram quibus deponant, quæ nouerint, aut iurent se de ijs nihil scire. Sed certe neque in hoc personarum exceptarum testimonio in scriptis redigendo, neque in alijs depositionibus testium, et comparitionibus quicquam damni testes patiantur.

XVI. SI QVIS TESTIBVS.

**TIT. XXI. DE FIDE INSTRV-
MENTORVM.**

Con?

Constit. xvi. ex lb. xi. Cod. Theodos.

IM P. Iulianus Aug. dixit. Talia instrumenta
tum magnum robur habet: cum in causa fides
eorum ex alijs firmanda non est.

Epitome xxii. constit. ex indice Basilicorum.

SI quis urgeatur in iudicio exhibere instrumen
ta non contra se, sed contra alium quemvis,
quæ utilia sint alijs, ac se excuset, quod vereatur
damnum inde pati: is vero, qui instrumentum
petat exhiberi, dicat eum non damnum passurum, sed
potius pecunias accepisse ab eis, quos impetit, ne
instrumentum exhibeat; aut alia qualibet ratione
se excusare; se vero maxime lædi, si non produca
tur: iubet hæc Constitutio; ut his, qui habet instru
menta, ea proferat, si nihil is ex ea productione
damni passurus est. Si vero re vera lædatur ex edi
tione instrumenti, non cogatur exhibere: cum utilius
sit ei occultare id potius, quam edere. Quod si is,
qui indiget instrumento, confirmaverit, nihil eum
læsum iri: alter sacramentum præbeat, se existi
mare damnum pati iuxta fidem suam, si instru
mentum exhibeat; ideoque se excusare ab exhibi
tione. Ne vero hoc ipsum credatur esse sua læsio,
quod lucrum consequatur ab alio, ne exhibeat;
diligentius iusiurandum præstet, se neque sperare
pecuniam, aliudve quicquam pro non produ
ctione instrumenti, neque habere promissionem

de ea re, neque ob timorem illius, aduersus quem
petatur instrumentum, neque ob eius amicitiam,
recusare exhibitionem: sed quod recta via in suis
facultatibus multum lædatur. Vt enim is, qui pu-
tat se scire de aliqua re, cogitur etiam inuitus te-
stimoniū dicere; neque si ei pecunia promissa sit,
ne dicat, aut contra amicum veniat ad ferendum
testimonium, excusatur: ita neque is, qui instru-
mentum exhibere petatur, siue quod aliquid ec-
perit; siue quod aliquid speret accipere, siue pro-
pter amicitiam eius, qui ex instrumento lædetur;
potest se ab exhibitione excusare. At si quis iuret
se non habere instrumentum, quod petatur: nullo
modo cogendus est id exhibere quod non habet.
Si vero renuat id sacramentum præstare, aut si se
occultet, ne iuret; aut ne exhibeat: omne damnum,
quod ex eo ei, qui indiget instrumēto, obueniet,
de suo restituat. Hæc omnia obtineant tam in
argentariorum scripturis, quam in alijs aliorum
contractibus, quæ quis exhiberi petat, nō solum
contra eos qui ea composuerunt, sed etiam cōtra
alios quosuis. Illi autem cogantur exhibere scri-
pturas, aut instrumenta; qui dicere testimonium
aduersus aliquem coguntur. Nam aduersus eas
personas, aduersus quas quis non dicit testimo-
nium inuitus; nec proferre scripturas, aut instru-
menta, aut alias res cogetur. Certe autem sunt
personæ in iure; quæ non coguntur inuitæ aduer-
sus quasdam alias dicere testimonium: et alia, ad-
uersus

versus, quas dicere non coguntur. Nemini autem liceat alibi cogere instrumenta exhiberi, quam in suo iudicio, ubi controversia agitur; tunc vero sumptibus petentis fieri eorum exhibitionem. Fieri quoque debet ea exhibitio semel tantum. Si vero facta semel editione instrumenti, petat eam iterum fieri, qui eo indiget; si id iudici æquum videatur, iterum exhibeatur instrumentum. Quod si is, qui iam exhibuit, se excusans neget se posse iterum id exhibere, vel quia scriptura deperdita sit, aut aliqua alia ratione non habeat facultatem eam exhibendi; sacramento suo fides ei adhibeatur; neque amplius cogatur id instrumentum exhibere. Hæc autem locum habeant non solum in urbe Regia, sed etiam in alijs locis republicæ.

Sub titulo xxiiii. DE ACTIONE
PIGNERATITIA Haloander notat deesse:
Græcam Seneri et Antonini constitutionem ad Metrodorum propositam Idib. Octob. Apro et Maximo Coss.

Sub titulo xxxiii. DE NAVTICO
FAENORE prima quoque deesse dicitur in veteri quodam Romano libro nisi forte ultima sit proximi tituli De usuris.

II. TRAIECTITIAM.

III. CVM DICAS. et ceteræ.

**TIT. I. DE SPONSALIBVS
ET ARRIS SPONSALICIIS
ET PROXENETICIS.**

Desideratur vel ab ipso Accursio constitutio, que de proxeneticis disposuerit. Cum itaque a nobis quinta a Grecis refertur inuentum sit, quam nos quoque eodem numero habemus; sextam adscribere creauimus. Cuius fortasse et sententia est, quam in indice ordine literarum, et apud Harmenopolim lib. II. I. titulo III. reperimus.

Constitutio est, quæ iubet, ut nuptiarum proxeneta, si fieri possit, omni munere abstineat; modo non aliquam conuentionem inierit. Ac si quid pactus sit; non amplius vicesima dotis, aut donationis propter nuptias petere possit. ut si dos ducentarum librarum auri sit, decem libras exigat. Minus autem, si velit accipere permittitur. Si vero dos cuiuscumque maioris quantitatis sit; non amplius decem libris auri proxeneta accipiat.

TIT. IIII. DE NVPTIIS.

In Grecis paratilis refertur pars sententie xxix. constitutionis, cuius initium est OMNIS; scilicet totius constitutionis sententia refertur constitui. Græca xxxiii. de Episcopali auctoritate.

SCENICA, quæ ab eo genere vitæ liberari desiderat, et ab aliquo magistratu prohibetur: referat Episcopo, ut eius prouidentia ad castam, l.onestamque vitam reuertatur.

TIT.

TIT. IX. DE SECUNDIS
NVPTIIS.*Ex esae paratulis xi. constitutionis senectia pars est.*

IS Qui secundas nuptias cōtrahit, lucra prioris matrimonij propter mortem liberorum habebit, et ab ijs, qui ea ꝑ ossidebunt, vindicabit.

TIT. XVII. DE REPVDIIS.

Epitome Const. xii. ex lib. xxviii. Basilicorum.

SAEP E liberi, qui sub patria potestate sunt, cum suis coniugibus in damnum suorum parentum machinantur, repudium eis mittentes nulla iusta causa mori; sed vt parentes restituant et dotem, quam acceperunt, et donationem ante nuptias, quam pro eis fecerunt; ipsi vero permaneat fortasse etiam soluto matrimonio clam suis coniugibus adherentes. Quamobrem iubet hęc constitutio; vt neque liberi, qui sub patria potestate sunt, neque ij qui sui iuris sunt tam masculi, quam feminæ, possint dissolvere matrimonium cum damno suorum patris vel matris, qui dotes, vel donationes ante nuptias dederunt, aut susceperunt. Sed, vt in constitutione matrimonij expectamus patrū confessum: ita non dissoluantur liberorum nuptiæ sine eorum voluntate. Si vero repudium quoque missum sit sine eorum licetia:

non competat in eos dotis, aut ante nuptias donationis repetitio, siue ipsi ea dederint, siue susceperint. Sed ipse filius, aut filia, qui repudium sine causa miserunt, huic fraudi subiciatur. Absurdū enim est; ut pater sine filij voluntate nequeat dissolvere matrimonium; liberis vero permittatur, minorib. fortasse xxv. annis, et qui ignorant, quid ipsis utile sit, aut qui malo animo erga parentes urantur, ut sine eorum volūate sua matrimonia dirimant.

LIB. VI. TIT. IIII. DE BONIS
LIBERTORVM, ET IVRE
PATRONATVS.

III. *Constitutio Græca vel Accursio teste desideratur, eius sententia ab Iustiano lib. III. institutionum refertur in hæc verba.*

NOSTRA constitutio, quam pro omni natione, Græca lingua compendioso tractatu habito composuimus, ita huilissimo li causam definiuit, ut siquidem libertus, vel liberta minores centenarij sint, id est minus centum aureis habeant substantiam, si enim legi; Papiæ summam interpretari sumus: ut pro mille sestertijs unus aureus cōputetur; nullum locū habeat patronus in eorum successione; si tamen testamentum fecerint. Sin autem intestati decesserint nullo libertorum relicto: tunc patronatus ius, quod erat ex
lego

lege XII. Tabularum, integrum reſeruaui. Cum vero maiores centenarij ſint, ſi heredes, vel bonorum poſſeſſores liberos habeant, ſiue vnum, ſiue plures, cuiuſcumq. ſexus, vel gradus; ad eos ſucceſſiones parentū deduximus, patronis omnibus modis vna cū ſua progenie ſemoris. Sin autem ſine liberis deceſſerint; ſi quidem in teſtati, ad omnem hereditatem patronos, patronaſque vocauimus. Si vero teſtamentum quidem fecerint, patronos autem aut patronas præterierint, cum nullos liberos haberent, vel habentes eos exheredauerint; vel mater, ſiue auus maternus eos præterierint, ita quod non poſſint argui in officioſa eorum teſtamenta: tunc ex noſtra conſtitutione per bonorum poſſeſſionem contra tabulas non dimidiam, vt antea, ſed tertiam partem bonorū liberti conſequantur: vel quod deceſt eis, ex conſtitutione noſtra repleatur, ſi quando minus tertia parte bonorum ſuorū libertus, vel liberta eis reliquerit; ita ſine onere, vt nec liberis liberti, libertæve ex ea parte legata, vel fidei cōmiſſa præſtentur; ſed ad coheredes eorum hoc onus redundet, multis alijs caſibus a nobis in præſata conſtitutione congregatis, quos neceſſarios eſſe ad huiusmodi diſpoſitionem iuris perſpeximus: vt tam patroni, patronaque, quam liberi eorum, necnon qui ex tranſuerſo latere veniunt, vſque ad quintū gradum ad ſucceſſionem libertorū, libertarum ve vocentur, ſicut ex ea conſtitutione intelligen-

dum est; et si eiusdem patroni, vel patronæ, vel duorum, duarumque, pluriumue liberi sint, qui proximior est, ad liberti, vel libertæ vocetur successione; et in capita non in stirpes diuidatur successio: eodem modo et in ijs, qui ex trāsverso latere veniunt, seruando pæne enim consonantia iura ingenuitatis, et libertinitatis in successione, fecimus.

Et alio loco.

CV M Q V E antea fuerat septimo loco bonorum possessio tāquam ex familia, et octauo vnde patroni, patronæque et parētes eorum, vtramque per constitutionem nostram, quam de iure patronatus fecimus, penitus euacuauimus, cū enim ad similitudinem successionis ingenuorum libertinorum successiones posuimus, quas vsque ad quintum gradū tantummodo coartauimus; vt sit aliqua inter ingenuos, et libertinos differentia sufficit eis tam contra tabulas bonorum possessio, quam vnde legitimi, et vnde cognati; ex quibus possunt sua iura vindicare, omni scrupulositate, et inextricabili errore istarū duarum possessionum resoluta.

Idem eodem libro.

NOS nihil perfectissimo iuri deesse cupientes nostra constitutione, quam de iure patronatus humanitate suggerente protulimus, sancimus successionem in adgnatorum hereditatibus non esse eis denegandam: cum satis absurdū erat, quod

quod cognatis a Pratore apertū est, hoc adgnatis esse reclusum: maxime cum in onere quidem tutelarum, et primo gradu deficiente sequens succedit; et quod in onere obtinebat, non erat in lucro permissum.

Et postea.

SED nostra constitutione, quam pro iure patronatus fecimus, quod ius vsque ad nostra tempora satis obscurum, atque nube plenum, et vndique cūctum fuerat; et hoc humanitate suggerente concessimus; ut si quis in seruilī constitutus consortio, liberum vel liberos habuerit, siue ex libera, siue ex seruilis cōdicionis muliere; vel contra seruā mulier ex libero, vel seruo habuerit liberos cuiuscumque sexus; et ad libertatē his peruenientibus ij, qui ex seruilī ventre nati sunt, libertatem meruerint; vel dum mulieres liberae erant, ipsi in seruitute eos habuerint, et postea ad libertatem peruenierint; ut hi omnes ad successionem patris, vel matris veniant, patronatus iure in hac parte sopito. Hos enim liberos non solum in suorum parentū successionem, sed etiam alterum in alterius successionem mutuam vocauimus ex illa lege specialiter eos vocantes: siue soli inueniatur, qui in seruitute nati et postea manu missi sunt; siue vna cum alijs, qui post libertatem parentum concepti sunt; siue ex eodem patre, siue ex adēm matre, siue ex alijs nuptijs ad similitudinem eorū, qui ex iustis nuptijs procreati sunt.

In paratilis quoque reperitur hac sententia.

QVAE domini sui usque ad ipsius mortem concubina fuit, cum legitimam uxorem non haberet; cum liberis suis in libertatem vindicatur: et peculium, quod habuit tum, cum dominus mortuus est, præter legitimam quantitatem retinet, neque habent aduersus eam defuncti liberi, aut heredes, aut cognati ius patronatus.

Ex indice Basilicorum pars eiusdem constitutionis, aut eius epitomes.

VT si quidem minus centum aureorum bona liberti habeant; non vexentur: sed, ut velint, testentur. Sed si intestati, et sine liberis decesserint; patroni succedant. Si vero ultra centum aureos habeant: si filij, vel nepotes, vel pronepotes, vel abnepotes supersint; hi vocentur ad successionem: si sine liberis, et intestati decesserint, patroni vocentur. Si vero hi liberti testati fuerint, qui liberis careant: cogantur tertiam partem bonorum suorum patronis relinquere. Vocantur autem ad intestati successionem descendentes liberi patroni, et ex transuerso latere, si descendentes non extabunt, usque ad quintum gradum. At ad querellam in officio si testamenti liberti, soli patroni, et filij eorum, atque nepotes usque ad quintum gradum admittentur. ex transuerso autem propinqui non possunt contra testamentum petere tertiam partem scriptis extraneis heredibus.

TIT. XXIII. DE TESTAMENTIS.

Post. xxiii. Constitutionem duam Iustiniani Græcæ et constitutiones desidero, quarum lib. ii. institutionum mentio fit.

Quia

QUIA iniuriæ esse putauimus scripturæ ordinem quidem sequi; quod et ipsi antiqui tati vituperandum fuerat visum; sperni autem testatoris voluntatem; per nostram constitutionem et hoc vitium emendauimus: vt liceat et ante heredis institutionem, et inter medias heredum institutiones legatum relinquere, et multo magis libertatem, cuius usus favorabilior est.

Et alio loco.

Legatarijs autem, et fidei commissarijs, quia non iuris inaccessores sunt, et alijs personis eis coniunctis testimonium non denegamus; immo in quadam nostra constitutione et hoc specialiter eis concessimus.

Sub titulo xxv. DE INSTITUTIONIBUS, vel substitutionibus, seu restitutionibus sub conditione factis vi. constitutio Iustiniani in Novis libro desideratur.

VII. GENERALITER.

VIII. SI QVIS.

TIT. XLVIII. DE INCERTIS PERSONIS.

Sub hoc titulo unica constitutio Græca desideratur, que in plura capita diuisa erat, vt Græci interpretes referunt: eius initium fuisse dicunt INCERTVS. A nostris titulus ipse cum proximo Ad S.C. Trebellianum coniunctus est. Huius tamen constitutionis ab Iustiniano ipsius legis auctore mentio fit lib. i. et iii. institutionum.

LE.

LEGARI, inquit, illis solū potest, cum quib.
testamenti factio est. Incertis vero personis
neque legata, neque fideicommissa olim relinqui
concessum erat. Nam ne miles quidem incertæ
personæ poterat relinquere, ut D. Hadrianus re-
scripsit. Incerta autem persona videbatur, quam
incerta opinione animo suo testator subiciebat.
veluti si quis ita dicat: Quicumq. filio meo filiā
suam in matrimonium dederit, ei heres meus illū
fundum dato: Illud quoque quod ijs relinqueba-
tur, qui post testamentum scriptū primi consules
designati essent; æque incertæ personæ legari vi-
debatur, et deniq. multæ aliæ huiusmodi species
sunt. Libertas quoque incertæ personæ non vi-
debatur posse dari: quia placebat nominatim ser-
uos liberari. Sub certa vero demonstratione, id
est ex certis personis incertæ personæ recte lega-
batur, vel uti, Ex cognatis meis, qui nunc sunt,
si quis filiā meam uxorem duxerit, ei heres meus
illam rem dato. Incertis autem personis legata,
vel fidei commissa relicta, et per errorem soluta,
repeti non posse, sacris constitutionibus cautum
erat. Postumo quoque alieno inutiliter antea le-
gabatur, est autem alienus postumus, qui natus,
inter suos heres testatori futurus non est, ideoq.
ex emancipato filio conceptus nepos, extraneus
erat postumus auo. Sed nec huiusmodi species
penitus est sine iusta emendatione relicta: cum in
nostro Codice constitutio posita sit, per quam et
huic

huic parti medemur, nō solum in hereditatibus, sed etiam in legatis, et fidei commissis. quod euidenter ex ipsius constitutionis lectione clarescit. Tutor autem nec per nostram constitutionem incertus dari debet: quia certo iudicio debet quis pro tutela suae posteritati cauere. Postumus autē alienus heres institui et antea poterat, et nunc potest; nisi in utero eius sit, quae iure nostro vxor esse non potest.

Idem sub titulo de bonorum possessionibus.

SI alienus inquit, postumus heres fuerit institutus; quamuis hereditatem iure ciuili adire non poterat, cum institutio non valebat: honoratio tamē iure bonorum possessor efficiebatur, videlicet cum a Praetore adiunabatur. Sed et is a nostra cōstitutione hodie recte heres instituitur, quasi et iure ciuili non incognitus.

VIII. Capite huius constitutionis refertur a Graeco haec sententia.

POTEST quis legarum, vel hereditatem ecclesiae relinquere.

Et alio loco.

VALET quod relinquitur licito collegio, aut corpori; vt puta senatoribus, aut cunctis, aut apparitionibus, aut medicis, aut praepetoribus.

aut aduocatis, aut militibus, aut artificibus, aut sacerdotibus, aut alijs personis. Partes autem æquis portionibus singuli capiunt, quæ tempore mortis in eorum numero reperiuntur; nisi nominatim testator partes tribuerit.

In calce eiusdem constitutionis.

Siquid præsens, aut annuum relictum sit pietatis causa ecclesijs, aut xenonibus, aut ptochijs, aut pijs locis, aut clero, aut ad captiuos redimendos, aut ipsis pauperibus siue captiuis: defuncti voluntas seruanda est.

TIT. XLIX. AD S. C.

TREBELLIANVM.

Vereor, ne non sub hoc titulo desit Iustiniani constitutio, qua Pagasiani. S. C. vires in Trebellianum transferantur. Quod significare videtur lib. ii. institutionum, et in Græca et Latina constitutione, quam sub titulo de vetere iure rettulimus, item Nouella i.

Sub titulo LXI. DE BONIS, que liberis videntur tres constitutiones deesse. Namque xi. constitutionem referri a Græcis scio, nisi mendum in eorū libris sit.

LIB. VII. TIT. XI. QVI MANV
MITTERE NON POSSVNT.

Sub hoc titulo viii. constitutionem Iustiniani desidero, de qua in Institutionibus ita scriptum est.

CVM

DE AEDIFICIIS PRIVATIS. 245

CVM libertas inestimabilis res sit, et propter hoc ante vicessimū ætatis annum antiquitas libertatem seruo dare prohibebat: ideo nos mediam quodammodo viam eligentes non aliter minori x. annis libertatem in testamento dare seruo suo concedimus, nisi xvii. annum impleuerit, et xviii. attigerit. Cum enim antiquitas huiusmodi ætati et pro alijs postulare concesserit; cur non etiā sui iudicii stabilitas ita eos adiuuare credatur, vt ad libertatem dandam seruis suis possint peruenire?

LIB. VIII. TIT. X. DE AEDIFICIIS PRIVATIS.

XII. IMP. CAES. ZENO. PIVS.
VICTOR. TRIVMPHATOR
*MAX. semper Augustus Adamantio Pres.
urbis.*

ET iudiciorum pace frui, et a bellis externis abstinere nostros subditos cupientes; admonere singulos curauimus; cur hanc quoque constitutionem fecerimus; qua dilucide ostenditur, quid tua nos recte Magnificencia docuit, quidque nos ipsi provide definiuimus; vt difficultas omnis dissoluta sit. Atque in ea parum discedentes ab civilibus, nostræ Reipub. verbis, vtimur his, quæ in vulgus nota sunt; vt quisquis in hanc legem inciderit, non alio interprete ad ipsius vsum indigeat.

TIT. I. DE SPONSALIBVS
ET ARRIS SPONSALICIIS
ET PROXENETICIS.

Desideratur vel ab ipso Accursio constitutio, que de proxeneticis disposuerit. Cum itaque a nobis quintā a Grecis referri inuentum sit, quam nos quoque eodem numero habemus, sextam ac si arari credidimus. Cuius fortasse ea sententia est, quam in indice ordine literarū, et apud Harmenopolim lib. III. titulo III. reperimus.

Constitutio est, quæ iubet, ut nuptiarum proxeneta, si fieri possit, omni munere abstinere; modo non aliquam conuentionem inierit. Ac si quid pactus sit; non amplius vicesima dotis, aut donationis propter nuptias petere possit. ut si dos ducentarum librarum auri sit, decem libras exigat. Minus autē, si velit accipere permittitur. Si vero dos cuiuscumque maioris quantitatis sit; nō amplius decem libris auri proxeneta accipiat.

TIT. IIII. DE NVPTIIS.

In Grecis paratilis refertur pars sententie XXIX. constitutionis, cuius initium est OMNIS; seu totius constitutionis sententia refertur constitui. Græca xxxiii. de Episcopali auctoritate.

SCENICA, quæ ab eo genere vitæ liberari desiderat, et ab aliquo magistratu prohibetur; referat Episcopo, ut eius prouidentia ad castam, honestamque vitam reuertatur.

TIT.

TIT. IX. DE SECVNDIS
NVPTIIS.*Ex eisq̃ paratilis xi. constitutionis semētia pars est.*

IS Qui secundas nuptias cōtrahit, lucra prioris
matrimonij propter mortem liberorum habe
bit, et ab ijs, qui ea p̃ossidebunt, vindicabit.

TIT. XVII. DE REPVDIIS.

Epitome Constit. xii. ex lib. xxviii. Basilicorum.

SAEP E liberi, qui sub patria potestate sunt,
cum suis coniugibus in damnum suorum pa
rentum machinantur, repudium eis mittentes
nulla iusta causa mori; sed vt parentes restituant
et dotem, quam acceperunt, et donationem ante
nuptias, quam pro eis fecerunt; ipsi vero perma
neat fortasse etiam soluto matrimonio clam suis
coniugibus adherentes. Quamobrem iubet hęc
constitutio; vt neque liberi, qui sub patria pote
state sunt, neque ij qui sui iuris sunt tam masculi,
quam feminę, possint dissolvere matrimonium
cum damno suorum patris vel matris, qui dotes,
vel donationes ante nuptias dederunt, aut susce
perunt. Sed, vt in constitutione matrimonij ex
pectamus patrū consensum: ita non dissoluantur
liberorum nuptię sine eorum voluntate. Si vero
repudium quoque missum sit sine eorum licētia:

I 3 non

non competat in eos dotis, aut ante nuptias donationis repetitio, siue ipsi ea dederint, siue susceperint. Sed ipse filius, aut filia, qui repudium sine causa miserunt, huic fraudi subiciatur. Absurdum enim est; ut pater sine filij voluntate nequeat dissolvere matrimonium; liberis vero permittatur, minoribus fortasse xxv. annis, et qui ignorant, quid ipsis utile sit, aut qui malo animo erga parentes vivant, ut sine eorum voluntate sua matrimonia dirimant.

LIB. VI. TIT. IIII. DE BONIS
LIBERTORVM, ET IVRE
PATRONATVS.

*III. Constitutio Græca vel Accursio teste desideratur,
eius sententia ab Iustiano lib. III. institutionum
refertur in hæc verba.*

NOSTRA constitutio, quam pro omni natione, Græca lingua compendioso tractatu habito composuimus, ita humilissimo li causam definiuit, ut siquidem libertus, vel liberta minores centenarius sint, id est minus centum aureis habeant sub statim, sicut in legi; Papiæ summam interpretari sumus: ut pro mille sestertijs unus aureus computetur; nullum locum habeat patronus in eorum successione; si tamen testamentum fecerint. Sin autem intestati decesserint nullo libertorum relicto: tunc patronatus ius, quod erat ex
lego

lege XII Tabularum, integrum reſeruauit. Cum vero maiores centenarijs ſint, ſi hères, vel bonorum poſſeſſores liberos habeant, ſiue vnum, ſiue plures, cuiuſcumq. ſexus, vel gradus; ad eos ſucceſſiones parentũ deduximus, patronis omnibus modis vna cū ſua progenie ſenoris. Sin autem ſine liberis deceſſerint: ſi quidem teſtati, ad omnem hereditatem patronos, patronasque vocauimus. Si vero teſtamentum quidem fecerint, patronos autem aut patronas præterierint, cum nullos liberos haberent, vel habentes eos exheredauerint; vel mater, ſiue auus maternus eos præterierint, ita quod non poſſint argui in officioſa eorum teſtamenta: tunc ex noſtra conſtitutione per bonorum poſſeſſionem contra tabulas non dimidiam, vt antea, ſed tertiam partem bonorũ liberti conſequantur: vel quod deſt eis, ex conſtitutione noſtra repleatur, ſi quando minus tertia parte bonorum ſuorũ libertus, vel liberta eis reliquerit; ita ſine onere, vt nec liberis liberti, libertæve ex ea parte legata, vel fideiçomiſſa præſtentur; ſed ad coheredes eorum hoc onus redundet, multis alijs caſibus a nobis in præſata conſtitutione congregatis, quos neceſſarios eſſe ad huiusmodi diſpoſitionem iuris perſpeximus: vt tam patroni, patronæque, quam liberi eorum, necnon qui ex tranſuerſo latere veniunt, vſque ad quintũ gradum ad ſucceſſionem libertorũ, libertarumve vocentur, ſicut ex ea conſtitutione intelligen-

quod cognatis a Prætorè apertū est, hoc adgnatis esse reclusum: maxime cum in onere quidem tutelarum, et primo gradu deficiente sequens succedit; et quod in onere obtinebat, non erat in lucro permissum.

Et postea.

SED nostra constitutione, quam pro iure patronatus fecimus, quod ius vsque ad nostra tempora satis obscurum, atque nube plenum, et vndique cūsum fuerat, et hoc humanitate suggerente concessimus; ut si quis in seruilī constitutus consortio, liberum vel liberos habuerit, siue ex libera, siue ex seruilis cōditionis muliere; vel contra seruā mulier ex libero, vel seruo habuerit liberos cuiuscumque sexus; et ad libertatē his peruenientibus ij, qui ex seruilī ventris nati sunt, libertatem meruerint, vel dum mulieres liberae erant, ipsi in seruitute eos habuerint, et postea ad libertatem peruenierint; ut hi omnes ad successionem patris, vel matris veniant, patronatus iure in hac parte sopito. Hos enim liberos non solum in suorum parentū successionem, sed etiam alterum in alterius successionem mutuam vocauimus ex illa lege specialiter eos vocantes: siue soli inueniatur, qui in seruitute nati et postea manu missi sunt: siue vna cum alijs, qui post libertatem parentum concepti sunt: siue ex eodem patre, siue ex eadem matre, siue ex alijs nuptijs ad similitudinem eorū, qui ex iustis nuptijs procreati sunt.

In paratilis quoque reperitur hac sententia.

QVAE domini sui vsq. ad ipsius mortem concubina fuit, cum legitimam uxorem nō haberet; cum liberis suis in libertatem vindicatur: et peculium, quod habuit tum, cum dominus mortuus est, prater legitimam quantitatem retinet, neque habent aduersus eam defuncti liberi, aut heredes, aut cognati ius patronatus.

Ex indice Basilicorum pars eiusdem constitutionis, aut eius epitomes.

VT si quidem minus centum aureorum bona liberti habeant; non vexentur: sed, ut velint, testetur. Sed si intestati, et sine liberis decesserint; patroni succedant. Si vero vltra centum aureos habeant: si filij, vel nepotes, vel pronepotes, vel abnepotes supersint; hi vocentur ad successionē: si sine liberis, et intestati decesserint, patroni vocentur. Si vero hi liberti testati fuerint, qui liberis careant: cogantur tercia partem bonorum suorum patronis relinquere. Vocantur autem ad intestati successionem descendentes liberi patroni, et ex transuerso latere, si descendentes non extabunt, vsque ad quintum gradum. At ad querellam in officio si testamenti liberti, soli patroni, et filij eorum, atque nepotes vsque ad quintum gradum admittentur. ex transuerso autē propinqui non possunt contra testamentū petere tertiam partem scriptis extraneis heredibus.

TIT. XXIII. DE TESTAMENTIS.

Post hanc Constitutionem duarum Iustiniani Graciani constitutiones desidero, quarum lib. II. institutionum mentio fit.

Quia

QUIA incivile esse putavimus scripturæ ordinem quidem sequi; quod et ipsi antiquitati vituperandum fuerat visum; sperni autem testatoris voluntatem; per nostram constitutionem et hoc vitium emendavimus: ut liceat et ante heredis institutionem, et inter medias heredum institutiones legatum relinquere, et multo magis libertatem, cuius usus favorabilior est.

Et alio loco.

LEGATARIJS autem, et fidei commissarijs, quia non iuris inaccessores sunt, et alijs personis eis coniunctis testimonium non denegamus; immo in quadam nostra constitutione et hoc specialiter eis concessimus.

Sub titulo xxv. DE INSTITUTIONIBVS, vel substitutionibus, seu restitutionibus sub conditione factis vi. constitutio Iustiniani in Novis libro desideratur.

VII. GENERALITER.

VIII. SI QVIS.

TIT. XLVIII. DE INCERTIS PERSONIS.

Sub hoc titulo unica constitutio Græcæ desideratur, que in plura capita divisa erat, ut Græci interpretes referunt; eius initium fuisse dicunt INCERTVS. A nostris titulis ipse cum proximo Ad S.C. Trebellianum coniunctus est. Huius tamen constitutionis ab Iustiniano ipse legis auctor mentio fit lib. ii. et iii. in constitutionum.

LE.

LEGARI, inquit, illis solū potest, cum quib.
testamenti factio est. Incertis vero personis
neque legata, neque fidei cōmissa olim relinqui
concessum erat. Nam ne miles quidem incertæ
personæ poterat relinquere, ut D. Hadrianus re-
scripsit. Incerta autem persona videbatur, quam
incerta opinione animo suo testator subiciebat.
veluti si quis ita dicat: Quicumq. filio meo filiā
suam in matrimonium dederit, ei heres meus illū
fundum dato: Illud quoque quod ijs relinqueba-
tur, qui post testamentum scriptū primi consules
designati essent; æque incertæ personæ legari vi-
debatur, et deniq. multæ aliæ huiusmodi species
sunt. Libertas quoque incertæ personæ non vi-
debatur posse dari: quia placebat nominatim ser-
uos liberari. Sub certa vero demonstratione, id
est ex certis personis incertæ personæ recte lega-
batur, vel uti, Ex cognatis meis, qui nunc sunt,
si quis filiā meam uxorem duxerit, ei heres meus
illam rem dato. Incertis autem personis legata,
vel fidei commissa relicta, et per errorem soluta,
repeti non posse, sacris constitutionibus cautum
erat. Postumo quoque alieno inutiliter antea le-
gabatur, est autem alienus postumus, qui natus,
inter suos heres testatori futurus non est, ideoq.
ex emancipato filio conceptus nepos, extraneus
erat postumus auo. Sed nec huiusmodi species
penitus est sine iusta emendatione relicta: cum in
nostro Codice constitutio posita sit, per quam et
huic

huic parti medemur, nō solum in hereditatibus,
sed etiam in legatis, et fidei commissis. quod eui-
dēter ex ipsius constitutionis lectione clarescit.
Tutor autem nec per nostram constitutionem
in certus dari debet: quia certo iudicio debet quis
pro tutela suae posteritati cauere. Postumus autē
alienus heres institui et antea poterat, et nunc po-
test; nisi in utero eius sit, quae iure nostro vxor
esse non potest.

Idem sub titulo de bonorum possessionibus.

SI alienus inquit, postumus heres fuerit insti-
tutus; quamuis hereditatem iure ciuili adire
non poterat, cum institutio non valebat: hono-
ratio tamē iure bonorum possessor efficiebatur,
videlicet cum a Praetore adiunabatur. Sed et is a
nostra cōstitutione hodie recte heres instituitur,
quasi et iure ciuili non incognitus.

*VIII. Capite huius constitutionis refertur
a Graecis haec sententia.*

POTEST quis legatum, vel hereditatem ec-
clesiae relinquere.

Et alio loco.

VALET quod relinquitur licito collegio,
aut corpori; vt puta senatoribus, aut curi,
aut apparitoribus, aut medicis, aut praepositoribus.

aut

DE AEDIFICIIS PRIVATIS. 245

CVM libertas inestimabilis res sit, et propter hoc ante vicesimū ætatis annum antiquitas libertatem seruo dare prohibebat: ideo nos mediam quodammodo viam eligentes non aliter minori x. annis libertatem in testamento dare seruo suo concedimus, nisi xv. annum impleverit, et xviii. attigerit. Cum enim antiquitas huiusmodi ætati et pro alijs postulare concesserit; cur non etiā sui iudicii stabilitas ita eos adiuuare credatur, vt ad libertatem dandam seruis suis possint peruenire?

LIB. VIII. TIT. X. DE AEDIFICIIS PRIVATIS.

XII. IMP. CAES. ZENO. TIUS.
VICTOR. TRIVMPHATOR
MAX. semper Augustus Adamantio Pres.
urbis.

ET iudiciorum pace frui, et a bellis externis abstinere nostros subditos cupientes; admonere singulos curauimus; cur hanc quoque constitutionem fecerimus; qua dilucide ostenditur, quid tua nos recte Magnificencia docuit, quidque nos ipsi provide definiuimus; vt difficultas omnis dissoluta sit. Atque in ea parum discedentes ab ciuilibus, nostræ Reipub. verbis, vtimur his, quæ in vulgus nota sunt; vt quisquis in hanc legem inciderit, non alio interprete ad ipsius vsum indigeat.

digeat. Nouimus itaque ex ijs, quæ a tua Magnitudine suggesta sunt, sacram illam constitutionem immortalis recordationis Leonis patris nostri, quâ de ijs tulit, qui in hac inclita vrbe ædificare volebant; ambigua esse aliqua ex parte scriptam videri, ob prauorum hominum iniquas interpretationes. Nos vero iubemus; vt qui domos suas renouant, nullo pacto veterem formam transgrediantur: vt ne, qui ædificant, lumen auferant, aut prospectum vicinis præter id, quod antea fuerat constitutum. Neque tamen adjicimus, idẽ seruari oportere; si is, qui ædificat, ius aliquod habet, quod ei ex conuentione, aut promissione competat; quo permittatur mutare, si velit, veterem formam: etenim sancimus; vt si pactione, aut stipulatione ædificans iuuatur; licere ei secundum conuentionis, aut promissionis vires ædificare; quamuis vicini, quibus obstat conuentio, ex eo lædi videantur. Sed et cum ea constitutione dicitur, vt duodecim pedum spatium inter suum, et vicini ædificiũ relinquere eum oporteat, qui velit ædificare: ei interuallo plus minusve adiectum est; vnde maior incertitudo orta fuit. neque enim dubijs rebus res dubias decidere oportet. Iubemus autem aperte, vt duodecim pedes intersint inter vtrumque ædificiũ initio sumpto ab extremis fundamentis, et ad vltimam ædificij altitudinem eodem spatio obseruado, atque ei, qui hoc demum obseruauerit, liceat opus extollere in
quan-

quantam velit altitudinem, fenestrasque tam eas, quibus prospiciatur, quam eas, quæ lumē admittant, secundū sacræ legis obseruationem aperire; siue nouam domum fabricari velit; siue veterem renouet; siue igne consumptam ædificet. Neque tamen ex hoc interuallo liceat vicino rectū prospectum maris auferre, non obliquum ex aliquo ædium latere; cum vicinus intra domū aut stans, aut sedēs prospicere potest, neque se aliquorsum conuertit, vt capiet maris prospectum. Hortorū vero, et arborum prospectus neq. priori lege, neq. hac ipsa circum scribitur: neque enim decet huiusmodi seruitutem in eis locum habere. Nemini autem fas sit, dū ædificat, ad angiportus, aut vias, quæ latiores xii. pedibus sunt: eā de causa adimere viæ, aut angiportui partem, et suæ domui applicare. Neque enim lædere volumus, quæ iuris publici sunt, eaquæ ædificantibus addicere, cum xii. pedum interuallū definiuimus inter ædificia: sed vt non esset angustius interuallum; ac si quid plus esset, apud eum consistere sinimus, qui id obtineret; neque de minimi permisimus: vt ciuitati sua iura conseruentur. Si vero vetus ædificium, et antiqua eius forma talis sit; vt angustius interuallum xii. pedibus sit inter vtramque domum: non liceat præter veterem formam aut ædificium erigere, aut fenestras aperire, nisi x. pedes intersint. eo enim casu prospectus causa, quæ antea nō fuerint, non poterit; luminis gratia aperire poterit

K altiores

altiores fenestras sex pedibus a solo. Neque verum ad miniculum, quod $\psi\delta\delta\delta\pi\alpha\tau\omicron\upsilon$ dicitur, suæ domi facere quisquā audeat, et lumen admittentes fenestras supra illam sex pedum altitudinis mensuram aperiat; quo legi fraus fiat. Id enim si liceat, lumini seruientes fenestræ, propter id ad miniculum prospectui erunt accommodatæ; et vicinos lædent, quod fieri prohibemus; minime tamen auferendo, quod ex conuentione, aut stipulatione auxilium competit, si modo id cuiquā comperierit. Iam vero cum priori lege iubeatur, ut liceat ad cētum pedes eas domos tringere, quæ prius igne consumptæ fuerunt, quamuis in maris prospectu aliquis laederetur: hanc quoque difficultatem tollendo sancimus hoc ipsum locum habere tam in cōbustis ædibus, quam in ijs, quæ renouatæ sunt, aut quæ antea quidem non erāt, sed nunc primum ædificātur; aut etiam in ijs, quæ ab igne nihil damni passæ sunt, sed ob vetustatē, aut ob aliam causam dirutæ sunt. Ut in quocumque genere ædificij centum pedum intervallum sit inter id, et loca, cum quit us lis est, ac sine prohibitione opus fiat, quamuis alterius domui in maris prospectu officiat. At cum ex colinis solū prospicitur, aut ex latrinis, aut ex alijs secessibus, aut ex scalis, siue ex ponticulis, quibus ad transeundū vtantur, aut ex ijs locis, quæ veteres $\beta\alpha\sigma\epsilon\gamma\iota\alpha$ appellabant: officii potest, et si intra centum pedes ædificetur, quā ius tantū pedū xii. intervallū sit.

Hæc

Hæc vero obseruanda esse sancimus, quoties nulla conuentio sit, ex qua aliter ædificari permittatur. Nam qui ex pacto vicinorum ædificant, conuentioni tantum satisfaciunt; et vel non derelicto interuallo iuxta pactiõnem extollere eis ædificia permittimus; et si alij lædantur in maris prospectu, tam qui contraxerunt, quam qui eas domos ab eis acceperunt. Etenim iura, quæ perfecte aliquibus ex conuentione comperunt, non decet ea generalibus legibus abrogari. Hoc amplius sancimus; vt solaria post hanc legem non ex tignis tantum, atque asseribus fiât; sed in eam formam, qua ea, quæ Romana dicuntur, construuntur. Sitque decem pedum interuallum inter duo solaria, quæ aduersa inter se sint. Quod si propter angustiam loci fieri id nequeat; aliorum solaria conuertantur. Si vero ipse angiportus non latior decem pedibus sit; nemo instituat ex aliqua parte solaria, siue mæniana ædificare; et quæ recte facta sunt, abesse iubemus a solo xv. pedum interuallo in altitudinem, nullo vero pacto ad eorum perpendicularum lapideæ, aut lignæ columnæ in solo statuantur, aut parietes fiant; vt ne aër ijs, qui subtus consistunt; adimatur; neue ex eo angustior angiportus fiat, ac publica via. Item prohibemus scalas, quæ ab solo angiportus ducant ad solaria: vt ex tutiori ædificio, et ex non ita coniunctis solarijs leuiora, et magis rara cõtingant vrbi et dominijs, quæ deus auertat, incendia: quæ ita multo

quoq. facilius extinguuntur. Sin autem aduersus constitutionem nostram solarium fiat, aut scalar: non solum id, quod factum est, excindatur; sed ædium etiam dominus decem auri libras multæ nomine soluet; et architectus, aut opifex, qui opus instituit, totidem. opifex quoque, qui opus fecit, et soluendo non est propter paupertatem, corpore plectetur, et verberibus cæsus ex vrbe eicietur. Ad hæc iubemus nemini licere plures deinceps columnas in porticibus publicis constitutas a miliario ad capitoliū occludere ædificijs, sed asscribis tantū, aut alijs rebus inter columnas constitutis. At ramen hæc ædificia non excedant cum ipsis parietibus erga viam publicam sex pedum latitudinem, altitudinem autem septem pedum. At qui omnino post quartam quamque columnam transiit, liber a porticibus in viam relinquatur. Exornentur autem hæc ædificia, siue officinæ marmoribus extrinsecus; vt et pulchriorem urbem efficiant, et transeuntes delectentur. Quæ vero in alijs partibus vrbis inter columnas tabernæ fiunt, quemadmodum Magnificentie tuæ conuenire videbitur, eadē mensura, et modo ædificari sancimus, æquitate videlicet omnibus seruata; ne quod alijs permittitur, alijs prohibeatur. Illud sane constituimus: ne calumniantium fraudes modestos homines lædant. Namq. multi inuidiæ potius, quam damni causa litē ædificare volentibus parantes, suis dilationibus causam

præ-

præbent, vt qui cœperat ædificare, cum postea
damni prætextu prohibeatur, imperfectum opus
cogatur derelinquere: et in iudicium adductus
pecuniam, ex qua construere domum sperabat,
in litibus consumat; quodque in maxime absurdum
est, post sententiam victricem consecutam; in so-
lubilibus adhuc quibusdam vinculis implicetur;
eo, qui prohibuit ædificari, occasione appellatio-
nis tempora solita exspectante, et se impedimēto
operi fuisse cum vicini calamitate gaudente. Iu-
bemus igitur, vt in his casibus, si remissio data sit
aduersus nuntiationem ab eo, qui causam cogno-
uit; vna cum relatione ab ipso iudice data, aut
forma conscripta, et non obseruato tempore, li-
ceat victori, et superato aut simul, aut perse in-
gredi iudicium tuæ Magnitudinis, et aduersario,
si absit, vt solet, vocato illam iudicis dati senten-
tiam ostēdere: vt omi dilatione præcisa legitimus
finis causæ imponatur; neque hieme forte præ-
sente, aut aduentante, dum expectant longa di-
lationum tempora, is, qui ædificare volebat, neq.
iure prohibeatur, damnum patiatur graue. Simi-
li modo, si quis in eadem causa prouocare volue-
rit, incusans ea, quæ a Magnificētia tua decreta
sunt, statim Consultatio fiat; et concedatur ipsi,
atque victori; vt de ea sententia, vt consuetū est,
in sacro nostro palatio sine vlla dilatione cogno-
scatur. Nouerint autem omnes, qui prohibent
ædificātes, se, si victi sint, et omne damnum, quod

euenit, soluturos, et materiae aestimationem, quae
 corrupta esse videbitur, aut deterior facta iudicij
 tempore. Illi vero, qui non iure aedificare coepe-
 runt, si victi fuerint, et damnum opus prohibenti
 praestabunt, qui causam dicere his de rebus coa-
 ctus est. Omnem sane huiusmodi controuersiam
 tantum ex responso iudicij tuae Magnitudinis iu-
 dicari iubemus. neque alius quisquam glorioso-
 rum magistratuum audiat hanc causam. neue quis
 reus in ea militiae utatur, aut fori praescriptione;
 quo minus iudicetur, aut condemnetur ad damna
 praestanda, quae gloriosiss. Praefecti urbis senten-
 tia, aut iudicis ab eo dati praestare iussus est. Sed ex
 actionem condemnatus pariatur per officium tuae
 Magnificentiae; neque quisquam hac in re praes-
 criptionem fori obiciat. Tua vero Magnitudo
 provideat; ne quis opifex, aut artifex, qui opus
 inchoauerit, id imperfectum relinquat: sed cum,
 qui id inchoauerit, ac mercedem acceperit, cogat
 opus perficere, aut praestare damnum, quod ex ea
 re euenerit domino aedificij, et quod passus est
 ob opus imperfectum. Sed si forte pauper sit ille,
 qui ita deliquit; verberibus caesus in exilium extra
 urbem mittatur. Neque vero alius eiusdem atti-
 ficij prohibeatur, quod ab alio coeptum est, per-
 ficere. quod scimus ausos fuisse quosdam archi-
 rectos aduersus dominos aedificiorum: ut neque
 ipsi explerent, quae coeperant aedificare, neque alios
 eadem opera perficere paterentur: sed potius, ut
 graue

DE ADOPTIONIBVS.

151

grave inde damnum sentirent, qui ædificabant, operam dabant. Itaque qui recusauerit, quod ab alio cœptū est, perficere ob eam tantum causam, quod alius id cœperit: ipse quoque idem iudiciū patietur, quod is, qui opus imperfectum dereliquit.

XIII. CVM DVBITARETVR.

XIIII. DE OPERIS NOVI.

TIT. XI. DE OPERIBVS PVLICIS.

Epitome constit. 111. ex indice Basilicorum.

NEQVE monachus, neque alius quisquam in loco publico, aut in eo, vbi spectaculum agitur, crucem, aut sanctas reliquias statuatur.

IIII. PRAETORIA.

TIT. XLVII. DE ADO- PTIONIBVS.

Pars epitomes constit. XII. ex indice Basilicorum.

NE etiam a peregrinis, qui extra urbem Romanam habitant, fratres per adoptionem constituantur. Quod si quis vt frater heres relictus testamento est, amittat hereditatem. Adoptio enim naturam imiteretur oportet: atqui nemo fratrem sibi procreat.

K 4 LLB.

DE CVSTODIA REORVM.

VI. constitutio, cuius initium erat NEMINEM.

refertur a Grecis eadem, ut arbitror, quæ xxii.

De Episcopali audientia Iustiniani ad Menam

P. P. Græca relata est. Huius autem epitomes pars refertur his verbis.

RELIGIOSISSIMVS cuiusque regionis Episcopus aliquo vnius cuiusque hebdomadis die quarta puta, aut sexta feria carceres diligenter perscrutetur.

Ex indice Basilicorum pars eiusdem constitutionis, aut eius epitomes, cuius verba postea repeti libro lx. titulo xxxv. cap. xxi. et xxii. Basilicorum. et animaduerti partem priorem esse epitomen constit. v. Latine. Græca epitomes initium est NEMINEM.

QVI carcere tenetur, non multo tempore in custodia maneat. Oporter enim eū aut cito absolui, aut cito puniri. Iubemus igitur Cōmentariensem, posteaquam iniectus quis est in custodiam, singulis diebus vsque ad trigesimum cuiusque diem proferre magistratui indicem inclusorum, in quo qualitas etiam delictorum contineatur. Si vero hæc facta non sint: cohors quidem viginti libris auri multetur, magistratus autem cadat a dignitate, et decem auri libras nostris thesauris inferat. NEMINEM oportet custodiæ tradi,

tradi, sine iussione magnorum magistratuum,
 aut Defensorum eorundem locorum. Episcopus
 vero debet quarta vel sexta feria inquirere, qua
 de causa singuli inclusi sint. Et si quidē serui sint,
 intra viginti dies educantur; et castigati, si domi-
 nos habuerint, eis tradantur; aut si domini non
 appareant, abire permittantur. Si vero liberi fue-
 rint: re seditionis statim iudicetur, si alia de causa
 detinentur; fideiussores dent. Si eos non habeant;
 et de crimine accusentur nō (capitali nec) cædis;
 cito iudicentur. Si capitale crimen est: intra trigin-
 ta dies iudicentur. Quod si res indiget maiore di-
 latione; et victus nō præbeat causam: dimittatur
 cum cautione iuratoria; ita vt sententia eo quoque
 absente in eū feratur. Si vero de eadē accusetur;
 si quidem ex relatione publicorum accusatorū;
 intra sex menses iudicetur, scituris eisdem, si falsa
 detulerint, eadē poenam subituros esse. Si vero
 quis (ab alijs accusatus) reus scriptus sit; datis
 fideiussorib. liberetur. Si non habeat fideiussores:
 maneat in vinculis, et iudiciū intra annum finem
 accipiat. Quod si contra eum præsumptio fuerit,
 quod obnoxius sit: maneat in custodia, quo ad
 causa terminetur. Si vero sententia de custodijs
 lata sit, siue in rem, siue in personam; exequatur.

Additur in Basilicis.

SI pecuniaria poena sit, facultas conceditur bo-
 nis cedendi. Episcopi moneāt Præsides, vt hæc

K s ser-

seruent, alioquin ipsi, et eorum officium decem libras inferent; et Episcopis liceat negligentiam Præsidum Principi deferre.

Ex Eustathio pars epitomes eiusdem constitutionis.

IN causis pecuniarijs, qui non potest præbere fideiussores, non debet ultra triginta dies in custodia manere. Sed si opus est maiore dilatione, sub cautione iuratoria dimittatur.

Alio loco.

SI ex relatione publicarum personarum propter eandem aliqui detineantur: non oportet eos fideiussoribus committere; sed in custodia teneri non ultra sex menses, intra quos causa terminetur. Quod si a priuatis accusantur, sub legitima videlicet inscriptione; fideiussores dare debent, aut annum in custodia manere, quo ad causa finem accipiat.

TIT. V. DE PRIVATIS CAR- CERIBVS INHIBENDIS.

II. constitutio, cuius initium PRIVATOS, similis ni fallor, XXIII. De Episcopali audientia in hanc sententiam refertur.

SI quis in priuatum carcerem missus sit; prouidentia religiosissimi Episcopi inde statim auferatur. Significare quoque videtur hæc constitutio, ut si id negligatur; oporteat Episcopum Comiti Rerum Priuatarum referre. Namque additur; qui non fecerint, non solum de omnibus bonis, sed de ipsa etiam salute periclitaturos.

Ex

*Ex Theodoro Hermopolita episcopo eiusdem
constitutionis.*

HAEC lex neminem priuatum vult carcerem habere proprium. Sed eum, qui habeat in aliquem paratum, cogit adire magistratus; eis enim permittentibus iure habere carcerem poterit. Si id negligens aduersarium in carcerem priuatum immittat; non impunitus euadet. Sed poenae subiacebit; et tot dies in publica custodia manebit, quot aduersarium in priuato carcere tenuit; et cuiuscumque fortunae fuerit, amissione eius, et actionis in personam, quam vinxit plectetur. Habeant etiam potestatem Episcopi educendi e carceribus priuatis inclusos, et prouinciarum Praefiles in eorum prouincijs. Quod si facere neglexerint; sacrilegij crimine ipsi Praefides, et eorum primi apparitores subiciantur.

Sub titulo VI. SI REVS VEL ACCVSATOR MORTVVS FVERIT.

i. constitutio Graeca in Norico, et in veteri quodam libro desideratur; in alio tamen libro ante titulum deesse constitutionem notabatur. Fieri tamen potest, ut utroque loco desit. Nam et video lib. lx. Basilicorum titulo lvi, ante constitutiones, quae sub hoc titulo sunt, esse vnius constitutionis hanc sententiam. Si miles deserit militie decesserit, soluitur crimen.

Sub titulo VII. AD LEGEM Iuliani Maiestatis. non dubito vi. constitutionem desiderari, in qua duo illa Pauli, et Martiani capita Latine relata

relata essent; quæ in nostris libris duæ cōstitutiones esse
putantur. Sic apud Modestinum sub titulo de excu-
sationibus lib. xxvii. Digestorū pleraque relata ex ta-
nt Latine, cum ipse Græce cetera tradidisset. Videntur la-
pitome huius cōstitutionis lib. lx. tit. xxxvi. cap. v. li.
Basilicorum.

TIT. XI. DE MV L I E R I B V S

quæ se proprijs seruis iunxerunt.

Epitome constit. ii. ex lib. lx. tit. xxxvii. Basilicorū,
et Constant. Harmenop. lib. vi. tit. ii. Prochiri.

MV L I E R, quæ viro caret, si seruo suo se
coniunxerit; si quidem liberos non habeat,
verberetur, et tondeatur, et seruus is verberatus,
et tonsus vendatur, pretiumque eius inferatur in
publicū. Si vero liberos habuerit, cum id facinus
admisit: etiam bona eius omnia iure dominij sta-
tim liberis sine vlla alienatione conseruetur, solo
vsu fructu apud eam manente. pretium quoque
serui venditi ad liberos pertineat.

TIT. XVI. AD LEGEM
CORNELIAM De sicarijs.

Sub hoc titulo videtur deesse Græca Constitutio post
eam, quæ quarta edita est, cuius initium est S I V T
A L L E G A S, quam ut tertiam videtur referre
liber

DE MALEF. ET MATHEM. 157

liber .lx. Basilicorum tit. xxxix. ea vero, quæ in nostris
libris tertia est, omittitur. Eius initium **SI QVIS**
PERCVSSOREM. Græce epitomen reperi in
indice Basilicorum ordine litterarum, et in eodem tit.

xxxix.

LICEAT cuius nocturnum aggressorem
in agris, vel viarum obsessorem, qui viatorib.
insidiatur, impune occidere, quamuis miles sit.
Præstat enim in his reb. sibi consulere, quam post
daneum passum vindictam sibi querere.

V. EVM QVI.

TIT. XVIII. DE MALEFICIIS
ET MATHEMATICIS.

Epitome constit. x. ex indice Basilicorum.

Mathematici suos libros in conspectu Epi-
scoporum comburant. Sicque catholice re-
ligioni tradantur, ut nullam revertendi spem ad
eorum errores conseruent. Qui vero non absti-
nuerint, et ab ipsa vrbe Roma, et a conuersatione
in vnaquaq. alia expellantur. Nam si post hac aut
in vrbe videatur, aut eorum discipulis utentur,
exulabunt.

TIT. XXIX. DE CRIMINE ET
SACRILEGII.

Inter

*Inter primam, et secundam constitutionem hanc
tituli relatum lib. lx. tit. xlv. Basilicorum, additur
epitome cuiusdam constitutionis, quam Grecam fuisse
suspiciamus. Itaque secundum desiderari opinatur,
eius epitomes verba ex Hermanopulo lib. ii. tit. ix.
Prochiri, et ex dicto titulo xlv. Basilicorum reuelantur.*

QVI confugientem ad sanctam ecclesiam
propria auctoritate abstrahit: verberatus,
et tonsus in exilium mittatur.

III. DISPUTARE.

TIT. XXXVI. DE FAMOSIS LIBELLIS.

*Ex lib. lx. tit. lxiii. Basilicorum ante eam consti-
tutionem, que sola sub hoc titulo in Latinis libris repe-
ritur, epitomen alterius constit. inuenimus. Eandem
apud Hermanop. lib. vi. tit. ix. et in indice Basilico-
rum.*

QUICVM QVE inuenit famosum libellum
signatum, vel non obsignatum, neq. statim
eum igni tradit, sed eum recitat: subiaceat eidem
punitioni, cui subicitur is, qui eum libellum com-
posuit.

II. SI QVIS.

TIT. XXXVII. DE ABIGEIS.

Epitome constit. ii. ex indice Basilicorum.

Abigei

ABIGE I semel id crimen commitrentes,
verberentur, iterū patrantes exulent, si tertio
idem facere ausi fuerint, manus eis abscindantur,
abacto videlicet grege domino restituto.

TIT. XLVII. DE POENIS.

*Refertur a Graecis xxvi. Constitutio, cuius initium est
SANCIMVS in hanc sententiam.*

CVRAM gerent cuiusque regionis Episcopi
vt hæc constitutio, quæ de in tempus, aut in
perpetuum exulantibus disponit, custodiatur.

*Ex lib. lx. tit. li. cap. lxvi. Basilicorum epitome eius-
dem constitutionis Iacobo Cuiacio interprete.*

CONSTITVTIO iubet; vt ne missi in
exilium eis locis, in quæ missi sunt, degant in
custodia, et vt ne quis relegetur in propugnaculū
Gypsi, vel alia præsidia. Sed si quidem morte di-
gnum sit crimen, huic poenæ subiciatur; si exilio
perpetuo, vel temporario; tum in exilium mitta-
tur ita tamen, vt non iubeatur esse in custodia eis
locis, in quæ mittitur; sed in prouinciā eat, quā
iudex statuerit, citra prouincias, et ciuitates infe-
rius exceptas, cum potestate versandi in tota pro-
uincia, qua tamen exire nequeat, nec manēs in ei-
quicquam seditiose, et inciuiliter agere, nisi velit
ultimo

ultimo supplicio affici a Præside prouinciæ, vel a Præside illorum locorum, in quibus exulat. Et coniecti in carcerem, vt in Regia vrbe, in eo non sint supra constitutum iam tempus in superiori titulo de custodijs, et simili modo in prouincijs; vt compendio criminum causæ finiantur, et reus si dignus exilio, damnetur; non in custodiam, sed in prouinciam, quæ non sit ex prohibitis, ea lege, vt ultimo supplicio afficiatur, si prouincia excesserit, vel ibi inciuiliter quid admiserit. Magistratus autem Alexandria, et Thebaidos solos iubet in Gypsum, et in Oasin mittere, vel in sex menses, vel ad summum in annum. Quod si perpetuum sit exilium, neque in Gypsum mittere, neque in Oasin, neque in custodiam alterius prouinciæ; sed vt dictum est, in prouinciam integram ea conditione, vt si quid deliquerint, vel si excesserint iussa Præsidium, qui miserunt; ultimo supplicio afficiantur. Iubet autem officiales cuiusque iudicij huius legis commonefacere Præsides, nec quemquam detinere ultra relegationis tempus; sed statim dimittere sine damno, et mora, et eum, qui quid ausus fuerit accipere, quadruplum reddere. Prohibentur vero Præsides relegare in prouincias, et ciuitates constitutioni subiectas.

TIT. XLIX. DE BONIS PRO-
SCRIPTORVM, SEV DAM-
NATORVM.

Par

Pars epitomes constit. xi.

QVI bona damnata affectata tyrannidis habent, in Regia urbe, intra duos menses; in provincijs, intra octo denuntiare debent: ne postea bona, et quadruplum restituant.

Aliter.

SI quis affectata tyrannidis accusatus publicationem sustinuit: qui eius bona obtinent, et intra Regiam urbem sunt, intra duos menses debent ea denuntiare: qui extra eam sunt, intra menses octo. Si qui id non egerint: quadruplum cum ipsis bonis præbebunt.

LIB. X. TIT. I. DE IVRE FISCALI

*Pars undecime constitutionis ex lib.**lvi. Basilicorum.*

OMNIS publica actio intra sex menses post litis contestationem peragatur, nisi forte contingat, ut sit necesse, vel personas, vel instrumenta quædam ex provincijs accersiri in Regiam urbem, aut si ipsimet, qui conveniuntur, causam dilationis præbeant, utpote si se imparatos dixerint.

Pars epitomes eiusdem constitutionis, ex Eustathio de temporibus.

OMNIS fiscalis actio, siue ærarij publici, intra sex menses post contestationem finem accipiat, nisi forte dilatio necessaria fuerit.

L

TIT.

TIT. II. DE CONVENIENDIS
FISCI DEBITORIBVS.

*Refertur a Græcis x. constitutio tituli 1 x. sed ipse huic
titulo magis convenire crediderim. Huius initium est
SANCI MV S. cuius epitome infra scribitur.*

VLT hæc constitutio curialem, et cohortalem posse clericos fieri, quamvis fisci debitores sint. Et alio loco dicitur, audacter, et sine periculo valere huiusmodi ordinationem.

TIT. III. DE FIDE, et iure hæreditatis
fiscalis, et de adiectionibus.

VII. IMP. ZENO. A. *

SI alicuius bona publicentur, atque vendantur
sicut tam Comiti rerum priuatarum Augusti,
quam scholæ Palatinorum, quam etiam fisci ad-
uocato emere aliquas res ex eadē auctione; isque
contractus a nemine calumnietur. PROPOS.
III. KAL. AVG. POST. CONSVL *

TIT. XI. DE DELATORIBVS.

Pars Constit. vii. siue epitomes, ex Basilicis.

NEQVE seruo, neque libero homini liceat
deferre id, ex quo quisquam aut mortem,
aut bonorum suorum amissionem pertimescat.
Quod si quis aliter fecerit, vel si propterea quod
thesaurum inuenerit, deferat quemquam: seruus
quidem statim igni tradatur, maxime si dominū
suū detulerit: liber autem homo bonis ademptis,
et ciuitate amissa extra fines Romani imperij
abeat.

Eius.

*Eiusdem constit. pars, siue aliterius, que sub hoc,
aut alio titulo Græca dicitur.*

NEQVE Comes rerum priuatarum, neque quisquam alius Constantinopolitanus, aut prouincialis magistratus delatorem thesauri suscipiat. Si vero de aliqua alia re fiscali renuntiet, fideiussorem statim non minoris quinq. librarum æstimationis det. Nullum quoque sigillum, aut descriptio, aut innotatio quæuis de rebus denuntiatis fiat, ante adiudicationem conscriptam.

Pars viii. constit. siue eius epitome ex Basilicis.

NE liceat aduocatis fisci dicere sibi esse relatū, detinere quemquam bona ad fiscum pertinentia, et propter hanc occultam accusationem insidias alijs agere. Sed delator adsit, eiusque qualitas consideretur, et neque filius patrem, vel matrem, aut libertus patronum de rebus fiscalibus deferat: neque exilium passus, aut calumniæ causa damnatus, aut fustibus a magistratu cæsus, aut alius a iure prohibitus audiatur. Seruus autē siue in fiscali causa, siue in alia qualibet dominum accusauerit: eius vox in ipsa accusationis oratione opprimatur, etiam si vera contra dominum detulerit. Schola vero Palatinorū, quæ sola et potest, et cogitur delationes facere, aut is, cui a iure permittitur, si quemquam deferat; patronus fisci delatoris meminerit. Atque si est in vrbe Regia is, qui delatus est, ex decreto Comitum rerum priua-

tarum conueniatur; neque amplius quattuor
 nummis toti Palatinorum scholæ, et pro tēpore
 Primicerio, atque fisci aduocatis pro citatione,
 aut pro comparatione procuratoris exsoluat.
 Sed in singulis cognitionibus constitutos expen-
 sas in iam dicto iudicio præbeat, tam pro ipsa co-
 gnitione, quam pro actorū conscriptione. Quod
 si innocens sit, absoluator a petitione: si vero ob-
 noxius esse videatur; non ea solum, quæ habeat,
 aut debitum, quod debeat, exsoluat; sed etiam
 sumptus, quos fiscum fecisse contigerit, in duplū
 auctos restituat, ex quo temere litem suscepit. Si
 vero solum bona deferantur, vt ad sacrum æra-
 rium pertinentia; et ignoretur eorum possessor,
 sint tamen ea intra Regiam urbem, aut in subur-
 banis; si quidem immobilia fuerint, nō eis titulos
 schola Palatinorum imponat, neue ea occupet;
 sed Comes rerum priuatarum Augusti edicta in
 celebrioribus Regiæ urbis locis proponat, et vbi
 ea consistunt, quibus permittat cuicumque con-
 tradicturo de his rebus intra triginta dies susci-
 pere apud se iudicium, et cum suis rationibus cō-
 parere, expensas soluendo supra dictas: siue ipse
 possessor honorum sit, qui velit se opponere, siue
 amicus ipsius, aut seruus, vel libertus, cum abest
 is, qui vere ea bona possidet. ea quoque in hoc
 negotio peragantur, quæ de custode possessionis
 constituta sunt. Si vero neque ipse dominus rei,
 neque procurator possidentis, neque custos pos-
 sessio-

sessionis intra triginta dies appareat, idque actis expressum sit, in possessionem mittatur fiscus eorum bonorum sine præiudicio domini in eis, quæ ipsi competunt actionibus. Si vero bona delata mobilia, aut se mouentia fuerint; non temere ea apprehendantur: sed prius perquiratur eorum possessor, isque conueniatur, et litiget expensas soluendo iam dictas, aliaque supra scripta seruando. Atqui omnibus legitimis modis, et probationibus scriptis, et non scriptis discutiatur de his rebus: et qui scire quidquam possunt, examinentur. Sciat vero is, qui conuenitur, se, si succubuerit, non solum sumptus in eo iudicio factos soluturum, sed et illa, quæ apud ipsum reperiuntur, restitutorum; et eorum adiecturum æstimationem. Hæc cum generaliter de reb. fiscalibus constitutio statuisset; propriam deinceps sanctionem de publicatis ob crimen læsæ maiestatis decernit. Vt de eo crimine renuntians nullo pacto delator appelletur, sed recte suscipiatur. et si quidem hi nuntiatores calumniati fuerint, ut ceteri delatores puniatur; si vero vicerint in delatione, non solum pœna careant, sed etiam octauam partem bonorum, delatorum accipiant. Delati autem, si res ab eis possessæ, vel eorum facultates minores quinquaginta auri libris æstimabitur; eius quantitatis quæcumque fuerit, fideiussores dabunt: si vero excedent eam summam; usque ad quinquaginta easdem libras nihilominus dabunt fideiussores. pro reliqua autem quantitate

iurabunt, addentes in eadem cautione iuratoria se ad futuros in iudicio sacrarum priuatarū Augusti aut per se ipsos, aut per procuratores, neq. id tribunal deserturos. Si vero post id iusiurandū deferāt, rer vocentur, denis diebus inter singulas vocationes interpositis; fient quoque tria proclamata contra eos; et si ne tunc quidem veniant aut ipsi, aut eorum procuratores, vel defensores; possessionem bonorum sacer fiscus apprehendat, absentibus reseruata eorum defensione. Quod si bona delata in prouincia sint; et Præses prouinciae siue sponte sua, siue ex iussione Comitis rerū priuatarum Augusti de causa cognoscat: nihil cū tumultu, aut per vim fiat: sed expensæ soluendæ eius iudicij tertiam partem earum, quæ in Regia vrbe solvantur, non excedant. Vnusquisque autem deferens siue Comiti rerum diuinarum priuatarum Augusti, siue scholæ Palatinorum, siue clarissimis fisci aduocatis, siue etiam clarissimis Præsidibus prouinciarū, nouerit, se, siue in causa perseueret, et calumniator esse detegatur: siue ab accusatione desistat, et latitet; si mediocres facultates habeat, easque amittere pro nihilo ducat, grauissimis verberibus castigandum, et perpetuo fore relegandum. Si vero militiam habeat, vel honestum aliquod officium, aut idoneas facultates; excidet tum a militia, tum ab alijs facultatibus, et neque intra urbem Regiam, neque in ea prouincia habitare permittetur. Seruabiturque hæc lex tam

lex tam a Comite priuatarū Augusti, quā a scho-
la, quæ sub eo est, eamque violans ob singula ca-
pita eius violata quinquaginta auri libras multæ
nomine exsoluet. Si vero in prouincia eorum ali-
quid violetur; in singulos euentus triginta auri
libras tā qui prouincijs præsunt, quam subiectæ
eis cohortes exsoluent. Ne vero quisquam eam
multam effugiat, liceat etiam iniuria affectis de-
ferre legis transgressorem, et renuntiare id impune
sacratissimo Augusto, aut gloriosissimo Magi-
stro: vt ea cognoscens Imperator ipsi Magistro
multarum exactionem committat.

TIT. XVI. DE ANNONIS ET TRIBVTIS.

Pars constitutionis prima ex lib. lvi. Basilicorum.

VACANTES deinceps annonæ, et capita-
tiones a fisco exigentur: neque a magistratib.
separabuntur, vt alijs concedantur, aut in publica
opera insumantur, sine sacra forma; qua et dona-
tio, et modus sumptuum explicetur. Sed neque
etiam ex publico canone in priuatum, vel publi-
cum opus materiæ arborum transferantur, aut
in emptionem materiæ pecunia tribuatur sine
sacra forma. Qui contrauerit de suo fisci dam-
num faciat; et competens scrinium grauissimis
pœnis subiciatur.

II. AES QUIDEM.

XIII. IMP. ANASTASIUS A.

Anthemio Præf. Præf.

L 4 SI

Siquidem provincia, vel ciuitas petierit releuationē corporalis muneris, aut mittere inspectorem, vel peræquatorem; ad imperatorem petitio eorū referatur, et ex eius electione idoneus ad eam rem, sacramento prius ab eo præstito, mittatur. Et si is renuntiauerit Præfectis; nulla sacra forma ad eiusdem relationem præbeat, nisi ipsi Præfecti declarauerint Principi ea omnia, quæ is eos docuerit, aut petierit, atque ita sacra forma efferatur, quæ modis omnibus debeat obseruari. Quæ vero petitiones a singularibus hominibus de his rebus excogitantur, exhiberi non debent. Nulla quoque releuatio, nec diminutio perpetua, vel ad tempus, nec inspectio, nec peræquatio fiat sine imperiali scripto concepta iussione. Verum nec Præfecti exigant, quæ ante eorum magistratus tempus debebantur, neue annonas aliquibus applicent, aut pecuniam vndecumque, aut quæ ab initio præstita non fuerunt, aut præstita quidem, sed propter corporum defectum, quibus hæc erant præbenda, vacantia; aut ex eo, quod causa præstationis antiquæ cessauerit: sed hæc omnia ex sola principis auctoritate sacra forma conscripta administrentur. Qui vero id non obseruaerint; et id, quod dederint, de suo restituēt, et quidquid aliud fiscus damni passus fuerit. Neque etiam prorogationes, aut dilationes his debitoribus fisci quisquam præbeat, præter legitimas dilationes; sine conscripta diuina iussione. Qui autem
id pro-

id propria auctoritate fecerit, de suo quod debetur, fisco restituet. Neque etiam ciuitatum pecunias aut fisco inferendas, aut ciuitatibus deputatas in alios vsus transferat, aut alijs personis assignet sine diuina iussione. Officium quoque Praefectorum, nisi haec omnia hac constitutione comprehensa obserauerit, et docuerit Praefectos; atque ijs qui prouincijs praesunt, et eis subdita officia, et reliqui fiscales res tractantes, nisi his iussionibus paruerint; de suis bonis damnum resarcient, quod fisco eueniet; et vt legis contemptores quinquaginta libris auri multabuntur. Ter autem omnia fiscalia inferantur, tam quae Armeniaca dicuntur, quam reliqua omnia; hoc est Kalendis Ianuarijs, et Kalendis Maij, et ad finem inductionis tribus aequalibus portionibus fiscalibus rebus diuisis; neque medio tempore aliquid contra collatores innouetur. Sed, quoniam Armeniaca tributa solent duabus tantum pensionibus solui: liceat collatoribus, si velint, vererem consuetudinem sequi, et duabus pensionibus aequalibus inferre, vt alterum dimidium mense septembri futurae inductionis inferatur. Quod si malint tribus aequalibus portionibus Armeniaca fiscalia soluere; habeant hoc amplius totum septembrem mensem futurae inductionis. Quod vero προαρεσε λυθρον, hoc est ante missum dicitur, iuxta consuetudinem inferatur initio singularum inductionum; quando id etiam nomen ipsum si-

TITULO XIX. DE EXA-
CTIONIBVS TRIBVTORVM

IX. IMP. ANASTASIVS A.

Anthemio Præf. Præf.

NE multis exigentibus res fisci; tã collatores, quam ipsa fisci ratio lædatur: singuli tantũ in singulas prouincias canonicarij ex scrinio competenti mittantur, qui sollicitè curent exactionem singulorum titulorum eidem scrinio debitorum. Executor vero *ἡμετέριος* appellatus, non mittatur, nisi post cursum definiti temporis, et vnius mensis. Hoc autem tempore transacto is executor mittatur, ac mulgetur Præses, et eius officium atque canonicarius iuxta non exactæ pecuniæ, et negligentix quantitatem, ita vt executor et reliqua fiscalia, et multam studiose exigat. Isque solis Præsidi, et officio, et canonicario executor immincat. Solatium vero præstetur ei iuxta prouinciæ debitoris, et itineris qualitatem; quod solatium Præses, eiusque officiũ, et canonicarius soluant, qui causam præstiterũt, vt is executor mitteretur. Post hunc vnum executorem alter executor, aut aliquis alius nõ mittatur. Quod si Præfecti putauerint alterũ mitti oportere; eadem in eo seruentur, et competens ei salarium is, qui in causa est, vt mittatur, exsoluat: hoc

hoc est, is, qui provinciarum præ est, eiusque officiū,
et canonicarius, atque ille prior executor. Solatium
namque canonicario debitū, alijs omnibus post
eū missis exactorib. sufficit, et nihil amplius aut
corpora ciuitatum, aut collatores præstare cogā-
tur; et iam si plures mittantur ad eam exactiōē.
ipsi enim singuli multabūtur, qui publica debita
nō explicauerint. Delegationes canonicario mit-
tantur, ut ab eo quoque expediantur, sed nō ideo
augeatur solatium ei constitutum: et quod vo-
cant *γυβερνητικόν*, nullo pacto accipiant; quod
ipsum tam nomine, quam re omnino aboleatur.
Quod si ea, quæ sancita sunt, aliqua in parte vio-
lentur, multa quinquaginta, librarum auri viola-
tores puniantur, tam officia Præfectorum, quam
Præsides provinciarum, eorumque officia, quam
etiam ceteræ publicæ tractantes personæ.

DAT. XII. KAL. AVG. CP.
PAVLO. V. C. COS.

*Epitome xviii. constit. cuius initium fuit SANCI-
MVS, ex Paratensis.*

HAC constitutione tractatur de confugien-
tibus (in ecclesiis) cohortalibus, ac publicis
personis, quo pacto oporteat exigere ab ipsis pu-
blicas illationes. Eaque iubetur neminem eis præ-
stare debere tributa; nisi palam publica tractent.
His enim, qui confugiant, aut latitant, nulla fieri
debet a collatoribus solutio.

TIT.

ultimo supplicio affici a Præside prouinciæ, vel a Præside illorum locorum, in quibus exulat. Et coniecti in carcerem, vt in Regia vrbe, in eo non sint supra constitutum iam tempus in superiori titulo de custodijs, et simili modo in prouincijs; vt compendio criminum causæ finiantur, et reus si dignus exilio, damnetur; non in custodiam, sed in prouinciā, quæ non sit ex prohibitis, ea lege, vt ultimo supplicio afficiatur, si prouincia excesserit, vel ibi inciuiliter quid admiserit. Magistratus autem Alexandria, et Thebaidos solos iubet in Gypsum, et in Oasin mittere, vel in sex menses, vel ad summum in annum. Quod si perpetuum sit exilium, neque in Gypsum mittere, neque in Oasin, neque in custodiam alterius prouinciæ; sed vt dictum est, in prouinciā integram ea conditione, vt si quid deliquerint, vel si excesserint iussa Præsidentum, qui miserunt; ultimo supplicio afficiantur. Iubet autem officiales cuiusque iudicij huius legis commonefacere Præsides, nec quemquam detinere ultra relegationis tempus; sed statim dimittere sine damno, et mora, et eum, qui quid ausus fuerit accipere, quadruplum reddere. Prohibentur vero Præsides relegare in prouincias, et ciuitates constitutioni subiectas.

TIT. XLIX. DE BONIS PRO-
SCRIPTORVM, SEV DAM-
NATORVM.

Par

Pars epitomes constit. XI.

QVI bona damnata affectata tyrannidis habent, in Regia vrbe, intra duos menses; in prouincijs, intra octo denuntiare debent: ne postea bona, et quadruplum restituant.

Aliter.

SI quis affectata tyrannidis accusatus publicacionem sustinuit: qui eius bona obtinent, et intra Regiam urbem sunt, intra duos menses debent ea denuntiare: qui extra eam sunt, intra menses octo. Si qui id non egerint: quadruplum cum ipsis bonis præbebunt.

LIB. X. TIT. I. DE IVRE FISCO.

*Pars undecima constitutionis ex lib.**lvi. Basilicorum.*

OMNIS publica actio intra sex menses post litis contestationem peragatur, nisi forte contingat, ut sit necesse, vel personas, vel instrumenta quædam ex prouincijs accersiri in Regiam urbem, aut si ipsi met, qui conueniuntur, causam dilationis præbeant, utpote si se imparatos dixerint.

Pars epitomes eiusdem constitutionis, ex Eustathio de temporibus.

OMNIS fiscalis actio, siue ararij publici, intra sex menses post contestationem finem accipiat, nisi forte dilatio necessaria fuerit.

L TIT.

LIB. X TIT. XI.
TIT. II. DE CONVENIENDIS
FISCI DEBITORIBVS.

*Refertur a Grecis x. constitutio tituli 1 x. sed ipse huic
titulo magis cōuenire crediderim. Huius initium est
SANCI MV S. cuius epitome infra scribitur.*

VLT hæc constitutio curialem, et cohortalem posse clericos fieri, quamuis fisci debitores sint. Et alio loco dicitur, audacter, et sine periculo valere huiusmodi ordinationem.

TIT. III. DE FIDE, et iure hæstæ
fiscalis, et de adiectionibus.

VII. IMP. ZENO. A. *

SI alicuius bona publicentur, atque vendantur
licet tam Comiti rerum priuatarum Augusti,
quam scholæ Palatinorum, quam etiam fisci ad-
uocato emere aliquas res ex eadē auctione;isque
contractus a nemine calumnietur. PROPOS.
III. KAL. AVG. POST. CONSVL *

TIT. XI. DE DELATORIBVS.

Pars Constit. vii. sue epitomes, ex Basilici.

NEQVE seruo, neque libero homini liceat
deferre id, ex quo quisquam aut mortem,
aut bonorum suorum amissionem pertimescat.
Quod si quis aliter fecerit, vel si propterea quod
thesaurum inuenerit, deferat quemquam: seruus
quidem statim igni tradatur, maxime si dominū
suū detulerit: liber autem homo bonis ademptis,
et ciuitate amissa extra fines Romani imperij
abeat.

Eius-

*Eiusdem constit. pars, siue alterius, quæ sub hoc,
aut alio titulo Græca deest.*

NEQVE Comes rerum priuatarum, neque
quisquam alius Constantinopolitanus, aut
provincialis magistratus delatorem thesauri su-
scipiat. Si vero de aliqua alia re fiscali renuntiet,
fideiussorem statim non minoris quinq. librarum
æstimationis det. Nullum quoque sigillum, aut
descriptio, aut innotatio quæuis de rebus denun-
tialis fiat, ante adiudicationem conscriptam.

Pars viii. constit. siue eius epitomes ex Basilicis.

NE liceat aduocatis fisci dicere sibi esse relatū,
detinere quemquam bona ad fiscum perti-
nentia, et propter hanc occultam accusationem
insidias alijs agere. Sed delator adsit, eiusque qua-
litas consideretur; et neque filius patrem, vel ma-
trem, aut liberrus patronum de rebus fiscalibus
deferat: neque exilium passus, aut calumniæ cau-
sa damnatus, aut fustibus a magistratu cæsus, aut
alius a iure prohibitus audiatur. Seruus autē siue
in fiscali causa, siue in alia qualibet dominum ac-
cusauerit: eius vox in ipsa accusationis oratione
opprimatur, etiam si vera contra dominum detu-
lerit. Schola vero Palatinorū, quæ sola et potest,
et cogitur delationes facere, aut is, cui a iure per-
mittitur, si quemquam deferat; patronus fisci de-
latoris meminerit. Atque si est in vrbe Regia is,
qui delatus est, ex decreto Comitum rerum priua-

sessionis intra triginta dies appareat, idque actis
 expressum sit, in possessionem mittatur fiscus eo-
 rum bonorū sine præiudicio domini in eis, quæ
 ipsi competunt actionibus. Si vero bona delata
 mobilia, aut se mouentia fuerint; non temere ea
 apprehendantur: sed prius perquiratur eorū pos-
 sessor, isque conueniatur, et litiget expensas sol-
 uendo iam dictas, aliaque supra scripta seruādo.
 Atqui omnibus legitimis modis, et probationib.
 scriptis, et non scriptis discutiatur de his rebus: et
 qui scire quidquam possunt, examinentur. Sciat
 vero is, qui conuenitur, se, si succubuerit, non so-
 lum sumptus in eo iudicio factos soluturum, sed
 et illa, quæ apud ipsum reperiantur, restitutorū;
 et eorum adiecturum æstimationem. Hæc cum
 generaliter de reb. fiscalibus cōstitutio statuisset;
 propriam deinceps sanctionem de publicatis ob
 crimen læsæ maiestatis decernit. Vt de eo crimine
 renuntians nullo pacto delator appelletur, sed
 recte suscipiatur. et si quidem hi nuntiatores ca-
 lumniati fuerint, vt ceteri delatores puniātur; si
 vero vicerint in delatione, non solū pœna careāt,
 sed etiam octauam partem bonorum, delatorū
 accipiant. Delati autem, si res ab eis possessæ, vel
 eorū facultates minores quinquaginta auri libris
 æstimabitur; eius quantitatis quæcumque fuerit,
 fideiussores dabunt: si vero excedent eam summā;
 vsque ad quinquaginta easdē libras nihilominus
 dabunt fideiussores. pro reliqua autem quātitate

iurabunt, addentes in eadem cautione iuratoria se ad futuros in iudicio sacrarum priuatarum Augusti aut per se ipsos, aut per procuratores, neque id tribunal deserturos. Si vero post id iusiurandum deserat, rer vocentur, denis diebus inter singulas vocationes interpositis; fient quoque tria proclamata contra eos; et si ne tunc quidem veniant aut ipsi, aut eorum procuratores, vel defensores; possessionem bonorum sacer fiscus apprehendat, absentibus reseruata eorum defensione. Quod si bona delata in prouincia sint; et Praeses prouinciae siue sponte sua, siue ex iussione Comitis rerum priuatarum Augusti de causa cognoscat: nihil cum tumultu, aut per vium fiat: sed expensae soluendae eius iudicij tertiam partem earum, quae in Regia vrbe solvuntur, non excedant. Vnusquisque autem deferens siue Comiti rerum diuinarum priuatarum Augusti, siue scholae Palatinorum, siue clarissimis fisci aduocatis, siue etiam clarissimis Praesidibus prouinciarum, nouerit, se, siue in causa perseueret, et calumniator esse detegatur: siue ab accusatione desistat, et latitet; si mediocres facultates habeat, easque amittere pro nihilo ducat, grauissimis verberibus castigandum, et perpetuo fore relegandum. Si vero militiam habeat, vel honestum aliquod officium, aut idoneas facultates; excidet tum a militia, tum ab alijs facultatibus, et neque intra urbem Regiam, neque in ea prouincia habitare permittetur. Seruabiturque haec
lex tam

lex tam a Comite priuatarū Augusti, quā a scho-
la, quæ sub eo est, eamque violans ob singula ca-
pita eius violata quinquaginta auri libras multæ
nomine exsoluet. Si vero in prouincia eorum ali-
quid violetur; in singulos euentus triginta auri
libras tā qui prouincijs præ sunt, quam subiectæ
eis cohortes exsoluent. Ne vero quisquam eam
multam effugiat, liceat etiam iniuria affectis de-
ferre legis trāsgressorem, et renuntiare id impune
sacratissimo Augusto, aut gloriosissimo Magi-
stro: vt ea cognoscens Imperator ipsi Magistro
multarum exactionem committat.

TIT. XVI. DE ANNONIS ET TRIBVTIS.

Parti constitutionis primæ ex lib. lvi. Basilicorum.

VACANTES deinceps annonæ, et capita-
tiones a fisco exigentur: neque a magistratib.
separabuntur, vt alijs concedantur, aut in publica
opera insumantur, sine sacra forma; qua et dona-
tio, et modus sumptuum explicetur. Sed neque
etiam ex publico canone in priuatum, vel publi-
cum opus materiæ arborum transferantur, aut
in emptiōnem materiæ pecunia tribuatur sine
sacra forma. Qui contrauerit de suo fisci dam-
num sarciat; et competens scrinium grauissimis
pœnis subiciatur.

II. AES QUIDEM.

XIII. IMP. ANASTASIUS A.

Anthemio Præf. Præf.

Siquidem prouinciae, vel ciuitas petierit releuationē corporalis muneris, aut mitti inspectorem, vel peræquatorem; ad Imperatorem petitio eorū referatur, et ex eius electione idoneus ad eam rem, sacramento prius ab eo præstito, mittatur. Et si is renuntiauerit Præfectis; nulla sacra forma ad eiusdem relationem præbeatur, nisi ipsi Præfecti declarauerint Principi ea omnia, quæ is eos docuerit, aut petierit, atque ita sacra forma efferatur, quæ modis omnibus debeat obseruari. Quæ vero petitiones a singularibus hominibus de his rebus excogitantur, exhiberi non debent. Nulla quoque releuatio, nec diminutio perpetua, vel ad tempus, nec inspectio, nec peræquatio fiat sine imperiali scripto concepta iussione. Verum nec Præfecti exigant, quæ ante eorum magistratus tempus debebantur, neue annonas aliquibus applicent, aut pecuniam vndecumque, aut quæ ab initio præstita non fuerunt, aut præstita quidem, sed propter corporum defectum, quibus hæc erant præbenda, vacantia; aut ex eo, quod causa præstationis antiquæ cessauerit: sed hæc omnia ex sola principis auctoritate sacra forma conscripta administrentur. Qui vero id non obseruaerint; et id, quod dederint, de sup restituerint, et quidquid aliud fiscus damni passus fuerit. Neque etiam prorogationes, aut dilationes his debitoribus fisci quisquam præbeat, præter legitimas dilationes, sine conscripta diuina iussione. Qui autem
id pro-

id propria auctoritate fecerit, de suo quod debetur, fisco restituet. Neque etiam ciuitatum pecunias aut fisco inferendas, aut ciuitatibus deputatas in alios vsus transferat, aut alijs personis assignet sine diuina iussione. Officium quoque Praefectorum, nisi haec omnia hac constitutione comprehensa obseruauerit, et docuerit Praefectos; atque ijs qui prouincijs praesunt, et eis subdita officia, et reliqui fiscales res tractantes, nisi his iussionibus paruerint; de suis bonis damnum resarcient, quod fisco eueniet; et ut legis contemptores quinquaginta libris auri multabuntur. Ter autem omnia fiscalia inferantur, tam quae Armeniaca dicuntur, quam reliqua omnia; hoc est Kalendis Ianuarijs, et Kalendis Maij, et ad finem inductionis tribus aequalibus portionibus fiscalibus rebus diuisis; neque medio tempore aliquid contra collatores innouetur. Sed, quoniam Armeniaca tributa solent duabus tantum pensionibus solui: liceat collatoribus, si velint, veterem consuetudinem sequi, et duabus pensionibus aequalibus inferre, ut alterum dimidium mense septembri futurae inductionis inferatur. Quod si malint tribus aequalibus portionibus Armeniaca fiscalia soluere; habeant hoc amplius totum septembrem mensem futurae inductionis. Quod vero προαπεσά λυθων, hoc est ante missum dicitur, iuxta consuetudinem inferatur initio singularum inductionum; quando id etiam nomen ipsum si-

TITVLO XIX. DE EXA-
CTIONIBVS TRIBVTORVM

IX. IMP. ANASTASIVS A.

Anthemio Præf. Præf.

NE multis exigentibus res fisci; tã collatores,
quam ipsa fisci ratio lædatur: singuli tantũ
in singulas prouincias canonicarij ex scrinio
competenti mittantur, qui sollicitè curent exa-
ctionem singulorum titulorum eidem scrinio
debitorum. Executor vero *ἡ πρῶτος* appellat-
us, non mittatur, nisi post cursum definiti tem-
poris, et vnus mensis. Hoc autem tempore trans-
acto is executor mittatur, ac mulctetur Præses, et
eius officium atque canonicarius iuxta non exa-
ctæ pecuniæ, et negligentie quantitatem, ita vt
executor et reliqua fiscalia, et multam studiose
exigat. Isque solis Præsidi, et officio, et canoni-
cario executor imminet. Solatium vero præste-
tur ei iuxta prouinciæ debitoris, et itineris qua-
litatem; quod solatium Præses, eiusque officiũ,
et canonicarius soluant, qui causam præstiterũt,
vt is executor mitteretur. Post hunc vnum exe-
cutorem alter executor, aut aliquis alius nõ mit-
tatur. Quod si Præfecti putauerint alterũ mitti
oportere; eadem in eo seruentur, et competens ei
salarium is, qui in causa est, vt mittatur, exsoluat:
hoc

Hoc est, is, qui provinciarum præ est, eiusque officium, et canonicarius, atque ille prior executor. Solatium namque canonicario debitum, alijs omnibus post eum missis exactoribus sufficit, et nihil amplius aut corpora civitatum, aut collatores præstare cogantur; et iam si plures mittantur ad eam exactionem. ipsi enim singuli multabuntur, qui publica debita non explicauerint. Delegationes canonicario mittantur, ut ab eo quoque expediantur, sed non ideo augeatur solatium ei constitutum: et quod vocant *ῥόδημα πικρὸν*, nullo pacto accipiant; quod ipsum tam nomine, quam re omnino aboleatur. Quod si ea, quæ sancita sunt, aliqua in parte violentur, multa quinquaginta, librarum auri violatores puniantur, tam officia Præfectorum, quam Præsides provinciarum, eorumque officia, quam etiam ceteræ publicæ tractantes personæ.

DAT. XII. KAL. AVG. CP.
PAVLO. V. C. COS.

*Epistole xviii. consilii cuius initium fuit SANCTI-
MVS, ex Parasitiis.*

HAC constitutione tractatur de confugientibus (in ecclesiis) cohortalibus, ac publicis personis, quo pacto oporteat exigere ab ipsis publicas illationes. Ea que iubetur neminem eis præstare debere tributum; nisi palam publica tractent. His enim, qui confugiant, aut latitant, nulla fieri debet a collatoribus solutio,

TIT.

TIT. XXVII. VT NEMINI

liceat in coëmpione specierum se excusare,
et de munere Sitoniz.

Pars Constit. secunda ex lib. lvii. Basilicorum.

QVI in vrbibus habitant, aut in eis posses-
siones sunt, nō cogantur in alias vrbes, aut Me-
tropoles species conferre. Sed si qua inevitabilis
causa id fieri cogat; iusto pretio, quod in eadem
vrbe vigeat, ex qua præstantur, indigentibus ven-
dantur species. Computabuntur autem vendi-
toribus pretia specierum in auri, quam debent,
collatione. Neque enim æquum est, velle nunc
quemquam species præbere; et mox eundem pre-
tium numerare. idque fiat cura, et periculo claris-
simi Præsidis vniuscuiusque provincie; si non
rationem habuerit eorum, qui species ea de causa
intulerūt. Nemo quoque cogatur vendere, quæ
in usus suos habet, sed eas species, quæ ei super-
sunt. Impium namque est priuari aliquem suis
rebus necessarijs, et alijs ea præstare. Qui hanc
legem violauerit, aut violari permiserit, centum
auri librarum poena, et dignitatis, ac cinguli amis-
sione multabitur. Nulla unquam sine magna ne-
cessitate coëmpio possessoribus indicatur: et cū
fiet, cum diuina tantū iussione fiat. et tunc coëm-
ptionis pecunia ex collatione auri a possessorib.
conferenda retineatur. Si modo ea, quæ ob eam
colla-

collationem ab eis debentur, ad coëmpcionem
sufficiant. Si vero nihil debeant tribui, qui coëm-
ptionem facere debent, aut partis debitores sint;
prius iusti pōderis nummos accipiant, antequam
species ab eis exigantur nemoque audeat aut nō
iusti ponderis nummos, aut imminutos solvere,
aut aliqua alia ratione damnum collatoribus in-
ferre; nam in quadruplum omnia resarciet, tam
quæ minus data sunt, quam damnum passum. Qui
vero coëmpcionem indicare ausus fuerit, aut in-
dictam illegitime exegerit, quinquaginta libris
auri mulctetur, et militiæ, et dignitatis amissioni
subijciatur, et maius periculum subeat. At cum
ex iussione Imperatoris coëmpcio indicitur, sin-
guli possessores habita ratione iugorum et capi-
tum animalium aratoriorū supponantur coëm-
pcioni nemine ab ea excepto. Is vero, qui supra
eam rationem exegerit aliquem collatorem ex
causa coëmpcionis, et dāno quinquaginta libra-
rum auri subdatur, et cingulum ac dignitatem
amittit, et maiorem motionem vereatur. Hæc
autē extra diocesium Thracensem constituta sunt.
Illic enim, quoniam non fit collatio integra tri-
butorum, ob barbarorum incursiones agricolis
deminutis, et cum collatio non sufficiat in specie
facta militibus illic consistentibus, quorum illic
exercitum alere maxime opus est; sæpe evenit, ut
coëmpciones fieri necesse sit, quando non alia ra-
tione milites ali possūt. In ea igitur regione quæ
in han

in hanc diem viguit, consuetudo seruetur, cui negotiatores subiciantur; ut tam collatores, quam negotiatores prius coemptionis pecuniam accipiant iniusti ponderis nummis, et obryzis consistentem: atque ita statim sine ullo dispendio ab eis species inferantur. Qui hac transgressus fuerit, eisdem poenis subiiciatur. Melius enim est, ut pro priuata negotiatione militibus negotiatores alimenta necessaria suppedient. Quod si quando vrbes sint, quae careant annona; neque aliunde valeant, quam coemptione facta iuuari: liceat Praefidi eam facere intra fines eius urbis, quae eget annona, pretio intra eam urbem, et agrum eius vigente. Hoc etiam obseruabunt Patres ciuitatum, et alij quicumque coemptioni praerunt. Quod si necesse etiam sit coemptionem urbanam facere, et specierum conquisitionem in vrbe Regia; ea etiam non sine diuina iussione procedat, et pecunia prius praebeatur sine dilatione, et ullo damno ut in foro res vendi possint, pro vectura quoque de publico soluatur; et collator vendat solum speciem petitam, et indigentium necessitati succurratur. Nulla vero iure ex hac constitutione innovata sint, disposita circa coemptionem magnae Alexandriae urbis; sed ea obrineant, et forma de alimentis militum alienigenarum. Subdantur autem multae quinquaginta librarum auri, et amissionem cinguli, ac dignitatis expectent, tam officium magnum gloriosissimorum Praefectorum, quam

quam clarissimi Præsides prouinciarum cum officijs eis subditis, quam etiam singulorum locorum Defensores, atque alij, qui publica tractant, si hæc constituta transgrediantur, aut alios id facere patiantur, aut si non statim transgressores accurate detulerint.

Huius institutio est in Paratilis SANCI MVSSITONA M, cui similis est xvii de Episcopali audientia. Huius autem etiam hanc sententiam inneminus in eisdem Paratilis.

SITONA arbitratu eius urbis religiosissimi Episcopi, et eiusdem primorum possessorum ex prouincialibus cohortibus creetur. hoc est ex ijs, qui aut in cohorte conscribendi sunt, aut expleant, aut expleuerunt eos ordines.

Pars constit. tertie, sine epitomes ex Basilicis.

CVM in aliqua vrbe Sitona, (hoc est ad frumentum emendum vendendumve, præfecto) opus est iudicio, et electione illius urbis Episcopi, et qui primi sunt inter possessores, fiat. non tamen libera sit eorum electio, de quibuscumque personis, sed de cohortalibus tantum illius regionis, qui militant, aut militauerunt, ab illis ad Sitoniam munus eligantur. Hi enim facilius in publicis negotijs diu exercitati id munus expleant sunt. Ab omni vero damno liberentur, qui huic muneri præficientur, et iuxta leges rationes reddent. neque enim æquum est eos pro tantis laboribus damno subici. Præbunt autem frumentum non maiori pretio, quam in foro vendetur. Qui hanc legem aut violauerit, aut violari permiserit, triginta libris auri mulgetur.

III. *constit. cuius initium est VENIT: de qua
hoc tantum in paratitla relatum extat.*

ARbitratu cuiusque regionis Episcopi cohortales Sitioniam exercebunt.

TIT. XXX. DE DISCVS- SORIBVS.

Pars constit. quartæ, siue epitomes ex lib.

lvi. Basilicorum.

NEMO *λογόδετης*, siue discussor fiat sine imperiali iussione, qua eo nomine appellatur; neque ex Præfectorum, aut alterius cuiuscunque iudicii præcepto in provincijs discussor fiat, siue publicorum operum ciuitatū, siue frumenti causa, siue portus alicuius, siue expensarum in aquæductus, cuiusuis vrbis, aut in muros construendos, aut in vias sternendas, aut pontes, vel moles faciendas, neq. balneariarum pecuniarum, neque aliarum quarumcumque ad publicas vrbiū rationes pertinentiū sine forma principali. Ipse enim Princeps, siue de publico pecunias miserit ad murorum constructionem, aut alterius operis ædificiū: siue reperiat ab alio esse relictam pecuniam ciuitatibus; semel, vel sæpius, quotiens ei videatur, discussorē mittat, qui opus metiarur, et rationes diligenter cōficiat, et ad diuinam eius potestatem referat. vt, si recte sumptus facti sint, sacra fiat liberatio ab eodem ijs, qui sumptus fecerunt;

cerunt; et nullo pacto iterum questionem ipsi,
 aut eorum heredes, aut successores patiantur. Si
 vero ipse discussor missus possit contingere securi-
 tatem ijs, qui recte sumptus fecerunt; eamque post
 rationum discussionein emiserit; ea firma sit, neque
 indigeat decetero diuina liberatione, neque alia
 securitate, tam qui sumptus fecerit, quam eius
 heredes, siue successores: sed sufficiat sola discus-
 soris securitas. Constitutio quoque pollicetur
 sumptus discussoribus, ut sine damno suo ratio-
 nes discutiant. Illi vero, qui de suo impediunt aut
 in opera urbis, aut in alium usum publicum, nulli
 discussioni supponantur, tam ipsi, quam eorum
 heredes, vel successores. neque etiam questioni
 publicarum rationum, ut sunt lucra dicta ἀγο-
 γικά, vel παραπομπικά, aut sumptuum in publi-
 cos asinos, vel agasones, aut prosecutionum, aut
 quæ generali appellatione sollempnia vocantur.
 Nemo autem Praeses mittat discussorem, sed ad
 Imperatorem referat, ut ab eo discussor mittatur;
 qui ne vnum quidem obolum lucri assequatur.
 Sed et publicis rationibus, et collatoribus ius suum
 seruet. Si tamen apud aliquos publicas pecunias
 discussor reperiatur, et discutiat eas, et in sacrum
 ornamentum inferat; liceat ei in singulas libras
 sex nummos pro ministerio retinere. Quod si ab
 ijs, qui in provincijs sunt, inuitis, aut volentibus
 vel vnum obolum accipiat; ipse quidem, accepti
 quadruplum reddet, in publicum referendum,

et poenae maiestatis subiciatur, utpote proditor
publici, et collatorum concussor. Qui vero ali-
quid praeberè toleravit, quasi hoc ipso cõfiteatur
se esse obnoxium fisco; exigetur rursus ab eo, quod
erat in quaestione, an deberet rationibus publicis
inferre. In hac autem sollemnium quaestione Au-
gustus, postquam cognoverit rationum discus-
sionem, diuinam securitatem dabit personis dis-
cussis, ut non amplius iterum discutiantur, ipsi
quoque discussori permittet discussis securitates
facere; ut postquam eas ceperint, nullam iterum
expectent discussionem. Neque vero pro facienda
securitate quicquam omnino discussor accipiat.
Sed si retaverit quicquam accipere; licentiam habeat
possessores, et ciues expellendi exactionem ipsius,
et preces porrigere eiusdem temporis Imperatori,
ut aliquem mittat in eam provinciam, ut poenam
exigat ab eo, qui tentavit quicquam extorquere.
Si vero etiam Magistratus aliquis post hanc legem
sine diuinæ iussionis scriptura ad se missa, miserit
discussorem qualemcumque ex causa superscripta,
ipse quidem magistratus viginti auri libris, offi-
cium vero eius quindecim libris multetur. Neque
autem praetextu purgandarum cloacarum, aut
aedificiorum muris propinquorum, siue ut ea
amoliantur, aut in publicis porticibus facta re-
dubla dicta, et rudera, siue in intercolumniis
urbis aedificia, ut quae demoliri debeant, siue de
imaginibus, aliusve tum primū excogitatis modis,
aut

aut ciuilibus quæstionibus, aliqua mandata conficiat. Quod si fecerit, liceat ciuibus eam exactiōnem repellere, ac nullam rēspōsionem facere huiusmodi præceptis. Præterea etiam Præhides prouinciarum si id, quod factum est, tacuerint, omneque ciuile, ac publicum auxiliū (dederint:) eisdem subiaceant pœnis: liceat quoque ijs, qui velint, preces Imperatori offerre, ac per eas acta docere, vt ex Imperiali indignatione correctio sequatur. nec non magistratus iubentes fieri aliquid huiusmodi, viginti auri libris multentur, et maiorem Principis vindictam timeant. Officia vero eis subiecta præter multam quindecim auri librarum, corporalem castigationem sustinebūt. Namque Imperatori tantum licet horum inspectionem viro integro, et qui vera, et ciuitatibus utilia in eo negotio perquirat, cōmittere; qui nihil pro his rebus accipiat. Provideant autem Patres ciuitatū, et qui inter possessores bonæ opinionis sunt, vt nullus vrbis locus, siue publicus, siue muris proximus, siue in porticibus publicis, vel latrinis, vel alibi vbicumque fuerit, ab aliquo priuato iniuste possideatur; neue sine sacra forma locus vrbis alicui detur. Nam si quæ ab eisdem non recte data sunt; rescindantur; eaque amittāt, qui ea receperunt. Idem quoque provideant, vt qui ex sacra forma habent possessionem aquæ, ne turbent ceteros: et ne quis plus altero habeat. Sit igitur opus magnificētissimi Comitum sacrarū

Siquidem provinciae, vel ciuitas petierit releuationē corporalis muneris, aut mitti inspectorem, vel peraequatorem; ad Imperatorem petitio eorū referatur, et ex eius electione idoneus ad eam rem, sacramento prius ab eo praestito, mittatur. Et si is renuntiauerit Praefectis; nulla sacra forma ad eiusdem relationem praebatur, nisi ipsi Praefecti declarauerint Principi ea omnia, quae is eos docuerit, aut petierit, atque ita sacra forma efferatur, quae modis omnibus debeat obseruari. Quae vero petitiones a singularibus hominibus de his rebus excogitantur, exhiberi non debent. Nulla quoque releuatio, nec diminutio perpetua, vel ad tempus, nec inspectio, nec peraequatio fiat sine imperiali scripto concepta iussione. Verum nec Praefecti exigant, quae ante eorum magistratus tempus debebantur, neue annonas aliquibus applicent, aut pecuniam vndecumque, aut quae ab initio praestita non fuerunt, aut praestita quidem, sed propter corporum defectum, quibus haec erant praebenda, vacantia; aut ex eo, quod causa praestationis antiquae cessauerit: sed haec omnia ex sola principis auctoritate sacra forma conscripta administrentur. Qui vero id non obseruaerint, et id, quod dederint, de suo restituēt, et quidquid aliud fiscus damni passus fuerit. Neque etiam prorogationes, aut dilationes his debitoribus fisci quisquam praebet, praeter legitimas dilationes, sine conscripta diuina iussione. Qui autem
id pro-

id propria auctoritate fecerit, de suo quod debetur, fisco restituet. Neque etiam ciuitatum pecunias aut fisco inferendas, aut ciuitatibus deputatas in alios vsus transferat, aut alijs personis assignet sine diuina iussione. Officium quoque Praefectorum, nisi haec omnia hac constitutione comprehensa obseruauerit, et docuerit Praefectos; atque ijs qui prouincijs praesunt, et eis subdita officia, et reliqui fiscales res tractantes, nisi his iussionibus paruerint; de suis bonis damnum resarcient, quod fisco eueniet; et ut legis contemptores quinquaginta libris auri multabuntur. Ter autem omnia fiscalia inferantur, tam quae Armeniaca dicuntur, quam reliqua omnia; hoc est Kalendis Ianuarijs, et Kalendis Maij, et ad finem indictionis tribus aequalibus portionibus fiscalibus rebus diuisis; neque medio tempore aliquid contra collatores innouetur. Sed, quoniam Armeniaca tributa solent duabus tantum pensionibus solui: liceat collatoribus, si velint, veterem consuetudinem sequi, et duabus pensionibus aequalibus inferre, ut alterum dimidium mense septembri futurae indictionis inferatur. Quod si malint tribus aequalibus portionibus Armeniae fiscalia soluere; habeant hoc amplius totum septembrem mensem futurae indictionis. Quod vero προαπρεσβλωση, hoc est ante missum dicitur, iuxta consuetudinem inferatur initio singularum indictionum; quando id etiam nomen ipsum si-

TITULO XIX. DE EXA-
CTIONIBVS TRIBVTORVM

IX. IMP. ANASTASIVS A.

Anthemio Præf. Præf.

NE multis exigentibus res fisci; tã collatores, quam ipsa fisci ratio lædatur: singuli tantũ in singulas prouincias canonicarij ex scrinio competenti mittantur, qui sollicitè curent exactionem singulorum titulorum eidem scrinio debitorum. Executor vero *ἑπαισολογίας* appellatus, non mittatur, nisi post cursum definiti temporis, et vnus mensis. Hoc autem tempore transacto is executor mittatur, ac mulletur Præses, et eius officium atque canonicarius iuxta non exactæ pecuniæ, et negligentiae quantitatem, ita vt executor et reliqua fiscalia, et multam studiose exigat. Isque solis Præsidi, et officio, et canonicario executor immineat. Solatium vero præstetur ei iuxta prouinciæ debitoris, et itineris qualitatem; quod solatium Præses, eiusque officiũ, et canonicarius soluant, qui causam præstiterũt, vt is executor mitteretur. Post hunc vnum executorem alter executor, aut aliquis alius nõ mittatur. Quod si Præfecti putauerint alterũ mitti oportere; eadem in eo feruentur, et competens ei salarium is, qui in causa est, vt mittatur, exsoluat: hoc

Hoc est, is, qui prouinciæ præ est, eiusque officiū,
 et canonicarius, atq. ille prior executor. Solatium
 namque canonicario debitū, alijs omnibus post
 eū missis exactorib. sufficit, et nihil amplius aut
 corpora ciuitatum, aut collatores præstare cogā-
 tur; et iam si plures mittantur ad eam exactiōē.
 ipsi enim singuli multabūtur, qui publica debita
 nō explicauerint. Delegationes canonicario mit-
 tantur, vt ab eo quoque expediantur, sed nō ideo
 augeatur solatium ei constitutum: et quod vo-
 cant *ῥόδια πικρὰ*, nullo pacto accipiant; quod
 ipsum tam nomine, quam re omnino aboleatur.
 Quod si ea, quæ sancita sunt, aliqua in parte vio-
 lentur; multa quinquaginta, librarum auri viola-
 tores puniantur, tam officia Præfectorum, quam
 Præsides prouinciarum, eorumq. officia, quam
 etiam ceteræ publicæ tractantes personæ.

DAT. XII. KAL. AVG. CP.
 PAVLO. V. C. COS.

*Epitome xviii. consilii cuius initium fuit SANCTI-
 MVS, ex Parastilis.*

HAC constitutione tractatur de confugien-
 tibus (in ecclesias) cohortalibus, ac publicis
 personis, quo pacto oporteat exigere ab ipsis pu-
 blicas illationes. Eaue iubetur neminem eis præ-
 stare debere tributa; nisi palam publica tractent.
 His enim, qui confugiant, aut latitant, nulla fieri
 debet a collatoribus solutio.

TIT.

TIT. XXVII. VT NEMINI

liceat in coëmptrione specierum se excusare,
et de munere Sironiæ.

Pars Constit. secunda ex lib. LVII. Basilicorum.

QVI in vrbibus habitant, aut in eis possessores sunt, nō cogantur in alias vrbes, aut Metropoles species conferre. Sed si qua inculpabilis causa id fieri cogat; iusto pretio, quod in eadem vrbe vigeat, ex qua præstantur, indigentibus vendantur species. Computabuntur autem venditoribus pretia specierum in auri, quam debent, collatione. Neque enim æquum est, velle nunc quemquam species præbere, et mox eundem pretium numerare. idque fiat cura, et periculo clarissimi Præsidis vniuscuiusque provincie; si non rationem habuerit eorum, qui species ea de causa intulerūt. Nemo quoque cogatur vendere, quæ in vsus suos habet, sed eas species, quæ ei super sunt. Impium namque est priuari aliquem suis rebus necessarijs, et alijs ea præstare. Qui hanc legem violauerit, aut violari permiserit, centum auri librarum poena, et dignitatis, ac cinguli amissione multabitur. Nulla unquam sine magna necessitate coëmptrio possessoribus indicatur: et cū fiet, cum diuina tantū iussione fiat, et tunc coëmptrionis pecunia ex collatione auri a possessoribus conferenda retineatur. Si modo ea, quæ obeam
colla-

collationem ab eis debentur, ad coemptionem
sufficiant. Si vero nihil debeant tribui, qui coem-
ptionem facere debent, aut partis debitores sint:
prius iusti ponderis nummos accipiant, antequam
species ab eis exigantur nemoque audeat aut nō
iusti ponderis nummos, aut imminutos soluere,
aut aliqua alia ratione damnum collatoribus in-
ferre: nam in quadruplum omnia resarciat, tam
quæ minus data sunt, quam damnum passum. Qui
vero coemptionem indicere ausus fuerit, aut in-
dictam illegitime exegerit, quinquaginta libris
auri mulctetur, et militiæ, et dignitatis amissioni
subijciatur, et maius periculum subeat. At cum
ex iussione Imperatoris coemptio indicitur, sin-
guli possessores habita ratione iugorum et capi-
tum animalium aratoriorum supponantur coem-
ptioni nemine ab ea excepto. Is vero, qui supra
eam rationem exegerit aliquem collatorem ex
causa coemptionis, et dāno quinquaginta libra-
rum auri subdatur, et cingulum ac dignitatem
amittit, et maiorem motionem vereatur. Hæc
autē extra diocesim Thracensem constituta sint.
Illic enim, quoniam non fit collatio integra tri-
butorum, ob barbarorum incursiones agricolis
deminutis, et cum collatio non sufficiat in specie
facta militibus illic consistentibus, quorum illic
exercitum alere maxime opus est; sæpe euenit, vt
coemptiones fieri necesse sit, quando non alia ra-
tione milites ali possunt. In ea igitur regione, quæ
in han

in hanc diem viguit, consuetudo seruetur, cui negotiatores subiciantur; ut tam collatores, quam negotiatores prius coemptionis pecuniam accipiant iniusti ponderis nummis, et obryzis consistentem: atque ita statim sine ullo dispendio ab eis species inferantur. Qui hac transgressus fuerit, eisdem poenis subijciatur. Melius enim est, ut pro priuata negotiatione militibus negotiatores alimenta necessaria suppeditent. Quod si quando vrbes sint, quæ careant annona; neque aliunde valeant, quam coemptione facta iuuari: liceat Praefidi eam facere intra fines eius vrbis, quæ eget annona, pretio intra eam urbem, et agrum eius vigente. Hoc etiam obseruabunt Patres ciuitatum, et alij quicumque coemptioni præerunt. Quod si necesse etiam sit coemptionem urbanam facere, et specierum conquisitionem in vrbe Regia; ea etiam non sine diuina iussione procedat, et pecunia prius præbeatur sine dilatione, et ullo damno ut in foro res vendi possint, pro vectura quoque de publico soluatur; et collator vendat solum speciem petitam, et indigentium necessitati succurratur. Nulla vero iure ex hac constitutione innovata sint, disposita circa coemptionem magnæ Alexandriae vrbis; sed ea obrineant, et forma de alimentis militum alienigenarum. Subdantur autem multæ quinquaginta librarum auri, et amissionem cinguli, ac dignitatis expectent, tam officium magni gloriosissimorum Praefectorum, quam

quam clarissimi Præfides prouinciarum cum officijs eis subditis, quam etiam singulorum locorū Defensores, atque alij, qui publica tractāt, si hæc constituta transgrediantur, aut alios id facere patiantur, aut si non statim transgressores accurate detulerint.

Huius initium est in Paratilis SANCIMVS SITONA M, cui similis est xvii de Episcopali audientia. Huius autem etiam hanc sententiam inneximus in eisdem Paratilis.

SITONA arbitrato eius vrbs religiosissimi Episcopi, et eiusdem primorum possessorum ex prouincialibus cohortibus creetur. hoc est ex ijs, qui aut in cohorte conscribendi sunt, aut ex-
plent, aut expleuerunt eos ordines.

Paras constit. tertie, sine epitomes ex Basilicis.

CVM in aliqua vrbe Sitona, (hoc est ad frumentū emendū vendendūve, præfecto) opus est, iudicio, et electione illius vrbs Episcopi, et qui primi sunt inter possessores, fiat. non tamen libera sit eorum electio, de quibuscumque personis, sed de cohortalibus tantum illius regionis, qui militant, aut militauerunt, ab illis ad Sitonæ munus eligantur. Hi enim facilius in publicis negotijs diu exercitati id munus exple-
turi sunt. Ab omni vero damno liberentur, qui huic muneri præficientur, et iuxta leges rationes reddēt. neque enim æquum est eos pro tātis laboribus damno subici. Præbunt autem frumentum non maiori pretio, quam in foro vendetur. Qui hanc legem aut violauerit, aut violari permiserit, triginta libris auri multetur.

III. *constit. cuius initium est UENIT: de qua
hoc tantum in paratitlis relatum extat.*

ARbitratu cuiusque regionis Episcopi cohortales Sironiam exercebunt.

TIT. XXX. DE DISCVS-
SORIBVS.

*Pars constit. quartæ, siue epitomes ex lib.
lvi. Basilicorum.*

NEMO *ἀγορέτης*, siue discussor fiat sine imperiali iussione, quæ eo nomine appellatur; neque ex Præfectorum, aut alterius cuiuscumque iudicii præcepto in provinciis discussor fiat, siue publicorum operum ciuitatū, siue frumenti causa; siue portus alicuius, siue expensarum in aqueductus, cuius suis urbibus, aut in muros construendos, aut in vias sternendas, aut pontes, vel moles faciendas; neque balneariarum pecuniarum, neque aliarum quarumcumque ad publicas urbium rationes pertinentiū sine forma principali. Ipse enim Princeps, siue de publico pecunias miserit ad murorum constructionem, aut alterius operis ædificiū: siue reperiat ab alio esse relictam pecuniam in ciuitatibus; semel, vel sæpius, quotiens ei videatur, discussorē mittat, qui opus meriatur, et rationes diligenter cōficiat, et ad diuinam eius potestatem referat. ut, si recte sumptus facti sint, sacra fiat liberatio ab eodem ijs, qui sumptus fecerunt;

terunt; et nullo pacto iterum quæstionem ipsi,
aut eorum heredes, aut successores patiantur. Si
vero ipse discussor missus possit conlicere securi-
tatem ijs, qui recte sumptus fecerunt; eamq. post
rationum discussione[m] emiserit; ea firma sit, neq.
indigeat decetero diuina liberatione, neque alia
securitate, tam qui sumptus fecerit, quam eius
heredes, siue successores: sed sufficiat sola discus-
soris securitas. Constitutio quoque pollicetur
sumptus discussoribus, vt sine damno suo ratio-
nes discutiant. Illi vero, qui de suo impêdunt aut
in opera vrbis, aut in alium vsum publicum, nulli
discussioni supponantur, tam ipsi, quam eorum
heredes, vel successores. neque etiam quæstioni
publicarum rationum, vt sunt lucra dicta ἀγω-
γικά, vel παρανομικά, aut sumptuum in publi-
cos asinos, vel agasones, aut prosecutionum, aut
quæ generali appellatione sollemnia vocantur.
Nemo autem Præses mittat discussores, sed ad
Imperatorem referat, vt ab eo discussor mittatur,
qui ne vnum quidem obolum lucri assequatur.
Sed et publicis rationibus, et collatorib. ius suum
seruet. Si tamen apud aliquos publicas pecunias
discussor reperiat, et discutiat eas, et in sacrum
ornamentum inferat; liceat ei in singulas libras
sex nummos pro ministerio retinere. Quod si ab
ijs, qui in provincijs sunt, inuitis, aut volentibus
vel vnum obolum accipiat; ipse quidem, accepti
quadruplum reddet, in publicum referendum,

aut ciuilibus quæstionibus, aliqua mandata conficiat. Quod si fecerit, liceat ciuibus eam exactiōnem repellere, ac nullam responsionem facere huiusmodi præceptis. Præterea etiam Præsides prouinciarum si id, quod factum est, tacuerint, omneque ciuile, ac publicum auxiliū (dederint:) eisdem subiaceant pœnis: liceat quoque ijs, qui velint, preces Imperatori offerre, ac per eas acta docere, vt ex Imperiali indignatione correctio sequatur. nec non magistratus iubentes fieri aliquid huiusmodi, viginti auri libris multentur, et maiorem Principis vindictam timeant. Officia vero eis subiecta præter multam quindecim auri librarum, corporalem castigationem sustinebunt. Namque Imperatori tantum licet horum inspectionem viro integro, et qui vera, et ciuitatibus utilia in eo negotio perquirat, cōmittere, qui: nihil pro his teb. accipiat. Provideant autem Patres ciuitatū, et qui inter possessores bonæ opinionis sunt, vt nullus vrbis locus, siue publicus, siue muris proximus, siue in porticibus publicis, vel latrinis, vel alibi vbicumque fuerit, ab aliquo priuato iniuste possideatur; neue sine sacra forma locus vrbis alicui detur. Nam si quæ ab eisdem non recte data sunt; rescindantur; eaque amittāt, qui ea receperunt. Idem quoque provideant, vt qui ex sacra forma habent possessionem aquæ, ne turbent ceteros: et ne quis plus altero habeat. Sit igitur opus magnificētissimi Comitum sacratū

Quod militiâ, vel aduocationem impleuerunt, præter propria privilegia, a frumenti, vel olei emptionis cura, ab inspectione operum, a discussoris, vel defensoris officio, patris quoque, et rationalis, et Aedilitatis munere excusentur. Sed habitet, ubi voluerint, neque extra portas vrbs magistratibus obuiam ire cogantur, neque ad collegia absentes vocentur, aut nominentur ipsi, aut alios nominet; neque descriptiones soluant consuetudinum, vel spectaculorû prætextu. Habeant quoque vnam domum liberam ab onere hospitij militum venietium, et eorum, qui in eisdem locis versantur. Qui vero aliquas dignitates obtinēt, sua videlicet immunitate fruantur. Auger enim hæc constitutio priora beneficia, non ex illis minuit. Præbebunt autem publica tributa, et honorem deferent magistratibus, atque ab eisdem honores eis habebitur. Si quis aliquid ex hac constitutione violauerit, aut violari permiserit; quinquaginta libris auri mulcabitur.

LIB. XI. TIT. I. DE LVSTRALIS
auri collatione.

*Pars prioris constitutionis, siue epitome
ex lib. lvj. Basilicorum.*

OMNI BVS collatio auri in totum remittitur, exceptis vrbib. vel vicis, qui ex vltimâ voluntate quicquam acceperunt, vt eam collationem inferret, aut etiam si a fisco ob eam causam

M 3 colla.

collationis, quicquam datū est. Illi vero, qui hoc onus præbent, facultatem habeant, aut Constantinopoli, aut in prouincia soluere, aut quartam partem singulis annis, aut quarto quoque anno omnia, sine dispendio, ac mora. Si quid vero superest ex hac collatione in vsus necessarios vrbis expendatur, vt puta in opera, vel frumēti emptionem, aut lumina, aut similia. Centum vero librarum auri multa definita est scholæ Palatinorum, et Præsidibus, et eorum officijs, ac ciuitatibus, si hæc aliquando transgrediantur.

Pars epitomæ posterioris consistit.

NEMO describatur in spectacula, vel aliqua cumque ea occasione, vt releuetur a collatione aureæ pecuniæ: nam prædictæ poenæ subicietur.

TIT. II. DE NAVICVLARIIS etc.

TIT. VIII. DE MVRI LEGVLIS

et gynæciarijs, et procuratoribus gynæcij, et de inonetarijs, et bastagarijs.

Pars consistit. xvi. sine epitomæ.

NEMO, vt solet, publicis corporibus adscribatur, nisi necessarius, et ex tali genere sit, atque ætate, et arte idoneus, idque actis Præsidis prouinciæ demonstretur illum esse idoneum, vt corpori aggregetur. atque acta ad nos referantur, vt nos

ut nos rursus sacris nostris litteris locum probatorum habueris ea corroboremus. Quod si quis hac violauerit, neque vlla solatia ex eo recipiet, neque corpori communicabit; sed potius tormentis excrucietur perpetuo extra provinciam exulabit. Quisquis vero socius in delicto fuerit, eisdem poenis subiacebit, maxime si praepositus fuerit.

TIT. XVII. DE SVARIIS
et susceptoribus vini, et ceteris corporatis.

Pars epinome constit. iiii ex indice Basilicorum.

VINI venditores, ut contraxerint, vendant. nemo enim cogitur vendere mensura, aut pretio, quod non placuerit, maxime, si nihil praeter morem eius regionis fiat.

TIT. XLI. DE SPECTACVLIS
et scenicis, et lenonibus.

Pars constit. vii ex lib. lx Basilicorum.

NEMO deinceps leno sit, neque ex eo quatuor quidquam largitionibus inferatur. Itaque nemo ancillam, aut liberam prostituat, nam humilior, qui id fecerit, praeter cruciatus, aut in metallum, aut in exilium mitretur: qui militiam habuerit, aut officium honestius, ea amittat una cum facultatibus suis; Thymelici quoque eodem pacto his

M + absti-

abstineant. Quod si incipium sit, quod prostar,
a quocumque gratis vindicetur, siue is vir sit, siue
mulier, siue clericus, siue monachus. Seruabunt
autem hæc magistratus tam maiores, quam mi-
nores, et eorū officia, pœnæ corporalis, et viginti
librarum formidine.

TIT. XLVIII. DE AGRICOLIS
censitis, et colonis.

XVIII. IMP. ANASTASIUS. A.*

AGRICOLARVM alij quidem sunt ad-
eorū peculia ad dominos pertinent: alij vero
scripticij, et tempore triginta annorū mercenarij
coloni, fiunt liberi cū bonis suis. coguntur tamen
hi colere agros, et canonem præstare. Id vero te
domino, et agricolis vtilius est.

XIX. LITIBVS.

TIT. LIII. VT NEMO AD
suum patrociniū suscipiat vicos,
vel rusticanos eorum.

Pars secunda constit. siue epitome ex Basilicis.

NEMO vicanis patrociniū polliceatur; neue
agricolas eadem ratione suscipiat; promif-
sionem reddituum; aut aliud lucrum percipiens.
Siquis hæc violauerit; et prædictis pœnis subia-
cietur,

cietur, et maioris motionis periculo. Vicani præterea si serui fuerint, dominis reddentur, et verberabuntur simul cum decem primis eius vici, et perpetuo exulabunt; si de sententia omnium eos libenter susceperunt.

LIB. XII.

TIT. XXV. DE CASTRENSIA-

NIS, et ministerianis.

*In fine huius tituli et notitiam ministerianorum,
et Græcam constitutionem deesse in
quibusdam libris notatur.*

TIT. XXXIII. QVI MILITARE

possunt, vel non possunt; et de seruis ad militiam, vel dignitatem aspirantibus; et ut nemo vel duplici militia, vel dignitate, et militia simul utatur.

Epitome constit. VIII. ex lib. vj. Basilicorum.

HAEC Græca constitutio cōfirmat primam constitutionem huius tituli quæ censet, ne quis eodem tēpore duas militias habeat; addens non oportere, ut alijs militijs implicitus, tribunis notariorum adnumeretur. Exigit etiam, ut actis faciendis singuli deponant, quam malint militia rum, vel dignitatum: et definit tempus trium mē-
sium post notitiam huius constitutionis, ut intra

M 5 id tem-

id tempus adeat is, qui velit, Constantinopoli Comitum diuinarum rerum priuatarum, in prouincijs Præsides prouinciarum, suamque aperiant voluntatem. Quod si euenerit elabi id tempus; iubet eos, si plures militias habebant, vnam tantum habere. Si vero militiam, et epistulas Tribunorum notariorum; manere tantum Tribunos. Quod si militiam, et Comitum dignitatem, militiam quidem amittant, dignitatem vero Comitum excelsi tribunalis retineant; nullaq. pragmatica forma contra hanc dispositionem robur obtineat. Si vero quis militiam obtinens Præses prouinciæ fiat, accipiatq. sacram formam, vt conseruetur ei prior locus; iubet constitutio hanc formam valere, vt militiæ locus ei seruetur, sed non obtinebit prouinciæ administrationis postea dignitatem. Quod si aliquid ex his facere tentauerint, ac duas militias retineant; vtramq. amittant. Definiuit autem mulctam viginti librarum aduersus transgressores, etiam si sacram formam ostenderint, cum contradicant huic diuinæ constitutioni. Si nihil multa magistratus plectentur, qui eam sacram formam susceperint.

TIT. XXXVII. DE EROGA-
tione militaris annonæ.

Pars epitomes xviii. constit. ex Basilicis.

HÆC constitutio iubet, vt prius in pagis retineantur, quæ militibus eroganda sunt, et
postea

postea reliquæ causæ publicæ procedant. Neque enim oportet solas transmissiones vrgere, negligere vero militares erogationes. Si magistratus, et ciuitates, et qui alia publica tractât, siquid fuerint transgressi eorum, quæ sancita sunt, tam de suo militibus res præbere, quam multam cētum librarum auri sancimus.

Epitome xix. constitutionis ex eisdem.

HAEC Constitutio iubet, vt si milites non su-
beant sua munera in angarijs suis; sed aut in
auxilium aliquorum deputati fuerint, aut mis-
sione aliqua dimissi: actuarijs eorum annonas
non recipiat in specie, ne corrumpantur, sed in
pecunia æstimationem specierum iuxta iusiuran-
dum præstandum a tribunis, et vicarijs, et dome-
sticis, et actuarijs, et optionibus, a quibus nihilo
minus præter sacramentum ratio exigetur; ac si
quid fecellisse inuenti fuerint, duplum restituent.
Quod si miles redigi sibi in pecuniam velit anno-
nas sibi dandas; pecuniam accipiat a mēsa. Si vero
species malit; quod ea regio suppeditat, arbitrio
dei amantissimi eius loci Episcopi, et clarissimi
Defensoris eius vrbis accipiet. Quod si etiam a-
ctuarius emat a milite annonas suas, easq. a colla-
tore accipiat, vt sibi debitas; per mēsam rursus eas
accipiat, nisi malit collator species ipsas inferre.

Si ve-

Si vero collatores velint sponte sua vendere aliquas militibus minime id fieri prohibemus, et si ex ea re lucraturi sint, minorem specierum quantitatem eis praestantes, quam ex mensae publicae aestimatione. Nec vero liceat ciuibus ex eo laedere collatorem; quod si ipsi male contractus inierint, cogant collatorem, ut ipsi conuenerint, species praebere. Quia vero nouit Imperator quosdam Chaturarios nobiliorum numerorum, aut foederatorum coemere sibi frumentum, ut de publico accipiant per mensam aestimationem frumenti, ipsi vero species quasi antea iam emptas lucrentur: iubet hac constitutione; ut nemo collator inuitus cogatur praestare militibus coemptionem: sed si sponte velint eis vendere, non excedat pretia mensae pro ea quantitate, quam loco annonae militibus erogaturi sint: nam si aliunde aliam quantitatem emere velint: prohibentur contractum facere, ut etiam omnes milites. Quae omnia futura retractatio ostendet; qua cogentur omnes eius, quod aliqua ratione fraudauerint, auerterintque duplum restituere; ut simplum quidem recipiat vindex, simplum quoque fiscus. Omnes vero milites, praepositis quibusdam ad rationem, accipiant annonas suas iuxta aestimationem mensae; idem quoque facient, cum capitationes accipient; species vero non requirant, nisi sponte collator eas intulerit. Qui aliquid dictorum violare ausus fuerit; maximum periculum formidet, siue is tribunus, siue

siue vicarius sit, siue domesticus, aut actuarius, aut optio, siue etiam princeps numeri, aut officialis Magistri militum: si contigerit quicquam præter fas cognosci, aut temptari; neque id statim appareat, et renuntietur. retractatio enim omnia contra constitutionem facta coarguet.

Eiusdem initium esse dicitur SANCIMVS, cui similis extabat XVIIII. de Episcopalis audientia. In paraculis hoc tantum reperimus.

MILES arbitrato Defensoris, cū abest provincia Præses, item Episcopi eius regionis species a collatore accipiat.

TIT. XLVII. DE FILIIS OFFICIALIVM, et militum, qui in bello moriuntur.

Pars constit. III. siue epitome.

SI QVIS quacumq. ratione militans, in bello mortem obierit; eius filius aut solus, aut maximus natus statim in locum patris sufficiatur, et easdem annonas accipiat, si Biarchus, aut infra eum ordinē erat pater. Si vero superioris ordinis fuit, Biarchus solū filius sit. Maior autem frater hoc solatio adiutus prospiciet; ut credendum est, suis fratribus.

TIT.

TIT. LX. DE EXECUTORIBVS
ET EXACTORIBVS.*Epitome VII. constituitur.*

OMNES homines, siue diuinam iussiohem, siue magistratum præceptum exequantur, prius insinuare debent ea Præfidi; ut is inquirat, an vlla falsi suspicio sit in eis, aut surreptio, vel ad contra leges sint. Executio autem et ex scripto, et sine scripto fiat, diuinis videlicet eloquijs propositis, omnibusque possessoribus præsentibus cum eo, qui executionem facturus est, et si opus fuerit, auxilium laturis. Quod si falsum quid aperte inueniat, aut legibus contrarium: oportet eum non exequi, sed referre ad Imperatorem per Magisterianum, aut ad eum magistratū, ex quo esse dicitur. Executor autem cautionē præbebit sufficientem; et personā, a quibus exigī petitur, cautionē personālē sine vllō sumptu præstabit. namq. is, qui experitur, indemnem eū præstabit, si deprehendatur temere ei litem mouisse. Quod si non id fiat; is, qui cōuenitur, repellat executionem. Præses vero, si iussio ad eū dirigatur, vel is, ad quem dirigitur, cautionē recipiat oportet idoneā ab executore. Si vero etiam posset quis repellere executionem; oportet Præsidem, cū rescierit, eū amouere; ponere vero sub personali cautione eum, qui cōuenitur, ac referre. Quod si negligat, vel Præses, vel eius officium, vel is, ad quem scriptum est, de suo indemnem personam cōuentam præ-

PUBLICAE LAETITIAE 191

præstabit, tam dum in magistratu est, quam post
ad inuisionem. Excipit tamē constitutio pro
tributis obligatos. Si uero corrupti muneribus
Præfides executionem nō faciant sacris eloquijs
præpositis; aut contemnant: tam facultates amit-
tent, quam a magistratu amoueantur, et de salute
periculum patientur. Quæcumque autem lex in-
sinuari debet, et ostendi prius Præfectis, qui uero
eam in prouinciam detulerit, accipiat aureos nū-
mos sex. Studeat autem Præses suis præceptis in
omnes vrbes ei subiectas leges in publicū edere,
sine ullo lucro, aut Præsidis, aut Defensorum, aut
portitoris. Quod si quis lucrū acceperit; id cum
altero tanto restituat; et si magistratus fuerit, ma-
gistratum amittat; si aliud officiū habeat, id quo-
que amittat.

TIT. LXIII. PUBLICAE LAE-
titiæ, vel Consulū nuntiatores, vel insinua-
tores Constitutionum, et aliarum sacrarum,
vel iudicialium litterarum, ex descriptione,
vel ab inuitis ne quid accipiant immodicum.

Epitome constit. 11.

HÆC Constitutio uult, ut sex tantum nūmi
præstentur in singulis prouincijs pro insi-
nuandis sacris litteris, aut generalibus mandatis,
aut publicis contractibus, aut statuis. Qui plus
acceperit, quadruplum reddat. Id etiam caueant
Præses, et Episcopus, et Primi ciuitatis, et omne
ciuile, ac publicum auxilium, ne Episcopus
indi-

indignationē Principis subeat; Præses ab officio amoueatur, et bonis publicatis exulet; et officiū periclitetur. Nec ob has causas descriptio fiat supra illos sex aureos nūmos; neque eo prætextu, quod sponte id soluant: sed qui plus ceperit, quadruplum restituat. Cum vero ciues volūt seipsos describere, vt puta aut ad opus publicum, aut ad sitoniam, hoc est ad frumentum emendum, aut cum petunt ab Imperatore, vt id eis permittatur: non oportet timere vllum damnum. nam nec in sacerdotes erit indignatio, nec Præsides ab officio amouebuntur, et publicatis bonis exulabūt, nec officium in corpus plectetur, nisi renuntiauerint Imperatori, quæ contra hanc constitutionem facta sunt. Licentiam quoque habeant ij, qui descripti sunt. contradicere describentibus, ac si id non possint facere, adire Præsidem, et Imperatori referre. Sed non oportet patres, aut annonæ curatores, aut prouinciales susceptores quicquā præbere ex prouentibus apud eos existentibus, sed eos cōseruare ad vsus destinatos. Si id Præses violauerit, de suo restituat. oportet enim publicas, et ciuiles res sine deminutione cōseruari.

*Eiusdem constit. epitomes pars ex Paratitlis, in quib.
eius initium fuisse dicitur SANCIMVS.*

QVI nuntium refert in prouincia, ac plus sex nūmis velit a prouincijs descriptione facta exigere: prouidentia Episcopi compescatur.

PARATITLA SIVE SCHOLIA

Græcarum Constitutionum Codicis.

L I B. I. tit. const. 3.) Hanc Græcā Constitutionē inuenimus in quadam collectione ecclesiasticarum Constitutionum, cuius multa exempla vidimus. In ea totus hic titulus, et aliquot alij relati sunt, et partim Græca verba Constitutionum referuntur, partim epitomen rediguntur tam Latinæ, quā Græcæ Constitutiones. Est etiam tota integra hæc lex in Ephesina synodo Græca. Pars vero eiusdem refertur ab Euagrio lib. 1. historię ecclesiasticę.

Pag. 3. vers. 3. vt antea a nobis constitutum est) Extat ea de re Constitutio in Ephesina synodo Græca.

p. 4. v. 1. aduersus Apostolorum regulas) canon est Apostolorum 17. vel 16. alijs, quem refert Iuo Carnoten. parte 8. cap. 287. decreti, et Anselmus Lucensis lib. 6. cap. 143. et Grat. dist. 33. c. 1.

constit. 5.) Ex eadem collectione Græca constitutionum ecclesiasticarum sumpta est hæc constitutio. In quibusdā libris dicitur missam esse ad Romanum Pontificem, quod nobis videtur verum esse, sed sumptum id est ex vlt. constitutione.

p. 5. v. 24. Apollinarium animi infitiatorem, qui sine mente etc.) Videndum est, an scribendum sit, Apollinarem animarū corruptorem, qui

N sine

P A R A T I T L A.

sine anima &c. sic p. 8. v. 28. sed quauis utroq.
 nomine a plerisque appelletur, apud Sophro-
 niū Hierosolymitanū, relatū actione xi. sexta
 synodi reperio Apollinariū Apollinaris Lao-
 dicieni filium fuisse, et vtrumque hæreticum.
 In scriptoribus ecclesiasticis numeratur Apol-
 lonius Laodicens a beato Hieronymo, tamē
 ab eodem vt hæreticus vituperatur alijs locis.
 const. 6.) Sumpta est ex supra scripta collectione.
 p. 7. v. 5. initio nostri imperij egimus) Aut consti-
 tutione quinta Græca, aut Edicto, de quo in
 septima constitutione Græca.
 p. 7. v. 27. vnitatem eius cum diuina persona) V-
 nitatem hypostaticā intellige; est enim Græce
 καὶ ὁ ὁσὸς αὐτοῦ. sic p. 11. v. 24.
 const. 7.) Sumpta est ex eadē collect. vnde superiores.
 p. 9. ver. 13. generali Patriarchæ) Malo ita dicere,
 quam œcumenico, vel vniuersali. Nam & cō-
 cilia œcumenica generalia appellantur. Sed
 mirum est, cum Iustinianus agnoscat hac con-
 stitutione Pontificem Romanum caput esse
 omnium sacerdotum, siue Episcoporum; cur
 appellet hunc œcumenicum Patriarcham.
 Quamobrem putarem addita esse hæc verba
 a posterioribus, nisi viderem eadem verba in
 Nouellis Iustiniani, et in actis v. vi. et vii. sy-
 nodi, & nisi scirem Pelagium ij. et beatū Gre-
 gorium, aliosque Pontifices Max. inuehi in
 Constantinopolitanos, qui id nomen vsurpa-
 rent. Intellige itaq. generalē, hoc est nō vnus

P A R A T I T L A.

prouinciæ Patriarcham, sed multarum, quæ in orientis partib. alijs Patriarchijs non subijcerentur. vt in Africa fuerūt, qui primas sedes obtinerent in quibusdā prouincijs, quib. prohibitū fuit, vt se sūmos sacerdotes appellaret, aut principes sacerdotū. vide 9.9. dist. c. 3. 4. 5. p. 10. v. 2. ad quē his similia conscripsimus) Extat Iustiniāni epistula ad Io. Romapū Pontificē, quæ est vltima cōstitutio huius tituli. quam miramur quosdam negare veram esse; cum in omnibus Græcis, et Latinis libris eius mentio nem fieri videamus.

p. 10. v. 6. quæ caput est omnium sacratis. dei sacerdotū) Sacerdotū appellatione hoc loco, et alijs huius const. et aliarū intellige Antistites, vel Episcopos. Is vsus olim fuit nō solum nominis, sed etiam rei ipsius; vt Episcopi frequentius sacrificiū pro populo offerret, quam alij presbyteri, vel chorepiscopi. Inter monachos quoq. rari presbyteri fuerūt, vt beatus Hieronymus affirmat. Viden, Grat. 16. q. 1. c. 39. hinc est in fine, vbi de monachis Scetis vel Scetios scribendū est, nō Scythiæ ex Sozomeno lib. 6. c. 30. et 31. Adde Epiphān. in epist. 69. ad Io. Hierosolym. quā Latinā fecit B. Hieronym. Torus hic locus maxime cōtundit insaniā aduersariorū Apostolicæ, et catholicæ ecclesiæ. p. 10. ver. 14. Pauci aliquot) Verba Edicti, cuius meminimus const. 6.

p. 12. ver. 19. Ephesinæ prioris) Post Ephesinam

P A R A T I T L A.

synodū generalem, in qua Nestorius damnatus est, fuit pseudosynodus Ephesi celebrata, quæ posterior dicta est. Ea de causa illa prior dicitur. sic p. 13. v. 5. et v. 15.

p. 13. v. 28. epistolam Procli magni viri ad Armenios) Hæc exstat in libro, qui inscribitur Antidotum.

p. 14. v. 18. quæ diptycha appellantur) Tabulas quasdam fuisse suspicor, in quibus et nomina synodorum, et viuorum, ac mortuorum catholicorum Antistitum nomina, quorum in sacris mysterijs mentio fieret, scribebantur. Multæq. contentiones de his ortæ sæpe fuerunt, scribendum ne esset, an delendum illius, aut illius Antistitis, aut synodi nomen.

p. c. v. 21. execramur) ἀναθεματίζομεν, malumus execrandi verbo, quam damnandi anathemate vti, cum de eo loquimur, qui cum potestate damnare non potest.

Lib. 1. tit. 2. const. 15.) Epitome exstat in dicta collectione Græca ecclesiasticarum constitutionum. Refertur etiam a Theodoro Hermopolita lib. 5. tit. 1. cap. 7. Basilicorum, & a collectore eorundem incerto ordine litterarum titulo πρὸς ἐκκλησίαν, et a Photio titulo 1. cap. 1. nomocanonis.

p. 15. v. 12. xenodochijs, nosocomijs, & ptochijs) Horum, et similium nominum interpretatiōnem posuit Iulianus Nou. 7. cap. 1.

PARATITLA.

p.15.v.17.ex Paratitlis) Sunt hæc Paratitla in eadem collectione constitutionum sub titulo 3. Codicis.

const.17.) Epitome est in dicta Græca collectione. Huius Græcæ constitutionis Anastasij mentionem facit Iustinianus Nou.7. quæ est in libro Authen. titulo de non alienandis. in prin. et p. quia. et alibi.

p.16.ver.1. Priuilegia) De quibus const.14. sub hoc titulo.

p.16.v.3. disponuntur) Sumptus, et alimenta recipiunt. est enim Græce *χορηγούμενον*. idque Anastasium scripsisse Iustinianus affirmat.

p.e.v.4. orphanotrophia) de his Iulian. Nou.7. cap.1.

p.e.v.6. quæ sub eiusdem Archiepiscopi administratione sunt * Ab eo) In Græcis verbis sunt quædam mēdosa: et pro administratione est ordinatione, vel consecratione. Sed ex Nouella VII. Iustiniani Anastasij constitutio hæc, quæ Latine scripsimus, statuit.

p.17.ver.27.ex Paratitlis) Sunt hæc paratitla in collectione constitutionum ecclesiasticarum Græca titulo 3. Codicis.

const.18.) Epitome sumpta est ex eadem collectione. Huius constitutionis Anastasij mētio fit Nou.43. et 59. quæ in libris Authenticorū non extant. Hac constitutione numerum decanorū, et ergasteriorū magnæ ecclesiæ C. P.

P A R A T I T L A.

Constantino Imp. constitutum 950. de quo
const. 4. huius tituli; actū fuisse ab Anastasio,
et 1100. effectum Iustinianus auctor est. Vi-
dendus etiam Iulianus Nou. 59.
p. 18. v. 24. ad novos muros, et Blachernas. nam
Syca, quoq. pars urbis est) De his locis urbis
C. P. Præter Iustin. et Iulian. d. Nou. 59. viden.
Procopius in lib. de ædificijs Iustiniani Imp.
p. c. v. 27. Ex paratitlis) Hæc etiam Paratitla sunt
in dicta collectione sub tit. 3. Codicis.
const. 20.) Epitome est in dicta collectione Græ-
ca ecclesiasticarum constitutionum.
const. 24.) Hæc etiam epitome est in eadem col-
lectione. Huius constit. mentionem facit Iu-
stinian. Nou. 7. vide in Auth. de non alienan.
p. lex. et p. seq. et p. quia vero Leonis.
p. 19. ver. 12. ceterarum omnium) ad se, quæ intra
diocesim C. P. sunt, eique ut Patriarchæ, sedi
subiectæ sunt. Namq. absolute dictum falsum
est. Vide, quæ diximus lib. 1. tit. 1. const. 7.
Ibid. iuris colonarij) *παροικιασιν* Viden.
Nou. 7. Authen. de non alienan. p. lex itaque
Iulian. Nou. 120. cap. 1.
p. 20. v. 1. Immobiles rei etc.) Refert Eustathius
tit. 40. cap. 3. de temporibus.
25. const.) Hæc etiam epitome sumpta est ex ea-
dem collectione, ex qua ceteræ.
26. const.) Hæc quoque constitutio sumpta est
ex eadem collectione. Refert sententiam Pho-
tius tit.

P A R A T I T L A.

tius tit. 2. cap. 1. nomocanonis

lib. 1. tit. 3. const. 29.) sumpta est hæc constitutio
ex eadem collectione Græca. Relata est a 52.
Græca constitutione huius tituli, et a Photio
tit. xi. cap. iij. nomocan.

35. constit.) Ex dicta collectione Græca hæc epi-
tome sumpta est. Refert Photius tit. 8. cap. 1.
nomocanonis.

p. 24. ver. 14. Tomenium urbs) De eius urbis, et
Odessi Episcopo vide Nou. 120.

p. c. ver. 16. Item Leontopolis) Huius nominis
mentio fit Nou. 28. et Nou. 31.

38. const.) Hæc etiam epitome sumpta est ex ea-
dem collectione, de qua supra. Refert Photius
tit. xi. cap. 4. nomocan.

39. constit.) Ex eadem collectione hæc quoque
epitome est.

41. constit.) Est etiam hæc constitutio ex eadem
collectione Græca constitutionum ecclesia-
sticarum. Refert hanc Nou. 123.

p. 26. v. 4. irreprehensibiles) Paul. 1. ad Timoth.

p. 27. v. 10. prohibemus) Hæc refert constit. 47.
Græca huius tituli, et Paul. Diacon. lib. 16.
rer. Romanar.

p. 28. v. 26. orphanotrophiorum, et brephotro-
phiorum) viden. Iulian. Nou. 7. cap. 1.

p. 29. ver. 11. xenodocho, nosocomo, prochoro-
pho, aut orphanotropho) De his viden. Iulia.
de. Nou. 7. cap. 1.

P A R A T I T L A.

p.30.v.12. neq. chorepiscopus, neq. periodeutes)

Chorepiscopi mentio fit in canone 2. Chalcedon. de hac eadem re, licet Gratianus nomē id reticuerit, atque etiam Episcopi. i. q. i. c. 8. si quis Episcopus. Viden. Burchat. lib. i. c. 112. Iuo parte 5. cap. 118. decreti, et lib. 3. tit. 9 c. 3. Panormiæ, et Ansel. Lucen. lib. 6. cap. 81. Sed Gratianus distinct. 68. refert Episcoporum, et chorepiscoporum differentiam relatis verbis beati Leonis epist. 86. et Damasi epist. 4. vide Ansel. lib. 7. cap. 114. et 115. De periodeute canone 56. Laodicensi mentio fit, eum visitatorem appellat Grat. dist. 8. cap. 5. nō debere, a circum eundo ita dictus est, Ambo munera quædā pro Episcopis in vicis administrabant. Modestinus medicum periodeutem appellat c. 6. de excusationibus, quasi circum foraneū.

p.c.v.25. per suffragium) Suffragium olim mercenariam suffragationem appellabant legib. Imperatorum non prohibitam. Vide Codice de suffragio.

p.31.v.16. ab Archonte, siue Exarcho) vide epistomē const. 14. Græcæ sub titulo de hæreticis. 42. constit.) Ex eadem collectione Græcæ ecclesiasticarum constitutionum sumpta est.

p.32.v.20. ascendentes Antistites) hoc est Constantinopolim venientes, siue propter altitudinem Imperij, siue propter regionis qualitatem, descendentes quoque dicebantur, qui in

pro-

PARATITLA.

prouincias ibant urbem relinquentes. sic p. 33.
ver. 8. et alibi.

43. constit.) Ex dicta collectione, ut superiores.
Videnda Nou. 123. circa finem.

p. 34. ver. 14. conuersari) *συνδιατρεῖν* simul
vivere, aut habitare.

p. 35. v. 9. Ad negotia) *ἐπιμερίσει*. Hinc apocri-
siarius dicitur, horum negotiorum gestor.
Vide const. 29. Græcam huius tituli

p. 37. v. 12. xv. K A L.) alij habent. v. K A L.
Constit. 44.) Ex collectione, de qua supra, hæc
etiam sumpta est.

p. 37. v. 16. sacræ regulæ) Apostolorum canō 26.
Chalcedon. 14. Carthag. 16. Græcus. Viden.
Gratian. distinct. 32.

const. 45) Ex eadem collectione sumpta est. Eius
partem priorem refert Photius tit. 2. cap. 1. no-
mōcanonis.

p. 39. v. 24. neque etiam xenodochus sit, qui cum
ordinet) Græca verba mendosa sunt; hæc etiā
Latina non placent. Sed videtur significare,
quod antea dictum est, ut si xenon intra an-
num perfici nequeat, domus conducatur, ubi
ægroti curentur; huic rei xenodochus præfi-
ciendus erat, de quo nunc agit.

p. 40. v. 1. gerontocomia etc.) Viden. Iulianus
Nou. 7. cap. 1. de horum verborum interpre-
tatione.

p. c. v. 14. veteribus legibus) Lege XII. tabularum,
N 5 et lege

P A R A T I T L A.

et lege Falcidia. Vide Dig. ad L. Falcid. cap. i.
et in instit. eo tit. in princ. et Nou. i.

P. e. ver. 20. paramonarios) παραμονή Græcis est
permāsiō, quo nomine fortasse loca quædam
pia dicebantur; et qui ea curabant paramona-
rij. Sic μονή mansio est, et monasteriū eisdem.

utitur eo nomine cap. ij. concilij Chalcedon.
quod minus plene refert Grat. i. q. i. c. 8. si quis
Episcopus. Vide, quæ adscripsimus 41. const.

P. 41. ver. 5. quos antea scripsimus etc.) in alijs li-
bris est ptochotrophos, nosocomos, xenodo-
chos, orphanotrophos, brephotrophos, gerō-
tocomos, œconomos, paramonarios, aut di-
spensatores.

P. 42. v. 8. Atq. ut maiori etc.) Partem hanc huius
constitutionis relatā inuenies in Instit. tit. de
action. p. itē mixta. et p. in duplū. et p. sed furti.
vide etiā p. ult. de oblig. quæ quasi ex cōtractu.

Refert Eustath. tit. 24. cap. 8. de temporibus.
P. 42. v. 22. cum morientur.) viden. p. post mor-
tem. in Instit. de legatis.

P. 43. v. 2. Si vero annui etc.) Hanc partem relatā
videbis constit. 55. huius tituli.

P. 43. ver. 3. vel ascetrijs, aut diaconissis) Harum
officium, et differentiam non facile explicare
possumus. Ascetriæ tamen in ascetrijs religio-
sam vitam degebāt, similes sanctimonialibus
nostri temporis: diaconissæ in ecclesia munera
quædam obibāt, tū in baptismo puellarū, tū
in oblationibus, aut alijs ministerijs; ne inter

PARATITIA.

mulieres clerici versaretur. vt testatur Beatus Clemēs lib. 2. c. 30. et lib. 3. c. 15. et lib. 8. c. 34. constitutionum Apostolic. viden. Iulianus, et quę de verborū eius interpretatione dicta sūt.

46. const.) Ex eadem collectione Græca sumpta est. Refertur Nou. v. in fine. quæ in lib. Auth. est sub titulo de monachis. p. de ordinatione.

47. const.) Hæc quoque est ex eadem collectione Græcarum constitutionum ecclesiasticarum.

p. 46. ver. 22. de qua re extat nostra constitutio) superuacanea videntur esse hæc verba. est autem constitutio 41. sub hoc eodem titulo.

52. const.) Ex dicta collectione hæc etiā sumpta est constitutio.

p. 47. v. 11. neq. curialem, neq. cohortalem) Multis iuris locis apparet curiale virū dici decurionē a curia singulorum municipiorū. cohortalem a cohorte Prætoria apparitorem magistratus populi Ro. vtraq. condicio multis onerib. obnoxia fuit: peiore tamen loco erāt cohortales.

p. 48. v. 6. legem posuimus) Hanc desiderari credimus sub titulo Quando, et quibus. quarta pars debeat, eiusq. mētionem fieri Nou. 38.

p. 48. v. 27. cōstitutionē. Hæc est 21. const. Latina, cuius initiū est Ad similitudinē, sub hoc eodē tit. et sub tit. de decurionib. 60. incipit nullus.

p. 49. v. 3. constitutionem) viden. const. 39. tit. 2. lib. 16. Codicis Theodosiani.

p. 49. ver. 22. legem) 29. Græcam sub hoc titulo constitutionem intellige.

p. 50. v. 16. a nobis sancitum) fortasse illa constit.

P A R A T I T L A.

quam desiderari diximus sub titulo Quando,
et quibus quarta pars debeat.

p. 51. v. 6. Præterea illud &c.) Refert Photius tit.
2. cap. 1. et tit. 11. cap. 1. nomocanonis.

p. c. v. 23. Illud quoque etc.) Huius constitutionis
mentio fit 54. constit. sub hoc eo dem titulo,
cuius initium est, Deo nobis. et Nou. 22. Auth.
de nuptijs. p. distrahuntur.

p. 52. ver. 7. Vxor tamen etc.) Refert Eustath. tit.
24. cap. 9. de temporibus.

55. constit.) Ex eadem collectione, ex qua supe-
riores, sumpta est.

p. 52. v. 22. constitutionis) Ea est Græca 45. const.
sub hoc titulo.

lib. 1. tit. 4. const. 14.) Ex dicta collectione eccle-
siasticarum constitutionum sumpta est. Vi-
deatur 33. const. Græca sub hoc eodē titulo,
et epitome constit. vlt. Græcæ de nuptijs, et 7.
de spectaculis.

p. 56. ver. 1. siue thymelicus fuerit) Thymele or-
chestræ pars fuit suggesti instar, in qua citha-
rædi, tibicines, symphoniaci, alijue cantores,
aut musici canebant, quos thymelicos appel-
labant, de his in Digestis cap. 4. de ijs, qui no-
rantur, et 10. de pollicita. et dicta constit. 7. de
spectac. et constit. 34. sub hoc eodem titulo

p. 56. ver. 7. mimis, aut choris) Mimos appellat
quoscumque histriones, siue fabulas agerent
comœdiarū, siue Atellanarum, siue mimorū,
siue

PARATITLA.

siue etiā tragici forent. chori appellatione uti-
tur pro musicis quibuscumq. qui scenā, aut
theatro seruirent, quales thymelicos fuisse di-
xeramus. Vide cap. 34. de edil. edicto, et c. 79.
de legat. 3. incip. si chorus. A mimis pātomimi
dicti sunt, qui omnia imitabātur gestu potius,
quam voce, de quib. in Digestis aliquot locis.

17. constit. Epitome sumpta est ex eadem colle-
ctione, de qua supra.

p. 56. v. 14. Sitona) Praefecti frumēto emendo ita
Græce appellantur, et munus id Sitonia. Vide
titulum ut nemini liceat in emptione specie-
rum se excusare, et de munere Sitoniæ.

p. 56. v. 16. xxx libris) L. libris alij habent.

18. constit.) Epitome ex dicta sæpius collectione
sumpta est.

p. 56. v. 22. sederis, siue stationibus.) Viden. Theo-
philus in instit. de militari testam. p. 1. qui re-
ctius vritur eo verbo, quam Latini libri, in
quibus est in suis ædibus pro in suis sedibus.
sic constit. vlt. de restit. milit.

20. const.) Epitome hæc etiam sumpta est ex ea-
dem collectione. Refert Nou. 109. Authen.
de priuil. dotis hæret. mulier. in prin.

22. constit.) Ex eadem collectione sumpta est.
similis fuit sub titulo de custodia reorum cō-
stitutio sexta Græca.

p. 58. v. 3. quarta puta, etc.) Refert Eustath. tit. 3.
cap. 5. de temporibus.

PARATITLA.

p.e.v.11. nostra constitutio) Hanc arbitror desiderari sub titulo de custodia reorum.

23.constit.) Hæc quoque constitutio ex eadem collectione sumpta est. Similis fuit constit. 2. de priuatis carceribus.

25.constit.) Sumpta est ex eadem collectione. Videnda const. 1. Græca de alex lusu, quæ male ab alijs vlt. de religiosis conscripta est.

26.const.) Ex eadem collectione sumpta est hæc etiam constitutio.

p.59.ver.23. singulis annis) Refert Eustath. tit. 24.cap.vlt. de temporibus.

p.60.v.11. calculū feret) ἡ φονησις τοῦ signi ficare videtur redditis rationibus liberationē.

p.61.v.4. Si quis autem etc.) Similis fuit const. 2. Græca publicæ lætitiæ, vel consulum nuntiatores etc. et vide const. Græcam 4. de discussoribus, quæ huic multis in rebus consentiēs est.

p.e.v.26. Consulū processiones) Vide Nou. 105. Authen. de Consulibus.

p.62.ver.19. produlia) sunt qui prudolia legant, eaque interpretentur bases statuarum, quæ ἐδωλῖα dicuntur, alij ad seruitutem stillicidij, vel cloacæ pertinere existimant, alij proluuia scribunt, alij proludia. Nos idem verbum reperimus dicta constit. 4. de discussoribus.

p.63.ver.15. Si vero dubitauerint etc. Similis est constit. 2. de sportulis Græca.

p.64.v.3. nostra cōstitutione) eadē 2. de sportulis.
p.e.v.

P A R A T I T L A.

p.e.v.4. *neue descriptio etc.* Viden. *similis const.*

2. *publicæ lætitiæ etc. de qua ante diximus.*

p.64.v.20. *demetatorum exactione*) Vide titulū de metatis, et epidemeticis. Metatores olim hospitia militibus parabant, et castrorum metatores dicebātur. Eo prætextu nonnūquam municipia vexabant, dictaque metata sunt caonera præbendorum hospitiūrum.

29. *const.* Ex eadē collect. hæc quoq. sumpta est.

p.65.v.19. *non esse locum appellationi a maiorib. nostris constitutū est*) Has constitutiones existimo nos non habere et asq. intelligere oportet salua sedis Apostolicæ Romanæ auctoritate, ad quā licet omnibus appellare. idq. Nicæno concilio statutum fuisse multi testātur. Iulius in epist. ad orientales cap. 18. et 19. et 41. Zosimus in commonitorio relato in cōcilio Carthagin. Græco, et Carthag. 6. c. 3. Latino, et in epist. eiussd. concilij ad Bonifaciū papam. Felix ij. epist. 1. Leo epist. 12. Idem statutum est in concilio Sardicensi cap. 4. et 5. Græcis, 5. et 6. et 7. Latinis. Vide Inno. 3. in concilio Later. cap. 5. quod est cap. 23. de priuileg. et Grat. 2. quæst. 6. et 3. q. 6. in multis capitibus.

p.66.v.17. *ex lege præstari*) constit. 2. Græca de sportulis.

p.e.v.24. *referatur appellatio*) Si causa delegata est a Patriarcha Constantinopolitano, et commissa inferiori Metropolitano, aut etiam Primati, vel Patriarchæ; et prouocetur a sen-

P A R A T I T L A.

sententia lata ab eodem inferiore: non dubiū est, quin idem delegans appellationis ordinarius iudex sit. At si appellatur a Patriarcha Alexandrino, vel Antiocheno: non Constantinopolitanus, sed Romanus iudex erit. Quod si Patriarcha inferior sit, quos rectius Primates appellant; ab eius sententia iure ad Patriarcham superiorem prouocatur. Is enim parum a Metropolitano abest, vt hac eadē constitutione paulo post expressum est.

30. const.) Hæc etiam sumpta est ex eadem collectione Græca constitutionum ecclesiasticarū: eius mentio fit sub titulo de Auliano tutore in Instit.

32. constit.) Epitome sumpta est ex eadem collectione.

p. 69. v. 19. triennio post) Refert Eustath. tit. 25. cap. 13. et tit. 26. c. 3. de temporum interuallo.

33. constit.) Ex eadem collectione sumpta est.

p. 69. v. 24. Sacram constitutionem) vlt. de nuptijs Græcam. vide etiam 14. Græcam sub hoc eodem titulo, et 7. de spectaculis.

p. 70. v. 1. in scenam, aut in orchestram) in scena versabantur histriones, in orchestra musici canebant; hi etiam thymelici dicebantur, illi mimi. Vide, quæ diximus dicta 14. constit.

p. ea. ver. 27. quinto libro constitutionum huius Codicis nostri nominis) Hæc constitutio data est Iustiniano quartum Consule, quo tempore altera

P A R A T I T L A.

altera editio Codicis facta est, et in ea editione per multæ constitutiones tan Græcæ, quam Latinæ adiectæ sunt, in quib. hæc non adiecta solum, sed etiam tum primū conscripta fuit. Et ex hoc loco facile apparet has constitutio- nes in Codice desiderari; illamq. quinto libro positam fuisse, quam diximus fuisse postremā sub titulo de nuptijs.

34. constit.) Ex eadem collectione, ex qua supe- riores, hæc quoque sumpta est.

p. 71. v. 14. generali Patriarchæ) Vide, quæ const. 7. Græca de summa trinit. dicta sunt.

p. 72. v. 9. a nobis plerumq.) vide tit. de alex lusu, & sub eo duas Græcas constitutiones.

p. ca. ver. 21. qui cum bestiis in theatris pugnant) Malim in amphitheatris ex Cassiodoro lib. 5. epist. 42. variarum. Sed fortasse theatrum ge- neris nomen est. Vtriusq. nominis mentio fit cap. 3. de operibus publicis in Digestis.

p. 73. v. 3. Sancimus itaque etc.) Refert Photius tit. 9. cap. 27. nomocanonis.

p. e. v. 6. creationibus) *χρηγοριας* consecratio- nibus fuisset fortasse scribendum.

lib. 1. tit. 5. const. 6.) Hæc Græce, & Latine edita est. eam ex tertia synodo generali Ephesina descripsimus. Latinam inuenies lib. 16. tit. 5. Codicis Theodosiani const. vlt. eodem initio, quo in Codice Iustiniani (Dānato) Quæ ante id verbū hic sunt, desunt in vtroque Codice.

PARATITLA.

p. 79. v. 4. Propterea sancimus etc.) Hæc vsque ad verbum Quemadmodum desiderantur in vtroque etiam Codice, quamuis aliqua ex his postea dicantur.

p. e. ver. 9. Ariani) In Codice Iustiniani mendose scriptum est (Arriani ab Arrio.) neque enim ea sententia est constitutionis; sed eos Porphyrianos esse vocados. A Græcis Arius, & Ariani a Marte dicuntur, non geminata canina littera.

Ibid. lege Divæ memoriæ Constantini) Hæc constitutio extat apud Socratem. lib. I. ecclesiast. histor. Viden. Photius tit. 12. cap. 3. nomocan.

p. e. v. 11. Porphyrij nominantur) In codice Theodosiano additur, Sic vbiq. participes nefariæ sectæ Nestorij Simoniani vocentur etc. Id rectius est, quam quod in Iustiniani codice editum est, Sic vbiq. participes nefariæ sectæ Nestorij Nestoriani vocentur.

p. e. v. 19. Hoc enim etc.) In vtroque codice deest hæc periodus.

p. e. v. 24. aliter, quam Simonis nomine) In Codice Theodosiano aliquam supra dicto nomine. In Cod. Iustiniani aliquam supradicti nominis: vtrumq. mendosum est, quamquam hoc postenus retineri potest. Sed quæ edidimus, pleniora sunt.

p. 30. v. 2. Sublimis etc.) Hæc in vtroq. Codice de sunt.

p. e. v. 7. D A Γ. III. NON. AVG.) In Codice Iustiniani est III. K A L. A V G. nos secuti

P A R A T I T L A.

sumus Codicis Theodosiani scripturam.

p.e.v.9. et qui fuerit nūtiatus) adde Cos. in codice Iustiniani est, et Valentiniano. IV. A A. Cos. nos etiam Theodosiani codicis scripturam retinuimus. Sæpe autem fiebat, ut ignoraretur Constantinopoli, quis Consul Romæ esset, nam tunc alter Consul tantum Romæ, alter C. P. fiebant propter imperij consortiū. Quærendū vero est, cur Augusto mēse ignoraretur Consul, qui Kal. Ianuarijs inibat Consulatū. 9. const.) Hæc epitome sumpta est ex collectione Græca constitutionū ecclēsiasticarum. Refert Theodorus Balsamon in scholijs ad Photium tit. 12. cap. 2. nomocanonis.

11. const.) Ex ead. collectione hæc quoq. epitome sumpta est. Refert idē Theodorus d. cap. 2. et index Basilicorum ordine litterarū littera M.

12. constit.) Epitome sumpta est ex eadem collectione. Refert hanc constit. Nou. 109. Auth. de priuileg. doris hæret. mulier. et Theodorus Hermopolita lib. 1. tit. 1. cap. 4. Basilicorum.

p. 81. v. 8. ex genere cohortalium) hoc est ex genere eorum, qui in cohorte Præsidis, vel ali cuius magistratus ut apparitores militabant. p.e.v. 16. fœderati sunt) Erat id genus militiæ, ut Nou. 116. 117. et. 130.

p.e.v. 17. Contendentibus parentib. etc) Refert Phot. tit. 12. cap. 13. nomocanonis. Hoc fortasse initium est epitomes 13. constit.

P A R A T I T L A.

p.c.ver.23. Si parentes &c.) Præter Theodorum Hermopolitam d. cap. 4. refert Theodorus Balsamon in scholijs ad Photium tit.12.cap. 2.nomocan.

13.const.) Ex eadem collectione hæc quoque epitome sumpta est, ex qua superiores.

14.const.) Hæc etiam epitome ex eadē sumpta est. Refert Theod. Balsamon d.cap.2

p.82.v.19.parasynaxes) Vtitur hoc verbo const. 8. sub hoc titulo, quæ Latina est, cuius initiū est Quicumque. Significat autem malorum hominum cœtum, siue cōuentum sacrorum causa coactum. vide epit.const.20.Græcæ.

p.c.v.20.neque creationes) *ἡξεγορίας* intellige ordinationes, vel consecrationes presbyterorum, aut Episcoporum.

p.c.v.21.Exarchos) Vtitur hoc nomine const.41. Græca de Episc.& clericis.

15.const.) Ex sæpius dicta collectione prior epitome sumpta est, posterior ex collectione Basilicorum ordine litterarum.

16.const.) Ex eadem collectione const.ecclesiasticar.sumpta est hæc epitome.

p.83.ver.25.Qui libros etc.) Refert Photius tit. 12.cap.3.nomocan.

17.const.) Hæc etiam epitome sumpta est ex ead. collectione. Refertur Nou.129.& 144.

18.constit. Epitome sumpta est ex eodem libro. p.85.v.8.Si aliter cōiugum etc.) Refert Photius tit.12.

PARATITLA.

tit. 12. cap. 13. nomocan.

20. constit.) Ex eadem collectione hæc quoque epitome sumpta est.

pag. 85. ver. 24. synaxis) Vide adscripta epit. 14. constit. Vritur hoc verbo Dionysius Arcopagita in ecclesiast. hierarchia pro sacra communione.

p. 86. ver. 1. ergasteria) officinas, vel tabernas intellige.

p. e. v. 8. honoraria munera) Refert Theod. Herinopolita lib. 1. tit. 1. cap. 5. Basilicor.

lib. 1. tit. 9. const. 2.) Hæc epitome sumpta est ex iam dicta collectione constitutionum ecclesiasticar. Refert Eustath. tit. 3. cap. 6. de temporibus præter duo loca Digestorum, quæ retulimus.

tit. 10. constit. 2.) Prior epitome sumpta est ex eadem collectione. Refertur const. 54. quæ incipit Deo nobis. de Episc. & cler. et a Mich. Ataliota tit. 35. prochiri, et a Iosepho Tenedio in prochiro ordine litterarum littera I, et X. Posterior epitome est collectionis Basilicorum ordine litterarū. Deesse constitutionis sententiam titulus indicat.

tit. 11. const. 9.) Hæc epitome sumpta est ex collectione constit. ecclesiasticar. vt superiores.

p. 87. v. 23. principalium largitionum publicarū largitionum habent quidam libri.

tit. 12. const. 3.) Epitome sumpta est ex dicta col-

P A R A T I T L A.

lectione, eiusq. sententiam refert Photius tit. 5. cap. 2. nomocanonis, et Theod. Balsamon ibid. in scholijs, atque idem Photius tit. 9. cap. 27. Verba constitutionis inuenies in tertia synodo generali Ephesina, et lib. 9. tit. 45. Codicis Theodosiani, a quo sumpta est inscriptio. In eodē codice Græce, et Latine cōscripta est.

p. 91. ver. 25. Pateant. etc.) Hoc initium est huius cōstitutionis in Codice Theodosiano, et fuisse idem initium in Codice Iustiniani Græci interpretes auctores sunt. Multa tamen in Theodosiano detracta sunt, multa etiā aliter Latine, quam Græce dicuntur.

p. 92. ver. 10. vt quæ intra etc.) Refert Theodor. Hermapolita lib. 5. tit. 1. cap. 11. Basilicor.

p. e. v. 12. siue in domibus) in Cod. Theod. siue in cellulis, siue in domibus, Græca tamen const.

ὅτι οἰκίαις tantum habet. vide p. 93. v. 25.

p. e. ver. 13. siue in aulis, atrijsve) in eod. C. T H. areis Lat. Græce ἢ αὐλαῖς. Ephes. synodus habet εἴτε ὅτι αὐλαῖς.

p. e. ver. 17. quæ parum absunt etc.) Vide l. quæ religiosis. Dig. de rei vind.

p. e. v. 28. habitare, aut comedere, aut dormire) In Cod. Theod. non recte scriptum est, mane, vel vespere cubare: sed scribendum est, manere, vel vesci, vel cubare: cum Græce sit μένειν, ἢ ἐσθίειν, ἢ καθεύδειν.

PARATITLA.

p.93.v.22. *exea arma, aut ex alia materia*) Cod. Theod. in quouis telo, ferro, vel specie. Sed Græce *ἐν σιδηρῷ ἢ ἐν ἑτέρῳ*. in Ephes. additur *ἑτέροις*.

p.c.ver.25. *canaculis*) Cod. Theod. *cellulis*, sed Græce *σικαιτῶν*. in Ephes. *syn. καὶ ἐλῶν*.

p.e.ver.26. *atrijs*) C. TH. *areis*, & Græce *αὐλῶν*.

p.95.v.29. *deo purgatione cōcessa*) Cod. Theod. apud deum, et Episcopū causa purgata. Græce est *καὶ τῶν ἐπισκόπων ὑπὸ θεῷ πῶς ἀπολογίᾳς διοδείσης* quæ verba significant tam Imp. quam Episcopos excusationem apud deum habituros.

p.96.v.1. *ab armatis etiam hominib. se euellēdos nouerint*) Cod. Theod. *armatis*, si ita res exegerit, in *romissis*, trahēdos se, abstrahendosq. esse cognoscant, Græce paucioribus verbis hæc dicuntur, *ἐν ὅπλων εἰσπεμφθέντων ἀποπαθῆσονται*. in Ephes. *synodo* est *καὶ παρ' ἐν ὅπλων εἰσχωρευμένων ἀποπαθῆσονται*.

p.c.v.2. *omnibusque pœnis subiciendos*) C. TH. et omnibus casibus esse subdēdos. Græce pro casibus est *συμφοραῖς*, quod verbum calamitates significat, et damna, quæ casu etiam accidere possunt. Hic vero significat passuros illos eas pœnas, quibus ob crimina, propter quæ confugerunt, obnoxij fuerant.

p.e.v.12. *aut etiam nostrorum iudicium*) C. TH.

PARATITLA.

nec sine nostra, siue iudicium. Græce: ἡ μὲν,
τῶν τε δικαστῶν Ephes. syn. ἡ καὶ ἡ μὲν
τῶν δικαστῶν.

p. 97. ver. 9. Proposita indict. etc.) Hoc sumpsi-
mus ex Ephes. syn, deest in Cod. Theod. in
quo est D A T. X. K A L, etc. et illud
prius scribendum erat, cum prius data fuerint
litteræ, et postea propositæ, atque editæ. Phar-
mut autem mensis ab Aegyptijs, Aprilis a
Romanis, Xanticus a Macedonibus, Nisan a
Iudæis dicitur Plutarcho in Romulo, et Io-
sepho lib. 2. cap. 13. antiquitat. testibus.

7. const.) Hæc epitomè sumpta est ex collectione
Græca ecclesiasticarum constitutionum.

8. constit.) Ex eadem collectione sumpta est hæc
quoque epitomè.

lib. 1. tit. 17. const. 2.) Hæc constitutio Græca, et
Latina lingua edita est, et vtræq. extat in Pan-
dectis Florentinis. Græcæ mentio fit ab eodẽ
Iustiniano in ea constitutione, quæ ante Di-
gesta posita est, cuius initium est Omnem.

pag. 98. ver. 14. I E S V) In Florentino libro est
I H E S V et hoc, et alijs locis; siue quia ea scri-
ptura Græcæ scripturæ esset propior, quæ hæc
est I H Ξ O Y, et eadem E litteram non tenuẽ
esse significatur: siue quod aspirationis nota
tollat vim priori vocali, ne cohæreat in
eandem syllabam cum proxima, quod multi
pecca-

P A R A T T I L A.

peccatum admittunt non aliter proferentes, quam Iunonem, Iouem, maiestatem. Cum eadem nota scriptum est in eisdem Pandectis Iohannes, ut ab alijs scribitur incohare, quod ita fortasse vocales distingueret. Id nos nimis putidum esse putamus, et sequendum esse elegantiorum scriptorum usum.

p.e.v.23. Parthica Perfarum metio fit hoc loco, et in line huius constitutionis in Græca. Sed Parthi Perfarum imperium tunc obtinebant, et utroque nomine idem significabatur.

p.99.v.10. mille & quingentos) Quid in Græca constitutione scriptum fuerit, ignoramus: quia prima pagina in Etruscis Pandectis propter vetustatem legi multis in locis non potest. At in Latina mendum hoc est (mille et quadringingentos.) Vnde alij quadringentos, ut Florentini ediderunt, alij quingentos descripserunt. Ab historicis accepimus Consulatum tertium Iustiniani Imp. quo tempore hæc constitutio edita est, anno post urbem Romam conditam fuisse 1285. Rectius igitur scriberetur, mille & trecentos. nam quod ad hunc numerum deest, in verbo pane intelligitur.

p.e.v.26. cum alijs viris) Verbum viris superuacaneum est. Sequitur enim prudentissimis viris.

p.100.v.1. recte) Floren. ediderunt erecta. Græce utrumque deest, et omnia illa verba, hoc numine etc. redigebat.

PARATITLA.

p.e.v.9. postea vero etc.) Hæc periodus, et multa ex sequenti desunt in Græca const. aut brevius dicuntur, vsque ad illa verba duo pæne milia.

p.ea.ver.14. suggestum est, duo) Flor. editum est, suggestum, et duo

f.e.v.16. trecentiens decem milia) tricies cetera milia quidam scripserunt multo elegantius. Tamen hic Græcismus ferendus est.

p.e.v.23. nullo seditioso) nullo otioso quidam: sed Græce est *σάσια* (ομήρου).

p.e.v.24. quia omnes) varia scriptura est in Flor. Pand. qui omnes, vel quia omnes.

p.e.ver.26. in sinus suos). n sinus Flor. ediderunt ex varia scriptura eiusdem libri.

p.101.v.9. eis) ei, ex varietate scripturę Pand. Flor.

p.e.v.11. quoddam inuenitur vmbilicum) magis placet, quod frequentius reperitur, quidam inuenitur vmbilicus, illud tamen est Florētix in archtypo. Refert Nonius Marcellus pleraque Latina nomina, quæ modo hoc, modo illo genere vsurpantur. Scriptorem opinor secutum fuisse Græcam linguam; dicitur enim *ὀμφαλ* & *ὀμφάλιον*, sic vmbō, & vmbilicum dici posse credidit.

p.e.v.22. multum distantia) multo distantia, editum est Florentiæ.

p.e.v.25. post duos) post duo Flor. editum. quale illud est, Si duo præterea tales Idæ tulisset Terraviros.

P A R A T I T L A.

p. 102. v. 9. nobis) vobis, ex varietate Pand. Flor.

p. e. v. 12. dictum est) dictum Florent. editum ex
varietate eiusd. libri.

p. e. v. 15. quam ut legatis quidem) recte notatum
est in editione Flor. Pand. ut superuacaneum
esse. In Græca constit. additur his verbis & fi-
deicommissis, quod vix probo.

p. e. ver. 23. superuacuas) superfluas, ex varietate
Pand. Flor.

p. e. v. 24. diuersitates) *διαφορὰς τε καὶ κοινότητας*
quæ diuersa, & cōmunia sunt in Græca const.

p. e. v. 26. Sed et in his) Sed in his Flor. editum.

p. e. v. 28. et tristibus) et tristis Pand. Flor.

p. e. v. 29. nostris remaneat) nostris maneat Flor.
editum est.

p. 103. ver. 3. periculis posuit) ex varietate Pand.
Flor. victori periculis superposuit. quod ine-
ptum est. Græca constitutio habet, cum his
temporibus deus nobis pacem dederit, ut a-
geremus, tam intra, quam extra urbem; et cū
bellum gerere opus est, facile ipso temporis
momento hostibus imperamus.

Ibid. ne luctuosum etc.) Hæc desunt in Græca
constit.

p. e. v. 8. et adfinitatibus) deest etiam hoc in ead.
constit.

p. e. v. 13. multitudinem) confusionem, & ambi-
guitate Græce.

p. e. v. 17. eorum insidijs) hominum improbitate
Græce.

p. e. v.

P A R A T I T L A.

p.e.v.28. de bonorum detentionibus, et venditionibus) de bonorum separatione, et creditorum possessione, et venditione, et de rerum additione, atq. curatione Græce. Hæc magis consentanea sunt titulis libri xliij. Digestorū, modo pro verbo separatione scribatur cessione.

p.104.ver.4.item) iterum Pand. Flor.

Ibid. sexta pars) cui præest titulus de bonorū possessionibus. Græce additur.

p.e.v.20. vel conceduntur) hoc est remittuntur. nam Græce est ἡ συγχωρησις.

p.e.v.24. de municipalibus) ad municipales Flor. editum.

p.e.v.29. recepit quinquagésimus etc.) in Græca const. est. Hæc omnia extremus liber cōtinet, qui huius quidem partis, cuius initium est de stipulationibus, sextus est, si eius tātum initij, et partis ratio habeatur: sed quinquagésimus etc.

p.105.ver.2. confecta sunt) recte, et ad nostram iussionem apte additur in ead. const. Græca.

Ibid. virum excelsū) gloriosissimum Græce.

p.e.v.9. virum Illustrem) magnificentiss. Græce. et v.13. et v.16. et v.22. et p.106.v.1.

p.e.v.18. Berutésium) Pand. Flor. Verutiensium. Græce Βηρυτιῶν. sic v.22. (Berutéses) Pand. Flor. Verutienses. Græce παρὰ Βηρυτιῶν.

Huius

PARATITLA.

Huius Beryrensis coloniae mentio fit cap. 1.
7. et 8. de censibus.

p. e. ver. 28. Praefectorium) Praefectorem Pand.
Flor. Graece tamen ἀπὸ ὑπαρχου.

p. 106. v. 3. Antecessorem) In Graeca const. legum
interpretē, licet paulo ante ipso Antecessoris
nomine vsa fuisset. Sic Iulianus Nouellarum
interpretes Iulianus Antecessor Constantino-
politani in veteribus libris nuncupatur,
quem non nemo Patricium vocat.

p. e. v. 12. et cum omnes etc.) Haec periodus deest
in Graeca constit.

p. 107. v. 23. viro excelsa) gloriosissimo Graece.

p. e. v. 25. viris Illustribus) magnificentiss. Graece.

p. 108. v. 10. Institutionū) quae Instituta appellari
decreuimus, Graece.

Ibid. eandem emendationē) eadem emendatione
Floren. editum est.

p. e. v. 21. id est Institutionum etc.) Haec nomina
librorum non sunt in Graeca constit.

p. e. v. 24. sperari) separari Floren. editum ex va-
rietate archetypi.

p. e. ver. 27. pietati) deitati Florentini ediderunt
propter eandem varietatem.

p. 109. v. 1. tam instanti, quam posteriori) tam an-
teriori, quam nostro, et futuro tēpori Graece.

p. e. v. 27. oportuerat) oporteat Flor. editum.

p. 110. v. 1. perfectissime visiones) perfectissimae
visiones Flor. editum. Diximus alio loco vi-
siones

PARATITLA.

fiones significare *degras*.

p. 110. 19. adprehendere) Hoc quidem Florent.
Pand. habent, sed magis placet verbum repre-
hendere.

p. e. ver. 21. dein) deinde, ex varia lectione eiusd.
libri.

pag. ea. ver. 25. prægrauari) prægrauare Florent.
editum.

p. e. v. 29. lites perferebant) causæ iudicabantur
Græce.

p. 111. v. 2. inscientiam) inscitiam malim scribere.
Græce pluribus verbis dicitur, partim quod
plurimis laboribus inuenire non poterāt, quæ
utilia forent.

Ibid. et voluntate etc.) Hæc desunt in Græca
constit.

p. e. v. 12. vir excellentiss.) gloriosiss. Græce.

p. e. ver. 27. innodata) innouata. Flor. editum est.

p. 112. v. 5. legum, et Edicti perpetui subtilissimus
conditor) Græce omnium præclarissimorum
legislatorum sapientissimus.

pag. ea. ver. 6. in suis libris) hæc desunt in Græca
const.

p. e. v. 7. inueniatur) inuenitur Flor. editum. ex
varietate archetypi.

p. e. ver. 9. sed et diuus Hadrianus etc.) In eadem
Græca constit. ita scriptum est. Ad hæc pia re-
cordationis Hadrianus, cū ea, quæ Prætores
singulis annis statuebāt, in breuem quen dam
librum

P A R A T I T L A.

librum coëgit, optimum virum Iulianū huic operi præficiens, in ea oratione, quam in vrbe veteri Romana edidit, scripsit etc.

p. 113. v. 2. qui eis) qui eorum. varietas notata in Pand. Flor. editis. qui ei. varietas notata a me in archetypo.

p. e. v. 3. accommodabit) accommodauit, vel patiat. varietas Pand. Flor.

p. e. ver. 7. inscribi in Græca constit. est. quæ post hanc sacram constitutionē nostram conscribi iussimus ; vt omnes cognoscere possint, quæ fuerit veterum prius incertitudo, et confusio ; et quid a nobis inuentum sit.

p. e. v. 11. opere erant) opere fuerant ex varietate Pand. Flor.

p. e. v. 14. cuidam) et si hoc Florētiae in Pandectis illis sit, malo quoquā, ut in Codice Iustiniani est.

p. e. ver. 23. neque postea) neque qui postea Flor. editum. Sed verbum qui nō est in archetypo, vt illic notatur. Non male alij scribūt nec qui postea.

p. e. v. 24. fuerint) fierent in Pand. Flor.

p. e. v. 27. voces) voce Florent. editum.

p. e. ver. 28. et si quid) et si qui ex varietate Pand. Floren.

p. 114. v. 8. producentes) post hoc verbum est in Pand. Flor. contrahentes, idque deletum. in Græca constitur. id non est.

ibid

P A R A T I T L A.

ibid. detraxerunt) malim traxerunt. nam Græce est ἐκτὰ θῆναι. Sunt, qui scribant distraxerūt, quod non displicet.

p.e.v. 18. condere) et condere Flor. editum.

p.e.v. 20. siglorū) τίγλλας Græca const. Veteres notas appellabant, vnde notarij dicti, qui eis vterentur. Hæ litteræ non erant, sed litterarū vicem obtinebant. Erat etiam aliud scribendi genus; cum singulæ litteræ verba quædam significabant, vt cum S. C. Senatus consultum, R. P. rempublicam, P. R. populum Romanū scribebant: huic non inepte singularū nomen cōueniret; vnde detracta littera singlę fortasse dictæ sunt, et postea sigla maiore mutatione facta. Vtrumque genus scribendi arbitror his verbis improbari.

p.e.v. 29. sua parte) sui parte magis placet.

p. 115. v. 7. et in Latina constitutione, et in Græca) Hæc verba deleta sunt in Pand. Flor. solo excepto verbo constitutione. In Græca tamen constit. hæc sunt. Alijs constitutianibus, quæ de his rebus positæ sunt, conscripsimus, tum ijs, quæ Latina, tum ea quæ Græca lingua præcellerunt. Hanc Græcam constitutionē hodie non habemus.

p.e.v. 9. nostras, quas) nostras, quæ in Pand. Flor. non sine mendo.

ibid. Institutionum seu Elementorum) Græce
Insti-

P A R A T I T L A.

Instituton, quod Institutorum significat, qui
titulus a Græcis vsurpatur, a quibus hac in re
libenter dissentio.

p.e.v.17. siue in) siue quæ in Flor. editum.

p.e.v.21. voluimus) volumus Florentini ediderūt.

p.e.ver.25. bella Parthica abolita sunt) Pax cum
Persis confirmata est, Græce.

p.116.v.3. suscipiant) suspiciant ex varietate Flo-
rentinæ editionis. Græce est suscipientes.

p.e.v.5. vir excelsus) gloriosiss. Græce.

p.e.v.6. tribus excellis) tam excellentissimo, &
præclarissimo nostro Magistro, quam glo-
riosissimis, & laudatissimis.

p.e.v.7. Illyricis, nec non Libycis) In Pand. Flor.
est Illuricis, necnon Libucis.

p.e.v.9. manifestare) Additur in Græca constit.
vt ad omnium subditorum nostrorum indu-
bitatam perueniant notitiam.

p.e.v.12. Ter Consule) Tertium consule scriben-
dum est ex errore interpretationis notarum.
In Græca est III. Consule. Quæ sit harum scri-
pturarum differentia notat Gellius. Aliud
autem est dicere Agrippam ter Consulē fuisse;
aliud in tertio Consularu templum condi-
disse, aut litteras scripsisse; quod posterius ex-
plicatur his verbis, Tertium Consul hoc, aut
illud fecit, aut Tertiū Consule hoc, aut illud
factum est.

lib.1. tit.15. constit.2. p.117. ver.16. Nou. xvii.)
Authen. de mandatis principum.

P

p.e.v.

PARATITLA.

p.e.v.18.) in Digestis) l. solent in fine. de offic.
Procons. l. eos. de ritu nupt.

tit.39.const.13.) Vide const.vlt. de crimine sacril.
tit.51.constit.13.p.118.v.13. Nou.60.) Authen.
vt defuncti, seu funera. p. illud etiā. vide Nou.
82. cap.1. Auth. de iudicibus in prin. & const.
vlt. de pedan. iudic. et titulū qui pro sua iuris.
lib.2. tit.12. constit.27.) Eustath. tit.10. cap.5. de
temporibus.

lib.3. tit.2. constit.2.p.120.v.5. Institutionum) p.
tripli. & p. sed hæc quidem. de action.

p.2.v.25. scriptum est) p. quadrupli. eod. tit.

Ibid. Græcis paratitlis) in collectione Græca con
stitutionum ecclesiasticar. lib.1. tit.4. Codicis.

p.121.v.7. Nouella viii. xvii. &c.) Authen. de
mādatis princ. p. terrio. & de iudicib. p. nullo.

tit.3. const.6.p.121.v.12. Nouella Lxxxii.) Auth.
de iudicibus in prin.

tit.10. cōst.1.p.122.v.3. Institutionum.) p. hodie.
de except.

p.e.v.15. alio loco) p. sed hæc quidem. de action.

p.e.v.18. postea.) p. si minus. eod. tit.

p.123.v.1. Prochiri.) Viden. Ioseph. Tenedius in
prochiro ordine litterarum littera n.

tit.12. const.9.) Hanc epitomen censeo non esse
huius Græcæ const. sed potius epitomē const.
3. Latinæ de Episc. audien. quam etiam refert
Phot. tit.7. cap.1. nomocanonis.

tit.43. const.1. & 2.) Epitome harum constitutio
num extat lib.60. tit.8. cap.5. & 6. Basilicorū.

PARATITLA.

& apud Photiū tit. 13. cap. 29. nomocanonis.

p. 123. v. 23. lusus) vsus alij.

p. e. v. 24. pugnans) pugnat) pugnatorem alij.

p. 124. v. 1. milia) multa milia alij.

p. e. v. 2. nominationum) nationum alij.

Ibid. nec ludentes) ludentes alij.

p. e. v. 3. nec scientes ludum) nec ludum scientes alij elegantius.

Ibid. nominationū tantū) sed numeratione tantū alij rectius. forte, sed numerationem tantū.

p. e. v. 5. lapidum) lapidibus alij.

p. e. v. 8. prouidere cupientes) prospicientes alij.

p. e. ver. 10. seu priuatis) vel priuatis domibus, vel locis alij plenius.

Ibid. neq. i genere, neq. i specie) neq. inspicere alij.

p. e. v. 15. a Patribus) ab eorum procuratoribus, vel patribus alij.

Ibid. eis non) reperit fiscus non alij.

p. e. v. 16. demum aliquatemporum, nisi) nisi alij

Ibid. quinquaginta annorum) Refert Eustath.

rit. 44. cap. 1. de temporibus.

p. e. v. 18. inquirentibus) prouidentibus alij.

p. e. v. 19. tomonobolon etc.) Reiecit barbarā nomina, quæ in alijs libris leguntur, como-nobolon, comoaulō, regindalia, Kempon, et rei pufara. quorū interpretationem facere multi aggressi sunt, potuit nemo. Nos ex Photio sumptimus nomina, ex Theodoro Balsamone interpretationem.

p. e. v. 21. Sed nemini) Sed nec alij

PARATITLA.

p.v.22. etiam his) etiam in his alij.

p.e.v.24. solum bella) bella solummodo alij.

p.e.v.25. ordinauimus) ordinamus alij.

ibid. & res sacras) sed & res ludicras alij.

ibid. sed ista) istam alij.

p.e.v.28. sanandi) sedandi alij.

const.2.pag.125.ver.3. Sed si qui) Sed si quid. alij
& si quis.

Ibid. vicerunt) vincatur alij.

p.e.v.4. ipsum recuperetur) ipse recuperet alij.

p.e.v.6. dederit) dedit alij.

p.e.v.9. puniri) comprimere alij.

p.e.v.11. in Paratitlis) Hæc sunt lib.1.tit.4. Co-
dicis in collectione Græca constitutionum
ecclesiasticarum. Videndæ constit.25. & 34.
Græcæ de Episc.audien.

p.126.v.24. Horū ludorum &c.) Viden.cap.2.
de aleatorib. in Digestis. Si quis certet hasta,
vel pilo iaciendo, vel currendo, saliendo, lu-
ctando, pugnando &c.

lib.4.tit.20.const.15.) Refert Ioseph. Tenedius
in prochio ordine litterarum littera A.

tit.21.const.11.) In lib.11.tit.39.const.5. Codicis
Theodosiani ita scriptum est. Pars æstorum
habitorū apud Imp. Iulianum Aug. Mamer-
tino, & Neuita Cos.x.Kal.April.C P.in con-
sistorio, adstante Iouio viro clariss. Quæstore,
Anatolio Magistro officiorū, Felice Comite
sacrar. largitionum &c. Imp. Iulianus Aug.
dixit.

PARATITLA.

22. const.) Refert Ioseph. Tenedius in prochiro
littera A.

p. 131. v. 8. Quod si is &c.) Viden. constit. 21. sub
hoc titulo, cuius initium Cum quis.

lib. 5. tit. 1. const. 6.) De proxeneticis vide lib. 50.

tit. 14. Digest. Refert sententiam huius const.

Prochiron trium Imperator. tit. 3. cap. 4. &

Ioseph. Tenedius littera r.

tit. 4. constit. 29.) Ex paratitlis lib. 1. tit. 3. & 4.

Codicis in collectione constitutionum eccle-
siasticarum.

tit. 9. constit. 11.) Refertur, vt opinor, Nou. 2.

Auth. de non eligendo secundo nub. coll. 1.

tit. 17. const. 12.) Ex lib. 28. tit. 7. cap. 14. Basilicor.

Refert. Nou. 22. cap. 8. vide Prochiron trium

Imperat. tit. 4. cap. 26. & Harmenop. lib. 4.

tit. 4. prochiri.

lib. 6. tit. 4. constit. 4. p. 134. v. 15. Institutionum)

p. sed nostra. de success. libertor.

p. 136. v. 9. alio loco) de bonor. poss. p. cumque
antea.

p. e. v. 24. eodē libro) p. placebat. de legit. adgn.
success.

p. 137. v. 6. Et postea) de seruilicognat. in princ.

p. 138. ver. 1. In paratitlis) Refert Photius tit. 13.

cap. 5. nomocanonis.

tit. 23. p. 138. v. 28. Institutionum) p. ante heredis.

de legat. vide const. 24. Latinā sub hoc titulo.

p. 139. v. 9. alio loco) de testam. p. legatarijs.

P. A R A T T I L A.

p.e.v.29. Institutionum) p. legari. & sequentib.
delegariis.

p.140.v.3. olim relinqui cōcessum erat) relinqui
possunt Theophilus, qui alia quoque verba
in præsens tempus ex praterito mutat.

p.e.ver.23. antea legabatur) legamus Theophil.

p.e.v.25. inter suos) suus, idem Theoph. tam hoc
loco, quam in tit. de honor. possess. in prin.

p.e.v.27. Sed nec huiusmodi etc.) Sed hæc quidē
omnia olim. Sed extat constitutio nostri Im-
peratoris in ipso Codice posita, quæ hæc o-
mnia incertarum personarum capita mire
corrigit Theophil.

p.141.ver.10. possessionibus) adde in princ. vbi
Theophilus addit quis sit alienus postumus.
hoc est is, qui si nascatur, suus heres futurus
non est illi, cui alienum esse dicimus.

p.ea.ver.19. a Græcis) Hoc inuenies in paratitlis
lib.1.tit.3. Codicis in collectione constitutio-
num ecclesiasticar.

p.e.v.22. Et alio loco) Phot. tit. 2. c. 1. nomocan.

p.142.ver.6. In calce &c.) Ex Photio d. cap. 1.

tit. 49. p.142.ver.16. Institutionum) p. sed quia.
de fideicom. hered.

p.e.v.18. retulimus) p. quintus.

Ibid. N. 1.) Authen. de hered. et Falc. p. etenim.

p.e.ver.26. in Institutionibus) Tit. quib. ex caus.
man. non licet, in fine.

lib. 8. tit. 10. const. 12.) Hanc Græcam reperimus
in bi-

PARATITLA.

- in bibliotheca Bessarionis Cardinalis Venerijs
in libro Nouellarū Iustiniani, alterū exēplū ha-
buimus ex Laurētiana bibliotheca Florētiae.
Refert Iustinian' cōstitutione proxima, & No-
uella 43. & 163. Auchen. de operis noui nunt.
p. 144. v. 2. constitutionem) Hāc const. Leonis
desideramus.
p. c. v. 7. Nos vero iubemus &c.) Refertur hāc
sentētia a tribus Imperatoribus tit. 26. cap. 4.
& alijs prochiri, & a Constan. Harmenop. lib.
2. tit. 4. & a Michaële Ataliota tit. 34. prochi-
ri, & a Iosepho Tenedio littera K.
p. c. v. 24. Iubemus etc.) Refertur hāc sententia
a collectore iudicis Basilicorum ordine litera-
rum littera K. & a trib. Imperat. d. tit. 26. c. 5.
& ab Harmenop. d. tit. 4. prochiri.
p. 145. v. 10. Hortorū &c.) Harmenop. d. tit. 4.
refert Papinianum lib. iij. quāstionum vltima
quāstione respondisse montium prospectum
neminem impedire posse.
p. c. v. 13. Nemini &c.) Referunt tres Imperat. d.
tit. 26. cap. 9.
p. c. v. 23. si vero vetus &c.) Referunt iidem Im-
perat. cap. 10. eiusd. libri, & Ataliota. d. tit. 34.
p. 147. v. 19. solaria siue maritima) *σωλαρια καὶ ναυ-
λοῦρα* ex hoc loco constitutio vndecima
huius tituli emendanda est.
p. 146. v. 27. *Βαστέρια*) Basternas Sarmatiae gen-
tem fuisse ex Strabone, & Lilio lib. x. lib. ci.

P A R A T I T L A.

eodem nomine vehiculi genus dicitur Pal-
ladio, & Seruio. Hic ædificij forma est ex vsu
illius gentis sumpta.

p. 148. v. 11. a miliario ad capitolium) De miliario
vide l. mille passus. Dig. de verb. sign. vt Ro-
mæ, ita Constantinopoli, quæ noua Roma
dicta est, & miliarium, & capitolium fuit. Vi-
dendus incertus scriptor de regionibus vrbis
C P.

p. 149. ver. 25. consultatio) de hac lib. 7. Codicis
titulo de appellationibus & consultationibus.
videndus Iulianus Nou. 23. cap. 2. & Nou. 62.
cap. 1.

p. 151. v. 8. XIII. DE OPERIS) Titulus de
operis noui nuntiatione neque in veteribus
Latinis libris extat, neque in Græcis; ideo hæc
constitutio collocanda est sub titulo de ædi-
ficijs priuatis.

tit. 47. constit. 12.) Refert præter indicem Basili-
corum ordine litterarum, Ioseph. Tenedius
in prochiro littera A. viden. Harmenop. lib.
4. tit. 6. prochiri.

p. 151. v. 19. a peregrinis) παρὰ ξένους, quod ver-
bum hospites, & aduenas significat; non male
etiam prouinciales hoc loco intelligi possent.
lib. 9. tit. 4. const. 6.) Prior epitome sumpta est
ex paratitlis lib. 1. tit. 3. & 4. Codicis, quæ
sunt in collectione constitutionum ecclesia-
sticarum.

PARATITLA.

p.153.v.2. Episcopus vero &c.) Refert Eustath. tit.3.cap.5. & tit.10.cap.1. de temporibus.

p.e.v.10. non capitali, nec cædis) nō cædis Græce, sed illud magis placet.

p.e.v.11. Si capitale &c.) Refert Eustath. tit.11.c.5.

p.e.ver.15. Si vero de cæde &c.) Refert idem tit. 19. cap. 13. & 17. cuius verba apertius declarāt

hoc caput; quamobrem ea postea retulimus.

p.e.v.19. ab alijs accusatus reus scriptus sit) ὡς

ἰσχυρῶς, hoc est, sub inscriptione a priuatis accusatus ex Eustathio.

p.e.v.25. Additur in Basilicis) Sumpsimus hæc ex interpretatione Iacobi Cuiacij lib.60. tit. 35. cap. 22. qui Græca verba non edidit.

p.154.v.4. Ex Eustathio) dicto titulo 11. & 19.

tit.5. const.2.) Prior epitome sumpta est ex paratitlis lib.1. tit.3. & 4. Codicis, quorum antea mentionem fecimus.

p.155.v.1. Ex Theodoro Hermopolita) lib.3. tit. 1. cap. 4. Basilicorum. Eandem sententiam reperies lib.60. tit.55.c.2. Basilicor. & in indice ordine litterarū littera φ. & apud Harmenop. lib.6. tit.14. prochiri, & Mich. Atalio tam tit. 35. prochiri, & Ioseph. Tenedium littera φ.

tit.11. const.2.) Referūt tres Imperat. tit.27.c.43. prochiri, a quo sumpsit Harmen. lib.6. tit.2.

tit.16. constit.4.) Hanc existimo esse epitomen const.1. Latine sub titulo quando liceat vnicuique sine iudice se vindicare, & in confe-

PARATITLA:

ditione Basilicorum insertam fuisse hoc loco
p. 157. v. 9. Præstat enim &c.) Cicero pro Milone.
Silent enim leges inter arma; nec se spectari
iubent, cum ei, qui spectare velit, ante iniusta
pœna luenda sit, quam iusta repetenda.
tit. 8. constit. 9.) Refert Ioseph. Tenedius in pro-
chiro littera M.
tit. 29. constit. 2.) Referunt tres Imperatores tit.
27. cap. 7. prochiri. Huius nulla mentio fit in
paratitlis lib. 1. tit. 12. Codicis in collectione
ecclesiasticarum constit. Vereor. ne non hæc
adiecta sint in confectione Basilicorum, aut
mutata pœna const. 6. d. tit. 12. cuius initium
præsenti: quod in alijs animaduerti.
tit. 36. const. 1.) Refert Theodorus Balsamon in
scholio ad Photium tit. 9. cap. 36. nomocan,
viden. Ioseph. Tenedius littera X.
tit. 37. constit. 2.) Est lib. 60. tit. 25. cap. 4. & in
prochiro trium Imperat. tit. 27. cap. 52. unde
sumpsit Harmenop. lib. 6. tit. 5. in fine, Mich.
Atalioa tit. 55. prochiri, Iosephus Tenedius
littera A: Mihi tamen videtur in his pœnas
fuisse in editione Basilicorum immutatas.
tit. 47. constit. 26.) Prior epitome sumpta est ex
paratitlis lib. 1. tit. 3. Codicis, quæ sunt in col-
lectione Græca constit. ecclesiasticarum.
p. 179. ver. 15. in propugnaculum Gypsi, vel alia
præsidia) Huius loci mentio fit. N. 22. & 142.
Authen. de nuptijs. p. quod autem. & videtur
insulam

P A R A T I T L A.

insulā significare, in qua gypsum effoderetur.
 Nam cum de ijs, qui in metallum damnantur,
 verba faceret Iustinianus d. Nou. 22. addidit,
 quale hodie est in Proconeso, siue Proconeso
 (vtrumque enim legi in veteribus libris) & in
 ea, quæ vocatur Gypsus. quæ etiam verba re-
 peries lib. 28. tit. 4. cap. 46. Basilicorū. Apud
 Stephanum insula in Aethiopia est Gypsis,
 quæ iuxta Aethiopiam, quæ sub Aegypto est,
 & in Arabico sinu constituitur Ptolemæo,
 dicta ab eo Gypsis, vel vt in Græcis libris est
 mendose, ni fallor, Gythures. Est & Gypsara,
 vel Gypsaria portus in Mauritania Cæsariensi,
 & in Arabia Petraea vrbs Gypsaria eidem Pto-
 lemæo; atque Proconnesus insula in Propon-
 tide, quam Stephanus Proconesum appellat.
 Plinius ad extremum libri quinti ait insulam
 esse in Propontide ante Cyzicum Elaphont-
 nesum, vnde Cyzicenum marmor, eandem
 Neur. n. & Proconesum dictam. Ex hoc loco
 Plinij apparet marmor effodi, aut cædi, Pro-
 conensi, vt in latomijs Syracusis, & alijs locis.
 p. 160. v. 4. in superiori titulo de custodijs) Hæc
 verba non ad proximum titulū referuntur, est
 enim quartus huius libri titulus de custodia
 reorū in Cod. Iustiniani, & in Basilicis 35. lib.
 60. sed intellige superiorē longo intervallo.
 p. e. v. 12. & in Oasin mittere). Græcus interpres
 Basilicorum Oasin locum esse ait in Aegypto

P A R A T I T L A.

Nilo circumdatum culicibus, & muscis infestum
relegatis; in eumq. Magnū Athanasium relegatū
fuisse ab Imp. Constantio. Vlpian. cap. 7. de inter
dictis, & relegatis. Est quoddam genus quasi in
insulam relegationis in prouincia Aegypto in
Oasin. relegare. Quod verbum vna littera addita
mēdosum est in Pand. Floren. est enim in Ouasin.
Vnde Oasenam deportationem appellant Ho-
noriū, & Theodosius constit. singulari de Nili
aggerib. lib. 9. tit. 32. Codicis Theodosiani, quod
verbum dedita opera, an casu omissum est sub
cod. titulo lib. 9. Codicis Iustidiani, Oasam men-
dose scriptum bis reperio apud Hieronymum in
vita Hilarionis in editione Romana ceteroquin
elegantissima. Mendose idem nomen scriptum
est in fine voluminis Chalcedonensis concilij,
dum Petrum quendam Antiochenum pseudo
Episcopū a Leone Imp. fuisse Oosam, siue Oasam
deportatū refertur. At Liberatus Carthaginensis
diaconus in breuiario de Nestorianis cap. 6. in
fine, quod secundo volumine cōciliorum extat,
refert Socratem affirmare Nestorium Oasim mis-
sum in exilium. Longum esset referre, quē singuli
historici de eodem oppido scripserint, Theodo-
ritus, Socrates, Sozomenus, Euagrius, Zonaras,
Nicephorus, Anastasius, in ecclesiastica historia,
& Procopius lib. 1. belli Persici. Apud hos Oasis
parui oppidi nomen, & deserti cuiusdam in Ae-
gypto est, Ptolemæus lib. 4. cap. 5. de Marmarica,
& Ae-

PARIA TITLA.

& Aegypto differens, in Oasitis Oasin parua,
& Oasin magnam statuit. In quibusdam ta-
men libris Oassis scriptum est.

p.e.v.25. constitutioni subiectas) Quænam hæ
fuerint, incertum est.

tit. 49. constit. 11.) Prior epitome sumpta est ex
Eustathio de temporibus, altera ex indice Ba-
silicorum ordine litterarum.

p. 161. v. 2. affectata tyrannidis) perduellionis po-
tius, quam maiestatis, si veterum Romanorū
memoriam repetamus : In declamationibus
ex Græcorum more affectata tyrannidis.

p.e.ver. 7. Si quis &c.) Est lib. 60. tit. 52. cap. ult.
Basilicor. & refert Mich. Ataliota tit. 35. pro-
chiri, & Ioseph. Tenedius litteris Δ, & Τ.

lib. 10. tit. 1. const. 11.) Horum trium postremor.
librorum Græcas constitutiones sumpsimus
ex libris Iac. Cuiacij, paucis exceptis, quarum
mentionem faciemus.

tit. 2. p. 162. ver. 3. Refertur a Græcis) Id reperies
in paratitlis lib. 1. tit. 3. Codicis in collectione
constit. ecclesiasticar.

tit. 11. p. 163. ver. 3. Neque Comes &c.) Ex Theo-
doro Hermapolita li. 6. tit. 1. c. 104. Basilicor.
& ex indice eorundem littera K.

const. 8. p.e.v. 20. Seruus autem &c.) Refertur
ab eodem indice Basilicorum dicta littera K.

p. 164. v. 21. intra triginta dies) Refert Eustathius
tit. 3. cap. 13. de temporibus.

PARATITLA:

p.165.v.23. octauam partem) Refert index Basilicorum ordine litterar. & Ioseph. Tenedius littera M.

tit.19. constit. 9.) Hæc appellatur a quibusdam const. 18. & initium eius fuisse dicitur Sancimus. Viden. Iulianus Nou. 128. cap. 6.

p.170.v.14. vnus mensis) Refert Eustath. tit. 11. cap. 17. de temporibus.

18. constit.) Ex paratitlis lib. 1. tit. 12. Codicis, quæ sunt in collectione ecclesiast. constitutionū.

tit. 27. constit. 2 p. 175. v. 11. Sitona &c.) Ex paratitlis lib. 1. tit. 3. Codicis in eadem collectione conscriptis.

4. constit.) Ex eisdem paratitlis eiusdem tituli.

tit. 30. constit. 4. p. 177. ver. 15. lucra dicta &c.) Græca verba tortalle portoria significant, & transmissionis vectigalia. vide Nou. 123.

p. e. v. 23. Si tamen &c.) Refertur in indice Basilicorum ordine litterarum littera A.

p. 178. v. 26. προδουλεια) viden. constit. 26. Græca de Episc. aud. quæ huic multis in locis similis est, & quæ illic de hoc verbo scripsimus.

lib. 11. tit. 1. constit. 1. p. 182. ver. 8. aur. lumina.) ὡς suspicor hoc verbum referri posse ad baptisimi sacri celebritatem, aut ad locū quod baptisteriū vocant. Nam φωνισμὸς καὶ φωνισμὸς a Dionysio, & Clemente, & alijs ad baptismum refertur.

tit. 17.

PARATITIA.

tit. 17. const. 3.) Præter indicem Basilicorum ordine litterarum refert Iosephus Tenedius in prochirolittera O.

tit. 41. const. 7.) Ex lib. 60. tit. 38. cap. 2. Basilicor. Videatur constit. 14. Græca de Episcop. audientia, & illic addita.

tit. 48. const. 18.) Refertur constit. 23. & ab Eustathio tit. 41. cap. 9. de temporibus.

tit. 54. const. 2. p. 185. ver. 2. reddentur) Post hoc verbum additur a quibusdam: castigati, si liberi, xx. libris mulcentur.

lib. 12. tit. 33. const. 8. p. 185. primam constitutionem huius tituli) videndum est, an hæc verba referantur ad collectionem Basilicorū, vel an scribendum sit pro primam quintam.

tit. 37. const. 19. p. 189. v. 9. In paratitlis) Sunt hæc in libro constit. ecclesiast. lib. 1. tit. 3. Codicis.

tit. 47. constit. 3. p. 19. Biarchis) Hieronym. in Epist. 61. ad Pammachium. Finge aliquem Tribuniciæ potestatis suo vitio regradatū per singula militiæ equestris officia ad tironis vocabulum deuolutū: numquid ex Tribuno statim fit tiro? non. sed ante Primicerius, deinde Senator, Ducenarius, Biarchus, Circitor, eques, deinde tiro.

tit. 63. const. 2.) Viden. const. 26. Græca de Episc. audien.

p. 192. v. 24. ex Paratitlis) Ea sunt lib. 1. tit. 3. & 4. Codicis in dicta collectione const. ecclesiast.

Men-

Mendosa Græca sic mutanda.

παρ. 2. vers. 2. συμφω- νούσας	τῶν γὰρ οἱ ἱερεῖς τῆς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλη- σίας, καὶ
2.17. λέγειν	18.4. πρὸς τῆς
3.1. πλεονακτὴν ἀδαι	18.13. ἐπεγείρηται
3.10. οἰωδὴ ποτε	21.20. ἀνατρεῖ τοὺς οἰκοῦ
5.7. αὐτοῦ	23.13. ἀπὸ χειρὸς σου
5.23. ἀνιδύμασι	23.24. ἀπομνημασι
5.24. ἐχωμῶν	26.14. ὑφ' ἐξαιρέ
6.25. οὐτε	28.8. ἀδωσι
7.1. τριῶν τριῶν	28.15. εἰρημνύοις
7.2. ταίνων οὕτως	29.15. φανῇ
7.3. αἰρεσίῃ	29.16. καὶ ἐπιτήδεον
8.6. ἀξιωθῶναι	29.21. εἰς τὸ γινώκειον
8.15. πάντων	29.22. καλοποδίου
9.2. ἀνιδυχνῶναι	30.10. ὑφ' ἐαυτὸν
9.19. βασιλείας	31.25. ἐποπροφῶ
10.12. αὐτοῦ	31.26. αὐτὰ προχωρεῖν.
10.22. τοῦ	εἰ δὲ
10.24. τριῶν	33.1. κακείσε
11.3. σάντας ἡ	33.15. LAMP.
11.4. κύριον	36.20. ἀδισκοπῶ
12.6. ἡμῖν	37.9. θεορῶσε
14.16. νοεῖν ἡ	38.24. κέρδιον
15.9. ἡμῖν τὸν	
15.24. ἐκκλησίαν. πάντες	

39.19. καταλελειμμένων	76.12. ἔπινον
42.26. ci 43.1. κατὰ	76.21. πληγῶν
τόπου	83.5. πειβλέπων
45.5. ὑμνήσας	84.20. τῆς
46.19. αὐτῇ	85.6. X. KAL.
46.22. ὑπ' αὐτῇ	86.18. ἡμεῖς
46.23. τούτων	88.1. λευκότητι
47.23. περιεσφίγγεται	88.2. θεῶ
48.15. μεμαθήκασιν	93.9. μητάτων
49.2. λιατᾶσαι	94.1. πρῶτον
49.22. ὃν ᾧ	94.3. ὑπόπλων
55.21. LAMP. ETO-	94.4. παρ' οἷς
RE. VV. CC.	100.4. ἐμφυτεύτης
60.13. ἀναζητῶν	100.12. ὃν δ' ἡμοῦνται
61.1. περιεσφίγγει	100.24. τοῖς
62.15. ἡθροισμένων	107.17. ὑποσκόποις. &
62.25. φυλαχθήσεται	111.20.
63.4. καταλελειμμένων	110.15. ὑπὸ μελές
63.15. τοιούτοις	115.4. προκαταρτίζονται
66.11. ἐκ τοῦ	115.21. οἰκίαν
68.13. SEP. CP.	122.17. οἰπινον
72.22. διανοῦν	123.17. κόμης
72.23. ἢ τὸν	130.8. ἰκέτας
75.12. οἰκία	131.1. προσάπλομα
76.11. μένει	131.2. προσηκμένα

132.16. μάλλον	152.4. μεταπράκαμα
132.19. φθάσειν	152.10. ἄπ
137.4. ἄξια	152.18. γνώσεται
137.14. ὑμῶν	153.5. τιθεῖναι
137.15. πόλιν	153.6. σοιχεῖα
138.4. πειρημένων	153.15. ἰσχυρ. et 160.9.
139.14. βασιλείαν	154.13. προκειμένοις γε
140.9. καὶ τῇ τῆς	155.15. παρεχόμενον
141.6. τοῦ τὰς τῶν	157.20. ἥδη
141.8. πάντα εἰς	158.3. σωῆναι
141.13. ἀριθμῶν	159.3. μόνων
141.20. πέταχτον	162.18. ἰνσιτούται
141.22. ἡ ὑποθηκὰ	162.25. σωπολιτ.
ὅν πόρρω	163.23. γνώσεται
143.14. γάμων	163.25. γνώσεται τοῖς
144.14. ὑπεθήκαμεν	164.13. ὑπαδείου
145.22. εὐ γεγόντας	166.9. πρὶ
146.7. Terculliani	Ibid. πρόσωπον
146.8. Orfitianu	169.22. βήματι
147.3. καὶ τῆς τῶν	170.12. ἡ τῶν ὁπῶν
147.23. ἐγγύς	173.21. παρεχέτω
149.5. ὅς ὑπὲρ	175.9. καθ' ὧν
150.11. ἀοίσιμον	175.24. βασιλίστι
150.22. ἀντικένσους	179.13. μέγ. τῆς ὑπὸ
151.1. κόμει	τομῆς τῆς

180.5. ἀδελφότητος	207.1. ἀλλήλους
183.3. ἐν συμφωνίᾳ	208.1. ἐν τῇ
184.9. τὸ γὰρ τῷ κήπῳ	212.7. αὐθιγνίαν
184.10. τῶν διγύδων	212.15. παραφυλάξει
185.3. ἡώδεκα	219.25. ὑποκειμένου
186.5. μετὰ ταῦτα	220.21. πιπράσκειν
187.2. βλάπτειν	221.21. μέλλων
187.15. αὐτὸν ἐν τῷ	222.1. ἐκ τοῦ αὐτοῦ
188.1. ἐκ τῶν γένεσιν	νζ. βιβλίου
Ibid. τὸν ἐκ τῶν	227.16. βοήθειαν *
188.17. καταθήσει	227.22. τοιοῦτο
188.20. ἐξελαθήσεται	230.18. ἔτι τὸ
189.14. τὴν φρονήσει	237.10. ὅσον παρὰ το-
192.23. ὁ τοῦτο	μῶν
193.22. τοῖς ἔξω	245.11. αὐτῆς
193.23. ἡ ἀδελφότης	246.7. ἰδίᾳ χρώματι
195.6. τὸν τόπον	247.15. ἀφανισμῶ
195.14. κείνῃ αὐτοῦ	253.15. ἐπὶ τῇ ἀφ' ἧς
195.18. φόνου	ρεῖσθαι
196.13. οὐσαδέου. et	254.13. καταδίμνον
200.1.	257.10. μηδ' αὖτε
202.15. τούτοις	262.10. in quo
203.9. κώμης. et 205.20	264.4. 142.25.
204.1. κατέχειν	264.18 litteris
206.20. ὑπομνημάτων	275.1. dele totum vers.

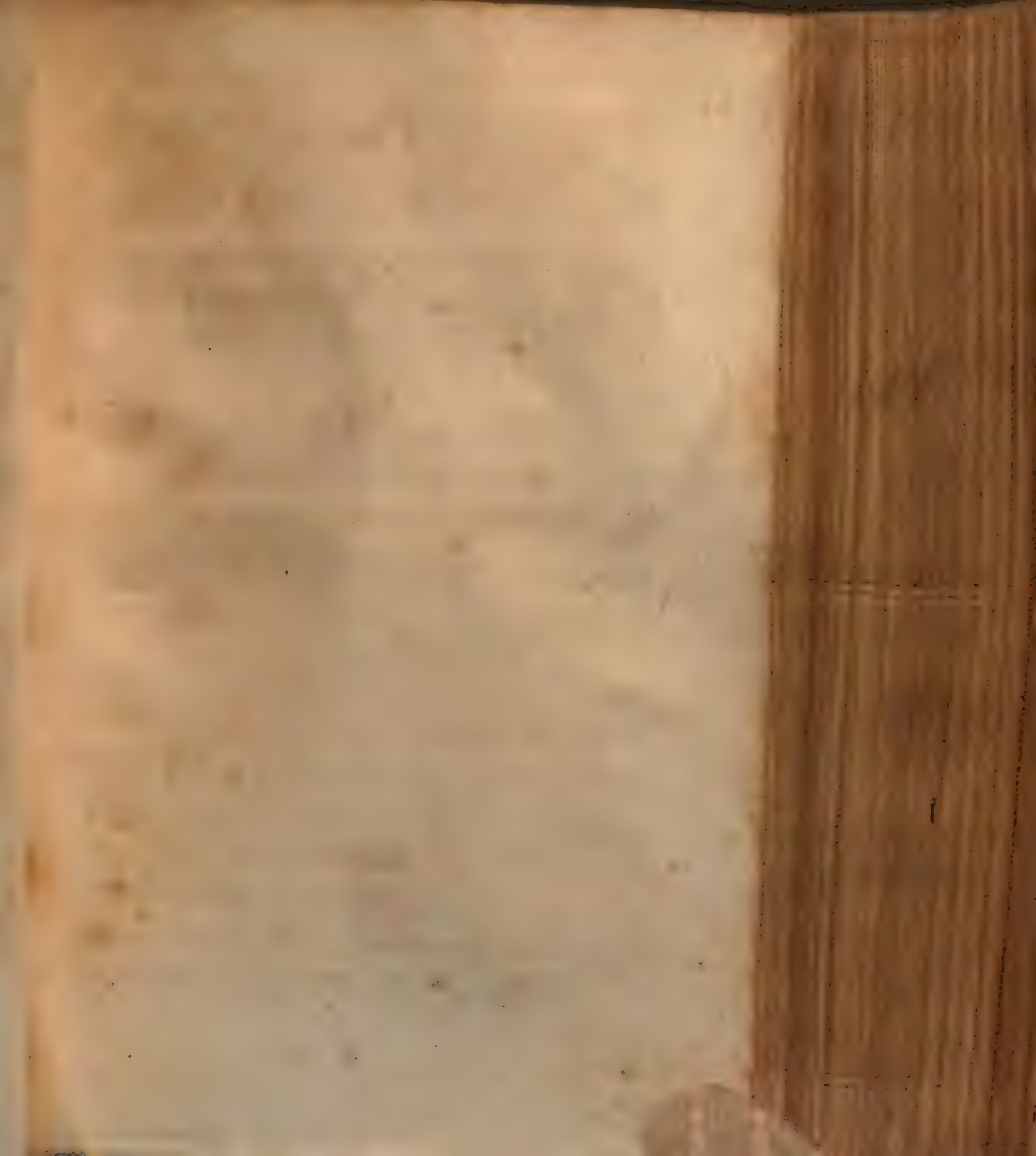
Alien-

Mendosa in constit. Latinis sic mutanda.

Pag. 16. LIB. I. TIT. II.	RECTOR.
16. 23. Byzantij	117. 2. P. P.
17. 1. peribus ; cum de	118. inscr. pag. LIB. II.
18. 28. Constantinopoli-	TIT. XII.
tana	118. 17. earum
20. 24. Antiochi	118. 23. alijs
25. 15. Epitome	118. 29. spatijs
29. 21. sed etiam	119. 10. absit: si
50. 6. alix	119. 12. LIB. III. TIT. I.
59. 3. sancita	120. inscr. pag. LIB. III.
60. 28. primis illis	121. 28. Theodosianam
63. 9. competat	122. inscr. pag. LIB. III.
64. 8. huiusmodi	TIT. X.
72. 21. in theatris	122. 20. pertineat
72. 24. mysterijs ipsi	122. 27. Harmenopulum.
73. 9. 2 mouentur	& 132. 9.
80. 1. imitatur	124. inscr. pag. LIB. III.
80. 2. esse multandum	126. inscr. pag. LIB. III.
80. 8. A. xv.	TIT. XLIII.
80. 19. XII. eiusd.	127. 19. TIT. XLIV. DE
84. 13. eiusdem	RELIGIOSIS
85. 24. baptismata	LIB. III. TIT. XX. De
86. 8. seruos	TESTIB.
87. 11. possederit	128. inscr. pag. LIB. IV.
91. 28. superioris	TIT. XXI.
93. 21. decore	128. 20. his nihil
99. 26. prudentissimis viris	129. 14. is, qui
105. 8. studiosissimos	130. inscr. pag. LIB. IV.
107. 22. ideo Triboniano	TIT.
116. numerus pag. mute-	131. 17. Pigneraticia
tur	131. 25. Traiecticiam
116. 4. præcipue	132. inscr. pag. LIB. V.
117. inscr. pag. DE OFF.	TIT. I.

133.23. consensum
134.2. repetitio
134.15. Institutionū. & 139.
29.
136. numerus pag. mute-
tur, & inscr. pag. TIT.
IV.
137. inscr. pag. DE BO-
NIS LIBERT.
137.27. ex eadem
138.26. titulus
140.18. veluti
142.15. Pegasiani
144.5. ambigue
144.22. edificare
144.28. obseruando. Atq.
145.18. eaque
146.29. quamuis
149.18. omni
149.22. prohibebatur
150. inscr. pag. TIT. x.
152.11. Basilicorum
153.8. rei seditionis
154.6. fideiussorem
156. inscr. pag. TIT. xvi.
157.3. Græcæ

157.6. cuius
157.12. MALEFICIS
158. inscr. pa. TIT. xxxvii.
158.5. Harmenop. & v.16.
160. inscr. pag. LI B. ix.
TIT. xlvii.
164. numerus mutetur
164.5. constitutas
166. inscr. pag. TIT. xi.
168.1. prouincia
168.13. deminutio
169.8. ij, qui
170.19. hisque
172.17. publica
174.4. in iusti
174.23. in re
174.25. Alexandrinæ
175.7. Huius constit.
178. numerus mutetur
178.29. alijsve
179. numerus mutetur
179.7. poënis. Liceat
184.10. adscripticij, & eo-
rum
184.11. vero tempore
189.7. Eiusdem constit.

**IULIANI ANTE
CESSORIS CONSTAN
TINOPOLITANI NO
VELLARVM IVSTINIANI
IMP. EPITOME.**

**Additis Latinis quibusdam Nouellis
constitutionibus eiusdem Imp.
cum paratitlis, siue scholijs.**

IVLIANI ANTE

GEORGII CONSTANTIN

INOPOLITANI NO

VELARVM IUSTINIANI

IMP. EPISTOME.

Aditis Latinis quibusdam Nouellis
constitutionibus eiusdem Imp.
cum patet illis, quod scholis.

CV M duo lectorum genera sint,
quorum alteri discendi causa le-
gant; alteri solum, vt reprehendi ca-^{den}
ptent occasionem; illorum mihi ha-
bendam esse rationem, horum con-
temnendam esse calumniandi cupidi-
tatem semper existimaui. Siue enim
scribas, siue nihil scribas; siue hoc, aut
illo modo scribas: semper hi habent,
quod reprehendant. At studioso viro
nullus liber est inutilis. Ab alijs enim
dicendi, ab alijs viuendi rationem, ab
alijs artes, ac disciplinas, ab alijs hi-
storiā temporum, ab alijs alia, atque
alia discit. Illi se omnia scire iactant;
habereque se, in quo Platonēs, Aristo-
teles, Demosthenes, Cicerones, Papi-
nianos, Iulianos, Vlpianos, & ceteros
quoscumq. magnos viros saepius er-
rasse facile ostendant. His igitur, qui
nihil ignorant, nihil scribendum esse

censemus : quando ad eos , qui vitam
Epicureorum deorum in terris de-
gunt, nulla beatitatis accessio fiet; me-
dicis hos tantum commitendos esse
putamus . Studioforum vero , hoc est
eorum , qui discendi cupiditate tenen-
tur, duplex etiam genus est, iuris præ-
sertim ciuilis , qua de re nunc agitur;
alteri enim nocere existimant lingua-
rum peritiam , antiquitatis cognitio-
nem, differendi, aut dicendi artem, et
ceteras disciplinas, quibus tamen ve-
teres iurisconsultos exornatos fuisse
negare non possunt: alteri his omnib.
libenter operam dant, et ceterorum
ignauiam, quam etiam stupiditatem
appellant, vehementer irrident. Vtros
que admonendos esse potius, quam
irritandos semper censeui. Peccare e-
nim quosdam ex utroque genere ho-
minum video, dum præter modum,
aut hi

aut hi suauitate dictionis, atque orna-
mentorum capti, minus in hanc ipsam
disciplinam incumbunt; aut illi nec
verbis, nec sententijs sibi ipsis con-
stant, in vtrisque haerent, artis docen-
di rudes, atque imperiti. Vtrisque Iu-
liani librum proferimus, vt imiten-
tur. Hic Antecessor Constantinopo-
litanus, hoc est iuris praeceptor, v-
triusque linguae peritus fuit, Graecas
Nouellas constitutiones Latinas fecit
et prooemijs, ac perorationibus sub-
latis singulorum capitum sententiam
paucis verbis dilucide explicat. Hunc
Alciatus meus Consularem virum, et
Patricium appellat in parergis. Exi-
stimo eum putasse eundem fuisse Iu-
lianum illum, quem eisdem titulis Pri-
scianus ornauit. A qua opinione disce-
do; propterea quod Prisciani libri ex-
tant Mauortio Consule scripti a disci-
pulis

pulis Prisciani. Illius autem consulis
annus collectionem Nouellarū, quae
post mortem Iustiniani facta est, quin-
quaginta amplius annos excedit. A-
lius eodem nomine fuit Praefectus
Praetorio, ad quem extant aliquot
Graecae constitutiones datae Lampa-
dio, et Oreste consulibus. Sed hunc
etiam alium esse existimamus, tum
propter rationem temporum, tum
propterea, quod hunc videmus in ve-
teribus libris, nec Patricium se, nec
Consularem, aut Praefectorium appel-
lasse, aut, vt tunc vsurpabant, Ex con-
sule, vel Ex praefecto; sed tantum An-
tecessorem CP. Neque illi audiendi
sunt, qui Constantiensem fuisse dixe-
runt, et temporibus Irnerij conscri-
psisse: quos et veteres libri, et plurima
antiquorum scriptorum testimonia,
quae in Paratitlis retulimus, aliter
rem

rem se habere docebunt. Vsum fuisse
hoc libro Irnerium, Bulgarum, Azō-
nem, Ioannem, Accursium, et ceteros
interpretes non Iuliani nomine, sed
Nouellae, certissimum est. Sed cum
eodem tempore haberent ineptam
illam *κατὰ μόδα* interpretationem *νό-
μων*, hoc est Nouellarum constitu-
tionum, eam huic libro praeficientes,
Authenticorum nomine exornarunt.
Ex eo libro Irnerius constitutionibus
Codicis Iustiniani capita quaedam ad-
iecit; quas Authenticas constitutiones
appellauit. Ita Nouellarum nomen,
quod vetustissimum est, et a plurimis
Imperatoribus post Theodosianum
Codicem editum, usurpatum; et quo
Iustinianus ipse utitur frequentius in
his eisdem legibus appellandis; usur-
pari desijt, et Authenticorum frequen-
tari. Primus nostro tempore Grego-

rius Haloander Norica illa laudatissima editione iuris ciuilis, exemplo quodam vsus Bononiae Florentini libri Marcianae bibliothecae, Graece, et Latine, quasi postliminio restituendum eum librum Nouellarum curauit. Post hunc Henricus Scringerus Graece multis constitutionibus auctum eundem edidit, exemplum secutus Veneti libri Bessarionis Cardinalis. Scringermanae editionis interpretes fuerunt Antonius Contius, et Henricus Agylaeus, quorum alter Authenticorum volumini nimis deferens decimam quandam collationem addidit, in quam retulit eas constitutiones, quae in Authenticis deerant; alter nouam Latinam editionem Nouellarum addendo ea, quae in Norica editione ab Haloandro omissa sunt, satis diligenter conscripsit. Id vnum
in co-

in eorum libris, et in Duareni iuris ci-
uilis accurata editione desidero; quod
nemo eorum Graeca verba Nouella-
rum retulerit, nec Latinam Iuliani in-
terpretationem. Primus Nicolaus Boë-
rius legibus Longobardorum Iuliani
libellum coniunxit, scholijs ornauit,
et in publicum proposuit. Hunc secuti
sunt Lugdunenses librarij, qui minus
mendosos libros habuerunt. Ad no-
stras manus venerunt praeter hos
And. Alciati peruetus liber, et alter
Pallantinae ecclesiae codex Hispanien-
sis minus vetustus. Ex his omnibus li-
bris, et ex collatione verborum, quae
tum ab alijs, tum ab Iuone Carnotensi
referuntur, Iulianus noster magis li-
matus prodit, et plenior. quamuis
quaedam adhuc mutila sint, et quae
manus aliorum, atque auxilium expo-
scant. Ordinem libri aliquot locis mu-

taui-

tauimus, vt facilius Nouellarum libros subsequeretur. Latinas constitutiones suo quamque loco inseruimus: vt et magis Iuliani labor eluceret comparatione Latinarum Legum; et vt minus in Graecis laboraremus, quae de eadem re scriptae sunt. Dicit aliquis, quid mihi cum Iuliano? qui aut eadem dicit, quae ceteri interpretes, et super uacaneum laborem sustinebo; aut alia quae neque in Graecis, neq. in Latinis legibus continentur; et cum probationem res desideret; aliunde mihi quaerenda auctoritas, et probationis genus est? Hanc rationem cessatoris potius, et otium amantis, quam studiosi alicuius viri fuisse crediderim: qua sola posset maxima librorum, atque hominum pars negligi. Omnes enim aut nostra, aut aliena referimus: neque tamen omnes pari auctoritate censemur.

mur. Debetur more maiorum antiqui-
tati, et senectuti honos: non minor eis
qui morum sanctitate, et vitae inno-
centia excellunt: debetur regibus,
pōtificibus, magistratibus, et ceteris,
qui domi, militiaeque cum imperio,
aut potestate sunt; suus quoque ho-
nos parentibus, ac praeceptoribus,
atque ijs, qui bene de nobis, aut de re-
publica meriti sunt, deferendus est.
Eadem ratione post diuini, et humani
iuris conditores, ij qui propius ab-
sunt ab illis, qui leges conscripserunt,
utpote qui verbis utuntur communi-
bus, et sensa norunt legum latorum;
habere debent apud nos maiorem in
eisdem legibus interpretandis aucto-
ritatem. Illi quoque, qui in singulis ar-
tibus, aut disciplinis ita excellunt, ut
principes dicantur, et duces aliorum,
auctoresve familiae; in maximo hono-
re sunt:

re sunt: quales Cassianorum, et Procu-
leianorum Longinus, et Proculus; sic
postea ex Papiniani domo: tamquam
ex equo Troiano plurimos nostri iu-
ris auctores ortos fuisse nouimus.
Quae cum ita se habeant; ea Iuliani no-
stri vetustas est, vt vel sola eius aucto-
ritas maximum apud omnes pondus
habere debeat. Itaque cum eadem di-
cit, quae ceteri; possumus eadem pro
certis ducere, neque aliqua ratione du-
bitare, cum tanto testimonio confir-
mentur. Cum vero solus est in sua sen-
tentia; verisimile est non sine causa
motum esse, et nisi contrarium certa
ratione, aut scripto legum constet, pro-
babilius esse debet, id verum esse. Sed
singamus esse quaedam aut superua-
canea, aut etiam falsa: quotus enim
quisq. liber huiusmodi nacuis caret:
at ea est vtilitas ceterorum, vt condo-
nari

nari debeant, si qua huiusmodi reperi-
antur. Erit fortasse, qui ordinem ac-
cuset rerum tractandarum; cum de ea-
dem re diuersis constitutionibus aga-
tur: et cum eadem constitutione de re-
bus varijs conscribatur. At id non Iu-
liani magis, quam Iustiniani erratum
est, et libri Nouellarum constitutio-
num collectoris, in quo non solum
non ea distincta sunt, quae tractantur,
sed ne ipsae quidem constitutiones se-
cundum ordinem temporum colloca-
tae sunt. Accedit, quod insertae sunt
Iustini minoris, et Tiberij Constanti-
ni aliquot Nouellae constitutiones,
et tres Praefectorum formae, vt ex pa-
ratitlis cognosci potest. Sed an eas ha-
buerit Iulianus, incertum est; neque
enim extat ea libri pars, quae ad eas
constitutiones pertineat. Vt vero con-
suleremus lectorum vtilitati, et para-
titla,

titla, et indices, et variae lectiones, et
obscurum verborum Iuliani significa-
tiones adiectae sunt: quibus existima-
mus gratam rem ijs esse facturos, qui
hoc fortassis auxilio indigebunt.

[illegible]

I N N O M I-

N E D O M I N I N O-
S T R I I E S V C H R I S T I.

Incipit Nouellarum D N. Iustiniani
Imperatoris pars prima per Iulia-
num virum eloquentiss. ante-
cessorem ciuitatis Con-
stantinopolitanæ.

NOVELLA PRIMA.

IN DIGESTIS ET
cōstitutionibus didicimus
parentib. quidem & liberis,
necnon fratribus & patro-

nis certam quandam portionem ex
nostra deberi substantia; quam ne-
cesse est omnimodo eis relinquere;

nisi forte ingrati circa nos apparue-
rint. alię autem personę, quę neque
parentibus, neq. liberis, neq. fratri-
bus, neq. patronis connumerantur,
siue ingratae sint siue non; ex volun-

A tate

tate nostra heredes nobis existūt; vel
lucrū ex nostro patrimonio capiunt.

His itaq. personis eo modo discretis
videamus caput Cōstitutionis propo-
sitū. eius autē vis ac potestas talis est.

I.

SI QVIS parentem, vel filium,
vel fratrem, vel patronum heredem
instituerit; & legatum siue fideicom-
missum ab eo legibus non incognitū
alicui reliquerit: siquidem voluntatē
defuncti scriptus heres impleuerit; &
sine frustratione legatū exsoluerit:
habeat firmiter hereditatē defuncti;
& iudicio potiatur eius, cuius everti
iudicium passus non est. Sin autem
reluctandum esse volūtati testatoris
existimauerit; & legatario moras in-
tantum fecerit; vt etiam legatarius
iudicem adeat, & victricē sentētiā
capiat, & tamen nihilominus heres
moras similiter faciat; vt post iudicia-
lem calculum annale prætereat spa-
tiū: tunc solam legitimam portionē
sibi debitā heres institutus habeat; &
reliquam partem amittat. Quę pars
si qui

Ex f. 100
841051105

si quidē substitutos habuerit; prius ad
eos veniat. Sin autē substitutos nō
habeat; ad coheredes ipsius. Sin autē
nec coheredes habeat; tunc ad gene-
ralem fideicommissariū perueniat.
Quod si plures sunt generales fidei-
cōmissarij: tunc ei deferatur pars, qui
maiori ex parte fideicōmisso hono-
ratus est. Quod si nemo ex suprascri-
ptis personis subsistit: tunc ad legata-
rios pars memorata perueniat. Quod
si nec legatarij sint: tunc ad eos per-
ducatur, quos testator libertate do-
navit. Quicumq. autē ex supradi-
ctis omnibus partē sibi delatam am-
plexus fuerit: is voluntatem testato-
ris omnimodo impleat. Ideoq. & cau-
tionem præstare cum oportet, quod
omnimodo impleturus est ea, quæ in
testamēto defuncti continētur. Or-
dine scilicet hoc observādo, vt inter
legatarios quidem & fideicommissa-
rios, generales fideicommissarij cete-
ris legatarijs & fideicōmissarijs præ-
ferantur. Quod si nullus generalis fi-

deicōmissarius sit : tunc illi veniant, qui maiorib. legatis vel fideicōmissis honorati sunt. Quod si nemo ex his vel non potuerit, vel noluerit partē memoratam admittere : tunc illi vocentur, quibus testator libertatē reliquerit. Sed non passim, sed secundū ordinem scripturæ vocentur: ut quē primum libertate donauerit ; eius condicio præcellat. & si primus vel nō potuerit, vel noluerit partem memoratā admittere : tunc ille veniat, qui secūdo loco libertatem accepit.

Hæc si vnus ex parētibus, vel liberis, vel fratribus, vel patronis heres scriptus est. S I N autē heres institutus extraneus sit ; & moras fecerit legatario per totū annale spatiū post iudicialem sententiam numerandū: tunc nullam partem, nullum emolumentum scriptus heres sentiat : sed omne, quod a testatore ei præstitum est, auferatur ab eo, & veniat ad eos, quos supra exposuimus secundum eundem ordinem, & eandem obser-
uan-

uantiam. Ita tamen, ut eodem modo is, qui ad partem vocatur, cautionē præbeat: quod omnimodo impleturus sit ea, quæ in testamento defuncti continentur. Quod si nemo ex his, de quibus locuti sumus, appareat: tunc etiam adgnatis siue cognatis defuncti pateat aditus, quamuis in testamento nulla eorum mentio comprehendatur. Quod si nec tales personæ appareant: tunc extraneis quibuscumque locus fiat, si velint hereditatem suscipere, & de implenda voluntate testatoris cauere. Quod si nec extraneus inueniatur, qui defuncti successionē cum supradicta cautione suscipiat: tunc fisco res vindicentur scilicet & ipso voluntatem testatoris impleturo. Illud autē certum est, quod si filius a patre in testamento exheredatus est: neque ex ipso testamento, neque ab intestato lucrari aliquid poterit occasione huius Constitutionis. Omnes autem, qui ex hac lege ad rerum vindicationem vocantur; omnia

iura heredū habeant; idest ius aditionis, & pro herede gerendi, & conueniant, & conueniantur. Omnib. quę diximus obtinētibus & si non ab herede, sed a legatario vel fideicommissario, & forte ab eo, qui mortis causa quid accepit, dari fieriue testator voluit. idest vt ordo vocationis incipiat quidem ab substitutis & legatarijs, desinat autem in publicum.

II.

SI QVIS ab aliquo scriptus heres in testamēto fuerit, in quo legata vel fideicōmissa scripta sunt; timeat autē, ne forte legata vel fideicōmissa legatarijs vel fideicōmissarijs relicta totā substantiā defuncti exhauriant; ita vt ipse nihil ab hereditate sibi delata lucretur: ergo si velit Falcidię legis emolumentū integrum sibi seruari: faciat inuentarium rerum, quas testator dereliquerit præsētib. legatarijs & fideicōmissarijs, qui scilicet in eadem ciuitate degunt. nisi forte propter sexū quod feminæ sunt, vel propter dignitatem, vel propter etatem, vel

vel morbum, vel vincula preſto eſſe im-
pediuntur: tunc enim illos repræſentari
oportet in conſcriptione inuentarij,
qui negotia eorum legitime admini-
ſtrāt. Quod ſi omnino preſto nō ſint
legatarij vel fidei cōmiſſarij: tunc tres
teſtes adhibeantur, quorū & fides & o-
pinio probata eſt. Teſtes autē ex ea
ciuitatē eſſe oportet, in qua cōſicitur
inuentariū. & ſub cōſpectu eorū atq.
preſentia inuētarij procedat cōſcri-
ptio. ſolis etenim tabularijs & in ea
cauſa nō credim⁹. Quod ſi poſtea re-
uerſi fuerint legatarij; & quaſdā res
ab herede ſubreptas eſſe putauerint,
eaſq. cēlatas & in inuētario nō inſer-
tas: liceat eis per tormēta ſeruorū he-
reditariorū veritatē requirere, et frau-
dē heredū manifeſtare, ſcilicet & ip-
ſis heredib. nihilominus cogēdis iurā-
dū preſtare; quod nullo modo in
cōſcribēdo inuētario dolose verſati
ſunt; et teſtib. ſimiliter cōpellendis ſa-
cramētū preſtare, quod de nulla frau-
de cōſcij ſunt ſcriptis heredib. Et ſi le-

gatarij præsentēs sint; hi veniant, vel homines eorum interueniant, aut absentibus eis tres bonæ opinionis testes repræsentari oportet. Quod si legatarij præsto quidem fuerint: ipsi autem venire, vel homines suos mittere ad conscribendum inuentariū noluerint: tunc libera licētia pateat heredibus trium testium adhibito testimonio inuētarium facere nullo a legatarijs obiciendo postea obstaculo; si voluerint & in hoc casu per tormēta seruorum hereditariorum, vel per sacramentum heredum siue testium veritatem manifestare. Et is quidem, qui hæc omnia obseruauerit; legis Falcidię beneficiū obtinebit. Quod si nec fecerit inuentarium, nec supra dictam obseruationem custodierit: sciat se omnia legata, omnia fideicōmissa legatarijs vel fideicōmissarijs soluturum; quamuis non sufficiat testatoris substantia. vt interdum etiā de suo præstare legata vel fideicommissa cogatur. Tota autē ista discepta-

ptatio totiens locū habebit; quotiēs testator ignorans facultatum suarū modum, legata vel fideicōmissa ampla reliquit. Alioquin si sciens quantum habeat patrimoniū, specialiter expresserit vt non liceat heredi Falcidiæ legis beneficio vti: necesse est voluntatem ipsius teneri. Et siquidē adire maluerit hereditatem eius is, quem heredem scripserit: omnimodo legata atq. fideicommissa persoluat sine quauis diminutione, nullū habiturus lucrum, nisi pietatem solā, quod voluntati testatoris gratis obtēperauit. Sin autē repudiauerit hereditatē: locus fiat substitutis; & post substitutos, coheredibus; & post coheredes, fideicommissarijs generalibus; & post fideicommissarios generales, legatarijs; & post legatarios, eis qui libertate donati sunt; & post eos qui libertate donati sunt; ab intestato venientib. adgnatis siue cognatis; & his non apparentibus, extraneis; & post extraneos publico.

III.

N V L L A M licentiam scriptus heres habeat quibusdam legatarijs perfecta & solida legata persolvere, quibusdam ex parte; nec quibusdam præstare, quibusdam non. sed omnibus pro rata portione soluat siue in solidum, siue in partem æquitatis ratione conseruanda. Vel enim cognoscens ab initio modum substantiæ, deminuere legata non debet: vel si quibusdam solida legata persoluerit; alijs omnib. implere debet. nisi forte mirabile aliquid extiterit, quod deminuat testatoris substantiam.

IIII.

I N T R A annum modis omnib. relictum præstetur legatū. Initium autem anni esse oportet illud tēpus, ex quo iudiciali sententia reus admonitus est propter legati solutionem.

Anno autē transacto heres qui legata non soluerit, hereditatem testatoris amittat; & locus fiat illis personis, quarū supra fecimus mētionem. scilicet ab annali spatio impuberib. vel adulescentib. nullo præiudicio generan

nerando. Hi enim duplici via muniti sunt. nam & restitui in integrum possunt; & cōpetētes actiones aduersus tutores vel curatores suos dirigere. Ea autem, quæ diximus teneāt, siue in scriptis, siue sine scriptis testamentū siue volūtas proferatur. & in omni persona teneāt, idest siue priuata sit, siue militaris, siue religiosa sit, siue imperialis. D. K. A P R. C P.*

NOVELLA. II.

N V L L A L I C E N T I A 1.
 fit mulieri vel marito, qui quæue ad secundas nuptias migrauerit, in donatione propter nuptias vel dote, cuius solum vsumfructum habet, nō etiam dominium; aliquem de liberis suis anteferre: sed sit proprietas rerū omnibus debita, portionib. æquatis.

II.
 SI maritus vel mulier, qui quæue ad secundas nuptias migrauerit; res dotis, vel propter nuptias dona

donationis alienauerit: quocumque tempore alienatio facta fuerit; neque rata neque irrita sit. sed interea maneat in suspensio. Et siquidem parens qui alienauerit, ante liberos suos moriatur: omnimodo rerum alienatio refutetur. Sin autem eo superstite ab hac luce liberi ipsius erepti fuerint: in tantam portionem alienatio valebit, quantum superstiti parati mortis liberorum casus detulerit. id est ut tantam portionem lucretur, quantum pepigerit in instrumento dotis vel donationis habiturum se, si liberi, postquam editi sint, mortui fuerint. in reliquam autem portionem alienatio non valebit; nisi forte filius eundem parentem, qui alienauit, testamento heredem vel ab intestato reliquit.

III. SI filius intestatus mortuus fuerit: portio quæ competit ei ex dote vel ante nuptias donatione, non veniat ad parentem superstitem; sed soli fratres ipsius ad eam partem vocentur. scilicet si sine liberis ille mortuus

tuus est. Liberi enim defuncti & fratrib. eius & parentibus præferuntur.

In aliã autem substantiã, quã mortuus dereliquit: pariter cum fratrib. parentes vocentur. siue ad secundas nuptias peruenerint, siue non. Quod si testamento cõdito filius decesserit: illi veniant, qui scripti sunt. nisi forte inofficiosi querella testamentũ eius. euacuauerit.

SI mulier defuncto marito suo ad *IIII.*
secundas peruenerit nuptias: res quæ ad eã peruenerint ex donatione propter nuptias priores, eo modo administrantur. si quidem immobiles sint: mulier eas habeat; & liberis suis si superuixerint, conseruet. Sin autẽ mortui fuerint: portionem quidem rerũ, quã mortis liberor. casus ei detulerit; modis omnib. habeat; residuam autẽ partẽ heredes eorum lucrentur. Sin autẽ donatio propter nuptias in reb. mobilib. sit: tunc res quidem apud liberos sint; vsuram autem matri dependant tertiam centesimã cum competenten

renti cautela; quod prædictam vsurã sine frustratione in omni sequenti tēpore persoluāt. Sin autē propter nuptias donatio & aurū habeat, & argētum, & vestes: tunc electionē habeat mater, utrū velit cautionem præstare, & res administrare; an tertiā centesimæ vsurã a suis liberis accipere. Sin autem res habeat tã mobiles quã immobiles propter nuptias donatio: tunc res quidē immobiles sint apud eam, vt ex fructu earum alatur; mobiles autem apud liberos secundū prædictam distinctionem.

V.

S I quis vxorē duxerit; & propter nuptias donationem non solum adscripserit, sed etiã re ipsa dederit; mulier autem adscripserit quidem dotem, re autem vera non dederit in toto tēpore, quo maritus suus vixerit: mortuo eo nec donationem ante nuptias consequatur; vt pote cum nullã dotem ipsa dedisset. Sed si quidem nihilominus dotis nomine dederit; nec mortuo marito ex donatione pro-

propter nuptias habeat vllum emolumentum. Sin autē partem præstiterit dotis; tantam partem lucris nomine capiat ex donatione propter nuptias mortuo suo marito. Hæc autem Cōstitutio locum habeat etiam in his matrimonijs, quæ nōdum soluta fuerint. (Sciēdum autē est quædam præsentis Constitutionis capitula ex. XXII. Constitutione, quæ de nuptijs promulgata est, transformata fuisse.

PRÆSENS Constitutio vsque ad sua tempora numerum clericorum, qui est conseruat. Postea autem iubet clericos Constantinopolitanæ ciuitatis hoc numero definiri; vt sexaginta quidem presbyteros, centum autem diacones, quadraginta diaconissas, nonaginta subdiacones, centum & vndecim lectores, & viginti quinq. cātores, & centum ostiarios ecclesia habeat.

I.

16 NOVELLA. IIII.

- II. NON liceat in minoribus ecclesijs clericatus honorem suscipientibus, postea in maiorē ecclesiam per patrociniū quorundam transire. Sed si quidē tale aliquid factū fuerit: irritū sit, & nullius momenti. Nec liceat vlli clericos quidem destinare, vel creare; nullas autē eis alimonias præstare. Sed duorum alterū eligat, vel non faciat clericos, vel si fecerit, det eis, vnde viuere possint.

ca. 2. de
præb.

NOVELLA. IIII.

- I. SI QVIS crediderit pecuniam alicui; & fideiussorem vel mandatorem acceperit, vel eum qui pro eo pecuniam constituit: non prius cōtra tales personas actiones moueat suas; quā aduersus ipsum reum principalem egerit; eumq. inopem inuenerit vel in solidū, vel pro parte. Postquā enim egētia laborare noscatur reus siue in solidum, siue pro parte: tunc contra fideiussores vel mādatores intende

tendere creditorem oportet. Hoc si debitor præsens sit, & appareat. Sin autem absens fuerit reus; & fideiussores vel mandatores præsto sint; vel hi qui pro eo pecuniam constituerunt: tunc præfiniri eis diem oportet, intra quem diem debeant reum exhibere. Sin autem tempus præfinitum præterierit: ipsi quidem actiones pro reo suscipiant, & debitam pecuniam persoluant. Cedat autem eis actionibus suis creditor, quas aduersus reum principalē habet. Quod si tam reus, quā fideiussor vel mandator, vel qui pecuniam pro eo constituit, in absentia fuerint: tunc liceat creditori etiam aduersus res principalis rei venire. Quod si nullæ res rei principalis appareant: tōc etiam in res fideiussoris vel mādatoris manus creditoris porrigi possunt. vt & si debitores habeāt: etiā ab his creditori satisfiat. Hæc autem sic intelligēda sunt: vt nullam facultatem habeant creditores sibi res vindicare prius, quam personales

B les

les actiones exerçant tam contra ipsum reum principalem, quam contra fideiussores eius & mandatores; eosq. non soluendo esse appareat. eodem iure scilicet obseruando, si personæ eorum non appareant. Hæc autem omnia, quæ de creditore & fideiussore diximus; etiã ad venditionis confirmatorem trahenda sunt. ut non prius emptori licentia sit aduersus confirmatorẽ cõsistere; nisi prius venditorem conuenerit, vel indubitate soluendo non sit. Sed nec hypothecarijs in rem actionibus iudiciũ pateat ante, quam personales actiones defecerint. Et in summa quæ dicta sunt de mutua pecunia, & in venditione custodienda sunt, & in omnib. contractibus, qui aliquam satisfactionem recipiunt. Sin autem argenti distraçtores pecuniam cõstituerint, secundũ veteres leges conueniãtur.

II.

SI quis pecuniã mutauit; debitor autem pecuniam non habuit, quã dare debet: rem mobilem creditori præster,

stet, si habeat. Sin autem rem mobilem non habuerit: tunc immobilem rem suam, si habet, vendere debet; & pecuniā debitam ex pretio rei solvere. Sin autem emptorē nō inueniat: tūc prędium, quod optimū habet, creditori suo pręstet; & actione qua obstrictus est, liberetur. Vbi autē emptorem sui prędij inuenit, caueat creditori pecuniā debitam soluturū se: & post cautionē liceat ei constituere venditionis contractū. Creditoris autem appellatione significatur non solum is, qui mutuā dedit alicui pecuniam: sed etiam omnes, qui aliquam actionem contra aliquem habent.

NOVELLA. V.

QUIVVLT ædificare monasterium; prius Episcopū inuocet, & illū exoret, vt sanctā crucē faciat, & imponatur postea ædificium.

I.

SI quis monachus fieri vult, siue liber sit, siue seruus: non statim

II.

monachus fiat; sed per triennium tō-
fura quidem careat; & veste laicorū
vtatur; & diuinas scripturas discat:
& confiteatur suam conditionem, id
est vtrum ingenuus sit, an seruus, vel
alterius cuiuscumq. status; & narret
causas propter quas ad solitariam vi-
tam migrare desiderauerit; ne forte
malus sit, & deo displiceat. Opor-
tet autem & monachos verba ei ad-
ferre, quæ mores eius & vitam corri-
gere poterunt. Et si per triennium
talis appareat, vt videatur dignus tō-
fura & veste religiosa: tunc & tōdea-
tur, & stolam monachicam vestiatur, si-
ue liber sit, siue seruus. & nulla ei mo-
lestia inferatur neq. de seruili, neque
de libertina cōdicionē. Sin autem
aliquis intra trienniū retrahere eum
vt seruū suum voluerit: & dicat quod
res suas furatus ad monasterium cu-
currerit: non statim eum abstrahat.
sed prius probet quod & seruus est;
& in furto, vel vita mala, & peccatis
atrocibus timuit, & fugit. Et si hæc
vera

vera sint: reddatur seruus domino suo cum reb. subreptis, si etiam ipsæ quoq. in monasterio fuerint. Dominus autem eum recipiens fidē ei præstet; quod nullo eum malo propter hæc, quæ iam peccauit, affecturus sit.

Quod si nulli delicto seruum suppositum esse dominus probare potuerit; & ipse seruus ex castitate morum suorum bona testimonia habeat: & si nondum triennium præterierit; tamen maneat in eodem venerabili monasterio. Triennio autem semel tractato, & inter monachos seruo dei numerato, nulla sit postea licentia qualemcumq. molestiam ei inferre, siue reuera famulus sit, siue ingenuus: sed omnimodo solitariae vitæ permaneat; & si peccatum in priore vita admissum sit. Ea autē, quæ furto subrepta sunt, proculdubio si inueniantur, domino reddi oportet.

SI N autem seruitutem eflugiēs veniat quis ad monasterium; postea autem reliquerit venerabilē locum,

& in aliam vitæ figuram transierit: liceat domino extrahere eum; & probanti quod seruus est, ut seruum eum habere.

- III. I N omnib. monasterijs siue paucos, siue complures monachos habeant, nulla licentia monachis sit separatim conuersandi; nec vnusquisque monachus suum proprium cubiculum habeat. Sed communiter ad excolendum deum congregentur; & in communi loco dormiant, singulis quidem in culcitris suis humo videlicet constrictis iacentibus, omnib. autem in vna domo dormientibus. Quod si tantus sit monachorum numerus, ut vna domus eis non sufficiat: tunc & in duabus pluribusue habitationib. dormiant, non autem separatim per se, sed in communi loco sicut iam prædiximus. nisi forte quidam ex his tales sint, ut iuste debeant segregari ab alia monachorum multitudine; quos summæ vitæ constitutos Græci Anachoritas & He

& Hesychastas dicunt.

SI quis in monasterio se conse- IIII.
crauerit, & post quā veste religiosa
vestitus est, a monasterio recesserit:
omnia bona ipsius, quæ in monaste-
rio introduxerit, ad ipsum monaste-
rium pertineant. (I D E M est ex
alia Constitutione & si non introdu-
xit. omnes enim res eius dominij mo-
nasterij sint.)

SI vir vel mulier liberos habens V.
ad solitariam vitam peruenerit; si
quidem iam donauerat filio vel filijs
suis tantum, quantum lex Falcidia
facit siue occasione propter nuptias
donationis, quam pro filio suo de-
dit, siue dotis causa, quam pro filia
sua præstitit. Si igitur habeant le-
gis Falcidiæ quantitatē; cetera
bona eius ab omni inquietudine li-
berentur siue pater sit, siue mater,
qui quæue in monasterium intro-
ierit. Vt in reliquis rebus eorum
nullam habeant liberi communio-
nem; vt pote cum lege Falcidia

satis eis factum sit. Quod si nihil eis, vel minus Falcidia pater vel mater præstiterit: tunc etiam monacho facto patre, vel matre consecrata, libera facultas filiis sit vel totam Falcidiam, vel quod deest eis, a monasterio vindicare. Inter virum autem & uxorem talis observatio teneat: ut siue maritus siue uxor intrauerit in monasterium; hoc cōsequatur laica persona, quod ex casu mortis ei competisset secundum dotarium partitionum tenorem.

VI.

SI quis introierit in monasteriū, & post religiosam vestem recesserit; & militauerit, vel simpliciter laicus factus fuerit: spoliatur cingulo militari, & vita libera non potiatur, sed officio Præsidis prouincię seruire cogatur; substantia autem eius in monasterio maneat.

VII.

SI quis in monasterio consecratus fuerit, posteaq. in aliud monasterium transire maluerit: substantia quidem eius a priore monasterio vindicetur.

cetur. Aliorum autem monasteriorum primates prohibeant eum transire; ut in alio monasterio non recipiatur. Et de hoc curare debent non solum religiosissimi Episcopi, sed etiam reuerentissimi Archimandritæ.

S I quis monachus constitutus clericatus honorem acceperit, nullam habeat facultatem uxorem ducendi: quamuis eius gradus sit, cuius clericus non prohibetur uxorem habere. qualis est gradus cantorum & lectorum. Non solum autem uxorem ducere prohibetur; sed etiam concubinam habere. Si quis autem monachus ante constitutus clericatus occasione vel duxerit uxorem, vel concubinam habuerit: eiciatur de clero, & sit priuatus, & ad nullam militiam vel professionem aliam audens venire. nisi forte velit in antefatas pœnas incidere.

P R I M I monachi creatio non secundum ordinem temporis fiat: nec qui tempore prior est, primi loci creationem

tionem sibi præsumat; nec qui secundus forte, vel tertius est; sed qui & vitæ castitate, & diuinarum rerum, humanarumq; scientia, & animi gravitate præcellit, is habeat loci prioris honorem. Idq. procedere debet secundum electionem atq. iudicium religiosissimi Episcopi. Quæ autē diximus & in prioribus, & in istis Cōstitutionib. de clericis & monachis, vel monasterijs: ea non solum de masculis, sed etiam de feminis sanctimonialib. intelligere debemus.

NOVELLA. VI.

- I.* **H**AE C Constitutio in primo capite de consecratione Episcoporum loquitur, quam oportet procedere sic. Debet enim prius disceptari de vita Episcopi, utrum bona sit, an reprehensibilis; & utrum bonis testimonijs muniatur, an non. Sed & si offi

si officialis vel curialis conditionis sit: prohibetur Episcopus fieri. nisi forte a tenera ætate in monasterio fuerit, eoq. modo liberatus est prædictis condicionibus. ita tamen ut quartam portionem substantiæ suæ curiæ præstet secundum legis observantiam.

Sed neque ex laico statim ad Episcopatum ascendere licet; neque clericatus honorem simulatum habuisse sufficit. Oportet autem eum, qui Episcopus fit: neq. uxorem habere, neque concubinam, neque filios, neque nepotes siue legitimos, siue legib. incognitos. Et si quis contra hoc fecerit; & is qui factus est, & is qui eum fecerit, de Episcopatus expellatur honore. Nec liceat pecuniæ datione Episcopum fieri. Esse autem oportet eum, qui Episcopus fit, vel monachum, vel clericum. ita tamen ut non minus sex mensibus appareat eum in clericatu fuisse. Legere autem debet sanctos Canones. eoque tem-

tempore, quo consecratur, consulat eum is qui consecrat, si possit facere atq. custodire omnia, quæ diuini præcipiunt canones: & siquidem denega-uerit se posse custodire, nõ consecratur. Sin autem pollicitus fuerit obseruaturum se, quantum homini possibile est, sancta canonum præcepta: tunc is qui consecrat eum, admone- re atque prædicere ei debet; quod si non obseruauerit canones sanctos, & deo alienus erit, & inter religiosos Episcopos nõ connumerabitur. Nã canones patrum vim legum habere oportet. Sin autẽ aliquis pecuniã dederit, eodemq. modo creatus Epi- scopus fuerit: non solum ipse, sed etiã qui consecrauerit eum, inter Episco- pos non erit. Sed & pecuniæ vel res datæ consecrationis causa sacrosan- ctæ ecclesiæ addicantur, siue Episco- pus sit, siue clericus, qui eas dedit. Is autem qui accepit, non solum res a- mittat, sed & gradum atq. honorem clericatus. Similiter autem & si lai-
cus

cus sit, qui pecuniam vel res accepit,
& ipsas amittat, & aliud tantum, quā
tum accepit, pœnæ nomine sanctę ec-
clesiæ præstare compellatur. Sed &
si magistratus gerat, in magistratu
esse desinet, & exilio irreuocabili cō-
demnabitur. Sin autem aliquis pres-
byter vel diaconus constitutus pecu-
nia data ad Episcopatus apicem per-
uenerit: nō solum Episcopus esse de-
sinet, sed etiam priorem gradū pres-
byterij vel diaconij amittet. Conse-
cratio autē Episcopi fiat ante omnē
populū Christianitatis, vt sit facultas
vnicuiq. si velit, contradicere. Et si
quidem ante consecrationem facta
fuerit contradictio: non prius conse-
cretur Episcopus, nisi disceptatio de
contradictione facta sit, & vndique
appareat innoxius is, qui ad Episco-
patum vocatur. Sin autem quis ante
disceptationem ad Episcopatus api-
cem peruenerit: amittat honorē non
solum is ipse, sed etiā is, qui eum crea-
uit. Quod si is, qui contradixerit, ca-
lumnia

lumniator probatus fuerit; vel contradictionis iudicium deseruerit; & non peregerit causam: prohibeatur sacra communione in omni vita sua ab eo, qui consecrauit Episcopum.

11. N E M O religiosus Episcopus extra suam ecclesiam degat ultra annale spatium. nisi forte per imperialem iussione[m] hoc fuerit factum. Patriarchæ autem Episcopos cogere debent in suis ecclesijs obseruare, & in longas peregrinationes non ire. Sin autem sine iussione Principis ultra annum Episcopus extra suam ecclesiam fuerit; tunc regionis Patriarcha legitimis eum preconijs reuocet, idest custodiens sacror. canonum obseruationem. Sin autem non obtinuerit is, qui vocatus est; sed in eadem absentia perseuerauerit: tunc repellat eum ab Episcoporum numero, & alterum pro eo substituat. Sin autem is, qui in absentia est, metropolitanus non fuerit, sed cuiusdam municipij Episcopus: tunc ea quæ diximus a Patriarcha fieri oportere

tere, metropolitanus faciat. Quod si litigiorū causa peregrinari voluerit Episcopus, nō concedatur licētia. Litigare enim Episcopus debet non per semetipsum, sed per suos clericos siue apocrisiarios, siue œconomos: & supplicare Principi debēt, & impetrabūt ea, quæ desiderāt fieri.

N V M Q V A M Episcopus in Cōstātinopolitanam ciuitatem veniat, nisi litteras acceperit a metropolitano suo ad imperatorem, quas diuini canones commutaticias appellant. Quib. declarabitur necessariā esse protectionem Episcopi. Sin autem metropolitanus sit, qui peruenire in C P. ciuitatem maluerit: litteras accipiat a Patriarcha regionis suæ. Venientes autem non audeant intrare ad Imperatorem per semetipsos: sed prius ad Patriarcham veniant; vel ad apocrisiarios regionis, ex qua sunt, & ipsis cōmunicent causas, propter quas venerunt. Liceat autē Episcopis & per Referēdarios
magne

III.

magne ecclesiæ, vel apocrisarios Patriarcharum referre Imperatori, & sic impetrare responsum.

IV.

N E M O clericus fiat, nisi is qui & bonū testimonium habeat, & litteratus est. Qui enim litteras nescit, clericus esse non potest. Docent autem & presbyteri & diaconi sacras orationes, & ecclesiasticos canones. Quos scilicet cōsecrari oportet sine reprehensione, sine iusta contradictione, sine pecuniarū datione, liberatos tam officiali, quam curiali conditione secundum observationem, quam in primo capite præsentis Constitutionis exposuimus.

V.

Q V I binas nuptias contraxerit, diaconus vel presbyter fieri prohibetur. Sed & si mulierem disiunctam a marito suo, quem ipsa reliquerit, vxorem quispiam habuerit: neque diaconus neq. presbyter fieri potest. Idem est & si concubinam habeat. Quippe tales homines cum castitate vivere decet. Castus autem est, qui habet,
vel

Pa
, &
qui
ra
it,
au
as
es.
ne
rio
os
io
m
tu
it,
be
na
xo
co
em
pe
ere
er.
el

vel habuit vxorem castam, & ipsam
ab ipso virgine virginem susceptam.
Siquis autē presbyter vel diaconus
vel subdiaconus vxorē duxerit, vel
cōcubinā habuerit siue clā, siue palā,
siue sub aliqua figura: cadat clerica-
tus honore, & sit priuatus, & laicus.

EA autem, quæ de clericis dixi- VI.
mus, teneant & in diaconissis. Diaco-
nissas autem creari constitutio præ-
cipit; si quinquaginta annor. ætatem
agant. ita tamen vt virgines sint, vel
vnum tantummodo maritum habue-
rint. Sin autem mulier propter ali-
quam necessitatem minor quinqu-
aginta annis diaconissa facta fuerit:
non liceat ei alibi degere, quam in
asceterio sanctimonialiū mulierum,
vbi neq. mares conuersantur, neque
viuere liceat ei, quomodo velit.

Nulla autem diaconissis facultas
tributa est habere quosdam secū ve-
luti fratres siue cognatos, vel quos
dicere solēt agapetos, idest dilectos.
Nam diaconissæ vel per se habitare

bent, vel nullum alium admittere secum, nisi reuera fratrem. Sin autem aliqua suspicio sit, quasi simulatus frater cum ea degerit: vel ab initio non consecratur, vel si consecrata fuerit, amittat honorem. Pœnas autem cum corruptore patiatur eas, quas sacræ constitutiones aduersus corruptores definiunt. Eo autem tempore, quo diaconissæ consecrantur, admonendæ sunt; ut si postea nupserint, vel aliam vitam elegerint: gladio ultore sternentur, & facultates monasterijs siue ecclesijs addicentur. Is autem qui corrumpit eam, puniatur quidem eodem supplicio, bona autem eius fisci iuribus vindicentur.

VII.

S I V E lector, siue subdiaconus, siue diaconus, siue presbyter clericatus honorem contempserit, & in aliam vitam transierit: duor. alterum vel curiali cōdicioni cum suis facultatib. subiciatur; vel si plures curiales ciuitas habeat, siue ipse vilior sit:

ab

D

ad

ad officialem cōdicionem trahatur,
id est taxeoticam.

N V L L V S Episcopus multitu-
dinem clericorum faciat passim. VIII.
Debet enim secundum redditum ec-
clesiarum, ita etiam numerus cleri-
corum moderari. Et siquidem is
qui sacrosanctam ædificauit eccle-
siam, statuit ab initio clericorum nu-
merum, qui debeat in eadem eccle-
sia consecrari: ille numerus custo-
diatur. Sin autem numerus præfi-
nitus non est: neque per amicitiam,
neque per gratiam oneranda sacro
sancta ecclesia est. Sed moderandus
numerus erit cura & sollicitudine Pa-
triarcharum & metropolitanorum
& aliorum Episcoporum. Liceat au-
tem vnicuique siue priuatus, siue lai-
cus sit, inspicienti ea quæ diximus
ab aliquo contempta, ad Imperato-
rem referre.

NOV.

NOVELLA. VII.

- I. NVLLI sub Romana ditione cōstitutæ ecclesię, vel xenodochio, vel ptochotrophio, vel nosocomio, vel orphanotrophio, vel gerontocomio, vel brephotrophio, vel monasterio tam monachorum, quam sanctimonialium Archimandritam habēti, vel Archimandritissam: ergo his omnib. non liceat alienare rem immobilem siue domum, siue agrum, siue hortum, siue rusticum mancipiū, vel panesciuiles; neque creditorib. speciali vel generali hypothecæ titulo obligare. Alienationis autem verbum continet vēditionem, donationem, permutationem, & emphyteuseos perpetuū contractum. Sed omnes omnino sacerdotes ab huiusmodi alienatione abstineant se pœnas timentes, quas Leonina Constitutio minatur. idest vt is quidem, qui cōparauit rem loci venerabilis, reddat

ca.v.de
reb.eccl.
incip.
nulli.

dat eam ei, cuius & antea fuerat. scilicet cum fructib. & alijs emolumentis, quæ in medio tempore facta sunt.

Oeconomum autem ecclesiæ præstare oportet omne lucrum, quod ex huiusmodi prohibita alienatione senserit; vel quod ecclesiā damno affecerit, ita ut in posterum oekonomus nō sit. Non solum autem ipse, sed etiam successores eius teneantur: siue ipse oekonomus alienauerit, siue respiciens alienantem Episcopum non prohibuerit; & multo magis si cōsenserit. Tabellionem autem, qui talia interdicta instrumenta conscripserit; perpetuo exilio tradi oportet.

Magistratus autem, qui eadem instrumenta admiserit, & officiales, qui operam dederint, ut monumentis intimentur donationes; vel ceteræ alienationes actis interuenientib. confirmantur: nō solum magistratu, sed etiam dignitate & facultatib. suis cadant. Remittit autem Constitutio ea, quæ in præterito tempore facta

sunt. Excipit autem quosdam contractus, quos in sequentibus exponit capitulis; per quos & ecclesiar. immobiles res alienari possunt. (Xenodochium, idest locus venerabilis, in quo peregrini suscipiuntur. Ptochotrophium idest locus venerabilis, in quo pauperes & infirmi homines pascuntur. Nosocomium idest locus venerabilis, in quo ægroti homines curantur. Orphanotrophium idest locus venerabilis, in quo parentib. orbatipueri pascuntur. Geronocomium idest locus venerabilis, in quo pauperes, & propter senectutem solam infirmi homines curantur. Brephotrophium idest locus venerabilis, in quo infantes aluntur.)

II.
ca. i. de
rer.
perm.

SI Princeps voluerit rem immobilem sancto loco præstare, & accipere ab eo aliam immobilem rem; & eo modo permutationem contrahere: liceat hoc facere ei diuina pragmatica sanctione ab eo promulgata.

III.

EMPHYTEVSEOS contractum

Etum sub hac obseruatione sanctus
constituat locus: vt viuo quidem eo,
qui contrahit, maneat omnimodo
emphyteusis; mortuo autem eo ad
heredes eius transmittatur, si forte fi-
lij sunt siue masculi siue feminæ; aut
si nepotes sint siue neptes, aut si vxor
sit, vel maritus; si specialiter mariti
vel vxoris nomen expressum fuerit.
alioquin ad aliam personam emphy-
teuseos contractus non transeat; sed
vsque ad vitam contrahentium ex-
tendatur, nisi filios, filiasue, nepotes
neptesue habeant. Procedere au-
tem emphyteusis debet prius requisi-
tione cum omni veritate atq. subtili-
tate habita in redditu eo, qui ad id tē-
pus fuerat, in quo ad sacrosanctā ec-
clesiā res peruenisset; & eius redditus
sexta portio remittatur ei, qui em-
phyteusim contrahit. Sin autem de-
minutus fuerit ex aliquo casu redi-
tus prædij: duorū alterū vel sob eodē
reditu, qui tunc inueniatur, sine vlla
diminutione is, qui cōtrahit, accipiat

prædium, vel ad contractum omnino non accedat. Melius enim est locare prædia sanctorum locorum, quam sub huiusmodi deminutionibus contractus emphyteuseos facere. Sin autem ecclesiastici proastij emphyteusis contrahatur pretiosissimi quidem, sed tamen vilissimum redditum habetis: non oportet emphyteuseos contractum ad redditus quantitatem metiri. sed æstimatio proastij fiat, & inspicatur redditus, qui per viginti annos comparari potest ex pretio proastij: & tantum redditum dare se paciscatur is, qui emphyteusim contrahit. ita tamen ut etiam in hoc casu non in perpetuum contractus extendatur: sed secundum observationem, quam superius diximus. Sciant autem hi, qui emphyteusim contraxerint; quod placito redditu ab eis per biennium non dato licentia libera præstatur sanctorum locorum administratoribus. & prædia abstrahere, & nihil emponematum nomine præstare. Empone
ma

mata autem dicimus ea, quæ labore cōtrahentis in agro meliorata sunt.

Sin autem deteriorem agrum fecerit: cogatur de suo sumptus dare, & restituere in pristinam prædij faciē. et ad hoc subici debent non solū ipse, sed etiā heredes eius, vel successores, vel bonorū possessores, & bona eius. ita tamē vt debitū quoq. creditū sine aliqua dilatione vel deminutione reddere compellātur. Id autem quod de prohibitione alienationis diximus, obtineat non solum in integris domibus, vel proastijs, vel agris, vel hortis: sed etiam in his, quæ omnino diruta, & deserta, & in area posita sunt. Quamvis enim nullum ædificium, nullam materiam habeant: at tamen alienari ea prohibitum est. nisi forte emphyteusis ad tempus secundum antefatam diuisionem in tres personas fuerit facta. Ne autem aliqua circumscriptio fiat: iubet Constitutio duos primates mechanicorū vel architectorū in ciuitate C P. vna cum

cum religiosis æconomis, & quinq.
reuerentissimis presbyteris, & diaco-
nis duobus, præsentē & ipso beatissi-
mo Archiepiscopo: vel in prouincijs
duos nobiles vel mechanicorum, vel
architectorum, aut vnum, si vnum tã-
tum habeat ciuitas; peruenire oportet
ad loca. et diuinis antepositis scri-
pturis definiri ab eisdem architectis,
quãtum debeat super eodem loco di-
ruto sacrosanctæ præstari ecclesiæ ab
eo, qui emphyteuseos cõtractum pro-
cedere velit. Et sub his pactiõib. in-
strumenta emphyteuseos componã-
tur. vt is qui cõtraxerit emphyteusim
& edificet, & materijs vtatur; si quas-
dam materias dirutas habeat locus:
& trãsmittat cõtractũ duob. successo-
rib. suis secundũ prædictam obserua-
tionẽ. posteaq. prædium redeat ad sa-
crosanctã ecclesiam, vel ad alium ve-
nerabilẽ locũ, qui sub titulo emphy-
teuseos rē immobilẽ dederit. Trib.
personis defunctis omnimodo præ-
dium ad venerabilem locum redeat.

Nam

Nam & illam pactiōem, immo magis callidam machinationem reiciēdam esse Cōstitutio iubet: idest si pactus fuerit cum œconomis & religioso Episcopo & alijs personis, quas enumerauimus, is qui emphyteusim contrahit: vt etiam trib. personis defunctis nihilominus deinceps successorib. liceat emphyteuseos titulos immobiles ab ecclesia capere, & alijs personis anteponi. Talē enim conuentionem, vtpote callide factā Constitutio reprobauit.

S I N autem voluerit aliquis rem **IV.**
immobilem ecclesiasticā vel ptochicam vtendi fruendi causa accipere: eo modo faciat contractus, quo Diui Leonis Constitutio statuit. Oportet enim fructuarium diuitem cōstitutum, & rerum immobiliū dominū aliam rem iure domini dare sacrosanctæ ecclesiæ, vel alij venerabili loco, a quo vsum fructum appetit. Ita tamen vt res immobiles, quas ipse pro vsufructu præstat; non minorem redditu

reditum habeant, quam vsus fructus est rei immobilis ad sacrosanctam ecclesiam vel alios venerabiles locos pertinentis. ita tamē vt res omnimodo, quam vtendi fruendi causa accepit, vel mortuo eo ad sanctum redeat locum; vel adhuc viuo eo, si forte vsq. ad certum tempus vsusfructus ei constitutus est. Impleto enim tempore necesse est vsusfructum extinguere. Nulla autē licentia sit in tantum tempus protelare; vt etiam post mortem fructuarij res immobiles ad sanctum locum non redeant. Nam modis omnib. defuncto fructuario pleno iure fundus ad ecclesiam redire debet. Ita tamē vt etiam illæ res, quas de suo patrimonio ab initio fructuarius ad locum sanctum dedit, maneant firmiter nulla machinatione abstrahendæ.

V. SI quis contra saluberrima iura præsentis Constitutionis rem immobilem loci venerabilis comparaucrit: primum quidem rei æstimationē
amic

amittat, & rem quā inlicite emerit, restituat cum omnib. emolumentis eius, quæ in medio tēpore facta sunt, & omnia lucro ecclesiæ vel alterius loci venerabilis cedant. Et nullam habeat ipse cōtra ecclesiā actio nem: sed tantū aduersus œconomos, vel alias vēditorum personas ex empto iudicium moueat. Nam venditorum patrimonia emptori subiecta esse æquum est. Hæc si venditio cōtra præsentem legem rei immobilis ad venerabilem locum pertinentis contracta sit. Alioquin si donatio facta fuerit: tunc is qui liberalitatem interdictam accepit, non solū ipsam rem cum fructib. suis & causis venerabili loco restituat; sed etiam aliud tantum, quantum accepit, pœnæ nomine præstet sanctissimo loco, cuius res donata fuerit ab his, qui res eius administrant. Sin autem titulo permutationis rem loci venerabilis capiat aliquis: tunc & rem quam accepit, reddat; & quā ipse dedit, amittat.

actio

actione ei scilicet aduersus personas
& patrimonia eorū cōseruanda, qui
cum eo cōtraxerint. Excepto videli-
cet Principe, cui secundum præfatā
superius diuisionē permutationē fa-
cere rerū immobiliū cum sacrosan-
ctis locis permissum est. Sin autem
pignus creditor ad corporalē detēta-
tionē acceperit; & res immobilis sit,
quæ perinet ad ecclesiā, vel ad alios
venerabiles locos, veluti domus, vel
proastiū, vel ager, vel hortus, vel pa-
nes ciuiles, vel mācipia rustica; nā ea
quoq. veluti mēbra rerū immobiliū
sunt: si quis igitur horū aliquid pigno-
ris nomine corporaliter acceperit: pri-
quidē neq. sortem quā dedit, neq. vsu-
ras, quas forte stipulatus est, exigat;
deinde etiam ipsam rē cū suis emolu-
mētis venerabili loco restituat. Sed
in hoc casu aduersus œconomū vel
alios administratores venerabilium
locorum actionib. creditori compe-
tentib. Omnia hæc, quæ diximus,
etiam in mulierum monasterijs vel
asceteris obtinere oportet.

SI quando necessaria causa & in excusabilis immineat, ut mutuam pecuniā accipiat venerabilis locus: liceat œconomis etiā res immobiles obligare pignoris iure. ita tamē ut corporaliter creditoribus nō tradantur.

VI.

SI quis emphyteuseos cōtractum in ecclesiastica re, vel alterius venerabilis loci cōtraxerit in perpetuū: primū quidē id quod actū est, pro infecto habebitur; deinde tantū eum in vnoquoq. anno ppetuo prestare sanctissimo loco oportet; quantū præstisset, si ab initio legitima emphyteusis esset. nullo remanēte apud eū ex his rebus, quę frustra ei emphyteuseos occasione prestita sunt. Res enim ipsas cū suis fructibus omnimodo restituere debet. Tabelliones autē qui cōtra leges emphyteuseos instrumenta receperint: inreuocabili puniātur exilio; & nūquā redeāt, nec si diuina sanctio promulgata fuerit. Nā nec magistrat⁹ audaci spiritu talia instrumenta vel dictare, vel facta admittere, & mo

VII.

& monumentis publicis inferre, vel confirmare debent. Nam si aliquid tale deliquerint: non solum honore, sed etiam dignitate & patrimonio cadant.

VIII.

IS D E M pœnis coërceri oportet etiam illos, qui sancta vasa siue sacra dona contra legē vel pignerauerint, vel distraxerint, vel cōflauerint, vel quocumq. modo alienauerint. excepta videlicet captiuorum redemptione. Eandemq. obseruantiam iubet Constitutio obtinere & in alienatione panum ciuiliū.

IX.

N V L L I liceat per pragmaticā sanctionem aliquid eorū capere, quę sacrosanctis ecclesijs, alijsq. venerabilibus locis competunt: scilicet si immobiles sint: vel mobiles quidem, sed quę alienari non possunt. Sin autē Quæstor magnificus tale rescriptum dictauerit, vel ceteri magistratus intimationem pragmaticę formę receperint: vnusquisq. quinquaginta librarum auri pœna multetur.

Dm

Sin

Sin autē religiosi Episcopi talem pragmaticam sanctionem contēpserint: sine periculo contempnisse se cognoscant. Nam si receperit eam, etiam episcopatus honorem amissuros se non dubitent. Ea autem locari vel emphyteuseos titulo dari oportet sola, quæ administratorum arbitratu videantur tali aliquo indigere. **S**I quis in potentatu constitutus diuinam pragmaticam sanctionē impetrauerit cogentem œconomū, vel alios administratores venerabilium locorū ea, quæ ab eis neq. locata, neque emphyteuseos titulo data sunt, sibi locari vel emphyteuseos nomine dari: pœna sacrilegij teneatur.

NEMINI liceat in posterum cuiuscumq. monasterij venditionem, impiam, vel donationem, vel permutationē contrahere: vbi & altare cōlocatū est, & sacra missa facta, & monachica conuersatio. Sin autem aliquid tale admissum fuerit: & id quod factum est pro infecto habebitur; &

D is

X.

is qui accepit, prædium amittat; & is qui distraxit, rem & pretium reddat sacrosanctæ ecclesiæ, et venerabilibus monasterijs. quorum curæ erit alienatum contra legem monasterium, rursum in pristinum statum reducere.

Nulli autē liceat nec titulo pignorum, nec hypothecarum sacrosanctum obligare monasterium. Nam etsi tale aliquid admissum fuerit, refutari oportet. ut iterum in sanctissimo monasterio sacra procedat missa.

XI.

SI quis sterilem agrum cuique venerabili loco donauerit, vel vendiderit: contractus nullius erit momenti. Nam & donatione, & quavis alienatione rescissa cogatur donator aut venditor rem suam recipere, quā calliditate & fraude videtur dedisse; ut exoneret scilicet suum proprium patrimonium.

Oeconomus autem vel quicumque alius administrator venerabilis loci omne damnum, quod ex huiusmodi illicito actu contigerit, resarciat ei, qui cum eo contraxit secundum ea, quæ supra

pra diximus. Liceat autem vni-
cuique ex populo si viderit praecepta
propositae Constitutionis neglecta ad
Imp. referre, & calumniatoris notam
evadere. Omnibus autem permissum
est, ubique magistratus gerentibus, siue
maioris siue minorem potestatem ha-
beant, omnia praesentis Constitutio-
nis capitula custodire.

NOVELLA. VIII.

OMNES Magistratus sine pecu-
nia creari decernimus: ut neque
impune aliquid detur; neque sine puni-
tate aliquid a subiectis exigatur.

NEMO magistratus civilis vel
militaris in municipiis eius provin-
ciae cui praest, vicarios suos audeat
mittere. Sed si quis tales fecerit ma-
gistratus, honore cadat.

OMNES priuatos homines sup-
positos esse Constitutio iubet omnibus
provinciarum Praesidibus, tam in pe-
cuniariis, quam in criminalibus cau-
sis. Hi autem, qui a C. P. ciuitate

D 2 descen

descendant, cuiuscumq. iudicis calculos vel iussiones habeant; subiecti sint prouinciarum Præsidibus. ut nō audeāt sportularum nomine aliquid exigere supra modum sacris Constitutionib. statutum. Hoc enim si contempserit Præses, de sua substantia refarcire damna prouincialibus cogatur. Liceat autem eis de huiusmodi iniurijs referre non solum maiorib. magistratibus, quib. suppositi sunt hi, qui sportulas illicitas exegerint; sed etiam ipsi Imperatori. Liceatq. Præsidibus; si viderint eos, qui calculos vel iussiones habent, quod iniuste vel violenter versati fuerint; refrenare, & nō timere neq. dignitatem eorum, neq. cingulum, quo forte decorantur. Oportet autē vnumquemque, qui magistratum gesturus est: ante quam honorem suscipiat, dare sacramentum: quod neq. dedit alicui pecuniam, neq. lucrum impium capturus est. Si quis autem ab eo aliquid accipiat ultra ea, quæ Constitutio

tio

tio statuit: in quadruplū hoc reddat.

Curam autem agat Præses prouin-
ciæ & in exactionib. tributorū. eaq.
exigere debet, non cum seueritate;
nisi forte contumaces sint hi, qui tri-
buta debēt. Habeat autem adses-

sores circa se æquos, & iustos, & non
inclinantes ad lucrum. Quod si

quis dederit aurum, vt magistratus
fiat; posteaq. in furto conuictus sit in
ipso magistratu: & publicabuntur bo-
na eius, & in exilium mittendus erit,
& corporales coërtiones patietur.

Nam Episcopum, & primates ciuita-
tum, si viderint iudicem iniuste con-
uersari, preces Imperatori porrigere
oportet: vt cū principali indignatio-
ne Præses pœnas impius luat.

PRÆSES prouinciæ, postquā IIII.
desierit esse Præses, in eadem prouin-
cia quinquaginta dies ibi faciat, &
publice pareat, & omnes excipiat a-
ctiones. Quod si ante quam quin-
quaginta dies prætereant, absconde-
rit se: liceat vnicuiq. & tenere eum.

in prouincia; & omne quod furatus est, ab eo repetere præsente tamen Episcopo, & rē discernente. Quod si ante quinquaginta dies fugerit, & comprehēsus fuerit siue in Constantinopolitana ciuitate, siue in alia quacumque regione: retrahatur ad eam prouinciam, cui præerat; & ea, quæ furatus est, in quadruplum reddat. Hæc autem tota licentia prouincialib. data est; si in furto Præsides arguere maluerint. Nam in alijs causis ante dicta obseruatio cessat.

V.

N E M O autem neque in criminali causa, neque in tributorum exactione, neque in populari seditione a Præside prouinciæ tentus fori præscriptione utatur. V T autem in

IIII

omnib. exequi possit Præses prouinciæ; & milites, qui in prouincia sedent, subiciantur ei. Quod si milites non obtemperauerint; & annona eorum prohibebitur; & militiam suam amittent, & corporales poenas subistent.

C V M

CVMQVE in prouincijs Præsi
des iusti mittantur: superfluum est
Latrunculatorem mittere, vt eos
quos Viocolytas, idest eos, qui vio-
lencias prohibēt; vel Aphoplistas vo-
cant, idest eos, qui priuatis homi-
nibus arma habere concedunt; ne
rapinas aut cædes faciant. Sed
neque Magistro Militum Orientis,
vel alijs magistratib. licebit Latrun-
culatores, vel Viocolytas, vel Apho-
plistas, vel alios similes eis in prouin-
cias mittere. Sin autem aliquid
tale perpetretur: hi qui missi sunt
præsidali potestati supponantur; &
vltimum periculum patiantur, post-
quam hoc ad Imp. fuerit relatum.
Hi autem, qui miserint eos; triginta
librarum auri pœna coëreantur.

Is autem qui magistratus creatur,
siquidem in C P. ciuitate, præ ocu-
lis Imperatoris, vel Præfecti Præ-
torio, & Comitibus Rerum Priuata-
rū, & cubicularij. Sin autē in prouin-
cia magistratū accipiat: ante metro-

politanum & primates ciuitatis iurare debet. Iubet Constitutio & Defensores ciuitatum nihil omnino vel dare, nisi vsq. ad L X. solidos; vel accipere, nisi publicas annonas, si quæ sint.

NOVELLA. IX.

PRAESENS Constitutio iubet quidem sanctissimam ecclesiam Romanam cētum annorum præscriptione solum in suis actionibus posse remoueri. Nihil autem de ea latius exponimus, quia innouata est ab alia Constitutione; quæ data est Consule Bilisario.

VT ECCLESIA ROMANA
CENTVM ANNORVM HA-
BEAT PRAESCRIPTIONEM
N. IX.

IDEM A. Ioanni viro. beatiss. ac
sanctiss. Archiepiscopo & Patriar-
chæ veteris Romæ.

ET LEGVM originē anterior
Roma sortita est: & summi Pon-
tifica

tificatus apicē apud eam esse nemo
est, qui dubitet. Vnde & nos neces-
sarium duximus patriam legum, fon-
tē sacerdotij speciali nostri numinis
lege inlustrare: vt ex hac in totas ca-
tholicas ecclesias, quæ vsq. ad Ocea-
ni fretum positæ sunt saluberrimę le-
gis vigor extendatur. et sit totius Oc-
cidentis, necnō Orientis vbi posses-
siones sitæ inueniuntur, ad ecclesias
vestras siue nunc pertinentes, seu po-
stea eis adquirēdæ, lex propria ad ho-
norem dei consecrata. Cum enim
antiqua iura triginta annorū metis
temporales exceptiones circumclu-
debant; & si hypotheca fuerat, paulo
longiora eis spatia condonabāt: nos
sacrosanctas Ecclesias huiusmodi
quidem curriculis temporum nulla-
tenus excludi concedimus, & maxi-
me in his rebus, in quibus vel læsionē
sustinuerint, vel quicquā debeatur.
Sed centum tantummodo annorum
lapsu temporalem exceptionem eis
opponi sanctimus: vt maneat per to-
tum

tum supradictum tempus integra iura ecclesiastica; & non possit eis alia præter centum annorum obuiare exceptio: cum hoc tempus, vitæ longæui hominis plerumque finis esse dignoscitur. Habeat itaque vestra sanctitas hanc legem catholicis totius Occidentis ecclesijs profuturam; & in Orientales partes propagandam, in quas aliquid sacrosanctæ vestræ ecclesiæ possident. vt sit deo omnipotenti dignum donarium diuinarum rerum tuitio; nec iniquis hominibus impium remaneat præsidium; & tutus peccandi locus etiam scientibus relinquatur. Sed ille seruetur innocens, qui reuera innocens sit, nec improba allegatione temporis sese tueatur tempus pro puritate prætendens. Quod igitur nostra æternitas ad omnipotentis dei honorem venerandæ sedi summi apostoli Petri dedicauit: hoc habeant omnes terræ, omnes insulæ totius Occidentis, quæ vsq. ad ipsos

Ocea

Oceani recessus extenduntur, nostri imperij prouidentiam per hoc in æternum reminescentes. Huiusmodi legis prærogatiuam, sicut supra dictum est, non solum in Occidentalibus partibus Romanæ ecclesiæ condonamus: sed etiam in Orientalibus, in quibus ecclesiasticæ urbis Romæ possessiones sunt, vel postea fuerint. Scilicet omnibus iudicibus maioribus & minoribus, qui Christiani & orthodoxi sunt, hanc nostram Constitutionem seruantibus nihilominus huius legis temeratoribus post cælestes pœnas etiam legitimum semper vigorem pertimescentibus, pœnam quinquaginta librarum auri formidantibus. hac lege non solum in postea emergentibus causis suum tenorem exercente; sed etiam in his, quæ iam in iudicium sunt deductæ. Sanctitas itaque tua præsentem nostræ mansuetudinis legem pijsissimam, siue sacrosanctam oblationem, quam deo

deo dedicamus accipiens; intra sa-
cratissima vasa reponat, & a vobis
seruandam, & omnes ecclesiasticas
possessiones seruaturam. D A T.
†XVIII CP. VI. †K. MAI BILISA. V.
C. COS.

NOVELLA. X.

HAEC Constitutio iubet Refe-
rendarios quattuordecim, qui
nunc sunt, esse. Donec autem ad o-
cto veniant; non liceat alium adice-
re: vt statutus numerus eorū octo sit,

DE PRIVILEGIIS ARCHIE-
PISCOPI PRIMAE IUSTINIA-
NAE. N. XI.

IDEM A. Castellioni viro Beatiss.
Archiepiscopo Primæ Iustinia-
næ.

MVLTIS ET VARIIS
modis nostram patriam augere
cupientes, in qua prima deus præsti-
tit

tit nobis ad hunc mūdum, quem ipse
condidit, venire. Et circa sacerdota
lem censurā eam volumus maximis
incrementis ampliare. vt Primæ Iu-
stinianæ patriæ nostræ sacro sanctus
Antistes nō solum Metropolitanus,
sed etiam Archiepiscopus fiat; & cer-
tæ prouinciæ sub eius sint auctorita-
te. idest tam ipsa Mediterranea Da-
cia, quā Dacia Ripensis, necnon My-
sia secunda, & Dardania, & Præbali-
tana prouincia, & prima Macedo-
nia, & pars secundæ Pannoniæ, quæ
cum Vrbatenſi est ciuitate. Cum
enim antiquis tēporibus Sirmij Præ-
fectura fuerit constituta, ibiq. omne
fuerat Illyrici fastigium tam in ciuili-
bus, quam in Episcopalibus causis.
Postea autem Atilianis temporibus
eisdem locis deuastatis Aprecinus
Præfectus prætorio de Sirmitana ci-
uitate in Thessalonicā profugus ve-
nerat. Tunc ipsam Præfecturam &
sacerdotalis honor secutus est; &
Thessalonicēsis Episcopus in sua au-
ctori

auctoritate, sed sub vmbra Præfecturæ
 meruit aliquā prerogatiuā. Cū igitur
 in præsentia deo auctore ita no-
 stra res publica aucta est, vt vtraq. ri-
 pa Danubij iā nostris ciuitatibus fre-
 quēteretur: & Biminaciū recidiua, & li-
 mitata, quę trans Danubiū sunt, no-
 stræ iterum ditioni subaccesserit: ne-
 cessarium duxim⁹ ipsam gloriosissi-
 mā Præfecturā in patrimonij nostri
 felicissima parte collocare. Cū nihil
 quidē magni distat a Dacia Mediter-
 ranea secūda Pānonia, nec multis e-
 tiā spatijs separatur secūda Macedo-
 nia ā Pānonia secūda. Et quia homi-
 nes semper bellicis sudoribus inherē-
 tes nō erat vtile Reipublicę ad Primā
 Macedoniā per tot spatia tātasq. dif-
 ficultates venire: ideo necessariū nō
 bis visum est ipsam Præfecturā ad su-
 periores partes trahere: vt iuxta eā
 prouincię cōstitutæ facilius sentiāt
 illius medicinā. Et ideo tuā beatitu-
 do, & omnes præfatæ Primę Iustinia-
 nę sacrosancti antistites, Archiepi-
 sco-

scopi habeat prerogatiuā. et omnem
licentiā, suā auctoritatē Episcopis im
pertire, & eos ordinare, & in omni
bus supradictis prouincijs primā ha
bere dignitatē, & summū sacerdotiū;
* summū fastigiū, quę a se decernen
tur. et solū Archiepiscopum habeāt.
nulla actione aduersus eū Thessaloni
cēsi Episcopo seruāda. . . Sed tu ipse
& omnes primæ Iustinianæ Antisti
tes sint eius iudices & disceptatores.
quidquid oriatur inter eos discrimi
nis, ipsi dirimāt, & finē imponant, &
eos ordinēt: ne ad aliū quēpiā eatur.
sed suū cognoscāt Archiepiscopū o
mnes prædictæ prouinciæ: & eius sen
tiant creationē. et vel per se, vel per
suā auctoritatē vel per aliquos mittē
dos habeant potestātē, omnēq. sacer
dotalē cēsūrā, & creationis licentiā.

Sed & in Aquensi, quę est in prouin
cia Dacię Ripēsis ordinari volumus
a tua sanctitate Episcopū; vt nō in po
sterū sub Mediterraneo Episcopo sit
cōstituta. . . Sed Mediterraneus qui
dem

dem maneat in Mediterraneo nulla
communione cum Aquensi seruāda.
Aquensis autem Episcopus habeat
præfatam ciuitatem, & omnia eius
castella, & territoria, & ecclesias: vt
possit Bonosiacarū scelus vel ex ea
ciuitate & ecclesia expellere, vel in
orthodoxam fidem transformare.

¶ Vt igitur sciat beatitudo tua no-
stri numinis dispositionem: ideo præ-
sentem legem ad tuam venerabilem
sedem transmisiimus. vt in perpetuū
tale beneficiū habeat patriæ nostræ
ecclesia in dei omnipotentis gloriā,
& nostri numinis sempiternā recor-
dationem. Quando autem tuæ se-
dis gubernatorem ab hac luce dece-
dere contigerit: pro tempore Episco-
por. eiusdem venerabili suo concilio
Metropolim ordinari sanctimus.
quemadmodum decet Archiepisco-
pum omnib. honorum necessarijs
prouehi nulla penitus Thessaloni-
censi Episcopo ad hoc communione
seruāda. Beatitudo igitur tua quę
nostra

nostra sanxit æternitas ; modis omnib. ad effectum producere non differat.

NOVELLA. XII.

SI QVIS nefarium, & incestum, atq. damnatum matrimonium contraxerit; liberos autem legitimos ex priore matrimonio non habuerit: statim suis facultatibus careat ; & dos, quæ ei data est, fisci viribus vindicetur. post publicationem autē & cinguli sui patiatur amissionem, & exilio puniatur. Quod si vilior sit, & corporalibus coercitionibus subsistat: & vxor eius contra leges nupta easdē pœnas patiatur, scilicet si nulla iusta excusetur ignorantia.

SI N autem liberi sint ei, qui incestas contraxerit nuptias; illi autem liberi legitimi sint, quod forte ex alio legitimo matrimonio pcreati sunt: pœna patris sui iuris fiant ; & paternas accipiant facultates. Sic tamen

E

VE

I.

II.

ut patri suo alimoniam præbeant, & quæ necessaria sunt administrent. Hæc autem omnia valeant post biennium quam hæc Cōstitutio fuerit intimata. Nam intra biennium omnes quidē illicitas nuptias, si quæ cōtractæ sunt, dissolui Constitutio iubet si ne pœna eorū, qui nuptias illicitas contraxerunt. Liberis autē, qui ex huiusmodi matrimonijs sunt, tres partes paternorū bonorū præstetur, & quarta fisco. scilicet si non ingrati sint tales liberi, & alij liberi legitimi nō sint. Nam si liberi legitimi sint: tunc quartam quidem partem fiscus capiat: cetera autē bona inter se legitimi liberi, & hi, qui ex illicito matrimonio nati sunt, partiantur tā ex testamēto, quam ab intestato. Mulier autē quæ contra leges nupsit, suā dotem tantū accipiat. Sed hæc omnia intra bienniū valeant: nam post biennium superiora præcepta valebunt, quæ in primo capite dicta sunt. Nā si post biennium in illicitis nuptijs
ali

aliquis permanferit: pœnis in primo capite dictis subiciatur. Idemque dicimus, & si ante biennium nouas illicitas contraxerit nuptias. Nam biennij indulgentia illis præstita est, qui iam contraxerint contra leges matrimonia: vt intra biennium separantur. Quod si non fuerint separati; sed perseuerauerint in toto biennio: pœnis primi capitis subiciantur.

Si quis cum muliere libera consuetudinem habuerit, cuius nuptiæ interdictæ non sunt; & liberos ab eo illa procreauerit; posteaq. dotalia instrumenta composuerit ei: nō solum iam nati liberi legitimi & in potestate eius sint; sed etiam postea procreati.

III

NOVELLA. XIII.

* Oportet videnos secum habentes milites, & tricennos matricularios.

NOVELLA. XIV.

HAE C Constitutio iubet neminem lenonē esse neq. in vrbe imperiali, neque in prouincijs. Et hoc prohibere debent Prætores & Præsides. Vltimo enim supplicio subiciuntur, qui contra Constitutionis normā lenones esse ausi sunt. Omnia autem instrumenta & fideiussiones apud lenones interpositas vel a lenonib. contra bonos mores factas infirmas atq. inualidas esse Constitutio iubet.

NOVELLA. XV.

I. **N**VLLA licentia sit Defensoris officium in ciuitatibus suis contemnere: alioquin quinq. librarum auri pœna coërcebitur: ita tamen vt in opera ciuitatis quinq. libræ impendantur: & post pœnæ solutionem nihilominus Defensoris officium suscipe

scipere cogatur. Nec enim vilissimos homines, sed ipsos magis primates Defensores ciuitatum fieri decet, quamuis Illustres sint, vel militare cingulū, vel prærogatiuas ex principalibus pragmaticis sanctionibus habeant. Creari autem Defensorem oportet per ordinem: & sit vnus ex ipsis primatibus, quorum calculo crearetur. Fiat autem cum sacramento. Nam iurare debet, quod omnia secundum leges & iustitiam facturus est. Confirmetur autem per iussione[m] Præfecti Prætorio. Et habeat Defensoris honorem per biennium tantum. et non liceat Præsidi successorē ei dare; sed nec Præfecto Prætorio.

NON liceat Præsidibus Vicarios
Defensorum mittere. nam nec suos
mittere possunt. Sufficit enim Præsidi
Defensores iussiones implere.

TESTAMENTA atq. donationes
apud Defensores intimentur;
aliaq. monumenta publica apud eos

recte procedant. Hoc enim Præses prohibere non poterit; quamuis aduersus ipsum Præsidentem componantur, vel aduersus hominē eius. Acta autem conficere Defensor potest ad similitudinem Præsidentis tam aduersus tributarias inlationes differentes, quam aduersus seditiosos homines.

Habeat autem ex præsidali apparitione vnum exceptorem, & duos apparitores. Et iudicet in pecuniarijs causis vsque ad solidos trecentos.

IV.

SI quis plus petierit, vt apud Præsidentem magis, quam apud Defensorem causa cognoscatur: & per definitiuam sententiam reperiatur quantitas litis intra trecentos solidos constituta: perdat & ipsam quantitatem, quæ reuera ei debetur, & actionis suæ dispendio puniatur.

V.

SI Defensor ciuitatis sententiam definitiuam protulerit; & aduersus eam prouocatio porrecta sit: apud Præsidentem Prouinciæ
exer

exerceri eam oportet. Sin autem ab apparitoribus Defensor iniuriam fuerit passus; & Præses provinciae neglexerit competentem eis vindictam inrogare: tunc relationem ad Præfectum Prætorio mittat: & quod Præfecto visum fuerit sequatur. Habeat autem scrinium publicum; ubi monumenta publica deponere possit. et habeat unum hominem, qui eadem acta debeat conservare.

DEFENSORES sine datione pecuniae fiant. Quattuor enim aureos tantum præstare debent in iudicio Præfecti Prætorio pro iussionibus, quibus Defensorum creatio confirmetur. Sin autem ciuitas minima sit: tres solidos tantum præstare debet. Sin autem publicas annonas habeant ex euteri quadam consuetudine, capiant eas sine aliquo obstaculo. Et si in magnis criminibus obnoxij conuincantur aliqui: castigare eos

Defensores oportet; posteaq. Præsibus transmittere. Nam in leuioribus criminibus sufficit pœna, quam ipsi imposuerint.

NOVELLA. XVI.

*

NOVELLA. XVII.

- I.* **H**AEC Cōstitutio habet inscriptionem **MANDATA PRINCIPIS.** Disponit autē quales esse oportet prouinciarum Præsides: & interdicit eis aliquid a subiectis lucrari; quasi publicis annonis sufficiētibz eis. Nam & tributa exigere, & requirere debēt: ne forte fiscus diminutionem aliquam passus est.
- Oportet autem & causas privatorum cū æquitate eos audire: & viliores quidem dirimere sine scriptis. et non cōcedere litigatoribus ultra ea, quæ Constitutionibus continentur, in iudicio expendere. Sin autem vi
les

les sint litigatores: & sine aliqua expensa causas eorum cognoscere Præsides oportet. Sic enim hæc omnia cum omni puritate fiant: ne facile in C P. ciuitatem prouinciales concurrant. Nam etsi concurrerint, cum per magistratus prouinciales nihil steterit; nullum responsum impetrabunt a Principe (Iubet Constitutio & agentes in rebus, & alios quoscumque; quia C P. ciuitate iussiones maiorum iudicium portant, prohiberi posse per prouinciarum Præsides iniuste conuersari.)

CONSVETVDINARIAS I I.
iussiones ex quocumq. iudicio procedentes prouinciarum Præsides nō recipiāt. veluti de publico aquæductu, de portu, de itinerib. muniendis, de pōtib., de imaginibus, de muris, de ædium excidio, vtpote in publico loco ædificatarum. Iubet autem nullam rationem habere Præsides prouinciarum huiusmodi iussionum: nisi diuinam pragmaticam sanctionē in

intimauerit. posteaq. indicare Præsidentem oportet per suam relationem pijsissimo Principi. Nam nec diuinam pragmaticam formam temere eum admittere Constitutio permittit. Debet autem & in operibus publicis suam diligentiam, atq. instantiam Præsides ostendere. Nam & patres ciuitatum ædificationes publicas cogere debet construere. Omnes autem milites, qui in eadem prouincia sedent, imperio Præsidis subici Constitutio præcipit. Nam & castigare eos delinquentes Præsidi licet.

III. SI quis crimine inligatus in iudiciū Præsidis productus fuerit; & ne aliquid de eo cognoscatur; priuilegio dignitatis vel militiæ usus fuerit: Præsides prouinciæ non recipiat eum. Qui enim priuilegium ad remouenda crimina prætendit; a Præsidis admitti non debet. Apparitores quoque refrenare Præsides oportet. et si iniuriose cōuersari voluerint: non permittere. Sed & cōsiliariū & omnes homi
mi

mines suos purissimos habeat: vt his tantum contenti sint, quæ eis publicum administrat.

PRÆSES provinciae fidē publicam nō passim vnicuiq. præstare debet immo etiam si dederit: vsq. ad triginta dies tantū fides publica debet valere. Sed & condēnare eos debet, qui intra terminos sanctorū sunt, & exigere eos: ita tamē vt cōpetentē honorē sanctorū terminis cōseruet.

TERMINI sanctorū nō pro sunt neq. homicidis, neq. adulteris, neq. raptorib. virginū. Sed etsi quis tributa fisco debeat, poterit intra sanctorū terminos ab eo exigere publicum debitū. Et tam oeconomi, quam defensores ecclesiarū ad hoc subue- niant Præsidī magis, quam debitorē eripiant. Nam si quid tale fecerint: de sua substantia tributa fisco redde- re compellantur.

PRÆSES provinciae non de- bet permittere tributorum exactori- bus aliter tributa exigere: nisi prius decla

IIII.

V.

declarauerit iugerum quantitatem, & pro quibus prædijs, & in quibus speciebus exactio fit. Quod si de tributis aliqua dubitatio emerferit: censuales quidem faciant expositionem cum omni subtilitate; referantur autem apud gloriosissimum Præfectū Prætorio. et per amplissimum iudiciū eius causa dubia dirimatur. Debet autem Præses prouinciæ cogere censuales et iam ut translationes faciant distractorum prædiorum sine omni tamen detrimento. Sin autem ideo censuales translationes facere distulerint; quod emptores inopes esse putant: & huius rei disceptatio præfidalis erit. et si dubitatur, utrum emptor idoneus sit, an non; venditor autem paratus sit periculo suo translationem venditi prædij fieri: audire debet.

VI.

PROFECTIONES Præsidum non oportet damnosas prouincialibus esse. Nam & angarias Præfidi vel apparitioni eius facere non licet.

cer. Omnes enim omnino præfides
annonis suis contentos esse Consti-
tutio iubet. NON liceat prouin-
ciarum Præsidibus in eisdem prouin-
cijs quas ipsi gubernāt, Vicarios suos
constituere. Sed nec militibus con-
cessum est angarias a prouinciali-
bus petere, vel quæcumq. detrimen-
ta eis facere. sed si quid damni pro-
uinciales sentiant, hoc Præses eis de
suo resarcire compelletur.

SI quis iussionem portauerit Præ- VII.
sidi de religionibus, liceat ei eam cō-
temnere. Nam si quid canonicū ac-
ciderit: hoc Præses cum metropolita-
no prouinciæ disponere debet.

CAPITALI crimine damna- VIII.
torum bona non ad lucrum Præsidis
referri; sed cognatis punitorum red-
di oportet.

INIUSTA patrocinia tam pro VIII.
hibere, quam cōtemnere Præses pro-
uinciæ debet. ALIENOS co-
lonos siue capite censitos nemo su-
scipere audeat: sed etsi suscepit, sta-
tim

tim reddat. alioquin si non reddiderit: terram desertam propter colonorum, vel adscripticiorum absentiam susceptoribus eorum inrogari æquum est. Curare autem Præses provinciae debet; ne aliquid tale contingat. Sed etsi contigerit; etiam si in aliam provinciam coloni vel adscripticij fugerint: per publicas litteras reducere eos debet. Et hoc non solum in dominicis prædijs obtinebit: sed etiam in privatorum possessionibus. quorum forte aliqui curam habent siue quod conductores sunt, siue quod procuratores.

- X. SI quis alienis agris vel ergasterijs titulos imposuerit, & nomen suum inscripserit: bonorum publicatione puniatur. Vnusquisque autem Præses provinciae postquam ad provinciam peruenerit, conuocare debet Episcopum & clerum & primates ciuitatis; & hæc diuina Mandata intimare non solum in metropolitana ciuitate; sed etiam in alijs provinciae municipijs. ita ut per apparitores insinuen

finuentur, & sine omni municipa-
lium damno.

N E M O priuatus audeat arma XI.
tenere vel gerere. Hoc enim solis mi-
litibus concessum est. Hi quoq. qui
propter seditionē a C P. ciuitate fu-
gerint, teneri debēt a prouinciarum
Præsilibus & custodiri. Nam & re-
ferre de his Præsides oportet. et si de
his sunt, quos utpote seditiosos per-
scrutātur magistratus populi Roma-
ni; punire.

NOVELLA. XVIII.

O M N E S tam masculi quam fe- I.
minę decedentes, si vnum filium
habeant: tertiam partem suę substā-
tię ei relinquant Falcidię nomine.
eodē obtinēte iure etsi duos vel tres
vel quattuor liberos dereliquerint.
Sin autem ultra quattuor sint: dimi-
diam substantię paternę habeant.
utin hoc casu Falcidia lex dimidiā
partem contineat, idest sex uncias
ub

substantiæ defuncti. Nulla autem differentia est, utrum ab institutione heredis, an fideicommissi datione legitima pars liberis præstita est. Hoc autem, quod de filiis & filiabus diximus; teneat etiam in omnibus descendentibus personis, quibus scilicet de inofficioso agere permissum est.

II. CURIALIS priori (idest præcedentis capitis) observatione excepti sunt. Hi enim liberis suis curialibus novem uncias substantiæ suæ relinquere coguntur: tres autem reliquas uncias, in quas voluerint personas transmittant. Sed tamē ea lex iura de inofficioso testamento querelæ non mutat. Nam solam quantitatem Falcidiæ legis dilatauit & auxit.

III. SI quis liberos & uxorem habēs, in ultimis suis elogiis iusserit totius substantiæ suæ uxorem quidem usum fructum habere, liberos autem nudā proprietatē: quid iuris sit? & dicimus usque ad partem legitimam Falcidiæ habituros liberos etiam usum fructum
pro

proprietatis : reliquam autem vsus
fructus portionem vxori dandam.

Quia si nudam proprietatem sine vl
lo vsus fructus solatio habeāt liberi:
nihil prohibet eos fame perire. Hęc
autem, quæ diximus, teneant tam in
parte defuncto, quam in auo & pro
auo, & omnib. superiorib. personis.
eodem videlicet iure obseruando, &
si mater decedens marito suo vsum
fructū totius patrimonij sui relinqui-
rit, & liberis suis nudam propieta-
tem. Idem in auia & pro auia.

IV.

SI quis nepotes ex filio reliquerit,
& ex filia nepotes vel neptes: pariter
ad hereditatem ab intestato aui de-
functi vocentur; & non minus tertia
parte sicut antea capiant. Sed inte-
gram portionem consequantur ne-
potes ex filia nati, qualem accipiunt
nepotes ex filio procreati. Item si
auia decesserit nepotibus ex filio, &
nepotibus ex filia derelictis: omnes
pariter ad hereditatem auia suæ vo-
centur. et omnino nulla sit differen-
F tia,

ria, vtrum omnes nepotes sint an neptes: & vtrum ex filio an ex filia procreati sint.

V. SI quis sine dotalibus instrumentis, sed sola nuptiali affectione matrimonium contraxerit, & liberos habuerit; posteaque soluto priore matrimonio secundas nuptias cum alia muliere contraxerit, & dotalia instrumenta cum ea fecerit; & alios liberos habuerit: omnes liberi eius tam ex priore matrimonio nati, quā ex secundis nuptijs procreati pariter ad hereditatem vocentur: quamuis prius matrimonium sine dotalibus instrumentis contractum est.

SI QVIS neque liberos legitimos habens, neque uxorem legibus cognitam, decesserit; & concubinam reliquerit, ex qua filios naturales habuit: Concubinam autem dicimus talē, quæ libera constituta in domo defuncti fuerat vsq. ad mortem eius; & si liberi naturales in domo eius ab ipso procreati fuerint, & nutriti:

triti: Si hæc igitur ita sint; veniant simul tam ipsa cōcubina, quam liberi eius naturales ab intestato in substantiam defuncti. non ut totam accipiāt; sed ut duas tantum vncias consequantur substantiæ defuncti patris; & distribuantur inter eos & matrem. ita tamen ut mater vnius liberi portionem accipiat, & per capita diuisio rerum fiat. Quod si concubina ante concubitorem suum decesserit; & filios naturales reliquerit: nihilominus duas vncias filij naturales consequantur. Hoc autem de ea concubina dicimus, quæ sola fuerat in domo defuncti concubitoris. Alioquin si complures fuerint mulieres, quas in concubinato defunctus habebat, ex quibus & naturales liberos habuerit: nulla licentia dabitur neque concubinis, neque liberis earum ad successionem defuncti venire. Quoniam meretrices magis quam cōcubinæ tales mulieres sunt, cum quibus passim defunctus dormiebat. Sed illam solā cum

prole sua ad hereditatē defuncti vocamus, quæ quodammodo vxorem legitimam imitatur. et nulla differentia est, utrū naturales eius liberi masculi an feminæ sint. Hæc autem omnia in futurum tempus obtinere Constitutio iubet.

VI. S I quis pro filia sua dotem genero dederit, vel propter nuptias donationē pro filio suo nurui præstiterit; posteaq. ipse pater decesserit siue intestatus, siue testamento condito; & non specialiter expresserit, vt nulla fiat collatio dotis, vel ante nuptias donationis: Si hæc igitur ita sint; is, qui succedere patri voluerit; cogatur conferre dotem vel ante nuptias donationem.

VII. S I quis liberis suis res suas distribuere velit, siue in testamento, siue in alia quacumq. voluntate: liceat quidem ei hoc facere, dum tamen distributiones confirmet sua subscriptione. Quod si ipse subscribere nolit; faciat liberos suos subscribere, inter quos

quos & rerū distributio fit. Quod si non ita fecerit; vel etiam sine testibus voluntatem suā condiderit: sciat eam nullius esse momenti. Ideoq. liberi eius omnes ita substantiam eius partiantur inter se, ac si sine vlla eius distributionis voluntate parens eorum decessisset.

SI quis prolatam manum suā negauerit, & dixerit talem scripturam suam non esse; & postea actor probationib. vexetur & alijs difficultatibus: vel si litteras quidem suas agnouerit, dixerit autem pecuniā sibi numeratam a creditore non esse: in utroq. casu conuictus in duplo debitam quantitatem actori præstet.

Quod si iudex contra præsentem legem iudicauerit: ipse pœnam actori reddat. Hæc autem ita se habent, nisi forte actor probationibus deficiens sacramentum reo detulerit: tunc enim si reus sacramētum dare noluerit; sed veritatem confessus fuerit: dupli pœnā euitabit. Quod si

longiori tempore extenso litigio ad sacramentum actor decurrerit; posteaque reus sacramenti timore veritatem confessus fuerit: dupli- quidem pœnam sic euitabit; cogatur autem omnes impensas, quas actor propter improbitatem eius fecerit, sacramento actoris præstare.

Si quis autem dixerit nullam sibi adnumeratam esse pecuniam: postea autem confessus sit, & dixerit se etiam particularem solutionem soluisse: quamvis re vera persoluerit; attamen nihilominus integram sortem exsoluat. Sed etsi reus litteras actoris protulerit, easque suas esse actor negauerit; & postea reus veritatem probare potuerit: cogatur actor non solum illud imputare reo, quod litteris declaratur; sed etiam alterum tantum persoluat pœnæ nomine mendatij sui. Et in hoc casu sacramenti ratio eadem habeatur tam in actoris, quam in rei persona.

QVOD

Q V O D si litigium per tutores vel curatores ventiletur; pone enim principales personas impuberes esse, vel adulescentes: tunc pœnæ exactio propter improbam negationem aduersus ipsos tutores vel curatores competat. Hæc autem Constitutio nullam facit innouationem in legibus, quæ duplum vel quadruplum in quibusdā casibus exigiprecipiunt.

SI Q V I S rerum detentator in rem actione ab aliquo conuentus dixerit actorem reum dominum non esse; actor autem probauerit suum dominium esse; & probationibus conuictus reus postea dicat hypothecarum titulo vel alio quodam iure ad se res pertinere: tali pœnæ subiciatur, vt adhuc lite in suspenso constituta res ad actorem transferantur; & post trāslatam possessionem, tunc si quas sibi putauerit actiones cōpetere; eas moueat is, qui

IX.

transposuit possessionem.

- X. SI quis neq. vxorem legitimā habens, neq. liberos legibus cognitos, ancillam autem suam concubinam habuerit; & liberos ex ea suscepit; posteaq. eam cum liberis suis manu miserit, & ius aureorum anulorum eis impetrauerit, & natalibus eos restituerit; instrumentaq. dotalia conscripserit; quamuis postea nullos habuerit liberos; attamen & vxor legitima sit, & liberi ante dotalia instrumenta nati tam legitimi, quam in potestate patris sui naturalis efficiantur; & successionem eius ab intestato capiant.

NOV. XIX.

*

NOV. XX.

SI PRAETORIS Paphla-
goniæ, vel Honoriados prouoca-
tio porrecta sit; & inducatur apud
Præ

Præfectum & Quæstorem: Præfecti
 Prætorij officium huic appellationi
 obsequatur. Idem est & in Mode-
 ratore Helenoponti, & Ponti Pole-
 moniaci; & Proconsulis Armeniæ, &
 Prætorum Lycaoniæ, Pisidiæ, & Isau-
 riæ. In Comite autem Orientis
 utrumq. officium obsequatur; idest
 & Præfecti Prætorij, & scrinij epistu-
 larum. In Pontica autem, & Asia-
 na, quæ translata est in Galatiam, &
 Phrygiam Pacatianā, officium Præ-
 fecti tantū obsequatur. In quibus
 autem causis antiquo iure libellēses
 obsequuntur; in his nulla innouatio
 facta est. Sed nihilominus idem soli
 implebunt.

NOVELLA. XXI.

*

NOVELLA. XXII.

I.

HÆC Constitutio suas quidem
 vires retrorsum nō redigit: nec
 ob

obtinebit in eis, quæ ante ipsius tempora contigerunt. Et locū habeat in maritis & vxoribus, qui quæque aut omnino testati non sunt; vel non iure testati fuerint; vel quantum pertinet ad eandem Constitutionem intestati decesserint.

- II. S V N T quædam iustæ causæ, quæ bona gratia matrimonia dirumpunt. Et est prima causa, si maritus vel mulier solitariā vitam elegerint. ita tamen vt si vir monachus factus sit: tantum lucretur ex donatione propter nuptias sibi data mulier, quantum morte mariti lucri cepisset. Idem dicimus & si mulier in monasteriū introierit. maritus enim eius ex dote tantum lucrabitur, quantum lucri cepisset, si vxor eius mortua fuisset. Sed et si quis non potuerit cum vxore sua misceri; forte enim frigida naturæ est; triennio transacto, quod numerabitur scilicet ex eo tempore, quo copulati sunt; si non potuerit in toto triennio

nio cum muliere sua misceri; etiam
sine repudio matrimonium dissolua-
tur. Sed et si vir vel vxor in capti-
uitate fuerit: sine repudio matri-
monium dissoluatur. Sub ea tamen
distinctione, vt si quidem spes sit ma-
ritum vel vxorem reuerti: ea per-
sona, quæ in ciuitate est non au-
deat ad secundas nuptias perueni-
re. Alioquin maritus quidem an-
te nuptias donationem amittat; vxo-
ris autem temeritas dotis amissio-
ne punietur. Quod si incertum sit,
vtrum ab hostibus capta persona
viuat, an non: tunc ea persona,
quæ in ciuitate est, expectet quin-
quennium. quo transacto licebit &
marito vxorem ducere, & mulieri
ad secundas nuptias migrare.

Alio quoque modo bona gratia
matrimonia dissoluntur: veluti si
vir vel mulier ex sententia iudicia-
li in seruitutem deducantur. forte
enim libertini constituti ingrati er-
ga suum patronum extiterunt. Sed
hoc

hoc casu tantū lucrari oportet eam personam, quæ in suo statu perduravit; quantum lucri cepisset, si ea persona, quæ in servitutem redacta est, decessisset.

III.

SI quis per errorem ancillam mulierem vxorem duxerit liberā eam esse putans; vel ex cōtrario si libera mulier seruo per errorem coniuncta sit; posteaque veritas reperta fuerit: dicendū est omnino nuptias non cōstitisse. Inter liberum enim & ancillam, vel seruum & liberam mulierem nuptiæ contrahi non possunt.

Quod si calliditate vel conniuetia domini seruus vel ancilla matrimonium contraxerit cum libera persona: forte enim dominus ancillā suam vt liberam viro ingenuo coniunxit, & dotem pro ea præstitit, vt propter nuptias donationem lucretur totam vel pro parte: Si quid igitur tale cōtigerit; ipsa datione dotis & ancilla libera fiat, & nuptiæ consistent nulla lege quātum pertinet ad servitutem huiusmo

huiusmodi matrimonium concutiē-
te. Sin autem dominus specialiter
quidem nuptijs ancillæ suæ vel serui
non consenserit; sciens autem quod
agatur, non prohibuerit: forte enim
ideo hoc facit, ut postea negotiū mo-
ueat homini libero, quod ancillam
eius duxerit vxorē; vel ingenuæ mu-
lieri, quod seruo eius nupta sit: si quid
igitur tale euenierit; licet specialiter
dominus non consenserit; attamen
si sciens non prohibuerit; & nuptiæ
integrali iure consistent, & seruilis
condicionis persona eripiatur ad in-
genuitatem. Illo sine dubitatione
aperto, quod liberi, qui ex huiusmo-
di nuptijs procreati fuerint, tam inge-
nui quam legitimi sint.

SI quis seruum suum ægrotum
vel ancillam morbosam contempse-
rit, & nullam curā eis fecerit: necesse
est eos liberos esse. Seruus enim per
titulum Pro derelicto contemptus a
domino suo in libertatem eripiatur.
eodem iure etiam in ancilla obtinen-
te

te. Ideoq. inter eos nuptiæ legitimæ contrahi possunt. ET istæ quidē causæ sunt, per quas bona gratia matrimonia dissoluuntur. His autē ad numerari debet in expeditione degētis mariti militis dissolutio: de qua dicendum est in competenti tempore; in quo etiam causas subtilius repudiij dicturi sumus.

V.

ILLVD certum est, quod in his causis, ex quibus matrimonium soluitur, si velit mulier postea nubere, annum prius expectare debet propter sanguinis confusionem.

VI.

ALIENVS adscripticius liberā mulierem non ducat vxorē neq. sciēte, neq. consentiente domino. Quod si tale aliquid ausus fuerit facere: liceat domino & retrahere eum cum modica castigatione siue per se siue per magistratus, & copulatā sibi mulierem disiungere. Tales enim nuptiæ nec nuptiæ sunt, nec dos vlla est, nec donatio propter nuptias intelligitur.

SI

SI quis sine dotalibus instrumen-
tis affectione maritali vxorem duxe-
rit: non audeat sine causa legibus co-
gnita repudiū ei mittere. Alioquin
quartā partē substantiæ suæ deceptæ
mulieri præstet. Hæc autem quarta
pars talē distinctionem recipiat: nā si
quidem quandringentarū librarum
auri facultates maritus habeat, vel
minus: quartā partē omnimodo sub-
stantiæ suæ mulieri præstet, idest vel
centū libras, si quadringētarū librar.
substantiam habeat; vel minus, si mi-
nores habeat facultates. Quod si tā-
tas habeat opes, vt etiā quandringen-
tarū librarum quantitatē excedant:
tunc centū tantūmodo libras ei ma-
ritus præbeat. Sed si quidē per mari-
tum steterit, quo minus matrimoniū
consistat; & sine causa repudiū mise-
rit: in hoc casu soluto matrimonio
annū expectet mulier, posteaq. sine
impedimento ad secundas nuptias
trāseat. Quod si per mulierē steterit,
quo magis matrimoniū dissoluatur:
quin

quinque annos expectet, & his transactis ad secundas nuptias migret, si velit.

VIII. SI filiusfamilias vxorem duxerit: non habeat licētiam vxori suę repudium mittere sine paterno consensu. Idem dicimus & in filiafamilias vxore. nam nec ei repudium mittere sine paterno consensu marito suo permittitur. Alioquin dotem, quam pater suscepit, vel propter nuptias donationem non cogitur reddere.

IX. SI morte mariti vel vxoris solutū matrimonium fuerit: superstes persona dotem vel propter nuptias donationem secūdum pactiones factas lucretur. ita tamen vt dispares nō sint pactiones. Non enim admittimus tales cōuentiones, quę marito quidem dimidiam partem dotis moriēte muliere præstāt; vxori autem tertiā partem propter nuptias donationis moriēte marito. Ex æquari enim pactiones ab vtraq. persona decet. Ideoq. superfluū vnus portionis tollimus,

ut etiā in persona mariti tertia pars dotis expectetur. Ex æquationē enim partium ita fieri Constitutio iubet, ut maior pars de minuto superfluo ad minoris partis quantitatē concurrat. Si quid tamē lucratus fuerit ex dote maritus muliere mortua, vel si mulier lucretur ex donatione propter nuptias mortuo marito; hoc habeat pleno iure; & habeat potestatē, quo voluerit modo ea consumere siue per legatorū titulum, siue alia quavis alienatione. Sin autem decedēs eas res nō alienauerit vel omnes vel quasdam ex eis: maneant apud liberos præcipui honoris vice. siue scripti fuerint heredes ab ea persona, quæ tale lucrum senserit, siue non. nisi forte ingrati circa eam extiterint.

SI enim ingrati circa eam personam extiterint liberi, quæ lucri aliquid ceperit: quāvis tales res nō alienauerit specialiter siue inter viuos, siue in testamento suo: attamen heredes eius eas res capiant exclusis vide

G

licet

licet modis omnib. liberis. Illud autem certum est, quod si filij sint, & ex ante defunctis filijs nepotes, pariter cum suis patruis siue auūculis in eundem honorem perueniant; si tamen sui patris hereditatem amplectūtur. Hoc autem non solum in dote & donatione propter nuptias teneat: sed etiam in illis matrimonijs, quæ sine dotalib. instrumentis consistunt, in quibus quartam partem substantiæ suæ maritus vel vxor læsæ personæ compellitur dare secundum antefatam diuisionem.

X. SI mulier post mortem mariti nec dum annali spatio completo ad secundas properauerit nuptias: omnib. quidem modis inter infames erit. Sed si quidem liberos ex priore matrimonio non habeat; infamiam quidem exsoluere poterit, si preces Imperatori porrexerit, & cum diuino Principis nutu priori opinioni restituta fuerit. Res autem a priore marito suo sibi derelictas nullo modo lucrabitur: sed

sed decem personis res eodem modo
ad crescant. id est vsq. ad secundū gra
dū in superioribus, & in inferioribus,
& ex latere venientibus dinumeratio
ne facta. eodemq. modo decē perso
nis collectis. Sunt autē hæ. pater &
mater, auus & auia, filius & filia, ne
pos & neptis, frater & soror. His au
tem personis non apparentibus ea,
quæ a priore marito tali vxori reli
cta sunt, fisci viribus vindicentur.

Sed nec propter nuptias donatione
potiri conceditur, quamuis pactio
num tenor reclamauerit. Sed nec
copulato sibi secundo marito ante
annale tempus poterit dotem dare vl
tra tertiam partem substantiæ suæ.

Sed nec ab alio extraneo capere al
iquid per ultimam voluntatem per
mittitur. Omnino enim cum alio nō
habeat testamenti factionem. Ideoq.
neq. hereditatē sibi relictā, neq. lega
tum, neque fideicommissum, neque
mortis causa donationem capere po
terit. Sed ea, quæ relictā sunt, siue

G 2 legata,

legata, siue fideicommissa, siue hereditatis particularis datio apud coheredes eius remaneant. Sin autē ipsa sola heres scripta est, ad eos bona defuncti perueniant, quos ab intestato leges vocant. Hæc de his, quæ ex testamento tali mulieri relinquuntur. Nam si ab intestato ad cognatorum suorum hereditatem vocatur: non omnib. succedere poterit; sed vsq. ad tertium gradum tātum ab intestato hereditatem accipiat; vltioris autem gradus cognatis omnino nō succedat. Sin autem liberos habeat, & non expectet anni spatium; sed ad secūdas nuptias properauerit: & hæc quidem infamis erit. sed tamen nec Principis indulgentia priori restituetur famæ, nisi liberis ex priore matrimonio natis dimidiā partem substantiæ suæ donauerit pure & sine vlla conditione; ita vt nec vsum eius retineat sibi. Sed tempore secūdi matrimonij simpliciter dimidiam partem suar. facultatū eis donet. Hoc enim
facto

facto & principali rescripto secuto
 pristinam famam sibi renouabit. In
 ter eos autē liberos, quibus dimidiā
 partem bonorum suorum donabit,
 res donatæ æqua portione distribuā
 tur. Et si quidem filij sint: in capita
 diuidantur res eis donatæ. Sin autē
 nepotes sunt: patris sui portionē acci
 piant; vt videantur quodammodo in
 stirpem succedere. Et si quidem o
 mnes liberi intestati decesserint: he
 reditas eorum ad matrē perueniat,
 proculdubio dimidiam partem bo
 norum suorum, quā semel dedit, ite
 rum recepturam. Quod si testamen
 to facto decesserint: necesse est res,
 quas dereliquerint, ad scriptos eorū
 successores peruenire.

SI mulier post priores nuptias re
 pudio vel morte mariti solutas ad se
 cundum migrauerit matrimonium
 anno scilicet legitime cōpleto: si qui
 dem nullos habeat liberos; sine qua
 stione res sibi derelictas a priore ma
 rito pleno iure possidebit, nō solū iu

XI.

re vsusfructus, sed etiā rerū dominio
potitura. Quod si liberos ex priore
matrimonio habeat ad secundas per
ueniēs nuptias: in primis quidē care-
bit propter nuptias donatione: dein-
de omni alia liberalitate quæ ad eam
peruenerit; siue inter viuos, siue in vl-
tima voluntate maritus ei quippiā de-
derit, vel dereliquerit siue institutio-
nis nomine, seu legati, vel fideicom-
missi causa. Hoc autem, quod dixi-
mus carere eā omnibus, quæ ex sub-
stātia mariti ad eā peruenerūt: intel-
ligendū est quantum ad rerum domi-
niū; vsusfructus enim earum rerum
ipsi mulieri permanet, proprietate
scilicet ex eo tēpore liberis competē-
te, quo secundas nuptias mater eorū
cōtraxerit. Sin autē illa decesserit;
etiā vsusfructus eis adcreseat. Et
hæc omnia iura communiter locum
habeant tam in vxoris persona, quā
in mariti; si forte & ipse secūdas con-
traxerit nuptias. nulla discretionē
habita vtrum dotem vel propter nu-
ptias

ptias donationē ipsi pro se dederint,
an alius magis pro eis.

A D E O autem rerum prædictarū XII.
post secundas nuptias patris vel ma-
tris liberis ex priore matrimonio na-
tis dominium competit; ut non pos-
sit pater vel mater eorum res easdem
firmiter alienare, nec hypothecæ ti-
tulo obligare: quoniā ius vtendi fruē-
di tantūmodo parenti cōcessum est.
Sed clemētius res tēperabitur. ut sta-
tim quidē liberi nō possint suū parē-
tē vetare, si easdem res alienare vo-
luerit: sed post obitū eius eas vindica-
bunt sine vllō obstaculo. Et non solū
ipsi, sed etiā heredes eorum res distra-
ctas vel pigneratas vindicabūt. et nō
solū aduersus emptores vel credito-
res; sed etiā cōtra successores eorū
in rem mouebitur actio. nulla tēpora-
li præscriptione exclusis, nisi forte tri-
giuta annorū curricula trāsacta fue-
rint. quę cōputari oportet ex eo tēpo-
re, quo liberi suæ potestatis effecti
sūt. excepta videlicet pupillari etate;

quia impuberibus nulla temporis cōputatio concurrit.

XIII.

N V L L A M post hac habeat electionem pater vel mater ad secūdas perueniēs nuptias, res prædictas cui voluerit liberorū suor. addicere. Sed ad omnes liberos huiusmodi res veniāt in capita distribuēdæ. nisi forte nepotes ex filio vel filia proponātur. Hi enim in stirpem vocantur, & patris sui vel matris portionē accipiūt.

Illud autē quod superius diximus, ut in talibus rebus alienatio a parente facta irrita sit; nō sine distinctione teneat: sed interdū pro parte valeat. id est pro ea, quam casus ille facit, qui extat nullis liberis superstitibus, pro rata scilicet totius portionis. Hoc autem, quod dico tale est. Quædam mulier nupsit; & pepigit cum marito suo, ut soluto matrimonio si liberi superstitēs fuerint; in totū propter nuptias donationem habeant: si nulli liberi superstitēs fuerint: tertiam partem habeat. Ecce in hoc casu si dire
pro

pro priorē matrimonio secundas nuptias contraxerit mulier tribus liberis superstitibus; & vnus ex his decesserit: tantam partem mulier pleno iure possidebit, & alienare firmiter poterit; quantam mors filij lucrariam patitur ex tertia portione, quæ illo casu continetur, qui locum habet, si liberi superstites non sint. id est vt tertiam portiunculam tertiæ partis mater lucretur, eamq. firmiter alienet. in ceteris autē portiūculis inutilis sit alienatio. Quod si cōtigerit omnes liberos mori sine liberis: necesse est totā portionem tertiam matrem habere, quam habuisset, si ab initio nullis liberis superstitibus priores nuptiæ solutæ fuissent. Ex his igitur illud apparet, quod alienatio a parēte facta interim in suspenso est. Et potest pro parte quidem valere vno filio defuncto; pro parte autē in suspenso esse: vt si omnes liberi moriantur, tota tertia portio firmiter alienata fuisse videatur. Illud indubitatum est

est, quod filius ingratus circa parentes ostensus huiusmodi portione excludendus erit. in hoc enim tantummodo casu ius electionis parenti conceditur. Ingratum autem intelligere debemus eum, qui circa patrē vel matrē ingratus probatur; vel omnimodo qui circa eum ingratus est, qui vltimus decesserit.

XIV.

PATER vel mater, qui quęque ad secundas nuptias migraverit, non habeat licentiam siue inter viuos siue in vltima voluntate liberalitatem vllam conferre in nouercam filiorum suorum, vel vitricum vltra eam partem, quę ad vnumquemque liberorum suorum ex substantia eius peruenerit. Ideoque si vnum filium habeat; dimidiam partem eidem filio suo conseruet, & alteram dimidiam nouercę vel vitrico præstet. Sin autem duos filios habeat, tertiam tantummodo portionem bonorum suorum nouercę vel vitrico liceat eis præstare. Quod si tres

si tres habeat filios ; quartam partem si velit , det . Et regulariter tantam partem liceat ei nouerca vel vitrico dare ; quantam singuli liberi habent . Sed & si in testamento suas facultates diuidere parens voluerit ; & nouerca vel vitrico quippiam donare voluerit legati vel fideicommissi nomine : pariter substantiam suam distribuat ; vt vitricus vel nouerca vnus liberi habeat portionem . Hæc si liberis suis non ex disparib. partibus facultates suas parens diuisit . Nam si dispares portiones eis præstiterit : necesse est nouercam vel vitricum illi filio comparari , qui minimam portionem accepit . ita tamen vt vnusquique liberorum non minus lege Falcidia habeat ; nisi forte appareat ingratulus . Id autem , quod diximus de patre & de matre , teneat & in auo & in auia ; & non solum in filio filiaue , sed & in nepote nepteue .

S E D

XV.

SED est quæsitum multotiens in iudicijs; quo tempore computatione patrimonij parentis facere debeamus; vtrum eo quo dotē vel ante nuptias donationem, vel aliam qualemvis liberalitatem adscripsit, vel dedit vitrico vel nouercæ; an magis illud tempus spectari oportet, quo parens mortuus est. Et dicimus euēctum inspicere oportere, idest illud tempus, quo parens mortuus est. vt secūdum patrimonij quātitatem, quod postea inuentum fuerit, ita diuisio fiat inter liberos ex priore matrimonio natos & nouercam vel vitricum. Ita vt si quid plus nouercæ vel vitrico datum vel derelictum fuerit: hoc redeat ad liberos, qui ex priore matrimonio nati sunt, & pariter inter eos distribuatur. Sin autem ex secundo matrimonio liberos reliquerit: id quod de sua substantia plus æquo dedit; irritum factum, inter omnes & ex priore & ex secundo matrimonio natos liberos diuidatur. Illud autem certum

tum est, quod & primi, & secundi, & tertij matrimonij liberi singuli suæ matris dotem; vel proprij patris propter nuptias donationem excipient omnimodo, siue ad alias peruenerit nuptias pater vel mater siue non.

S I N autem legatū defuncta per- **XVI.**
sona superstiti parti reliquerit; deinde superstes noluerit ad alias nuptias peruenire: liceat ei suo iure legatum possidere, & alienare siue inter viuos siue in vltima voluntate; & liceat ei hoc quo voluerit modo disponere.

O M N I A autem, quæ diximus **XVII.**
de lucro dotis vel propter nuptias donationis ex morte mariti vel vxoris ad alterutram personā peruenientis; trahenda sunt etiam ad ea lucra, quæ per repudium matrimonio soluto ad alterutram partē peruenerunt.

Idē iuris est & si bona gratia nuptiæ disiunctæ sunt. Liberis enim res lucro cedētes seruabūtur. Idē dicimus & de eo lucro, quod mulieribus præstari necesse est sine dotibus nuptis.

ptis. Quartam enim partem, quam ex facultatibus mariti acceperunt, liberis suis præstare coguntur.

XVII. LIBERA licentia sit tam augere, quam deminuere dotem vel propter nuptias donationē etiā constāt adhuc matrimonio. Quod in primis quidē nuptijs sine distinctione verū est: in secūdis autē nuptijs liberis quidem ex priore matrimonio extantibus deminuere dotem vel ante nuptias donationē non licebit; quāvis augere eas nō est prohibitū. Sin autem nulli liberi ex præcedenti matrimonio sint: tunc & augere, & deminuere dotē & propter nuptias donationem sine vllō obstaculo licet.

XVIII. SI quis in vltimis suis elogijs vsum fructū vxori suæ reliquerit, siue mortis causa donauerit; vel si viuus vsum fructum ei concessisset; posteaque ad secundas nuptias vxor migrauerit: non statim ei pereat vsusfructus; sed habeat eum integrum mulier, quo ad vixerit. post mortem autem eius

redeat vsusfructus ad proprietatem suam. Hæc autem ita sunt, nisi specialiter maritus qui donauit vsumfructum, sub hac condicione dedit, vt si mulier ad secundas peruenerit nuptias, vsusfructus extinguatur.

Idemque dicimus & si mulier vsumfructum marito suo donauerit, vel in vltima voluntate reliquerit. Sed hæc de iure vtendi fruendi, quod per liberalitatem alteri ab altero datum est. **SIN** autem vsusfructus dotis causa vel propter nuptias donationis gratia datus sit: tunc vetera iura inlibata mancant. idest vt apud maritum vel mulierem sit; quamuis contrarium in suo testamento persona decedens expresserit.

QVODCVMQ. filius vel filia XX.
adquisierit siue ex materna linea, siue ex causa nuptiali, vel qualitercumque: huius rei vsumfructū omnino pater habeat, quāuis secundas cōtraxerit nuptias. Loquimur autē de liberis, qui in potestate parētū sunt.

Ex

Exceptis videlicet castrēſibus & quaſi caſtrēſibus peculijs. Ea enim ſine aliqua diſtinctione parentib. nō adquiruntur, neq. quod ad proprietatē pertinet, neque quod ad uſumfructum ſpectat. Sed ſunt pleno iure liberorum quāuis in poteſtate parentū fuerint.

XXI.

SI mulier liberis ſuis res quaſdā donauerit; poſtea q. ad ſecundas peruenierit nuptias; & ingratitudinis uelamento donationem ſemel a ſe factam reuocare maluerit: nullo modo poterit hoc facere; niſi ſpecialiter probauerit, vel quod uitę eius filius inſidiatus eſt, vel quod manus ei impias intulerit, vel quod tales inſidias ei cōcinnauerit, ut facultatibus ſuis totis priuetur.

XXII.

MVLIER quę ad ſecundas migrauerit nuptias, priuilegijs uel dignitatibus mariti prioris nō utatur.

XXIII.

SI liberta mulier patrono ſuo copulata nuptijs quidem eius ipſa renūtiauerit; ad ſecundum autem matrimonium migrare uoluerit: id facere inuito

Inuito patrono non poterit. Alioquin si contra volūtatē eius nupserit: non sunt nuptiæ; sed ut meretrix coniuncta esse videtur.

CONSTANTE adhuc matrimonio dotem maritus vxori suæ non facile cōpellitur solvere; nisi sit causa legibus cognita. Alioquin si temere dotem vxori suæ maritus soluerit: donasse ei videtur. Et ideo mortua muliere dotem reddere heredes eius marito debēt, cum fructibus scilicet, qui in medio tēpore nati sunt; & non solum ipsi marito, sed etiam heredib. eius. Ideoq. & lucra dotium sic tractantur, quasi non essent redditæ, ut & pacta dotalia conseruentur: etsi secundas nuptias maritus cōtraxerit: filijs suis ex priore matrimonio natis res quas lucratus est, custodiat. xxiii.

SI mulier liberorum suorum tutelam administrauerit; & post inchoatam administrationem ad secundas migrare voluerit nuptias: prius filijs suis impuberibus tutorem petere de

bet, eisq. rationem administrationis
 suæ reddere; & post redditā rationē
 si debitor appareat, debitū suum sol-
 uere debet: deinde si velit ad matri-
 monium secundum perueniat. Sin
 autem hac obseruatione contempta
 secundas contraxerit nuptias: nō so-
 lum res ipsius matris liberis suis hy-
 pothecæ titulo supponantur; sed etiā
 res vitrici ex præsentis Constitutio-
 nis auctoritate. Et si filij impube-
 res moriantur: successionem eorum
 mater lucrari non speret siue ab in-
 testato deferatur eorum successio;
 siue ex testamento, quo forte pater
 eis pupillari modo matrem eorum
 substituit. Et nō solum tales pœnas
 patiatur: sed etiam illas, quæ de his
 mulierib. dictæ sunt, quas proba-
 tum fuerit ante quam legitimū tem-
 pus; id est annale spatium prætereat,
 ad secundas nuptias properasse: vt
 sint infames, & alias pœnas susti-
 neāt, quas superius exposuimus. Sol-
 ui autem pœne possunt, si principalis
 indul

indulgentia remiserit eas; secundum
iam traditam obseruationem; & si di
midia pars bonorum matris liberis
suis donata fuerit; ita vt nec vsusfru
ctus rerum matri eor. concedatur.

Idem autem dicimus, & si natu
ralium liberorum mater tutelam ad
ministrans ad secundas conuolaue
rit nuptias. Eaque custodiri oport
et in prouincijs quidem cura & so
licitudine Præsidium, in imperiali au
tem Ciuitate cura & sollicitudine
tam Præfecti Urbis, quam Præfecti
Prætorio.

SI pater iussus vel rogatus fuerit XXVI.
legatum aut fideicommissum filio suo
sub cōdicionē præstare: nō aliter le
gator. seruandorū causa satisfacere co
gatur, nisi secundas contraxerit nu
ptias.

C L E R I C V S qui supra le- XXVII
ctores & cantores est, veluti subdia
conus vel diaconus nullas nupti
as contrahere audeat: alioquin sa
cerdotio cadat. Lector quoq. si

secundas contraxerit nuptias: ad maiorem gradum ordinis ecclesiastici prohibeatur ascendere. Laicus etiā si appareat vxori cōiunctus esse, quæ alium maritum habuit; aut si non iure cōiunctus sit; aut si ipse aliā vxorē habuit: neq. subdiaconus, neq. diaconus neq. presbyter fieri poterit. Nā & si clādestinis artibus ad consecrationē inrepserit, honore eius cadat.

XXIIX.

SI quis decedens reliquerit vxori suæ legatum sub hoc modo; vt ad secundas nuptias non perueniat: vel si mulier marito suo legatum reliquerit; vt secundum ille non contrahat matrimoniū: correctā lege Iulia Miscella præstetur legatū sub huiusmodi obseruatione. In primo quidem anno legatum non exigatur. nisi forte sacerdotium legatario obuenerit; vt nuptiarum nulla spes sit. Anno autem primo transacto si quidem res legata immobilis sit. sub cautione tamen iuratoria & obligatione bonorum suorum, quod secundis ab eo cō-

tra-

tractis nuptijs rem qualem accepit,
 restituat cū fructibus medio tempo-
 re natis. Sin autem res legata mobi-
 lis fuerit : si quidem legatarius vel
 legataria locuples fuerit ; simili cau-
 tione atq. obligatione bonorum suo-
 rum rem sibi legatam capiat, ita vt
 secundis nuptijs contractis res qua-
 lis data est reddatur, vel deminutio
 eius resarciatur. Sin autem pecu-
 nia numerata legata sit : cum vsuris
 suis reddatur, quæ legatario solutæ
 sunt ab his, quibus pecuniam mutua-
 uit. sacramento prius ab eo præstito,
 quod nihil ex vsuris sibi solutis cæla-
 uit. Quod si non quidem mutuauerit
 pecuniam ad vsuram, ad vsus autem
 suos conuertit: vsurarū nomine ter-
 tiam centesimę det. Hęc si locuples
 fuerit legatarius vel legataria. Sin
 autem minus soluēdo fuerit; fideius-
 sorem dare cogatur. Quod si nec fi-
 deiussonē dare possit : sub cautione
 iuratoria & obligatione bonorū res
 ei præstentur. Statim autem atq. ad

secundas nuptias peruenerit; res legati nomine datae vindicentur apud qualēcunq. personā inuentę fuerint, siue mobiles siue immobiles sint. Et omnimodo vindicatio rerū ita fiat; quasi alienatio earum ab initio facta non esset. Sin autem pecunia numerata legata sit; & legatarius neq. fideiussores habuerit, neq. idoneus sit: tunc ille, a quo legatum ei relictum est, tertiam centesimā vsurarum nomine ei præstet; donec ad secundas peruenerit nuptias; vel sacerdotio fuerit consecratus, vt nulla spes nuptiarum supersit; vel mortuus fuerit legatarius. Nam siquidē secundas nuptias cōtraxerit: reddat quas accepit vsuras. Sin autē ad sacerdotium uenerit, vel mortuus sit: capiat aut ipse sortem, aut heres eius. Hæc autem omnia obseruari decet, & si non maritus vxori aut vxor marito; sed extraneus quicumque sub eadem conditione legatum reliquerit. nam & hic eadem teneant, quæ in marito diximus

ximus & vxore: vt antefata cautio
detur; si quidē institutio particularis
sit, coheredibus; sin autem legatum
vel fideicommissum, heredibus vel
substitutis. nemine autem ex his ap-
parente, his cautio præstetur, qui ab
intestato ad successionem defuncti
vocantur. nisi forte specialiter testa-
tor talem cautionem dari prohibuit.
Nam & in hoc voluntatem eius cu-
stodiri æquum est.

SI filius decedens in testamento XXIX.
suo matrem heredem instituerit: sic
institutio eius habeatur; quasi quiuis
alius extraneus a defuncto heres in
testamento scriptus fuisset. Ideo-
que omnia, quæ filius reliquerit, ad
matrem perueniant: nulla discretio-
ne habita vtrum res quas filius dere-
liquit, ex paterna substantia ad eum
deuolutæ sunt, an non. Vndecumq.
enim res sunt, quæ ad filium perue-
nerint, transmittuntur ad matrem.
nullaque eidem matri quæstio ab
alijs filijs suis, idest fratribus de-
functi

functi moueatur. Quia etsi alius extraneus a defuncto filio heres institutus esset; nihilominus omnes res testatoris accepisset. Hæc si mater in testamento a filio suo heres instituta est. nulla habita differentia utrum ad secundas migrauerit nuptias, an non. Sin autem intestatus filius defunctus est; & mater vel iam ad secundas nuptias migrauerit, vel postea migrauerit: vocetur quidem & ipsa cum fratribus defuncti filiis suis ad successionem eius. Sed earum quidem rerum, quæ ex paterna linea ad filium defunctum peruenierunt, tantum usum fructum habeat mater, si secundas nuptias contraxerit, vel si postea contraxerit. Sin autem res ex alia causa a filio defuncto acquisitæ sunt: tunc in istis rebus æquali portione cum fratribus defuncti filiis suis succedat. et non solum ius utendi fruendi, sed etiam proprietatem in istis habeat rebus. excepta videlicet propter nuptias donatione. Ea enim suis finibus regitur,

tur, & nullam innouationem ab hac Constitutione patitur. Sed in hoc toto iuris capite ingratitude ratio habenda est non solum ad matrem, sed etiam ad fratres. Causæ autem ingratitude in alia inferiore Constitutione exponentur. Illud autem certum est, quod hoc caput Constitutionis ad futuros casus, non ad præteritos pertinet.

L I C E A T matri in his rebus, **XXX.**
 quæ non ex paterna linea ad filium suum defunctum peruenerunt; si heres ei extiterit, & testari, & alienare, aut quo voluerit modo disponere.
 Quod si res permixtæ fuerint tam ex paterna linea quam ex diuersis alijs causis acquisitæ; veluti ex testamento, ex donatione, ex legato, vel alio huiuscemodi casu: earum quidem, quæ ex paterna linea filio defuncto obuenerunt, tantum habeat vsumfructum, aliarum autem rerum pleno iure habeat proprietatem. Hoc autem Constitutionis caput non solum in futuris
 ca

casibus, sed etiam in præteritis negotijs locū habeat; nisi forte vel iudiciali sententia, vel amicali transactione sopita sunt.

XXXI.

STVDEANT autem patētes filios suos tā ex priori matrimonio natos, quā ex secūdis nuptijs procreatos ex equis partibus heredes scribere: nisi forte quidā inter eos ingrati appareāt. Hoc autē quasi persuadētes magis quā legis necessitatē imponētes dicimns. D. K. A P R. P O S T
CONS. BELIS.* (CAVSAS autē repudij in ista Cōstitutione positas ideo nō diximus: quia in inferiori Cōstitutione hoc caput plenissime inuenitur. Et omnino si quid prætermisum est in hac Cōstitutione, quasi deletū vel superfluū expositū nō est. et ideo illā Constitutionē legere debes, quā tibi Tituli cōpetētes ostēderint.)

NOV. XXIII.

I. OMNIS prouocatio siue per se, siue per procuratorē, vel per defen

fenforem, vel per tutorē, vel per cura-
torem velit quispiā prouocare; intra
decē dies porrigatur. Quos numera-
ri Cōstitutio præcipit ex eo die, quo
definitiuā sententia recitata est.

SI consultatione Imperator vel II.
Princeps occupatus nō possit senatū
ad hoc ipsum colligere: allegationes
litigatorū maneāt in eadem figura;
& nullum præiudiciū patiantur, quā-
uis tempus statutum transactum sit.
vsq. eo videlicet, donec princeps va-
cationem habens senatores in vnū
conuocauerit.

SI ab Aegyptiaca regione prouo- III.
catio orta sit: nō ad imperialem ciui-
tatem reducatur; sed apud Præfectū
Augustalem Alexandrinæ ciuitatis
dirimatur Sacrum auditorium. Sen-
tētiæq. Augustalis nulla prouocatio
porrigatur. Hoc autem dicimus de
his causis, quæ quingentorum aureo-
rum quantitatem non excedunt.

IV.
IN Asiana quoque vel Pontica re-
gione si prouocatio data sit: Comites
vel

vel Proconsules, vel Prætores, vel Moderatores de appellatione cognoscant. Nam & isti magistratus ad similitudinem Augustalis sacrum auditorium habent, Ideoque nec sententiarum eorum aliqua porrigatur prouocatio. H A E C autem totiens locum habeant, quotiens decem auri libras causa non excedat. I N Orientali regione prouocationes usque ad decem auri libras ad Spectabilem Comitem Orientis inducantur. S I N autem ante dictis Spectabilibus Proconsulibus, vel alijs huiusmodi iudicibus porrigatur appellatio in his scilicet causis, in quibus principaliter iudicant: tunc apud Præfectum Prætorio & Quæstorem causa audiatur utroque officio obsequente, idest tam sacrorum scriniorum quam Præfecti Prætorio.

v. I L L V D autem, quod diximus de appellationibus apud Proconsules inducendis, non sine distinctione est. Nam si quidem non Spectabiles sint
hi,

hi, contra quos appellatio porrecta
est; & a diuina iussione vel ab alijs
magistratibus iudices constituti fue-
runt: tunc Proconsules appellationē
audiant. Sin autem Illustres sint, a
quibus appellatū est: prouocatio ex-
erceri debet in C P. ciuitate secundū
veterem cōsuetudinem cuiuscumq.
quantitatis sit. Omnibus ceteris le-
gibus, quæ de appellationibus positæ
sunt in sua firmitate durantibus.

DE APPELLATIONIBVS
ET INTRA QVAE TEMPO-
RA DEBEAT APPELLARI.

NOV. XXIII.

IMP. Iustinianus Aug. Tribunia-
no Illustri Magistro officior. &
Quæstori Sacri Palatij.

ANTERIORVM LEGVM 2.9.6.c.
acerbitati plurima remedia im- 27.
ponentes, & maxime hæc circa appel-
latio

lationes facientes, & in præfenti ad huiusmodi beneficium peruenire duximus esse necessarium. Antiquitati etenim cautum erat, vt si quis per se litem exercuerit, & fuerit condemnatus; intra duos dies tantummodo licentiam appellationis haberet: sin autem per procuratorem causa ventilata sit; & in triduū proximū eam extendi. Ex rerum autem experientia inuenimus hoc satis esse dānosum. plures enim homines ignaros legum subtilitatis, & putantes in triduū esse prouocationes porrigendas, in promptum periculū incidisse, & biduo transacto causas perdidisse. Vnde necessarium duximus huiusmodi rei cōpetenter mederi. Et san-
I. ctimus omnes appellationes siue per se, siue per procuratores, seu per defensores, vel curatores, & tutores ventilentur; posse intra decem dierum spatium a recitatione sententiæ numerandum iudicibus ab his quorum interest, offerri siue magni, siue minores

dores sunt; excepta videlicet sublimissima Prætoriana Præfectura. Ut liceat homini intra id spatiū plenissime deliberare siue appellandum ei sit, siue quiescendum: ne timore inflāte opus appellatorium frequente-
tur. Sed sit omnib. inspectionis copia, quæ & indiscussos hominum calores potest refrenare. Ad hæc II.
sanctimus, si quando lis speratur in nostrū inferri consistorium: si forte contigerit imperatoriam maiestatem occupatam publicis causis ex mūdānis prouisionibus nō posse cōuocare patres, quatenus causa agitetur: non ex hoc litē periclitari. Quod enim vitium est litigantium, si culmen imperatoriū occupetur? vel quistantæ est auctoritatis, ut nolentē principē possit ad conuocandos patres ceterosq. procures coartare: Sed si quid tale euenerit: causa intacta permaneat; donec Imperator sua spōte motus & cōuocari procures iusserit, & litē inferri patiat, & omnia secundum

III. dum morem procedere. Illud etiā
in tertio capitulo disponendum est,
quod antiquitas bene statuit, nouitas
autem neglexit. Cum enim veneran-
da vetustatis auctoritas ita magistra-
tus digesserit, vt alij maiores, alij me-
dij, alij minores sint: & appellationes,
a minorib. iudicib. non solum ad ma-
ximos iudices remitterentur, sed ad
Spectabilium iudicum tribunal; qua-
tenus & ipsi sacro auditorio adhibi-
to litem exercebant; nouitas autem
hoc dereliquerit: euenit, vt super mi-
nimis causis maximi nostri iudices
inquietentur, & homines propter mi-
nimas causas magnis fatigētur dispē-
dijs: vt forsitan totius litis æstimatio
ad sumptus iudiciales non sufficeret.
Ideoq. sanctimus, si quando ex Aegy-
ptiaco tractu, vel adiuncta ei vtraque
Libya prouocatio speratur vsq. ad
decem librarum auri quantitatem:
non in hanc Regiam urbem eam ve-
nire; sed ad Præfectum Augustalem,
qui audiat, & causam dirimat vice sa-
cri

cri cognitoris, nulla ei post definiti-
uam sententiam appellatione porri-
genda. Similiq. modo quotiens in
Asiana diœcesi, vel Pontica tale ali-
quid emerferit vsq. ad prædictā quā-
titatem decē librar. auri; appellatio-
nes ad viros Spectabiles Comites for-
te, vel Proconsules, vel Prætores, vel
Moderatores; quibus specialiter eas-
dem lites peragendas deputauimus,
remittantur. Quatenus & hi ad simi-
litudinem Præfecti Augustalis vice
sacri cognitoris intercedant, & cau-
sas sine spe quidem appellationis, dei
tamen & legum timore perferant de-
cidendas. Orientalem autem tractū
causas appellatione suspēsas, & vsq.
ad decem librarum auri quātitatem
limitatas ad virum Spectabilem Co-
mitem Oriētis mittere simili modo
audientiam & finem eis impositurū.

Illo videlicet obseruando, vt viri
Spectabiles Duces, vel alij Spectabi-
les iudices n ad alios eadē spectabili-
tate decoratos iudices suas transmit-

tant appellationes in litib. quantacumq. sint quantitatis. cum nō oporteat ad compares iudices appellationes referri: sed a minore iudicio in maius tribunal ascendere. Sed ad Illustrissimam Præfecturam illorum appellationes, cuiuscumq. sint quantitatis, vt dictū est dirigātur. qui vna cum viro excelso pro tempore Quæstore eas dirimat utroq. officio subministrante, idest tam ex sacris scrijnijs more solito, quam Præfectorio.

V.

Ita tamen hæc sanctimus, vt nec a Ducibus vel alijs Spectabilibus iudicibus, quibus forte et si priuati sint imperialis maiestas causas iniunxerit, appellatio ad memoratos Spectabiles iudices currat: ne causa nō gradatim procedere, sed perperā videatur. Sed a Præsidib. quidem prouinciarum, & iudicibus a nobis datis si nō sint Spectabiles iudices, intra memoratam quantitatem referetur. Si autem vel Illustres sint dati a nobis iudices, quib. apices dignitatū super
spe-

spectabilitatem sunt, vel Duces qui omnimodo spectabilitate sunt decorati, vel hi, qui a Principe delegati sunt, Spectabilem habent dignitatē: eorum appellationes sub quacumq. quātitate in hanc regiā urbem ad cōpetentes antiquo more iudices referuntur. Omnib. alijs quæ in appellationibus statuta sunt, vel ab antiqua prosopia, vel ab auctoritate anteriorum Constitutionum, vel a nostra humanitate intactis illibatisq. custodiēdis. DAT. III. NON. IAN. POST CONS. BILISARII.

XXIV. XXV. XXVI. XXVII.

* * * *

NOV. XXVIII.

DVORVM PONTORVM 1.
 vnus sit Præses Moderatoris appellatione decorandus. et habeat sub iurisdictione sua ciuitates tredecim, & nominetur prouincia Helenopontus. Amasia autem & Neocæsarea ciuitas ius metropolitanum. II

& nomen habeant. Duarum autem istarum ciuitatum Episcopi in Constantinopolitana ciuitate consecrentur; & sint ipsi metropolitanī, & municipiorū suorum Episcopos singuli ipsi consecrent. Iste autem Moderator Iustinianus habeat & ciuile, & militare auxilium. Habeat & Ad responsum; & omnis cōdicio fiat ei subiecta nemine fieri præscriptione defendente. Sed & vtriusq. honoris id est & ciuilis & militaris capiat annonas concurrentes in septingentis & vigintiquinq. solidis. & apparitionē habeat vnā & publicos cursus. Item tributorum exactio ad periculum ipsius & apparitionis eius pertineant. Consiliarius autem Moderatoris capiat de publico septuaginta duos solidos; apparitio autē eius; quæ vna facta est ex ciuili & militari apparitione permixta capiat quadringentos quadraginta septem solidos & tremissem.

II. MODERATOR Helenoponti

tivicarios suos in eadem prouincia non mittat. Ipse enim circuire ciuitates debet, & inspicere eas, & si quid iniuste fit hoc corrigere. Sed & si milites viderit non cōtentos esse publicis annonis, sed damna subiectis facientes: refrenare debet: & si quid inlicite ceperint, repetere, & subiectis restituere. Et hoc non impediatur facere neq. diuina forma, neq. pragmatica sanctione. Habeat autē apparitores centum. Nam qui Moderatoris honorē habent, inter Spectabiles iudices sunt.

MODERATOR Helenopō- III:
 ti neminem concedat titulos imponere rusticis prædijs vel ædibus alienic. Hoc enim proprium fisci vel Cæsaris est. Quod si inueniat aliquem nomen alienis prædijs imponētem: titulos quidem inlicitos statim tollat; perscrutetur autem eum, qui titulos imposuit. Et si quidem quasi dominus imposuit: titulos quidē inlicitos tollat; rebus autē illius, qui imposuit,

publicos titulos imponat. Sin autē rer. procurator sit: titulos quidē tollat, illū autem, qui imposuit siue procurator, siue dominus sit; tormentis acerbissimis subiciat. vt ex corporali coërtione doceatur titulorū impositionem fisci vel Cæsaris propriam esse. De prouocationibus autem Moderatori porrigendis eadem teneant iura, quæ de alijs Spectabilibus diximus.

NOV. XXIX.

MAGISTR'ATVS Paphlagoniæ vnus sit; & Prætor nominetur; & habeat duplicem potestatem idest tam Paphlagoniæ, quam Hono-riados. et habeat centū apparitores. De annonis autem eius & Consiliarij, & apparitionis eadem teneant, quæ superius de Moderatore Helenoponti diximus. Nam & de titulis non imponendis, & de prouocationib. iura eadem obseruantur. Idem
est

est & de militibus. Honor autem
eius Spectabilis est.

NOV. XXX.

PROCONSUL Cappadocię vin
dicare debet direpta vel vsurpata
tamiaca prędia a quibuscūq; siue rusti
ca siue urbana nulla ei tēporali prę
scriptione opponēda. Tēporis enim
prolixitas publico nō nocet. Inuigi
lare autē debet & tributorū exactio
nibus. Habeat autē in sua potestate
omnes siue milites, siue scriniarios tā
gloriosiss. Pręfecti Prętor ij, quā for
tissimi Magistri Militū; siue civile ha
beat officiū, siue tamiacum cingulū,
siue dignitatem tam maiorē, quā mi
norem, siue sacerdos sit, siue aliud
quodcūq; priuilegiū prętedat. Di
ligenter autē obseruare debēt; vt ca
nonicarij, qui ab Illustrissimo Prępo
sito mittuntur, nullū sentiāt lucrum
ab aliqua persona: quamuis ex cōsue
tudine aliquid accipere soliti essent.

NOV. XXXI.

I. **H**AEC CONSTITVTIO prius quidē narrat de duabus Armenijs quemadmodum administratæ sunt: deinde de tertia Armenia loquitur. Cuius Comiti septingētos solidos annonarū nomine dedit; & Consiliario eius septuaginta duos aureos, & apparitioni eius sexaginta. Loquitur autem & de quarta Armenia, cui præerit * Martyropolitana ciuitatem, & locum, qui Citharizon appellatur. et Præsidem eius Consularem esse iussit. Quattuor itaque Armenijs constitutis primæ quidem Armeniæ Proconsulem, & tertiæ Comitē inter Spectabiles viros fecit. Secundæ autem Armeniæ & quartæ magistratus ordinarios esse præcepit.

II. **S**I appellatio litis vsq. ad quingētos solidos pertinentis in secūda Armenia orta fuerit: ad Proconsulis auditio-

NOV. XXXII. 137

ditorium primæ Armeniæ produca-
tur. Sin autem in quarta Armenia
similiter appellatio orta fuerit; in ter-
tiam perducatur. De sacerdotibus
autem, vel consecrationibus, vel de
metropolitano iure Episcoporum. nihil
Constitutio innouauit. Tertiæ au-
tem Armeniæ Comiti etiam milites
subiecit, & iussit eū audire & crimi-
nales causas militum, & legitimo cal-
culo dirimere.

NOV. XXXII.

SI QVIS rustico mutuauerit; ter-
ram eius in pignus accipere non
audeat: vsuram autem sumere eum
æquum est. Si quidem aridos fructus
mutuauerit, octauā: sin autē solidos
mutuauerit siliquam vnā annuam
per singulos aureos capiat; donec sci-
licet totum, quod debetur, fuerit a de-
bitore solutum.

NOV.

NOV. XXXIII.

VT NVLLVS MVTVANS
AGRICOLAE TENEAT
EIVS TERRAM.

IDEM A. Dominico V. Illustri
P. P. per Illyricum.

PRAE auaritia' creditorū, qui angustia temporū abutētes terrulas infeliciū agrestiū sibi adquirūt, pro paucō frumento omnē illorū substantiam retinētes, legē posuimus: quam primo quidē in Thraciā, & totas eius prouincias; in præsenti autē in Illyricianas patrias direximus. Cuius exemplar subdi etiā præsenti lege præcepimus: vt ne privati quidē homines putent legē contra se solummodo esse propositā; milites autē altiori nitentes fastigio legem contra se non esse prolatā existimēt. Vt ergo & tua magnitudo sciat, quod cōmunis hæc lex

lex posita est & prouincialibus, & militibus & omni cingulo nulla excusatione cuiquā cōpetente: ideo ad tuā sublimitatē præsenti legem destinauimus. Scituris militib. qui præsenti legi non esse obediendum existimāt; quod cingulo denudati inter priuatos habebuntur. pœnis quas in anteriore lege posuimus prius nihilominus subiugandi.

NOV. XXXIIII.

IDEM A. Agerutio † V. C. Præsi- † *Ag-*
di Aemimontis. *rochio.*

REM duram atque inhumanam, & quæ ultra omnem impietatem & avaritiam sit perspeximus lege saluberrima sanare, & communem omnibus deponere medicinā non tantum in præsenti necessitatis tēpore, sed & in omni æuo futuro. Venit enim ad nostras aures quosdā in Mysia secunda prouincia quam administras,

stras, auide necessitate temporū capta quosdā feneratorios fecisse cōtractus: & paucam mēsuram fructuū dantes terrulas eorum abstraxisse. et ex hac causa quosdam colonor. fugæ latebras petisse, alios fame esse necatos, & tristissimam pestem homines inuasisse incursione barbarica non minorem. Sanctimus itaq. omnes huiusmodi creditores quantūcumq. vel tritici vel hordei, vel alia species, quæ in fructus aridos est, dederint: hoc reddito in præsentī cū parte modij octaua pro singulo modio in vnoquoq. anno præstanda terrulas colonis restituere. nemine penitus eorū audente terrulas detinere sub occasione feneratoriæ cautionis siue in scriptis, siue sine scriptis credita sunt contracta. Sin autem pecunias dedit: nihil amplius quam vnā siliquā pro singulo solido annuam præstare. Et hanc saluberrimam legem in omnes extendimus, ex præsentī quidem tempore initium accipientem;

in

in omne autem æuum modis omnibus obseruandam. vt si quando fuerit vel triticum vel hordeum fæneratum, vel alij aridi fructus: creditores tam quod dederunt accipientes, quã pro vsuris octauam modij partem annuam pro singulis modijs, vel siliquã pro singulo solido. et secundum hunc modum in quantum fænus perman- sit percipientes siue terrulas, siue aliud pignus acceperint boues forte, vel pecora, vel mancipia: hæc modis omnibus reddere. et hanc legem cõmunem omnibus esse humanitate & pietate gaudentem, & omnib. egenis consulentem, & creditorib. medio- cre solatium afferentem. Hæc igitur quæ a nobis statuta sunt, claritas tua in omni prouincia, quæ tuo moderamine gubernatur, obseruare festinet. Scituris omnibus creditori- bus, quod si aliquid præter hæc com- miserint, & actione cadent, & cui fæ- nus ablatum est, hoc habebit solatiũ, vt ipse quidem securus degat, auarũ autem

autem creditorem videat in suis pecunijs patientem iacturam. DAT. XV. KAL. IUL. POST BILIS. V.C. CONS.

NOV. XXXV.

VIGINTI SEX adiutoribus Quæstoris liceat in suos locos alios substituere idoneos tamen, & quos pro tempore Quæstor elegerit propositis sanctis euangelijs. Hi autem, qui fiunt in locū eorum, qui suo loco ceciderunt; centum solidis præstitis fiant. Istorum autem triū graduum viri, idest scrinij memorix, & duorū qui proximi futuri sunt, quamvis non sint ex viginti sex adiutoribus; tamen licentiam habeant subrogare in suū locum. Habeant igitur ius vendendi militiam suam, sed non ultra centum solidos, dummodo & is, qui subrogatur, electione Quæstoris fiat. Prærogativas autem Cōstitutio dat Theodosio, & Epitheo, & Cy-

& Cyrillo, & Sabatio, & Protogeni. Illo videlicet obseruando vt si quis ex viginti & sex adiutorib. defunctus fuerit, heredes eius centum solidos dent; & electione Quæstoris militent. Sin autem liberi sint defuncti, hoc idem ius habeant: quamuis heredes parenti suo non extiterint.

XXXVI XXXVII.

*

*

NOV. XXXIIX.

SI QVISCurialis condicionis constitutus sine liberis decesserit: nouem quidem vnciarum substantiarum eius ad curiam ciuitatis perueniant; tres autem vncias cui voluerit relinquat.

Sin autem liberos quidem habuerit; eos autem ex concubina procreauerit: liceat ei eos scribere heredes cum curiali grauamine; vt & videatur ex legitimo matrimonio suscepti fuisse; quem

I.

.II

quemadmodum si viuis naturalis pater huiusmodi liberos suos in curiam ciuitatis dedisset. nulla discretionē habita vtrum in solidum heredes eos scripserit, an pro parte: dum tamen non minus nouem vncijs habeant.

Quod si quidam ex naturalibus liberis curialem cōditionem repudiauerint; nec ad hereditatem admittantur: sed partes eorum ad crescant his, qui curiales esse nō dedignantur. Sin autē omnes liberi eius naturales curiales esse voluerint: nouē vnciæ derelictæ eis modis omnib. curiæ ciuitatis vindicentur. Hæc si testamento facto curialis testator decesserit.

II.

SIN autem intestatus defunctus est: nouem quidem vnciæ eius curiæ ciuitatis ipsius deferantur; tres autē residuæ vnciæ cognationi eius competant. Quod si naturales similiter filios dereliquerit: hi qui voluerint curiæ ciuitatis sese adnumerari; consequens est nouem vncias legem ad eos reuoluere. Eadem teneant iura, & si

& si quis ex ancilla sua filios habuerit, eosq. vel viuis in curiam dederit, vel in testamēto suo heredes instituerit cū curiali grauamine. Nā & his eadem obseruari decet, quæ diximus in filiis naturalibus, qui ex libera concubina nati sunt. Quod si eos pater naturalis manumiserit tantum, & non in curiam dedit; illi autē vel omnes vel quidam ex his curiæ muneribus subici volunt: necesse est eos, qui curiales fieri parati sunt, nouem vncias capere. Sed & si vnus solus ex his curialem cōdicionem admittit: ipse solus & nouē vncias habeat in potestatem. Quod si nemo eor. curialis vel a patre factus est, vel fieri paratus est: nouem vnciæ curiæ competant ciuitatis. Hæc de naturalib. liberis.

SI N autē legitimos filios vel nepotes ex filiis curialis homo reliquerit: tūc nouem vnciæ inter omnes distribuuntur; quemadmodum parens disposuerit. Ita tamen vt iura de inofficioso testamento querellæ vni-

K cuiq.

cuiq. liberorū integra custodiātur. nī si forte ingratitudinis allegatio reclamauerit. Gratis enim tantūmodo liberis nouē vncias dari Cōstitutio iubet. Et vnusquisq. eorū curialia munera subeat secundū magnitudinem partis, quā lucratus est. ceterę autem tres vnciæ ad eos perueniant, quibus eas præstari defunctus voluerit.

IIII. Q V O D si filias vel neptes curialis homo reliquerit: si quidem omnes curialib. maritis coniunctæ sunt; necesse est omnibus nouē vncias dari, quemadmodum a parente distributę fuerint: ita tamē vt singulæ nō minorem partē habeant legitimo modo. Quod si quædā ex his curiales maritos habeāt, quædā non; nouem quidē vnciæ distribuantur inter eas, quę curialib. maritis cōiunctæ sunt: tres autē vnciæ præstentur his, quæ nō sunt curialibus maritis cōiunctæ, dum tamen singulæ legitimū habeāt modū. Sin autem nōdum nuptæ sunt: liceat parenti sub condicione eas in nouē vncias

vncias heredes scribere, si eiusdem civitatis curialibus coniungantur.

Quod si talem condicionem cōtemperit: novem quidem vnciæ curiæ civitatis addicantur; tres autē residuæ vnciæ inter filias vel neptes defuncti distribuuntur.

Q V O D si quis curialis & filios, & nepotes, & filias vel neptes dereliquerit: masculi quidē curiales dimidiam portionem substantiæ capiāt; filiæ autem si quidem curialib. maritis coniunctæ sunt, reliquam dimidiam portionem accipiant. Sin autem curialibus nuptæ non sunt: tres quidem vncias ipsæ filiæ habeant: aliæ autem tres vnciæ fratribus earum ad crescant.

S I quis curialis cōdicionis cōstitutus tamiacę vel murilegulę, vel comitiacę mulieri cōiungatur: filij, qui ex hoc matrimonio nati fuerint, patris condicionem sequantur. Iubet autem Constitutio vim ac potestatem suam ad ea quoque facta porrigi;

quæ ante quam edatur, contigerint. nisi forte quidã liberati sunt a curiali condicione per tamiacam, vel murilegulam, vel comitiacam matrem. Eos enim liberos permanere præcepit, excepto Theodosio & fratribus eius, & liberis Ioannis, qui Exiscõ vocatur. Hi enim quamvis ante Constitutionis editionem curialis constituti condicionis per tamiacam matrem liberati sunt: nihilominus curiales permaneant. nullo rescripto, nulla opitulatione potituri ad effugienda curialia munera. Hæc autẽ Constitutio data est mense Martio indictione decima.

NOV. XXXVIII.

- I. SI QVIS vnũ ex liberis heredẽ instituerit, idest filiũ vel filiã, vel nepotẽ, vel neptẽ & deinceps siue quosdã ex his siue omnes simul; & rogaue rit eos vt tempore quo moriãtur, vel postquam mortui fuerint, alijs restituant

tuāt hereditatē: primum quidem vni
 cuiq. eorum legis Falcidiae modus in
 principio deducatur, & nō suppona-
 tur fideicommissi grauamini. cete-
 ras autem partes fideicommissario re-
 stituant integras. Ita tamē, vt si pro-
 pter nuptias donationem vxori vel
 dotem marito dare maluerit perso-
 na fideicommissio grauata: liceat ei
 hoc facere etiam ex alijs rebus, quæ
 fideicommissio suppositæ sunt: & reli-
 quas res tātum fideicommissario co-
 gatur restituere. Hæc autem Con-
 stitutio non habet locum in præteri-
 tis substitutionibus seu restitutioni-
 bus, sed magis in futuris casibus.

Nullum autem augmentum doti-
 bus vel propter nuptias donationi-
 bus fiat ad insidias substitutionis seu
 restitutionis. Nam & si quid callide
 perpetratum fuerit; nihilominus re-
 stitutio fideicommissi integra mane-
 bit, post deductionem scilicet Falcid-
 iæ legitimæ partis. Hoc autem
 quod de Falcidiae deductione Consti-

tutio loquitur, in liberis locū habet;
quibus & pars Falcidiæ debetur.

Quod si heres institutus ex liberis nō
fit; contentus esse debet deductione
dotis, vel propter nuptias donatio-
nis; & reliquas res hereditarias fidei
commissario restituere. Dotem au-
tem vel propter nuptias donatio-
nem dari lex præcipit honestā, idest
neque satis modicam, ut sit dedecus
heredi; neque satis immodicam, ut
sit graue fideicommissario: sed me-
dictatis cuiusdam moderatione mo-
deratam.

II.

SI mulier defuncto marito ante
quam annus legitimus transeat, ad se-
cundas quidē nuptias nō migrauerit;
more autem meretricū ab aliquo stu-
prata cōceperit, & peperit; ut sit cla-
rum in quod natum est ex defuncto
marito non esse: easdem pœnas pa-
tiatur, quas ex superiore Constitu-
tione patitur ea, quæ ante tempus le-
gitimum secundas nuptias contraxe-
rit. Ideoque & ante nuptias dona-
tio

tionē cāreat, ut nec tantū habeat ius
utēdi fruēdi; alijsq. pœnis antefatis
subiciatur; & sit stupri quoque crimi-
nis obnoxia. Peius etenim est stu-
prari, quam secundas nuptias mu-
lieres ante legitimū tempus con-
trahere.

*

HAEC CONSTITVTIO
quendam virum magnificū Bo-
num nomine Quæstorem exercitus
fecit. Nam & more antiquo duplex
erat Quæstorum magistratus. Et
vnus quidem circa latus principis
erat; alter autem Quæstor exercitui
præerat. Disposuit autem præsens
Constitutio etiam annonas Quæ-
storis, & consiliarij eius. apparitio-
nem quoq. ei dedit ad imitationem
quandam Præfecti Prætorio, idest

scriniarium, & ab actis, & præcones,
 & commētarienses, & lampadarios,
 & omnem deinceps ordinem. Sed
 annonas militum tam commentariē
 sium, quam limitatensium disposuit,
 quomodo distribui debeant. Subie-
 cit autem ei quinq. prouincias, idest
 Scythiam; & Mysiam; & Cariam; &
 omnes Cycladas insulas; & Cyprum,
 & Cretam. Causarum quoq. audito-
 rium habere concessit; vt non obicia-
 tur ei fori præscriptio. Subiunxit
 autem & notitiam impensarum. Et
 est promulgata hæc Cōstitutio data
 K. IVN. CP. BILIS. COS.

NOV. XLII.

HAEC CONSTITVTIO
 confirmat sanctissimas synodos
 & monachorum auctoritatem. An-
 thimum autem & Petrum & Seuerū
 & Zooram ab Episcoporum numero
 expellit. Prohibetq. eos in CP. ciui-
 tatem, vel aliam magnam ciuitatem
 conuer

conuersari. Minatur etiam si quis Seueri libros habeat, eosq. ignibus nō tradat seuerissimas pœnas. Nam & man⁹ succisionē sustinere iubet eos, qui libros eius scribere ausi fuerint.

NOV. XLIII.

NOV. XLIV.

TABELLIONES ipsi per se I.
conueniant cū eis, qui instrumenta quædam cōponere volunt: & non aliter chartam complere audeant, nisi causam cognoscant. vt interrogati a iudicib. respōdeant, qualis esset causa propter quam instrumenta composuerunt, & maxime si litterarum imperiti fuerint hi, qui instrumenta fieri desiderauerunt. Hoc autem obtineat tam in C P. ciuitate, quam in alijs prouincijs. Pœnam autē Constitutio definit aduersus eos tabelliones, qui aliter fecerint, stationum amissio

missionem. ita ut si discipulus eorum
visus fuerit dignus ad instrumenti cō-
positionem; ipse habeat ius stationis.

Quod si indignus sit discipulus aucto-
ritatē stationis cōmitti: prior quidem
tabellio modis omnib. remoueatur;
alius autē pro eo dignus stationē ac-
cipiat. ita tamē ut nullū sentiat dam-
nū dominus stationis, sed habeat re-
ditus integros. Tabellio autē amit-
tat ius stationis, quia dedignatus est
conuenire cum eis, qui instrumenta
cōponi sibi desiderauerunt. Nullā
autem excusationē habeāt tabellio-
nes morbi vel occupationis. duorum
enim alterum necesse est, vel causas
eos cognoscere, & instrumenta earū
facere vel si ignorēt, nec facere. In
C P. autē ciuitate liberā habeant fa-
cultatē omnes tabelliones vnum ta-
bellionem apud Magistrū Cēsus prę-
ponere, & licentiā ei dare facere in-
strumenta desiderantibus in eorū sta-
tione; & in absoluendis instrumentis
venire. et nulli alij licentiam esse hoc
face

facere, nisi ei, qui a tabellionibus prepositus est apud Magistrū Censur, sicut iam diximus. Ceterum si aliter observatum fuerit, ea pœna tabellionib. immineat, quam superius diximus. Instrumentum autem propter hoc solum nō sit irritum, sed utilitatis contrahentium causa valeat.

TABELLIONES non scribant instrumenta in alijs chartis, quam in his, quæ protocolla habent. ut tamen protocollum tale sit, quod habeat nomen gloriosissimi Comitum Largitionum, & tempus quo charta facta est: alioquin si alias scripturas charta habeat, nō admittant eam tabelliones. Hoc autem ius teneat in sola CP. ciuitate. Quod si aduersus ea fecerint; pœnæ falsitatis subiciantur. II.

NEQ. IVDÆVS, neque Samaritanus, neq. quiuis hæreticus I. curiæ

curiæ muneribus excipiatur propter hoc solum, quod catholicæ fidei non est. Sed & munera curialia subeat, & nullo honore curiali potiatur.

Nam curiales habent quædam priuilegia veluti vt tormentis nō subiciantur, vt non ab alia in aliam prouinciam retrahantur. Et in summa qui contra fidem catholicam sentit, munera quidem curialia subeat; honorem autem vel priuilegium nullum habeat.

II. SI hæreticus contra hæreticum
 29. 7. c. litiget: liceat cuius eorum hæreticū
 26. testem adducere. Sin autem orthodoxus contra hæreticum litiget: pro orthodoxo quidē etiam hæretici testimonium valeat; contra orthodoxum autem solius orthodoxi testimonium valeat. Orthodoxis autem litigantibus ad testimonium nulli hæretico pateat aditus. Interdum autem etiam aduersus orthodoxum hæretici testimonium probabile est; quod contingit, si orthodoxus
 in

in curialem condicionem trahatur:
tunc enim hæreticus aduersus eum
recte testis producitur; vt dicat se sci
re eum curialem esse, vel ex curiali
patre genitum.

NOV. XLVI.

HAEC CONSTITVTIO
facit subdiuisionem in ea Cōsti-
tutione, quæ de rebus immobilibus
ad sancta loca pertinentibus loqui-
tur. Ait enim si ecclesia vel alius sa-
cratissimus locus publicum debitū
debeat, veluti tributa; & non habeat,
vnde solutionem pecuniæ faciat: cō-
uenire omnes in vnum tam clerum
quam religiosum Episcopum ipsius
ciuitatis, & a metropolitanis sanctis
scripturis propositis rem disceptari.
Et si nullæ alię opes inueniantur sine
alienatione ecclesiastici prædij: tūc
decreto apud Præsidentē prouinciæ ce-
lebrato alienatio prædij ad locū ve-
nerabilem pertinentis fiat, ita tamen

vt

vt emptor pretium tributorū exacto-
ribus soluat; & ab eis apochas reci-
piat; & in fisci locum succedat; & mo-
numentum plenissimum habeat, &
non timeat anteriores leges. Eos au-
tem, qui distraxerunt, operam dare
oportet; vt postquam ipsi actis inter-
ueniētibz deposuerint se iure distra-
xisse, etiā apochas tributorū intima-
re; vt & ecclesia securitatem habeat
de pecunijs tributorū nomine fisco
solutis, omni circūuentione & simu-
latione pro infecta habenda. Ideo
enim & decreti celebratio permessa
est; vt etiam publicum manifestetur
ex quot annis collectū est; & quemad-
modū nō potuerūt Oeconomi pecu-
niā soluere; sed in necessitatē aliena-
tionis venerūt. Hæc autē omnia pro-
cedere debent propositis sanctis euā-
gelij. Sin autē priuatus sit, cui vene-
rabilis locus pecuniā debeat: ipsam
immobilē possessionem creditor pro
soluta accipiat. dum modo addictio
ita fiat, vt debitam pecuniam non ex-
cedat

cedat, scilicet & in hoc casu decreti
celebratione interueniente. Huius
autem Constitutionis subdiuisione
excepta est magna ecclesia C P. ciui-
tatis, & sancta oratoria, quorum ipsa
curam agit. sed etiam omnia mona-
stera, quæ eidē sanctæ magnæ eccle-
siæ supposita sunt.

NOV. XLVII.

PUBLICA monumenta tam ea,
quæ in iudicijs cōficiuntur, quam
ea, quæ apud Magistrum Censuræ siue
apud Defensores consistunt: instru-
menta etiam, quæ tabelliones sub
qualicumq. figura conficiunt tam
in C P. ciuitate, quam in prouincijs.
Hæc omnia huiusmodi initium to-
tius scripturæ suæ habeant: **IMPE-
RANTE ILLO DIVO AV-
GVSTO ANNO ILLO:** &
post hoc inserant quoque Consul-
is appellationem, & omnem veterē ob-
seruationē instrumentorū custodiāt.
et si

I.

et si forte tempora quoq. ciuitatū pro-
uincialium instrumētis scribi solitū
est; ea consuetō more scribātur. Hu-
ius autem iuris præceptio a prima In-
dictione incipiat.

II.

Q V I scribunt tempora in monu-
mentis publicis non vtantur litteris
illis veteribus & obscuris : sed per
Græcas litteras tempora scribātur,
si monumenta Græce cōposita sunt.
Sin autem Latine monumenta con-
fecta fuerint; Latinis quidem litteris
tempora scribantur; sed clavis litte-
ris, & quas potest quicūq. litteratus
Latinus cognoscere.

NOV. XLVIII.

S I Q V I S sua manu conscripse-
rit, vel alterius manui subscripse-
rit siue in suo testamento, siue sine te-
stamento in quauis chartula; & mo-
dum substantiæ suæ declarauerit: idq.
fecerit heredib. suis omnib. præsentibus
vel omnib. absentibus, vel qui-
bus.

busdam ex his absentibus, quibusdā
 præsentibus: nō liceat heredibus eius
 talem scripturam recusare; nec dice
 re, quod vnus ex coheredibus res
 quasdā a testatore relictas subripuit,
 & cælauit. Si enim testator cū sacra
 mēto expresserit nihil aliud sibi super
 esse extra ea, quę in pręfata scriptura
 continentur; necesse habeāt heredes
 scripturam eius sequi siue liberi eius
 sint, siue extranei. neq. serui heredita
 rij tormentis subiciantur, neque vlla
 alia probatione veritas exquiratur.

Hoc autē totum ius pertinet ad he
 redes. nam creditoribus nullum prę
 iudicium faciet vox testatoris eius
 demq. debitoris. Licet enim credi
 toribus omnia perscrutari, & verita
 tem exquirere, & suo commodo vri.
 Sed heredes necesse est sequi ea, quę
 testator dixerit, scripserit, vel subscri
 pserit; vel substantiā suam quocum q.
 modo declarauerit. Ceterum si vo
 cem testatoris reprobant: etiam he
 reditatem eius amittant. Quod non

L solum

solum in futuris casibus, sed etiam ad
huc in causis pendentibus teneat.

NOV. XLIX.

- I. **S**I QVIS aduersus sententiam iu-
dicis prouocauerit; & iudicio ap-
pellationibus destinato præsto non
fuerit: liceat litigatori aduersario
eius intrare in iudiciũ, in quo prouo-
catio exerceri debeat intra bienniũ
tamẽ, & vt vnus verbi gratia mensis
super sit; & dicat suas allegationes iu-
dicibus etiã absente eo, qui prouoca-
uit. Iudices autẽ nõ omnimodo pro
eo, qui præsto est, sententiã dicãt: sed
interdũ etiam pro absente, idest pro
eo qui prouocauit, iudices victricem
calculũ ferant, scilicet si bonam cau-
sam habeat. Ne autẽ absentia eius
impunita relinquatur: omnimodo
prouocationis impensas aduersario
suo præstet siue vicerit, siue victus fue-
rit. Quod si vtriq. postquam statuti
dies legibus intrauerint, in absentia
fue-

fuerint: maneat prior sententia. Cetera autē iura, quæ de appellationibus posita sunt in suo permaneāt statu. nam hæc Constitutio de his loquitur, qui in absentia fuerint, postquā statuti dies intrauerint.

EST quædam Cōstitutio in quarto libro Codicis posita, qua cauetur, ut si de fide litterarū dubitatio emer-
serit: comparatio earū fiat ex instrumento publico, quod per tabellionē factum est. Vnde quæstio emerfit ex causa cuiusdam, quæ erat talis. Quidam proferebat chartulā sine tabellione cōpositam, & ex ea intentiones suas probabat: sed aduersarius eiusdem manus aliam chartulam sine tabellione compositam proferebat, & suas allegationes cōfirmabat. Sed alter ex litigatoribus dicebat ei litteras chartulæ scriptas eiusdem manu non esse: ideoq. comparisonē fieri litterarum ex publico instrumento exigebat. Ille autem dicebat suffice recōparationē fieri cū ea chartula,
L 2 quam

quam ipse producebat aduersarius. Sed ex contrario ei respondebatur illam chartulam sine tabellione compositam esse. Quærebatur, quid iuris sit? Et noster Imperator cōstituit in hoc casu etiam ex chartula sine tabellione composita recte fieri cōparationem litterarum. ipse enim, qui tale instrumentum produxit, fidem eius probasse primus intelligitur. Fiant autem cōparationes ex publicis scrinijs; veluti si apocha prolata fuerit a mensa gloriosissimi Præfecti Prætorio. Sed & quod ex publicis monumentis prolatum fuerit; hoc quoq. idoneum videtur ad cōparationem. quippe cum publico testimonio confirmetur. Omnes autem litterarum comparatores prius sacramentum præstent, & tunc deinde faciant cōparationes.

III. OMNES litigatores postquam iusiurādum de calumnia iurauerint; hoc quoq. iuriurando suo addent, quia nō dilationis nec calumniæ causa,

sa, nec vexandi aduersarij gratia probationes in tota causa ab aduersario suo exigant. Nā antea in vnoquoq. capitulo litis si litigator ab aduersario suo probationes exegisset, iuraro cogeatur, quod non calumniæ causa probationes exegit. Erat autem grauissimum in vna causa complura sacramenta præstare. ideoque vnum iusiurandum sufficiat.

NOV. L.

*

NOV. LI.

ERANT quidam impij homines, qui mulieres miseras in scenam prodire coartantes iusiurandum ab eisdem mulieribus exigebant, quod numquam meretrices esse desinent. Hoc autē & crudele & a pietate procul nostro Principi visum est. ideoq. constituit, vt liceat meretricibus honestiorem vitam eligere. sine aliqua

L 3

pœna

curiæ muneribus excipiat propter hoc solum, quod catholicæ fidei non est. Sed & munera curialia subeat, & nullo honore curiali potiatur.

Nam curiales habent quædam priuilegia veluti vt tormentis nō subiciantur, vt non ab alia in aliam prouinciam retrahantur. Et in summa qui contra fidem catholicam sentit, munera quidem curialia subeat; honorem autem vel priuilegium nullum habeat.

II. **SI** hæreticus contra hæreticum
 29. 7. c. litiget: liceat cuius eorum hæreticū
 26. testem adducere. Sin autem orthodoxus contra hæreticum litiget: pro orthodoxo quidē etiam hæretici testimonium valeat; contra orthodoxum autem solius orthodoxi testimonium valeat. Orthodoxis autem litigantibus ad testimonium nulli hæretico pateat aditus. Interdum autem etiam aduersus orthodoxum hæretici testimonium probabile est; quod contingit, si orthodoxus
 in

in curialem condicionem trahatur:
tunc enim hæreticus aduersus eum
recte testis producitur; vt dicat se sci
re eum curialem esse, vel ex curiali
patre genitum.

NOV. XLVI.

HAEC CONSTITVTIO
facit subdiuisionem in ea Cōsti-
tutione, quæ de rebus immobilibus
ad sancta loca pertinentibus loqui-
tur. Ait enim si ecclesia vel alius sa-
cratissimus locus publicum debitū
debeat, veluti tributa; & non habeat,
vnde solutionem pecuniæ faciat: cō-
uenire omnes in vnum tam clerum,
quam religiosum Episcopum ipsius
ciuitatis, & a metropolitanis sanctis
scripturis propositis rem disceptari.
Et si nullæ alię opes inueniantur sine
alienatione ecclesiastici prædij: tūc
decreto apud Præsidentē provincie ce-
lebrato alienatio prædij ad locū ve-
nerabilem pertinentis fiat, ita tamen

vt

vt emptor pretium tributorū exacto-
ribus soluat; & ab eis apochas reci-
piat; & in fisci locum succedat; & mo-
numentum plenissimum habeat, &
non timeat anteriores leges. Eos au-
tem, qui distraxerunt, operam dare
oportet; vt postquam ipsi actis inter-
ueniētibus deposuerint se iure distra-
xisse, etiā apochas tributorū intima-
re; vt & ecclesia securitatem habeat
de pecunijs tributorū nomine fisco
solutis, omni circūuentione & simu-
latione pro infecta habenda. Ideo
enim & decreti celebratio permissa
est; vt etiam publicum manifestetur
ex quot annis collectū est; & quemad-
modū nō potuerūt Oeconomi pecu-
niā soluere; sed in necessitatē aliena-
tionis venerūt. Hæc autē omnia pro-
cedere debent propositis sanctis euā-
gelij. Sin autē priuatus sit, cui vene-
rabilis locus pecuniā debeat: ipsam
immobilē possessionem creditor pro
soluta accipiat. dum modo addictio
ita fiat, vt debitam pecuniam non ex-
cedat

cedat, scilicet & in hoc casu decreti celebratione interueniente. Huius autem Constitutionis subdiuisione excepta est magna ecclesia C P. ciuitatis, & sancta oratoria, quorum ipsa curam agit. sed etiam omnia monasteria, quæ eidē sanctæ magnæ ecclesie supposita sunt.

NOV. XLVII.

PVBLICA monumenta tam ea, quæ in iudicijs cōficiuntur, quam ea, quæ apud Magistrum Censuum siue apud Defensores consistunt: instrumenta etiam, quæ tabelliones sub qualicumq. figura conficiunt tam in C P. ciuitate, quam in prouincijs. Hæc omnia huiusmodi initium totius scripturæ suæ habeant: **IMPERANTE ILLO DIVO AVGVSTO ANNO ILLO:** & post hoc inserant quoque Consulis appellationem, & omnem veterē obseruationē instrumentorū custodiāt.
et si

I.

et si forte tempora quoq. ciuitatū pro-
uincialium instrumētis scribi solitū
est; ea consuetō more scribātur. Hu-
ius autem iuris præceptio a prima In-
dictione incipiat.

II.

QVI scribunt tempora in monu-
mentis publicis non vtantur litteris
illis veteribus & obscuris : sed per
Græcas litteras tempora scribātur,
si monumenta Græce cōposita sunt.
Sin autem Latine monumenta con-
fecta fuerint; Latinis quidem litteris
tempora scribantur; sed clavis litte-
ris, & quas potest quicūq. litteratus
Latinus cognoscere.

NOV. XLVIII.

SI QVIS sua manu conscripse-
rit, vel alterius manui subscripse-
rit siue in suo testamento, siue sine te-
stamento in quauis chartula; & mo-
dum substantiæ suæ declarauerit: idq.
fecerit heredib. suis omnib. præsentibus
vel omnib. absentibus, vel qui-
bus.

busdam ex his absentibus, quibusdā
præsentibus: nō liceat heredibus eius
talem scripturam recusare; nec dice
re, quod vnus ex coheredibus res
quasdā a testatore relictas subripuit,
& cælauit. Si enim testator cū sacra
mēto expresserit nihil aliud sibi super
esse extra ea, quæ in præfata scriptura
continentur; necesse habeāt heredes
scripturam eius sequi siue liberi eius
sint, siue extranei. neq. serui heredita
rij tormentis subiciantur, neque vlla
alia probatione veritas exquiratur.

Hoc autē totum ius pertinet ad he
redes. nam creditoribus nullum præ
iudicium faciet vox testatoris eius
demq. debitoris. Licet enim credi
toribus omnia perscrutari, & verita
tem exquirere, & suo commodo vti.
Sed heredes necesse est sequi ea, quæ
testator dixerit, scripserit, vel subscri
pserit; vel substantiā suam quocum q.
modo declarauerit. Ceterum si vo
cem testatoris reprobant: etiam he
reditatem eius amittant. Quod non

solum in futuris casibus, sed etiam ad
huc in causis pendentibus teneat.

NOV. XLIX.

I. **S**I QVIS aduersus sententiam iu-
dicis prouocauerit; & iudicio ap-
pellationibus destinato præsto non
fuerit: liceat litigatori aduersario
eius intrare in iudiciũ, in quo prouo-
catio exerceri debeat intra bienniũ
tamẽ, & vt vnus verbi gratia mensis
super sit; & dicat suas allegationes iu-
dicibus etiã absente eo, qui prouoca-
uit. Iudices autẽ nõ omnimodo pro
eo, qui præsto est, sententiã dicant: sed
interdũ etiam pro absente, idest pro
eo qui prouocauit, iudices victricem
calculũ ferant, scilicet si bonam cau-
sam habeat. Ne autẽ absentia eius
impunita relinquatur: omnimodo
prouocationis impensas aduersario
suo præstet siue vicerit, siue victus fue-
rit. Quod si vtriq. postquam statuti
dies legibus intrauerint, in absentia
fuc-

fuerint: maneat prior sententia. Cetera autē iura, quæ de appellationibus posita sunt in suo permaneāt statu. nam hæc Constitutio de his loquitur, qui in absentia fuerint, postquā statuti dies intrauerint.

EST quædam Cōstitutio in quarto libro Codicis posita, qua cauetur, ut si de fide litterarū dubitatio emer-
II.
serit: comparatio earū fiat ex instrumento publico, quod per tabellionē factum est. Vnde quæstio emerfit ex causa cuiusdam, quæ erat talis. Quidam proferebat chartulā sine tabellione cōpositam, & ex ea intentiones suas probabat: sed aduersarius eiusdem manus aliam chartulam sine tabellione cōpositam proferebat, & suas allegationes cōfirmabat. Sed alter ex litigatoribus dicebat ei litteras chartulæ scriptas eiusdem manu non esse: ideoq. comparisonē fieri litterarum ex publico instrumento exigebat. Ille autem dicebat suffice recōparationē fieri cū ea chartula,

quam ipse producebat aduersarius. Sed ex contrario ei respondebatur illam chartulam sine tabellione compositam esse. Quærebat, quid iuris sit? Et noster Imperator cōstituit in hoc casu etiam ex chartula sine tabellione composita recte fieri cōparationem litterarum. ipse enim, qui tale instrumentum produxit, fidem eius probasse primus intelligitur. Fiant autem cōparationes ex publicis scrinijs; veluti si apocha prolata fuerit a mensa gloriosissimi Præfecti Prætorio. Sed & quod ex publicis monumentis prolatum fuerit; hoc quoq. idoneum videtur ad cōparationem. quippe cum publico testimonio confirmetur. Omnes autem litterarum comparatores prius sacramentum præstent, & tunc deinde faciant cōparationes.

III. OMNES litigatores postquam iusiurādum de calumnia iurauerint; hoc quoq. iuriurando suo addent, quia nō dilationis nec calumniæ causa,

sa, nec vexandi aduersarij gratia probationes in rota causa ab aduersario suo exigant. Nā antea in vnoquoq. capitulo litis si litigator ab aduersario suo probationes exegisset, iuraro cogebatur, quod non calumniæ causa probationes exegit. Erat autem grauissimum in vna causa complura sacramenta præstare. ideoque vnum iusiurandum sufficiat.

NOV. L.

*

NOV. LI.

ERANT quidam impij homines, qui mulieres miseras in scenam prodire coartantes iusiurandum ab eisdem mulieribus exigebant, quod numquam meretrices esse desinent. Hoc autē & crudele & a pietate procul nostro Principi visum est. ideoq. constituit, vt liceat meretricibus honestiorem vitam eligere. sine aliqua

L 3

pœna

pœna, sine aliquo timore; quamuis iuratoriâ cautionem exposuerunt.

Hi autem, qui tale iusiurandum exegerunt, & cōtra castitatem operam suam dedere: pœnæ nomine decem libras auri persoluant isdem meretricibus, quæ sacramenta dederunt.

Pœna autem decem librarum officio Præsidis efflagitetur. Quod si Præses neglexerit: de suo patrimonio pœnam præstare cogatur, & magistratu sibi commisso cadat. et non solum mulieribus, sed etiam heredibus & alijs successoribus earum pœna solvatur. Hoc si priuatus sit, qui sacramentum a meretrice exegerit. Sin autem ipse Præses sacramentum a meretrice exegerit: teneatur quidem eadem pœna; sed exactio pecuniæ fiat officio militaris iudicis, scilicet si talis iudex in illis locis fuerit. Quod si militaris nemo fuerit iudex: metropolitane ciuitatis Episcopus pœnam exigat: cui & vicinæ prouinciæ Præses fauere de-

re debet forsitan maiori imperio decoratus.

NOV. LII.

SI QV I S in aliqua ciuitate vel vico debitores habuerit: posteaq. alios homines ex eadem ciuitate vel vico in alia ciuitate vel in alio vico vel nundinarum gratia degentes inuenerit: non audeat eos vel res eorum tenere; vel alieni debiti nomine pecuniam ab his exigere; vel pignora ab his extorquere. Nam si quid tale fecerit: omne quod inciuiliter exegerit, in quadruplum reddere compellitur ei, qui iniuriam passus est. Sed & si quam actionem aduersus debitorem suum habeat, eam quoque amittat. Hæc autem obseruare decet cura & diligentia Præsidum; quib. grauissimæ pœnæ imminebunt, si præcepta saluberri-
ma præsentis Constitutionis neglexerint.

II.

SI quis Imperatori donare voluerit: sufficiat ei ad perfectam donationem instrumentum liberalitatis modum continens. et non cogatur huiusmodi donationis instrumentum publicis monumentis intimare; quāvis quingentorum aureorum quantitatem donatio facta excedat. Nam nec Imperatoris donatio in priuatā personam facta publicis monumentis indiget.

NOV. LIII.

I.

SI QV I S ex diuina iussione in scriptis habita, vel ex calculo magistratus aliquem conuenerit; ut in alijs locis exhibeat, aut sistat; ideoq. & cautionem ab eo exegerit, quod intra certum tempus in iudicium destinatum venturus sit; posteaq. tempus quidem certum transactum fuerit, & is quidem, qui cautionē exposuit, præsto sit; aduersarius autē eius, id est actor, absit; & decem dies post certū
tem-

tempus transferint: liceat reo præsenti
absente actore intrare apud iudi-
cem, & docere suam præsentiā &
actoris absentiam; & statim observa-
tione iudicij absoluator. ita tamē ut
sacramentum præstet de impensis,
quas impendit tam in profectioe,
quam in peregrinatione sua: & in tā-
ta quantitate iudex actorem cōdem-
net. Cum autem soleant exsecuto-
res litium etiam ab actoribus cautio-
nem exigere, quod omnimodo pera-
gant intentiones suas; sin autem non
peregerint, quod pœnæ nomine cer-
tos aureos præstaturi sunt: iubet Cō-
stitutio calumniam passo primū qui-
dem pœnam cautionis ab actore præ-
stari; deinde si quid plus sit in impen-
sis, quas reus frustra fecerit: hoc cal-
culo iudicis eidem reo præstetur. sa-
cramento tamen eius legitima taxa-
tione moderato. Hæc enim si ita cu-
stodiantur: iam desinent homines in
alienam vitam ludere; & ideo in lo-
cis competentibus hæc pœna per-
territi

territi litigabant.

II.

S O L E N T aētores, qui in C P. ciuitate homines trahere volūt; quos obnoxios sibi dicunt, fideiussores dare; & pēnam promittere peragēdi litigij causa, & quod omnibus modis vincant: & sic permittitur a prouincia in vrbem imperialem quos sibi reos esse putant, abstrahere. Cum autem ab alia prouincia in aliā prouinciam exhiberi reos aētores desiderabant: sine fideiussione hoc imprecabant. Sed noster Imperator hac promulgatione constituit; vt neq. ab alia prouincia in aliā exhibitio reorum sine fideiussione fiat; & neq. per magistratus amplissimos, neque per gloriosissimū Quēstorē ex persona principis aliquid tale rescriberetur. idest vt sine fideiussione aētoris reorum exhibitio ab alia in aliā prouinciam fiat. Immo magis debet cōtrarium dictari; idest vt nō aliter fiat exhibitio rei, quam si aētor fideiussores prēstiterit promittentes, quod omni
mo-

modo peragat causam ac vincat: alioquin quod pœnæ nomine tot aurei præstabuntur. Nam his eo modo ordinatis si actor nō peregerit causam, vel peragens nō obtinuerit: cōmittitur aduersus cum pœna, & aduersus fideiussores eius; & reo præstabitur.

Si quid autē vltra quantitātē pœnalem exhibitionis occasione reus impenderit: hoc ei iurāti dari æquū est sacramento ipsius antea moderato per legitimam taxationē sicut in præcedenti capitulo diximus.

SI quis ex sentētia iudicis admonitus fuerit: habeat post admonitionem viginti dierum spatiū; vt liceat reo vel recusare iudicem, vel alium quoq. petere, vt simul ambo iudicēs; vel forte id quod debet cōfiteri intra prædictos viginti dies. Postquam autem libellum accusationis exceperit; personales præster fideiussiones; & sportulas det Constitutioni nostri Principis cognitās. Subscribat autē & cōtradictionis libellū; tēpus quoq. & diem

III.

diem scribere eum oportet, quo libellum accusationis excepit. Cum autem litis contestatio fiat; interrogari debet a iudice, si transierunt viginti dies deliberationis. Hoc autem consideretur ex subscriptione eius, quā in libello inseruit. Nam intra viginti dies litis contestatio facta nullius momenti est. Si quis autem iudicem recusauerit, & alium pro se petierit; eumque iterum recusare noluerit, quem sibi iudicem petijt: non audiatur.

IV.

SI quis iuratus promiserit observaturum se in iudicio: deinde ante litis contestationem imperialem urbem reliquerit, & duxerit se in aliam partem: liceat auctori & nondum litis contestatione facta adire iudicem, & docere tergiversationem rei. Et si quidem inter magistratus sit iudex: iubeat omnimodo reum in iudiciū deduci. Sin autē inter magistratus nō sit; sed sit iudex datus ab aliqua potestate; vel etiā ab imperiali iussione: refe

referat hoc ipsum, ut ducatur reus iussu magistratus, qui eum iudicem esse destinavit. Præfiniatur autem certus dies, intra quem si non venerit reus; & causæ disceptatio fiat etiā eodem reo absente; & in possessionē rerum eius actor mittatur; & in tantum ius pignoris habeat, quantus est debitæ quantitatis modus. Et postquam in possessionem rei actor fuerit missus: non aliter reus eam accipiat, nisi omnia damna, quæ contigerunt actori, resarcierit; & dederit fideiussores, quod omnimodo actoris intentionem excepturus sit siue per se, siue per legitimā personā. Hæc ita sint, nisi forte ex iusta causa & in excusabili reus in absentia fuerit.

V.

SI quis casu militauerit, & non soluendo decesserit: casus militiæ eius, quod scholaplacitum a quibusdam vocatur, non temere creditoribus concedatur. Etenim si quis ad hoc ipsum, ut militaret, defuncto mutuauerit: ipse etiā scholaplacito fruatur

tur inope debitore defuncto. Sin autem liberi & vxor a defuncto derelicti sunt: adeant Principē, & accipiāt eundē militię casum; quāuis heredes defuncto nō extiterint. Sin autem neq. liberos, neq. vxorē dereliquerit: tunc etiā ceteris creditoribus casus militię subiciatur. exceptis videlicet Spectabilibus viris Silētiarijs, quorū prærogatiuas proprias in eadem firmitate durare Constitutio iubet.

VI. **DIXIMVS** in superiorioribus mulierē sine dote nuptā, & sine causa repudiatā a marito, quartā partē substantiæ eius cōsequi oportere vsq. ad centum libras auri: hoc ipsum constituimus, idest vt quartā partē mulier capiat defuncto marito siue cōplures liberos habeat, siue nō. Illud autem certū est, quod mulier siue mobiles siue immobiles res habeat suas proprias, omnimodo eas sine deminutione deducere poterit. Hæc autem omnia intelligi debent, si mulier idoneas facultates nō habeat. Nam si
inops

inops nō sit, neq. dotē dedit: grauari
 liberos defuncti quartæ partis exa-
 ctione nō debet. Nam nec maritus,
 qui nullā donationē propter nuptias
 dedit, aliquid ex substantia vxoris suæ
 lucrabitur: nisi forte legatū ei relictū
 est a muliere, vel mulieri a marito.
 hoc enim quod relictū est, omnimo-
 do capiat, siue inops sit, siue non.
 Quod si inopi cōstitutę mulieri mari-
 tus legatum reliquerit minoris quan-
 titatis, quā portio quarta faciat: sup-
 pleatur id, quod ei decrit.

NOV. LIV.

CONSTITVTIO est Impera-
 toris nostri in vndecimo libro Co-
 dicis posita, quę iubet eū, qui ex libe-
 ra matre & adscripticio patre natus
 est, ingenuum esse. Eam igitur Con-
 stitutionem pręsens promulgatio iu-
 bet obtinere in his tantūmodo casu-
 bus, qui post Constitutionem illam
 contigerunt: qui antea emerferunt,
 antiquo iure dirimantur.

SI

II.

SI ecclesia cum ecclesia, vel prochium cum prochio, vel ecclesia cum prochio, vel monasterium cum alio monasterio, & vt simpliciter dixerim, si venerabilis locus cum alio loco venerabili rerum immobilium permutationem facere maluerit; hæcque fieri profit utrique loco: liceat primatibus eius permutare, decreto tamen prius celebrando cum omni subtilitate & iureiurando apud locorum metropolitanos rei disceptatione procedente. Vt ipse deliberet, an ambabus partibus profit permutatio rerum immobilium: & non indigeat res speciali diuina pragmatica forma. Huius autem legis excipiatur licentia magna C P. ciuitatis ecclesia. Nullã enim rem immobilẽ alienare permittitur, quemadmodũ antea non mittebatur.

NOV. LV.

LICEA Tecclesijs & alijs venerabilibus locis perpetuos inter se
con

contractus emphyteuseos facere, de
creto scilicet antea celebrato : dum
tamen ita fiat emphyteusis, ut ad pri-
uatam personam omnino non exten-
datur. Sed huius legis licentia ex-
cipiatur magna CP. ecclesia, quem-
admodum in anteriorib. Constitu-
tionibus.

NOV. LVI.

SI QVIS in CP. ciuitate fuerit
factus clericus : si quidem magnæ
ecclesiæ clericus sit ; emphanistica
præstet, quæ ex consuetudine præ-
stari oportet. Sin autem alterius o-
ratorij clericus fuerit ; nihil ab eo em-
phanisticorū nomine exigatur. Et si
quis ab eo exegerit : ipse quidem, qui
exegit, amittat statū clericatus quē
habet ; is autē, a quo exactū est, gradū
exactoris obtineat. Hæc autem o-
mnia defensores ecclesiæ custodire
debent : qui si neglexerint, decem li-
brarum auri solutione multentur.

NOV. LVII.

- I. **SI** CLERICI ab ecclesijs suis destiterint: alios clericos in locum eorum subrogari oportet. scilicet ut & annonas, & dona ecclesiastica, quæ illis destitutoribus præstabâtur, accipiant: & si postea destitutores redierint, nihil eis præstetur. quia annona eorum & dona alijs clericis pro ipsis subrogatis præstita sunt. Omnib. enim modis subrogatis clericis annonas eorû præstari decet. Nā neq. destitutorib. aliquid ab ecclesia dandū est, neq. ad lucrū œconomorū vel aliorum, qui administrant, cedere. Si enim subrogati clerici prædictas annonas nō acceperint: ipsi qui solent administrare, eas de sua substātia eis dare cogātur. Nā & si quas habeant proprias possessiones, iubet Cōstitutio, ut ex isdē possessionib. certa prædia deputentur, ex quorū redditu subrogatis clericis annona præstentur.

SI

SI quis ecclesiā ædificauerit, aut clericis annonas ex substantia sua derit: non liceat ei, quos voluerit clericos in eadem ecclesia facere. Sed si voluerit ibi quosdam consecrari, offerat eos beatissimo Patriarchæ; & ille si viderit eos dignos consecret; & si non probauerit, arbitrio suo reiciat.

NOV. LVIII.

SI QVIS IN domo sua oratorium habuerit; non audeat in eo sacram facere missam, nisi clericos catholicæ fidei habuerit deputatos ex iussione religiosissimi Episcopi ciuitatis, vel beatissimi Patriarchæ. Si quis autem aduersus ea fecerit: domus ipsius fisci iuribus vindicetur, & sit sub indignatione Principis. Et si Præfectus Prætorio postquam hoc cognouerit non prohibuerit: quinquaginta librarum auri multa plectetur, & apparitio

cuius simili poenæ subiciatur. Nulla autem inuidia est vnumquemque hominem Christianum in proprijs ædibus oratoria habere; & in his orare & psallere sine clericis; sacram autem missam non faciat.

NOV. LVIII.

HÆC Constitutio loquitur de impensis, quæ in superib. mortuorum fiunt. Et ante omnia mille centum ergasteria in CP. ciuitate immunitatē habere iussit, vt funera ducāt. Sed & redditum funeribus destinātū a diuæ memoriæ Anastasio Imperatore confirmauit, & funerib. deputauit. Et dedit singulis cadaueribus siue singulis lectulis mortuorum vnū asceterium, idest octo sanctimoniales psallētes, & tres acolythos. Vt neque sanctimoniales, neq. acolythi omnino aliquid accipiant ab his, qui funera mortuor. desiderant, sed gratis eum deducāt. Sin autem cognati,

ti, vel amici defuncti alterum vnum
asceterium, vel etiam duo adhibere
vellent; necesse est eos aliquid presta-
re, non tamē immodicum, sed huius
legis definitione moderatum. Nam
si quidē intra novos muros cadauer
deponatur: tremissem asceterijs præ-
stari equum est; & acolythis post tres
illos, qui gratis ministerium faciunt,
si alij tres adhibiti fuerint; si quas
tres dari oportet. Sin autem sex a-
colythis sint; sex si quas accipiant; &
deinceps ita fiat. Sin autem lōgius
spatium sit; & decani, qui lectuli mini-
sterium faciunt, plures sint: modicū
aliquid & ipsis præstabitur. At Sy-
corum transitus intra novos muros
videatur esse. Sin autem extra no-
uos muros, vel in alio transmarino
loco cadauer poneretur: tunc sancti
moniales quidem, quæ post vnū asce-
terium adhibitæ sunt, semissem acci-
pian; acolythi autem singulorū asce-
teriorum quattuor si quas. Vnum
autem asceterium, quod ex necessi-

tate: ante cadauer psallet, & acolythi eius nihil omnino accipiant; sed faciant ministerium gratis. Sin autem aliquis velit vnum ex maximis lectis accipere ad honorem defuncti; vel si inauratum lectum adhibuerit: tunc tantum præstet asceterijs & decanis, quantum pepigerit. ita tamen vt duodecim aureorum quãtitatem non excedat.

NOV. LX.

I.

SI QVIS debitorem suum ægro-
tantem & periclitantem mori mo-
lestare voluerit pro debito suo: nō li-
ceat ei hoc facere; cū neq. vxori eius,
neque liberis aliquam inquietudi-
nem inferre permittitur; neque si-
gna ædibus eius imponere: nisi post
mortem eius debitoris lite consisten-
te iudicialis calculus prolatus fuerit,
& legitima ordinatio secuta sit.
Sed neq. mortuo debitore deductio-
nem eius & funus impediat. Si enim
rale

tale aliquid perpetraverit: actionibus suis cadat, siue iustas habeat intentiones, siue non. & non solum debitam sibi quantitatem amittat; sed etiam alterum tantum heredibus eius pro iniuria defuncti præstare cōpellitur. Et non sufficiunt istæ pœnæ, cum & tertia pars bonorum eius publicetur, & ipse infamia notetur. Hæc autem omnia in C P. ciuitate cura & diligentia custodiantur tam Præfecti Urbis, quam Præfecti Prætorio; Magister quoque Officiorum his inuigilare debet, & apparitores eorum. In prouincijs autem Præsides ea obseruabunt, & alij magistratus siue ciuiles sint, siue militares. Quod si ea neglexerint: magistratus quidem imperialis urbis cum suis apparitoribus viginti librarum auri pœna multentur; prouinciarum autem magistratus quinque libras auri pœnæ nomine dare cogantur.

II.

SI quis ex magistratibus C P. ciuitatis causam audierit; non audeat post litis contestationem in totum eā derelinquere: nec consiliarij eius sententiam definitiuam per semetipsos proferre. Sed litis quidem cōtestatio modis omnibus apud ipsos magistratus fiat, & vltima cognitio, postquam alias allegationes litigatores adserere nolint. Sententia quoq. definitiua ab ipsis magistratib. proferatur siue maiores sint, siue minores præsensib. etiam consiliarijs eorum. Sed appellationes eorum ipsi suscipiant; & inter eos, qui ex prouocatione litigant, certamina compescant. Quod si vel magistratus, vel consiliarij eorum contra præsens Constitutionis statutum quippiā sibi præsumpserint: magistratus quidem viginti librarum auri pœna multentur; consiliarij autem si quidem aduocati fuerint; aduocatorum ordine cadant. Sin autē inter aduocatos nō sint, sed forte cingulo decorati: honorē suū amittant.

mittat, & decē librarū auri pœna mul-
tentur: easque omnes pœnas Comes
Rerum Priuatarum exigat. Quod si
neglexerit: sciat se publicas rationes
de sua substantia repleturum. Hæc
autem diximus de magistratibus im-
perialis vr̄bis, qui diuersis occupatio-
nibus fatigati totas litigiorum cogni-
tiones suscipere non possunt; sed so-
lam litis contestationem, & vltimam
cognitionem audire coguntur, & sen-
tentiam definitiuam dicere, & appel-
lationem suscipere, & prouocationū
cognitiones discernere. Alij autem
iudices, qui magistratus C P. ciuita-
tis nō sunt, sed ab Imperatoris iussio-
ne destinati, siue in principali ciuita-
te, siue in prouincijs; cum Consilia-
rijs suis omnes litigiorum partes au-
diant. Alioquin & dignitates suas
amittant, & viginti libras auri pœnæ
nomine soluant. Consiliarij autem
eorum si quid aduersus huius Consti-
tutionis præcepta fecerint: & ciuita-
te, in qua non obseruauerint istam

Con

Constitutionem, expellantur in exilium, & sint infamia inusti.

NOV. LXI.

SI QVIS donationem propter nuptias mulieri conscripserit siue pro se, siue pro alio, siue pater pro filio suo, siue mater, siue cognatus pro cognato, aut quiuis extraneus pro alio donationem propter nuptias conscripserit, in qua etiam res immobiles sint: non liceat marito aliquam rem de rebus immobilibus alienare, vel hypothecæ titulo obligare, nec si consenserit in alienatione vel hypotheca mulier. Sed si quid contra hanc legem factum scriptumue fuerit: hoc pro infecto sit, & pro non scripto habeatur, nisi forte observatio illa custodiatur, quæ de intercessionib. feminar. in quarto libro Codicis posita est Titulo Ad S. C. Velleianum. idest ut post primum cōsensum biennio trāsc. acto

actō aliud instrumentum a muliere conscribatur, in quo se fateatur priorem suum consensum comprobare. alioquin prior consensus nullius momenti est. Immo etiam si secundus consensus priorem voluntatem post biennium cōfirmaverit; nō omnimodo valebit, sed ita demum si ex alijs mariti facultatibus satis eidem mulieri fieri possit in donatione propter nuptias. alioquin nec secundus, nec tertius cōsensus lædere mulierem poterit. Hæc autem dicimus non solum in donatione propter nuptias, sed etiam in dote: si quas res dotales alienare vel obligare maritus voluerit. Emptores autem vel creditores, quibus res alienatæ vel obligatæ sunt, nullam iniuriam patiantur. Nam & si quod ad mulieres pertinet, actionibus careant suis: attamen aliæ mariti facultates, & ipsi mariti necessario eis permanent obligati.

Hæc autem Cōstitutio prærogatiuis dotium nullum præiudiciū facit.

Nam

Nam prærogatiuas datas integras
inesse dotibus Constitutio iubet: ita
tamen si de dotibus actiones mulie-
res moueant. Alijs autē personis pri-
uilegium in actione dotis nec antea
datum est, nec modo datur. Ea autē
Constitutio non in præteritis sed in
futuris casibus valeat.

NOV. LXII.

I.

HAEC CONSTITVTIO
iubet prouocationes in cōsulta-
tionib. non tantum sine cōuentu am-
plissimis magistratibus, sed etiam o-
mnibus senatoribus induci. vt totus
senatus causas appellationū audiat
& conueniat: quamuis silentium tan-
tū sine conuentu senatoribus denun-
tiatum fuerit. Silentio enim conuen-
tum inesse videri. Audiant itaque
prouocationes sanctis euāgelijs pro-
positis: & quod sibi visum fuerit, Im-
peratori referāt. vt ex diuina senten-
tia eius senatus calculus cōfirmetur.

V R

VRBICARIA Præfectura omnibus alijs præsideat dignitatibus: & post Præfectum ceteri Patricij numerentur. Et si quidē inter eos Consularibus insignibus decoratur, secundum Consularem ordinem, & prærogativas Consulatus sui sedcant. ut tamen anteponantur ordinarij Consulares honorarijs Consularibus. Post Patricios autem tam Consularium, quam Præfectorum, & Magistrorum Militum, & Illustrium virorum ordo ponatur. Omnes autem isti liberā habeant facultatem in senatu sententiam dicere. Qui autem propter cingulum magistratus a senatoribus honoratur: etiam post depositionē cinguli sui inter senatores connumeretur. Liceat autem Illustribus viris Patriciatus codicillos accipere; quāvis neq. Consulares, neq. Præfectorii facti sunt. quod non solum in futuro tempore, sed etiam in præterito Constitutio relaxavit. Illud autē certum est, quod tertiā partem spurtula

ularum in ingressu dignitatis dare compelluntur. omnibus alijs ex consuetudine sportulis dandis in quavis promotione sua firmitate duraribus. Qui autem præsentem Constitutionē nō obseruauerint; pœna quinquaginta librarum auri plectantur. quæ pœna non solum ipsis violatoribus Cōstitutionis imminabit, sed etiā alijs, qui violare eam concesserint.

NOV. LXIII.

HAEC CONSTITVTIO localis est. nam de his loquitur ædificijs, quæ in C. P. ciuitate per caliditatem imponuntur. Zenoniana enim Constitutio iubet conspectum maris non posse aliquem ab alio excludi; nisi centū pedes in medio utrorumq. ædificiorū fuerint. Sed quidam in prædicta Regia vrbe talē machinationem inuenerunt. Cum enim volebant intra centum pedes domum ædificare: posuerunt pa-
ric-

rietem extra centum pedes altissimam; & conspectu maris subtracto intra centum pedes domū edificauerunt; quasi nullā conspectionem iam maris habentē euicino. posteaq. parietem illā, quam per fraudem crexerunt, deposuerunt: & ipsius maris cōspectū habere cœperunt. Hæc itaq. Constitutio cōtra tales astutias promulgata est. & præcepit, ut nemini liceat ædificium vel ultra centum pedes imponere, nisi reuera domū edificare maluerit. Alioquin si solū parietem crexerit; nō ut custodiat præcepta legū; sed ut fraudē legibus faciat: primum quidem ex huiusmodi improba machinatione nullum inueniat cōmodum. quia deprædata videtur domus, quæ cōspectum maris perdidit, ut in vendendo * Nam ædificiū fictum deponi iubetur. Deinde ipse, qui ausus est contra leges alienā voluptatem rapere: Vi bonorū raptorum aetione in quadruplum tenetur; decem quoque librarum auri poena mul-

multabitur nō solum ipse, qui tale facinus perpetrare conatus est; sed etiam qui præsentem legem violare concesserit. Decem autem librarū auri pœnā inferri iubet in arca theatri gloriofissimi Præfecti huius Regiæ vrbis.

NOV. LXIV.

ET HAEC Constitutio localis est. Loquitur enim de hortulanis, qui in hac Regia vrbe, vel in suburbanis eius hortos aliquibus cōducunt, vel emphyteusim in eisdem hortis contrahunt. Si enim conductionis vel emphyteuscōs nomine hortos acceperint; si quidem holerā habent, estimationem holerum fieri, & eo tempore, quo horti dominis restituantur, similiter holerum quot laborauerunt, tantum æstimatio fiat. Non autem propter emponemata & stercolinum aliqua ratio moueatur. Sin autem sine holeribus hortus sit,

simili

similiter sine holeribus restituatur:
 & nulla item estimatione fiat de ster-
 colinio. Aestimationem autem defi-
 niri Constitutio iubet non solum ab
 ipsis hortulanis, sed etiā ab his, quos
 Summarios consuetudo appellat.

Quod si quis forsitan locum spino-
 sum hortulano locauerit, vel emphy-
 teuseos nomine dederit; & ille eun-
 dem locum excoluerit: tam culturæ
 mercedem capiat, quam holeris esti-
 mationem quinq. librarum auri pœ-
 na multando eo, qui præsentem Con-
 stitutionem violare conetur.

NOV. LXV.

HAEC CONSTITVTIO
 localis est. nam promulgata est
 de ecclesia Mysiæ. & iubet, vt si quis
 rem immobilem eidem ecclesiæ de-
 derit, vel reliquerit certum redditum
 habentem: & adiecerit, vt in continē-
 tiam pauperū redditus administretur:
 huiusmodi legatū, vel hereditas, vel

N dona

donatio nullo modo alienetur.
 Quod si incertus redditus eorum sit:
 domus autē relictæ vel vineæ procul
 a ciuitate fuerint, in qua ecclesia po-
 sita est, cui legatum vel donatio facta
 fuerit: tunc liceat tales possessiones
 vendere. Sin autem domus vel agri
 aut intra ciuitatem vel circa muros
 eius fuerint: testator autē voluit eam
 venundari, & ex prætio eorum redē-
 ptiones vel alimonias fieri: tunc secū-
 dum tenorem verborū testatoris &
 in his vēditio celebratur. Talis enim
 rei actus firmus est.

NOV. LXVI.

HAEC CONSTITVTIO
 iubet leges de ordinādis testamē-
 tis a nostro Imperatore scriptas, post
 duos mēses ab intimatione earū nu-
 merādos tenere. cōmemorauit autē
 etiā de reformatione Falcidiæ, idest
 de ea Cōstitutione, quę pro quadrāte
 trientē vel semissem paternę substan-
 tia

tiæ siue maternę filijs dat. Duos autem menses ita dinumerat, vt in C P. quidem ciuitate ex eo tempore cedant, ex quo proposita est Constitutio; in prouincijs autem postquam intimata est. Vt post intimationem eius duor. mensium spatium expectetur: posteaque secundum ea, quę in eadem Constitutione continentur testamenta ordinari oportet.

Quod si intra duos menses secundum veteres leges contra Cōstitutiones Imperatoris nostri aliqui testati fuerint; testamenta eorum robur plenissimum habeant.

NOV. LXVII.

NVLLVS AVDEAT ædificare ecclesiã vel oratorium ante quam ciuitatis Episcopus veniat, & vota faciens sanctissimam crucē infixerit publice in eodem loco procedens, & rem manifestam omnibus faciens. Vnusquisque autem ante

N 2 ædifi-

ædificationem loquatur Episcopo; & præfinit modum, qui ad luminaria, & sacrum ministerium, & custodiam oratorij, & alimonias eorum, qui ibi observant, sufficiat. Et si hæc sufficientia visa fuerint; faciat prius donationem eorum, posteaq. domum ædificet. Sin autem ea, quæ ab ipso præfinita sunt, non sufficient ad constituendum oratorium; æquum est vetera oratoria, quæ forte ruinam minantur reparare arbitrio religiosissimi civitatis Episcopi.

II. SI Episcopus multum tempus ab ecclesia sua defuerit, & in alijs locis degat: œconomus ecclesiæ eius impensas ei non administret. Nam tales inanes sumptus melius est in ecclesiã suam & in alias res ad pietatem pertinentes præstare. Teneant autem in talibus Episcopis etiã ea, quæ in priorib. sanctionib. cauta sunt.

III. SI alienatio immobilis ecclesiasticæ rei celebranda sit: decretum quidem omnib. modis procedat secundum

dum supra relatam Constitutionem. Adesse autem decreto debet non solum Episcopus, & clerus ecclesie eius, cuius prædium alienare desiderant; sed etiam metropolitanus Episcopus cum prædicta iam observatione, & duo Episcopi ex consilio eius adsint.

NOV. LXVIII.

HAE C Constitutio loquitur de liberorum morte, ut pacta dotalia, quæ ex casu mortis liberorum aliquid matri cõferunt, teneant & derimantur secundum Diui Leonis Cõstitutionem: scilicet si ante Nouellam Cõstitutionem Imperatoris nostri cõtigerunt. Veluti mater vidua liberos habens ad secundas nuptias peruenit: & ante nuptias donatio ad filios pertinuit: postea filij decesserunt, & ad suos heredes eandem ante nuptias donationem trãsmiserunt secundum Cõstitutionem Diui Leonis: sed post Constitutionem nostri Imperatoris, quæ moruis liberis emolumentum matri præstat, nõ

retrahuntur res ab heredibus filiorum. quia semel ante Constitutionē eisdem heredib. competierunt. Si quid autem post Constitutionem nostri Imperatoris tale cōtigerit, in hoc Leonianæ legi locus non erit.

EXPLICIT PRIMA
pars Nouellarum DN. Iustiani Imperatoris.

INCIPIT NOVELLARUM
pars secunda.

NOV. LXIX.

I.

HÆC CONSTITVTIO iubet, vt omnes Romani tã in ciuilibus, quam in criminalibus causis iurisdictioni Præsidiū prouinciarum subiciantur: & nemo in aliqua causa obnoxius priuilegiū Præsidi prouincię opponat, quasi nō ei subiectus sit; nisi specialiter pragmatica sanctio prolata duci eū iusserit.

rit.

rit. Ideoq. siue de domino alicuius rei, siue de agrorū finibus, siue de hypothecis, siue de nuda possessione, siue de alia quauis pecuniaria vel criminali causa litigium inter partes emerferit: nō liceat reo priuilegium suū opponere præsiduali iudicio siue ex imperialibus litteris, siue ex maioris iudicis iussione. Sed omnib. modis in eo loco pulsetur, vbi aliquid egerit, vel admiserit siue de maxima, siue de minima re quærat, veluti de gallina. quāuis enim minima videatur huiusmodi res esse; attamen iustitię ratio non ex quātitate, sed ex suis regulis debet estimari. Nā & quod alijs vilissimū esse videtur, hoc alijs pretiosissimū est. Et omnino siue bouē, siue aliā qualēcumq. rē alicui subripuerit; in eadē prouincia pulsetur, vbi tale peccatū admiserit. Nam & probationum copia in externis locis non similis agentibus est. Et hæc quidem dicimus, si vtraq. pars in præsentia sit: vt in eodem loco modis

omnibus lis dirimatur, in quo aliquid admissum est.

II.

Q V O D si actor quidem præsto sit, reus autē absit; sed actores ipsius vel procuratores, vel conductores, aliquid egerint, aut dereliquerint: ille quidem qui fecit, omnimodo accusetur; ipsum autem litigium maneat in suspenso, donec rerum domino causa fuerit declarata. Tempus autem dilationis ex locorum spatio dari debet. nam si quidem vna vel duab. provincijs interpositis domini rerum in proximis locis degant: quattuor menses ad dilationem sufficiunt. Sin autem in lōginquo absint, veluti in Palestina, vel in Aegypto: octo menses ad dilationem dari oportet. Sin autem vel in Italia, vel in Africa morētur: nouē menses statui debent. Eadē dicimus & si in Arctojs locis principalis persona degat.

III.

E T si quidem rerum dominus illi cōmiserit causam, qui apud eum retulerit: necesse est, vt ipse pulsetur absentis

sentis domini nomine. Sin autem aliū litigare maluerit: & hoc liceat ei facere, dum tamen procurator ipsius & defendat causam, & modis omnibus impleat, quod iudex iudicauerit: nisi prouocatio sit subsequuta, (aut generaliter definita, aut amicabiliter sopita.) Quod si domino quidem rerum manifestetur causa: ipse autē neq. venire, neq. alium mandare curauerit: tunc prædicto tempore transacto is, qui accusatus est, litiget: et si reus apparuerit, condemnetur. scilicet domino rerum eandem condemnationem subituro, si ipse quoq. obnoxius sit. Et si quidem soluēdo fuerit is, qui accusatus & condemnatus est: ipse iudicato satisfaciat: enim uero si soluendo non sit; ex reb. domini absentis, qui nec venire, nec mandare alicui voluit; solui auctori æquū est. Quod si reus præsens post accusationem euaserit: & neq. dominus rerum venerit; neq. procuratorem transmiserit: tunc ex vna parte iudex audiat cau_

causam, vt solet in heremodicijs fieri, scilicet ipso reo per præconē vocato: vt si in eadem absentia perseuerauerit, condemnetur. Quod si actor in absentia sit domino rerū vel præse, vel procuratore misso: tunc omnia detrimenta, quæ frustra reus passus est, actor ei resarciat.

III.

N V L L V M priuilegiū eximere reū prouinciali iudicio volumus. nisi is specialiter nostrā pragmaticā sanctionē produxerit, quæ propter publicas causas in hanc Regiā ciuitatē eū reuocauerit: vel si ex lege hoc fiat, veluti si prouocationē præsidii prouinciae porrexerit; & propter hoc in ista imperiali ciuitate litem audire oportet. quāuis de minorib. causis ad maiores iudices prouinciarum prouocationes exerceri Constitutio iubet; nisi forte in hac ciuitate causa principalis quāuis minima ventiletur: tunc enim in ista ciuitate nō in prouincijs prouocatio exercetur.

V.

N V L L A autem persona priuilegio

gio aliquo utatur ad fugiēdos pręsen-
tis legis laqueos; quāvis ecclesia sit,
vel xenodochiū, vel oratoriū, vel qui-
uis alius locus, qui pietatis causa coli-
tur. idē iuris est, siue fiscus, siue patri-
moniū fisci, siue alius quivis diuinus
titulus pulsetur; & multo magis si po-
tētis hominis persona in iudiciū fue-
rit euocata. quamvis privilegiū ex sa-
cro oraculo prætēdat; nisi quod dixi-
mus, pragmatica sanctio in hac ciui-
tate cū reipublicę causa reuocauerit

H A E C Constitutio nō solū in fu-
turis casibus, sed etiā in pręteritis lo-
cū habeat. **S I** quis autē pręses pro-
uincię cōstitutus huiusmodi legē cu-
stodire neglexerit: nō solū magistra-
tu suo eiciatur, sed etiam decē libra-
rum auri subeat pœnam.

VI.

NOV. LXX.

PPRÆFECTORIA dignitas dicitur
nō solū Præfectorū Prætorio vel
Vrbis, sed etiā Magistrorū Militū. Ea
autē duplex est: aut enim honoraria
est,

est, aut quæ in ipso gestu præfulget.
 Honorariam dicimus eam cum codi-
 cillos aliquis accipiat ab Imperato-
 re, quibus dignitas ei præstatur, quasi
 & is Præfectus fuisset, siue Magister
 Militum. In ipso autem gestu posi-
 tus esse videtur, qui reuera Præfec-
 tus, vel Magister militum factus est.

Igitur si curialis homo Præfecto-
 ria dignitate potitus fuerit: si quidē
 honoraria, maneat in eadem condi-
 cione constitutus: sin autem reuera
 Præfecturam nactus est, vel Magi-
 sterium Militiæ: tunc curiæ nexibus
 liberetur. Præfectos autem Præto-
 riorum quattuor ponimus, idest &
 Orientalis sedis, qui in hac ciuitate
 est; & Illyricianæ regionis; & Africa-
 næ diœcescos; & qui Italiæ præposi-
 tus est.

NOV. LXXI.

ILLVSTRI BV S quidem perso-
 nis, & his qui supra eos sunt, omni-

mo-

modo necessitas imponatur lites pecuniarias per procuratores inferre, vel excipere. Eodem iuris tenore optinente & si iniuriarum iudicium criminaliter fuerit motum secundum privilegia huiusmodi iuris a Zenoniana præstita Constitutione. Clarissimis autem personis, idest Comitibus. & Tribunis libera licentia sit, quod voluerint facere. idest aut per semetipsos iudicia peragere, aut per procuratores, quos elegerint, suis allegationibus uti.

NOV. LXXII.

NVLLI tutori, nulli curator liceat nomina contra pupillum vel eum, qui curatione eius gubernatur, iure cessionis in se transferre ab alio, siue pretium pro actione dedit, siue non.

NEMO qui dicit se obnoxium pupillum habere, vel eum, qui curatione eget, tutor aut curator ipse creetur

creetur. Sed & is qui manifeste obnoxius impuberi, vel ei, qui cura indigeat fuerit; tutor vel curator nō fiat.

III. Q V O D si quis tutor vel curator, constitutus neque obnoxium habeat, eum, cuius negotia gerit, neq. obnoxius ei sit: postea autem hereditas ad eū deuoluta fuerit, quæ debitorē vel creditorem memoratæ personę eum faciat: tunc alius tutor vel curator ei adiūgatur, qui custodiat eum, & hoc ipsum sacramentum iuret, quod non malitię tutoris vel curatoris fauebit, ne pœnæ subiciatur.

IIII. N E autē vnusquisq. dicēs se creditorem impuberis esse vel forte adulescētis ab onere tutelæ vel curationis facile excusetur: sanctimus nō aliter eū recipiendū esse, nisi manifeste probauerit creditorē se esse impuberis vel forte adulescentis; vel res eorū sibi obnoxias esse, vel parentes. Quod si res in incerto sit, tunc sacramentū præbeat, quod ideo tutelā vel curam recusat, quia reuera suum debitorē esse

esse pupillum vel forte adulescētem existimat. tūc enim & si voluerit, nō admittatur ad tutelam vel curationē cuiuscumq. personæ, quamvis tutor legitimus sit.

Q V O D si quis aduersus ea tutor vel curator creari passus fuerit: si quidem obnoxium impuberē habeat, vel forte adulescētē; actiones quas habet amittat. Sin autē ipse obnoxius fuerit: nō liceat ei dicere, quod tēpore, quo tutelā, vel curationē gerebat, solutionibus vel alijs cōmenticijs liberationibus actione solutus est.

V.

VI.

N V L L I tutori vel curatori liceat, sicut superius diximus nomina contra pupillum vel forte adulescentem redimere; nec cessiones aduersus eum impetrare, quamvis iam desijt tutor vel curator esse: sed omnimodo hoc quod factū est pro infecto habeatur. ita vt pupillus quidem, vel forte adulescēs omnimodo securitatē habeat, & nulla teneatur actione. Tutori autem vel curator nō liceat
contra

contra eum redire, qui nominibus ei
cesserit. eodem iure obtinente & si
postquam tutor vel curator desijt es-
se, cessiones nominum impetrauerit.

VII.

H A E C autem omnia de omni-
bus curatoribus posita sunt non solū
adulescētium, sed etiam prodigorū,
vel furiosi, vel mentecapti, vel si quid
aliud aut lege expressum est, aut na-
tura inueniatur.

VIII.

N E M O tutor vel curator com-
pellatur pecuniā impuberis, vel for-
te adulescentis mutuam dare. sed li-
ceat ei sterilem eam in tuto depone-
re. Nam melius est sortem impube-
ris, vel adulescentis conseruare, quā
vsurarum cupiditate etiam sortem
amittere. Sin autem sponte sua tu-
tor vel curator mutuauerit forte sub
pignoribus, vel sub alia indubitata
cautela: tunc habeat quidem per sin-
gulos annos duorum mensium rela-
xamentum. sciat autem, quod pericu-
lum sortis ad ipsum pertinebit.

IX.

S I pupillus reditus habeat sibi suf-
ficien

ficientes: eos tutor impendat, Sin autem ampliores redditus sint, quā sumptus: tunc id quod superfuerit, depnatur. Quod si substantia impuberis mobilis sit: tunc id tantum tutor mutuare debet, quod sufficiat ad administrationem pupillariorum rerum; quod autem superfluum sit, hoc depnatur. Eademq. dicimus & de curatoribus omnium personarum. Licebit autē tutori vel curatori & subtiliter inquirere si quem redditum comparare pupillo vel forte adulescenti possit ex superflua pecunia. ut & tributa leuia sint, & venditor locuples, & redditus fertilis. Sciat autē, quod si aduersus ea comparauerit, negligentię periculum ad eum pertinebit.

Q V O D si pecuniam tantam habeat pupillus, ut ex ea administrationes rerum ipsius solummodo explicentur: tunc mutuare tutor, vel curator eam debet cum cogitatione cælestis iudicij. N A M & ab initio ante quam administrationi se immi-

O

sceat

X.

sceat tutor vel curator cuiusvis personæ; sacramentum præstare compellitur per diuinas scripturas, quod omnia gesturus est, quæ pupillo comoda esse putauerit. Eadem dicimus & de his, qui curatione egerent.

NOV. LXXIII.

SI QVIS depositum alicui caute dare voluerit; necessarij sunt ei tres testes: nam litteræ depositarij solæ non sufficiunt depositei ad plenissimam depositi dati probationem. Testimonia autem sic exhiberi oportet, vt dicant testes, quod sub præsentia sua vel susceptum est depositum, vel quod depositarius suscepisse se cōscripsit. Idem est & si sine scriptis tamen si tres adhibiti fuerint testes idonei veritate.

II. **SI** quis sine tabellione componere instrumētum maluerit siue de mutuo, siue de deposito, siue de alia quacumq. causa: tres testes adhibeat. alioquin

liquin litteræ ipsius solæ & compa-
rationes earum credendæ non sunt.

Nulla autem differentia est, vtrum
subscripserint testes, an præsentibus
eis instrumentum compositum
esset.

SI instrumentum prolatum fue-
rit; & litteræ quidem Titij esse non
videantur; testes autem dicant Ti-
tium eas scripsisse iurati scilicet; te-
stimonium eorum reprobari facile
non debet. Sed tamen ad sapien-
tiam iudicis pertinet, vt ea, quæ veri-
similia magis putauerit, eis maiorem
præbeat fidem.

SI QVIS in instrumentis com-
ponendis adhibere prædictam obser-
uationem neglexerit: & vel deposue-
rit alicui, vel mutuauerit sine testiū
præsentia: solis litteris debitoris cre-
dens: incaute quidem facturus est.
Sed tamen si per sacramentum, vel
per confessionem debitoris veritas
manifestetur, id quod dedit exigere
non prohibeatur.

- V. INSTRUMENTA quoque quæ apud tabelliones componuntur, subscriptione testium sicut dictum est, muniri præcipimus ante completionem scilicet a tabellione insertâ.
- VI. IUDICES non tantum ex comparatione litterarum falsitatem deprehendant: sed etiam ex comparatione notarum.
- VII. COMPARATIO litterarum sicut supra diximus, sine testium confirmatione non sufficiat ad veritatis probationem. Sin autem omnes testes mortui sunt cum tabellione; vel forte in absentia tabellio est: tunc ille quidem, qui instrumentum producit, sacramentum præstet, quod nullius malitiæ conscius est in eo instrumento commissæ. Comparatio autem litterarum propter necessitatē causæ sine impedimento secundum pristinum morem procedat. Quod si tabellio & viuit, & præsens sit: iuratus testimonium suum de fide instrumenti præbeat. Sed si per aliquem
- mi-

ministrum suum instrumentum com-
posuit; & ille viuit, & præsens est; &
nullo morbo, vel alia iusta causa im-
pediatur in iudicium venire: præbeat
ipse quoq. testimonium. Item si per
Titium pecunia numerata est; &
& ipse veniat. Quod si neque nu-
meratorem habeat instrumentum &
omnes testes mortui sunt, vel absen-
tia, vel alia causa impediuntur in iudi-
cium venire: solus autem tabellio &
viuit, & venit: testimoniū ipsius pro-
babile sit ad fidem instrumenti perti-
nens; ut nec comparatio litterarum
necessaria esse videatur. Quod si ta-
bellio mortuus est: fiat quidem com-
paratio litterarū eius, & veniat tam
minister ipsius, per quem instrumen-
tum conscriptum est, quam numera-
tor pecuniæ, scilicet si non absint.
Enimvero si vel mortui sunt, vel in
absentia fuerint: alij testes producan-
tur. et si hoc facile non sit: ad compa-
rationem litterarū iudex perueniat.
Ut non solum completiones littera-

rum a tabellionibus factę comparen-
tur; sed etiam alię litterę tam princi-
palis personę, quā testium in cōpara-
tionem deducātur. Vt ex multis cō-
parationibus litterarū fides veritatis
inlucescere possit. Sin autē nullum
aliud ad veritatē probandā super sit;
quā cōparatio litterarum: tunc illud
teneat, quod vsq. ad hoc tempus obti-
nuit. Vt qui instrumentū producit,
legitimū sacramentum subeat, quod
nulla malitia vsus est. Sed et is, qui fi-
dem instrumēti exigit, de dolo & ca-
lumnia iusiurandū subeat. Istis autē
necessitatibus homines liberātur, si
sub actorū testificatione instrumen-
ta intimētur; & ibi testes & alię per-
sonę suis depositionibus cōtractum
corroborēt. OMNIA autē, quę
de cōparationibus cōstituimus ab il-
lis instrumētis faciēdis, quę sine tabel-
lione cōposita sunt: mancant in eadē
firmitate durātia. Illa quoq. iura, quę
de imperitis litterarū in iudicijs pro-
bata sunt, incōcussa permancant.

SI

Si instrumentum litterarum imperitus componere maluerit: necessarius est tabularius, si in illo loco tabularij sunt. Sed & testes nō minus quinq. sciētes eum imperitū litterarū, & ab eo cogniti. Et postquā imperitus vel sanctam crucem fecerit, vel paucas litteras: vnus ex eisdem quinque testibus pro eo subscribat. Omnes autem quinq. testes subscribere debent, quod & præsentib. eis, & cognoscētibus imperitum, omnia processerunt.

H AEC autem omnia de his contractibus dicimus, qui scriptura interueniēte fiunt. alioquin si sine scriptura aliquid contraxerint: liceat eis vel testibus, vel iurisiurādi religione veritatem manifestare. scilicet actore quidem testes producente, reo autem vel iurante, vel iusiurandum referente secundum hoc quod iudex æstimauerit.

Huius Cōstitutionis obseruatio in his cōtractibus locū habet, qui sunt

IX.

X.

ultra quantitatem libræ auri. Nam
vsq. ad libram auri pristinum morem
conseruari iubemus. H V I V S

Constitutionis subtilitas in ciuitati-
bus locum habeat. Si enim instrumē-
tum in vico compositum sit: consue-
tudo pro iure habeatur. Rusticorū
enim simplicitatem & in testamētis
faciendis non reprobamus; quamuis
alias in ordinatione testamētior. sum-
ma subtilitas exigatur. H A E C

Constitutio in futuris instrumentis
& contractibus valet. Nam præte-
riti casus priorib. legib. dirimantur.

NOV. LXXIIII.

- I. **S**I QVIS cum muliere libera con-
suetudinem habeat nō affectione
maritali, & ex ea filios naturales fe-
cerit; eosq. velit filios legitimos & in
potestate sua habere: liceat ei cū ma-
tre eorum dotalia instrumenta com-
ponere. Nam & filij, qui antea natu-
rales erant, post compositionem in-
stru-

strumentorum dotalium sui & in potestate patris efficiuntur, siue postea nati filij viuunt, siue mortui sunt, siue omnino nullus alius procreatus est, sicut in Institutis & in Codice dicimus. Quod si ante quam dotalia instrumenta fiant, mater cōcubina decesserit; velit autem pater naturalis filios ex ea susceptos legitimos habere: adeat Imperatorē cum precibus, & poscat, vt sibi liceat legitimum nomen eis imponere, & natalibus suis eos restituere; quemadmodum libertini natalibus restituuntur. Principe enim annuente supplicationibus patris necesse est, vt liberi legitimi fiant: quamuis dotale instrumentum nullum cum matre eorum iam mortua compositum sit. Idem dicimus, & si filios naturales pater diligat, matrē autem odio habeat, quia in corpore suo peccauit. Nam si ea causa sit, & nolit cum ea nuptias contrahere: licebit ei prædicto modo filios naturales legitimos sibi facere. Item si libera

ri na

ri naturales matrē suā celauerint, ne
dotalib. instrumētis cū ipsa factis in
potestate patris efficiātur, & vsusfru-
ctus rerū ad eos pertinentiū patri ad-
quiratur; si talis dolus factus fuerit: li-
ceat patri prēdicto modo preces Im-
peratorī porrigere, & filiōs legitimos
facere, & eos in potestate sua redige-
re. Eadē dicimus & si iusta causa dota-
lia instrumēta impediāt. pone enim
interim naturalē patrē diaconū, vel
presbyterū factū esse, vt ducere vxō-
rē non possit. Quod si pater non po-
tuit in antefatis casibus Imperatori
supplicare; liceat ei in testamēto suo
legitimos successores sibi scribere fi-
lios naturales. vt tamē illi post mortē
parētis supplicēt Imperatori, & testa-
mentū patris ostēdant, & Principe an-
nuēte in tantū capiant paternā here-
ditatē, in quantū scripti sunt. aliter
enim legitimo nomine nō fruuntur.
Hæc autem omnia, quæ modo dicta
sunt, tūc habeāt locū, cum nulla alia
legitima proles vel antea vel postea
pa-

patri supersit. Legitimis enim filijs natis non aliter naturales legitimi fiunt, nisi dotalia instrumenta cum matre pater eorum confecerit.

FILIOS naturales antea quidē licebat patribus legitimos sibi per adoptionē efficere. Sed Divi Iustini Cōstitutio hoc prohibuit; quā noster Imperator in suo statu manere iubet.

II.

NEMO dignitate decoratus senatoria sine dotalibus instrumētis & ante nuptias donatione nuptias contrahat. alioquin filij, qui ex tali copulatione procreati fuerint, nō erūt legitimi, sed magis naturales. Alij autē, qui militijs honestiorib. decorantur, vel negotiationibus, vel quibusdam artibus laudabilibus præditi sunt, & sine dotalibus instrumētis, & ante nuptias donatione copulentur, sed non citra scripturæ cautelam. Debēt enim hoc ipsum defensori ecclesiæ vel oratorij dicere; & ille adhibeat tres vel quattuor clericos ad testimoniū. et conscribatur chartula, qua

III.

qua declaretur dies, & quo Imperatore, & Consule, & mense conuenerint ille & illa in illo oratorio & loco quo copulati sunt. et subscribant defensor & clerici. Et si quidem velint chartā accipere vel ambo, vel vnus ex his; præstetur eis: si noluerint, deponatur in sancto oratorio. vt postea si opus fuerit, producat ad probationem nuptiarum; vt etiā proles ex hac copulatione procreata legitimo nomine perfruatur. Sin autem vilissimi homines matrimonium contrahere velint; liceat eis & sine scriptura hoc facere. Idem dicimus & de rusticis hominibus, & de militibus, qui in armis occupati sunt.

III. SI quis diuinis tactis scripturis iurauerit mulieri legitimā se eam vxorem habiturum; vel si in oratorio tale sacramentum dederit: sit illa legitima vxor (si tamen ei coniuncta fuerit) quamuis nulla dos, nulla alia scriptura interposita sit. Et si liberos nō habuerit: mortuo: marito quartam

sup

par

partem substantiæ eius accipiat secū-
 dum Constitutionem nostri Impera-
 toris, & si eam de domo eiecerit; quā-
 uis sine repudio hoc fecerit. Quod
 si liberos procreauerit: legitimi esse
 videantur. et si alijs nuptijs cōtractis
 legitimos filios pater habuerit: o-
 mnes simul legitimū nomē habebūt.

ERGO si quidem ex huiusmodi V.
 matrimonijs filij nascuntur; legitimi
 erunt. Sin autē aliter filios aliquis
 habuerit; naturales erunt. et tam ex
 testamento, quam ab intestato patri
 naturali succedunt, secundum obser-
 uationē scilicet Constitutionū Prin-
 cipis nostri. scilicet si non ex damna-
 ta copulatione nati sunt. Tales
 enim liberi neque legitimi, neq. na-
 turales appellantur, neq. omnino pa-
 tri succedunt.

NOV. LXXV.

APPELLATIONES quæ in I.
 Sicilia porriguntur aduersus sen-
 ten

sentias Prætoris, vel Ducis, vel cuiusvis alterius iudicis in Sicilia constituti apud Quæstorē in hac Regia vrbe exerceri præcipimus; vt ipse discutiat causas prouocationis & sententiam dicat, & nostro Imperatori referat, & nostra auctoritate sententiæ eius roborentur. Sed & si aliud ciuile emergat veluti Defensoris confirmatio, vel decretum Patrum ciuitatis Siciliæ; similiter ad Quæstorem referatur, & calculo ipsius confirmetur, nostra scilicet auctoritate suggerente Quæstoris sequenda.

NOV.

LXXVI.

SCIMVS in superioribus Constitutionem esse relatam, qua cauetur, vt qui quæuæ in monasterium intrant, videantur substantiam suam monasterio consecrasse. Nam ante introitum liberam habent facultatem, quomodo voluerint bona sua disponere: postquam autem intrauerint

rint, talem licentiam non habent,
quamuis liberos habeant. Sed ea
Constitutio, quæ de hoc iure loqui-
tur, ex suis tēporibus valeat. Nam
si ante quam ipsa introducatur, fa-
ctus est aliquis monachus, vel facta
est mulier monacha: nihil ad eū vel
ad eam pertinet. Habeant ergo li-
beram facultatē, qualiter voluerint
sua negotia disponēdi & post memo-
ratam Constitutionem.

NOV. LXXVII.

SI QV I S per capillum dei, vel
per caput iurauerit; vel alio modo
blasphemia contra deum vsus fuerit:
officio Præfetti Urbis ultimo suppli-
cio subiciatur. Si quis autē talē ho-
minem sciens nō manifestauerit: nō
est dubiū quod diuina condemnatio-
ne similiter coërcebitur. ipse quoque
Præfectus Urbis si neglexerit, post
dei iudicium etiam nostram indigna-
tionem timeat.

NOV

- I. **SI QVIS** famulum suum vel ancillam manumiserit, & ciues Romanos fecerit; aliter enim nec valet manumissio: tacito iure videatur ius aureorum anulorum adeptus fuisse, & natalibus restitutus esse, & non indigeat, vt hoc impetret a Principe. Hæc autem Constitutio in futuris casibus teneat.
- II. **LIBERTVS** patrono suo competens obsequium & reuerentiã præbeat. quamuis enim libertinos similes ingenuorum hac Constitutione facimus: attamē patronis iura patronatus intacta reseruamus, in his scilicet casibus in quibus reseruari possunt secundum nostrarū legū distinctionem. nisi forte renuntiauerit patronatus prærogatiuæ manumissor siue per testamentum, siue iure fidei commissi, siue eo tempore, quo libertatem imponebat. Ingratū autem liber-

libertum contra patronum suum existere prohibemus. quod & in pecuniarijs donationibus introduximus; & si eo qui liberalitatem accepit ingrato contra donatorem existēte infirmatur donatio: quanto magis si libertus contra patronum ingratus fuerit; rescindi debet libertas. Causæ autē ingratitudinis legibus cognitæ sunt: veluti si libertus manus suas contra patronum suum moueat: vel si contumelias atroces ei fecerit: vel si magnum & intolerabile damnum ei dederit. Idem est & si ad dedecus eius pertinentes iniurias effuderit. Si enim horum aliquid patronus vel liberi eius probauerint: ad pristinum statum cōuictus libertus reuertatur. Quod si competentem reuerentiam patronis & honorem retribuant: lex quoq. eis libertatem ingenuitatis nomine decoratam cōseruabit. Hæc autem totiens patronus habet, quotiens iura sui patronatus non relaxauit.

III.

SI quis libertam suam ducere vxorem voluerit: dotalia instrumenta cū ea componat, et habebit eam legitimam vxorem; quamuis ipse maritus summa dignitate præfulgeat, & liberi, qui ex tali coniugio procreati fuerint, legitimi successores patri suo existant. SI QVIS ex ancilla sua liberos habuerit; eamque manumittere velit, & dotalib. instrumentis factis vxorem legitimam habere: ipsa compositione instrumentorū dotalium liberi eius manumitti videantur tacito iure. Si enim miles legatum seruo suo relinquēdo, videtur & libertate eū tacite donasse: quanto magis hoc obtinere debet in filijs, vbi pater matrē eorū manumisit, & legitimā vxorem dotaliū instrumentorū compositione habuit.

IV.

HÆC Constitutio non videtur extra iuris diuisionē introducta esse. Si enim Pius Antoninus Imperator ius Romanæ ciuitatis antea per singulos impetrandum, postea cōmune fecit

fecit omnib. subiectis; & Diuꝛ memo-
ria Theodosius ius liberorum antea
per singulos impetrandum, ipse com-
mune Romanis omnibus fecit: quid
nouum si nos quoq. ius aureorum a-
nulorum, & nataliũ restitutionis ge-
nerale fecimus omnibus libertinis
saluo patronatus honore. H A E C
autẽ omnia in futuris casib. teneant;
nam in præterito tempore locum nõ
habent.

NOV. LXXIX.

SI Q V I S cum monachis vel san- 1.
ctimonialibus habeat litigium: nõ
audeat monachum vel sanctimonia-
lem in asceterio siue in monasterio
vel alibi constitutam ad ciuilem iu-
dicem accusare vel trahere. Sed
magis adeat ciuitatis Episcopum: il-
le enim æstimabit, vtrum representa-
ri principalis persona debeat, an per
Hegumenũ, vel Apocrisiariũ defen-
di, scilicet cũ omni honestate; ita vt

Episcopus legibus & canonibus consentaneam sententiam proferat.

- II. H A N C Constitutionem omnes Præfecti Prætoriorum custodiant, & Præfecti vtriusque Romæ, & Prætor Populi, & prouinciarum Præsides, & omnes Episcopi. et curent citius monachorū & sanctimonialium lites dirimere. SI quis autem hanc Constitutionem violauerit: in magistratu quidē positus decē librar. auri pœna multabitur, executor autē litiū cōstitutus in decanicis ecclesiarū recludatur cōpetentes pœnas luiturus, & postea non cōcedatur officiū executoris habere. H A E C autem cōstitutio teneat in monachis, item in sanctimonialibus, quāuis ipse in monasterio vel asceterio nō degāt. De clericis autem aliæ leges positę sunt,

NOV. LXXX.

- I. I N H A C florentissima ciuitate
 alium magistratum addēdum esse
 exi-

existimauimus, cui nomen Quæstoris imponimus; quem volumus primum quidem dei timorem habere; deinde autem nostras leges custodire; & perscrutari eos, qui de prouincijs in ciuitatem hanc veniunt. et nō solum de masculis, sed etiam de feminis inquirat; & tam de clericis, quam de monachis, & sanctimonialibus, & scholasticis aliarum ciuitatū, vel cuiusuis alterius condicionis. Et interrogare qui sunt, aut vnde venerunt, ex qua occasione. Et si quidem coloni sunt, imminere magistratibus, vt eos citius dimittant: Quod si ad priuatos dominos suos pertineant: & ideo venerūt, vt ipsis supplicarēt; cogere dominos suos debent, vt citius eos dimittant. Quod si contra dominos suos nituntur: multitudo quidem rusticorum statim dimittatur; duo autem vel tres more syndicorū litem peragant, dum tamen sic citius lis dirimatur.

QVOD si non rustici sunt, sed II.

alterius condicionis: curet modis omnibus, ut iudices citius altercationes eorum dirimant, & in suis redeant locis.

Q V O D si domini rusticorum vel iudices imminentē sibi Quæstorem neglexerint: ipse Quæstor ducat apud se partes; & velociter causæ finem imponat; & homines in patrias suas dimittat.

III.

S I quis autem sine causa in hac ciuitate degat, & paupertate laboret: liceat Quæstori tenere eum. et si robustus fuerit, si quidē seruus inueniatur, inuitum reddat domino suo. Sin autē liber sit, tradat eum vel artificibus publicorū operum, vel pistrinarijs, vel quibuscumq. alijs artificibus. Sin autem noluerit operari, non maneat in ista ciuitate: hoc enim nec ipsis expedit. Nam cessantes homines, & egentes, & forte mendicando satis non adquirunt, & ad delicta prouiores fiunt. Alij autem, qui corpora debiliora habent, misericordia Christianorum alantur: sed nec illi, qui

qui ciuitatem non grauant, expellantur.

IV. SI quis Quæstorem adierit dicens ab aliquo sibi damnum datum fuisse, verbi gratia, quod sportularum nomine plus, quam Constitutione caueretur exactum est: vel quod sine Præsidis iussione admonitus est: diligenter hoc a Quæstore perscrutetur: & omnibus modis temeratoribus pœnæ, quæ legibus aduersus eos statutæ sunt, imponantur. Et hoc disponimus sine vlla fori præscriptione, cuiuscumq. militiæ, vel dignitatis reus inueniatur. Et postquam sententiã dederit, actor quidẽ suum consequatur; Quæstor autem ad nos referat de residua pœna; vt vbi æstimauerimus, consumatur.

V. DE crimine falsitatis Quæstor iudicet; & post inscriptiones actoris, & legitimas probationes sententiã ipsius Quæstoris reus puniatur nemine fori præscriptionem habente.

VI. SI quis Quæstor ad eũtes sibi contẽ-

pserit, ipse de suo damna eis resarciat, & aliam grauissimam indignationem expectet. **NEQ.** Quæstor, neq. officiales & eius ministri lucra ab aliquo capiant. Nam & si quid ceperint, puniendi sunt a Quæstore. Ideo enim ex publicis rationibus destinauimus eis annonas, ut Quæstor quidem decem libras auri accipiat, consiliarius autem eius solidos centum, officiales autem eius solidos trecentos triginta.

VII.

QVÆSITOR licentiâ habeat iudices inquietare; ut citius dirimant causas; & nobis referre; & suo arbitrio ea, quæ opertet facere. liceat autem ei publicis quoq. epistolis uti ad prouinciarû Præsides; ut eos, quos ipse dimittit, illi similiter transmittant in suis prouincijs cum quiete moraturos; & si quo adiutorio indigeant, hoc præbeant eis. Nemo autem dimissus a Quæstore maneat in ista ciuitate, nec iterum ad eandem reuertatur, & Quæstorem molestat. Sin autem

tem tale aliquid perpetratum fuerit:
pœna competens temeratoribus im-
ponatur.

SI Quæstor existimauerit in por-
tibus officiales suos mittere; vt ibi se
deant, & perscrutentur qui sunt, qui
veniunt; & ob quam causam: liberā
licentiam habeat hoc facere.

IIX.

(APVD antiquos legistatores
cessiones actionum erant, quod no-
bis quoq. placet.)

QVAESITOR, & Cōsiliarius,
& officiales eius neq. in palatio no-
stro aliquid dare compellantur, neq.
in iudicio Præfetti Prætorio anno-
narū nomine aliquid præstent. Qui
enim indemnes nostros subiectos cō-
seruant, damnum ab aliquo pati non
debent.

IX.

NON SOLVM Patriciatus dī
gnitas nexibus paternis filium fa-
milias liberat; sed etiā ceterę dignita-
tes,

I

tes, quæ a curiali condicione libera-
re homines solent. Veluti si Consul
Designatus fuerit; si Exconsule codi-
cillos accipiat; si Præfectorijs magi-
stratib. in ipso actu fungatur. Pone-
nim Præfectum Urbis vel Præfectū
Prætorio factum fuisse, vel Magistrū
Militum. Sequatur autem eos & pe-
culium, quod filijfamilias constituti
habeant.

II.

QVI ex dignitate paterfamilias
fit, legitima iura intacta habeat in fa-
milia sua. Ideoque liberi eius, quos
habuit dum filiusfamilias erat, post
mortē patris eius, in ipsius transeunt
potestatem.

III.

SI filiusfamilias Episcopus fuerit
factus, ex ipsa consecratione pater
familias erit. Hæc autem Con-
stitutio etiam in illis locum habet,
qui eo tempore quo prolata est,
in digitatibus antefatis positi fue-
runt.

NOV.

NOV. XXCII.

I.

EOS IUDICES, quos Divæ
 memoriæ Zenonis Constitutio
 διατῆται vocat, in nostra Republica
 esse non concedimus, sed alios iudi-
 ces nostra electione fieri iubemus.
 Et elegimus Anatolium V. S P. fi-
 sci patronum factum, & Flavianum
 V. C L. fisci patronum constitu-
 tum, & Alexandrum, & Stepha-
 num, & Menam facundissimos ad-
 vocatos, & Alexandrum alterum,
 & Danielelem, & Victorem, & Cyzice-
 num Theodorum viros scholasticos.
 Ex Patricijs autem elegimus Plato-
 nem virum gloriosissimum, & Vi-
 ctorem eminentissimum, & Pho-
 catem gloriosissimum, & Marcel-
 lum virum magnificum, qui iustitia
 præcellit, & Appione viro strenuo
 scholastico consiliario iustissimo uti
 tur.

ET iudices quidē post magistratus
 popu

II.

populi Romani istos esse sanctimus
& causas, quas ad eos mittimus volu-
mus iudicare. Si quis autē magistra-
tus cōstitutus iudicē dare maluerit:
nō habeat licentiā ad aliū causas de-
legare, nisi ad prædictos eloquentissi-
mos & gloriosissimos viros, & ad
suos consiliarios. ita tamen ut vbi cō-
siliarijs suis delegat causas, ipse sen-
tentiam dicat.

III. S E D E R E autem iudices volu-
mus in basilica a mane vsque ad ve-
sperum secundum solitum morem,
& lites dirimere non solum futuras,
sed etiam eas, quæ apud idiotas in-
choatæ sunt.

III. S I prouocatio porrecta fuerit iu-
dici: si quidem in ea causa, quam nos
delegauimus appellatio exerceatur,
aut in commune procerum aut secū-
dum morem apud alios ex quantita-
te scilicet litis habita differētia. Sin
autem magistratus ei causam delega-
uerit: appellatio apud eum exerce-
bitur.

INDICE S vero vsq. ad trecentos solidos more quidem *παρὰ σπουδῶ-
σως* (idest naturaliter) lites audiant:
sed tamen sententiam inscriptis di-
cant, & prouocationem condemna-
to non denegent, nisi forte ter appel-
lare aliquis maluerit, vel contumaci-
ter in absentia fuerit. Nam & tertia
prouocatio illicita est, & contuma-
ces cōdemnati appellare nō possunt.

SI prouocatio in hac ciuitate iudi-
ci porrecta fuerit: vsq. ad duos men-
ses induciæ præstentur. et post duos
menses statuti legibus dies suos pera-
gant cūrsus, nulla reparatione in hu-
iusmodi prouocationib. locum ha-
bente.

NEMO sportulas vel iudiciorū
impensas ampliores exigat, quam no-
stra Constitutione cautum est: alio-
quin pœnas legitimas patiatur.

Vnusquisq. autem iudex habeat
duos exceptores, & duos executores
fideles & probatos, vt nulla ab eis a-
stutia vel proditio fiat. Ideoq. peri-
culo

culo officialium, vel scholarium siue scriniariorum eligantur; ut si quid peccauerint illi, detrimenta læsis hominibus resarciant. Magistratus autem cōpetentes aditi damnum exigere iubeant: & iudices si malitiose versatos exceptores vel executores senserint; remoueat eos, & alios probatos electione & periculo scholarum, siue scriniorū, siue officialium accipiant.

VIII. SI QVIS autem defuerit iudex esse: alius iudex in locum eius constitutatur nostra iussione atque electione.

VIII. VNVSQVISQVE iudex ab utraque parte binos solidos in litis contestatione accipiat, & binos in termino litis, nisi forte litigium motum intra centum solidos sit. Si enim intra centum solidos fuerit: nihil accipiat. Habeant autem singuli iudices ex his octo, quos constituimus, binas libras auri de publico, a mensa Præfecti Prætorio.

Omnib.

Omnib. autem personis priuilegia
in sumptibus litium præstita maneat
inconcussa.

IN definitiua sententia iudex de
bet definire, quod fieri oportet de
impensis, quas altera pars ab aduersa-
rio suo passa est. Et si quidem iureiu-
rando terminare quantitatē sumptuū
iudex existimauerit: faciat eius taxa-
tionem; & secundū quod is qui vicit,
iurauerit, non ultra taxationem, sic
aduersarium eius condemnet. Sin
autem propter varietatē litis in nul-
los sumptus condemnare alterū eo-
rum voluerit, & hoc in arbitrio eius
deponatur. **O**MNIA autem, quæ
de prouocationibus, vel recusationi-
bus; & ut viginti dierū post admoni-
tionē reus inducias habeat; & si quid
aliud iudiciale constituimus, in sua
firmitate maneat.

X.

NE M O cum iureiurando iudicē
cum aduersario suo accipiat: talia
enim arbitria nullius momenti sunt.
Sin autem cum cōpromisso poenali
aliquis

XI.

aliquis iudicem elegerit: res cauta
erit. et duorum alterum necesse est
fieri; vel sententiam iudicis impleri;
vel si hoc is, qui condemnatus est.
recusauerit; poenam cōpromissi præ-
stari. Magistratus autem Reipubli-
cæ si interpellati fuerint, curent, ut
poena compromissaria exacta ab eo,
qui obtemperare arbitrio noluit, ad
uersario eius restituatur. In sum-
ma autem dicimus post hac licitum
non esse, ut cum sacramento litigato-
rum arbiter eligatur. Et si quidem
cum sponte sua contra ius sententiã
dederit: ipse deo rationem daturus
est. Sin autem per imprudentiam a-
liquid non iure iudicauerit: hoc par-
tibus nocere prohibemus. Omnia
autem cetera iura, quæ de compro-
missarijs introducta sunt, vel alijs ar-
bitris non cum sacramento receptis
a veteribus legibus, vel a nobis intro-
ducta sunt, in sua firmitate innouata
permaneant,

XII.

OMNES autem iudices prouo-
cario

cationes sibi porrectas suscipiant; nisi forte Præfectus Prætorio sit. Nā in hac sede ius Retractionis integrū custodiri præcipimus.

OMNES lites secundum leges XIII.
& Constitutiones dirimantur: quamvis iussio nostra vel pragmatica sanctio contrarium statuerit. et prouocationes sibi porrectas admittant in his scilicet causis, in quibus prouocare licitum est. SI QUID dubium iudicibus videtur, hoc ad nostrā maiestatem referant, & competens responsum mercantur.

SI QVIS CVM clerico liti- II. q. i. c.
gium habuerit: si quidem de cau- 46.
sa pecuniaria; adeat prius Episcopū, cuius iudicio clericus subpositus est. ille enim sine damno, sine dilatione competentem finem liti impositurus est. Sin autem noluerit (vel non potuerit) Episcopus litem dirimere: tūc

Q ad

ad civilem iudicem disceptatio cau-
 sę perueniat. Vbi autem Episco-
 pus causam dirimere vult: sine scri-
 ptura omnia procedant, & definiti-
 ua sententia sine scriptis ab eo profe-
 ratur. nisi forte partes voluerint, vt
 in scriptis ea inferatur. Quod si de
 criminali causa litigium emerferit:
 tunc competētes iudices in hac ciui-
 tate, vel in provincijs interpellati, cō-
 sentaneum legibus terminum causę
 imponant. ita tamen, vt disceptatio
 litis duorum mensium spatium non
 excedat a litis contestatione nume-
 randum. Non aliter autem punia-
 tur clericus, nisi obnoxius repertus,
 sacerdotio nudatus fuerit ab Episco-
 po suo vel clericatus honore. Sin au-
 tem crimen ecclesiasticum est: tunc
 secundum canones ab Episcopo suo
 causę examinatio & pœna procedat,
 nullam communionē alijs iudicibus
 in huiusmodi causis habentibus.
 SI QV AE lites iā cōtestatę sunt
 in iudicijs civilibus, secūdm priora
 iura

iura suum finem expectent. Omnia
autem priuilegia, quæ data sunt a no-
bis sacrosanctis ecclesijs & religiosis
Episcopis & clericis, siue monachis
maneant inmutabilia.

NOV. XXCIV.

SI QVLS DECESSERIT
sine liberis, sine patre, & matre; &
fratres eius ab intestato successionē
ipsius capere velint: Si quidem iuris
diuersi sunt; & quidam ex his fuerint
consanguinei, non autem ex eadem
matre nati; vel ex eadem matre na-
ti, non autem consanguinei, & alij
appareāt eiusdem patris & eiusdem
matris progeniti: ipsi alijs antepo-
nantur fratribus. Nam & anterio-
res leges quodammodo hoc fieri præ-
cipiunt. nam in illis cautum est, vt
si pater meus defuncta forte matre
mea aliam vxorem duxerit, & li-
beros habuerit; deinde ex nuptia-
libus lucris, vel alijs, quæ adqui-

pserit, ipse de suo damna eis resarciat, & aliam grauissimam indignationem expectet. **NEQ.** Quæstor, neq. officiales & eius ministri lucra ab aliquo capiant. Nam & si quid ceperint, puniendi sunt a Quæstore. Ideo enim ex publicis rationibus destinauimus eis annonas, vt Quæstor quidem decem libras auri accipiat, consiliarius autem eius solidos centum, officiales autem eius solidos trecentos triginta.

VII.

QVÆSITOR licentiâ habeat iudices inquietare; vt citius dirimant causas; & nobis referre; & suo arbitrio ea, quæ oportet facere. liceat autem ei publicis quoq. epistolis vt ad prouinciarû Præsides; vt eos, quos ipse dimittit, illi similiter transmittât in suis prouincijs cum quiete moraturos; & si quo adiutorio indigeant, hoc præbeant eis. Nemo autem dimissus a Quæstore maneat in ista ciuitate, nec iterum ad eandem reuertatur, & Quæstorem molestat. Sin autem
tem

tem tale aliquid perpetratum fuerit:
pœna competens temeratoribus im-
ponatur.

SI Quæstor existimauerit in por-
tibus officiales suos mittere; vt ibi se
deant, & perscrutentur qui sunt, qui
veniunt; & ob quam causam: liberā
licentiam habeat hoc facere.

IIX.

(APVD antiquos legistatores
cessiones actionum erant, quod no-
bis quoq. placet.)

QVAESITOR, & Cōsiliarius,
& officiales eius neq. in palatio no-
stro aliquid dare compellantur, neq.
in iudicio Præfecti Prætorio anno-
narū nomine aliquid præstent. Qui
enim indemnes nostros subiectos cō-
seruant, damnum ab aliquo pati non
debent.

IX.

NON SOLVM Patriciatus di-
gnitas nexibus paternis filium fa-
milias liberat; sed etiā ceterę dignita-
tes,

I

tes, quæ a curiali condicione libera-
re homines solent. Veluti si Consul
Designatus fuerit; si Exconsule codi-
cillos accipiat; si Præfectorijs magi-
stratib. in ipso actu fungatur. Pone
enim Præfectum Urbis vel Præfectū
Prætorio factum fuisse, vel Magistrū
Militum. Sequatur autem eos & pe-
culium, quod filij familias constituti
habeant.

II.

QVI ex dignitate pater familias
fit, legitima iura intacta habeat in fa-
milia sua. Ideoque liberi eius, quos
habuit dum filius familias erat, post
mortē patris eius, in ipsius transeunt
potestatem.

III.

SI filius familias Episcopus fuerit
factus, ex ipsa consecratione pater
familias erit. Hæc autem Con-
stitutio etiam in illis locum habet,
qui eo tempore quo prolata est,
in digitatibus antefatis positi fue-
runt.

NOV.

NOV. XXCII.

EOS IVDICES, quos Divæ
 memoriæ Zenonis Constitutio
ῥιαιτητᾶς vocat, in nostra Republica
 esse non concedimus, sed alios iudi-
 ces nostra electione fieri iubemus.
 Et elegimus Anatolium V. S P. fi-
 sci patronum factum, & Flavianum
 V. C L. fisci patronum constitu-
 tum, & Alexandrum, & Step-
 hanum, & Menam facundissimos ad-
 vocatos, & Alexandrum alterum,
 & Daniele, & Victorem, & Cyzice-
 num Theodorum viros scholasticos.
 Ex Patricijs autem elegimus Plato-
 nem virum gloriosissimum, & Vi-
 ctorem eminentissimum, & Pho-
 catem gloriosissimum, & Marcel-
 lum virum magnificum, qui iustitia
 præcellit, & Appione viro strenuo
 scholastico consiliario iustissimo uti-
 tur.

I.

ET iudices quidē post magistratus
 popu

II.

IV DICE S vero vsq. ad trecentos solidos more quidem *παρὰ φυσικῶς* (idest naturaliter) lites audiant: sed tamen sententiam inscriptis dicant, & prouocationem condemnato non denegent, nisi forte ter appellare aliquis maluerit, vel contumaciter in absentia fuerit. Nam & tertia prouocatio illicita est, & contumaces cōdemnati appellare nō possunt.

SI prouocatio in hac ciuitate iudici porrecta fuerit: vsq. ad duos menses induciæ præstentur. et post duos menses statuti legibus dies suos peragant cūrsus, nulla reparatione in huiusmodi prouocationib. locum habente.

N E M O sportulas vel iudiciorū impensas ampliores exigat, quam nostra Constitutione cautum est: alioquin pœnas legitimas patiatur.

Vnusquisq. autem iudex habeat duos exceptores, & duos executores fideles & probatos, vt nulla ab eis astutia vel proditio fiat. Ideoq. periculo

culo officialium, vel scholarium siue scriniariorum eligantur; ut si quid peccauerint illi, detrimenta laesis hominibus resarciant. Magistratus autem cōpetentes adiri damnum exigere iubeant: & iudices si malitiose versatos exceptores vel executores senserint; remoueant eos, & alios probatos electione & periculo scholarum, siue scriniorū, siue officialium accipiant.

IV

VIII. SI QVIS autem defuerit iudex esse: alius iudex in locum eius constitutatur nostra iussione atque electione.

VIII.

VNVISQVE iudex ab utraque parte binos solidos in litis contestatione accipiat, & binos in termino litis, nisi forte litigium motum intra centum solidos sit. Si enim intra centum solidos fuerit: nihil accipiat. Habeant autem singuli iudices ex his octo, quos constituimus, binas libras auri de publico, a mensa Præfecti Prætorio.

alio

Omnib.

Omnib. autem personis priuilegia
in sumptibus litium præstita maneat
in concussa.

IN definitiua sententia iudex de
bet definire, quod fieri oportet de
impensis, quas altera pars ab aduersa-
rio suo passa est. Et si quidem iureiu-
rando terminare quantitatē sumptuū
iudex existimauerit: faciat eius taxa-
tionem; & secundū quod is qui vicit,
iurauerit, non ultra taxationem, sic
aduersarium eius condemnet. Sin
autem propter varietatē litis in nul-
los sumptus condemnare alterū co-
rum voluerit, & hoc in arbitrio eius
deponatur. **O**MNIA autem, quæ
de prouocationibus, vel recusationi-
bus; & ut viginti dierū post admoni-
tionē reus inducias habeat; & si quid
aliud iudiciale constituimus, in sua
firmitate maneat.

X.

NE M O cum iureiurando iudicē
cum aduersario suo accipiat: talia
enim arbitria nullius momenti sunt.
Sin autem cum cōpromisso pœnali
aliquis

XI.

aliquis iudicem elegerit: res cauta
erit. et duorum alterum necesse est
fieri; vel sententiam iudicis impleri;
vel si hoc is, qui condemnatus est.
recusauerit; pœnam cōpromissi præ-
stari. Magistratus autem Reipubli-
cæ si interpellati fuerint, curent, ut
pœna compromissaria exacta ab eo,
qui obtemperare arbitrio noluit, ad
uersario eius restituatur. In sum-
ma autem dicimus post hac licitum
non esse, ut cum sacramento litigato-
rum arbitet eligatur. Et si quidem
cum sponte sua contra ius sententiã
dederit: ipse deo rationem daturus
est. Sin autem per imprudentiam a-
liquid non iure iudicauerit: hoc par-
tibus nocere prohibemus. Omnia
autem cetera iura, quæ de compro-
missarijs introducta sunt, vel alijs ar-
bitris non cum sacramento receptis
a veteribus legibus, vel a nobis intro-
ducta sunt, in sua firmitate innouata
permaneant,

XII.

O M N E S autem iudices prouo-
cario

NOV. LXXXII. 241

cationes sibi porrectas suscipiant; nisi forte Præfectus Prætorio sit. Nā in hac sede ius Retractionis integrū custodiri præcipimus.

OMNES lites secundum leges XIII.
& Constitutiones dirimantur: quamvis iussio nostra vel pragmatica sanctio contrarium statuerit. et prouocationes sibi porrectas admittant in his scilicet causis, in quibus prouocare licitum est. SI QUID dubium iudicibus videtur, hoc ad nostrā maiestatem referant, & competens responsum mercantur.

NOV. LXXXIII.

SI QVIS CVM clerico liti- II. q. i. c.
gium habuerit: si quidem de cau- 46.
sa pecuniaria; adeat prius Episcopū,
cuius iudicio clericus subpositus est.
ille enim sine damno, sine dilatione
competentem finem liti impositurus
est. Sin autem noluerit (vel non po-
tuerit) Episcopus litem dirimere: tūc

Q ad

ad civilem iudicem disceptatio causæ perueniat. Vbi autem Episcopus causam dirimere vult: sine scriptura omnia procedant, & definitiua sententia sine scriptis ab eo proferratur. nisi forte partes voluerint, ut in scriptis ea inseratur. Quod si de criminali causa litigium emerferit: tunc competeres iudices in hac ciuitate, vel in provincijs interpellati, cōsentaneum legibus terminum causæ imponant. ita tamen, ut disceptatio litis duorum mensium spatium non excedat a litis contestatione numerandum. Non aliter autem puniatur clericus, nisi obnoxius repertus, sacerdotio nudatus fuerit ab Episcopo suo vel clericatus honore. Sin autem crimen ecclesiasticum est: tunc secundum canones ab Episcopo suo causæ examinatio & pœna procedat, nullam communionē alijs iudicibus in huiusmodi causis habentibus.

SI QVÆ lites iā cōtestatę sunt in iudicijs civilibus, secūdm priora iura

iura suum finem expectent. Omnia
autem priuilegia, quæ data sunt a no-
bis sacrosanctis ecclesijs & religiosis
Episcopis & clericis, siue monachis
maneant inmutabilia.

NOV. XXCIV.

SI QVIS DECESSERIT
sine liberis, sine patre, & matre; &
fratres eius ab intestato successionē
ipsius capere velint: Si quidem iuris
diuersi sunt; & quidam ex his fuerint
consanguinei, non autem ex eadem
matre nati; vel ex eadem matre na-
ti, non autem consanguinei, & alij
appareant eiusdem patris & eiusdem
matris progeniti: ipsi alijs antepo-
nantur fratribus. Nam & antero-
res leges quodammodo hoc fieri præ-
cipiunt: nam in illis cautum est, ut
si pater meus defuncta forte matre
mea aliam uxorem duxerit, & li-
beros habuerit; deinde ex nuptia-
libus lucris, vel alijs, quæ adqui-

fictionem effugiant, emolumentum
vni ex his contigerit; & mortuus fue-
rit: vt anteponantur mihi fratres
ipſius, qui non ſolum conſanguinei
ſunt, ſed etiam ex eodem ventre na-
ti, ex quo & ipſe progenitus eſt.

Hæc autem Conſtitutio teneat nõ
ſolum in futuris caſibus, ſed etiam in
præteritis; niſi iudiciali calculo vel
amicali compoſitione deciſæ ſunt.

NOV. XXCV.

- I. **N**EMO ARMA facere audeat,
niſi qui in publicis fabricis & ma-
triculis fabricentium præferuntur. et
priuatis hominibus non vendant.
Numerorum autem fabricenſes no-
ua arma non faciant, ſed vetera, quæ
militum ſunt, adcurrent. Si quid au-
tem nouum fecerint: hoc ademptum
noſtro armamentario addicatur.
Eadem dicimus & de publicis balli-
ſtarijs, vt nemo noua arma faciat, ſed
vetera renouet. Si quid vero nouum
fecce-

fecerit; hoc ad publicum armamentum vniuscuiusq. ciuitatis pertineat.

H A E C autem obseruari oportet non solum ab ipsis ballistarijs periculo eorum, sed etiam patribus ciuitatum, sub quibus & ballistarij sunt, & publica armamenta, & diligentia eorum, & custodia. Si enim inueniatur fabricensis arma vendens: curabit Praeses provinciae huiusmodi homini poenam competentem impondere; & ab emptore, & sine pretio vindicare, & publico addicere. Eadem dicimus & de his, quos deputatos numerorum vocant.

S A N C T I M V S vt priuatus homo arma non faciat, nisi solum fabricenses, qui ad arma faciēda militāt, & de publico aluntur. Oportet autem gloriosissimum Magistrum Officiorum quinque chartularios de scrinio fabricae deputare bonae opinionis homines, & primates scrinij; vt quærerent de priuatis hominib. qui arma facere audent. et si quos ido-

II.

Q 3

neos

neos inuenerint, de eis ad nos referant, ut matricula eorū perspecta nostra rescriptione confirmentur, & in militia inscribantur, & fiant publici fabricenses. Nam si ea fuerint observata rustici homines armorum copiam non habebunt. Oportet autē omnes scriniarios, qui mittuntur ad inquisitionē priuatorū, qui arma faciāt, depositiones a magistratibus & Defensoribus & Patribus ciuitatum accipere; quod nemini priuato cōcedant arma facere. Si enim concesserint: Alexādrinæ quidē ciuitatis Præfectus viginti librarū auri pœna percellatur, & magistratu suo carcat; & officiū eius viginti librarū auri pœna multetur, & capitali supplicio punietur. Ceterarū autē prouinciar. Præsides denas libras auri pœnæ nomine præstare, & magistratu suo carere iubemus: Officiales autem & Defensores & Patres ciuitatum tres auri libras dare, & capitali puniri supplicio.

NEMO priuatus faciat aut cōpa
ret arcus, vel tela, vel spathas, vel gla
dios, quos *παράμυθια* vocant, vel Za
bas siue loricas, vel cōtos aut lāceas
quocūq. modo fiāt, vel quę ab Isauris
μοροκόμυθια dicuntur, vel Zibynnos,
quos missibilia vocant, vel scuta, vel
cassides. Liceat autē priuatis homi
nibus facere & comparare cultellos
minimos, quibus in bello quispiā vti
non potest.

SCIANT Chartularij scrinij fabri
cę, quod si hęc saluberrima nostra cō
stituta contēpserint, nō solū pecunia
rias pœnas subsistēt, sed etiā corpora
les, & militia sua carebunt, & scriniū
eorū ad curam fabricę nullam com
munionem habebit; sed alijs hęc cu
ra a nobis committetur.

NOV. LXXXVI.

SI QVIS PROPTER ciuilem
vel criminalem causam Præsidem
prouincię adierit; & ille contēpserit
actorem, vel alio modo causam co
gnoscerē secundum leges contempse
rit

rit: liceat auctori supplicare civitatis
Episcopo; & hoc ipsum in querimo-
niam deducere: ut religiosus antistes
vel ipse ad Præsidentem veniat, vel
suos homines mittat, per quos com-
pellere Præsidentem sine dilatione &
iniuria litem dirimere possit. Quod
si tanta imprudentia rector provin-
ciæ teneatur, ut nec Episcopo, nec cle-
ricis eius imminentibus iustitiam se-
quatur: tunc liceat Episcopo, si volue-
rit auctor ad nostram pietatē venire,
& preces fundere, dare ei litteras, per
quas nobis declaretur superbia atq.
iniuria Præsidis. Nos enim & aucto-
ri medebimur, & Præsidi competen-
tem vindictam imponemus.

II. SI C VI Præsides provinciae susce-
ptus esse videatur; & litigare apud
eum solum noluerit: liceat ei Episco-
pum inuocare, ut cum ipso confiden-
te litem audiat. et vel amicali compo-
sitione litigatores transigere faciāt,
vel more παρασκευαστως (id est natu-
raliter) litem audiant, vel cognitio-
nal

naliter, ita tamen vt sententia legibus consentanea imponatur. SI quis autem non adito Præsìde prouinciæ, & sine litteris Episcopi in hanc venerit ciuitatem, & de aliqua causa nos molestauerit: sciat se tales pœnas subiturum, quales passurus esset Præsides prouinciæ, si aditus eum contempsisset.

SI quis a Præsìde prouinciæ iniuriam passus fuerit: adeat ciuitatis Episcopum. vt si arbitrio eius Præsides cōdemnatus sit: satisfaciat homini iniuriam passo. Sin autem hoc Præsides facere noluerit: & veniat ad nostras pijsimas aures: si quidem iustam sententiam religiosissimi ciuitatis Episcopi comprehendamus: vltimis supplicijs Præsidem affici iubemus. Sin autem innocētem eum inueniamus: necesse est, vt nullum responsum a nostra clementia calumniosus actor accipiat.

IV RENT officiales Præsìdum, vt lites subiectorū dirimantur; & nō acci-

III.

III.

accipiant sportularum nomine plus,
quam nostra Constitutione cauetur.
Quod si contra hoc fecerint: vltimis
supplicijs subiciantur.

V. SI Episcopus propter gratiā Præ-
sidis supplices cōtempserit: ex sacris
regulis pœnæ subiciatur.

VI. IN ciuitatibus, in quibus Præsi-
des præsto non sunt, adeant litigato-
res Defensorem ciuitatis, & ille au-
diat causas. Sin autem Episcopum
iudicare sibi maluerint: hoc quoque
fieri iubemus.

VII. N E M O Episcopus vel clericus
sine litteris Patriarchæ vel Episcopi
ad hanc florentissimam ciuitatem
veniat.

VIII. N E Q V E Præfectianus, neq. in
rebus agens, neq. alius cuiuslibet cō-
ditionis homo in prouinciam: ve-
niens plus exigit sportularum nomi-
ne, quā nostra Cōstitutione cauetur.
Sin autem plus exegerit: suo pericu-
lo Præses secundū leges in eum vin-
dicet. Quod si hoc facere neglexe-
rit:

rit: Episcopus ciuitatis ad nos referat. et tam de Præsidis negligentia indicet, quã de dignitate, vel militia, vel alia condicione eius, qui plus exegerit: ut nos in vtrumq. competentẽ coërtionem imponamus.

NOV. XXCVII.

NEMINI liceat curiali conditioni obnoxio aliquid donare de sua substantia, nisi quod pertineat ad donationem propter nuptias siue pro semetipso, siue pro liberis dederit. Liceat autem eis & dotare filias suas, si nuptias contrahant. aliter autem non liceat eis immobiles res suas donare siue mortis causa, siue non mortis causa. Vendere autem si velint, liceat eis secundũ nostras Cõstitutiones. Nam & dotem dare pro filia sua curialis homo potest vsque ad eum modum, qui Constitutione comprehensus est. Scire autem oportet, quod alijs priuatis hominibus
non

nō est interdictū donationes mortis causa facere, & quas voluerint condiciones inferere. Nam eis concessum est etiam talem cōdicionem addere, vt non liceat donatori mortis causa donationē reuocare; alias autem condiciones obseruare. Sed & non mortis causa donationes qui velint, secundum leges faciant.

NOV. XXCVIII.

- I. QUIDAM TITIO deposuit pecuniam vel alias res sub aliquib. cōdicionibus; vt si impletæ fuerint, reddatur ei depositū. deinde impleuit; & depositarius nihil reddere vult: iubet Constitutio teneri eum, quia condicionib. impletis res depositas reddere debet. Sed & si venerit aliquis, & denuntiauerit depositario, ne aliquid reddat: nihil hoc ei, qui deposuit, noceat. Quidquid enim damni post talem denuntiationem, vel fortuito casu depositis rebus

bus contigerit: hoc ad eum, qui denū-
tiauit, pertinet, ut depositario indem-
nitas conseruetur. Hoc amplius si
pecunia erat deposita; & eam reddi
quispiam denūtiatione prohibuerit:
ex eo tempore cogendus est tertiam
centesimæ vsurar. nomine deposita-
rio præstare vsq. eo donec reddatur
pecunia.

SI quis vel ciuiles annonas dari II.
prohibuerit alicui, cuius se credito-
rem dicit esse; vel si denuntiauerit in-
quilinis ne pensiones præstent: quid
quid damni ex hoc domini sense-
rint; is qui denuntiauit resarcire co-
gatur. Hoc amplius pecuniæ, quā
prohibuit dari, vsuram præstet tertiā
centesimæ. et nemo dicat, quod po-
test dominus cautionem defensionis
inquilinis dare, & pensiones post de-
nuntiationes exigere. Defensio
enim sine fideiussore omnino idonea
non est; & non facile est fideiussorem
omnibus inuenire.

HAE C Cōstitutio de liberis naturali
 bus loquitur: & dicit filios natos aut
 ingenuos & legitimos esse; aut ingenuos
 & naturales; aut naturales & seruos; aut
 omnino nec naturales dignos appellari,
 Eorū autē, qui naturales ingenui vel serui
 lis condicionis sunt, aut legitimi postea
 fiunt, aut in eodē statu manent. Et inge
 nui quidē atq. legitimi filij nascūtur, qui
 ex legitimis nuptijs procreati sunt. Nu
 ptias autē legitimas cōtrahi diximus ali
 ter in personis senatorijs, aliter in vilissi
 mis hominib. aliter inter eos, qui media
 stini status sunt. Successiones autē parē
 tiū ad legitimos varijs pertinet modis, de
 quib. plenissime iuriscōsulti & Cōstitutio
 nes locuti sunt. Naturales autē liberi, si
 ue ingenui, siue serui, quib. modis postea
 fiunt legitimi, & per quas vias naturalib.
 succedūt parentibus; necessariū est expo
 nere. Igitur si quis filios suos naturales
 curiæ dederit vel omnes, vel quosdā, vel
 vnū ex his: legitimos faciat secūdū Diue
 memorię Theodosij Constitutionē. Idē
 iuris est, si filiā naturalem curiali homini

pater cōiūxerit. Sed quia hęc pars de successiōib. & de alijs multis dubietatē recipit: ordinariū est prius eam plenissime explanare. Igitur si quis naturalē filiū vel naturales habuerit, eūq. vel eos vel quosdā vel vnū ex his legitimos facere voluerit: det eos curiē ciuitatis, quamuis Illustri dignitate decorati sint; & fiunt legitimi. exceptis scilicet illis dignitatibus, per quas & si curiales essent, hac cōdiciōe relaxati fuissent. Dari autē eū curiē oportet vel in spectaculo toto populo cōfidente; vel actis interueniētib. vel in testamēto suo, si ille nō reclamauerit. Et hęc omnia procedunt siue habeat legitimos filios pater siue nō. Sin autē post mortē patris naturalis spōtanea voluntate sese dare curiē maluerint: nō aliter audiātur, nisi nullū legitimū filiū pater reliquerit. Hęc autē quę de patre dicimus, optineāt & in auo, & in proauo, & in alijs huiusce modis personis. Sed si quidem ex prouinciali ciuitate oriundus est is, qui filium curiæ dare velit; in eadem ciuitate filium suū faciat curialem siue ipse quoque pater curialis sit, siue non. Sin

fictionem effugiunt, emolumentum
vni ex his contigerit; & mortuus fue-
rit: vt anteponantur mihi fratres
ipsius, qui non solum consanguinei
sunt, sed etiam ex eodem ventre na-
ti, ex quo & ipse progenitus est.

Hæc autem Constitutio teneat nō
solum in futuris casibus, sed etiam in
præteritis; nisi iudiciali calculo vel
amicali compositione decisæ sunt.

NOV. XXCV.

1. **N**EMO ARM A facere audeat,
nisi qui in publicis fabricis & ma-
triculis fabricentium præferuntur. et
priuatis hominibus non vendant.
Numerorum autem fabricenses no-
ua arma non faciant, sed vetera, quæ
militum sunt, adcurrent. Si quid au-
tem nouum fecerint: hoc ademptum
nostro armamentario addicatur.
Eadem dicimus & de publicis balli-
starijs, vt nemo noua arma faciat, sed
vetera renouet. Si quid vero nouum
fecerit

fecerit; hoc ad publicum armamentum vniuscuiusq. ciuitatis pertineat.

H A E C autem obseruari oportet non solum ab ipsis ballistarijs periculo eorum, sed etiam patribus ciuitatum, sub quibus & ballistarij sunt, & publica armamenta, & diligentia eorum, & custodia. Si enim inueniatur fabricensis arma vendens: curabit Præses provinciae huiusmodi homini poenam competentem impondere; & ab emptore, & sine pretio vindicare, & publico addicere. Eadem dicimus & de his, quos deputatos numerorum vocant.

S A N C T I M V S vt priuatus homo arma non faciat, nisi solum fabricenses, qui ad arma faciēda militāt, & de publico aluntur. Oportet autem gloriosissimum Magistrum Officiorum quinq. chartularios de scrinio fabricæ deputare bonæ opinionis homines, & primates scrinij; vt quærerent de priuatis hominib. qui arma facere audent. et si quos ido-

II.

Q 3

neos

neos inuenerint, de eis ad nos referant, ut matricula eorum perspecta nostra rescriptione confirmetur, & in militia inscribantur, & fiant publici fabricenses. Nam si ea fuerint observata rustici homines armorum copiam non habebunt. Oportet autem omnes scriniarios, qui mittuntur ad inquisitionem priuatorum, qui arma faciunt, depositiones a magistratibus & Defensoribus & Patribus civitatum accipere; quod nemini privato concedant arma facere. Si enim concesserint: Alexandrinæ quidem civitatis Praefectus viginti librarum auri poena percellatur, & magistratu suo careat; & officium eius viginti librarum auri poena multetur, & capitali supplicio punietur. Ceterarum autem provinciarum Praesides decem libras auri poenae nomine praestare, & magistratu suo carere iubemus: Officiales autem & Defensores & Patres civitatum tres auri libras dare, & capitali puniri supplicio.

NEMO priuatus faciat aut cōpa III.
ret arcus, vel tela, vel spathas, vel gla
dios, quos *παράμυθια* vocant, vel Za
bas siue loricas, vel cōtos aut lāceas
quocūq. modo fiāt, vel quę ab Isauris
μοροκόρτια dicuntur, vel Zibynnos,
quos missibilia vocant, vel scuta, vel
cassides. Liceat autē priuatis homi
nibus facere & comparare cultellos
minimos, quibus in bello quispiā vti
non potest.

SCIANT Chartularij scriniij fabri III.
cē, quod si hęc saluberrima nostra cō
stituta contēpserint, nō solū pecunia
rias pœnas subsistēt, sed etiā corpora
les, & militia sua carebunt, & scriniū
eorū ad curam fabricę nullam com
munionem habebit; sed alijs hęc cu
ra a nobis committetur.

SI QVIS PROPTER ciuilem I.
vel criminalem causam Præsidentem
prouincię adierit; & ille contēpserit
actorem, vel alio modo causam co
gnosce secūdum leges contempse

naliter, ita tamen vt sententia legibus consentanea imponatur. SI quis autem non adito Præsidente provinciae, & sine litteris Episcopi in hanc venerit ciuitatem, & de aliqua causa nos molestauerit: sciat se tales poenas subiturum, quales passurus esset Præses provinciae, si aditus eum contempsisset.

SI quis a Præsidente provinciae iniuriam passus fuerit: adeat ciuitatis Episcopum. vt si arbitrio eius Præses cōdemnatus sit: satisfaciat homini iniuriam passo. Sin autem hoc Præses facere noluerit; & veniat ad nostras pijsimas aures: si quidem iustam sententiam religiosissimi ciuitatis Episcopi comprehendamus: vltimis supplicijs Præsidem affici iubemus. Sin autem innocētem eum inueniamus: necesse est, vt nullum responsum a nostra clementia calumniosus actor accipiat.

IV RENT officiales Præsidum, vt lites subiectorum dirimantur; & nō acci-

III.

III.

accipiant sportularum nomine plus,
quam nostra Constitutione cauetur.
Quod si contra hoc fecerint: vltimis
supplicijs subiciantur.

V. SI Episcopus propter gratiã Præ-
sidis supplices cõtempserit: ex sacris
regulis poenæ subiciatur.

VI. IN ciuitatibus, in quibus Præsi-
des præsto non sunt, adeant litigato-
res Defensorem ciuitatis, & ille au-
diat causas. Sin autem Episcopum
iudicare sibi maluerint: hoc quoque
fieri iubemus.

VII. N E M O Episcopus vel clericus
sine litteris Patriarchæ vel Episcopi
ad hanc florentissimam ciuitatem
veniat.

VIII. N E Q V E Præfectianus, neq. in
rebus agens, neq. alius cuiuslibet cõ-
ditionis homo in prouinciam: ve-
niens plus exigit sportularum nomi-
ne, quã nostra Cõstitutione cauetur.
Sin autem plus exegerit: suo pericu-
lo Præses secundũ leges in eum vin-
dicet. Quod si hoc facere neglexe-
rit:

rit: Episcopus ciuitatis ad nos referat. et tam de Præsidis negligentia indicet, quã de dignitate, vel militia, vel alia condicione eius, qui plus exegerit: ut nos in vtrumq. competentẽ coërtionem imponamus.

NOV. XXCVII.

NEMINI liceat curiali conditioni obnoxio aliquid donare de sua substantia, nisi quod pertineat ad donationem propter nuptias siue pro semetipso, siue pro liberis dederit. Liceat autem eis & dotare filias suas, si nuptias contrahant. aliter autem non liceat eis immobiles res suas donare siue mortis causa, siue non mortis causa. Vendere autem si velint, liceat eis secundũ nostras Constitutiones. Nam & dotem dare pro filia sua curialis homo potest vsque ad eum modum, qui Constitutione comprehensus est. Scire autem oportet, quod alijs priuatis hominibus
non

nō est interdictū donationes mortis causa facere, & quas voluerint condiciones inferere. Nam eis concessum est etiam talem cōdicionem addere, vt non liceat donatori mortis causa donationē reuocare; alias autem condiciones obseruare. Sed & non mortis causa donationes qui velint, secundum leges faciant.

NOV. XXCVIII.

I. QUIDAM TITIO deposuit pecuniam vel alias res sub aliquib. cōdicionibus; vt si impletæ fuerint, reddatur ei depositū. deinde impleuit; & depositarius nihil reddere vult: iubet Constitutio teneri eum, quia condicionib. impletis res depositas reddere debet. Sed & si venerit aliquis, & denuntiauerit depositario, ne aliquid reddat: nihil hoc ei, qui deposuit, noceat. Quidquid enim damni post talem denuntiationem, vel fortuito casu depositis rebus

bus contigerit: hoc ad eum, qui denū-
tiauit, pertinet, ut depositario indem-
nitas conseruetur. Hoc amplius si
pecunia erat deposita; & eam reddi
quispiam denūtiatione prohibuerit:
ex eo tempore cogendus est tertiam
centesimæ usurar. nomine deposita-
rio præstare usq. eo donec reddatur
pecunia.

SI quis vel ciuiles annonas dari II.
prohibuerit alicui, cuius se credito-
rem dicit esse; vel si denuntiauerit in-
quilinis ne pensiones præstent: quid
quid damni ex hoc domini sense-
rint; is qui denuntiauit resarcire co-
gatur. Hoc amplius pecuniæ, quā
prohibuit dari, usuram præstet tertiā
centesimæ. et nemo dicat, quod po-
test dominus cautionem defensionis
inquilinis dare, & pensiones post de-
nuntiationes exigere. Defensio
enim sine fideiussore omnino idonea
non est; & non facile est fideiussorem
omnibus inuenire.

HAE C Cōstitutio de liberis naturali-
 bus loquitur: & dicit filios natos aut
 ingenuos & legitimos esse; aut ingenuos
 & naturales; aut naturales & seruos; aut
 omnino nec naturales dignos appellari,
 Eorū autē, qui naturales ingenui vel serui
 lis condicionis sunt, aut legitimi postea
 fiunt, aut in eodē statu manent. Et inge-
 nui quidē atq. legitimi filij nascūtur, qui
 ex legitimis nuptijs procreati sunt. Nu-
 ptias autē legitimas cōtrahi diximus ali-
 ter in personis senatorijs, aliter in vilissi-
 mis hominib. aliter inter eos, qui media-
 stini status sunt. Successiones autē parē-
 tiū ad legitimos varijs pertinet modis, de
 quib. plenissime iuriscōsulti & Cōstitutio-
 nes locuti sunt. Naturales autē liberi, si-
 ue ingenui, siue serui, quib. modis postea
 fiunt legitimi, & per quas vias naturalib.
 succedūt parentibus; necessariū est expo-
 nere. Igitur si quis filios suos naturales
 curiae dederit vel omnes, vel quosdā, vel
 vnū ex his: legitimos faciat secūdū Diue-
 memorię Theodosij Constitutionē. Idē
 iuris est, si filiā naturalem curiali homini

pater cōiūxerit. Sed quia hęc pars de suc-
 cessionib. & de alijs multis dubietatē re-
 cipit:ordinariū est prius eam plenissime
 explanare.Igitur si quis naturalē filiū vel
 naturales habuerit,eūq. vel eos vel quos-
 dā vel vnū ex his legitimos facere voluc-
 rit:det eos curiē ciuitatis, quamuis Illu-
 stri dignitate decorati sint; & fiunt legiti-
 mi.exceptis scilicet illis dignitatibus,per
 quas& si curiales essent,hac cōdicionē re-
 laxati fuissent. Dari autē eū curiē oportet
 vel in spectaculo toto populo cōfiden-
 te;vel actis interueniētib. vel in testamē-
 to suo, si ille nō reclamauerit. Et hęc o-
 mnia procedunt siue habeat legitimos fi-
 lios pater siue nō. Sin autē post mortē pa-
 tris naturalis spōtanea voluntate sese da-
 re curiē maluerint:nō aliter audiātur, ni-
 si nullū legitimū filiū pater reliquerit.
 Hęc autē quæ de patre dicimus,optineāt
 & in auo,& in proauo,& in alijs huiusce
 modis personis. Sed si quidem ex pro-
 uinciali ciuitate oriundus est is, qui fi-
 lium curiæ dare velit;in eadem ciuitate
 filium suū faciat curialem siue ipse quo-
 que pater curialis sit, siue non. Sin

autem ex vico oriundus est: in ea ciuitate curialem faciat filium naturalem, cuius in territorio vicus est. Illo proculdubio obseruando, vt vbi quidem parens dat, non impediunt legitimi filij: vbi autē filius sese dare velit, impediatur legitimis filiis superstitib. Sin autem parens naturalis vel Romanus sit, vel Byzantius: liceat ei in qua voluerit metropolitana ciuitate filios suos naturales curiæ dare. Eadem dicimus, & si quis filiam suam curiali homini coniungere maluerit.

II. SI curialis naturales tantum filios habuerit, liceat ei manumittere eos, & curiæ dare, & hoc modo legitimos facere. Ipsi quoq. naturales liberi si libertatem quoquomodo nanciscuntur, mortuo patre nullis legitimis liberis superstitibus, licentiā habeant curiæ se dare, & legitimum nomen mereri.

III. SI naturalis filius curiæ datus fuerit: legitimus patri successor ab intestato

stato existat. ex testamento capiat,
 quantum ei pater naturalis relique-
 rit, nisi forte legitimos filios ante ha-
 buit. tunc enim non plus habeat na-
 turalis filius, quam is qui legitimus
 constitutus minimam habet portio-
 nem. Et si quidem mortuo patre &
 curialia munera subeat, & quod ei
 donatum vel relictum est, possideat:
 maneat securus. Sin autem res pa-
 ternas velit respuere, ut curiali con-
 ditione liberetur: omnino non au-
 diatur. Enimvero si ab initio curia-
 lem condicionē cōtempserit; postea
 autem in possessione paternarum re-
 rum vel omnium vel ex parte inuen-
 tus fuerit: tunc curialis conditionis
 nexibus teneatur. Quæ diximus de
 masculis curiæ datis intelligēda sunt
 & de filiabus naturalibus, quæ nuptæ
 sunt curialibus.

SI filius curiæ datur: ipsi patri tan *IIII.*
 tum modo legitimus fiat successor,
 non etiā parētibus vel liberis ipsius,
 vel agnatis vel cognatis eius: nisi for

R te

te ab aliquo ex his heres instituatur.

V.

SI quis curiæ datus & legitimus factus decesserit: si quidē habeat curiales legitimos liberos; ad ipsos successio eius perveniat. Sin autem quosdam curiales habeat, quosdam hac condicione liberatos; ad curiales quidem novem vnciæ substantiæ eius veniant, ad alios autem tres vnciæ. Quod si nullos liberos habeat: novem quidem vncias curia, & publicus habeat; tres autem vncias vel heredes, quos in testamento suo scripsit, vel hi, qui ab intestato ad hereditatem eius vocantur. Sin autem scriptus heres vel non scriptus curiæ se dare maluerit, & hereditatem ipsius habere; nullo modo prohibeatur: sed habeat licentiam, ut cum curiali condicione novem vncias ad curiam & publicum pertinentes accipiat: si prius Imperatori supplicaverit; & hoc ipsum ei ab imperiali numine concessum fuerit.

VI.

SI quis naturales habuerit liberos,

ros, posteaq. decedens in testamento suo curiꝑ eos dederit; & illi post mortem patris sui naturalis cōlenserint: habeant nouē vncias; qualitercumq. distributionem pater inter eos fecerit. ita tamen vt minus nouem vncijs non accipiant. Melius autem faceret pater, si totum assem eis reliquerit. Quod si quidam ex his consenserint, quidam autem noluerint curiales esse: ad eos qui consentiunt, nouē vnciæ perueniant, tres autē vnciꝑ ad eos deuoluātur, ad quos testator voluit. Quod si nullus ex naturalib. liberis curialem amplectitur cōditionem: ad ipsam curiam nouem vnciæ pertineant, scilicet vt secundum nostram Constitutionem inter curiam & publicum nouem vnciæ diuidantur. Sed si quis nihil de naturalibus liberis suis dixerit, sed silētio eos præterierit; illi autē sua sponte voluerint curiæ nexibus esse subiecti, vt patris naturalis successionē capiant: liceat hoc facere, vt nouē accipiāt vncias. .IIII

Sed si pater naturalis filium seruum habuerit, eumque manu miserit, & curiæ dederit eum: & si post mortem naturalis patris curialis esse maluerit, nouem vncias accipiat.

(Hoc amplius & si tantum manumiserit, & non obtulerit; & post mortem naturalis patris curialis esse maluerit: tunc etiam nihilominus nouem vncias accipiat.) Idem dicimus, & si testator curiæ dederit in suo testamento. omni enim modo qui curialia onera subire paratus est, nouem vncias accipiat. Quod si omnes naturales liberi curiales esse volunt: pro rata portione inter eos nouem vnciæ distribuuntur.

VII.

Z E N O N I S Diuæ memoriæ Constitutio, & Anastasij lex de naturalibus liberis posita, maneat secundum sua tempora incōcussa. Sed & Diui Iustini Constitutio in perpetuū maneat, quæ prohibet naturales liberos adoptionis modo legitimos fieri.

VIII.

S I Q V I S cū libera muliere concu-

suetudinem habuerit; & ex ea naturales liberos procreauerit; postea autem affectione procedente dotalia instrumenta cum ea fecerit: dicimus liberos tam eos, qui ante instrumenta, quam illos, qui postea nati sunt, legitimos & in potestate patris fieri; siue post instrumenta facta nati filij decesserint, siue omnino nati non fuerint. nulla discretionem habita utrum alia subit legitima proles, an non.

Sed & si quis conceptus ante instrumentum, postea natus fuerit: illud tempus, quo natus est, inspiciatur, ut legitimus fiat, vel si pro sit ei tempus conceptionis, illud tempus obseruetur.

SI quis filios habuerit naturales, IX.
eorum autem mater mortua sit, ut dotalium instrumentorum compositio fieri non possit: vel si uiuat quidem mater eorum; sed ea digna matrimonio non sit; vel si cælata fuerit, ut vxor non ducatur: pater autem filios suos legitimos facere velit: liceat ei supplicare Principi, & hoc ipsum mani-

festare in precibus suis, ut Principē annuente ita us filiorū confirmetur; scilicet si in his casibus legitima proles non subsit.

X. Si pater naturalis dum viuit, præcedētes obseruationes nō fecerit; ut filios suos naturales legitimos efficiat, cōponat testamentū, & in eo dicat se velle eos legitimos sibi successores existere. Et si hoc fecerit, liceat filiis hoc docere, & testamentum patris ostendere, & legitimam hereditatem eius adipisci: sic tamē ut prius principi supplicent, & hoc ipsum allegent.

XI. H A E C autem omnia totiens locum habēt, quotiens & ipsi liberi naturales consentiunt. Si enim inuitus nemo emancipatur; quanto magis non debet aliquis sui iuris cōstitutus alienæ subici potestate. Quod si quidam ex his voluerint, quidam autem noluerint: hi, qui volunt, legitimi successores existant parenti. Illud autem certum est, quod legitimis filis

filij superstitibus tempore, quo pater moritur, naturalis filius legitimus nullo modo intelligitur: nisi vel curiæ datus est, vel dotalia instrumenta cum matre ipsius composita sunt. Nemini autem liceat filium naturalē adoptare, & eo modo eum legitimum facere.

XII.

SI quis filios naturales habuerit, si quidem legitimos eos prædictis modis effecerit: ita ei succedant, quemadmodū ex nuptijs lege cognitis procreati patrib. suis succedunt. Sin autem naturales permanserint: si quidem legitima proles subit, nō liceat patri filijs naturalibus & matri eorū, idest concubinæ suæ ultra vnam vnciam dare siue inter viuos, siue mortis causa, vt semunciam concubina habeat, semunciam liberi: quidquid autem plus dederit, hoc habeant legitimi filij. Sed & si solam habeat concubinam, nō plus ei, quam semunciā præstet. Quod si nullos filios habeat, liceat ei & in toto asse filios suos

naturales heredes scribere, nisi forte
parentes habeat. tunc enim parenti-
bus legitima portione relicta, reli-
quæ partes ad naturales filios transfi-
re possunt. Eadē licētia est patri præ-
stāda, & si donatione vel alioquocūq.
titulo vel viuis vel moriēs substantiā
suā naturalibus filiis præstare volue-
rit. Illo proculdubio obseruando,
vt cōcubinam ille habere possit, qui
vxorem non habet. Hæc autem to-
tiens teneant, quotiens naturalis pa-
ter vel testamento, vel alio vltimo iu-
dicio suam declarauerit volūtatem.
Quod si quis intestatus decesserit, &
neque filios habuerit, filiasue, neque
nepotes aut neptes, vel deinceps a-
lias personas; habeat autem in domo
sua cōcubinam liberam, ex qua etiā
filios habuerit: tunc etiam intestato
patre naturali mortuo duas vncias
habeant diuidendas inter eos pro vi-
rili portione, & mater eorū vnius filij
partē accipiat. et hæc ita se habeant,
quāuis adgnatus, vel cognatus vel pa-
tro

tronus, vel fiscus intestato defuncto patri naturali successerint. Sed & si concubina ante quam pater moriatur, decesserit: nihilominus naturales filij duas vncias intestato patre mortuo integras capiant. Idem dicimus, & si concubina separata est ab eo. Nemo autem intelligat concubinam, quando cum multis mulieribus concumbere concubitor solet. Nam quemadmodum qui legitimam vxorem habet, aliam habere durante eodem matrimonio non potest: ita & qui vnam concubinam habet, non potest aliam eo tempore habere. Nulla autē differentia est, vtrū masculi an femine sint, qui quæue ex tali concubinato progeniti vel progenitæ sunt. Quod si quis intestatus decesserit, & legitimos liberos reliquerit, & naturales: nihil quidem naturales accipiant, alantur autem a fratribus suis, idest a legitimis filiis defuncti secundum substantiam, quæ ad eos peruenit ex patre, quem-

admo

admodum vir bonus æstimauerit, idest viri boni arbitrato. Idem iuris est, & si vxorem quidem habeat, liberos autem naturales ex concubina ante mortua, vt hi alantur a successoribus eius. De nepotibus enim naturalibus ea, quæ constituimus in Codicæ teneant.

XIII. SED quemadmodum liberis naturalibus consultum est: sic & ipsi debent patribus suis naturalibus vicissitudinem dare & in alimonijs, & in successione, quemadmodum in ipsis filijs constitutum est.

XIV. SI pater naturalis aliquid dederit, vel reliquerit filio suo; liceat ei præstare tutores vel curatores in istis rebus, confirmandos. Liceat autem & matri tutelam filiorum naturalium suscipere; & omnia facere, quæ in legitimis liberis facere solet.

XV. HÆC Constitutio non pertinet ad eos liberos, qui ex nefarijs procreationib. procreati sunt: ideoq. nec alimo

alimoniam eis parentes vel fratres debent. Constantini autem Diuę memorię lex ad Gregorium rescripta penitus euacuetur.

NOV. XC.

NVLLIVS recipiatur testimoniu, nisi eius qui sit bonę opinionis; quem vel dignitas cõmendet, vel militia, vel vitę honestas, vel artis laudabilis titulus, vel etiã aliorum testium vox de bona vita eius consentiens. Alius autẽ testis si vilissimus in iudicio productus fuerit: liceat iudici si hoc existimauerit, & tormẽtis eum subicere in hac quidẽ florentissima vrbe per Prætoris officium, in prouincijs autem per Defensorem ciuitatis.

I.

SI quis autem scripserit se debere alicui pecuniam; postea autem dicat se sine scriptis eam soluisse: non audiatur, quamuis testes produxerit, nisi secundũ obseruationẽ Constitu-
tionis

II.

tionis nostræ. Si tamē testes duorum alterū dicant, vel quod præsentibus ipsis & ad hoc ipsum rogatis debitor creditori pecuniā soluit, vel quod ad hoc ipsum accepti audierunt creditorem dicentem pecuniam sibi solutam fuisse. Non enim admittimus testimonia eorum, qui dicere solent transeuntes se audisse aliquem dicentem pecuniam sibi solutam esse. Sed nec tabulariorum præsentia sola sufficit, nisi testes quoq. rogati subscripserint; & ipsa principalis persona si litteras sciat, suas depositiones per scripturā declarauerit: sed & in hoc casu siquidem bonæ opinionis testes inuenti fuerint, recipiantur. Sin autem vilissimi homines sunt, qui & pecunia corrumpi facile poterunt, & periurare non timebunt; tormentis subiciantur. Sin autem testes contraria sibi dicant: oportet iudicem si contrarietatem testimoniorum perspexerit in ipsis constitutam, quæ totam causam cōtineat: reprobare eos.

plu-

plurium autem & bonorum testimo-
nia suqui, & eos qui contraria sibi di-
xerint, si quidem per errorem, cum
venia dimittere: sin autem per astu-
tias aliquas; tormentis subicere.

SI quis in vna eademq. lite testes
ter produxerit; & renūtiaverit testiū
productioni; & exceperit testimonia
vel ipsa, vel perscriptiones aduersa-
rij sui: postea non concedatur quar-
tam productionem testium facere.

III.

Enimuero si non exceperit, neque
ipsa testimonia, neq. perscriptiones
aduersarij sui: liceat ei quarta vti
productione testium. ita tamen vt iu-
ret prius neque se excepisse, neq. pro-
curatorem suum, vel patronum, vel
alium hominem suum; nec aliquo do-
lo vel arte vel calliditate quartā pro-
ductionē desiderare. Hoc amplius
& si semel aut bis produxerit testes,
& renūtiaverit productionib. ac po-
stea velit producere; non audiatur,
nisi in eo casu, vbi neq. testimonia ex-
cepit, neq. perscriptiones aduersarij
sui;

fui; quamuis diuina iussio dederit ei
licentiam producendi.

III.

ANTIQUITAS est constitu-
tum, vt si in hac florētissima ciuitate
litigium fuerit motum, & adhuc cau-
sa pendente opus fuerit testium pro-
ductione; testes autē in prouincia de-
gerint: vt illuc actis interueniētibus
mittātur partes siue procuratores ea-
rum, & apud Defensorē ciuitatis te-
stes producti dicant ea quæ sciunt; &
postea in hanc ciuitatem acta mittā-
tur, & cōpetenti calculo a iudice cau-
sa terminetur. Idem iubet Constitu-
tio obtinere, & si in prouincia litigiū
fuerit motū, & testes in hac degerint
ciuitate, vel in alia prouincia. actis
enim interueniētibus apud quemuis
eloquentissimū iudicē testes produ-
cantur. vel si in alia prouincia testes
sint, apud Defensorē acta consistant,
& signata præstetur vel ei, qui produ-
xit, vel aduersario eius. nec quasi ex-
cipienti denegetur iterū ei testes pro-
ducendi licentia. Hæc autē in pecu-
narijs-

niarijs causis optineant. nam in criminalibus causis ipsæ personæ testiū necessariae sunt.

SI testis productus servus esse dicatur, ille autē dicat se liberum esse: si quidem ingenuum; scribatur quidem testimonium ipsius; postea autē si probatus fuerit servus, nullius momenti sit. Sin autem libertinū se esse dixerit: si quidem instrumentum manumissionis suæ ostenderit, dicat testimonium. Sin autem in alio loco dicat instrumenta sui status habere: scribatur quidem testimonium eius, postea autē si non produxerit instrumenta, nullius momenti sit.

SI quis dixerit testē productū inimicum suum esse: si quidem ex criminali causa; omnino non dicatur testimonium. Sin autē ex alia occasione; dicatur quidem testimoniū eius, sed præscriptio ei opponatur.

SI quis mediatorem se partium dixerit, ideoque se non oportere inuitum testimonium in alterutrū eorum
dice

V.

VI.

VII.

dicere; illi autem cōsenserint, vt producat; consequens est, vt in hoc casu etiam inuitus testimonium dicat.

VIII.

TESTIVM productio apud iudicem vel Defensorem, vel Magistrum Censu non aliter valeat, nisi præsente quoq. aduersaria parte, vel contumaciter non veniente, scilicet vt & hic salua præscriptio ei competat, quam opponendam existimauerit.

Contumaciter autē non videtur abesse, qui ex necessitate abfuit: forte enim intra septa sanctorum fuerat.

OMNIA autem iura, quæ posita sunt iam vel a retro principibus, vel a nobis de testib. maneat intacta.

Hanc autem legem tenere volumus in futurum tempus.

NOV. XCI.

.I

QVAEDAM MVlier Titia nomine Mæuio copulata est, & dotem dedit, & liberos ab eo procreauit: postea mortua Titia Mæuius

uius secundā vxorem duxit Semproniam, & mortuus est: quæritur vtrum liberi prioris vxoris dotē matris suæ prius recipere debeant; an magis secunda vxor in dote sua validiora iura prætereendere? Et ita distinguimus, vt si quidem res dotales existant siue prioris siue posterioris sint; omnimodo eas dominus vindicare potest. Sin autem vel consumptæ sint, vel diminutæ: præferantur secūde mulieri liberi ex priore matrimonio nati; vel etiā ipsa prima vxor, si forte repudio primæ nuptiæ solutæ sunt. Idem dicimus, si liberi secundæ mulieris cum priore vxore, vel liberis eius litigēt. In summa enim dicimus, & priori matrimonio hypothecarum priuilegia validiora præstamus, vbi ipsa mulier agit, vel liberi eius ex eo matrimonio nati. Liberatorum autē appellatione omnes descēdentes cōplectimur. Quod nō per innouationē a nobis introductū est, sed magis per interpretationē priorū Cōstitutionū.

S

SI

festare in precibus suis, ut Principe annuente status filiorum confirmetur; scilicet si in his casibus legitima proles non subsit.

X. Si pater naturalis dum viuit, præcedentes observationes non fecerit; ut filios suos naturales legitimos efficiat, componat testamentum, & in eo dicat se velle eos legitimos sibi successores existere. Et si hoc fecerit, liceat filiis hoc docere, & testamentum patris ostendere, & legitimam hereditatem eius adipisci: sic tamen ut prius principi supplicent, & hoc ipsum allegent.

XI. HÆC autem omnia totiens locum habet, quotiens & ipsi liberi naturales consentiunt. Si enim inuitus nemo emancipatur; quanto magis non debet aliquis sui iuris constitutus alienæ subici potestate. Quod si quidam ex his voluerint, quidam autem noluerint: hi, qui volunt, legitimi successores existant parenti. Illud autem certum est, quod legitimis
 filis

filijs superstitibus tempore, quo pater moritur, naturalis filius legitimus nullo modo intelligitur; nisi vel curiæ datus est, vel dotalia instrumenta cum matre ipsius composita sunt. Nemini autem liceat filium naturalē adoptare, & eo modo eum legitimum facere.

XII.

SI quis filios naturales habuerit, si quidem legitimos eos prædictis modis effecerit: ita ei succedant, quemadmodū ex nuptijs lege cognitis procreati patribus suis succedunt. Sin autem naturales permanserint: si quidem legitima proles subsit, nō liceat patri filijs naturalibus & matri eorū, idest concubinæ suæ ultra vnam vnciam dare siue inter viuos, siue mortis causa, vt semunciam concubina habeat, semunciam liberi: quidquid autem plus dederit, hoc habeant legitimi filij. Sed & si solam habeat concubinam, nō plus ei, quam semunciā præster. Quod si nullos filios habeat, liceat ei & in toto asse filios suos

naturales heredes scribere, nisi forte
parentes habeat. tunc enim parenti-
bus legitima portione relictā, reli-
quæ partes ad naturales filios transfi-
re possunt. Eadē licētia est patri præ-
stāda, & si donatione vel alioquocūq.
titulo vel viuis vel moriēs substantiā
suā naturalibus filiis præstare volue-
rit. Illo proculdubio obseruando,
vt cōcubinam ille habere possit, qui
uxorem non habet. Hæc autem to-
tiens teneant, quotiens naturalis pa-
ter vel testamento, vel alio vltimo iu-
dicio suam declarauerit volūtatem.
Quod si quis intestatus decesserit, &
neque filios habuerit, filiasue, neque
nepotes aut neptes, vel deinceps a-
lias personas; habeat autem in domo
sua cōcubinam liberam, ex qua etiā
filios habuerit: tunc etiam intestato
patre naturali mortuo duas vncias
habeant diuidendas inter eos pro vi-
rili portione, & mater eorū vnius filij
partē accipiat. et hæc ita se habeant,
quāuis adgnatus, vel cognatus vel pa-
tro

tronus, vel fiscus intestato defuncto
 patri naturali successerint. Sed & si
 concubina ante quam pater moria-
 tur, decesserit: nihilominus natura-
 les filij duas vncias intestato patre
 mortuo integras capiant. Idem di-
 cimus, & si concubina separata est
 ab eo. Nemo autem intelligat con-
 cubinam, quando cum multis mu-
 lieribus concumbere concubitor so-
 let. Nam quemadmodum qui legi-
 timam vxorem habet, aliam habe-
 re durante eodem matrimonio non
 potest: ita & qui vnam concubinam
 habet, non potest aliam eo tempore
 habere. Nulla autē differentia est,
 utrū masculi an femine sint, qui quę-
 ue ex tali concubinato progeniti vel
 progenitæ sunt. Quod si quis intesta-
 tus decesserit, & legitimos liberos re-
 liquerit, & naturales: nihil quidem
 naturales accipiant, alantur autem
 a fratribus suis, idest a legitimis fi-
 lijs defuncti secundum substantiam,
 quæ ad eos peruenit ex patre, quem-
 admo

alimoniam eis parentes vel fratres debent. Constantini autem Diuę memorię lex ad Gregorium rescripta penitus euacuetur.

NOV. XC.

NVLLIVS recipiatur testimonium, nisi eius qui sit bonę opinionis; quem vel dignitas cōmendet, vel militia, vel vitę honestas, vel artis laudabilis titulus, vel etiā aliorum testium vox de bona vita eius consentiens. Alius autē testis si vilissimus in iudicio productus fuerit: liceat iudici si hoc existimauerit, & tormētis eum subicere in hac quidē florentissima vrbe per Prætoris officium, in prouincijs autem per Defensorem ciuitatis.

I.

SI quis autem scripserit se debere alicui pecuniam; postea autem dicat se sine scriptis eam soluisse: non audiatur, quamuis testes produxerit, nisi secundū obseruationē Constitutionis

II.

tionis nostræ. Si tamē testes duorum alterū dicant, vel quod præsentibus ipsis & ad hoc ipsum rogatis debitor creditori pecuniā soluit, vel quod ad hoc ipsum accepti audierunt creditorem dicentem pecuniam sibi solutam fuisse. Non enim admittimus testimonia eorum, qui dicere solent transeuntes se audisse aliquem dicentem pecuniam sibi solutam esse. Sed nec tabulariorum præsentia sola sufficit, nisi testes quoq. rogati subscripserint; & ipsa principalis persona si litteras sciat, suas depositiones per scripturā declarauerit: sed & in hoc casu siquidem bonæ opinionis testes inuenti fuerint, recipiantur. Sin autem vilissimi homines sunt, qui & pecunia corrumpi facile poterunt, & periurare non timebunt; tormentis subiciantur. Sin autem testes contraria sibi dicant: oportet iudicem si contrarietatem testimoniorum perspexerit in ipsis constitutam, quæ totam causam cōtineat: reprobare eos.

plu-

plurium autem & bonorum testimo-
nia suqui, & eos qui contraria sibi di-
xerint, si quidem per errorem, cum
venia dimittere: sin autem per astu-
tias aliquas; tormentis subicere.

SI quis in vna eademq. lite testes
ter produxerit; & renūtiauerit testiū
productioni; & exceperit testimonia
vel ipsa, vel perscriptiones aduersa-
rij sui: postea non concedatur quar-
tam productionem testium facere.

III.

Enimvero si non exceperit, neque
ipsa testimonia, neq. perscriptiones
aduersarij sui: liceat ei quarta vti
productione testium. ita tamen vt iu-
ret prius neque se excepisse, neq. pro-
curatorem suum, vel patronum, vel
alium hominem suum; nec aliquo do-
lo vel arte vel calliditate quartā pro-
ductionē desiderare. Hoc amplius
& si semel aut bis produxerit testes,
& renūtiauerit productionib. ac po-
stea velit producere; non audiatur,
nisi in eo casu, vbi neq. testimonia ex-
cepit, neq. perscriptiones aduersarij
sui;

sui; quamuis diuina iussio dederit ei
licentiam producendi.

III.

ANTIQUITVS est constitu-
tum, vt si in hac florētissima ciuitate
litigium fuerit motum, & adhuc cau-
sa pendente opus fuerit testium pro-
ductione; testes autē in prouincia de-
gerint: vt illuc actis interueniētibus
mittātur partes siue procuratores ea-
rum, & apud Defensorē ciuitatis te-
stes producti dicant ea quæ sciunt; &
postea in hanc ciuitatem acta mittā-
tur, & cōpetenti calculo a iudice cau-
sa terminetur. Idem iubet Constitu-
tio obtinere, & si in prouincia litigiū
fuerit motū, & testes in hac degerint
ciuitate, vel in alia prouincia. actis
enim interueniētibus apud quemuis
eloquentissimū iudicē testes produ-
cantur. vel si in alia prouincia testes
sint, apud Defensorē acta consistant,
& signata præstetur vel ei, qui produ-
xit, vel aduersario eius. nec quasi ex-
cipienti denegetur iterū ei testes pro-
ducendi licentia. Hæc autē in pecu-
narijs

niarijs causis optineant. nam in criminalibus causis ipsæ personæ testiū necessariae sunt.

SI testis productus servus esse dicatur, ille autē dicat se liberum esse: si quidem ingenuum; scribatur quidem testimonium ipsius; postea autē si probatus fuerit servus, nullius momenti sit. Sin autem libertinū se esse dixerit: si quidem instrumentum manumissionis suæ ostenderit, dicat testimonium. Sin autem in alio loco dicat instrumenta sui status habere: scribatur quidem testimonium eius, postea autē si non produxerit instrumenta, nullius momenti sit.

V.

SI quis dixerit testē productū inimicum suum esse: si quidem ex criminali causa; omnino non dicatur testimonium. Sin autē ex alia occasione; dicatur quidem testimoniū eius, sed præscriptio ei opponatur.

VI.

SI quis mediatorem se partium dixerit, ideoque se non oportere inuitum testimonium in alterutrū eorum
dice

VII.

dicere; illi autem cōsenserint, ut pro-
ducatur; consequens est, ut in hoc ca-
su etiam inuitus testimonium dicat.

VIII.

TESTIVM productio apud iudi-
cem vel Defensorem, vel Magistrum
Census non aliter valeat, nisi præsente
quoq. aduersaria parte, vel contu-
maciter non veniente, scilicet ut &
hic salua præscriptio ei competat,
quam opponendam existimauerit.
Contumaciter autē non videtur ab-
esse, qui ex necessitate abfuit: forte
enim intra septa sanctorum fuerat.

OMNIA autem iura, quæ posita
sunt iam vel a retro principibus, vel
a nobis de testib. maneat intacta.
Hanc autem legem tenere volumus
in futurum tempus.

NOV. XCI.

I.

QVAEDAM MVLIER Ti-
tia nomine Mæuio copulata
est, & dotem dedit, & liberos ab eo
procreauit: postea mortua Titia Mæ-
uius

uius secundā vxorem duxit Semproniam, & mortuus est: quæritur vtrum liberi prioris vxoris dotē matris suæ prius recipere debeant; an magis secunda vxor in dote sua validiora iura prætereendere? Et ita distinguimus, vt si quidem res dotales existant siue prioris siue posterioris sint, omnimodo eas dominus vindicare potest.

Sin autem vel consumptæ sint, vel diminutæ: præferantur secūde mulieri liberi ex priore matrimonio nati; vel etiā ipsa prima vxor, si forte repudio primæ nuptiæ solutæ sunt. Idem dicimus, si liberi secunde mulieris cum priore vxore, vel liberis eius litigēt.

In summa enim dicimus, & priori matrimonio hypothecarum priuilegia validiora præstamus, vbi ipsa mulier agit, vel liberi eius ex eo matrimonio nati. Liberiorum autē appellatione omnes descēdentes cōplectimur. Quod nō per innouationē a nobis introductū est, sed magis per interpretationē priorū Cōstitutionū.

S

SI

II.

SI mulier dotem pro se promiserit vel alius pro ea siue protecticiā siue aduēcticiā: postea autē vel ipsa mulier vel promissor dotis paratus sit, id quod promisit dare; & hoc ipsum testatione cōplectatur; & vel optulerit res, vel deposuerit si mobiles sint vel in iudicio * ex vna parte iudicē adeat, & missis ab eo hominib. maritus distulerit dotē accipere; posteaq. solutū matrimonium fuerit: sic intelligatur, maritus quasi dotē accepisset. Ideoq. si quid de ante nuptias donatione accipere mulierem oportet, hoc omnimodo accipiat, quāuis nullam dotem dedit: quia per maritū stetit, quo minus eam susceperit.

NOV. XCII.

SI PATER habuerit filios duos pluresue; & vni ex his donare res suas voluerit: non liceat ei ultra bessem substantiæ suæ donare, vel ultra dimidiam secundum liberorū numerum

rum: ut ceteri liberi modis omnibus legitimam portionem, id est Falcidiā accipiant; quam haberent, si tertiam partem vel dimidiam eo tempore acciperent, ante quā donatio facta sit: scilicet nisi ingrati fuerint. nā si probatæ sint ingratitudinis causæ, pristinis legibus subiciantur.

NOV. XCIII.

SI QVIS appellauerit, & appellatione introducta apud Præfectum Prætorio, vel apud quemuis aliū iudicem, cōpromissarios arbitros elegerit cum aduersario suo: nō sit exclusus venire iterum ad appellatorium iudicium, quamuis biennium fuerit transactum. Quod si postquam a cōpromissario recessum est, biennium transierit: dicimus priorem calculū esse firmum, & appellatorium iudicium non exerceri. Cetera autem omnia iura, quæ de prouocationib. posita sunt, in suo robore permaneāt.

NOV. XCIII.

SI MATER marito defuncto filiorum suorum tutelam gubernare maluerit: renuntiet secundis nuptijs sine iureiurando in iudicio, res autē suas impuberi filio obliget; atque ita tutela ei committatur siue creditrix sit filiis suis, siue debitor. Idem & in filiabus dicimus.

Hæc autem observari procuret tam Præfectus Urbis, quam Prætor, & in provincijs Præsides. et diligenter inventaria cōscribantur præsentē scriba, & alijs publicis personis secundū consuetudinem; & satisfactiones idoneæ exigantur, ut res salva pupilli fiat.

NOV. XCV.

SI QVIS civilis vel militaris iudex adhuc in magistratu suo positus, sine iussione divina provinciā, quam sortitus est, dereliquerit: reus sit maiestatis

iestatis; & reducatur in illam prouin-
ciam, de qua fugit; & postquam accu-
satorib. satisfecerit; ultimo supplicio
puniatur. Sin autem magistratus
esse desierit: quinquaginta dies ibi fa-
ciat; & publice appareat; & volenti-
bus aduersus se agere respondeat; &
metropolitana ciuitate nō exeat an-
te quam quinquaginta dies fuerint
transacti. Vbi autem successor ali-
cui magistratui a nostra pietate mit-
titur, nō antea desinat esse magistra-
tus ille, qui prior est, nisi ante duos
dies, quam in prouinciam successor
venerit. Tunc enim & amicalē epi-
stolam mitti præcipimus, & publicas
annonas vsq. ad hoc tempus deces-
sor accipiat.

NOV. XCVI.

NON ALITER reus actori re-
spondeat libellum accusationis
mittenti, nisi prius ille cauerit reo
atq. litis executori: quod intra duos

mensis contestationē litis apud iudicē facturū sit; alioquin damnū in duplum se reo restitutum. Cautio autem triginta sex solidorum quantitatem non excedat.

II.

Si quis ab aliquo fuerit accusatus, & voluerit ipsum accusatorem suum accusare: apud eundem iudicem hoc faciat. nam apud alium iudicem eum trahere non potest. Quod si iudex ei displiceat; licebit ei recusare eum ante litis contestationem in viginti dierū relaxamento. Post litis enim contestationem recusare eum iudicem non potest, nec actorem in alio iudicio trahere.

NOV. XCVII.

I.

DONATIONVM quæ propter nuptias fiunt, parē volumus esse quantitatem doti mulieris. item pacta & stipulationes in dote & propter nuptias donatione pari modo componantur. Hoc autem capitulū
in

In futuro quoq. tempore teneat.

SI mulier dotem suam augere maluerit: non aliter hoc facere possit: nisi maritus quoque propter nuptias donationem pari quantitate augere paratus sit. Quod si creditores maritus habeat: augere mulier dotem suam debet in rebus immobilibus. Quod si res mobiles dederit: sciat se privilegium dotis in rebus mariti sui non habituram. Sin autem nullum creditorem maritus habeat eo tempore, quo dotem suam mulier augebat: habeat privilegium, quod dotibus in hypothecaria actione praestitum est.

II.

SAEPISSIME relatū est eum, qui pecuniam praestat ad comparandam rem vel renouandam, vel faciendam, validiora iura in hypothecis habere in ipsa, quam priores creditores. Sed hoc in dotibus non obseruetur. Nam dotem praecipimus ei quoque praeferi, qui postea pecuniam dedit marito ad aliquam rem comparandam, vel renouandam, vel etiam faciendam.

III.

III.

SI quis marito mutuam pecuniā dederit militiæ causa; & inter eos fuerit pactum, ut in casum militiæ creditor anteriora iura alijs creditorib. habeat: id quod actum est teneat; ut etiam doti talis creditor præferatur; si tamen hoc & in scriptis processerit, & testium habeat subscriptionē, & ex ipsa veritate confirmetur.

V.

SI quis pro filia sua dotem dederit verbi gratia triginta librarum auri; postea genero defuncto, & dote ad eum reuersa filiam velit alij copulare: prohibeatur minorem quantitatem dotis nomine pro ea præstare. quamuis ex priore matrimonio lucrata est filia ob antenuptias donationē quindecim libras auri. nisi forte pater probauerit fortuito quodam casu substantiam suam deminutam fuisse.

VI.

QV AEDAM mulier defuncto patre suo exigebatur, ut dotem suam conferret, si vellet hereditatem paternam suscipere. Dicebat autem
ino

inopem esse maritum suum; & nihil ab eo exigi posse. Contradicebatur ei, quod oporteret inopiam mariti ad damnum ipsius respicere. Quæsitū est, quid iuris sit? Et dicimus, si quidem mulier sui iuris erat, culpā eius esse: quia poterat eo tempore, quo viderat maritum suum pauperiorem, statim aduersus eum & constante matrimonio dotis actionem mouere, & res dotales consequi. Nam & propter nuptias donationis res etiā constante matrimonio vindicare potest, si viderit maritum ad paupertatē inclinantem, scilicet & si non minor erat mulier mater familias viginti quinque annis. Sin autem filia familias fuerat: debet patri suo dicere, ut cum eo agat. Et si quidem egit, salua res est: si autem pater agere superseuerit: inopia mariti ipsi & coheredibus eius imponatur; & habeant omnes communiter actiones contra maritum, & quod potuerint cōsequi in commune deducatur. Hæc autē

totiens vera sunt, quotiens dotis quã
ritas ampla non sit. Si enim ampla
fuerit; & cessante patre liceat filie fa-
milias constante matrimonio cõtra
maritum dotis actionem mouere. et
si non mouerit, ad ipsam futuri tẽpo-
ris periculum spectet. Ea autem ob-
tinere volumus in omnibus personis,
in quibus collatio dotis exigitur siue
filiabus, siue neptibus, & deinceps
personis volẽtibus hereditatẽ ample-
cti tã patris sui, quã matris, aui, vel a-
uiæ, & superiorum personarum.

NOV. XCVIII.

1. **S**I MARITVS mortua vxore, vel
vxor defuncto marito dotẽ vel an-
te nuptias donationem lucratus vel
lucratus fuerit: modis omnib. proprie-
tatẽ liberis suis ex ipso matrimonio
conseruet: vsumfructum autẽ nuptia-
lium lucrorum habeat ipse vel ipsa,
siue ad secũdas nuptias migrauerit,
siue nõ. idq. optineat in omnib. matri-
mo

monijs quæ post hac fuerint dissolu-
ta quocūq. modo, vel si antea quidē
soluta sunt, sed adhuc in suspēso cau-
sa est alterutra persona viuente. Si
enim ambo mortui sunt, heredibus
eorum hæc Constitutio nō profit; sed
veterib. legib. subiciātur. Cum autē
dominiū rerum liberorum esse cœpe-
rit; ea iura locū habere certū est, quæ
de his rebus posita sunt, quar. proprie-
tatem liberi lucrati sunt parentibus
suis secūdas contrahētibus nuptias.

II.

SI repudio misso matrimoniū so-
lutū sit culpa vxoris vel mariti; & vel
ille dotē, vel illa propter nuptias do-
nationem lucratus lucrataue fuerit:
liberis quidē proprietas statim cōpe-
tat, vxori vel marito rerum vsusfru-
ctus. Ea autem persona, quæ vsum-
fructum habet, liberos alere deber.
Sed si bona gratia matrimonio solu-
to, quasi trāsactionis nomine alteru-
tra persona aliquid acceperit: nihilo-
minus eius proprietatem quidem li-
beri habeant, parēs autē vsumfructū.

DAT.

NOV. XCIX.
 DAT. * K. IVLIAS. CP. IMP.
 DN. IVSTINIA. PP. AVG.
 ANN. XIV. IVSTINOV. C.
 COS.

NOV. XCIX.

SI QVI DVO rei promittendi fuerint; vel alter pro altero fideiubeat, & inuicem: si quidem additum non fuerit, ut vnusquisq. ex his in solidum teneatur: tunc pro portione sua sit obligatus. Sin autem additum sit, ut singuli in solidum teneantur: si quidem omnes vel quidam ex his soluendo sint, & praesentes fuerint: in ipsos actio competat. Onus autem inopiae praemissoris, vel absentiae praesentes & locupletes promissores sustineant. Iubemus autem eos qui praesto sunt, a competente iudice compelli communiter agenti stipulatori respondere. ut vbi cognoscatur si locupletes sint an non, communiter condemnentur; & qui soluendo sunt, onera inopiae aliorum sustineant. Quod si iu

si iudex aditus magistratus non est;
per competentem magistratum hoc
impetret. Hæc autē in futuris opti-
neant casib.

NOV. C.

SI MULIER pro se dotale instru-
mentum conscripserit, vel pater,
vel quivis alius pro ea; posteaq. vel re-
pudio vel morte solutum fuerit ma-
trimonium: si quidem ante quam biē-
nij tempus impleatur; liceat marito
vel heredibus eius non numeratæ pe-
cuniæ dotis intra annum ex tempo-
re soluti matrimonij numerandum
querimonia vti. Quod si supra duos
annos intra decennium tamen ma-
trimonium solutum fuerit: intra tres
mēses maritus vel heres eius eadem
querimonia vtetur. Decennio autē
cōpleto modis omnibus si nulla que-
rimonia vsus est, videatur dotem ac-
cepisse. et si minor vigintiquinq. an-
nis maritus fuerit, non plus quā duo-
decim

decim annos in restitutionē habeat

Sin autem intra hoc tempus decesserit: heredes ipsius vnum annum habeant, si legitimæ ætatis sint. Sin autem minores sint, quinquennium habeant. nulla discretione interposita vtrum is, qui decessit, minor fuerit, an maior viginti quinq. annis. Ille autē debet non numeratæ dotis querimonia vti, qui scriptus est dotem suscepisse; & siue legitimā habeat ætatem, siue minor sit: secūdum sua tempora negotium dirimetur. Querimoniam autem fieri oportet non nuda denūtiarione, sed in scriptis. Quod si & in iudicio instruatur: omnimodo oportet mulierē certiorari; alioquin si eam non certiorauerit, vel patrem ipsius: nihil videatur maritus egisse.

H A E C Cōstitutio ad futura matrimonia pertinet. Nam in his, quæ adhuc cōstant, illa præcipimus obseruari: vt si quidē residuū decenniu sit; vel nō minus biēnio; id tēpus habeat in querimonia, quæ ei & transmissio-
nem

nem præstat. Sin autē minus bien-
nio residuum tempus fuerit, vel forte
transactum est totum decenniū: tunc
ipsi quidē biennium habeāt, heredes
autem eorum tres menses postquam
nuptiæ solutæ fuerint.

NOV. CI.

LICEAT curiali non solum cu-
rialē patriæ suę heredē scribere,
sed etiam non curialem alicuius ciui-
tatis; siue cognatus sit, siue extraneus;
aut in totum, aut in parte non minus
nouē vncijs. ita tamē vt curialis fiat,
& curialia munera impleat non tan-
tum ipse, sed etiam liberi eius; quasi
ab initio pater curialis fuisset. Sed
& si curialis testamentum non fece-
rit; existat autem cognatus ipsius si-
ue curialis, siue non; & sit paratus cu-
rialia munera implere: habeat suc-
cessionem ipsius; & liberi eius curia-
les esse videātur; & nullā patiatur in-
quietudinē siue de nouē vncijs, siue
de

de quarta portione. quia sic videtur,
quasi curialis ab initio natus esset.

- II. SED & si quis donauerit alicui
non minus nouē vncijs res; & postea
ille paratus sit curialia munera im-
plere cum liberis suis & sua substan-
tia: liceat hoc facere. quia nihil in-
terest, vtrum curiali suæ ciuitatis ali-
quis propriā substantiā dat, an eius-
dē ciuitatis curiali futurō. Cognatus
autem extraneus, si intestati cu-
rialis cognati successionem voluerit
occupare; intra sex mēses actis inter-
uenientibus suam manifestet volun-
tatem. SI curialis res suas ita vt di-
ximus, non curiali donauerit: non ali-
ter rerum traditio fiat, nisi in gestis
sine damno vllō celebrādis apud Prę-
sidem prouinciæ curialia munera cō-
fiteatur se impleturū, & liberos suos.
Sin autem donator antequam hoc
procedat res suas non curiali tradi-
derit: liceat curiæ vsq. ad nouem vn-
cias res donatas vindicare; nisi is cui
donatę sunt munera curialia subeat.

SI

SI quis ex testamento vel ab intestato non curialis heres curiali existat: conueniat curia statim, vt mortuus est curialis, cum Defensore ciuitatis: & relictam substantiã sine fraude vlla in inuentario scribat. et præsente religioso Episcopo vna cū eiusdem ciuitatis Defensore signacula rebus imponantur, curiæq. tradatur. ac postea si heres se curiæ dedit, & substantiam suam, & liberos, actis apud Præsidentem sine vlllo damno celebrandis: tunc res ei reddantur. Sin autē noluerit heres curialis esse, qui vocatur ab intestato ad successionē defuncti cognati curialis: tres quidē vncias ipse capiat, nouem autem curiæ concedat. Quod si eiusdem gradus multi cognati existant: & alij quidem esse volunt, alij autem tale onus recusant: volentibus quidem munera curialia subire nouem vnciæ præstentur; recusantibus autem tres concedantur. Non curialibus enim ex substantia curialis non plus dari,

T

quam

quam tres vnciæ possunt.

- IV. Si curialis habuerit filiam, eaquē nupta fuerit curiali: vel aliquis paratus sit eam uxorem ducere, ut munera curialia impleat: non minus nouē vncijs a paterna substantia capiat. scilicet si aliæ filiæ curialibus nuptæ nō sint; vel his forte nupturæ sunt, qui curiales fieri volunt. Generaliter enim dicimus eas quidem, quæ curialibus nuptæ sunt, non minus accipere nouem vncijs. quæ autem curialibus nec constitutis nec factis coniunctæ sunt, nō plusquam tres vncias habeant. Illud autem dubium non est, quod dominiū quidē nouem vnciarū mulier habet; curialia autē munera maritus exisdē rebus implere debet. Quod si talis mulier decesserit: si quidem liberos habeat apud ipsos curiales cōstitutos res manebunt. sin autē filiæ sint; si quidē iunctæ sunt curialibus vel nupturæ; ipsæ totū habeant; sin autem non, tres vncias capiant. Quod si neq. filios, neq. filias habuerit:

rit: maritus eius curialis res habeat.
 Et si quidem ex secūdo matrimonio
 filios habuerit vel filias curialibus
 nuptias vel nupturas: ad ipsos vel ad
 ipsas nouē vnciæ pertineant. Quod
 si nemo sit curialis, nemo curiali nu-
 pta, nemo futuro curiali nuptura: no-
 uem vnciæ ad curiam deuantur.

CII. CIII. CIIII.

*

*

*

NOV. CV.

CONSULES sportularum, & di-
 strictionum, aliarumq. impēsar.
 nomine ea tantū cōsumant, quæ præ-
 senti lege permiffa fuerint. Proces-
 siones autē ipsius esse volumus septē
 omnes in circo, & in harena, & in
 theatro. Et prima quidem processio
 erit Kalendis Ianuarijs: secūda autē
 ea, quæ mappa dicitur: tertia autem
 ea, quæ *θεάρεξ κωνήριον* appellatur,
 vt semel non bis celebretur: quarta

T 2

autem

autem ea, quæ *μονημέριον* dicitur: ubi
 & quod *πάγκαρπον* vocant: celebran-
 dum est: quinta autem in theatro id
 faciat, quod *πόρνας* dicitur: in sexta
 autem in circum procedat, & faciat
 mappam: & in septima processione
 faciat spectaculum, in quo honorem
 suum deponat. Vxor autem Con-
 sulis decoranda est maritalibus in-
 fulis: ideoque & de expensis eius cō-
 petens descriptio facta est. Quod
 si non habeat vxorem, matri suæ ta-
 lem honorem præstet, & si velit.
 Aliæ autem mulieri non habeat li-
 centiam honorem Consulariæ digni-
 tatis præstare. Aurum autem non
 liceat Consuli spargere, argentum
 autem liceat, si velit. Si quis autem
 descriptionem a nobis factam trans-
 grediatur: centum libras auri pœnæ
 nomine præstet. Aurum autem soli
 Imperatori liceat spargere. Non
 licere autem Consulibus maiora va-
 sa spargere.

NOV. CVI.

ISTA CONSTITVTIO
de nautico fenore loquitur: est pro
non scripta. quia ab alia posteriore
Cōstitutione penitus deleta est; quasi
nec scripta, nec promulgata fuisset.

NOV. CVII.

SI QVIS INTER liberos suos
vltimam voluntatem componere
maluerit: in primis tempus conscri-
bat, postea autem nomina liberorū
suorum sua manu, & vnciarum quan-
tatem, in quibus heredes eos insti-
tuit, non per numerorum notas, sed
ita vt litteris numerus exprimatur.

Sed & si res aliquas liberis suis relin-
quere velit: aut ex rebus certis here-
des quosdam de liberis instituere ma-
luerit: dicat rerum demonstrationē,
& manu propria significet, vt nulla
postea dubitatio inter liberos fiat.

T 3

Sin

Sin autē extraneis personis, vel vxori suæ legata vel fideicommissa relinquere voluerit; & hoc manu propria scribat, & ante testes nuncupet: & valeat, quod ita actum est, quamuis ceteras testamentorū obseruationes nō habeat. Et si quidē in eadem perseuerauerit voluntate, nihil amplius quærat. Sin autem dixerit aliquis testatorem pænituissē: non aliter audiatur, nisi probauerit defunctum postea septem testibus præsentibus dixisse priorem voluntatem suā velle se irritam esse, & forte eam rupisse. Posterius autem testamentum vel in scriptis vel sine scriptis compositum validum est.

- II. **Q**UIA autem scimus quosdam rerum suarū inter proprios liberos distributionem facere, & in eadē quoque liberos eorum subscribere: hoc quoque validum sit, secundum nostræ Constitutionis obseruationem, quā de huiusmodi distributione promulgauimus. Sed & si sine subscriptio

ne liberorum, ipse parens subscribat; & omnia per subscriptionem suam manifesta faciat: id quoque ratum habebitur, quoniā & hoc in antefata Constitutione continetur.

Hæc autem lex in his casibus locū habebit, quos postea moueri contingerit.

NOV. CVIII.

SI QVIS HEREDEM scripserit, & rogauerit eum id, quod ex hereditate supererit tempore mortis suæ alijs restituere: nouem quidē vncias hereditatis scriptus heres habebit, ita vt quo modo voluerit, eis utatur; tres autem vncias generali fideicommissario restituere cogatur; & nullo modo eas deminuat, nisi vel dotis nomine, si aliam substantiam non habeat, vel redemptionis captiuorum causa, vel si egentia laborans, & ex ipsis tribus vncijs viuere se sperauerit. Quod si aliam substan-

tiam habens tres istas vncias deminuat; repleatur id, quod deminutum est ex ipsius proprio patrimonio. Sin autem substantia quidem eius nulla appareat; tres autem vncias consumpserit, habens aliud vnde viuere: liceat fideicommissario in rem agere, & hypothecaria actione, vt res prorata trium vnciarum euincat. Ideoque conueniens est, vt scriptus heres generali fideicommissario cautionem præstet de tribus vncijs restituendis, nisi forte testator huiusmodi satisfactionem siue cautionem specialiter non concesserit. Hæc autem Constitutio locum habeat non solum in futuro tempore, sed etiam in omnibus causis, quæ adhuc pendent. Pendere autem adhuc causa videtur, si non dum scriptus heres decesserit. Nulla autem discretio personarum sit: nam & in liberis, & in cognatis, & in extraneis ea lex locum habebit.

NULLVS HAERETICVS
militet, vel curas publicas gerat.
Hæreticos autem dicimus & Nesto-
rianos, & Eutychianistas, & Acepha-
los, qui Dioscori & Seueri supersti-
tionem secuti sunt, a quibus Mani-
chæi & Apollinarij sacrilegia reno-
uata sunt. Et omnino eos, qui non
communicant in ecclesia hæreticos
vocamus; quamuis nomen Christia-
norum vsurpant. Ut tamen ortho-
doxi plus quàm hæretici iuris habeant:
Sciendū est mulieribus hæreticis pri-
uilegia in dotibus vel propter nu-
ptias donationib. hypothecarū, quæ
tacita dedimus, denegari, & omnes
huiusmodi prærogatiuas. Sin au-
tem pœnitentiam egerint, & in ea
perseuerauerint: non careant bene-
ficijs nostris. Eaque obseruare pro-
curent nō solū religiosissimi Episco-
pi, sed etiam omnes magistratus & iu-
dices siue maiores, siue minores.

NOV.

decim annos in restitutionē habeat

Sin autem intra hoc tempus decesserit: heredes ipsius vnum annum habeant, si legitimæ ætatis sint. Sin autem minores sint, quinquennium habeant. nulla discretionē interposita vtrum is, qui decessit, minor fuerit, an maior viginti quinque annis. Ille autē debet non numeratæ dotis querimonia vti, qui scriptus est dotem suscepisse; & siue legitimā habeat ætatem, siue minor sit: secundum sua tempora negotium dirimetur. Querimoniam autem fieri oportet non nuda denūtiarione, sed in scriptis. Quod si & in iudicio instruatur: omnimodo oportet mulierē certiorari; alioquin si eam non certiorauerit, vel patrem ipsius: nihil videatur maritus egisse.

H A E C Cōstitutio ad futura matrimonia pertinet. Nam in his, quæ adhuc cōstant, illa præcipimus obseruari: vt si quidē residuū decennium sit; vel nō minus biennio; id tēpus habeat in querimonia, quæ ei & transmissio-

nem

nem præstat. Sin autē minus bien-
nio residuum tempus fuerit, vel forte
transactum est totum decenniū: tunc
ipsi quidē biennium habeāt, heredes
autem eorum tres menses postquam
nuptiæ solutæ fuerint.

NOV. CI.

LICEAT curiali non solum cu-
rialē patriæ suę heredē scribere,
sed etiam non curialem alicuius ciui-
tatis; siue cognatus sit, siue extraneus;
aut in totum, aut in parte non minus
nouē vncijs. ita tamē vt curialis fiat,
& curialia munera impleat non tan-
tum ipse, sed etiam liberi eius; quasi
ab initio pater curialis fuisset. Sed
& si curialis testamentum non fece-
rit; existat autem cognatus ipsius si-
ue curialis, siue non; & sit paratus cu-
rاليا munera implere: habeat suc-
cessionem ipsius; & liberi eius curia-
les esse videātur; & nullā patiatur in-
quietudinē siue de nouē vncijs, siue
de

I.

de quarta portione. quia sic videtur,
quasi curialis ab initio natus esset.

- II. SED & si quis donauerit alicui
non minus nouē vncijs res; & postea
ille paratus sit curialia munera im-
plere cum liberis suis & sua substan-
tia: liceat hoc facere. quia nihil in-
terest, vtrum curiali suæ ciuitatis ali-
quis propriā substantiā dat, an eius-
dē ciuitatis curiali futuro. Cognat-
us autem extraneus, si intestati cu-
rialis cognati successionem voluerit
occupare; intra sex mēses actis inter-
uenientibus suam manifestet volun-
tatem. SI curialis res suas ita vt di-
ximus, non curiali donauerit: non ali-
ter rerum traditio fiat, nisi in gestis
sine damno vllō celebrādis apud Prę-
sidem prouinciæ curialia munera cō-
fiteatur se impleturū, & liberos suos.
Sin autem donator antequam hoc
procedat res suas non curiali tradi-
derit: liceat curiæ vsq. ad nouem vn-
cias res donatas vindicare; nisi is cui
donatę sunt, munera curialia subeat.
SI

SI quis ex testamento vel ab intestato non curialis heres curiali existat: conueniat curia statim, vt mortuus est curialis, cum Defensore ciuitatis; & relictam substantiã sine fraude vlla in inuentario scribat, et presente religioso Episcopo vna cū eiusdem ciuitatis Defensore signacula rebus imponantur, curiæq. tradatur. ac postea si heres se curiæ dedit, & substantiam suam, & liberos, actis apud Præsidentem sine vlllo damno celebrandis; tunc res ei reddantur. Sin autē noluerit heres curialis esse, qui vocatur ab intestato ad successionē defuncti cognati curialis: tres quidē vncias ipse capiat, nouem autem curiæ concedat. Quod si eiusdem gradus multi cognati existant: & alij quidem esse volunt, alij autem tale onus recusant: volentibus quidem munera curialia subire nouem vnciæ præstentur; recusantibus autem tres concedantur. Non curialibus enim ex substantia curialis non plus dari,

T quam

quam tres vnciæ possunt.

- IV. SI curialis habuerit filiam, eaque nupta fuerit curiali: vel aliquis paratus sit eam vxorem ducere, vt munera curialia impleat: non minus nouem vncijs a paterna substantia capiat. scilicet si alia filia curialibus nupta non sint; vel his forte nupturae sunt, qui curiales fieri volunt. Generaliter enim dicimus eas quidem, quae curialibus nuptae sunt, non minus accipere nouem vncijs. quae autem curialibus nec constitutis nec factis coniunctae sunt, non plusquam tres vncias habeant. Illud autem dubium non est, quod dominum quidem nouem vnciarum mulier habet; curialia autem munera maritus ex istis rebus implere debet. Quod si talis mulier decesserit: si quidem liberos habeat apud ipsos curiales constitutos res manebunt. si autem filiae sint: si quidem iunctae sunt curialibus vel nupturae; ipsae totum habeant; si autem non, tres vncias capiant. Quod si neque filios, neque filias habuerit:

rit: maritus eius curialis res habeat.
 Et si quidem ex secūdo matrimonio
 filios habuerit vel filias curialibus
 nuptas vel nupturas: ad ipsos vel ad
 ipsas nouē vnciæ pertineant. Quod
 si nemo sit curialis, nemo curiali nu-
 pta, nemo futuro curiali nuptura: no-
 uem vnciæ ad curiam deuoluantur.

CII. CIII. CIIII.

*

*

*

NOV. CV.

CONSULES sportularum, & di-
 stributionum, aliarumq. impēsar.
 nomine ea tantū cōsumant, quę prę-
 senti lege permissa fuerint. Proces-
 siones autē ipsius esse volumus septē
 omnes in circo, & in harena, & in
 theatro. Et prima quidem processio
 erit Kalendis Ianuarijs: secūda autē
 ea, quę mappa dicitur: tertia autem
 ea, quę *βάρβαρος κωνήριον* appellatur,
 vt semel non bis celebretur: quarta

T 2

autem

autem ea, quæ *μνημερίον* dicitur: ubi
 & quod *πάγκαρπον* vocant: celebran-
 dum est: quinta autem in theatro id
 faciat, quod *πόρνας* dicitur: in sexta
 autem in circum procedat, & faciat
 mappam: & in septima processione
 faciat spectaculum, in quo honorem
 suum deponat. Vxor autem Con-
 sulis decoranda est maritalibus in-
 fulis: ideoque & de expensis eius cō-
 petens descriptio facta est. Quod
 si non habeat vxorem, matri suæ ta-
 lem honorem præstet, & si velit.
 Aliæ autem mulieri non habeat li-
 centiam honorem Consulariæ digni-
 tatis præstare. Aurum autem non
 liceat Consuli spargere, argentum
 autem liceat, si velit. Si quis autem
 descriptionem a nobis factam trans-
 grediatur: centum libras auri pœnæ
 nomine præstet. Aurum autem soli
 Imperatori liceat spargere. Non
 licere autem Consulibus maiora va-
 sa spargere.

NOV. CVI.

ISTA CONSTITVTIO
de nautico fenore loquitur: est pro
non scripta. quia ab alia posteriore
Cōstitutione penitus deleta est; quasi
nec scripta, nec promulgata fuisset.

NOV. CVII.

SI QVIS INTER liberos suos
vltimam voluntatem componere
maluerit: in primis tempus conscri-
bat, postea autem nomina liberorū
suorum sua manu, & vnciarum quan-
tatem, in quibus heredes eos insti-
tuit, non per numerorum notas, sed
ita vt litteris numerus exprimatur.

Sed & si res aliquas liberis suis relin-
quere velit: aut ex rebus certis here-
des quosdam de liberis instituere ma-
luerit: dicat rerum demonstrationē,
& manu propria significet, vt nulla
postea dubitatio inter liberos fiat.

T 3

Sin

Sin autē extraneis personis, vel vxori suæ legata vel fideicommissa relinquere voluerit; & hoc manu propria scribat, & antetestes nuncupet: & valeat, quod ita actum est, quamuis ceteras testamentorū obseruationes nō habeat. Et si quidē in eadem perseuerauerit voluntate, nihil amplius quærat. Sin autem dixerit aliquis testatorem pænituissē: non aliter audiatur, nisi probauerit defunctum postea septem testibus præsentibus dixisse priorem voluntatem suā velle se irritam esse, & forte eam rupisse. Posterius autem testamentum vel in scriptis vel sine scriptis compositum validum est.

- II. **Q**UIA autem scimus quosdam rerum suarū inter proprios liberos distributionem facere, & in eadē quoque liberos eorum subscribere: hoc quoque validum sit, secundum nostræ Constitutionis obseruationem, quā de huiusmodi distributione promulgauimus. Sed & si sine subscriptio

ne liberorum, ipse parens subscribat; & omnia per subscriptionem suam manifesta faciat: id quoque ratum habebitur, quoniā & hoc in antefata Constitutione continetur.

Hæc autem lex in his casibus locū habebit, quos postea moueri conriggerit.

NOV. CVIII.

SI QVIS HEREDEM scripserit, & rogauerit eum id, quod ex hereditate supererit tempore mortis suæ alijs restituere: nouem quidē vncias hereditatis scriptus heres habebit, ita vt quo modo voluerit, eis vteatur; tres autem vncias generali fidei-
cōmissario restituere cogatur; & nullo modo eas deminuat, nisi vel dotis nomine, si aliam substantiam non habeat, vel redemptionis captiuorum causa, vel si egentia laborans, & ex ipsis tribus vncijs viuere se sperauerit. Quod si aliam substan-

tiam habens tres istas vncias deminuat; repleatur id, quod deminutum est ex ipsius proprio patrimonio. Sin autem substantia quidem eius nulla appareat; tres autem vncias consumpserit, habens aliud vnde viuere: liceat fideicommissario in rem agere, & hypothecaria actione, vt res prorata trium vnciarum euincat. Ideoque conueniens est, vt scriptus heres generali fideicommissario cautionem præstet de tribus vncijs restituendis, nisi forte testator huiusmodi satisfactionem siue cautionem specialiter non concesserit. Hæc autem Constitutio locum habeat non solum in futuro tempore, sed etiam in omnibus causis, quæ adhuc pendent. Pendere autem adhuc causa videtur, si non dum scriptus heres decesserit. Nulla autem discretio personarum sit: nam & in liberis, & in cognatis, & in extraneis ea lex locum habebit.

NVLLVS HAERETICVS
 militet, vel curas publicas gerat.
 Hæreticos autem dicimus & Nesto-
 rianos, & Eutychianitas, & Acepha-
 los, qui Dioscori & Seueri supersti-
 tionem secuti sunt, a quibus Mani-
 chæi & Apollinarij sacrilegia reno-
 uata sunt. Et omnino eos, qui non
 communicant in ecclesia hæreticos
 vocamus; quamuis nomen Christia-
 norum vsurpant. Ut tamen ortho-
 doxi plus quàm hæretici iuris habeant:
 sciendū est mulieribus hæreticis pri-
 uilegia in dotibus vel propter nu-
 ptias donationib. hypothecarū, quæ
 tacita dedimus, denegari, & omnes
 huiusmodi prærogatiuas. Sin au-
 tem pænitentiam egerint, & in ea
 perseverauerint: non careant bene-
 ficijs nostris. Eaque obseruare pro-
 curent nō solū religiosissimi Episco-
 pi, sed etiam omnes magistratus & iu-
 dices siue maiores, siue minores.

NOV.

NOV. CX.

HAEC Constitutio tollit Constitutionem priorem, quæ de nautico fanore posita est per innouationem; vt sic accipiatur, quasi omnino nec scripta, nec posita esset, & hoc illud continet.

NOV. CXI.

IV B E M V S vt in negotijs, quæ ante hac triginta annorum remuebat exceptio; nunc venerabilibus ecclesijs, ac monasterijs, & xenonibus, nec non orphanotrophijs, ac brephotrophijs, & ptochijs quadraginta annorū protelatio conferatur; salua scilicet inter alias personas & causas virtute, quā semper tricennalis sibi præscriptio vindicauit. Quoniā hanc decē annorum adiectionē religiosi locis præstamus: vt personales & hypothecarię actiones in tãto tempore

pore propagentur. Annali autem exceptioni, vel triennali, vel alijs huiusmodi exceptionibus non derogetur. Hæc autem Constitutio & in præteritis temporibus locum habeat; nisi quædam causæ amicali transactione, vel iudiciali sententia sopitæ sunt.

HAEC CONSTITVTIO
INNOVAT CONSTITV-
TIONEM QVÆ PRÆ-
SCRIPTIONEM GEN-
TVM ANNORVM LOCIS
VENERABILIB. DEDE-
RAT. NOV. CXI.

IDEM A. Theodoro.

QUOD MEDICAMENTA
morbis, hoc exhibent iura ne-
gotijs. Vnde consequitur, vt non-
nunquam a iudicio discordet effe-
ctus; & quod credebat cōiectura pro-
desse, experimento inueniatur in-
utile. Probat igitur hoc præsentis
etiam

etiā necessitas sanctionis, in qua pri-
uilegium ex religioso proposito sa-
cerofantis ecclesijs dei, & monaste-
rijs, alijsq. religiosis locis Constitu-
tione nostra nuper indultum, neces-
saria correctione distinguimus. Du-
dum si quidem iusseramus ad centū
illis annos exceptionis propagari
curricula, per cuius licentiā sanctio-
nis negotia quidem multā commota
sunt, & velut antiquorum vulnerum
obductæ patuerunt iterum cicatri-
ces. Sed eorum sanitas prouenire nō
potuit; probationum scilicet difficul-
tatibus impedita. Quoniam per tā-
tum sæculi magis, quam temporis spa-
tium, nec documentis integritas, nec
actis fides, nec etas valet testibus suf-
ragari. Vnde quia largitatis nostræ
causarum nō occurrit angustia: cum
ratione simul ac religione tractātes
prædictum priuilegium vsq. ad possi-
bilem modum deducere experimen-
to retraximus. Et iubemus in nego-
tijs, quæ ante hac triginta annorum

remouebat exceptio, nunc venerabilibus ecclesijs, monasterijs, & xenonibus, nec non orphanotrophijs ac brephotrophijs, & ptochijs quadraginta annorum protelatio cōferatur; salua scilicet circa alias personas & causas virtute, quam semper tricennalis sibi præscriptio vindicabat. Quoniā hanc decem annorum adiectionem solis, vt dictum est, religiosis locis, eorumque iuri vel contractib. indulgemus: vt scilicet hoc temporis spatium tñ personales, quā hypothecariae actiones in perpetuum conquiescant. nihil penitus alijs exceptionibus derogātes, sed tam in annuis, quā in triennio vim roburq. tenentibus. In illis namq. vt dictum est, tantum negotijs religiosos contractus memorato quadraginta annor. priuilegio volumus perfrui, in quibus eis centum annorum prætrogatiua Constitutio nostra cōtulerat. Si quas plane causas ante hanc nostram Constitutionem ab ecclesijs ceterisq. sacris locis vbi-

cum-

cumq. commotas iudicialis sententia,
aut transactionum conventio termi-
navit: nolumus refricari; sed in reli-
quum illis hanc obici sanctionē; quas
ante hac sopitas octo lustrorum silen-
tio moveri haftenus aut motas ter-
minari non contigit. Illustris igitur
& magnifica auctoritas tua, quae
per hanc generalē legem nostra sta-
tuit aeternitas: edictis propositis ad o-
mnium notitiam faciat peruenire.

DAT. K. IVN. CP. IMP. DN.
IVSTIN. PP. A. ANN. XV.
BASILIO. V. C. COS.

NOV. CXII.

1.

RES MOBILES VEL
se mouentes vel immobiles liti-
giosas volumus appellari, quatum
de dominio apud iudicem inter a-
ctorem & possessore quaestio orta est
aut iudiciali admonitione, aut per
preces Imperatori porrectas, & apud
iudicē intimatas, ac per ipsum aduer-
sario

larioligatori manifestatas. Nam
secundum talem distinctionē & Cō-
stitutionē nostrā intelligi volumus,
in qua cautum est de sciēte vel igno-
rante emptore. Si quis autem plu-
ribus heredibus derelictis decesserit;
& illi cum alijs hereditarijs rebus re-
litigiosam dividerint: id quod factum
est legē nō reprobetur, nō enim recte
videtur alienatio esse inter cohere-
des facta diuisio. Si quis autem rem
litigiosam legauerit: cōtūm litis vi-
deatur legasse: ut si quidem heres vi-
cerit, legatum accipiat legatarius;
sin autem victus fuerit: nihil acci-
piat. Ideoque libera licentia lega-
tario datur adesse in iudicio, ut nul-
la negligentia, vel conclusio ab here-
de committatur. De hypothecis au-
tem quæstio rem litigiosam non fa-
cit. Nam & si specialiter hypothe-
cæ nomine res obligata est: tamen
vendere eam debitor nō prohibetur.
ita tamē ut ex quātitate pretij credi-
tori debitum persoluator: aut si hoc
fa-

factum nō fuerit; liceat creditori hypothecariam actionē mouere, & rem sibi subpositam vindicare, donec satisfiat. scilicet vt creditoribus anteriora iura habentibus secundum priores leges temporum prerogatiua reseruentur. Ex his apparet multo minus litigiosam rem vocari eam, quæ generaliter hypothecarū titulo obligata est.

II.

SI iudex aliquem teneri voluerit; talem condicionem in sua interlocutione debet inferere: vt non aliter libellus accusationis reo detur, vel sportula ab eo exigantur; nisi prius actor in libello subscripserit vel sua manu, vel per tabularium, & monumentis interuenientibus fideiussorē præstet idoneum periculo officij promittentem, quod actor & observabit in iudicio, & exercebit suas actiones; & si postea ostendatur iniuste litem mouisse sumptuum nomine decimam partem dabit quantitatis, quæ libello comprehensa est, vt eam is qui

qui accusatus fuit accipiat. Sin autem dicat se non habere fideiussore: sanctis euangelijs propositis iuret, quod nō potest dare fideiussorem: ac postea iuratoriæ cautioni committatur, in qua promittere debet ea, quæ supra scripta sunt. Quod si alio modo factū fuerit: nullū respōsum dare litis executori reū concedimus. et si aduersus ea factū fuerit, iudex quidē cum officio suo denarum librarum auri poena multetur, executor autem litis publicatione suæ substantiæ punitus, in exilium per quinqueniū mittatur. Poenæ autē ex hac lege intrograte periculo Comitibus Rerum Privatarum fisco nostro inferantur. Quidam autem ex hac illicita conuentione detrimenti rehi passus est, reque sarciatorei ex substantia actoris periculo iudicis eius, a quo executor missus est. Excipimus autem ab huiusmodi poenis illa litigia, quæ ex consensu litigatorum in iudicijs ventilantur.

III.

Si quis per iudicialem admonitionem, vel preces Imperatori porrectas, & apud iudicē intimatas, ac per eum aduersario manifestatas, & sub legitima disceptatione iudicis factas rerum inligauerit: non liceat ei recedere a iudicio, & negotium suspensum deferere. Quod si hoc fecerit actor: liceat reo petere a iudice, apud quem lis contestata est, ut admo-
 neatur actor, ut veniat in iudicium, vel procuratorem legitimum mittat. Quod si nec ipse venerit, nec procuratorem miserit: vocetur per tria edicta per intervallum in singulis non minus triginta dierum. Nam ordinarios iudices non solum preconij, sed etiam propositionibus edictorum abentes partes vocare iubemus. Proponendi autem edicta licentiam & illis iudicib. damus, qui ex principali iussione facti sunt iudices. Hæc si lris contestatio facta est. Sin autem sola admonitio, & precum intimatio, atque manifestatio facta est tantum, deinde
 actor

ad id negotium deferuit: liceat reo si
 militer iudicē adire, & petere, ut tria
 edicta proponantur. et si propositis
 eis actor neque venerit, neque pro-
 curatorem legitimum miserit, ha-
 beat indutias vnus anni. Et si non
 venerit: licentiam damus iudici &
 ab vna parte reo solo præsente litem
 audire, & legibus consentaneum
 calculum proficere. Quod si intra
 prædictum annum peruenerit, &
 suas actiones exercere maluerit: nō
 antea eum suscipiat iudex, quam im-
 pensas reo præstet: ita tamen ut a
 iudicio iterum non recedat. Alio-
 quin si hoc fecerit, & annus tran-
 sactus sit: careat actionibus suis.

Illam autem regulam, qua cau-
 tum est neminem inuitum agere
 compelli, tunc locum habere vo-
 lumus: cum res integra est, & a-
 ctor aduersarium suum teneri non
 fecerit. Id Hanc autem Constitu-
 tionem in his casibus volumus ob-
 seruari, qui nec iudiciali senten-

tiam habens tres istas vncias deminuat; repleatur id, quod deminutum est ex ipsius proprio patrimonio. Sin autem substantia quidem eius nulla appareat; tres autem vncias consumperit, habens aliud vnde vivere: liceat fideicommissario in rem agere, & hypothecaria actione, ut res prorata trium vnciarum euincat. Ideoque conueniens est, ut scriptus heres generali fideicommissario cautionem præstet de tribus vncijs restituendis, nisi forte testator huiusmodi satisfactionem siue cautionem specialiter non concesserit. Hæc autem Constitutio locum habeat non solum in futuro tempore, sed etiam in omnibus causis, quæ adhuc pendent. Pendere autem adhuc causa videtur, si non dum scriptus heres decesserit. Nulla autem discretio personarum sit: nam & in liberis, & in cognatis, & in extraneis ea lex locum habebit.

NVLLVS HAERETICVS
 militet, vel curas publicas gerat.
 Hæreticos autem dicimus & Nesto-
 rianos, & Eutychianistas, & Acepha-
 los, qui Dioscori & Seueri supersti-
 tionem secuti sunt, a quibus Mani-
 chæi & Apollinarij sacrilegia reno-
 uata sunt. Et omnino eos, qui non
 communicant in ecclesia hæreticos
 vocamus; quamuis nomen Christia-
 norum vsurpant. Vt tamen ortho-
 doxi plus quàm hæretici iuris habeant:
 sciendū est mulieribus hæreticis pri-
 uilegia in dotibus vel propter nu-
 ptias donationib. hypothecarū, quæ
 tacita dedimus, denegari, & omnes
 huiusmodi prærogatiuas. Sin au-
 tem pænitentiam egerint, & in ea
 perseverauerint: non careant bene-
 ficijs nostris. Eaque obseruare pro-
 curent nō solū religiosissimi Episco-
 pi, sed etiam omnes magistratus & iu-
 dices siue maiores, siue minores.

NOV.

NOV. CX.

HAEC Constitutio tollit Constitutionem priorem, quæ de nautico fœnore posita est per innouationem; ut sic accipiatur, quasi omnino nec scripta, nec posita esset, & hoc illud continet.

NOV. CXI.

IVBEMVS ut in negotijs, quæ ante hac triginta annorum remuebat exceptio; nunc venerabilibus ecclesijs, ac monasterijs, & xenonibus, nec non orphanotrophijs, ac brephotrophijs, & ptochijs quadraginta annorũ protelatio conferatur; salua scilicet inter alias personas & causas virtute, quã semper tricennalis sibi præscriptio vindicauit. Quoniã hanc decẽ annorum adiectionẽ religiosi locis præstamus: ut personales & hypothecarię actiones in tãto tempore

potere propagentur. Annali autem exceptioni, vel triennali, vel alijs huiusmodi exceptionibus non derogetur. Hæc autem Constitutio & in præteritis temporibus locum habeat; nisi quædam causæ amicali transactione, vel iudiciali sententia sopitæ sunt.

HAEC CONSTITVTIO
INNOVAT CONSTITV-
TIONEM QVÆ PRÆ-
SCRIPTIONEM GEN-
TVM ANNORVM LOCIS
VENERABILIB. DEDE-
RAT. NOV. CXI.

IDEM A. Theodoro.

QUOD MEDICAMENTA
morbis, hoc exhibent iura ne-
gotijs. Vnde consequitur, vt non-
nunquam a iudicio discordet effe-
ctus; & quod credebat cōiectura pro-
desse, experimento inueniatur in-
utile. Probat igitur hoc præsentis
etiam

remouebat exceptio, nunc venerabilibus ecclesijs, monasterijs, & xenonibus, nec non orphanotrophijs ac brephotrophijs, & ptochijs quadraginta annorum protelatio cōferatur; salua scilicet circa alias personas & causas virtute, quam semper tricennalis sibi præscriptio vindicabat. Quoniā hanc decem annorum adiectionem solis, vt dictum est, religiosis locis, eorumque iuri vel contractib. indulgemus: vt sopitæ hoc temporis spatia tã personales, quã hypothecariæ actiones in perpetuum conquiescant. nihil penitus alijs exceptionibus derogātes, sed tam in annuis, quã in triennio vim roburq. tenentibus. In illis namq. vt dictum est, tantum negotijs religiosos contractus memorato quadraginta annor. priuilegio volumus perfrui, in quibus eis centum annorum prætrogatiuam Constitutio nostra cōtulerat. Si quas plane causas ante hanc nostram Constitutionem ab ecclesijs ceterisq. sacris locis vbi-

cum-

cumq. commotas iudicialis sententia,
aut transactionum conventio termi-
navit: nolumus restitui; sed in reli-
quum illis hanc obici sanctionem: quas
ante hac sopitas octo lustrorum silen-
tio moveri haftenus aut motas ter-
minari non contigit. Illustris igitur
& magnifica auctoritas tua, quæ
per hanc generalē legem nostra sta-
ruit æternitas: edictis propositis ad o-
mnium notitiam faciat pervenire.

DAT. K. IVN. CP. IMP. DN.
IVSTIN. PP. A. ANN. XV.
BASILIO. V. C. COS.

NOV. CXII.

r. **R**ES MOBILES VEL
se mouentes vel immobiles liti-
giosas volumus appellari, quatum
de dominio apud iudicem inter a-
dversem & possessorem questio orta est
aut iudiciali admonitione, aut per
preces Imperatori porrectas, & apud
iudicem intimatas, ac per ipsum aduer-
sario

lariolitori manifestatas. Nam
secundum talem distinctionē & Cō-
stitutionē nostrā intelligi volumus,
in qua cautum est de sciēte vel igno-
rante emptore. Si quis autem plu-
ribus heredibus derelictis decesserit;
& illi cum alijs hereditarijs rebus rē
litigiosam dividerint; id quod factum
est lege nō reprobetur, nō enim recte
videtur alienatio esse inter cohēre-
des facta diuisio. Si quis autem rem
litigiosam legauerit, cōtūm litis vi-
deatur legasse: ut si quidem heres vi-
cerit, legatum accipiat legatarius;
sin autem victus fuerit, nihil acci-
piat. Ideoque libera licentia lega-
tario datur adesse in iudicio, ut nul-
la negligentia, vel conlusio ab here-
de committatur. De hypothecis au-
tem quæstio rem litigiosam non fa-
cit. Nam & si specialiter hypothe-
cæ nomine res obligata est; tamen
vendere eam debitor nō prohibetur.
ita tamē ut ex quātitate pretij credi-
tori debitum persoluator: aut si hoc
fa-

factum nō fuerit: liceat creditori hypothecariam actionē mouere, & rem sibi subpositam vindicare, donec satisfiat. scilicet ut creditoribus anteriora iura habentibus secundum priores leges temporum prærogatiua reseruentur. Ex his apparet multo minus litigiosam rem vocari eam, quæ generaliter hypothecarū titulo obligata est.

- II. Si iudex aliquem teneri voluerit; talem condicionem in sua interlocutione debet inferre: ut non aliter libellus accusationis reo detur, vel sportulæ ab eo exigantur; nisi prius actor in libello subscripserit vel sua manu, vel per tabularium, & monumentis intervenientibus fideiussor præster idoneum periculo officij promittentem, quod actor & observabit in iudicio, & exercebit suas actiones; & si postea ostendatur iniuste litem mouisse sumptuum nomine decimam partem dabit quantitatis, quæ libello comprehensa est, ut eam is qui

qui accusatus fuit accipiat. Sin au-
 tem dicat se non habere fideiussore:
 sanctis euangelijs propositis iuret,
 quod nō potest dare fideiussorem; ac
 postea iuratoriæ cautioni committa-
 tur, in qua promittere debet ea, quæ
 supra scripta sunt. Quod si alio mo-
 do factū fuerit: nullū respōsum dare
 litis executori reū concedimus, et si
 aduersus ea factū fuerit, iudex quidē
 cum officio suo denarum librarum
 auri pœna mulctetur, executor autē
 litis publicatione suæ substantiæ puni-
 tus, in exilium per quinqueniū mitta-
 tur. Pœnæ autē ex hac lege inroga-
 tæ periculo Comitibus Rerum Priuata-
 rum fisco nostro inferantur. Quid-
 quid autem ex hac illicita conuen-
 tione detrimenti reus passus est, res-
 sarcatur ei ex substantia actoris pe-
 riculo iudicis eius, a quo executor
 missus est. Excipimus autem ab
 huiusmodi pœnis illa litigia, quæ ex
 consensu litigatorum in iudicijs ven-
 tilantur.

III.

Si quis per iudicialem admonitionem, vel preces Imperatori porre-
 ctas, & apud iudicē intimatas, ac per
 eum aduersario manifestatas, & sub
 legitima disceptatione iudicis factas
 rerum inligauerit non liceat eū rece-
 dere a iudicio, & negotium suspen-
 sum deferere. Quod si hoc fecerit
 actor: liceat reo petere a iudice,
 apud quem lis cōtestata est, ut admo-
 neatur actor, ut veniat in iudicium,
 vel procuratorē legitimū mittat.
 Quod si nec ipse venerit, nec procu-
 ratorem miserit: vocetur per tria edi-
 cta per intervallum in singulis nō mi-
 nus triginta dierū. Nam ordinarios
 iudices non solum p̄conijs, sed etiā
 propositionibus edictorum absentes
 partes vocare iubemus. Proponen-
 di autem edicta licentiam & illis iu-
 dicib. damus, qui ex principali iussio-
 ne facti sunt iudices. Hæc si litis cō-
 testatio facta est. Sin autem sola ad-
 monitio, & precum intimatio, atque
 manifestatio facta est tantum, deinde
 actor

actum negotium deferuit: liceat reo si
 militer iudicē adire, & petere, ut tria
 edicta proponantur. et si propositis
 eis actor neque venerit, neque pro-
 curatorem legitimum miserit, ha-
 beat indutias vnus anni. Et si non
 venerit: licentiam damus iudici &
 ab vna parte reo solo præsente litem
 audire: & legibus consentaneum
 calculum proferre. Quod si intra
 prædictum annum peruenerit: &
 suas actiones exercere maluerit: nō
 antea eum suscipiat iudex, quam im-
 pensas reo præstet: ita tamen ut a
 iudicio iterum non recedat. Alio-
 quin si hoc fecerit, & annus tran-
 factus sit, careat actionibus suis.

Illam autem regulam, qua cau-
 tum est neminem inuitum agere
 compelli, tunc locum habere vo-
 lumus: cum res integra est, & a-
 ctor aduersarium suum teneri non
 fecerit. Hanc autem Constitu-
 tionem in his casibus volumus ob-
 seruari, qui nec iudiciali senten-

tia, nec amicali compositione, vel alia legitima decisione sopiti sunt.

NOV. CXIII.

N E M O nostrorum iudicum siue in pecuniaria, siue in criminali causa pragmaticam timeat nostram sanctionem, vel aliud cuiusvis generis rescriptum, siue diuinas iussiones, siue referendariorum depositiones, aut Inlustrum magistratum præcepta. Nam secundum generales leges singulas causas finire iubemus; & prædictas ambitiones nullum sibi locum in iudicijs vindicare. Nam si velit Princeps aliquam causam dirimere; ipse sententiam dicat, non iudicibus imperet, quomodo debent in singulis causis emergentibus iudicare; nisi forte de iure fuerit dubitatum. tunc enim licebit iudici ad Imperatorem referre, ut sibi iuris obscuritas illuminetur. Et hæc omnia volumus observari non apud magistratus

stratus tantum, sed etiam apud iudices quoque siue divina iussione deputatos, siue ab alijs magistratibus datos, immo etiam apud compromissarios arbitros siue cum scriptis, siue sine scriptis apud eos causarum processerit disceptatio. Hanc autem Constitutionem locum habere volumus non solum in iudicijs postea mouendis, sed etiam in his, quæ adhuc pendent: ut vnusquisque generali lege fiduciam habeat. Nam ambitosius rescriptionibus finita iam negotia refricari nullo modo volumus. Finitum autem videtur id, de quo sententia definitiua prolata est; quamuis appellatio vel retractatio contra eam speretur. Excipimus autem illa rescripta, quæ iudices iubent sine tarditate & mora causas dirimere, vel legibus consentaneum calculum proferre, vel acta litigatori edere, vel si iusserint eum cum alio iudicare. Tales enim iussiones siue in scriptis, siue sine scriptis fieri non

prohibemus. Iudex autem, qui generalē legem contempserit, & illicitam rescriptionem admiserit, decem librarum auri poenā, & alias gravissima indignatione nostra plectetur. Sed ut nemo hæc saluberima nostra statuta ignoret: iubemus in ipso litis exordio, ante ipsam personarum confirmationem præsentem legem inseri: ut nemo possit contra generales leges aliquid sibi præcipuum sperare.

NOVO CXIV.
 V. T. D. I. V. I. N. A. E. I. V. S. S. I. O. N. E. S. S. V. B. S. C. R. I. P. T. I. O. N. E. M. H. A. B. E. A. N. T. G. L. O. R. I. O. S. I. S. S. Q. V. A. E. S. T. O. R. I. S.

IDEM A. Theodoto P. P.

NOSTRAE serenitatis sollicitudo remedijs inuigilat subiector. nec cessamus inquirere, si quid sit in nostra Republica corrigendū. Ideo
 nam

namq. volūtarios labores adpetimus,
 vt quietem alijs præparemus. Vnde
 ad vniuersorum vtilitatē pertinere
 perspeximus, si sacras etiā iussiones
 cum competenti iubeamus cautela
 procedere: ne aliquib. liceat eas pro
 sua voluntate conficere. Nam præ
 senti lege decernimus nullam diui
 nam iussionem neq. per viri magnifi
 ci Quæstoris adiutores, neq. per aliā
 cuiuslibet militiæ, aut dignitatis, aut
 officij personā quocumq. iudicio cō
 fisam a quolibet suscipi cognitore,
 cui magnifici viri Quæstoris adnota
 tio subiecta non fuerit: qua continea
 tur & inter quos, & ad quē iudicē, vel
 per quā fuerit directa personā, qua
 tenus omni post hac ambiguitate
 subiecta nulla cuiuslibet excusationis
 relinquatur occasio. sciētibus iudi
 cibus vel administratoribus vniuer
 sis, quod si in quolibet negotio sa
 cram susceperint iussionem, nisi cui
 Quæstoris viti magnifici fuerit sub
 iecta notatio: multa viginti librarum

auri, & officium eorum simili pena
plectetur. Quibus iubemus, si qua ad
eos talis iussio aduenerit, mox ad
prædictum virum magnificum Quæ
storem referre, aut cum illo, qui hoc
ingerit destinare; vt in eum vindicta
procedat, quam in falsarios iura no-
stra constituunt, Theodote parens
carissime, atq. amantissime. Quam
legem perpetuo valituram Celsitu-
do tua ad vniuersorum faciat perue-
nire notitiam.

NOV. CXV.

I.

SI CONTRA sententiam iudi-
cis prouocatio porrecta fuerit, &
postea lex noua sit promulgata; dein-
de iudices appellationis dubitēt, quo
modo causas definiant, vtrum secun-
dum leges, quæ positæ erant rei iudi-
catæ tempore, an secundum legem,
quæ postea secundum nouationem in-
troducta est: æquum nobis videtur il-
las obseruari leges, quæ tempore rei
iudi

iudicatae valebant; quāvis lex postea
lata retrorsum se retulit. Idq. nō so-
lū in prouocationibus iubemus opti-
nere, sed etiam in retractionibus, vel
in relationibus, vbi iudices postquā
litigatores allegationibus renuntia-
uerint, ignorantes quid statui ope-
teat, nostram interrogant pietatem.

S V N T quidam malitiosi litiga-
tores, qui post renūtiationem aduer-
sae partis, & tempora probationū sta-
tuta: tamen ipsi dicant aliquas se ha-
bere allegationes, vt nullus scilicet
liti terminus imponatur. Ideoq. iu-
bemus vnum mensem ei ad inducias
dari; & iubeatur a iudice, vt quod
vult dicat. Et si dicat se iterum dila-
tione opus habere; praestetur ei men-
sis secundus; quo completo si iterum
dilationem petat; ad vincendam ma-
litiam eius tertius mensis praestetur.
quo completo si nihil dixerit, omnib.
modis iudex legitimam sententiam
dicat.

II.

N E Q V E pater aut mater, neq. III.
auus

avus vel avia, neque pro avus vel pro
avia liberos suos præteritos vel exhe-
redatos in suo testamēto faciant, quā-
vis vel per donationem, vel fideicom-
missum, vel alio modo legitimam eis
portionē deteliquerint, nisi forte in-
grati probentur, & ipsas ingratitudi-
nis causas parētes proprio inscripse-
rint testamēto. Causæ autē ingra-
titudinis iustæ sunt hæc. Si quis pa-
rentibus suis audaces manus impo-
nat. Si gravem atq. inhonestā con-
tumeliā eis faciant. Si in crimi-
nalibus causis accusator contra pa-
rentem extiterit, exceptis insidijs ad-
versus Principē vel Rempublicā. Si
cū maleficis quasi maleficus conuer-
setur. Si vitę suor. parentū per vene-
nū, vel alio modo insidiari tentaue-
rit. Si novercæ suæ vel concubinæ
patris sese turpiter miscuerit. Si ca-
lumniator contra parētes filius fiat,
& per delationem suā gravissimū
damnum eis inflixerit. Si inclusus
in carcere parens liberos suos vel

Unum ex his, qui ad successionē eius
ab intestato vocantur, rogauerit, ut
in fidem suam ipsum recipiant; & illi
vel ille noluerint fideiubere, siue pro
persona, siue pro debito in quantum
idoneus esse is, qui rogatus est, probe-
tur. Hoc autem, quod de fideiussio-
ne diximus, ad masculos liberos per-
tinere volumus. Item si conuictus
fuerit filius prohibuisse parētes suos
testamentū facere: si quidē illi postea
potuerint testamentum ordinare; li-
ceat eis propter hāc causam ex here-
dare eum. Sin autē in ipsa prohibitio-
ne decesserint: omnes siue heredes si-
bi futuri, vel legatarij, vel alij qualē-
cumq. lēSIONem passi secundū prio-
ra iura suas aduersus eum exerceāt
actiones. Item si contra voluntatē
parentum filius cum harenarijs aut
mimis conuersetur, & in hac profes-
sione permanserit, nisi forte parētes
ipsius harenarij vel mimi fuerint.
Item si pater quidē vel auus filiā suā
vel neptem marito voluerit collo-
care

care; & illa non consenserit, sed turpiter viuere cum alio maluerit. Sin autem filia vigintiquinq. annorum ætatis facta a parentibus suis marito non sit copulata; & ex hoc cõtigerit eam in corpore suo peccasse; vel sine consensu parentum marito se, libero tamen, coniunxisse: hoc nolumus ad ingratitudinem filiaë reputari.

Item si furioso parenti liberi curã non adhibeant, sed alij cognati, qui ab intestato vocantur: si quidem res puerit; liceat ei si velit inofficiosos liberos ingratos in suo scribere testamento. Sin autem in ipso furore decesserit, & liberis nullam curam adhibetibus vnus ab extraneis, vel his, qui ab intestato vocantur, misericordia ductus curare eum voluerit: testatione in scriptis vtatur ad eos, qui ex testamento vocantur ante furorem forte composito, vel ad eos, qui ab intestato existant, vt curam adhibeant furioso. Sin autem & post huiusmodi testationem in eadem negligentia
per

perseuerauerint; & extraneus in sua
domo futiosum suscepit, & impen-
sis suis usq. ad mortem eius curam fe-
cisse probatus fuerit: ipsum quamuis
extraneus sit, ad successionem furio-
si sanctimus peruenire, refutata insti-
tutione testamenti eius, & heredibus
scriptis utpote indignis repellendis,
ceteris videlicet capitulis testamēti
in sua firmitate duraturis. Item si
vnus ex parētibz in captiuitate sit,
& liberi eius vel vnus ex his non cu-
rauerint eum redimere: si quidem re-
dierit ille ab hostibus, liceat ei inoffi-
ciosos liberos ingratos in suo scribe-
re testamento. Sin autem apud ho-
stes decesserit, & omnes liberi eius re-
demptionem facere contempserint:
omnes res ipsius, ecclesie ciuitatis ad-
dicantur, a qua oriundus est, inuenta-
rio scilicet cum publica testatione fa-
ciendo, ut nihil ex substantia eius pe-
reat. Sic tamē ut omne, quod ex hac
causa ad ecclesiam peruenerit, in re-
demptionem captiuoꝝ ū expēdatur.

Et

Et generaliter dicimus, quotiens aliquis ex his, qui ab intestato vocatur ad successionem eius, qui in captiuitate est, non curauerit eum redimere: nullatenus heres ei existat. et si in testamento heres scriptus est, ante captiuitatem forte composito, similiter ab hereditate repellatur ceteris autem testamenti capitulis validis, substantia scilicet similiter ut supra diximus ecclesie addicenda ciuitatis, unde captiuus oriundus fuerit: & ad nihil aliud procedente nisi ad captiuorum redemptionem. Et si extraneus heres ante captiuitatem scriptus est, & ille sciens se heredem scriptum non curauerit eum redimere, simili poena afficiatur. Quod in illis personis volumus obtinere, quae octauumdecimum annum suae aetatis impleuerunt. Vbi autem in redemptionem captiuorum necessarium sit pecuniam dari facultatem habeat, si praedictae aetatis sit, mutua pecunia sumere, & res mobiles vel immobiles

Ies obligare hypothecæ titulo, siue
suas proprias habeat, siue illius, qui
in captiuitate tenetur. Tales enim
contractus, qui in redemptionem ca-
ptiuorum in prædictis calibus sunt,
valere volumus, quasi sui iuris, & le-
gitimæ ætatis fuisset is, qui cōtraxis-
set. redempto autem a captiuitate ne-
cessitas imponitur ratum contractū
habere, & id quod dedit creditor, ei
persolvere, & quasi suo debito respō-
dere, atq. obligari. Item si parens li-
beros suos vel vnum ex his hæreti-
cum habeat, ipse orthodoxus consti-
tutus: liceat eos vel eum in testamen-
to suo exheredare. quoniam non mi-
nima hæc causa ingratitude est.
Orthodoxos autem dicimus eos, qui
communicant in sacrosancta eccle-
sia catholica, in qua omnes Pa-
triarchæ vna conspiratione & con-
cordia colliguntur, & quattuor san-
cta concilia prædicantur: Nicænum
& Constantinopolitanum, & Ephe-
sinum primum, & Chalcedonense.
Hæc-

Hæreticos autem dicimus eos, qui cā-
tholicis non communicant; quibus
connumerari necesse est Nestaria-
nos, atq. Acephalos. Sed ut plenius
de hac parte loquamur, sciendum est
non posse hæreticos parētes, si ortho-
xos liberos habeāt, alios quam ipsos
instituere heredes; vel liberis non ex
tātibus cognatos suos catholicos sci-
licet heredes instituunt. Quod si ex
liberis superstitibus alij quidē ortho-
doxi, alij autem hæretici appareant;
omnem substantiam parentis ad or-
thodoxos peruenire volumus; ut fra-
tres eor. hæretici, si in eodem errore
perseuerauerint vsq. ad mortem, ni-
hil omnino accipiant. Sed mortuis
eis sine pænitentia liceat orthodoxis
in omnem substantiam parentum eo-
rum peruenire. Sin autem pæniten-
tiam egerint, portiones suas accipiant
sine fructibus tamē mediij temporis,
& sine vlla de administratione rerū
molestia. Quod si omnes liberi hæ-
retici fuerint; alij autem cognati de-
fun-

functi orthodoxi existāt, ipsis liberis
anteponantur in successione. Quod
si & ipsi hæretici fuerint; si quidem is
qui defunctus est, habitum clerici ha-
beat: ecclesię ciuitatis, in qua domici-
lium habuit, substantia eius deferatur.
Sic tamen vt si intra annum non vin-
dicauerit ecclesia huiusmodi perso-
narum patrimonia: ad fiscum nostrū
deuoluantur. Sin autem laici fue-
rint: sine vlla discretionē res eorum
fisci iuribus vindicentur. Quæ non
solum si testamento scripto hæreti-
cus decesserit, locum habere sancti-
mus: sed etiam si intestatus defunctus
sit, omnib. scilicet legibus valituris,
quæ contra hæreticos, & Nestoria-
nos, atq. Acephalos, & omnes, qui nō
communicant catholicę ecclesię, po-
sitæ sunt. S I V E igitur omnes
prædictas causas, siue vnam ex his
parentes in suo scripserint testamen-
to; & filios suos exheredauerint: si
quidem scripti heredes probauerint
causam ingratitude veram esse;

X valeat

valeat testamentum. Sin autē pro-
bare nō potuerint: institutiones cor-
infirmantur; & parentium heredita-
tē filij ab intestato peruenientes ex
æquis portionib. capiāt. legata autē,
vel fideicommissa, vel libertates, vel
tutorū dationes, vel alia legibus co-
gnita capitula in testamento cōscri-
pta valeant; vt sola institutio heredū
tollatur. Hæc de testamentis parē-
tium constituimus. Modo videamus
de testamentis liberorum.

III. S A N C T I M V S itaq. non lice-
re liberis parentes suos præterire, vel
alienos a substātia sua quocumq. mo-
do facere; nisi specialiter causas testa-
mentis suis inscripserint, quas exposi-
turi sumus. Id est, si vitæ liberorum
parentes insidiarētur, excepto crimi-
ne Maiestatis. Si venenis, aut susur-
ris magicis vitæ eorum insidiarētur;
& hoc ipsum postea probatū fuerit.
Si pater cum nuru sua, vel concubi-
na filij sui commixtus fuerit. Si pa-
rentes liberos suos testamenta face-
re

re prohibuerint in his rebus, in quibus testari possunt: quæ diximus de parentibus, in hoc casu similiter teneant. Si maritus uxori suæ venenum dederit, siue ut occidatur, siue ut mentem eius cognoscat: vel ex contrario si uxor marito dederit huiusmodi venenum: moueatur quidē inter eos crimen publicum, & competenti vindicta tale facinus remedium capiat. Liberis autem liceat ei, qui tale aliquid perpetraverit, nihil omnino relinquere. Item si furiosus filius, vel quæcumq. persona liberorum sit in furore: eadem teneant, quæ superius de furiosis parētibus diximus. Item si vnus ex liberis in captiuitate sit: eumq. parens non redemerit: eadem teneant, quæ de parentibus captiuis supra constituimus. Itē si filius orthodoxus fuerit: & parentē suum senserit hæreticum esse: eadem iura teneant, quæ supra de parentibus diximus.

¶ Si igitur liberi omnes istas causas

vel vnā ex his contra suos parentes inscripserint; & heredes eorum omnes, aut certas aut vnā ex his probauerint: testamentum in suo robore permanere præcipimus. Enimvero si hæc non fuerint obseruata: testamentum quidē refutetur; iura autem ab intestato successionis locum habeant, legatis scilicet, & fideicommissis, & libertatibus, & tutorum dationibus, & alijs capitulis in testamento conscriptis in sua firmitate durantibus. Quidquid autem huic Cōstitutioni in alijs legibus cōtrarium inueniatur; hoc irritum atq. inutile sit. Et hæc quidem exheredationis & præteritionis pœnæ, quantum pertinet ad ingratitudinis causas aduersus prædictas personas dispositæ sunt. Si quæ autem ex his ad crimina referantur: non prohibemus & ceteras pœnas subsistere eos, qui obnoxij fuerint reperti. Si qui autem heredes scripti ex certis rebus, iussi fuerint, vt nihil amplius quærerent: in hoc

hoc casu hoc tantum iubemus fieri,
ut si quid eis desit ad legitimam por-
tionem, hoc quidem repleatur; testa-
mentum autem non rescindatur.

SI quis in quacumq. causa obno-
xium habuerit aliquem; & ille deces-
serit: non liceat ei neq. parentes de-
functi, neq. liberos, neque uxorem,
neq. adrogatos, neq. cognatos, neq. he-
redes, neq. fideiussores eius conveni-
re, vel molestare, vel in iudicium vo-
care ante, quam nouem luctuosi dies
transeant. Sin autem ante prædi-
ctos dies cōtra hoc aliquid fecerint;
& vel cautionem, vel promissionem,
vel fideiussionem ab eis acceperint:
omnia irrita sint. Post nouem tamen
dies si quas sibi cōpetere putauerint
actiones; eas exerceant nulla tempo-
rali præscriptione, vel alia allegatio-
ne legitima ex hac dierum trāfactio-
ne creditori generanda.

V

VI.

SI quis alicui constituerit dicens
SATIS TIBI FACIO: in quā-
titate, quam dixerit, modis omnib.

X 3 obli

obligetur, ut debitum soluat. Si quis autem constituerit dicens SATIS TIBI ERIT: non tenebitur. quia impersonaliter locutus est. Quod si quis dixerit ERIT TIBI SATIS A ME ET AB ILLO ET ILLO: eis quidem, quos nominavit non consentientibus non præiudicat. Sed neq. pro ipsis obligatur, sed pro rata parte debiti teneatur. Sin autē ita dixerit ERIT TIBI SATIS A ME VEL AB ILLO VEL ILLO: illis quidem non consentientibus, quos nominavit, non præiudicat; ipse autem in toto debito, teneatur. Si quis autem aduersus eos sibi cōpetere putauerit actiones; eas moueat, & auxilio iuris perfruatur. Hæc autem omnia in his causis sanctimus obtinere, quæ nondum iudiciali calculo, vel amicali compositioni finitæ sunt.

NOV. CXVI.

*

NOV. CXVII.

SI M A T E R vel auia vel quicūq.
 parens filium heredem scripserit
 ex parte legitima: liceat ei nepoti-
 bus vel neptibus ab eo procreatis, &
 omnibus deinceps personis aliā sub-
 stantiam suam totam vel partē eius
 donare, vel relinquere sub hoc mo-
 do & condicione, vt pater eorum
 in his rebus nec vsumfructū, nec vllā
 omnino habeat cōmunionē. Quod
 similiter obtinere iubemus, & si ex-
 traneus filiofamilias reliquerit, aut
 donauerit sub eodem modo & con-
 dicione. Et si quidem ipsi, qui alieni
 iuris sunt, vicesimū quintum annum
 egressi fuerint, licentiā habeāt, quo
 voluerint modo res sibi donatas ad-
 ministrare. Sin autē adhuc minores
 sint, per quē velit testator vel donator

administrari debent. Licentiam autem habeant testator vel donator matri vel auiæ filijfamilias administrationem credere, quamvis maritos habeant, si tamen & ipsæ administrationem receperint. Quod si testator vel donator vel omnino non dedit; vel dederit quidem, ille autem noluerit, vel non potuerit, vel ante mortuus fuerit: tunc cōpetens iudex curatorē eis dare cū idoneo fideiussore debet; ut curator res eorū administraret, & conseruet eis donec legitimæ ætatis fiant. Nam & in his casibus volumus vsumfructū patrē habere, in quibus nulla talis cōdicio imposita est.

- II. SI quis aliquē in instrumēto, quod idoneos tres habeat testes, vel in testamēto, vel in monumentis publicis filiū suū nominauerit; neq. addiderit, utrū naturalem an legitimū: videatur eum legitimū dixisse; & nulla ab eo alia probatio exigatur: sed rebus paternis potiatur, & proficiat matri suæ,

fuę: ut etiā, illa videatur patri eius legitima vxor fuisse. et si fratres habeat ex eadē matre progenitos, ipsis quoque eiusdē testimonij defensio proſit.

SI quis sine dotalibus instrumentis affectione maritali vxorem duxerit, & ex ea liberos habuerit; & postea secundas nuptias cōtraxerit; & ex eo quoq. matrimonio filios procreauerit: vtraque progenies similiter ad patris hereditatem vocetur. Et ex diuerso si quis cum dotalibus instrumentis nuptias celebrauerit, & liberos habuerit; posteaq. sine scriptis adfectione sola matrimonium contraxerit, & ex eo habuerit liberos: similiter omnes ad paternam successionē vocabuntur.

III.

ILLUSTRES homines, & qui supra eos sunt, sine dotalibus instrumentis matrimonia non cōtrahant.

III.

Quod si ante dignitatē sine scriptis vxorem duxerint: maneat & post dignitatem legitima copulatio, & liberi procreati legitimi sint, exceptis tantum

tummodo barbaris dignitate decoratis. His enim sub nostra ditione constitutis propter simplicitatem eorum damus licentiam & nuda adfectione nuptias facere. Ceteris autem nostris subiectis licebit & sine dotalibus instrumentis sola adfectione nuptias facere; ut ex hoc matrimonio nati liberi legitimi sint. Legib. nostri Principis cautum est, ut si quis sine scriptis uxorem habuerit, eamque sine causa repudiauerit; ut quartam partem suæ substantiæ ei daret, & quarta pars centum libras auri non excedat. Eademque statuta sunt, & si usque ad mortem mariti in eodē habitu matrimonij perseuerauerit. In utroque autem casu liberi procreati ad legitimam patris hereditatem vocentur. Mulier autem in utroque casu, si quidem usque ad tres liberos maritus eius reliquerit siue ab ea, siue ab alia uxore natos, quartam ipsam portionem accipiat. Sin autem ultra tres habuerit: tantum ipsa habeat, quantum ex liberis

ris defuncti vnus accepturus est. Ita
tamen vt vsumfructum quidem eius
portionis accipiat ipsa, proprietatem
autem liberis lex conseruet, qui ex
ipso matrimonio nati sunt. Quod si
liberos non habeat: iure quoq. domi
nij portionē eadē mulier capiat. Ea
autem, quæ sine causa repudiata est,
in ipso tēpore repudij prædictam ca
piat portionē. Sed in talibus causis
nolumus maritum quartā partem ex
bonis vxoris suæ sibi vindicare.

LEONIS diuinæ memoriæ Cō
stitutio in omnibus optineat casibus,
qui præsentī Constitutione non con
tinentur. Constantini autē pijsimi
Constitutionē, quæ ad Gregoriū re
scripta est, & interpretationem eius,
quā Diuus Marcianus scripsit expo
nēs, quæ sunt viles mulieres, quas co
pulari maritis quibusdā dignitatibus
decoratis Constantiniana lex prohi
bebat: nullo modo cōcedimus; sed fa
cultatē præstamus tales mulieres du
cere etiā eis, qui magnis dignitatib.

lætantur, dotalibus tamen instrumē-
tis compositis. Qui autem non ma-
gnas dignitates habent, nō solum in
scriptis, sed etiam sine scriptis mari-
tali tamē adfectione huiusmodi mu-
lieres ducant, si modo liberę sunt, &
matrimonium eorum licitum est.

V.

SI quando matrimonium solutū
fuerit; dissidiū eius liberis ex eo pro-
creatis non noceat: sed habeant inte-
gra iura hereditatis parentum capiē-
dæ; & sine vlla dubitatione alātur ex
paterna substantia. Et si quidem pa-
ter causam diuortij dedit, & mater
ad secundas nuptias nō migrauerit:
alantur apud matrem sumptibus pa-
tris. Sin autem probatum fuerit cau-
sam dissidij matrem dedisse: apud pa-
trem alantur, & maneant liberi. Sin
autem pater inopia laborauerit; ma-
ter autem eorum locuples est: apud
matrem alantur ipsa sumptus liberis
suis administrante, quemadmodum
liberi locupletes matrem suam egen-
tem alere coguntur. Quod in omni-
bus

bus parentib. & liberis inuicem obtinere iubemus.

VI.
ANTERIORES quidem Cōstitutiones de pluribus causis faciūt commemorationem; quarum singulæ si intercesserint, causam repudij iustam præstabunt. Sed nos præsentī lege certas & pauciores causas enumeraturi sumus; quas solas volumus ad repudij iustam occasionē sufficere. Et maritus quidem iustas causas repudij, vt dotem vxoris lucretur cōseruanda liberis ex eodem matrimonio natis rerum proprietate; vel si liberi nō sint, etiam dominio eius sibi vindicando, tales habeat. Si contra Imperatorem quibusdā aliquid molientibus mulier conscia fuerit; & marito suo non manifestauerit. Sin autem maritus hoc ab vxore sua sibi indicatum tacuerit: liceat mulieri per qualemcumq. personam hoc ad Imperatorem referre; vt vir ex hac causa nullam inueniat occasionem repudij. Si de adulterio maritus putaue-
rit

rit vxorem suam posse cōuinci: prius
debet inscriptiones deponere, vel cō-
tra mulierem, vel aduersus adulterū.

Et si talis accusatio vera probata fue-
rit: tunc repudio missio habere mari-
tum nō solum propter nuptias dona-
tionem, sed etiam dotem. Et si libe-
ros non habeat; tantum capere ex a-
lia substantia mulieris, quantū pars
dotis tertia facit: vt dominio eius ad-
dicatur non tantum dos, sed etiam
pœna, quam nos constituimus. Si
enim liberos habeat ex eodem ma-
trimonio: iubemus & dotem secun-
dum legem, & aliam mulieris substā-
tiam liberis conseruari: sic deinde a-
dulterum legitime conuictum cum
muliere puniri. Et si quidē habeat a-
dulter vxorē: capere eam dotē suā, &
propter nuptias donationem. Sic ta-
men vt liberis superstitibus vsumfru-
ctū quidē donationis mulier habeat,
proprietatē autem liberi secundū le-
ges lucrentur; quibus donamus ex
nostra māsuetudine & aliam adulte-
ri pa

ri patris substantiam. Nullis autem extrantibus liberis, dotem quidem cū donatione propter nuptias facta pleno iure mulier habeat: aliam autem substantiam adulteri mariti fisco nostro secundum veteres leges vindicamus. Item si quocumq. modo vitæ mariti insidiaretur; vel alijs hoc facientibus conscia marito nō manifestauerit. Vel nolente marito extraneorum conuiuijs conuerfetur. Vel cum masculis lauauerit. Item si nolente marito extra domum māserit: nisi forte apud parentes suos. Si in circo, vel in theatro, vel harena perueniat spectaculi causa ignorante vel prohibente marito. Sin autem contigerit aliquē sine vna causa ex his, quas diximus, suam vxorem propria domo expellere: vt illa non habente parentes, apud quos permanere possit; ex necessitate foris per noctem māserit: iubemus nullā marito fieri facultatem propter istā causam repudium mittere mulieri.

CAV

VII.

CAVSA S. autem, propter quas iuste potest vxor marito repudiū mittere, & dotem suā capere, & ante nuptias donationem similiter exigere dominio rerum scilicet liberis cōseruando, & his non existentibus etiam dominio apud mulierem residente, eas solas esse constituimus. Si cōtra Imperatorem ipse aliquid moliturus sit, vel alijs hoc molientibus cōscius non manifestauerit Imperatori aut per se, aut per aliam qualemcumque personam. Si vir vitæ mulieris quocumq. modo insidiatus fuerit; vel si alijs hoc facientib. cōscius non manifestauerit mulieri, & secundum leges eam non vindicauerit. Si castitati mulieris insidiatus fuerit, vel cum alijs eam in adulterio prodere conatus fuerit. Item si maritus de adulterio inscriptiones deposuerit; & adulterium probare non potuerit: liceat mulieri volenti vel propter hāc causam repudium mittere marito; & suā recipere dotem & donationem propter

pter nuptias. et propter hanc calum-
niam si liberos nō habeat, ex eodem
matrimonio: tantum capiat iure do-
minij ab alia mariti substantia, quan-
tum tertia pars ante nuptias dona-
tionis facit. Si enim liberos ha-
beat: iubemus omnem mariti sub-
stantiam liberis conseruari. scilicet
his firmiter permansuris, quæ de do-
natione propter nuptias alijs legibus
continentur. Sic tamen vt etiam
illis pœnis maritus subiciatur, si a-
dulterij accusationem non probaue-
rit, quas mulier passura erat, si con-
uicta fuisset. Si in eadem domo,
in qua mulier cum ipso habitat, con-
temnens eam cum alia muliere inue-
niatur in domo manens; vel in ea-
dem ciuitate degens in alia domo
cum alia muliere frequenter manēs
conuincatur; et semel & bis crimina-
tus vel per parentes suos, vel per pa-
rentes mulieris, vel per alias idoneas
personas, huiusmodi turpitudine nō
abstinuerit: liceat mulieri & propter

Y

hanc

hanc causam dissolvere nuptias, & recipere dotem, quam dedit, & ante nuptias donationem; & propter hanc iniuriam tertiam partem aestimationis, quam propter nuptias donatio facit, ex alia mariti substantia capere. Sic tamen ut si liberos habeat, usumfructum tantum mulier habeat ante nuptias donationis & pœnæ tertie portionis, dominio scilicet communibus liberis conservando. Si enim liberos non habeat ex eodem matrimonio, & dominium rerum ei concedimus.

VIII.

N V L L I liceat consensu matrimonium solvere (nisi ex causa probabili) nisi forte castitatis amore hoc fecerit. Sed & si huiusmodi personæ liberos habeant: tam dotem, quam donationem propter nuptias custodire præcipimus. Sin autem post solutum matrimonium per consensum castitatis velamine factum, inveni fuerint vel nuptias contrahentes alias, vel turpiter viuentes, vel unus ex
his

his hoc faciens repertus fuerit: si quidem liberi extant: ipsi capiāt dotem & ante nuptias donationem; & dominium substantiæ illius personæ, quæ hoc perpetrasse cōnuicta fuerit. Sin autem liberi imperfectæ ætatis sint: alere eos, & res eorum administrari ab ea vel ab eo parente iubemus, qui quæue huic legi nihil contrarium fecit. Sin autem ambo parentes tali delicto teneātur: vtriusq. parētis substantia liberis addicatur. Administratorē eis in imperfecta ætatē cōstitutis a cōpetenti iudice deputari disponimus. Liberis autē nullis extantib. substantiā delinquētis personæ publicis rationib. vindicari sanctimus, & legitimis pœnis subicimus. Aliter enim disunctionē nuptiarū fieri ex cōsensu nulla ratione cōcedimus.

IV B E M V S vxores militum si- VIII.
ue in expeditionib. degentium, siue in militijs, siue milites sint, siue fœderati, siue scholares, siue alia quacumque armata militia decorati,

expectare quātoscumq. annos in expeditione fecerint; & si nullas litteras, nullum responsum a maritis suis receperint. Sin autem talis mulier maritum suum defunctum audierit: non liceat ei statim ad alias nuptias peruenire; nisi prius peruenerit aut per se, aut per parentes suos, aut per aliam qualemcumq. personā ad priores numeri & chartularium, in quo maritus eius militabat; & eos vel Tribunalum, si præsto sit, interrogauerit; si reuera defunctus est maritus ipsius; ut illi sanctis euāgelijs propositis sub fide monumentorum deponant, si reuera maritus mortuus est. Et postquā hæc fecerit, & exceperit mulier monumenta pro testimonio pudoris sui, & expectet vnus anni spatium & postquam trāseat, liceat ei legitimas contrahere nuptias. Quod si cōtrahanc obseruationem mulier ausa sit nubere: & ipse, & qui eam duxit vxorem, ut adulteri puniantur. Quod si illi, qui sub fide gestorum deposuerunt,

runt, cōuicti postea fuerint falsas depositiones dixisse: ipsi quidem militia sua nudati decem librarum auri pœnam compellentur præstare ei, quem falso dixerunt decessisse: ipse autem si velit, licentiam habet uxorem suam recipere. Quod si scholaris sit ille, cuius de morte dubitatio est, de primaribus scholæ, & actuario: si autem fœderati, de ordine prædictam dispositionem uxorem eius capere iubemus: isdem ipsis custodiendis & in alijs omnibus, qui ad armatâ militiam referuntur.

S V N T quædam iustæ, ex quibus matrimonia sine pœna solvuntur.

X.

Veluti si maritus misceri mulieri suæ non potuerit. Si maritus vel uxor religiosam vitam & solitariam elegerit. Si in captiuitate ad certum tempus tienti fuerint. De quibus tribus casibus ea firma esse iubemus, quæ superioribus nostris legibus continentur. Omnes igitur antefatas causas, quæ nostra hac lege cōtinentur;

sufficere iubemus ad solutionem matrimoniorum. Alias autem omnes cessare præcipimus; & nullam aliam causam posse matrimonia soluere siue nostris, siue veterib. legibus cognita est, nisi nominatim in hac Constitutione inuenta fuerit.

- XI. Si mulier marito suo sine iusta causa repudium miserit, & in hac impia voluntate permanserit: dotem quidē ipsius maritus habeat, proprietatem rerum dotalium communibus liberis conseruaturus. Sin autem liberos non habeat: ipse eam lucretur, mulier autem periculo iudicis huic causæ præsidentis religiosissimo antistiti tradatur eius ciuitatis, in qua cōmuniter domicilium habēt. Episcopus enim curabit eā monasterio immittere, vt ibi degeret vsq. in diē mortis suæ. Et si quidem liberos habeat, bestem quidem substātiæ eius ipsi capiant, tertia autem parte monasteriū potiatur iure dominij. Sin autem nullos liberos habeant, sed parētes: ipsi

ipsi quidem tertiam partē accipiant,
monasterium autem bessem. nisi for-
te mulier in potestate parentis cōsti-
tuta cōsensu eius repudium sine cau-
sa miserit. Tunc enim nihil ex filiae
patrimonio parentem sperare oportet: sed omnia monasterium capiat.

Quod similiter procedere debet, &
si nullos, neq. parētes, neq. liberos ha-
buerit. Sin autem iudex, apud quem
conuicta est mulier sine causa repu-
dium misisse, nō tradiderit eam ciui-
tatis Episcopo, vt mittatur in mona-
sterium: si quidem in hac florentissi-
ma ciuitate magistratus sit; ipse qui-
dem viginti libras auri poenae no-
mine dabit, officium autē eius alias
decem. Quod si prouincialis sit ma-
gistratus, & praecepta nostra neglexe-
rit: ipse quidem poenam decem libra-
rum auri praestabit, officiū autē eius
quinque. Sin autem iudex sit, non
magistratus: ipse quidē decem libras
auri praestabit, ministri autem eius
quinque. Istae autem poenae per

Comitem Rerum Priuatarū, & scholam Palatinorum fiscalib. rationib. inferatur. Sed & si maritus sine causa repudiū miserit vxori suæ: reddat ei & dotem, & propter nuptias donationem, & extrinsecus ex substantia sua tantum præstet, quantum tertia pars propter nuptias donationis facit. Et si quidem habeat liberos ex eodem matrimonio natos: ipsa quidem vsumfructum habeat, liberis autem proprietatem custodiat tam donationis, quam pœnæ. Sin autem nullos liberos habeat: tūc & proprietatem omnium rerum prædictarum lucrabitur.

XII.

SI quis vxorem suam flagellis vel lignis castigauerit sine aliqua earum causarum, quæ contra mulierem ad dissoluendum matrimonium sufficit: pro hac contumelia conuictus maritus tantum præstet mulieri ex substantia sua; quantum tertia pars propter nuptias donationis facit.

XIII.

SI quis suspicatus fuerit de aliquo, velle

velle eum pudori vxoris suæ illude-
 re: liceat ipsi marito testationes in
 scriptis habitas ad suspectum homi-
 nem mittere, & ter ei denuntiare per
 ipsas attestaciones idoneos testes cō-
 tinentes; ne cum vxore sua inuenia-
 tur. Et si post tres testationes in scri-
 ptis habitas, & idoneos homines ha-
 bentes eum inuenerit, quem cōtesta-
 tus est, cum vxore sua, vel in sua do-
 mo, vel in domo mulieris, vel in do-
 mo illius adulteri, vel in popina, vel
 in proastio: liceat marito sine vllō pe-
 riculo suis manibus eum occidere.
 Sin autem in alio loco eum deprehē-
 derit cum vxore sua colloquium ha-
 bentem: conuocatis tribus idoneis te-
 stibus, per quos possit probare apud
 iudicē inuenisse eum cum vxore sua
 colloquium habētem; tradat eum iu-
 dici. Et iudex inuenerit post tres te-
 stationes suspectum hominem locu-
 tum cum muliere fuisse: nullo alio ex-
 quisito quasi adulterum puniat. Ma-
 rito autem liceat contra vxorem suā
 qua

qualiter voluerit secundum leges cri-
men exequi.

XIV. SI post tres cōtestationes inueni-
rit maritus vxorem suam in sancto
loco cum suspecto homine colloquiū
habentem: tradat ambos ecclesie de-
fensori, vel alijs clericis, vt separatim
custodiantur periculo defensoris vel
aliorum clericorum. vt aditus iudex
mittat ad religiosum ciuitatis Epi-
scopum, & auctoritate ipsius acci-
piat eos, & pœnis contra adulteros
positis vtrosq. adficiat, nullo alio re-
quisito, nisi quod post tres contesta-
tiones inuentus est cum muliere lo-
qui. Est autem iustissimum neq. adul-
terum, neq. raptorem mulierū sancto-
rum septis vindicari: & multo magis
si quis de ipso adulterio inter sancta
loca alienę mulieri locutus est. Et ge-
neraliter definimus, si quis inuenerit
vxorē suam, vel filiā, vel neptem, vel
nurum, & deprehenderit cum aliquo
colloquium habentem: & suspicatus
fuerit turpitudinis causa eos conue-
nisse:

nisse: liceat eos ei ambos tradere vel defensori ecclesiæ, vel alijs eiusdem ecclesiæ clericis periculo eorū separatim custodiēdos; donec iudici innotescat; & ille secundū leges personas acceperit, & causam discusserit.

Quæ omnia huius Constitutionis capitula valere sanctimus tam in futuro tempore, quam in præterito, nisi iudiciali calculo vel amicali compositione causæ decisæ sint.

NOV. CXVIII.

DE HEREDITATIBVS
quæ ab intestato nobis deferūtur multę leges a veterib. cōscriptę sunt, quas ab hoc tēpore placet cessare, & præsentē legē in huiusmodi successionibus valere. Nā & simpliciter, & sine vlla obscuritate diuisionē huius causæ per hanc Constitutionē exponimus. Cōstat enim apud omnes cognationes tres ordines habere, quorum alius est ascēdentiū personarū,
alius

I.

alius descendendum, alius ex latere
venientium; quorum alij adgnati sunt,
alij cognati. Sed descendentiū qui-
dem ordinem alijs omnibus antepo-
nimus: ut in successione ab intestato
capienda potiora iura habeant alijs
omnibus & ascendentibus & ex late-
re venientibus personis, cuiuscumq.
fuerint sexus qui ad successione vo-
cantur, cuiuscumq. gradus, nulla di-
scretione habita utrum ex masculina
progenie, an ex feminina editi sunt:
& utrum filij familias sint, an patres
familiarum. Licet enim filius fami-
lias sit is, qui mortuus est tamen li-
beros eius omnibus alijs preponimus
in his scilicet rebus, quæ adquisitio-
nem effugiunt: ut in proprietate ca-
pienda defuncto succedant, usufru-
ctu scilicet ad patrem pertinente.
Sic tamen ut si contigerit unum ex
descendentibus personis decedere:
liberi ab eo relictī locum ipsius obti-
neant; & tantum capiant, quantum pa-
ter ipsius si vivus esset, accepturus
fuiſſet;

fuiſſet; quas ſucceſſiones veteres leges in ſtirpes vocant. Item ſi aliquē mori contigerit filio vel filia derelicta, & filio vel filia iam defuncto vel defuncta nepotibus vel neptibus relictis: nepotes vel neptes vna cum filio vel filia ſucceſſionem aui ſui capere debent. Nam in perſonis deſcendentibus gradus differētia nulla eſt. nec vlla diſcretio inducitur, vtrū maſculi ſint, an feminæ; & vtrum ex maſculino ſexu, an feminino progeniti ſunt; & vtrum ſui iuris, an alieni fuerint. Hæc de perſonis deſcendentium.

II.

De aſcendentibus autem perſonis talis obſervatio tenet. Si enim deceſſerit aliquis inteſtatus nullo liberorum derelicto, ſed patre vel matre vel alijs ex ordine aſcendentiū perſonis: præferantur omnibus, qui ex latere veniunt, excepto fratre & ſore, qui ex vtroq. parente defuncto copulantur, ſecū dum quod inferius declarabitur. Sin autem multi aſcenden

dentes super sint : eos anteponi volu-
 mus , qui proximior gradu fuerint
 siue masculi sint, siue feminae, siue ex
 masculino sexu, siue ex feminino co-
 gnationi defuncti iunguntur. Sin
 autem parem gradum cognationis
 obtineant : pariter vocabuntur : vt
 qui per patrem ascendunt, dimidiam
 portionē hereditatis accipiant, quā-
 ticumq. inuenti fuerint: qui autē per
 matrem ascendunt, alterā dimidiā
 capiant, quanticūq. sint. nisi forte fra-
 tres defuncti existant ex utroq. paren-
 te eidem mortuo fratri suo copulati,
 vel sorores eodē iure cōiunctae : tunc
 enim cum proximis parētib. ad he-
 reditatem vocabūtur hereditate sci-
 licet pro virili portione, idest in capi-
 ta, inter omnes diuidēda; quamuis pa-
 ter & mater fuerint. Vt tamē pater
 vsumfructum partis ad filiū vel filiā
 peruenientis nullum habeat, sed ple-
 no iure apud filium vel filiā maneat.
 nulla obseruāda differētia inter illas
 personas, vtrum masculini sexus, an
 femi-

feminini sint; & vtrum per masculinum sexū an femininū defuncto cognatione iungatur. Sed neq. in defuncto interest, cui succedunt, vtrum sui an alieni iuris decessit.

RELIVVM est vt despiciamus de tertio ordine ex latere venientium personarū, qui per adgnatos, & cognatos diuiditur. Hac enim parte disposita plenissima Cōstitutio erit. III.

Si quis igitur decesserit, & neq. descēdentes, neq. ascēdētes reliquerit: primos ad hereditatem vocamus fratres & sorores, qui ex eodē patre vel matre progeniti vel progenitę sunt; ex quibus & mortuus editus est. Talibus enim fratribus vel sororibus nō superstitionibus illos fratres vel sorores vocamus, qui ex vno parēte defuncto copulātur, id est siue per patrem, siue per matrē. Quod si decesserit aliquis fratre vel sorore relicta; & ex alio fratre vel ex alia sorore iā defūcto vel defūcta liberis relictis: cū auūculis suis vel patruis liberi fratris vel sororis

venient, & tantam capient portionem, quantam pater eorū vel mater accepisset, si viuis vel viua fuisset. Vnde consequens est, vt si ante mortuus est frater, qui tam ex patre, quā ex matre copulatus fuisset ei, qui modo defunctus est; alij autē fratres super sint vel sorores, qui ex matre tantū vel ex patre defuncto copulātur: præferantur eis filius & filia eius, qui utroq. iure subnixus est. Et ex contrario si filius vel filia existant fratris vel sororis defuncti vel defunctę vno tantum iure coniuncti; alij autem fratres existant vel sorores utroq. iure decorati: præponantur fratres filijs vel filiabus ante defuncti vel ante defunctę sororis. Nulla enim differentia est, vtrum de hereditate masculi an femine queratur, & vtrum masculi sint, qui inter se certant, an femini sexus. Alia autē persona ex transuerso gradu in locum defuncti patris sui omnino non succedat, nisi fratris filius. Tunc autem cum avunculis

culis suis vel patruis fratris vel sororis filij filiaue vocantur: cum nullus ex ascendentibus personis defuncto supersint; tunc enim excludēdos eos esse censemus. Quod si nullus ex ascendentibus sit: tunc fratris vel sororis filij, quasi secundum gradum obtinentes sic ad hereditatem defunctæ personæ vocentur. ideoq. modis omnib. auunculis vel patruis defuncti præponantur: quia illi tertiū gradum cognationis obtinent. Quod si neq. fratres, neq. sorores, neque filios vel filias fratrum vel sororum defunctus reliquerit: alia deinceps cognatio ad successionem eius vocabitur secundum sui gradus prærogatiuam, vt qui proximior est, ipse ceteris præponatur. Quod si plures personæ eundē gradū cognationis obtineāt, & alijs proximiores sint: in capita diuidatur inter eos hereditas. nulla differentia habenda, vtum qui vocantur ad successionem defuncti masculi sint, an feminæ; & vtum persona

Z

defun

defuncta masculini an feminini sexus fuerit. Nulla autem differentia sit agnationis & cognationis: sed solus gradus sanguinis naturalis spectetur. nam cognatus proximior ultiori agnato præponitur. Hæc de successione.

III.

EX his autem, quæ de hereditatibus ab intestato deferendis diximus: facile possumus intelligere, quid de tutelis iuris sit. Nam quæcumque persona siue agnationis, siue cognationis titulis decorata ad hereditatem impuberis, si morietur, vocatur: necesse est, ut etiam tutelæ onus suscipiat. Nam ibi tutelæ grauamen imponendum est, ubi hereditas deferri speratur. Nam si multi eundem gradum proximiorum cognationis obtineant, omnes pariter ad hereditatem & ad tutelam vocantur, exceptis feminis & minoribus viginti quinque annis, & his, qui propter diuersas rationes tutores esse non possunt, veluti milites

lites, & hi qui excufatione vallati
 funt. Mater autem, vel auia, fi
 velit tutelam gerere filiorum suo-
 rum vel nepotum, non prohiben-
 tur: fi tamen actis interuenienti-
 bus nuptijs alijs & Velleiano fena-
 tusconfulto renuntiauerint. Hoc
 enim facientes omnibus ex trans-
 uerfo venientibus cognatis præpo-
 nantur in tutela folis cedentes te-
 ftamentarijs tutoribus. Vbi autem
 multi ex eodem gradu cognationis
 ad tutelam impuberis vocantur: con-
 uenire eos oportet apud competen-
 tem iudicem, vt ille vnum vel plu-
 res ex his, qui ad administrationem
 pupillaris rei fufficiunt, creet; quem
 ipfi vel quos vtpote idoneos elege-
 rint, & nominauerint: vt pericu-
 lum ad omnes respiciat, & substan-
 tia eorum tacitis hypothecæ titu-
 lis pupillo obligetur. H A E C
 autem, quæ de fucceffionibus di-
 ximus: obtinere oportet in his per-
 fonis, quæ fidem catholicam fequun-

tur. nam leges hæreticis positas nullo modo ex hac lege innouari patimur. Hæc autem Cōstitutio teneat in his casibus, qui ab initio Iulij mensis præsentis sextæ indictionis contigerunt, vel postea contigerint. Præcedentes enim causas, quæ emerſerunt vsq. ad memoratum tempus veteribus legibus relinquimus, vt ex his dirimantur. DAT. VII. K. AVG. VII. MILIARIO IMP. IVSTIN.*

NOV. CXIX.

- I. **P**R O P T E R nuptias donatio in sinuatione monumentorum non indigeat: quamuis supra quingentos solidos sit. sed valeat & in persona mulieris & in persona mariti; & siue ipse maritus conscripserit eandē donationē, siue alius pro eo, siue in personam ipsius mariti, siue in personā mulieris.
- II. **S**I quis quartumdecimum annum ætatis

ætatis impleuit, & testamentum propter hoc facere potest: non impediar in vltima voluntate seruos suos manumittere, quamuis imperfectæ ætatis sit.

Si quis in aliquo instrumento alterius instrumenti mentionem fecerit, non aliter hoc factum esse videatur, nisi ipsum prolatum fuerit, id est antiquum instrumentum, vel alio modo legitimo debita quātitas probata sit. Hoc enim & veteribus legibus cognitum est. III.

SANCTIMVS vt in prouocationib. vltimo fatali die, vel vtraque parte veniente, vel eo solo, qui appellauit, & manifestante præsentia suā vel magistratui, qui de appellatione cogniturus est, vel consiliarijs eius, vel eis, qui lites introducunt. Et si iudices eum intra statutos dies recipere distulerit, nullum præiudicium sit partibus, vel vni ex his propter huiusmodi causam. Sed prouocationes tales legitimo calculo terminentur. IIII.

V.

Leges quidē nostrę precipiunt, vt
cōtra sentēcias gloriosissimorū Præ
fectorū Prætorij cuiusq. regionis pro
uocatio nō porrigatur: sed certo tem
pore elapso retractatio sentētiæ con
cedatur. Sed humanitatis ratione fa
cultatē præstamus ei, qui se ex senten
tia Præfectorū grauātū esse putau
erit, libellum offerre vel ipsi Præfecto
Prætorij, qui sententiā dixit, vel cōsi
liarijs eius, vel his, qui lites introdu
cūt intra decē dies post sententiā pro
latā; vt hoc subsecuto non aliter exe
cutioni sentētia tradatur, nisi prius fi
deiussores idoneos dederit is qui vi
cit, de tāta quātitate reddēda, quantā
sentētia cōtinet. Vt si postea retracta
tione legitimo modo veniēte calcul⁹
rescindatur, res aduersarię parti cū
legitimis augmētis restituātur. Quod
si intra decē dies post sententiā pro
latā libellus ab ea parte, quæ victa est
non porrigatur: sine fideiussione qui
dē executio sentētiæ fiat. Sed tamen
ius retractationis integrum aduersa
riæ

riæ parti custodiatur, sibi imputato, quod intra decem dies libellum præstare secundum definitionem nollit, non curauerit.

VI.

SI minor vigintiquinq. annis temere suscepta a se hereditatem nolit habere, & in integrum restitutionem implorauerit. si quidem præsto sint omnes creditores hereditatis: vocetur iussione iudicis, & præsentibus eis restitutio petatur. Quod si vel omnes, vel quidam ex his absint: vocetur quidem legitimis præconijs. Sin autem intra tres menses non venerint: liceat adultis in integrum restitutionem impetrare sine periculo. Ut tamen iudex, qui præsidet, prospiciat, ubi debeant res hereditarie mobiles & immobiles seruari, quantitate scilicet ear. per publicam descriptionem actis interuenientibus manifestanda.

VII.

SI quis mala fide res alienas possidens vendiderit eas, vel donauerit, vel alio modo alienauerit: is autem, qui se dominum rer. putauerit, sciens hoc testatione non denuntiauerit ei, qui res

accepit intra decennium inter præsentes, vel inter absentes intra vicennium: res firmiter apud emptorē, vel qui donationem excepit, vel alio modo alienata nactus est, permaneant. Quod si ignorante domino malæ fidei possessor alienaverit: non aliter præiudicet domino, nisi triginta annorum spatium transactum sit: quāvis is, qui emit, vel alio modo alienata nactus est, bonæ fidei possessor fuerit.

VIII. S C I M V S quod inter præsentes longi temporis præscriptio decennium est, inter absentes autem vicennium. Quid ergo si in quibusdam annis præsto sit aliquis, in quibusdam autē absens fuerit? Et dicimus tantum tempus decennio expleto adiciendum esse, quantum in absentia fuit. Ea autem, quæ de temporali præscriptione constituimus: nō in præteritis causis, sed in futuris casibus obtinere sanctimus, qui post hanc legem emer serint.

IX.
NEMO cogatur in testamento
suo propria manu vel testium nomi-
na heredū scribere; sed valeat testa-
mentum ipsius siue per ipsum testato-
rem, siue per aliam qualemcumq. per-
sonam nomē heredis eius scribatur:
si tamen aliam testamētorum obser-
uationem habeat.

X.
SCIMVS legē nos posuisse, qua
cautum est, vt non transeant ad alias
domos religiosas, res immobiles, quę
ad nostram domū ab ecclesia sacro-
sancta peruenerint: hanc igitur legē
præcipimus euacuari non solū in his,
quę postea peruenerint ad nostram
domum, sed etiā in his, quę iam per-
uenerunt.

XI.
SI quis testamentum fecerit, & rē
immobilē familiæ suæ legauerit, vel
aliæ personæ legati nomine relique-
rit; & is specialiter dixerit nullo tem-
pore eandem rem alienari; sed apud
hæredes vel successores eius, cui res
relieta est semper manere: in hoc le-
gato iubemus Falcidiam legem locū
omni

omnino non habere. quia alienatio-
nem eius ipse prohibuit, qui testatus
est. H A E C autem obtinere iube-
mus in his casib. quos nec iudicialis
calculus, nec amicalis cōpositio, nec
alius legitimus modus terminavit.

NOV. CXX.

- I. **N** V L L Illiceat administratori re-
rum ecclesiæ maioris huius im-
perialis ciuitatis, vel orphanotro-
phij, vel xenodochij, vel prochoro-
phij, vel nosocomij, vel alterius reli-
gioli loci intra imperialem ciuitatē
vel intra territorium eius positi, ex-
ceptis monasterijs, vēdere, vel dona-
re, vel permutare, vel impari donatio-
ne, vel alio quocumq. modo alienare
rem immobilē, vel annonas ciuiles,
vel rusticum mancipium, nisi ad im-
perialem domum permutatio tantū
fiat. Sed neque parœcico iure dare
quippiam concedimus. Emphyteu-
seos autem cōtractus ab antefata ma-
iori

iori ecclesia & alijs memoratis locis
fieri iubemus in persona ipsius, qui
accepit, & duobus alijs heredibus: ut
non plus quam sexta portio substan-
tis redditus concedatur ei, qui emphy-
teusim accepit. De proastijs autem,
quæ ad prædictas pertinet domos, iu-
bemus; siquidem talia proastia redi-
tum habeant, in solido redditu ab ad-
ministratores iure emphyteuseos
ea præstari secundum prædictum mo-
dum, idest in personam eius, qui acce-
pit, & alias duas successiones nulla
relevatio fiat, sed magis accedat au-
gmentum. Quod si nullum redditum
eadem proastia habeant: tunc liceat
administratores ea præstare sub qua-
dam quantitate. Quod si res emphy-
teuseos iure ab antefatis domib. præ-
stita, vel ad imperiale domum pervene-
rit, vel ad fiscum, vel ad aliquam ciuita-
tem, vel ad curiam, vel ad aliam religio-
sam domum: liceat administratoribus
locorum, a quibus ab initio emphy-
teusis constitit, quando ad aliquam
per-

personam talis contractus peruenire, manifestare voluntatem suam intra biennium. et duorum alterum vel apud eum relinquere rem, & annuum redditum, qui pacto continetur accipere, vel ipsam rem recipere iure emphyteuseos resoluta, si hoc ipsam conducere sibi putauerit. Quod si quædam sunt loca, in quibus posita veteres domus diruta sunt, ex quibus nullus redditus prædictis religiosis locis colligitur; neque possint dirutas domos renouare: liceat administratoribus huiusmodi loca emphyteuseos iure perpetuo præstare. Sic tamen ut tertia portio pensionum religiosis locis præstetur, quæ colligebantur ex habitationibus nondum dirutis eamque tertiam portionem cedere ab initio contractui emphyteuseos. Quod si emphyteuticarius magis eligat sub hac pactione loca accipere, ut prius ædificet, & ex venientibus postea pensionibus dimidia portio religiosis locis præstetur: & hoc fieri concedimus.

Sed

Sed & si materias ex dirutis ædificijs
in eodem loco emphyteuticarius in-
uenerit: sine impedimento eis vtatur.
Quod si quis velit rem immobilẽ ab
antefatis religiosis locis vsus nomi-
ne accipere: non aliter hoc accipiat,
nisi aliã rem statim iure dominij præ-
stet eidem religioso loco, a quo ean-
dem rem acceptauit habentem redi-
tum, quãtum habet res, quæ ei datur,
& non pluribus tributis grauata: vt
post mortẽ eius vel post tẽpus, quod
vsui additum est; vt tamẽ non sit lon-
gius, quam vita eius, qui cepit, vtraq-
res in integrũ tam iure dominij, quã
iure vsus in eundem religiosum locũ
perueniat. Locationes autem ab
his religiosis locis fieri concedimus
in tantos annos, quantos inter con-
trahentes placuerit, vt tamen nõ ex-
tendãtur vltra triginta annos. Quod
si cõtigerit memoratis locis propter
tributa vel alias necessitates pecu-
nijs opus habere: liceat administrato-
ribus rem immobilem supponere, &
dona-

donare in speciale pignus; ut creditor possideat eandem rem, & fructus eius accipiat, & imputet sibi quosdā in ipsas, quas mutuauit, pecunias; quosdā in vsuras non ampliores, quā quartam portionē cēresimæ. Quod si administratores debitum soluerint; vel ex fructibus creditori satisfiat: iubemus rem ad locum religiosum redire. Contractus autem emphyteuscos, & hypothecas, & ultra quinquēnium locationes volumus fieri a sacrosancta quidē maiori ecclesia huius ciuitatis arbitrio & consensu beatissimi eiusdem Patriarchæ, iurantibus præsente eo tam religiosis æconomis, quam chartularijs eiusdē maioris ecclesiæ, quod non ad fraudem ipsius ecclesiæ contractus sit; in alijs autem religiosis domibus si quidem sint chartularij; eodem modo iurare præsente administratore. Quod si nulli chartularij sint; ipsos administratores propositis sacrosanctis euangelijs contractum facere in scripto

pto

pro cum iureiurando huiusmodi instrumentis eo quod non ad læsionem vel circumscriptionem religiosi loci contractus fiat. Oeconomis autem, & orphanotrophijs & ceterorum locorum administratoribus, & cuiuscūq. loci chartularijs, & parentibus, & liberis eorum, & alijs, qui iure cognationis vel adfinitatis eis copulantur, interdiciamus emphyteusim, & locationes, & hypothecas rerum ad religiosa loca pertinentiū siue per se, siue per interpositam personam accipere. Scituris quod sit tale aliquid fuerit, & hoc ipsum inualidum erit; & omnem substantiam eorum, qui ceperint, & œconomorum, & chartulariorum, & administratorum, quibus secundum prædictum modum copulantur; in religiosam domum, ex qua rem acceperint, post mortem eorum pervenire iubemus. Et hæc quidem de sacrosancta maiori ecclesia, & prædictis religiosis locis, quæ intra imperialem

rialem ciuitatem sunt, vel intra territorium eius, disposuimus.

II.

DE alijs autem sacrosanctis ecclesijs & monasterijs & xenonib. & nosocomijs, & ceteris religiosis domibus, quæ in omnib. prouincijs nostræ Reipub. positæ sunt, nec non monasterijs in imperiali ciuitate & territorio eius positis, consequenter definiendum est. His igitur locis liberam facultatem præstamus non solum temporalem emphyteusim facere immobilium rerum ad ipsos pertinētium, sed etiam perpetuo eas iure emphyteutico volentibus dare. Et si quidē sacrosanctæ ecclesiæ fuerint, vel alię religiosæ domus, quarū administrationem Episcopus vel per se, vel per clerum expediat: arbitrio eius & cōsensu fieri talem contractum iurantibus præsentem eo œconomis, & administratoribus, & chartularijs eiusdem religiosæ domus, quod ex hoc emphyteuseos contractu nullum damnum eidem religiosæ domui fiat.

Quod

Quod si ptochia vel xenones vel nosocomia, vel alia religiosa loca sint propria habentia administratione: si qui de sancta domus oratoria habeat; consensu amplioris partis clericorum oratorij contractus procedat, nec non economi. Quod si solum xenodochium sit, vel ptochium, vel nosocomium, vel alia religiosa domus: is qui prepositus ipsius est, contractum faciat iurantibus administratoribus eorum sub presentia religiosissimi Episcopi, a quo prepositi vel creati fuerint, quod nihil ad læsionem vel circumscriptionem eorundem locorum in tali contractu fiat. In monasterijs autem per hegumenos eorum cum ampliori parte eiusdem monasterij monachorum contractum fieri. In his autem omnibus iubemus inscribi instrumentum cum iureiurando, quod non ad læsionem vel circumscriptionem eorundem locorum negotium agitur. et hac tamē observatione precedente releuationem non amplius fieri.

sexta portione redditus, quam habet
res iure emphyteuseos præstita.

Quæ autem diximus de ædificijs diru-
tis pertinetibus ad religiosas domos
in hac imperiali ciuitate positas: ea-
dem obtinere volumus & in istis reli-
giosis domibus. Illud quoque iube-
mus obtinere, vt si quando eadem re-
ligiosæ domus vel propter publicas
tributiones, vel propter alias necessa-
rias causas obligatæ fuerint; & nō ha-
beant ex rebus mobilibus, vnde eadē
debita persoluāt: tūc primo quidē or-
dine in speciale pignus rē immobilē
dari creditori volumus, vt huiusmo-
di pignoris fructus accipiens impu-
tet sibi quosdam in ipsam pecuniam
creditam, quosdā in vsuras nō plures
quarta portione centesimæ. Quod si
non possint hoc modo debitū obtine-
re: iubemus eos quidē, qui a beatissi-
mo Patriarcha creātur siue metropo-
litani siue alij Episcopi fuerint, siue
archimandrite, siue orphanotrophi,
vel brephotrophi, vel xenodochi,
vel

vel nosocomi, vel alij religiosarum
domorum administratores apud san-
ctissimos Patriarchas, a quibus creā-
tur monumenta fieri cum sacramen-
to administratorū & consensu maio-
ris partis eorū, qui ibi ministeriū fa-
ciunt, debitū manifestū fiat, & quod
non est possibile ex rebus mobilibus
hoc exsolui. Eos autem, qui a metro-
politanis Episcopis creantur, siue Epi-
scopi sint, siue archimandrite, siue or-
phanotrophi, siue ptochotrophi, vel
alij domorum religiosarū administra-
tores, apud ipsos similiter metropoli-
tanos Episcopos talia monumēta cō-
scribere. Apud illos autē Episcopos,
qui vel a Patriarchis, vel a metropoli-
tanis creantur, & habent sub iurisdic-
tione sua monasteria, vel ptochia,
vel xenones, vel nosocomia, vel alias
religiosas domos: eodē modo monu-
menta fieri. Sic tamē ut apud Patriar-
chas, vel metropolitanos, vel alios
Episcopos talia monumēta sic fiant,
ut nullum super his damnum vel

sumptum domos religiosas pati. Propter hoc enim volumus de cetero apud Præsides prouinciarum, vel apud Defensores locorum talia monumēta a prædictis personis vel domibus, vt nullum detrimentum patiantur. Postquam autem hoc ita secutum fuerit apud memoratos sanctissimos Patriarchas, vel metropolitanos, vel alios Episcopos: tunc antefatos administratores eiusdem loci, cui debitum imminet, in scriptis in publico ciuitatis proponere per viginti dies. et hoc modo adhortari eos, qui comparare rem immobilem volūt: vt is qui plus præstiterit, alijs præponatur. His autem omnibus præcedentibus venditionē fieri pretio modis omnibus pro debito eundo: vt non aliter habeat emptor cautum, nisi pretium super ipso debito soluerit; & hoc specialiter scriptum sit cum iureiurando in emptionali cōscriptione, & quod nihil ad lātionem vel circumscriptionem eiusdē religiosæ domus sit. Sin
autem

autem per antefatum modū emptor
talis rei non inueniatur: iubemus de
bitum quidem percipere creditorem
iure eo, quod pro soluto dicitur: ut
ipsam possessionē creditor accipiat
iusta & subtili æstimatione facienda,
& adicienda pretio decima portio-
ne totius æstimationis. Et sic in ea
quantitate capere rem creditorem
pro solutione firmo dominio posside-
dam. Sicutamen ut administratores
eius loci, cui debitū imminet, & pars
maior eorum, qui ibidem ministeriū
faciunt, huiusmodi venditionibus cō-
sentiant. Ea autem res, quæ pro solu-
to immobilis constituta datur, nō ele-
ctione creditoris præstetur; sed quod
medium est fertilium & infertilium
possessionum, quæ ad religiosum per-
tinent locum, æstimari oportet ex re-
ditu suo, & publicarum tributionum
functione, & reliquo statu. Si quis au-
tem Episcopus, vel œconomus, vel ad-
ministratores cuiuscūq. religiosi loci,
sue in imperiali ciuitate, sue in pro-

uincijs positi pecuniā mutuatus est,
vel postea mutuatus fuerit : iubemus
non aliter eī rationes religiosæ do-
mus imputari, nisi prius probauerit,
quod in causas prædicti religiosi loci
hoc processit. Sed neq. ipsum credi-
torem vel heredes eius contra domū
religiosam habere aliquam actionē;
nisi probauerit in causas ad religio-
sam domum pertinentes pecuniam
processisse: sed contra eum, qui mu-
tuatus est, vel heredes eius suas mo-
uere actiones. Hoc quoq. iubemus,
ut excepta sanctissima maiori ec-
clesia imperialis ciuitatis, & sancto
orphanotrophio, & xenonibus, &
ptochijs, quæ in hac imperiali ciuita-
te sunt, vel quæ intra territorium eius
licere omnib. sanctissimis ecclesijs,
& religiosis domib. nec nō monaste-
rijs, quæ vel in imperiali ciuitate, vel
in diuersis prouincijs posita sunt, per
mutationes secū facere cū indemni-
tate vtriusq. loci, consentientibus in-
scriptis vel per depositiones huic cō-
tractui

tractui nō solum administratoribus
vtriusq. religiosi loci, sed etiā maiore
parte eorū, qui ibi ministeriū faciūt.
Res autē immobiles, quę ab imperia-
li domo ad quęcumq. religiosum lo-
cum peruenerūt, vel postea peruene-
rint; nullo modo vendi, vel supponi,
vel permutari, vel quocūq. modo alie-
nari cōcedimus, nec si secū religiosę
domus tale aliquid fecerint.

N V L L I liceat monasteriū alie- (III.
nare, vt in profanū statum transeat:
sed liceat Episcopis huiusmodi faci-
nora emendare, & in pristinum statū
locum reducere.

S I quis autē ex prædictis locis ex- (IV.
cepta maiori ecclesia imperialis vr-
bis possessionem habeat tributis plu-
rimis prægrauatā, ex qua nullus redi-
tus sancto loco præstatur, facultatē li-
berā damus administratorib. religio-
si loci talem possessionem alienare,
quocūq. modo putauerint cōmodū
eidem religioso loco fore, monumen-
tis scilicet in tali alienatione faci-

endis apud illos, a quibus administra-
tores talium locorum præponuntur,
vel creantur; & iurantibus per diui-
nas scripturas his, qui eisdem locis
præpositi sunt, & maiori parte eorū,
qui ibi ministeriū faciūt: quod nulla
proditione, nulla gratia, nulla circū-
scriptione alienatio fiat. **O E C O**
N O M I S autem, vel administrato-
ribus, vel chartularijs cuiuscumq. lo-
ci religiosi, & parentibus & liberis
eorū, & alijs, qui vel cognatione, vel
iure nuptiarum eis copulantur, loca-
tiones, vel emphyteusis, vel emptio-
nes, vel hypothecas rer. immobilium
ad eosdem religiosos locos pertinen-
tium subire vel per se, vel per interpo-
sitam personam sub eisdem pœnis in-
terdicimus, quas superius diximus.

V.

S I quis autem conductor, vel em-
phyteuticarius rem, quæ ad locum re-
ligiosum pertinet, deteriorem fece-
rit, vel per biennium emphyteuticū
canonem siue mercedem non solue-
rit: liceat administratoribus religiosi
loci

loci eum expellere de locatione, vel
 emphyteuseos contractu; & exigere
 ab eo transacti temporis debitum ca-
 nonem; & propter emponemata nul-
 lam ei competere actionem. Sin au-
 tem nolint administratores religiosi
 loci eū expellere: id quod debet, præ-
 stet; & teneat rem donec tēpus statu-
 tum finiatur; & canonem secundum
 quod pactus est, præster. Quod si fuge-
 rit; liceat administratoribus religiosi
 loci indemnitatē seruare ex rebus
 ipsius; & propter emponemata nul-
 lam timere actionem.

.IIV

SANGTISSIMIS ecclesijs VI.

Odesi, & Tomeos permittimus alie-
 nare res immobiles pro captiuorum
 redemptione; nisi forte ad hoc etiam
 præstitæ fuerint, vt nullo modo alie-
 narentur. Illud quoq. concedimus,
 vt Hierosolymitana ecclesiā licētiā
 habeat domos suas in eadem ciuitā-
 te positas vendere non in minori pre-
 tio, quam ex pensionibus earum per
 quinquaginta annos colligitur, vt ex
 ea

ea æstimatione alius redditus melior
comparetur.

VII.

Si quis cuiuscūq. sancto loco vel in
imperiali ciuitate, vel in prouincijs
posito possessiones penuria laboran-
tes donauerit, vel vendiderit, vel alio
modo præstiterit, vel reliquerit: iube-
mus pro talibus rebus nullā læsionē
perpeti religiosam domū, ad quā ta-
lis possessio peruenit siue publicarū
functionū nomine, siue alterius cu-
iuscumq. causæ: sed totum grauamē
ad eos, qui dederunt, vel heredes eo-
rum redire, cogendos recipere tales

IV.

possessiones, & restituere de sua sub-
stantia religioso loco omne detrimē-
tum, quod ei ex tali causa contingit.

Sed & si fraus intercesserit tāta, vt
etiam pecunia a religioso loco præ-
stetur: vt possessiones illas religio-
sus locus suscipiat: iubemus, vt is, qui
dedit, vel eius heredes suscipiant
possessiones, & pecunias non exigāt.
Nulli autem ecclesiæ necessitatem
imponi volumus possessiones vbi-
cumq.

cumq. positas, quamuis fertiles sint,
comparatē. *omnibusq. rebus*

S I quis usus nomine rem immobi- VIII.
lem ab ecclesia prouinciali accipere
velit: eodē iurē, & subisdem cōdicio-
nib. accipiat, quas superius diximus
in ecclesijs, quæ in imperiali ciuitate
sunt, vel intra territorium eius po-
sitæ. *omnibusq. rebus*

H A E C de rebus immobilibus. IX.
Nā de sacris vasis cuiuscumq. eccle-
siæ vel oratorij iam legem posuimus:
vt nō aliter liceat ea distrahere, nisi
pretium eorum procedat in redem-
ptionem captiuorū: aliter enim ven-
di, vel obligari non possunt. Sin au-
tē religiosa domus habeat superflua
vasa, quæ nullum vsum necessarium
faciunt: ipsa autem debitis prægraua-
tur; & non sunt aliæ res mobiles, ex
quibus possint debita persolui: licen-
tiam damus actis interuenientibus,
secundum modum superius præfiri-
tum, memorata superflua vasa, vel
alijs religiosi locis, si hoc eis vtile sit,
ven-

vendere, vel conflare & similiter vendere; & eorum pretium debiti nominare;

III vendere: ut res immobiles non alienentur.

¶ Si contra ea, quæ diximus in presenti lege, contractus fiat in rebus mobilibus, & immobilibus ad religionem ad domum pertinentibus in bonum reddi quidem eidem religioso loco rem,

XI in qua tale aliquid secutum est cum medij temporis fructibus: Maneat autem apud eundem religiosum locum & pretium, & si quid remunerationis, vel permutationis gratia, vel alterius cuiuscumque cause nomine ei præstitum est. Quod si emphyteusis facta sit contra ea, quæ disposuimus: res quidem religioso loco reddatur: actionem autem emphyteuticam præstet emphyteuticarius secundum tenorem instrumentorum, quæ in huiusmodi contractu composita fuerint.

¶ Quod si donata fuerit res ad religionem locum pertinens: reddatur ei cum medij temporis fructibus, & aliud tantum,

tum, quantum eadem res digna est.

Sin autē in hypothecam cōtra prędictas distinctiones data fuerit: creditor quidem debitum amittat, & rem religioso loco reddat. Tabelliones autem, qui contra præsentem legem instrumēta componere ausi fuerint, perpetuo exilio condemnentur.

Q V I D Q V I D ante præsentē Constitutionem factum est, si quidē secūdum veteres leges valeat; sin autē aduersatur eis, radicitus eruat.

De cetero autem veteribus legibus in hac parte euacuatis præsentem legem in reipublicā nostram pullulare sanctimus.

NOV. CXXI.

Q V I D A M mutuatus ab aliquo quingentos aureos, soluit aliquam quātitatem vsurarum, quas dā autem debens cautionem emisit in sexcentis aureis: quoniam autem omnis solutio nongentis quadraginta

ta nouem aureis peruenit; & credito
res dicebant totum in vsuris solutum
fuisse; exigebant sexcentos, qui cau-
tioni continebantur. Ait autem lex,
si reliquos quinquaginta vnum solue-
rit, vt debitum duplicetur, nihil aliud
exigebatur. quamuis veteres dixe-
runt, tunc super duplum non peti de-
bitum, quando nulla solutio in medio
contingit.

NOV. CXXII.

NOV. CXXIII.

DE ADMINISTRATIO-
NE, & priuilegijs, & alijs diuer-
sis capitulis ad ecclesias & alias reli-
giosas domos pertinentibus iam que-
dam disposuimus. In presenti au-
tem ea; quæ de religiosis. Episcopis
& clericis & monachis antea in di-
uersis Cōstitutionibus disposita sunt,
cum competenti emendatione hac
con-

continere lege existimauimus.

S A N C T I M V S igitur quan-
do opus fuerit Episcopum creari, cle-
ricos & primates ciuitatis eius, cu-
ius Episcopus desideratur fieri; in
tribus personis decreta facere propo-
sitis sanctis euangelijs periculo ani-
mæ suæ, dicentes in ipsis decretis,
quod neque propter aliquam præsta-
tionē, neque propter promissionem,
vel amicitiam vel aliā qualēcumq.
causam, sed scientes eos rectæ &
catholicæ fidei, & honestæ vitæ es-
se, & litteras scire eos elegerunt; &
quod neque vxorem, neque liberos
eorum quis habet, neque concubi-
nam, vel liberos naturales cogno-
scunt eos habuisse, vel habere. Sed
& si prius quis vxorem habuit, &
ipsam vnam & primam, & neque vi-
duam, neq. marito disiunctam, neque
legibus, vel sacris canonib. reproba-
tam, idest scenicam. Sed neque cu-
rialem, vel taxcotam esse eum co-
gnoscent: vel si curiali, vel taxcotica
suppo

suppositus est conditioni ; sciunt
ipsum in monasterio non minus quin-
decim annis solitariam vitam pere-
gisse. Et hoc autem decretis oportet
imponi, quod non minus, quam trigin-
ta quinque ætatis annos agere electam
a se personam cognoscunt. ut ex tribus
personis, pro quibus talia decreta
fuerint, melior creetur electione &
periculo creatoris. Curialem autem
vel taxeam, qui secundum ea, quæ
diximus, per quindecim annos in mo-
nasterio moratus est, & ad Episcopa-
tum prouectus, liberum esse propria
condicione. sic tamen ut liberatus cu-
ria quartam portionem sui patrimo-
nij sibi retineat, ceteris reb. ipsius se-
cundum nostram legem curiæ & pu-
blico vindicandis. Damus autem li-
centiam illis, qui decreta faciunt, si qui-
dem laicum citra curialem & taxeo-
ram dignum prædictæ electionis esse
putauerint : talem hominem una cum
alijs duobus clericis vel monachis
eligere. Sic tamen ut laicus, qui hoc
modo

modo ad Episcopatum electus est, nō statim Episcopus creetur, sed primū clericis non minus tribus mensibus connumeretur, & ita sanctos canones, & sacrosanctæ ecclesiæ ministerium edoctus Episcopus creetur.

Qui enim alios docere debet, ab alijs post consecrationem doceri non debet. Quod si in aliquibus locis non inueniantur tres personæ ad talem electionem idoneæ: liceat decreta facientibus & in duabus vel in vna persona decretum facere; ut tamen omnia antefata habeat testimonia. Sin autem hi, qui debent Episcopum eligere, talia decreta intra sex menses non fecerint: tunc periculo animæ suæ ille, cui competit consecrare, Episcopum consecret omnibus alijs quæ diximus observandis. Si quis autem præter memoratam observationem Episcopus creatus sit; iubemus eum modis omnibus ab episcopatu repelli. Sed & illum, qui contra hæc præ-

uincijs positi pecuniā mutuatus est,
vel postea mutuatus fuerit: iubemus
non aliter ei in rationes religiosæ do-
mus imputari, nisi prius probauerit,
quod in causas prædicti religiosi loci
hoc processit. Sed neq. ipsum credi-
torem vel heredes eius contra domū
religiosam habere aliquam actionē;
nisi probauerit in causas ad religio-
sam domum pertinentes pecuniam
processisse sed contra eum, qui mu-
tuatus est, vel heredes eius suas mo-
uere actiones. Hoc quoq. iubemus,
vt excepta sanctissima maiori ec-
clesia imperialis ciuitatis, & sancto
orphanotrophio, & xenonibus, &
ptochijs, quæ in hac imperiali ciuita-
te sunt, vel quæ intra territorium eius
licere omnib. sanctissimis ecclesijs,
& religiosis domib. nec nō monaste-
rijs, quæ vel in imperiali ciuitate, vel
in diuersis prouincijs posita sunt, per
mutationes secū facere cū indemni-
tate vtriusq. loci, consentientibus in-
scriptis vel per depositiones huic cō-
tractui

tractui nō solum administratoribus
vtriusq. religiosi loci, sed etiā maiore
parte eorū, qui ibi ministeriū faciūt.
Res autē immobiles, quę ab imperia-
li domo ad quēcumq. religiosum lo-
cum peruenerūt, vel postea peruene-
rint; nullo modo vendi, vel supponi,
vel permutari, vel quocūq. modo alie-
nari cōcedimus, nec si secū religiosę
domus tale aliquid fecerint.

N V L L I liceat monasteriū alic-
nare, vt in profanū statum transeat:
sed liceat Episcopis huiusmodi faci-
nora emendare, & in pristinum statū
locum reducere.

S I quis autē ex prædictis locis ex-
cepta maiori ecclesia imperialis vr-
bis possessionem habeat tributis plu-
rimis prægrauatā, ex qua nullus redi-
tus sancto loco præstatur; facultatē li-
berā damus administratorib. religio-
si loci talem possessionem alienare,
quocūq. modo putauerint cōmodū
eidem religioso loco fore, monumen-
tis scilicet in tali alienatione faci-

III.

IV.

V.

endis apud illos, a quibus administra-
tores talium locorum præponuntur,
vel creantur; & iurantibus per diui-
nas scripturas his, qui eisdem locis
præpositi sunt, & maiori parte eorū,
qui ibi ministeriū faciūt: quod nulla
proditione, nulla gratia, nulla circū-
scriptione alienatio fiat. **O E C O**
N O M I S autem, vel administrato-
ribus, vel chartularijs cuiuscumq. lo-
ci religiosi, & parentibus & liberis
eorū, & alijs, qui vel cognatione, vel
iure nuptiarum eis copulantur, loca-
tiones, vel emphyteusis, vel emptio-
nes, vel hypothecas rer. immobilium
ad eosdem religiosos locos pertinen-
tium subire vel per se, vel per interpo-
sitam personam sub isdem pœnis in-
terdicimus, quas superius diximus.

V.

S I quis autem conductor, vel em-
phyteutarius rem, quæ ad locum re-
ligiosum pertinet, deteriorem fece-
rit, vel per biennium emphyteuticū
canonem siue mercedem non solue-
rit: liceat administratoribus religiosi
loci

loci eum expellere de locatione, vel
 emphyteuseos contractu; & exigere
 ab eo transacti temporis debitum ca-
 nonem; & propter emponemata nul-
 lam ei competere actionem. Sin au-
 tem nolint administratores religiosi
 loci eū expellere: id quod debet, præ-
 stet; & teneat rem donec tēpus statu-
 tum finiatur; & canonem secundum
 quod pactus est, præstet. Quod si fuge-
 rit; liceat administratoribus religiosi
 loci indemnitatē seruare ex rebus
 ipsius; & propter emponemata nul-
 lam timere actionem.

IIV

SANTISSIMIS ecclesijs VI.

Odesi, & Tomeos permittimus alie-
 nare res immobiles: pro captiuorum
 redemptione; nisi forte ad hoc etiam
 præstitæ fuerint, vt nullo modo alie-
 narentur. Illud quoq. concedimus,
 vt Hierosolymitana ecclesia licentiā
 habeat domos suas in eadem ciuita-
 te positas vendere non in minori pre-
 tio, quam ex pensionibus earum per
 quinquaginta annos colligitur, vt ex
 ea

- cumq. positas, quamuis fertiles sint,
- comparare.

S I quis vñs nomine rem immobili VIII.
lem ab ecclesia prouinciali accipere
velit: eodẽ iurẽ, & subisdem cõdicio
nib. accipiat, quas superius diximus
in ecclesijs, quæ in imperiali ciuitate
sunt, vel intra territorium eius po-
sitæ.

H A E C de rebus immobilibus. IX.
Nã de sacris vasis cuiuscumq. eccle-
siæ vel oratorij iam legem posuimus:
vt nõ aliter liceat ea distrahere, nisi
pretium eorum procedat in redem-
ptionem captiuorũ: aliter enim ven-
di, vel obligari non possunt. Sin au-
tẽ religiosa domus habeat superflua
vasa, quæ nullum vñm necessarium
faciunt: ipsa autem debitis prægraua-
tur; & non sunt aliæ res mobiles, ex
quibus possint debita persolui: licen-
tiam damus actis interuenientibus,
secundum modum superius præfiri-
tum, memorata superflua vasa, vel
alijs religiosis locis, si hoc eis vñle sit,
ven-

vendere, vel conflare & similiter vendere; & eorum pretium debiti nominatim dare: ut res immobiles non alienentur. **III** Si contra ea, quæ diximus in præfenti lege, contractus fiat in rebus mobilibus, & immobilibus ad religionem domum pertinentibus iubemus reddi quidem eidem religioso loco rem, in qua tale aliquid secutum est cum medij temporis fructibus. **XI** Maneat autem apud eundem religiosum locum & pretium, & si quid remunerationis, vel permutationis gratia, vel alterius cuiuscumque cause nomine ei præstitum est. Quod si emphyteusis facta sit contra ea, quæ disposuimus: res quidem religioso loco reddatur; pactioque autem emphyteuticæ præter emphyteuticarius secundum tenorem instrumentorum, quæ in huiusmodi contractu cõposita fuerint. Quod si donata fuerit res ad religiosum locum pertinens: reddatur ei cum medij temporis fructibus, & aliud tantum,

tum, quantum eadem res digna est.

Sin autē in hypothecam cōtra prędictas distinctiones data fuerit: creditor quidem debitum amittat, & rem religioso loco reddat. Tabelliones autē, qui contra præsentem legem instrumenta componere ausi fuerint, perpetuo exilio condemnentur.

Q V I D Q V I D ante præsentē Constitutionem factum est, si quidē secūdum veteres leges valeat; sin autē aduersatur eis, radicitus eruat. De cetero autem veteribus legibus in hac parte euacuatis præsentem legem in rempublicā nostrā pullulare sanctimus.

NOV. CXXI.

Q V I D A M mutuatus ab aliquo quingentos aureos, soluit aliquam quātitatem vsurarum, quas dā autem debens cautionem emisit in sexcentis aureis: quoniam autem omnis solutio nongentis quadragin-

ta nouem aureis peruenit; & credito-
res dicebant totum in vsuris solutum
fuisse; exigebant sexcentos, qui cau-
tioni continebantur. Ait autem lex,
si reliquos quinquaginta vnum solue-
rit, vt debitū duplicetur, nihil aliud
exigebatur: quamuis veteres dixe-
runt, tunc super duplum non peti de-
bitum, quādo nulla solutio in medio
contingit.

NOV. CXXII.

NOV. CXXIII.

DE ADMINISTRATIO-
NE, & priuilegijs, & alijs diuer-
sis capitulis ad ecclesias & alias reli-
giosas domos pertinentibus iam quę
dam disposuimus. In præsentī au-
tem ea; quę de religiosis. Episcopis
& clericis & monachis antea in di-
uersis Cōstitutionibus disposita sunt,
cum competenti emendatione hac
con-

continere lege existimauimus.

SANCTIMVS igitur quando opus fuerit Episcopum creari, clericos & primates ciuitatis eius, cuius Episcopus desideratur fieri; in tribus personis decreta facere propositis sanctis euangelijs periculo animæ suæ, dicentes in ipsis decretis, quod neque propter aliquam præstationē, neque propter promissionem, vel amicitiam vel aliā qualēcumq. causam, sed scientes eos rectæ & catholicæ fidei, & honestæ vitæ esse, & litteras scire eos elegerunt; & quod neque uxorem, neque liberos eorum quis habet, neque concubinam, vel liberos naturales cognoscunt eos habuisse, vel habere. Sed & si prius quis uxorem habuit, & ipsam vnam & primam, & neque viduam, neq. marito disiunctam, neque legibus, vel sacris canonib. reprobata, idest scenicam. Sed neque curialem, vel taxcotam esse eum cognoscunt: vel si curiali, vel taxcotica suppo

suppositus est conditioni ; sciunt
ipsum in monasterio nō minus quin-
decim annis solitariam vitam pere-
gisse. Et hoc autem decretis oportet
imponi, quod nō minus, quam trigin-
ta quinq. ætatis annos agere electam
a se personam cognoscūt. vt ex trib.
personis, pro quibus talia decreta
fuerint ; melior creetur electione &
periculo creatoris. Curialem autē
vel taxcotam, qui secundum ea, quæ
diximus, per quindecim annos in mo-
nasterio moratus est, & ad Episcopa-
tum prouectus, liberum esse propria
condicione. sic tamē vt liberatus cu-
ria quartam portionem sui patrimo-
nij sibi retineat, ceteris reb. ipsius se-
cundum nostram legem curiæ & pu-
blico vindicandis. Damus autem li-
centiā illis, qui decreta faciunt, si qui-
dem laicum citra curialem & taxeo-
tam dignum prædictæ electionis esse
putauerint ; talem hominem vna cū
alijs duobus clericis vel monachis
eligere. Sic tamen vt laicus, qui hoc
modo

modo ad Episcopatum electus est, nō statim Episcopus creetur, sed primū clericis non minus tribus mensibus connumeretur, & ita sanctos canones, & sacrosanctæ ecclesiæ ministerium edoctus Episcopus creetur.

Qui enim alios docere debet, ab alijs post consecrationem doceri non debet. Quod si in aliquibus locis non inueniantur tres personæ ad talem electionem idoneæ: liceat decreta facientibus & in duabus vel in vna persona decretum facere; ut tamen omnia antefata habeat testimonia. Sin autem hi, qui debent Episcopum eligere, talia decreta intra sex menses non fecerint: tunc periculo animæ suæ ille, cui competit consecrare, Episcopum consecret omnibus alijs quæ diximus observandis. Si quis autem præter memoratam observationem Episcopus creatus sit; iubemus eum modis omnibus ab episcopatu repelli. Sed & illum, qui contra hæc præ-

cepta ausus fuerit Episcopum consecrare; separari per vnum annum a sacro ministerio & totam eius substantiam, si qualicumque tempore vel modo in ipsius dominium peruenit, propter delictum, quod fecit, dominio ecclesiæ cuius Episcopus est vindicari.

II.

SI QVIS autem eius, qui ad Episcopatus consecrationem electus est, accusator extiterit: in causa, quæ per leges vel canones inhibet consecrationem eius: prius de accusatione Episcopus, qui consecraturus erit, disceptationem faciat vel præsentem accusatorem & implente suam accusationem, vel non implente, sed per tres menses differente. Et si quidem inuenerit eum, qui electus est, obnoxium, inhibeatur consecratio. Enimvero si innocens appareat, non impediatur; sed accusator, qui vel non probauit id, de quo accusauit, vel si destituit litem; expellatur prouincia, in

in qua domicilium habet. Si quis autem ante cognitionem accusatū consecrauerit: consecratus quidem sacerdotio expellatur; qui autem cōsecrare eum præcipitatus est, superius expositis pœnis subiciatur. id est vt per vnum annum ministerio sacro abstineat, & vt res ipsius ecclesiæ addicantur, cuius Episcopus est.

A N T E omnia illud obseruari sanctimus, vt nemo sub præstatione auri, vel alterius rei Episcopus consecretur. Quod si tale aliquid admissum fuerit: semetipsos & suas animas hi qui pecuniam accipiunt, vel præstant, & mediatores eorum secundum diuinas regulas & sacros canones, condemnatione subiciunt. et propter hoc & qui dat, & qui accipit, & qui mediator factus est, sacerdotio vel clericatus honore remoueatur. Quod autem pro ea causa datum est, ecclesiæ illi vindicetur, cuius voluit sacerdotium emere.

III.

Sin autem laicus erit, qui pro hac causa aliquid accepit, vel mediator rei factus est: ea quæ data sunt, in duplū ab eo exigi ecclesiæ vindicanda. Nō solum autem ea, quæ data sunt vindicari præcipimus; sed omnem cautionem super hoc quocumq. modo impositam, & pignorum obligationem, & omnem aliam qualemcumq. actionem vel obligationem cessare sanctimus. Ut ille, qui promissionem accepit, non solum cautionem reddere; sed & aliud tantum, quantum cautio continet, conueniatur ecclesiæ dare.

III. SI quis post Episcopatum, vel ante cōsecrationem voluerit proprias res suas, vel earum partē ecclesiæ offerre, cuius Episcopus erit, hoc laudabile est: quia non est emptio sed oblatio.

V. P R O consuetudine autem illa sola concedimus præstari ab Episcopis consecratis, quæ deinceps præsentī lege continentur. Iubemus igitur beatissimos quidē Patriarchas, id est
Papam

Papam Romanum, & Cōstantinopolitanum, & Alexandrinum, & Theopolitanum, idest Antiochenū, & Hierosolymitanum, si quidem consuetudo est Episcopis vel clericis in eorum consecratione minus quā viginti auri libras præstari: ea tantū dare, quæ consuetudo vult. Quod si plus sit, quod antea dabatur: nihil ab hoc tēpore ultra viginti libras auri præstetur. Metropolitanum autem, qui a concilio suo vel beatissimis Patriarchis creatur, & omnes alios Episcopos, qui vel a Patriarchis, vel a metropolitanis consecrantur: si quidē non minus triginta auri libris redditū habeat ecclesia consecrati: dare pro cathedralico solidos centum. notarijs autem cōsecrantis, & alijs, qui ex cōsuetudine capiunt, solidos trecētos. Sin autem ecclesiæ redditus minor sit triginta libris annalibus auri, nō minor autem decem: pro cathedralico quidem dari solidos centum; alijs autem omnibus, qui ex cōsuetudine capiunt,

piunt, solidos ducentos. Sin autē re-
ditus minor sit decem, non minor
quinq. libris auri: pro cathedratico
quidē solidos quinquaginta dari; o-
mnibus autē alijs, qui ex cōsuetudine
capiunt; solidos septuaginta. Sin au-
tem minorem quidem quinq. nō mi-
norem autē tribus auri libris habeat
ecclesiæ redditum: pro cathedratico
quidem decem & octo; omnibus au-
tem, qui ex consuetudine capiunt,
solidos viginti quattuor. Sin autem
minor tribus, non minor autem dua-
bus auri libris sit quantitas ecclesia-
stici redditus: pro cathedratico quidē
præstari solidos duodecim, pro omni
autem consuetudine alia solidos sex
decim. Episcopum autē ecclesiæ mi-
norem duabus auri libris redditum ha-
bentis neq. pro cathedraticis, neque
pro consuetudine alia aliquid dare
concedimus. Ea autem, quæ præstari
disposuimus, primus presbyter conse-
crantis Episcopi, & archidiaconus
eius suscipiētes ex consuetudine ca-
pien-

pientibus diuidant. Hæc itaq. iube-
mus omnibus modis obseruari, ne ex
talibus occasionibus & ecclesiæ de-
bitis prægrauentur, & sacerdotia ve-
nalia fiant. Si quis autem ultra statu-
tam a nobis quantitatem pro cathe-
dratico vel cōsuetudine quocūq. mo-
do ausus fuerit capere: iubemus eius
quod plus cepit, triplū ex rebus ipsius
vindicare ecclesiæ eius, qui dedit.

CONSECRATIO Episcopi
liberum faciat eum tam serui, quā
adscrip̃ticia condicione. Taxeotas
enim, vel curiales, qui contra prædi-
ctam distinctionē ad Episcopatus api-
cem profiluerint: officiō iterū, & cu-
riæ restitui sanctimus: ne ex tali con-
dicione sacerdotio iniuria fiat. Illos
autem, qui ante nostram præsentem
legem ex curiali condicione inuen-
ti fuerint Episcopi creati: tali qui-
dem condicione liberos esse, legi-
timam autem portionem de rebus
suis curiæ & publico præstent.

Sic tamen vt nullam deminutionē

patiantur ecclesiastica iura in rebus,
quas post Episcopatum adquisitas ec-
clesiæ eorum cōpetere disposuimus.

VII. PRESBYTER, diaconus, sub-
diaconus iure cognationis ad tutelā
vel curationē vocatus munus admi-
nistrationis in hoc casu tantum su-
scipere cōcedatur: si tamē intra quat-
tuor menses numerandos ab eo tem-
pore, quo vocatus est, apud competē-
tem iudicem in scriptis manifestaue-
rit, quod huiusmodi munus sua spon-
te recepit. Si quis eorum hoc fecerit:
nullum ex hoc circa aliam tutelam,
vel curationē præiudicium patiatur.

VIII. CLERICVS neque exceptor,
neq. exactor publicarum sit tributio-
num, neq. conductōr vectigalium, vel
alienarum possessionum, vel curator
domus, vel curator litis, vel fideius-
sor in talibus causis siue Episcopus
sit, siue œconomus, vel alius clericus
cuiuscumq. gradus, vel monachus, ni-
si suo nomine vel ecclesiæ, vel mona-
sterij causa existat: ne ex hac occasio-
ne,

ne, & sanctis locis damnum fiat, vel
diuina ministeria impediatur. Quod
si ecclesijs vel monasterijs possessiones
quædam cōfines inueniantur; &
voluerint administratores eorūdem
venerabilium locorum ad cōductio
nē vel emphyteusim eas capere: tunc
omnib. clericis & monachis super ta
libus causis vel in ipso instrumento,
vel in publicis monumentis consen
tientibus, & contractum facientibus
pro vtilitate venerabilium locorum
hoc fieri, cōcedimus tales cōtractus
procedere. • Ipsis quoq. sanctis ec
clesijs & alijs sanctis locis damus fa
cultatem conductiones & emphyteu
sis secum facere: & clericis similiter
suarum ecclesiarum possessiones cō
ducere & administrare, consensu ta
men Episcopi & æconomi exceptis
illis personis, quas per alias leges
hoc facere prohibuimus. Si quis au
tem contra prædicta aliquid fecerit:
si quidem Episcopus sit; omnes eius
res ex quacūq. causa vel persona siue
ante

ante Episcopatum siue postea ad
eum peruenerint, ecclesiæ eius vin-
dicari sanctimus. Sin autem eco-
nomi vel alij clerici sint, qui hoc ad-
miserunt pœnam eos pecuniariam,
quam Episcopus eorum existima-
uerit exigere; ecclesiæ vindican-
dam. Cum & hi, qui locationem
uestigalium, vel cuiuscumque pos-
sessionis, vel publicarum tributionū
exceptionē vel exactionē vel curatio-
nem domus ei cōmittentes, vel fide-
iussores pro memoratis causis ca-
pientes nullam contra ecclesiam, vel
monasterium, vel res eius, vel ad-
ministratores, vel aduersus illas per-
sonas, quibus crediderint, vel con-
tra substantias vel fideiussores eo-
rum habeant actionem. Illi autem,
qui publicarum tributionum, vel ve-
stigalium exceptionem, vel locatio-
nem, vel exactionem memoratis
personis crediderint, vel fideiusso-
res eorum receperint; quidquid pu-
blico damni contigerit, hoc de sua
sub

substantia restituere compellantur.

N V L L V S Episcopus cogatur ad iudicium venire dicendi testimonij causa, sed iudex ad Episcopum mittat ministros suos: & propositis sanctis euangelijs, quod scit, Episcopus dicat secundum hoc, quod sacerdotibus honestum est. IX.

N V L L V S Episcopus neque pro ciuili, neque pro criminali causa apud quemuis iudicem siue ciuilem, siue militarem producatur vel exhibeatur, nisi imperialis iussio praecesserit. Magistratus enim, qui hoc iubere ausus fuerit, amissione cinguli, & viginti librarum auri condemnatione plectetur: vt istae viginti librae ecclesiae addicantur, cuius Episcopus produci, vel exhiberi iussus est. Litis autem executor post cinguli amissionem tormentis subiciatur, & in exilium mittatur. X.

N O N liceat Episcopis suas quidem XI.

de ecclesias relinquere in alias autē
prouincias peruenire. Sin autē hoc
ex causa fecerint necessaria; ostēdāt
vel litteras Patriarchæ, aut metropo-
litani sui, vel imperialem iussionem.
Nam nec illis Episcopis, qui sub Pa-
triarcha Constantinopolitano sunt,
aliter in hanc imperialem ciuitatem
venire permittimus, nisi ex permis-
sione eius, vel nostra iussione perue-
nerint. Quicumq. autem ex quauis
diœcesi venerit in hanc ciuitatē Epi-
scopus; intret primum apud beatissi-
mum Patriarcham Constantinopoli-
tanum, ac per ipsum ad nostram post
ea serenitatem. His autem, qui con-
tra præsentē dispositionē proficiscū-
tur, vel ultra vnius anni spatiū extra
suam prouinciam degunt: primū qui-
dem sanctimus nō subministrari im-
pensas ab œconomis ecclesiæ suæ; de-
inde admoneri per litteras a sacerdo-
tibus, quibus subiecti sunt, vt redirēt
in suas ecclesias. Quod si distule-
rint: secūdam sacros canones euoca-
ri.

ri. Et si intra definitum tempus a sacerdotibus ad ecclesias suas non redierint: ipsos quidem Episcopatu repelli, alios autem pro ipsis meliores consecrari secundum vim præsentis legis. hoc eodē & in clericis optinēte cuiuscūq. gradus sint, vel ministerij.

VNV SQVISQVE Episcopus **XII.**
vel Patriarcha vel metropolitan⁹ subiectos sibi Episcopos semel aut bis per singulos annos apud se cōvocare debet; & omnes causas subtiliter cognoscere, quas Episcopi, vel clerici, vel monachi secum habent, easq. cōponere; & si quid contra canones ex quacumque persona admissum est, emendare.

NEQVE Episcopus, neq. presby **XIII.**
ter, neq. diaconus, neq. subdiaconus, neq. lector, neq. alius cuiuscumq. consortij, vel habitus cōstitutus tableiare * audeat. vel socius ludentium fieri, vel spectator, vel in' quocumq. spectaculo spectandi causa venire. Ac si quis contra hoc fecerit: per tres annos

nos sacro ministerio prohibeatur, & in monasterium mittatur. Sin autē dignam pænitentiam in priori tempore ostenderit: statim reuocatur, & dignus sacerdotio reddatur, vel ministerio suo. sciētib. sacerdotibus, qui talia peccata scientes dissimulauerint, quod ipsi deo rationē reddunt.

XIV. NVLLVS Episcopus inuitus cogatur subiectum sibi clericum qualēcumq. de suo clero dimittere.

XV. NEMO Episcopus, nemo presbyter excommunicet aliquem ante, quā causa probetur, propter quā ecclesia astici canones hoc fieri iubēt. Si quis autem aduersus ea excommunicauerit aliquem: ille quidem, qui excommunicatus est, maioris sacerdotis auctoritate ad gratiam sanctæ communicationis redeat; is autem, qui non legitime excommunicauerit; in tantū abstineat tempus sacrosancta cōmunionē, quantum maiori sacerdoti visum fuerit: ut quod iniuste fecit, ipse iuste patiatur.

NON

NON liceat Episcopo manibus XVI.
suis aliquē cedere: hoc enim alienum
a sacerdote est.

SI EPISCOPVS expulsus au XVII.
sus fuerit ingredi ciuitatem, de qua
repulsus est, vel exire de loco, in
quo degere iussus est: iubemus eū in
monasterio in alia prouincia consti-
tuto tradi, vt quæ in sacerdotio pec-
cauit, degens in monasterio cor-
rigat.

NON alium clericum concedi XVIII.
mus creari, nisi eū, qui & litteras scit,
& rectam fidem, & vitam honestam
habeat; & neq. concubinam, vel na-
turales liberos habeat, vel habuit.
Sed vel castitate præditum, vel vxo-
rem legitimam, & ipsam vnam & pri-
mam habentē; vel si iam habuerit &
neq. viduam, neq. disiunctā a marito,
neq. aliter legibus vel diuinis cano-
nibus reprobata.

NE MO presbyter cōsecratur, qui XIX.
minor triginta annis sit. nemo dia- *dist. 78.*
conus, vel subdiaconus fiat minor *c. 2.*

vigin

vigintiquinq. annis. nemo lectoribus connumeretur, qui minor decem & octo annis fuerit. nemo inter diaconissas consecratur sacrosanctæ ecclesiæ, quæ minor sit quadraginta annis, vel ad secundum matrimonium pervenit.

XX. SI consecratur clericum Episcopo cuiuscumq. collegij vel gradus, accusator extiterit, qui dicat illum indignum consecratione esse: ipsa quidem cōsecratio differatur; omnia autem, quæ pro cognitione vel coërtione consecrationis Episcoporum superius diximus, & in hac optineant parte.

XXI. SI subdiaconus vel diaconus futurus non habeat uxorem, secundū ea, quæ supra exposuimus, sibi coniunctam; non aliter cōsecratur, nisi prius a consecratore interrogatus promiserit posse post consecrationem, & sine legitima uxore caste vivere. non concedendo a consecratore cōsecrationis tempore diacono vel subdiacono

cono futuro permittere, vt post con-
secrationem vxorem accipiat. Quod
si hoc permiserit fieri: Episcopatu
suo expellatur. Presbyter autē, vel
diaconus, vel subdiaconus, qui vxorē
duxit, repellatur quidem de clero;
curiæ autem ciuitatis eius, in qua cle-
ricus erat cū facultatibus suis trada-
tur. Sin autem lector secundas con-
traxit nuptias, vel primas quidē, sed
duxerit vxorem viduam vel disun-
ctam a marito, vel legibus vel sacris
canonibus reprobata: ad alium gra-
dum ecclesię non procedat. Quod
si quocumq. modo in maiorem gra-
dum productus sit: reijciatur ab eo,
& priori restituatur.

NEQVE curialis, neque taxeo- XXII.
ta clericus cōsecratur. Quod si hoc
factum fuerit, priori conditioni resti-
tuatur. nisi forte non minus, quā quin-
decim annos in solitaria vita perege-
rit. Tales enim homines consecra-
ri iubemus, reddenda scilicet a curia
li legitima portione tam curię, quam

publico. SIMONACHVS clericatus honorem meruerit: solitariae vitae canones non transgrediatur. Ideoq. quamuis in tali gradu fuerit, ut liceat clericis in eo constitutis uxorem ducere: non audeat ipse hoc facere. Alioquin si concubinam vel uxorem duxerit: curiae, vel officio, vel conditioni, cui subiectus ante fuerat, restituatur. Idemq. dicimus, & si nulla antea conditione suppositus postea monachus factus ad clericatus honorem pervenerit. Et generaliter definimus nulli licere in quocumq. gradu ecclesiastico posito recedere ab eo, & inter laicos connumerari. Si enim ausus fuerit facere: cingulo vel dignitate, vel militia, si quam habeat spoliatus: curiae suae civitatis tradatur. E O S autem qui ante nostram legem clerici creati sunt, a curiali conditione per substitutas personas pecuniaria implere munera: de corporalib. autem immunes & liberos custodiri.

N V L L V S clericus cuiuscumq. XXIII.
 gradus præstet aliquid ei, a quo con-
 secratur, vel aliæ cuicumque per-
 sonæ. Solas autem consuetudines
 consecratori, & ministris eius ex mo-
 recipientib. vnius anni diaria nō ex-
 cedētes pecunias præstet. In sancta
 autem ecclesia, in qua cōsecratur, ni-
 hil omnino cōclericis suis præstet su-
 per processu suo, neq. propter hanc
 causam proprijs solatijs, vel alijs par-
 tibus suis defraudetur.

N V L L V S neq. xenodochus, neq. XXIV.
 prochorophus, neq. nosocomus, neq.
 alius religiosę domus administrator,
 vel cuiuscūq. curę ecclesiasticę ge-
 stor præstet aliquid ei, a quo præponi-
 tur, vel cuicūq. personæ pro cōmissa
 sibi administratione. Qui autem præ-
 ter hæc, quæ disposuimus, dederit a-
 liquid, vel acceperit, vel mediator
 factus fuerit: sacerdotio, vel clero,
 vel cōmissa sibi administratione nu-
 dabitur, his quę data sunt vindicādis
 religioso loco, cuius talis persona

consecrationem, vel curam, vel administrationem accepit. Sin autem laicus sit, qui acceperit, vel mediator factus est: duplum ab eo exigatur, & religioso loco, in quo talis persona administrationem, vel consecrationem, vel curam accepit, præstetur.

XXV.

SI clericus cuiuscumq. gradus, siue administrator cuiuscumq. religiosi loci ante consecrationem, vel administrationem, vel curam sibi commissam, vel postea voluerit aliquid de proprijs suis rebus offerre ecclesie, in qua consecratur, vel loco, cuius administrationem, vel curam recepit: non solum prohibemus hoc fieri, sed magis exhortamur talia pro salute anime sue facere. Nos enim illa tantum dari prohibemus, quæ specialiter quibusdam personis præstantur, non ea, quæ sacrosanctis ecclesijs, vel alijs religious locis offeruntur.

XXVI.

SI servus sciente & non contradicente domino in clero sortitus sit: ex hoc ipso liber & ingenuus fiat. Si enim

enim ignorante domino consecra-
tio facta fuerit; liceat domino intra
annum tantum condicionem proba-
re, & proprium seruum recipere.
Sin autē seruus sciente domino vel
ignorante secundū ea, quæ diximus,
ex ipso honore clericatus libertatē
meritus postea ecclesiasticum mini-
sterium reliquerit, & ad laicorum vi-
tam transierit: domino suo in serui-
tio tradatur.

ADSCRIPTIVS in ipsis xxvii.
tantum possessionibus, in quibus cen-
situs est, clericus fiat; quamvis invito
domino hoc fuerit factum: sic tamen
ut & clericus factus impositā sibi cul-
turam impleat.

SI quis oratoriam domum ædifi- xxviii.
cauerit; & ipse vel heredes eius cleri-
cos in ipsa domo consecrari malue-
rint sumptus administrātes eiusdem
domus audiantur, si dignos nomina-
uerint clericos. Sin autem illi tales
sint, ut diuinis canonibus non com-
probentur: ad Episcopum pertine-

bit alios clericos idoneos eligere.

XXVIII

SANCTIMVS vt reuerētissi-
mi clerici suis obseruent ecclesijs, &
sibi cōpetens ecclesiasticū impleant
ministerium. Idq. inquirere debet cu-
iuscūq. ciuitatis religiosissimus Epi-
scopus, & in singulis gradibus eccle-
siasticis primates, vt qui ea non custo-
dierint, canonicis pœnis subiciantur.

XXX.

PRESBYTERI, diaconi, sub-
diaconi, lectores, & cantores, quos o-
mnes clericos vocamus, res quocūq.
modo in eorum dominium perueniē-
tes habeant in propria potestate ad si-
militudinē castrēsis peculij. vt liceat
eis donare, & secundū leges in easte
stari; quāuis in parentū suorū fuerint
potestate. Sic tamē vt liberi eorum,
vel liberis nō superstitibus parentes
eorum legitimā portionē capiant.

XXXI.

PRESBYTERI & diaconi si
in causa pecuniaria falsum testimo-
niū dixerint: nō tormentis subician-
tur, sed per tres annos separētur a di-
uino ministerio, & monasterijs tradā-
tur.

tur. Pro criminalibus autē causis si
 falsum testimonium dixerint: cleri-
 catus honore nudati legitimis pœnis
 subiciantur. Ceteri autē in alio ordi-
 ne ecclesiastico relati si falsum testi-
 moniū in quacūmq; re siue pecunia-
 ria, siue criminali dixisse cōuincan-
 tur: ordine ecclesiastico reiecti legiti-
 mis coërtitionibus subiciantur.

SI quis contra clericū, vel mona-XXXII
 chū, vel diaconissam, vel monastriā,
 vel ascetriā habeat aliquā adionē:
 adeat primum religiosissimū Episco-
 pum, cui eorum vnusquisq; subiectus
 est: Ille autē rem inter ipsos discer-
 nat. Et si quidem vtraq; pars iudica-
 tis adquiescat: iubemus per Præsidiē
 locorū ea executioni plenissime tra-
 di. Sin autē vnus ex litigatorib; intra
 decē dies cōtradixerit iudicatis: tūc
 locorū Præses rē cognoscat. Et si in-
 uenerit iudiciū recte prolatū: & suo
 calculo hoc cōfirmet, & executioni
 tradat iudicata: & non liceat ei, qui-
 bus in tali re victus est, prouocare.

Sin autem calculus Præsidis contrarius sit Episcopi calculo: tunc locum habeat appellatio contra calculum Præsidis; & ea secundum legis ordinem referatur, & exerceatur. Sin autem ex imperiali vel iudiciali iussione Episcopus iudicauerit inter qualescūq. personas: prouocatio ad Imperatorem vel ad iudicem, qui iussit, referatur. Sin autem crimen sit, quod aduersus memoratas reuerentissimas personas referatur: si quidem apud Episcopum aliquis accusetur; & ipse veritatem inuenire potuerit: de honore vel gradu eum secundum ecclesiasticos canones reiciat. Et tunc competens iudex ipsum comprehendat, & secundum leges litigium discernens finem ei imponat. Sin autem prius civilem Præsidem adeat accusator, & criminem per legitimam disceptationem potuerit probare: tunc Episcopo locorum monumenta intimentur. et si ex ipsis cognitum fuerit proposita crimina eum adinuisse: tunc ipse Episcopus locorum

corum eum secundum regulas de honore vel gradu, quē sustinet, separaret: iudex autem vindictam ei inferat legibus competentem. Sin autem putauerit Episcopus acta non iuste constituisse: liceat ei honoris spoliationē differre vel gradus: vt talis persona sub legitima cautela fiat; & ita ad nos causa per Episcopum & iudicem referatur: vt eā nos cognoscentes, quod nobis iustum fuerit visum, hoc iubeamus. Si quis autē pro pecuniaria causa cōtra prādictas personas aliquam habuerit actionē; & Episcopus distulerit inter eos iudicare: licentiam habeat actor civilem Præsidentē adire: sic tamē, vt accusata persona nullo modo cogatur fideiussorē dare; sed tantum promissionem sine iureiurando cum hypothēca suarum rerum exponere. Sin autem pro criminali causa accusatio cōtra memoratas personas deponatur: sub legitima cautela accusata persona fiat.

SI de negotio ecclesiastico (idest XXXIII.
cano

canonico) causa emerferit: non magistratus, sed religiosus Episcopus secundum sacros canones imponat negotio finem.

XXXIII

SI inter Episcopos eiusdem concilij dubitatio emerferit de ecclesiastico iure, vel de alijs negotijs: prius metropolitanus eorū cum alijs quibusdam concilij sui considerans rem iudicet. Et si nō adquiescet vtraq. pars iudicatis: tunc beatissimus Patriarcha illius regionis inter ipsos audiat: & quod ecclesiasticis canonibus & legibus nostris cōsentaneum sit: hoc definiat; & nulla pars valeat calculo eius contradicere.

XXXV.

SI clericus vel quis alius contra Episcopū propter qualemcumq. causam adire potestatem maluerit: prius metropolitanus eorum secundum sanctas regulas & nostras leges negotiū discernat. et si quis iudicatis contradixerit, ad Patriarchā illius regionis res referatur: & ille secundum canones & leges finem ei præbeat.

SI

SI contra metropolitanum adire XXXVI.
quispiā velit: regionis illius Patriar-
cha negotium discernat.

Q V I C V M Q V E Episcopus a XXXVII.
pud quemvis iudicē accusatus fuerit
omnino nullā neq. fideiussionē, neq.
promissionē pro litigio facere cōpel-
latur. sic tamen ut operā daret inten-
tiones & causas actoris dissolvere.

O Economos, & xenodochos, & XXXVIII.
nosocomos, & prochorophos, & alio-
rū sanctorū locorū administratores,
& omnes clericos iubemus super ad-
ministrationib; sibi commissis apud
propriū Episcopū, cui subiecti sunt, re-
spōdere, & rationes suę administra-
tionis facere, & executionē suscipe-
re, si quid ab his debitū fuerit proba-
tū, ut hoc ei loco reddatur, cui ex ad-
ministratione debitū apparuerit. Sin
autem putauerint sese pręgravatos;
post exactionē metropolitanus rē di-
scernat. Sin autē metropolitanus sit,
qui iudicauit, & exegit; & ille, qui exa-
ctionē passus est, putauerit se lesū fuisse:
se:

sc: administrationis illius, beatissimus Patriarcha rem discernat. Non enim concedimus antefatis personis in memoratis causis ante disceptationē & exactionem debiti suos Episcopos deferere, & in alia peruenire iudicia.

XXXIX. SI quis ex his, quibus administratio religiosi loci commissa est, ante quā rationes exponat, & debitā a se quantitatem exsoluat, decesserit: heredes eius similiter & rationib. & exactio- nibus subiciantur.

XL. SI Episcopus vel quiuis clericus in ciuitate CP. inueniatur ex quacū- que prouincia; & aliquis voluerit aduersus eum actionē mouere; & si quidem iam de re litis contestatio facta est in prouinciali iudicio: ibi impleatur, idest in ea prouincia, in qua lis contestata est. Sin autem nōdum cepta est: apud eminentissimos tantum Præfectos Prætorio Orientis iudiciū peragatur, vel apud eos iudices, quos nostra iussio deputauerit.

NVL.

N V L L V S apocrisiarius cuiuscumq. ecclesie siue in hac ciuitate degens, siue apud Patriarchas vel metropolitanos ab episcopo suo missus pro suo Episcopo vel pro negotio ecclesiastico, vel debito publico siue priuato aliquam actionē vel exactiōnem patiatur. nisi forte ei mandatum est ab Episcopis vel œconomis quosdam cōuenire. Ipsi enim, qui cōueniuntur solis prestamus facultatē, si quas actiones habuerint contra ecclesiam vel Episcopos, aduersus apocrisarios eas mouere. Sed si obligauerint se in eo tēpore, quo apocrisarij officium peragunt, ex his causis actiones suscipiant.

EPISCOPI & clerici pro ciuitate vel ecclesia sua legationis causa vel cōsecrationis Episcopi siue in imperiali ciuitate, siue in alio quocūq. loco peruenientes nullam molestiā, vel repulsam a quacumq. persona patiantur. Nam qui obnoxios eos habere putauerint; postquam in prouinciam

ciam reuertantur, pulsare eos poterunt. nullo eis præiudicio generando in tēporali prescriptione propter tēpus, quod in tali profectioe transactum est.

XLIII.

¶ SI quando causa emerferit, ut admonitio vel executio inferatur pro pecuniaria causa siue publica, siue priuata clerico, vel monacho, vel monachæ, vel cuicūq; monasterio, & maxime mulierū, sine iniuria & cum omni honore admonitio vel executio fiat. Monacha autē, vel ascetria monasterio vel asceterio non detrahatur: sed procuratorē ab his præponi, qui pro negotio respōdebit. Monachis autem liceat siue per se, siue per procuratores suos monasterij vel asceterij causas peragere: sciente eo, qui trāsgressus fuerit hæc statuta siue iudex sit, siue executor litis; quod & cingulo spoliabitur, & pœnā quinq; librarū auri præstabit. quā debet exigere ab eo vir magnificus Comes Rerū Priuatarū. Executor autē & periculum

culū patiatur, & in exiliū mittatur: re-
ligiosis locorū Episcopis prospiciēti-
bus, vt nihil istis contrariū fiat; vel si
quid peccatū fuerit, vt prædicta coër-
tio fiat. Præsides autē vindictam diffe-
rente imponere, ad nostram scien-
tiam Episcopus referat.

Sportularū nomine quæcūq. perso XLIIII
na in quocūq. ecclesiastico ordine cō-
stituta, idest diaconus, & monachus,
& ascetria, & monacha pro quacūq.
criminali, vel pecuniaria causa cuius-
cumq. sit quātitatis, siue a clerico, si-
ue ab aliquo militante admonitionē
susceperit, siue in imperiali ciuitate,
siue in prouincijs, in quib. degūt; non
plus quā quattuor siliquas præstet. Si
vero extra iussione siue a Præsides, vel
a beatiss. Patriarcha missus executor
in alias causas admonitionē obtule-
rit alicui de memoratis personis: nō
ultra solidū accipiat. Sed et si plures
pro vna eadēq. causa cōuēti fuerint:
nō plus sportularū nomine præstent,
quā si vna persona conuenta fuisset.

XLV. NVLLVS Episcopus pro rebus ecclesiæ suæ executionem vel molestiam patiatur. Sportulas autem nec pro suis negotijs admonitus præstet. Actiones autem contra ecclesiã propositas economi suscipiãt, vel hi, qui in hac causa præpositi sunt. Si quis aduersus nostra statuta sportulas exigere fuerit ausus, in duplum, quod accepit, præstet ei, a quo exegit. Et si quidem militat, amittat cingulum: si autem clericus sit, clerico expellatur.

XLVI. PRESBYTERIS, & diaconis, & subdiaconis, & alijs in clero scriptis non habentibus uxores secundum diuinas regulas interdiciamus & nos mulierẽ habere in sua domo excepta matre, & filia, & sorore, & alijs personis, quæ omnem quærelam effugiunt. Si quis autem aduersus istam observationem mulierem in domo sua habuerit, quæ potest ei suspicionem inferre turpitudinis: & ille a cõclericis suis audierit cum tali muliere nõ habitare; & noluerit eam a domo

mo sua repellere; vel accusatore emergente probatus fuerit inhoneste cum tali muliere cōuersari: tunc Episcopus secūdum ecclesiasticos canones de clero eum repellat curiē ciuitatis, cuius clericus est, tradendus.

NV L L V S Episcopus cum mulie XLVII.
re habitet penitus: nullam mulierem habeat. Sin autem probatum fuerit hoc non obseruasse: Episcopatus honore reiciatur: quia ipse se indignum sacerdotio ostendit.

CAVEANT diaconissæ cū ma LXVIII.
sculis habitare, per quos in honestæ vitæ suspicio possit emergere. Sin autem hoc non obseruauerint: sacerdotis, cui subiectæ sunt, admonitione abstineant conuersatione masculorum. Sin autem hoc distulerint facere: ecclesiastico ministerio, & suis salarijs careāt, & monasterio tradantur, & omnem vitam suam ibi peragant. Res autem earum si quidem liberos habeāt: inter ipsas & illos secundum numerum personarum diui-

D d

dan.

dantur: vt competens eidem mulieri portio monasterio addicatur, & aliat eam. Sin autem non habeat liberos: tota ipsius substantia inter monasterium, vbi immissa est, & ecclesiam, in qua prius fuerat, ex e qua portione diuidatur.

XLIX. Si quis diuinis mysterijs, vel alijs sanctis ministerijs celebrandis in sanctam intrauerit ecclesiam: & Episcopo, vel clericis, vel alijs ministris ecclesie iniuriam fecerit: iubemus eum tormentis subiectum in exilium mitti. Sed si ipsa sancta oratoria, vel diuina ministeria conturbauerit, vel celebrari prohibuerit: capitali supplicio puniatur. Hoc eodem obseruando & in litanijs, in quibus Episcopi, vel clerici inueniuntur: vt si quidem contumeliam tantum fecerit: tormentis & exilio tradatur; sin autem litanias conturbauerit; capitale periculum subsistat: eaque defendere volumus non solum ciuiles, sed etiam militares iudices.

NON

N O N liceat laicis litanias facere
 sine Episcopo & clericis, qui sub Epi-
 scopo sunt. Sanctas quoque cruces,
 quas in litanijis portant, in sanctis lo-
 cis reponi iubemus, & his proferri, si
 litanie tēpus vocauerit. eaq. obseruēt
 non solū antistites locorū & clerici,
 sed etiam magistratus. Si quis autem
 præsentis legis vim transgressus fue-
 rit, vel vindictam imponere neglexe-
 rit: prædictas pœnas patiatur.

L.

R E S T A T, vt de monachis dica-
 mus. Igitur sanctimus, vt abbas, siue
 archimandrita singulis monasterijs
 præponatur nō secundū gradus mo-
 nachorū, sed quē cuncti monachi vel
 melioris opinionis constituti elege-
 rint. propositis sanctis euāgelijs dicē-
 tes quod nō propter amicitia vel gra-
 tia, sed sciētes eū fidei rectę, & vitę ca-
 stæ, & administratione dignū, & potē-
 tem monachorū disciplinā & omnē
 monasterij statū utiliter custodire, eū
 elegerint, & si sic electus fuerit mo-
 dis omnib. confirmetur ab Episcopo,

LI.

cui monasterium subiectum est. Quæ autem de monasterijs monachorum diximus, eadem teneant & in monasterijs vel asceterijs mulierum.

- LII. SI quis monachus esse velit, si quidem notum sit nulli conditioni subiectum esse: hegumenus monasterij quando existimauerit, habitum ei præstet. Sin autem incognitus sit, per tres annos habitum ei non præstet, sex experimentum & probationem vitæ ipsius accipiat. Et si quidem intra triennium venerit aliquis dicens eum seruum suum esse, vel adscripticium vel colonum; & ideo ad monasterium venisse, ut culturam agrorum fugeret, vel propter furta, vel alia delicta in monasterio intrasse; eaque fuerint probata: domino suo reddatur cum rebus, quas in monasterio duxisse probetur, ut tamen prius fidem accipiat a domino suo, quod nihil patiatur. Sin autem intra triennium nemo ex prædictis personis inquietauerit eum; & transacto triennio probatum se hegumeno ostenderit

derit: tūc accipiat habitum, & nemo eum postea pro condicione inquiret. Sic tamē vt res, quas in monasterio duxit, domino restituantur. Sin autem monasterium reliquerit, & laicus fiat, & in ciuitate, vel in agris deambulet: suæ condicioni reddatur.

M O N A C H I in vna domo habitent, communiter alantur, in vna domo semotim dormiant. nisi forte quidam ex his propter prolixam in monasterio exercitationem semotim velint viuere vel senectutis, vel corporalis imbellicitatis causa, in cellulis quibusdam intra monasterium degerint: & hoc tamen non citra voluntatem hegumeni fiat. his omnibus & in monasterijs vel asceterijs mulierum obseruandis.

I N nullo loco monachos & monachas permittimus vnum monasteriū habere. Sed nec ea, quæ duplicia vocant; & si quid tale est: religiosus Episcopus mulieres quidem in suo loco studeat manere; monachos autem a-

- liud monasterium ædificare sibi cogat. Sin autem plura sint alia monasteria: separentur in alijs monasterijs monachæ, & in alijs monachi. res autem, quas habent communes, secundū iura sibi competentia distribuantur. Quem autē monachæ presbyterum, vel diaconum elegerint, ut cum apocrisiarium habeant, vel sanctam communionem ut eis adferat, religiosus Episcopus, cui subiectæ sunt, deputet: si tamen & fidei rectæ, & vitæ bonæ fuerit. Sin autem is, quē elegerunt, neq. presbyter, neq. diaconus sit; probatus tamen in castitate & fide: consecret eum Episcopus in illa consecratione, quā dignus sit, & fiat apocrisarius, & sanctæ communionis minister. sic tamen ut nec ipse habeat licentiam, quamvis ita electus est, in monasterio mulierum permanere.
- LV. SI quis sub cōdicionē nuptiarum, vel liberorum, vel dotis causa, vel ante nuptias donationis donauerit, vel
- reli

querit suis liberis vel aliæ cuiumq.
 persone hereditatē vel legatū; vel ab
 initio pure reliquerit, vel donauerit:
 substitutiones autē, vel restitutiones
 eis fecerit sub condicione quacumq.
 ex his, quæ prædictæ sunt: iubemus ta-
 libus cōdicionibus subiecti tam ma-
 sculi, quam feminæ si in monasteriū
 intrauerint, vel clerici, vel diaconis-
 sæ, vel ascetriæ fuerint: tales cōdicio-
 nes irritas, & pro non scriptis esse.

Hoc autem auxilio clerici & diaco-
 nissæ ecclesiarum fruantur, si in eadē
 vita perseuerauerint; & ea, quæ sic
 eis donata vel relictæ fuerint, in pias
 causas consumpserint, vel donaue-
 rint, vel reliquerint. Nam de his,
 quæ in monasterium, vel asceterium
 intrauerint, certa forma est, vr totū
 patrimonium eorum, vel earum cum
 huiusmodi rebus ad monasterium,
 vel asceterium pertineat. Sin au-
 tem ad redemptionem captiuorum
 vel alimoniam substitutio, vel resti-
 tutio facta est sub antefatis condicio-

nibus: ex nullo modo prædicto recludi eam concedimus.

LVI.

SI mulier vel vir ad solitariam vitam transierit, & liberos nō habeat: res eius monasterio competāt, in quo intrauit. Sin autem talis persona liberos habeat: liceat ei substantiā suā liberis suis distribuere: sic tamen ut nulli eorum legitimam portionē diminuat; & sibi retineat vnius filij partem ad monasterium scilicet peruenturam. Quod si ante quam deliberet inter liberos suos propriam substantiā, in monasterio decesserit: sola legitima portio liberis eius deferatur.

LVII.

SI sponsalia legitime inter sponsum & sponsam cōtracta fuerint: deinde antequam nuptiæ celebrentur; sponsus vel sponsa intrauerit in monasterium: id quod arrarum nomine datum est, in simplum tantum reddatur, & pœna vtriq. parti remittatur.

LIIX.

SI constāte matrimonio solus vir, vel sola vxor ad solitariam vitā transierit

fierit, & monachicum habitum acce-
 perit; hoc ipso matrimoniū dissolua-
 rur etiam nullo repudio misso. Et si
 quidē solus vir monachus factus est:
 reddat mulier dotem, & quidquid a-
 liud ab ea susceperit, & propter nu-
 ptias donationis tantam partem, quā
 tam mulier accepisset ex morte ma-
 riti secundum dotalium instrumen-
 torum tenorem. Sin autē mulier mo-
 nacha facta sit: maritus quidem reti-
 neat nuptialem donationem, mulier
 autem recipiat dotem suam, excepta
 illa portione, quæ apud maritum ex
 morte mulieris secundum pacta do-
 talia residere debet. Sed & quidquid
 aliud mulier apud maritū habuerit,
 restituatur eidem mulieri. Quod si
 vtraq. persona solitariam vitam ele-
 gerit: vnaqueque pars suas res acci-
 piat; & nemo nihil neq. lucretur, ne-
 que detrimentum sentiat. Sed mari-
 tus quidem retineat propter nuptias
 donationem, mulier autem recipiat
 dotem suam, & quidquid aliud mari-
 to de-

to dedisse probetur. Hæc omnia tam de sponso, quam de sponsa, & viro & vxore statuta sunt: nisi altera pars alteri quippiam donare vel concedere velit.

LIX. *19. q. 3. c. ult.* NON liceat parentibus liberos, vel liberis parētes ab hereditate sua repellere monachos factos; quamuis dum laici fuerint, in causam ingrati- tudinis inciderint.

LX. *Ibid.* NON liceat parentibus liberos suos ad solitariam vitam trāseuntes abstrahere de monasterijs.

LXI. SI quis monasteriū suum relique- rit, & ad aliud monasterium transie- rit: res eius priori monasterio, in quo ante intrauerat, competant.

LXII. AGANT sollicitudinem Episco- pi, vt neq. monachi, neq. monachę in ciuitatibus ambulent: sed si quas ha- bent necessarias causas, eas agāt per apocrisarios suos, vel ipsi, vel ipsæ in monasterijs permanentes.

LXIII. SI monachus laicus factus fuerit; honore & cingulo spoliatur, & res eius

Eius monasterio addicantur, quod ab eo relictum est, instante Episcopo loci, & Præside prouinciæ; ipse quoq. in monasterium mittatur. Quod si iterum monachicam vitam reliquerit: tunc eum Præsides prouinciæ, in qua inuentus sit, teneat, & taxæotis suis connumeret.

SI quis rapuerit, vel sollicitauerit, LXIII
 vel corruperit ascetiam, vel diaconissam, vel monastriam, vel aliam 27.q.1.c.
 mulierem religiosam vitam, vel habitum habentem: bona ipsius, & eorum, qui huiusmodi sceleris communionē contaminati sunt, a religioso loco vindicentur, in quo talis mulier habitabat per religiosos Episcopos, & œconomos, & præsides prouinciarum, & officiales eor. ipsi autem capitali periculo subiciantur. Mulier autē ubiq. inuestigetur; & cum suis reb. monasterio cautiore tradatur. Sin autē diaconissa fuerit liberos habēs legitimos: pars legitima liberis eius legitimis præstetur. Quod si intra annū post

post cognitum tale scelus huiusmodi
res a religiosis locis non vindicetur:
Comes Priuatarum rerū hęc nostro
fisco addicat. Præses autem prouin-
ciæ si vindictam tali crimini impone-
re supersederit: & cingulo careat, &
pœnam quinq. librarum auri dare, fi-
sci iuribus compellatur.

LXV. NON liceat laico, præsertim sce-
nicis viris & mulieribus, & prostitu-
tis habitu monachi vel monachę vel
ascetrię vti, vel quocūq. modo imi-
tari; nec in qualemcumq. ecclesiasti-
cum statum liceat illudere. Si quis
enim ausus fuit aliquid facere cōtra:
& corporales pœnas substat, & exi-
lio tradatur. Hęc autem ad curam
& sollicitudinem Episcoporū & cle-
ricorum, qui eis subiecti sunt, & iudi-
cum tam ciuiliū, quam militarium,
& officiorum, qui eis obtemperant,
& defensorum ciuitatum pertineāt.

POENAE, quæ præsentī lege cō-
tinētur, si quidem priorib. quoq. legi-
bus cognitæ sunt, exerceantur nō so-
lum

Ium in futuro, sed etiam in præterito tempore. Si quæ autem in hac lege per innovationem positæ sunt, in futuris tantum temporibus custodiatur.

NOV. CXXIII.

I.

QUOTIENS CUMQUE apud quoslibet iudices lis aliqua inchoatur, vel appellationis examen agitur: oportet & ipsas principales personas litigantium, vel eos, ad quos pendente adhuc iudicio causa translata est, in ipso disceptationis exordio tactis sacrosanctis scripturis sacramentum præbere, quod nihil penitus iudicibus aut patrocinijs causa ipsis vel alij cuicumque personæ pro hac causa quolibet modo dederunt, aut promiserunt, aut postea dabunt, vel per se, vel per interpositam personam, exceptis his rebus, quæ proprijs aduocatis pro patrocinio præstant, vel alijs, quib. ex legibus aliquid dare permittitur. Sed & si in sacro auditio
rio

rio consulatio celebratur: debet sub
praesentia senatorum hoc idem par-
tes iurare. Quod si forsitan aliqui
ex litigatoribus non possunt ad iudi-
ces peruenire: praesentes quidem liti-
gatores similiter iurare debet, ad ab-
sentes vero ex officio destinari opor-
tet competentes personas una cum ad-
uersariis, ut praesentibus eis simili-
modo iusiurandum detur. nisi forsitan
pro aduersaria parte mulier sit hone-
stissima; quae se non soleat extraneis
viris ostendere. Et enim sub praesen-
tia tantum officialium, qui missi sunt,
non etiam aduersarii credere debet
sacramentum. Quod si uterque litigato-
rum, vel alteruter absens fuerit: opor-
tet eum, qui absens est, in ea provincia,
in qua degit, inter acta apud iudicem
eiusdem provinciae, vel Defenso-
rem idem sacramentum praestare.
Quod si praesens vel absens litigator
noluerit tale iusiurandum subire; &
hoc iudici manifestum fuerit: si qui-
dem actor est, condemnabitur, qua-
tenus

tēnus ab actione sua cadat: sin vero reus est, qui iurare non vult, condemnabitur in ea quantitate; in qua conventus est. Plane si confessus sit litigator aliquid dedisse, vel promississe, & personā dixerit, cui dedit, aut promisit; & hoc ipsum probauerit: a prædicta pœna immunis erit, cum veniā mereatur. Is autem, qui conuictus erit sub tali delicto: si quidem in pecuniaria causa, spoliabitur magistratus sui potestate; & eius quidem, quod accepit, triplum fisco restituat; eius vero, quod ei promissum est, duplum fisco præstabit. Sin autem criminalis sit causa: publicabitur, & in exilium mittetur. Quod si litigator non potuerit ostēdere id, quod datum, vel promissum est: oportet eum, cui datum vel promissum dicitur; iurare, quod neq. per se, neq. per quamlibet aliam personam datum sibi aliquid vel promissum est. Ita enim ipse quidem pœnam euitabit; litigator vero, qui non potuit eum con-

cōvincere; si quidem pecuniaria cau-
sa sit; æstimationem litis fisco nostro
præstabit; lis autē cepta legitimo mo-
do determinetur. Quod si crimina-
lis fuerit causa: bona eius publicen-
tur omnia, causa vero similiter legiti-
mum finem accipiat apud competen-
tes iudices. Quod si recuset dare ius-
iurandum is, cui dicitur datum ali-
quid vel promissum fuisse: eisdem pœ-
nis subicitur. Enimvero si litigator
sacramentum dederit, quod neq. pro-
miserit, neq. dederit aliquid; & post
sententiā intra quattuor menses con-
uictus fuerit peierasse: veniam nullā
merebitur. Sed eisdē pœnis tam ipse,
qui dedit, quam ille, qui accepit, sub-
icietur. Quod si per tutorem, vel cura-
torē lis exerceatur: iusiurandū quis-
dem ipsi præstare necesse habebunt:
Alioquin eisdem pœnis subiciuntur.
Minoribus vero nullum præiudiciū
ex hoc generabitur.

II.

NEQVE ciuilis, neq. militaris
iudex in quacumq. prouincia permit-
tere

tere debet executoribus litis ultra modum legitimum sportularū a quacumque persona capere aliquid vel exigere siue magisteriani, siue præfectoriani, vel etiam ex diuina iussione dati sunt executores. Quod si inuenierint aliquem amplius exegisse: debent eundem constringere, vel includere; & quod amplius exegerint, in quadruplum ab eo repetere. Et simplum quidem ei, ex quo exactum est, restituere; triplum vero fisco inferre. Quod si de hoc interpellatus iudex eum, qui super exactus est, audire noluerit: quadruplum de suo fisco præstare. Idem est autem & si de officio eius sit exactor. QVI supra legitimum modum sportulas exegit: iure litis executori resistet.

LEX quæ posita est in primo libro Codicis, qua cauetur, ne iudices ex suis sententijs pronuntient; quod ex diuina iussione sine scriptis habita præcipimus aliquem exhiberi,

Ee siue

III.

siue deduci; in suo robore custodia-
tur. VIRI Spectabiles referen-
darii competentes diuinas iussiones
iudicibus debent insinuare. Cum
autem ad diuinas aures causas refe-
runt: nullus eorum poterit neque per
se, neque per alium quemlibet tene-
re aliquem, vel fideiussores deside-
rare, vel aliquid exigere, vel com-
pellere, quod transactionem vel pa-
ctionem aliquam cum aduersario
suo faciat. Nullatenus enim in
qualibet causa se immisceat; sed tan-
tum vnusquisque diuinas iussiones
vel scriptis, vel sine scriptis in qua-
cumque causa prolatas competenti-
bus iudicibus insinuare debebit.
Quod si qui contra hæc fecerint; is
qui detrimentum passus est, vel cir-
cumscriptus: nullum præiudiciũ cir-
ca iura priora sustinebit: qui autem
ei detrimentum intulit, hoc per com-
petentem iudicem resarcire ei com-
pellitur.

NOV. CXXV.

IV D E X sententiam definitivam
ex suo arbitrio consentaneam legi-
bus promat: & non utatur indicatio-
ne ad nostram clementiam, nec refe-
rat. Sed quod sibi visum fuerit legiti-
mum, dicat, postquam perfectissime
de lite cognoverit. Quæ similiter
obtinere iubemus siue vnus, siue duo,
siue plures iudices fuerint causæ cu-
iuscumq. cognitores.

NOV. CXXVI.

INVENIMVS Quæstorem, &
Præfectum Prætorio per Orientē
in sacro auditorio isdem interlocu-
tionibus uti, quibus nos utimur.

I.

Dicebat enim NOSTRA SE-
RENITAS, & NOSTRA
PIETAS, & NOSTRA MAN-
SVETUDO: & aduocati isdem
vocibus ad eos utebantur; & vestitu

Ec 2

eodem

eodem omnes ornabantur, quo tantum uti apud Principem licet. Nos autem Quæstorem quidem cum Præfecto confidere; & tales causas audire, & legitimos calculos proferre; & consueta scrinia in talibus causis suū ministerium præbere permittimus. Illa autem illicita verba & vestitum vindicare sibi nulli concedimus. Sin autem hoc fiat: maiestatis crimine temeratores obnoxij sunt.

- II. IN omnibus prouocationib. hoc obtinere iubemus, ut appellatione facta intra tempus statutum si vtraque pars fatalem diem obseruauerit: sine dilatione iudices & ea, quæ acta sunt, perscrutentur, & legitimum calculū proferant. Quod si solus, qui appellauit, intrauerit: iudices spectent vsque ad vltimum fatalem diem; & si is, qui vicit, non inueniatur: perscrutentur acta, & finis legitimus sequatur. Quod si victor intrauerit, & is, qui appellauit, requisitus nō inueniatur: expectent iudices non solum vltimum fata

fatalem diem: sed etiam tempus repa-
 rationis, id est tres menses. Quod si
 his quoq. transactis qui prouocauit,
 non inueniatur: nullatenus temporis
 cursu calculus confirmerur. Sed
 ex vna parte iudices perscrutentur
 acta prioris iudicij: & si quidem recte
 pronuntiatum est, confirmare. Quod
 si aliquid non recte habeat: hoc corri-
 gere, & legitimum calculū proferre.
 Semel autem appellatione intra fata-
 les dies vel ab vna, vel ab vtraq. par-
 te introducta, nullatenus biennalis
 temporis transactione primus calcu-
 lus cōfirmerur; sed veritas & iustitia
 perscrutetur, & finis legitimus talib.
 causis imponatur, siue vna, siue vtra-
 que parte præsente. Et propter hoc
 iubemus in talibus causis non in pri-
 mo introitu omnes cognitiones re-
 ferri, sed singulas propriam diem ha-
 bere perscriptam.

O M N E S iudices legibus non in III.
 terdictam prouocationē intra statu-
 tos dies recipere non recusent. intra

Ec 3 trigin

triginta autem dies, postquam prouocatio porrecta est, acta cum sua subscriptione litigatoribus dare: ut illi apud competentem iudicem ea intimare possint. Si quis autem iudicum hoc facere distulerit: calculus quidem temporis transactione non confirmabitur, ipse autem iudex, qui ea non obseruabit, & qui ministeriū ei præbent; omne damnū quod litigator passus fuerit, actis ei non editis: de suis substantijs reddere compellantur, & denas auri libras pœnæ nomine nostris priuatis inferendas exsoluant.

NOV. CXXVII.

- I. **S**ANCTIMVS ex hoc tempore si quis intestatus decesserit fratribus derelictis ex utroque parente sibi copulatis, & filio ex fratre ante mortuo, qui & ipse ex utroque parente ei copulabatur; & aliquo ex personis ascendentibus: simul omnes ad
here

hereditatem vocari; & ascendentes personas non impedire fratris filios ad hereditatem defuncti capiendam. Et vt simpliciter dicamus; quẽ dedimus eis ordinem ascendentibus personis non subpositis eundem eis præstamus, & si parētes existant eius, de cuius hereditate agitur.

SI propter nuptias donatio quin II.
gentorum solidorum quantitatem excedat, intimare eam iubemus monumentis publicis celebrandis. in hac quidem Regia ciuitate apud Magistrum Censuum, in prouincijs autem apud Defensores ciuitatum, vel apud quos huiusmodi monumenta agi possibile est. Sin autem non inueniuntur; sit quidem ex parte mulieris propter nuptias donatio valida, ex parte autem mariti irrita. Et ideo matrimonio soluto mulieri quidem ante nuptias donatio siue ex toto, siue ex parte secundum quod casus tulerit, sine vllō obstaculo competat; marito autem

dotis retentio siue ex parte, siue in totum secundum euentus qualitatem nullo modo concedatur. Quia in potestate eius fuerat propter nuptias donationē vltra quingentos solidos constitutam actis insinuare. Et ideo periculum non intimatæ propter nuptias donationis ad ipsum nō ad mulierem respiciat.

III. SI mulier a marito suo defraudata ad secūdas nō peruenerit nuptias: habeat quidē ante nuptias donationis vsumfructum, secundū quod iam disposuimus. Lucretur autem & portionem proprietatis tantam, quantā numerus liberorū ei cōcedit; vt ipsa quoq. pro vno filio habeatur. Quod autem de matribus diximus: hoc & de patribus intelligendum est, & de alijs personis ascendentium, quæ nō ad secundas nuptias peruenerint.

IIII. IN superioribus posita est Constitutio, qua cauetur; ne vxor maritusue sine causa eidem Cōstitutioni cognita matrimoniū dissoluere audeat.

Quod

Quod si hoc ausi fuerint facinus perpetrare: pœnis quibusdam eos subiecimus. In ipsis autem pœnis releuauimus maritū, grauiore animaduersione mulierib. imposita. Sed hanc legem merito corrigentes iubemus eisdē pœnis temerarios maritos subiciendos esse, quæ mulierib. dissidij sine causa legitima cupidis imminere noscuntur: vt in pari delicto par pœna vtrosq. comitetur.

NOV. CXXVIII.

OPORTET per singulos annos I.
 mense Iulio vel Augusto particulares delegationes tributorum proximæ futuræ indictionis apud Præfectos Prætorio vniuscuiusq. diœceseos apud acta manifestari significantes tam quantitatem eorum, quæ in specie, vel in re pensitanda sunt ab vna quaq. prouincia siue ciuitate pro singulis iugeribus siue centurijs: quam æstimationis specierum, quæ in singulas

las prouincias erogatae sunt, & quae in arca inferendae sunt: ita ut tales delegationes dirigantur iudicibus singularum prouinciarum initio vniuscuiusque indictionis. Iudices autem prouinciae praeponent ea in ciuitatibus intra Septembrem mensem; sed exemplaria eorum volentibus edantur a Praefectis Praetorio. Quod si antequam intimantur, sicut diximus in alios titulos, & non in eos, quos continet anni particularis delegatio; tributorum quantitas erogata sit: id, quod expensum est, reputari debet in tributis eiusdem indictionis. Quod si intra praefinitum tempus non sint destinatae praedictae delegationes: Praefectus quidem pro tempore triginta librarum auri poenam praestabit. Tracteotae vero eiusdem prouinciae viginti librarum dispendio multantur. Iudex autem, qui destinatam delegationem minime proposuerit: decem libris auri damnificabitur, amissionem cinguli quoque

que patietur. Officium autem eius
quinq. libras auri præstabit.

ILLATIONES specierum **II.**
intra exordium vniuscuiusque in-
dictionis fieri oportet. Ea autem,
quæ in ære pensitantur, secundum
constituta tempora exolui debe-
bunt.

EXACTORES tributorum **III.**
plenarias vel securitates, siue apo-
chas pensitantibus faciant; per quas
significent non solum quantitatem
pecuniarum vel specierum susce-
ptam. Sed et numerum iugerorum,
vel centuriarum; & nomina posses-
sionum, pro quibus prædicta tribu-
ta susceperunt. Quod si aliter fe-
cerit quis, decem librarum auri mul-
ta feriat, & punietur. Iudex vero
si pro hoc interpellatus neglexe-
rit; decem libras auri pœnæ nomine
dabit.

SI QVIS de collatoribus tribu- **IIII.**
torum exigatur; dubitet autē de mo-
do possessionis, cuius nomine tene-
tur

tur; vel de ipsa quantitate tributorū: compellere debet iudex vel Episcopus eiusdem loci censualē proferre publicam descriptionem; & secundū eam tributa persoluantur.

V. N O L V M V S collatores cōpelli ad denominādos succeptores cor. quæ in ære in vnaquaq. ciuitatum pēsitant. Sed siue iudex sit, siue curialis, siue Vindices, vel canonicarij, siue alij fuerint, ad quos publicæ exactio- nis periculū respicit: ipsi suo periculo suscipiant tributa, & erogent.

VI. I V B E M V S per singulas pro- uincias canonicarios destinari; qui tributa periculo nominatorū exige- re debeant: Expelleutas autem nullo modo cum eis transmittimus. Sin autē canonicarius, qui missus est, minus idoneus apparuerit: sub modo eo alius loco eius subrogetur: Expelleu- ta vero nequaquam mittatur. Sint autem canonicarij solatijs sibi cōsti- tutis contenti; nec aliquod detrimē- tum collatoribus inferatur.

SI quis possessor desertum agrum eiusdem substantiæ coactus fuerit suscipere: ex eo tēpore tributa eiusdē agri debet adgnoscerē, ex quo suscipit eum. Suscipere autem non aliter desertum agrum cōpellatur, nisi de hoc apud iudicem prouinciæ scriptis quæsitum fuerit, & ab eo pronuntiatum sit. Si tamen quem iudex suscipere desertum agrum decreuerit: appellari possit contra sentētiam eius: si sibi videatur iniusta. Appellationis autem iudicium apud Præfectum Prætorio terminetur.

QVOTIENS dominus alicuius possessionis non apparet; vel soluendo nō est; vt necessitas fiat impositionis: oportet cōfestim eandē possessionem coniungere eis, qui de eodem patrimonio agros possideāt cū instructo, instrumentoq. suo, & omnibus alijs, quæ in eadē possessione reperiuntur; qui prædictam suscipere possessionem cogantur. vel alio modo impositio siue iniectio differatur.

Con-

Conuenit apud iudicem prouinciæ inter acta referri qualitatem siue statum eius possessionis; & omnia, quæ in ea reperiuntur: ut ita ea excipiant curiales siue exactores, vel vindices, vel officiales; quatenus si postea inuentus fuerit, cui legitimo modo adiungi debeant: quidquid de minutum fuerit a prædictis personis; de sua recipiatur.

IX. N I H I L eorum nomine, quæ παραπομπικὰ dicimus collatores exigantur pro his, quæ in aere vel speciebus persoluant. Sed nec aliud, quam præter consuetudinē antiquā dependere cogantur.

X. H I, qui ad tributa exigenda destinantur, nō aliter exactionem facere permittantur, nisi prius apud iudicē eiusdē prouinciæ insinuauerint iussiones super exigendis tributis sibi datis. Nihil autem periculi vel detrimēti collatoribus tributa soluentibus ingerant. Hoc autem & in priuatis exactionibus obseruare placet.

C V I publica tributorum exactio XI.
commissa est, priuati exactio non
capiat auctoritatem.

S I tributorum debitor habeat de XII.
bitorem: non aliter debitor eius pul-
sari debet, nisi ipse debitor principa-
lis primum nō soluendo apparuerit;
tunc secundus debitor secūdum ius
conueniendus est. Si quis autem a-
liter exactioem fecerit: cingulo mi-
litiae priuatus publicabitur, & in exi-
lio mittetur. Iudex autem, qui eum
permisit, exactioe decem librarum
multam sustinebit; quinq. vero libras
auri officium eius præstabit.

N V L L I liceat tributorū exacto XIII.
ri, vel censuali, vel logographis, vel
alijs, qui publicis functionib. ministe-
ria præbent, collatores lædere, vel fi-
nes capere sanctorum locorū contra
eos, qui se læsos esse queruntur.

N V L L V S pro tributis earum XIIII.
terrarum nomine, quas nō possidet,
conueniatur. Nam si coloni, vel ad-
scripticij suam terram possideant:
opor

oportet & eisdē tributa præstare. nisi forte sponte dominus pensitationē eorum cognouerit.

XV. QVI tributa exigunt iustis ponderibus & mēsuris uti debent. ut nec pro hoc collatores lēdātur. Quod si putauerint collatores fieri sibi læsionē: specierū quidem mensuras & pondera a Præfectis Prætorio accipere debent. Auri autem, vel argenti, vel aliorum metallorum pondera a Comite sacrarum largitionum desiderant. Quæ omnia in ecclesia vniuscuiusq. ciuitatis conseruentur: & secundum ea & illationes tributorum, & militares vel alios sumptus faciāt.

XVI. EXACTORES tributorum nullam communionem in ciuilibus pecunijs, quæ ad operas, vel ad frumentum, vel ad aquæ ductum, vel ad salaria, vel ad sollemnes causas ciuitatis deputatæ sunt. Sed nec retinere aliquid ex eis audeant, vel quas * quod sine vlla deminutione, siue dilatione in præfatis causis erogari oportet,

ret, & in munera, quæ habitatoribus eiusdem ciuitatis fulcita sunt, auferendi aliquid ex ipsis, vel de inscriptionibus alicuius, vel sportularum nomine quippiam dare, siue consumere de prædictis pecunijs. Quod si quid vel dare vel accipere fuerint ausi ex eis: iubemus eum duplam quantitatem eius, quod dedit, vel accepit, de suo ciuitati restituere. Quin etiam nec iudices prouinciarum vel officiales eorum administrationi prædictarum pecuniarum admittantur. Debet enim Episcopus cum primatibus seu habitatoribus vniuscuiusque ciuitatis patrem ciuitatis denominare, cui ciuiliū pecuniarum administratio committenda sit. Ita ut per singulos annos præfatus Episcopus cum quinque primatibus ciuitatis administrationis rationes accipiat: & quod reliquum fuerit, pater ciuitatis ab eo exigat periculo eorum qui denominatores eorum fuerant. Quod si talis administrator parum idoneus videbitur:

iubemus alium in loco eius subrogari cum decreto Episcopi & habitatorum ciuitatis eiusdem. scientib. nominatorib. quod si aliquod per eum ciuitati adlatum sit detrimētum: de proprijs facultatibus hoc refarcire cogantur.

XVII.

NEQVE Praefectiano, neq. scriuario, neq. alij cuilibet mandari poterat, vt rationes ciuiliū pecuniarū accipiat neque ex diuino rescripto, neq. ex maioris iudicis auctoritate. Quod si hoc alicui permissum sit: Episcopus & primates ciuitatis nullam eius rei nomine rationem reddant, sed super hoc referre ad principem curent. Oportet enim ciuiliū pecuniarum logothetas, siue ratiocinantes a solo Principe destinari talem utique qui boni operis sit, & in honore positus est. Sic tamen vt diuinam iussione rescripti habeant; quæ significet nomen eius, & honorem, & causas, & tempora, quorum rationes ei mandatae sunt. Ita enim
qui

qui hic rationes reddiderit: securus erit: & iterum nullius rationib. subicietur.

IN nulla penitus prouincia Præsi XVIII.
des, vel exactores tributorū loci ser-
uatores fiant Præfectorum Prætorio,
& Magistrorum Militum. Quod si
necessitas forsitan expeditionis ali-
cuius tale aliquid desiderauerit: iube-
mus ex dispositione nostri nominis
loci seruatorem præfectorum Præto-
rio cōstitui, qui de expensis militum
sollicitudinem gerat. Nam si quis a-
liter ordinatus sit: is quidem, qui au-
sus est eum facere: triginta librarum
dispendio subicietur; & restituet ni-
hilominus omnia detrimenta, quæ
per eum constiterunt. Is vero, qui fa-
ctus est loci seruator, nō solum magi-
stratu suo, & honore, vel militia pri-
uabitur: sed & decem libras auri mul-
tæ nomine dabit.

NEMO iudicum siue ciuiliū, si XIX.
ue militarium ex quo ad cōmissam si-
bi prouinciam peruenerit, faculta-

tem habeat ordinandi sibi loci seruato-
 rorem in ciuitatib. vel castris. Qui
 vero contra hæc gesserit, quinq. libra-
 rum auri detrimentū patiatur. Ean-
 dem autem multam exsoluet etiam
 ipse, qui factus est. Sane priusquam
 ad subiectam sibi prouinciam perue-
 niat, licentiam habeat constituendi
 sibi loci seruatores; qui vsq. ad præ-
 sentiā eius omnia possit gerere, quæ
 ipsi quoque iudices exequi poterunt,
 præter eas causas, quæ vltimum sup-
 plicium damnatis irrogant. Sed si di-
 uina iussione iudex in aliam prouin-
 ciam fuerit destinatus: non prohibe-
 tur similiter loci seruatores in sua
 prouincia constituere.

XX. I V B E M V S autem omnes iudi-
 ces tam militares, quam ciuiles; vt su-
 per maleficijs, quæ in ea prouincia
 commissa fuerint, per semetipsos co-
 gnoscāt, & legitimis pœnis mox eos
 adficient, nec aliquid propter hoc a
 prouincialibus tentēt accipere. Vio-
 colytas vel Lestodioctas, siue Tribu-
 nos

nos propter eas forte causas nequaquam eis facere permittimus. Quod si aduersus hoc fecerint: iudex solutus cingulo suo decem librarum auri multam præstabit. is autem qui factus est, castigatus publicabitur, & in exilium mittetur.

QVOTIENS aliquis iudicum XXI. de ciuitate in aliam ciuitatem, vel de prouincia in aliam prouinciam transit: neq. ipse, neq. officium eius angarijs vel descriptionibus aut alijs quibilibet expensis prouinciales vexare audeat. Debet enim ex constitutis publicis salarijs sumptus facere.

IVDIGES prouinciarum post XXII. successionem per quinquaginta dies in eadem prouincia, cuius magistratum deposuerint, remorentur, & respōdeant omnibus, qui aduersus eosdem mouere aliquas actiones conantur. Quod si ante quinquaginta dies prouinciam deseruerint: cuncti qui ab eo læsiones aliquas passi sunt, conueniant apud metropolitanum Epi-

scopum: ita ut singuli præpositis sacrosanctis scripturis deponant, siue manifesta faciant detrimenta sibi illata; quatenus ex substantia eiusdem iudicis vniuersa damna resarciat, cura & periculo Præfectorum Prætorio ac Tractentarum eiusdem prouinciæ. Nam si hæc neglexerint: de suis facultatibus præfata detrimenta restituere compellantur.

XXIII.

SI quis iudicum euocatus ad aliud magistratum, vel utilitatem alterius prouinciæ missus fuerit: procuratorem legitimum constituere debet; qui responsurus sit provincialibus, qui super detrimentis sibi illatis ab eo conqueruntur. Nam si hoc prætermiserint: oportet actis interuenientibus singulis, quod unusquisque damnificatus est, omnia detrimenta de patrimonio eiusdem iudicis resarciri cura & periculo Præfectorum Prætorio, & tractentarum eiusdem prouinciæ.

OMNES supra dictas pecuniaras poenas Comes priuatarum Rerum

exi

exigat. Ceterum si hoc facere super-
fuerit : ipse omnia de proprijs fa-
cultatibus cum officio suo fisco præ-
stabit.

NOV. CXXIX.

SAMARITAE liberam inter se
licentiam habeant tam donandi,
quã contrahendi; & ab intestato co-
gnatis suis heredes existant. Si quidẽ
ex eodem gradu cognationis alij Sa-
maritæ, alij Christiani sunt: hi, qui
Christianitate præfulgent, ipsi tantũ
in successionem vocentur. Sin autẽ
Samaritæ quidem proximiores inue-
niantur; Christiani autẽ vltiores
fuerint: Samaritarum condicio præ-
feratur. Sin autem pænitentiam ege-
rint Christianitatis imbuti myste-
rijs: similes esse debent his, qui ab ini-
tio Christiani fuerunt; vt nullam pa-
tiantur deminutionẽ ex eo quod in
superiori tẽpore Samaritanorũ erro-
re tenebantur. Sin autem ex ascen-

dentibus, vel descendentibus personis Samarita constitutus testamentū fecerit: liceat ei, si quidem omnes Samaritas habeat; omnes ex æquis scribere portionibus heredes, vel quemadmodum voluerint facere. Sin autem quosdam Samaritas, quosdam Christianos ascendentes vel descendentes habeat: vsq. ad duas vncias liceat ei Samaritas heredes instituere. reliquæ autem vnciæ ad Christianos veniant; quamuis a testatore Samaritis adscriptæ sunt; nisi forte legata ex his Christianis personis relictæ fuerint. Similiter autem in successione, quæ ex testamento suo venit, si Samaritæ pænitentiam egerint, nullam patiantur læsionem; Christiani autem & de inofficioso testamento querellam habeant cōtra Samaritarum testamenta vsq. ad duas vncias. Hæc autem Constitutio & retrorsum vires suas extendit, idest etiam in præteritum.

NOV. CXXX.

QVOTIENS expeditionis causa transitus militum fiet: oportet cum delegatoribus suis & eos succedere, qui sumptus eorū prouideāt. ita vt singularum prouinciarum iudices apparatus faciant specierum ad expensas seu annonas eorū. quas species vniuscuiusq. numeri sine vlla dilatione suscipiētes militibus erogare possint; quintamdecimam videlicet partem pro solatio sibi retinentes, & facientes sollemniter apochas siue recauta de impensis isdem periculo Magistrorum Militum siue Ducum, & Tribunorum, & Comitū, & Diasotarum, & Delegatorum, & præpositorum vniuscuiusq. numeri. Gratis autem nullatenus volumus sumptus accipere milites a collatoribus, licet minime eis apparatus fuerint annonæ. Neque autem introita a collatorib. exigenda esse permittimus,

I.

mus, quos inlæsos & indemnes vñ-
diq. conseruari iustum est.

II. MILITES pro annonis suis eas
species accipere debent, quas per sin-
gula loca inueniri certū est: non autē
quærere tales species, quæ in ea pro-
uincia non inueniuntur, neq. propter
hoc vexare collatores.

III. SI collatores sumptus militib. ero-
gauerint, & hoc ex recautis demon-
stratur Præfecto Prætorio: sine vllō
detrimento, vel aliqua dilatione cō-
pensationem facere debet eorum, in
tributis eius indictionis, in qua ero-
gati sunt, imputare. Quod si vltra
pensionē canonis, in qua erogati sunt
sumptus: id quod superimpēsū est,
ex omni canone eiusdē prouinciæ re-
putare debebunt. Quod si nec ex o-
mnibus tributis eiusdem prouinciæ
sufficiāt impēsæ: suppleri ab vnaqua-
que generali arca Præfectus Præto-
rio debet; vel ex tributis sequētis in-
dictionis retinere a collatorib. seu re-
putari ab his, qui tributa publica exi-
gunt,

gūt, periculo Præfectorū & Traſteuta-
rum vniuscuiusq. prouincię; necnon
iudicū & officialium eorundem, &
exceptorum & curialium, & omniū,
ad quos cura pertinet.

NEQVE Magistri Militū, neq. *III.*
milites occasione transitus sui aut ra-
tione aliqua a ciuitatibus vel prouin-
cijs exigere aliquid audeant. Alio-
quin in duplū quidquid acceperint,
restituere compellantur.

SI qui Duces, vel milites, vel optio- *V.*
nes corū recauta non fecerint de im-
pensis sibi met erogatis: debebūt col-
latores simul conuenire apud iudicē
ciuitatis & Episcopū; & si iudex præ-
sens non sit: apud Episcopū & Defen-
sores; & inter acta deponere & Du-
ces & exercitum de quantitate impē-
sar. & quod recauta ab optionib. emis-
sa non sunt. ita vt Præfectis Prætorio
hæc omnia referantur; qui prædictas
impensas sicuti dictū est, reputent, &
retineant eas ex eo, quod delegatum
est eisdem Ducibus vel militibus.

DV;

VI.

D V C E S vel Diasoftæ exercitus
& delegatores mittere debent sem-
per promeatores ad ea loca, vbi per-
uenturi sunt milites, vt sumptus eis
præstetur; non autem ad alias ciuita-
tes vel prouincias significare tentet,
quod venturus est exercitus, & pro-
pter hoc pretia quædã exigere. Nam
si quideius rei gratia acceperint, o-
porteret & hoc inter acta referri, &
quod acceperint, & quibus erogatũ
sit, ita vt a Præfectis Prætorio reputa-
tio fiat. Duces autẽ, & delegatores,
& Diasoftæ, qui acceperint, duplam
quantitatẽ restituat: promeatores ve-
ro etiã puniri, & exilio mitti cõuenit.

VII.

S I quis iudex prouinciæ cum Dia-
sosta colluserit, vt militibus nullus
apparatus impensarum fieret, & pro-
pter hoc contingerit per diuersas ci-
uitates exercitum euagari: magistra-
tu suo priuatus publicabitur, & in exi-
lio mittatur vna cum officio suo. Col-
latores autẽ indemnes conseruabun-
tur vel ex recautis, vel ex fide gesto-
rum,

rum, sicut superius dictū est. HAEC omnia oportet obseruari, & quotiēs gentis alicuius in auxilio nostro accersitæ transitus fiat.

NE MO militum in ea cænatione hospitium sibimet vindicare audeat, in qua ipse paterfamilias habitare solet. Debet enim in alijs partib. ædium sibi hospitia quærere. *VIII.*

NOV. CXXXI.

QVATTVOR sanctorū cōcilio *I.*
rū canones prolegib. habeātur.

PAPA Romanus prior omnib. *II.*
Episcopis & Patriarchis sedeat : &
post illum Constantinopolitanæ ciui-
tatis Archiepiscopus.

ARCHIEPISCOPVS Pri- *III.*
mæ Iustinianæ ecclesiæ habeat sibi
subiectos Episcopos Daciæ Mediter-
ranæ, & Daciæ Ripensis, item Præ-
ualensis, & Dardaniæ, & Mysie supe-
rioris, & Pannoniæ. Sed & ille ab
ipsis consecratur, & eadē iura super
eos,

eos, quæ Papa Romanus habet super
Episcopos sibi subiectos.

III. **M A N E A N T** iura præstita Epi
scopo Carthaginensi, & alijs metropo
litanis, & omnia priuilegia, itē omnia
solatia & liberalitates religiosi locis
datæ firmiter mancant.

V. **P O S S E S S I O N E S** ad religio
sas domos pertinentes nullam descri
ptionem adgnoscant, nisi ad constru
ctionem viarum, vel pontium ædifica
tiones : si tamen habuit possessiones
intra territorium constitutas illius
ciuitatis, in qua talis desideratur de
scriptio. Habeant autem immunita
tem in sordidis muneribus, & lucrati
uorum descriptione.

VI. **N E Q V E** decē, neq. viginti, neq.
16. q. 4. triginta annorum curricula præscri
c. ult. ptio religiosi domibus opponatur,
sed sola quadraginta annorū; non so
lum in ceteris religiosi reb. sed etiā
in legatis & in hereditatibus.

VII. **N E M O** oratorium ædificare au
deat, antequam Episcopus veniat, &

orauerit, & venerabilem crucem in eodem loco defixerit. Qui autem semel inchoauit, necesse habet opus implere vel ipse, vel heredes eius.

Et necessitatem ei debent imponere Episcopi, & œconomi, & ciuiles magistratus.

SI quis in proastio, vel domo, vel VIII. fundo ausus fuerit ecclesiastica ministeria facere sine clericis locorū Episcopo subiectis: dominio eorum cadat; & veniat eadem res ad ecclesiā. Si autem ignorante domino hoc fuerit factum: hi, qui peccauerunt siue emphyteutæ, siue procuratores sunt, de prouincia expellantur, & substantia eorum addicatur ecclesiæ illius territorij, intra quod tale delictum contigerit.

SI quis in nomine domini nostri IX. Iesu Christi hereditatem, vel legatū reliquerit: capiant id, quod derelictū est, ecclesiæ illius loci, in quo domicilium testator habebat.

SI quis in nomine sancti martyris X. here

hereditatem vel legatum reliquerit: si quidem eiusdē nominis plures sunt in eodē loco oratoriæ domus: capiat lucrum illa, quæ pauperior est, nisi aliud singillatim testator expresserit. Quod si talis domus in ciuitate nō inueniatur; sed & in territorio eius sit, illi detur. Si autem neq. in territorio reperitur ecclesia illius sancti: necesse est, vt ecclesiæ lucrum detur illius ciuitatis in qua domicilium habuit.

XI.

SI quis in vltima voluntate domū religiosam fieri disposuerit; oratoria quidem ab heredib. eius intra quinquenniū ædificari oportet, xenones autem, & alia pia loca intra annū fieri decet imminētibus tam Episcopis, quam magistratib. Quod si opus fieri intra annum non possit: necessitatem habeant heredes domum cōparare, vel conducere; in qua poterunt ea, quæ testator voluit, adimplere, donec opus ædificij perficiatur. Et si is, qui testatus est dixit, quos vult xenodochos, vel ptochotrophos, vel alios

lios huiusmodi fieri: voluntas eius cōseruetur; vel si hæredibus suis electio nem dedit, vt faciāt ipsi quos velint; similiter voluntas eius custodiatur.

Liceat autem Episcopis a testatore deputatos xenodochos & ptochotrophos, vel alios mutare; si non inueniantur idonei. eodem obseruando & si testatoris heredes elegerint hominem non idoneum ad ministerium, vel administrationem locorum.

SI pro redemptione captiuorum **XII.**
legatum vel hereditas relictā fuerit, vel pro alimonijs pauperum: ea quæ testator iussit, cogantur heredes implere. Quod si non expresserit is, qui testatus est, cuius loci pauperibus alimonias dari oportet: Episcopus locorum relictam quantitatem distribuat inter pauperes eius loci, in quo testator domicilium habuit. Item quod pro redemptione captiuorum relictum est, administrari debet aut ab eo quem testator ad hoc

deputavit, aut si nemo ab eo nominatus est, ab Episcopo & œconomo pietatis opus impleatur. Omnia enim facta ad pietatem pertinentia Episcopo interesse oportet: quamvis testatores vel donatores verba contrariæ voluntatis expresse-
rint.

XIII. SI per publicas personas heredes admoniti iussa testatoris implere distulerint: omne lucrum, quod eis relictum est, auferatur cum fructib. & ceteris emolumentis, quæ medio tempore accesserint. Negligente autem Episcopo, liceat etiam metropolitani huiusmodi causas diligenter inquirere.

XIII. SI dixerit heres a testatore derelictam substantiam ad impensas pias non sufficere: cessante lege Falcidia ea, quæ relicta sunt, impendantur in illas causas, quas testator voluit, cura scilicet, & diligentia locorum Episcopi.

XV. SI legatum, quod pie relictum est,
& in

& intra sex menses numerandos ex eo tempore, quo testamētum intimatum est, heredes distulerint soluere: fructus, & vsuras, & omne emolumētum ex tēpore mortis testatoris persolvere cogantur.

SI annale legatum religioso loco XVI. relictum fuerit; si quidem vicinus sit locus, vel persona, a qua relictum est; maneat in suo statu intactum. Sin autem procul sit locus, vel persona, a qua legatum est: liceat permutare in maiorem redditum; ut quātam portionem plus in redditum habeat, & possessio vicina sit, & fertilis non pluribus grauata tributis. Liceat autem huiusmodi legatum secundum præfatam distinctionem, & vendere intra quinque annos, & id, quod datum fuerit, ad commoda eiusdem religiosi procedat.

QV AECVMQVE probatus XVII. fuerit Episcopus ante honorem Episcopatus habuisse: ea omnia, ut-

pote sua, aut propria constituta; licet-
tiam habeat ad quos voluerit, vltima
voluntate trasmittere. Hoc etiam
amplius post Episcopatū iure cogna-
tionis vsq. ad quartum gradum quid-
quid ad eum peruenerit, transmittē-
re poterit, ad quos ipse voluerit. Ce-
teræ autem res alio modo ab eo ad-
quisitæ, dominij ecclesię sunt; nisi for-
te consumptæ sunt ad redemptionē
captiuorum, vel ad alimonias paupe-
rum, vel ad vtilitatē ecclesię, vel ad
alias ex pietate proficiscētes causas.
Eadem optinere oportet, & in admi-
nistratōibus cuiuscumq. religiosi lo-
ci, vt res, quæ post commissam admi-
nistratōē ad eos peruenerunt, isdē
subiciantur distinctionibus.

XIIX. SI Episcopus vel clericus cuius-
cumq. gradus ecclesiastici ministerij
sine testamento, & sine cognatione
decesserit: hereditas eius non ad fi-
scum, sed potius ad ecclesiam deuol-
uatur. Et si diaconissa fuerit simili-
modo.

NON

NOV. CXXXIV. 469

NON liceat catholicæ fidei Chri XIX.
stianorum alienis hominibus, veluti
paganis, vel Iudeis, vel hæreticis pos-
sessiones habere emphyteuseos, vel
conductionis titulo, in quib. orthodo-
xæ religionis ministeria celebrantur.

*

CXXXII.

CXXXIII.

*

*

NOV. CXXXIV.

NEQVE Præfectus Oriëntis, vel
Illyrici, neq. Comes Sacrarum
Largitionum, vel Rerum Priuatarum
facultatem habent constituendi sibi
loci seruatores in quacumq. prouin-
cia, vel ciuitate. Sed neq. quilibet iu-
dex in commissa sibi prouincia loci
seruatorem audeat ordinare. Sane
in Osrhoëna & Mesopotamia vel in
alijs locis quotiens vsus exegerit, ex-
peditionis forsitan tempore permit-
timus fieri loci seruatores a Præfectis
Prætorio, quibus cura militarium im-

I.

G g 3

penſa

pensarum mādatur. Quinimmo nec Magistros Militum, nec Duces concedimus, cum in prouincijs sibi subiacētibus fuerint; dare loci seruatores, vel Viocolytas, vel Lestodioctas facere. nisi forsitan ex diuino rescripto sit permissum, quotiēs necessitas exegerit, loci seruatores ordinauerint. Nam qui contra hoc loci seruatores ordinauerit: cingulo proprio solutus viginti librarum auri multam sustinebit. is autem, qui factus est, in exilium cum publicatione damnabitur. Erit autem licentia tam iudicibus, quam Episcopis prouinciarum, necnon habitatoribus Viocolytas, vel Lestodioctas missos ab eis contemnere.

II.

NVL LV Si iudex ciuilis siue militaris sine iusta causa prouinciā sibi cōmissam circumlustret. Quod si ad hoc eum necessitas aliqua cōpulerit: oportet eundem, necnon officiū eius de suo sumptum facere. et neq. angarias, neq. alias quaslibet impensas a
pro

prouincialibus desiderent; neq. eas, quas mala consuetudo per longum tempus exigit.

IV D I C E S prouinciarum ita de III.
bent recte cōuersari, vt de nulla cau-
sa necessitas nobis emergat aliquem
in prouincias destinandi. Quotiēs
autē quis tributorū causa destinatus
fuerit in prouinciam: loci seruatoris
quidē nomen nullatenus vsurpet; sed
mandatū sibi officium sine detrimen-
to collatorum impleat.

V T quotiēs Vindices vel excepto IIII.
res tributorum habuerint opus, iudi-
ces adiuuent.

V T iudices omnes cautiones suo V.
periculo pro illatione tributorū Co-
miti Priuatarū debent: & si forte non
dederint pro datis haberi.

V T iudices tunc pro tributis peri- VI.
clitentur, quando Vindices procura-
tor non habet.

D E iudicibus, qui testari quemli- VII.
bet, aut vxorem ducere, aut humari
prohibent, aut donationes insinuare

ante nuptias, aut inuentarium fieri;
in omni damno ei, qui passus est, con-
demnandis, & in exilio mittendis; &
licere Episcopo, vel primis ciuitatum
hoc referre.

VIII. V T iudices appellationes sibi por-
rectas suscipiāt, & apostolos tribuāt:
vt appellatione facta nulla rerū trās-
mutatio fiat; sed omnia in integro
maneant.

IX. V T iudices delinquentes quærāt,
& non alios eiusdem loci pro eis de-
tineant; nec pignora ex eodem loco
capiant, neq. peccantes vendant.
Nā omne damnū his, qui passi sunt,
restituent, & ipsi in exilium mittun-
tur; & adseffores cōtra leges scriptis
consentientes, & reliqui proprio lu-
cro damnum resarcientes in exilio
mittuntur.

X. V T iudices pro fugientis persona
ad iudicem loci, vbi fugit, mittat: vt
eis mandetur periculo eius, qui man-
dat, & officij sui. Sin autem eos tra-
dere noluerint; sed pro lucro eos di-
mittant:

mittant: honore priuati in exilio mandentur.

V T iudices a prædecessore suo XI.
missa sacra excipiant:& si quidē pri-
uatorum sint,iussa expleant;si aduer-
sus publicam auctoritatem: primum
& hoc ipsum referre debent,& secū-
dam expectare iussione.

V T creditores filios debitorū pi- XII.
gnoris iure, autseruitutis, aut vt eos
conducant,adducere non audeant.
Sin autem hoc fecerint: cadentes ex
debito,& aliud tantum debitori præ-
stantes in exilio dirigantur.

M V L I E R E M licet multotiēs XIII.
pro marito pro priuato, aut publico
debito intercedat:nō teneri;nisi ma-
nifeste probetur, quod pecunia in
propria eius vtilitate expensa est.

M V L I E R E S pro nulla causa XIII.
aut debito in custodiam, idest in car-
cerem mitti: sed aut per procura-
torem, aut per se respondere debent;
& si non habeant fideiussorem, cau-
ti ni iuratoriæ committendæ sunt.

Sin

Sin autē criminalis causa fuerit : aut in monasterium, aut mulieribus custodiae causa tradi; ne pudori earum insidietur. VT sanctimonialis, aut monacha de monasterio non trahatur.

XV. DE moechis, eas poenas pati volumus, quas lex Constantini instituit, vel qui mediatores aut huius sceleris ministri fuerint. Vxor autē moechi dotem, & donationē habeat. Sin autem dotalia instrumenta nō habuit: quartam partē rerū mariti accipiat: mulier autē moecha in monasteriū mittatur. Et si quidem voluerit maritus: intra duos annos eam recipere ei liceat, & nullum praeiudiciū ex hoc nuptiae patiantur. Sin autē noluerit: moecha fiat ibi permanēs vsquequo viuit. Et si quidem quosdā ex descendētib. habeat: duas partes eius substantiae habeant, monasterium autem tertiam. Sin autem ascendentes habeat hos tamen, qui tali scelere non consenserunt: tertiam ipsi habeant

beant; monasterium beſſem. Sin
autem neque aſcendentes, neque de
ſcendentes habeat; totum monaſte-
rio adquiratur. Per omnia autem o-
porteret pacta in dotalibus instrumen-
tis inſerta ſeruari.

Q V I conſenſu matrimonia ſol- **XV I.**
uunt. Sed hodie totum hoc capitulū
innouatum eſt.

S I moechus condemnationē effu- **XV I I.**
giens eam, de qua accuſatus fuerat,
duxerit: competentibus pœnis a quo
libet iudice ſubiciendus eſt; illa autē
in monaſterio mittatur.

N V L L I iudici licere vtraſq. ma- **XV I I I.**
nus aut vtroſq. pedes reo abſcindere;
neq. ex armare in qualicumq. delicto.
Sed ſi quidē mortale eſt crimen: mor-
te damnare.

F V R E S autē membro nō abſcin- **X I X.**
dere. Fures autem dicimus, qui in no-
cte cū gladijs ambulāt. Reliqui autē
competentibus pœnis ſubiciantur.

N V L L I autem publicari de- **X X.**
bent, niſi qui neq. deſcendentes, neq.
aſcen

476 NOV. CXXXVI.

ascendentes habent. Vxoribus tamē
eorum donationem reddi & dotem.
Sin autem dotem non habeat: iuxta
statuta quartam partē ex rebus dāna
ti habeat. Ascendentes autem vsque
ad tertium gradum vocantur.

NOV. CXXXV.

*

NOV. CXXXVI.

I. **L**ICEAT Argyropratis si ha-
beant principalem debitorem &
fideiussorem eius; pactum cōuentum
componere; vt potestatem habeant
prius fideiussorem pulsare: quam-
uis principalis reus locupletissimus
fuerit.

II. **A**R G E N T I distraCTORIS mili-
tia vel liberorum, vel cognatorū eius
in præsumptionem creditorib. ipsius
hypothecae titulo sit obligata: & ex
contrario militia eius, qui argyropra-
tae debitor est, aut liberorum, siue co-
gna-

gnatorum ipsius præsumptione argē
ti distractori supponatur.

SI quis argenti distractori credi- *III.*
derit, vt res aliquas ex pecunia sibi
mutuata emeret; & cum ipso pepige-
rit in scriptis; vt res, quæ fuerit ex ea-
dem pecunia comparata titulo hypo-
thecarum sibi obligata sit, omnibus
alijs in eadem re præferatur.

L I C E A T argenti distractorib. *IIII.*
& ipsas species, quas præstiterint,
vindicare; nisi æstimationem earum
acceperint.

A R G E N T I distractores pro *V.*
pecunijs, quas crediderint, vsuras
vsque ad bessem centesimæ capiant.
& non deest* quod in stricta actione,
siue stipulatione, & mora vsura exi-
gitur.

Q V I C V M Q V E cum argyro *VI.*
prata contrahunt, si cautiones, vel
ratiocinia fecerint manu sua con-
scripta, siue subscripta: teneantur
personalibus actionibus. Tunc hy-
pothecarijs supponantur, cum dixe-
rint

478 NOV. CXXXVIII.

rint aliquid, quod ad intellectū hypo-
thecarū rēdit. In præteritis autē tan-
tūmodo vsura exigatur, quę vsq. ad
bessē cētesimæ producitur. Quod si
de singulis causis scriptū fuerit in ra-
tiocinijs vel manu eius, qui cū argyro
prata contraxit, vel subscriptum ab
eo fuerit, vel confirmatum: siue quod
fæneraticiam cautionem quasi mu-
tuatus exposuit; siue quod transegit:
nullæ probationes exigantur de sin-
gulis causis ab argyroprata. Sed tan-
tum intra tempora exceptionis non
numeratæ pecunię liceat ei iusiuran-
dum inferre.

NOV. CXXXVII.

*

NOV. CXXXVIII.

IMP. IVSTINIANVS PP. A.
HERMOGENI MAG. OFF.

MANIFESTISSIMA est no-
stri numinis Cōstitutio, quæ vsq.
ad

ad dupli quantitatē & actionē debiti
cōcludit. Si igitur creditores tui qui
dam in duplū acceperunt, alij adhuc
minus cēsi sunt: in duplū excusatu-
rum * quantitatē per diuersa tēpora
consecuti sunt: nullā aduersus te in-
quietudinē proponere concedatur.

Alij autem si simili modo repleti fue-
rint, eo modo filere cōpellūtur. Et si
debita subsecuti fuerint: eo modo fæ-
neraticias cautiones recuperare; vel
si remanserint, suis viribus vacare: si
preces veræ sunt; præsentis oraculi
sanctione decernimus. (Similis Cō-
stitutioni huic Græca subsequitur,
quæ iubet in his tantū, quæ ciuitates
* muniantur, locū non habere.)

CXXXIX. CXL. CXLI. CXLII.

* * * *

NOV. CXLIII.

DE RAPTIS MVLIERI-
BVS QVAE RAPTORIB.
NVBVNT.

IDEM A. ARIOBINDO.

LE-

LEGIS interpretationem culmi-
nitantum Principali cōpetere ne-
mini venit in dubium: cum promul-
gādē quoq. legis auctoritatē fortunæ
sibi vindicat eminentia. Memini-
mus itaq. pro raptu mulierū siue iam
despōsatę fuerint, vel maritis cōiun-
ctæ, siue nō; vel etiā si viduæ sint; legē
antea posuisse, & capitis subiecisse
supplicio nō tātū raptores, verū etiā
comites eor. necnō alios, qui eis auxi-
liū tēpore inuasionis cōtulisse noscū-
tur: & nō tantū parentib. mulierū, ve-
rū cōsanguineis etiā, & tutorib. & cu-
ratorib. in huiusmodi dedisse per ean-
dē legē vindictā; & præsertim pœnis lo-
cum dedisse: si iā nuptę vel despōsatæ
mulieres rapiātur. Cum nō solū ra-
ptus mulieris, verū etiam adulteriū
per huiusmodi temeritatē committi-
tur. Et super alias pœnas raptoris e-
tiam necnō aliorū, qui cū eo fuerint,
patrimoniū raptæ mulieri vindicari
per eandē legē præcipimus. vt dotis
etiā marito legitimo dādē copia per
rapto

raptoris ei ministretur substantiam. Illo quoq. specialiter adiecto, ut nulla raptæ licentia sit mulieri vel virgini, raptoris eligere matrimonium, sed cui parētes voluerint, excepto rapto re, legitimo matrimonio copulari. nullo modo, nullo tēpore licētia mulieri raptæ permīssa raptoris se cōiungere matrimonio. Sed parentes etiā si tali consenserint matrimonio: deportari præcipimus. Sed mirati sumus, quod conati sunt aliqui dicere raptam mulierē siue volentē, siue nolentem, & si raptoris amplexa sit matrimonium contra nostrę Constitutionis tenorem: debere tamen raptoris eam habere substantiā; vel quasi legis præmiū, vel ex testamēto forte, si hoc etiā factū esse contigerit. Qui enim talia dicere præsumpserūt, prædictæ legis seriē intelligere nō potuerunt. Qui enim stare tale matrimonium & si rapta voluerit, prohibuimus, & ob hoc parentes raptę mulieris deportationis subiecimus poenæ; si huiusmo-

di consenserint matrimonio: quomodo raptas mulieres raptorū eligentes connubiū, præmijs honorassemus raptæ datis mulieri? Superfluā igitur eorū dubitatioē, vel in posterum rescantes priorē legem per præsentē interpretari cēsuimus. Sanctimus itaq. si rapta mulier cuiuscumq. sit cōditionis vel ætatis raptoris nuptias eligendas esse cēsuerit; parentib. præsertim nō cōsistentibus, nec ex beneficio legis, nec ex testamēto raptoris hereditatem accipere vel quocūque modo substātiā vindicare: sed præmium, quod per legem nostrā raptæ mulieri datum est, ut raptoris & eorum, qui auxilium ei tempore inuasionis præbuerint, substātiā vindicet: hoc ad parentes si ambo vel vnus super sit, qui nuptijs specialiter non probantur consensisse ex tempore raptus ipso iure transferri, & patrimonium raptoris non iam raptam habere mulierem, quæ coniugio se raptoris inquinare non piguit. sed in per-

personas trāsferri, quas superius nominauimus eius non consentientes coniugio. Nam nefarios huiusmodi coitus pœnis corrigi, non præmijs competit honorari. Quod si parentes iam decesserūt, vel huiusmodi sceleri consenserunt: substātia raptoris, nec non aliorū, qui facinoris participes fuerunt; fisci viribus vindicetur. Quam interpretationem nō in futuris tantummodo casibus, verū in præteritis etiam valere sanctimus. tamquam si nostra lex ab initio cum interpretatione tali promulgata fuisset A R I O B I N D E pater carissime, atque amantissime. Quæ igitur per hanc legē nostra statuit æternitas, Celsitudo tua effectui mācipari, obseruariq. præcipiat.

CXLIV. CXLV. CXLVI.
 CXLVII. CXLVIII. CXLIX.
 CL. CLI. CLII. CLIII. CLIV.
 CLV. CLVI. CLVII. CLIX.

NOV. CLVIII.

I. **SI QVIS** prohibuerit alienationem rerum extra suam propriam familiam faciendam; ut si sine liberis decesserit vnus ex his, qui filij sunt, & heredes testatoris; ad ceteros res veniant: liberis natis cessat alienationis prohibitio. Ideoq. liberi procreati etiam ad extraneos easdem res transferre non prohibentur.

II. **SI** quis extra familiam suam alienationem fieri prohibuerit; & omnes, qui res consecuti sunt, vel omnes res, vel quascumque ex his alienauerint: videtur fideicomisso inuicem renuntiare.

III. **SI** quis prohibuerit extra suam propriam familiam rem alienari; & adiecerit, ut neq. filij, neq. deinceps personae, quae successerint ei, qui primus acceperit; eandem ad extraneum transferant; & deinde quattuor processerint successiones, quae familiae nomine continentur; & vltimus heres per medium impu

EDICTVM. III. 485

puberem successor extiterit: liberā facultatē habeat, & in extraneos homines rem, cuius alienatio prohibita est, trāsferre. idest si tertius heres impubes fuerit, & primum heredem in quattuor successiones reputet. Hoc nostrę mens Cōstitutionis significat.

CLX. CLXI. CLXII. CLXIII.
CLXIII. CLXV. CLXVI.
CLXVII. CLXVIII. *

*

*

EDICTVM. I. II.

*

*

EDICT. III.

OMNIA iura, quæ de ceteris Romanis posita sunt: eadem & in Armenijs teneant. Nam & successiones tam in masculis, quā in feminis sic observari Constitutio iubet, quem admodum in ceteris Romanis. Hæc autem ex eo tempore observari oportet, ex quo noster Imperator Reipublicæ, gubernacula tenuit. nisi forte

H h 3 vel

vel transactiones secum fecerint, vel alio modo causas suas damnauerūt. Habeant autē & in prædijs illis, quæ γενεαρχικά vocantur, ab antefato tempore. Sin autem cōtigerit quosdam inueniri, qui filias suas heredes scripserint: volumus ipsi quoque genearchicarum rerum dominium competere; quamuis ab intestato parētibus suis secundum pristinam Armeniorū consuetudinem non succedebant. Ea autem, quæ semel a filiabus competierūt, etiam liberis earum postea competere placet.

IIII. V. VI. VII. VIII. IX. X.
XI. XII. XIII. * * *

* * *

TITVLI NOVELLA- RVM CONSTITVTIO-

num. 98. quæ in libro Authen-
ticorum extant.

Administrantib. offi-
cia in sacris appella-
tionib. Nou. 20.

Administratorib. No. 95.
Aequalitate dotis, & pro-
pter nuptias donatio-
nis. Nou. 97.

Alienatione, & emphyteu-
si. Nou. 120.

Appellationib. Nou. 93.

Appellationibus & intra
quæ tēpora debeat ap-
pellari. Nou. 23.

Apud quos oporteat cau-
sam dicere monachos.
Nou. 79.

Armis. Nou. 85.

Collatoribus, & alijs ca-
pitulis. Nou. 128.

Consanguineis, & vteri-
nis fratrib. Nou. 84.

Constitutio, quæ de digni-
tatib. &c. Nou. 81.

Cōstitutio, quæ ex adscri-
pticio & libera natos

&c. Nou. 54.

Consulibus. Nou. 105.

Defensorib. ciuitatū. N. 15.

Deposito, & denuntiatio-
ne inquilinorū. N. 88.

Duob. reis promittendi.
Nou. 99.

Ecclesiasticarū rerū alie-
natione. Nou. 46.

Ecclesiasticis titulis. Nou.
131.

Executorib. & de ijs, qui
conueniuntur, & recō-
ueniuntur. Nou. 96.

Exhibendis, & introducē-
dis reis. Nou. 53.

Fideiussoribus, & manda-
torib. Nou. 4.

Filijs ante dotalia instru-
mēta natis. Nou. 19.

Hæc constitutio innouat
constitut. &c. Nou. 111.

Hæc constitutio interpre-
tatur priorem constir.
&c. Nou. 76.

TITVLI.

Heredib. abintestato venientib. Nou. 118. Heredib. & Falcidia. N. 1. Iis, qui ingrediuntur ad appellationem. Nou. 49. Immensis donationibus. Nou. 92. Incestis, & nefarijs nuptijs. Nou. 12. In medio litis non fieri sacras formas. Nou. 113. Instrumentorum cautela, & fide. Nou. 73. Interdictis collegijs hereticorum. Nou. 132. Iudicibus, & vt nullatenus cum iureiurando eligantur. Nou. 82. Iureiurando a moriendo prestitito. Nou. 48. Iusiurandum, quod praestatur &c. Nou. 8. Lenonibus. Nou. 14. Litigiosis, & decima parte litis. Nou. 112. Mandatis principum. N. 17. Mensura ordinandorum clericorum. Nou. 16. Monachis. Nou. 5. Nauticis vsuris. Nou. 110. Neq. virum, quod ex dote est &c. Nou. 98. Non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis. Nou. 7.	Non eligendo secundo nubentes mulieres. N. 2. Noui operis nuntiatione maritimi aspectus. N. 63. Nullum credentem agricolam &c. N. 32. & N. 34. Nuptijs. Nou. 22. Priuilegijs dotis hereticis mulieribus non praestandis. Nou. 109. Quaestore. Nou. 80. Quib. modis naturales efficiantur legitimi. N. 74. Quibus modis naturales efficiantur sui. N. 89. Quomodo oporteat Episcopos, & ceteros clericos ad ordinationem perducere. Nou. 6. Raptis mulieribus, quae raptoribus nubunt. N. 143. Referendariis sacri palatii. Nou. 10. Restitutione fideicommissi. Nou. 159. Restitutionibus. Nou. 108. Restitutionibus, & ea, quae parit in vndecimo mense. Nou. 39. Sanctissimis Episcopis, &c. Nou. 123. Scenicas non solum si fideiufsores praestent &c. N. 51.
- Tabel-

TITVL I.

- Tabellionibus. Nou. 44. Vt factæ nouæ Const
 Tempore nō solutæ pecu tiones &c. Nou. 61.
 niæ super dote. N. 100. Vt fratrum filii succedāt
 Testamentis imperfectis. pariter &c. Nou. 127.
 Nou. 107. Vt ii, qu. obligatas se ha
 Testibus. Nou. 90. bere perhibent res mi
 Triente, & semisse. N. 18. nor. &c. Nou. 72.
 Vfuris nauticis. Nou. 106. Vt immobilia ante nu
 Vt ab Illustrib. &c. N. 71. ptialis donationis &c.
 Vt clerici apud proprios Nou. 61.
 Episcopos &c. N. 83. Vt in priuatis domibus sa
 Vt clerici, qui recedunt cra myſteria nō fiant.
 alijs pro eis subrogatis Nou. 58.
 &c. Nou. 57. Vt iudices non expectent
 Vt cū de appellatione co sacras iuſſiones. N. 125
 gnoſcitur &c. Nou. 115. Vt iudices ſine quoquo
 Vt de cetero cōmutatio- ſuffragio fiant. Nou. 8.
 nes eccleſiaſticar. rerū Vt liberti de cetero au
 &c. Nou. 55. reo nō indigeant anu
 Vt defuncti, ſeu funera lo. Nou. 78.
 eorum. &c. Nou. 60. Vt liceat matri, & auix
 Vt determinatus ſit nu &c. Nou. 117.
 merus clericorū. N. 3. Vt litigātes iurēt in exor
 Vt differētes iudices &c. dio litis. Nou. 124.
 Nou. 86. Vt neq. miles, neq. foede
 Vt diuinæ iuſſiones ſub ratus &c. Non. 116.
 ſcriptionē habeāt &c. Vt non fiant pignora
 Nou. 114. tiones pro alijs perſonis.
 Vt ea, quæ vocantur infi Nou. 52.
 nuatiua &c. Nou. 56. Vt non luxuriētur homi
 Vt eccleſia Romana cen nes &c. Nou. 77.
 tum annorū &c. N. 9. Vt nulli iudicū liceat ha
 Vt exactione inſtante do bere loci ſeruatore.
 tis primæ &c. Nou. 91. Nou. 134.

Vt

TITVLI

Vt nullas fabricet orato-
rij domos &c. N. 67.

Vt nullus mutuans agri-
colæ teneat eius terrā.
Nou. 33.

Vt omnes obediant iudi-
cib. prouinciarū. N. 69.

Vt ordinariæ præfecturæ

&c. Nou. 70.

Vt præponatur nomen
Imp. documētis. N. 47.

Vt sine prohibitione ma-
tres &c. Nou. 94.

Vt spōsalicia largitas spe-
cialis sit contractus.
Nou. 119.

TITVLI NOVELLARVM

Constitutionum. 70. quæ non ex-
tant in libro Authen-
ticorum.

1. De priuilegijs Archie-
piscopi Primæ Iustinia-
næ. Nou. 11.

2. De Plebeiis Prætorib.
Nou. 13.

3. De Armenijs. Nou. 21.

4. De Præside Pisidiæ.
Nou. 24.

5. De Præture Lycaonię.
Nou. 25.

6. De Præture Thraciæ.
Nou. 26.

7. De Comite Isauriæ.
Nou. 27.

8. De Moderatore Hele-
noponti. Nou. 28.

9. De Præture Paphlago-
niæ. Nou. 29.

10. De Proconsule Cap-
padociæ. Nou. 30.

11. De descriptione quar-
tuor Præsidium Arme-
niæ. Nou. 31.

12. De adiutorib. Quæsto-
ris. Nou. 35.

13. De successorib. eorū,
qui in Africa degunt.
Nou. 36.

14. De ecclesijs constitu-
tis in Africa. Nou. 37.

15. De Decurionib. Nou.
38.

16. Vt ecclesia sanctæ Re-
surrectionis alienare
possit ædificia. Nou.
40.

Apud

TITVL I.

17. Apud quem oporteat appellationes in quinque prouincijs &c. Nou. 41.
18. Vt Anthimus, seuerus, & reliqui hæretici ecclesiastico gradu detrahantur. Nou. 42.
19. De officinis, siue tabernis, vel ergasterijs CP. vrbis. Non. 43.
20. Ne Iudæi, Samaritani, & hæretici curiali fortuna liberentur. N. 45.
21. De appellationib. ex quinque prouincijs. N. 50.
22. De impensis in defunctor. funerationib. Nou. 59.
23. De cõsulationib. siue de ordine senatorum. Nou. 62.
24. De hortulanis. Nou. 64.
25. De ijs, quæ relictæ sunt ecclesiæ Mysiæ. Nou. 65.
26. Vt constitutio sacratissimi Imp. de successionibus nuptialium lucrorum &c. Nou. 68.
27. De appellationib. Siciliae. Nou. 75.
28. De donatione mortis causa facta Decurionib. Nou. 87.
29. De Decurionib. Nou. 101.
30. De Moderatore Arabiæ. Nou. 102.
31. De Proconsule Palæstinæ. Nou. 103.
32. De Prætore Siciliae. Nou. 104.
33. Vt particulares vsurarum solutiones in duplum computentur. N. 121.
34. Edictum de formula artificum. Nou. 122.
35. Exemplum sacræ formæ de appellationib. Nou. 126.
36. De Samaritanis. N. 129.
37. De transitu militum. Nou. 130.
38. De monachis, & ascetrijs. Nou. 133.
39. Ne quis cogatur bonis cedere. Nou. 135.
40. De argentariorū contractib. Nou. 136.
41. De ordinatione Episcoporum, & clericorum. Nou. 137.
42. De interpretatione a Prin-

TITVL I.

<p>a Principe facta &c.
Nou. 138.</p> <p>43. Remissio poenæ illicitæ contractar. nuptiar.
Nou. 139.</p> <p>44. Vt cōsensu matrimoniū solui possit. Nou.
140. quæ est Iustini Minoris. Nou. 2.</p> <p>45. Edictū ad CP. de ijs, qui luxuriantur &c.
Nou. 141.</p> <p>46. De iis, qui eunuchos faciant. Nou. 142.</p> <p>47. De Samaritanis. Nou. 144. quæ est Iustini Minoris. Nou. 5.</p> <p>48. Vt nullam de cetero licentiam habeat Dux &c. Nou. 145.</p> <p>49. De Hebræis. N. 146.</p> <p>50. Vt ea, quæ Præfectis, aut largitionib. debentur. &c. Nou. 147.</p> <p>51. De indulgētia tributariorū reliquorū. Nou. 148. quæ est Iustini Minoris. Nou. 1.</p> <p>52. Vt dei amantiſs. Episcopi cum prouinciarum incolis &c. Nou. 149. quæ est Iustini Minoris. Nou. 4.</p> <p>53. De ea, quæ raptori</p>	suo nubit. Nou. 150. 54. Ne Decurio, aut cohortalis perducatur in ius. &c. Nou. 151. 55. Ne sacræ formæ, quæ de causis procedunt &c. Nou. 152. 56. De infantib. expositis. Nou. 153. 57. De iis, qui in Osrhoëna illicitas contrahunt nuptias. Nou. 154. 58. Vt matres etiam tutelæ rationibus obnoxie sint. Nou. 155. 59. De prole partiēda inter rusticos. Nou. 156. 60. De rusticis, qui in alienis prædijs nuptias contrahunt. Nou. 157. 61. Vt deliberandi ius etiā ad impuberes trāsmittatur. Nou. 158. 62. Exemplū sacræ pragmaticæ formæ de usuris. Nou. 160. 63. De prouinciarū Præsidib. Nou. 161. quæ est Tiberii Imp. Nou. 3. 64. Sacra forma trāsmissa Dominico Præf. Præt. Illyrici de diuersis capitulis. Nou. 162. 65. De releuatione tributorum

PARATITLA.

torū publicorū. Nou.
163. quę est Tiberii. N. 5.
66. De heredib. N. 164.
quę est Tiberii. Nou. 2.
67. Generalis forma de
prospectu in mare.
Nou. 165.
68. De adiectionib. Non.
166. quę est forma. 1.

Præfectorū Prætorio.
69. Quo pacto oporteat
in possessionem mitte-
re. Nou. 167. quę est
forma 24. eorūde Præ-
fector.
70. De adiectionib. Nou.
168. quę est forma 2. eo-
rundem.

PARATITLA SIVE SCHOLIA.

NOV. 1.) Hęc est in libro Authenticorum consti-
tutio prima collationis primę sub titulo de he-
redib. & Falcidia. Eam Gręce, & Latine edidit Greg.
Holoander.

Cap. 1.) Iuliani verba refert Iuo Carnotēsis parte 16.
cap. 115. decreti. Vide auth. hoc amplius. C. de fideicō.
c. 2. 3. & 4.) Vide authen. sed cum testator. C. ad. l. Fal-
cid. capitis 4. verba refert Iuo d. parte. 16. c. 116.

Nou. 2.) Est in libro Authenticor. constitutio 2. colla-
tionis. 1. titulo de non eligendo secundo nubentes mu-
lieres. Hanc nō edidit Gręcā Haloāder: quia deerat
in libro Florentino Græco Nouellarum, ex quo descri-
ptus est Bononiensis, quo Haloander vsus est. In Flo-
rentino autē defuit: propterea quod in Basilicis Leo-
nis Imp. hęc constitutio omissa est. Eam Gręcam edi-
dit Henr. Scringerus sumptam ex libro Veneto Bessa-
rionis Cardinalis, Latinam fecit Henr. Agyleus.

cap. 1.) Vide auth. lucrum. C. de secun. nup.
c. 2.) Vide auth. sed & si quis. eod. tit.

P A R A T I T L A

c. 3.) Vide auth. ex testamento. eod. tit.

c. 4.) Vide auth. sed si aurum. eod.

c. 5.) Vide auth. sed quæ. C. de pact. conuen.

Nou. 3.) Est etiam tertia Cōstitutio in libro Authen. collationis. i. titulo Vt determinatus sit numerus clericorū. Eam Græce, & Latine edidit Haloander.

cap. 2.) Apud Greg. 9. capitis 2. de præbendis hæc est inscriptio in corpore canonū. Sed in prima collectione Decretalium Bernardi Papiensis Episcopi Faudenti caput 2. eiusd. tituli hanc habet inscriptionem In corpore canonum P. V. ex Nouellis. Hinc igitur sumpta sunt verba a Greg. 9. relata.

Nou. 4.) Hæc est in libro Authen. quarta constit. collat. i. sub titulo de fideiussorib. & mandatorib. Edita est Græce, & Latine ab eodem Haloandro.

cap. 1.) Iuliani verba refert Iuo parte 16. cap. 117. decreti. Vide auth. præsentē. C. de fideiuf. & auth. sed hodie. C. de oblig. & actio. & auth. hoc si debitor. C. de pignor.

c. 2.) Refert Iuo d. parte 16. cap. 118. Vide auth. hoc nisi. C. de solutio.

Nou. 5) Hæc etiam est quinta constitutio in libro Authen. collat. i. titulo de monachis. Non habuit eam Græcam Haloander: quod in Florentino libro deerat. In Basilicis quoq. integra non est. Edidit eam Græce Scringerus, Agylæus Latine.

c. 2.) Refert Iuo par. 7. cap. 153. & 154. decreti, vt cōstit. 5. cap. 1. & 2. Vide auth. verū. C. de Episc. & cleric.

c. 4. & 5.) Vide auth. ingressi. C. de sacros. eccles. & auth. nunc autē. C. de Episc. & cler. & Gratia. 19. q. 3.

c. 9. si qua. p. nunc autē. Capitis 4. verba refert Iuo d. parte 7. cap. 155. vt cap. 3. constit. 5.

c. 6.) Refert Iuo d. parte 7. cap. 156. vt cap. 4. const. 5.

c. 7.) Refert idē Iuo. c. 157. d. par. 7. vt. c. 6. eiusd. cōstit.

Nou.

PARATITLA

Nou. 6.) Est in libro Authen. constitutio sexta collationis. i. sub tit. quo modo oporteat Episcopos, & ceteros clericos ad ordinationes perducere. Eam refert Anselmus Lucensis lib. 1. cap. 90. decretorum. Græcā nō edidit Haloander: quod ea neq. in Florentino libro, neq. in Basilicis cōscripta foret. At ex Veneto codice eam Græce edidit Scringerus, & Agylæus Latine.

cap. 7.) Refert Iuo Carnoten. parte. 6. cap. 421. decreti, vt constit. 6. cap. 7.

Nou. 7.) Hæc est cōstitutio. i. collationis 2. in libro Authen. titulo de non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis. In libro Norico Haloādrī, vt in Florentino, & Basilicorū libro Græca non extat. Sed Scringerus eam Græce, Latine Agylæus. conscripserunt.

cap. 1.) Refert Iuo parte. 3. cap. 183 & parte 17. cap. vlt. decreti, vt ex constit. 7. cap. 1. Parem vero eiusdem capituli Burchardus Vormatiensis lib. 3. cap. 164. decretorum, vt ex concilio apud Siluanectim præsente Ludouico Rege cap. 5. & Bernardus Papien. in prima collectione Decretalium. c. 4. de reb. ecclesiæ, ex eodem concilio; vnde sumpsit Greg. 9. c. 5. eod. tit. Vide auth. hoc ius porrectum. C. de sacros. eccl. cuius verba refert Grat. 10. q. 2. c. 2. p. hoc ius.

c. 2.) Refert idem Iuo d. parte. 3. c. 184. ex ead. constit. 7. cap. 2. & Burc. d. lib. 3. cap. 165. ex dicto concilio cap. 6. & Bernard. Papin. cap. 1. de rer. permutatione ex eod. concilio, a quo sumpsit Greg. 9. cap. 1. eod. tit. Vide auth. sed & permutare. C. de sacros. eccl. cuius verba refert Grat. d. c. 2. p. sed & permutare.

c. 3.) Vide auth. perpetua. & auth. qui rem. C. de sacros. eccl. quarū verba refert Grat. d. c. 2. p. perpetua. & p. qui rem.

c. 5.) Refert Iuo d. parte. 3. cap. 185. decreti ex constit. 7. c. 5. Vide auth. qui res. C. de sacros. eccl. cuius verba refert

P A R A T I T L A.

refert Grat. d.c.2.p. qui vero res.

c.6.) Refert idē Iuo c.186.d.par.3.ex cap.6.eiusd.cōstit.

c.8.) Refert idem Iuo cap.187.eiusd.partis, vt ex cap.8.d.constit.7.

c.9.) Refert etiā Iuo d.par.3.c.188.ex c.9.eiusd. cōstit.

c.10.) Refert Iuo d.c.188.Vide auth. multo magis. C. de sacros.eccle.

c.11.) Vide auth.sicut alienatio.C.eod.tit.cuius verba refert Grat.d.c.2.p.sicut.10.q.2.

Nou.8.) Est in libro Authenticor.duplex constitutio secunda,& tertia collationis 2. titulo. Vt iudices sine quoquo suffragio fiant: & titulo Iusiurandum, quod præstatur ab ijs, qui administrationē accipiunt. Huic eidem secundę constitutioni coniugitur Edictum primum Iustiniani in eodem libro. In Norico etiam, vt duę Constitutiones edię sunt & Gręce,& Latine ab Haloandro constitutio hęc 8. & Iusiurandum illud, vt. 9. constitutio.

cap.4.) Vide auth.si vero.C.vt omnes iudices.

Nou.9. Pręsens) Hęc sunt verba Iuliani.

Nou. ead. Et legum) Hoc initium Latine scriptum inuenio in Gręcis libris, in epitome præsertim constitutionum ecclesiasticarum. Vnde apparet Latinam fuisse hanc constitutionem; quę in libro Authen. est const.4. collat. 2. titulo Vt ecclesia Romana centū annorum habeat præscriptionem. Eandem Haloander Latinam edidit, vt decimam constitutionem, Agyleus melius, vt nonam. In Gręcis libris significabatur, quid hac constitutione contineretur; eamq. Nouella const. III. abrogari: quod Iulianus etiam affirmat; sed id hodie non obtinet. Vide auth. quas actiones. C. de sacros.eccle.

Nou. 10.) Hęc est in libro authen.constit.5. collat.2. titulo de Referendarijs sacri palatii. Eam Gręce,& Latine

P A R A T I T L A.

rine edidit Haloander, vt. ii. constit.

Nou. ii. Multis.) Hoc initio vtuntur etiā Græci, in epitome præfert im constitutionum ecclesiasticarū. Quo fit, vt Latinam fuisse credamus; quam hoc loco in veterib. libris Authenticorum inuenimus. Haloander ea caruit; cum tamen in Florentino libro & initium, & epitome eius legeretur. Primus Antonius Contius eam edidit integram, eum secuti postea sunt Hen. Agylæus, & Lud. Russardus. Titulus eius est, de priuilegijs Archiepiscopi Primæ Iustinianæ. Videnda Nou. 131. c. 3 Iuliani epitome caremus.

Nou. 12.) Est in libro Authen. constit. 6. collat. 2. titulo de incestis, & nefarijs nuptijs. Hanc Haloander Græce, & Latine edidit.

cap. 1. & 2.) Vide auth. incestas. C. de incest. & inutil. nup. Iuliani verba refert Iuo Carnot. par. 9. c. 3. & 4. decreti, vt Nou. 32. c. 1. & 2. & par. 16. c. 122. eiusd. decreti, & lib. 5. tit. 2. cap. 30. Panormiæ.

cap. 3.) Vide auth. quod ius. C. de natur. lib. Iuliani verba refert Iuo par. 8. cap. 34. decreti vt Nou. cōst. 32. c. 3.

Nou. 13.) Hanc vidi in veterib. libris Authen. post vndecimam const. sub titulo de plebeijs Prætorib. Iuliani epitomes pauca verba extāt. Haloander hanc const. Græce, & Latine edidit.

Nou. 14.) Hæc est in libro Authen. prima constitutio collationis tertiæ sub titulo de lenonibus. Eam etiam Haloander Græce, & Latine edidit. Iuliani verba refert Iuo parte 8. cap. 305. decreti, vt Nou. const. 31. c. 1. & parte 16. cap. 121. eiusd. decreti, & lib. 5. tit. 2. cap. 29. Panormiæ.

Nou. 15.) Est in libro Authen. cōst. 2. collat. 3. tit. de defensorib. ciuitatū. Eā Græce, & latine Haloander edidit.

cap. 1.) Vide auth. Præsides. C. de Episc. aud. & auth. hodie. C. de iudicijs.

P A R A T I T L A

- c.3.) Vide eam.auth.Præsides.
 Nou.16.) Hæc in libro Iuliani desideratur. Est in libro
 Authen.const.3.collat.3.tit.de mensura ordinandor
 clericor.Haloander eam Græce & Latine edidit.
 Nou.17.) Hæc fuit ab Iustiniano Græce,& Latine edi
 ta:sed Latina editione caremus . In libro Authen.est
 const.4.collat.3.titulo de mandatis Principum.Greg.
 Haloander eam Græce,& Latine edidit.
 cap.1.) Vide auth.nisi breues.C.de senten.ex pericu
 lo vel breuiculo recit.
 c.5.) Vide auth.sed & periculú.C.sine censu vel reliq.
 c.8.) Refert Iuo parte 16.cap.119.decreti,vt ex cap.10.
 const.4.& lib.5.tit.2.cap.28.Panor.
 Nou.18.) Hæc in libro Authen.est const.5.collat.3.tit.
 de triente,& semisse.Ab Haloandro eadem Græce,&
 Latine edita est.
 cap.1.) Vide auth.nouissima.C.de inof.testam.
 c.4.) Vide auth.quæ tercię.C.de collat.Iuliani verba
 refert Iuo par.16.c.123.decreti,vt const.34.c.4.& lib.5.
 tit.2.c.31.Panor.
 c.6.) Vide auth.ex testamento.C.de collatio.
 c.7.) Vide auth.si modo.C.fam ercis.
 c.8.) Vide auth.coutra.C.de non numer.pec.Iuliani
 verba refert Iuo parte 16. cap.124. decreti, vt const.
 35.C.4.
 cap.9.) vide auth.item possessor.C.qui potiores.
 c.10.) Vide anth.sed noua.C.de nat.libe.
 Nou.19.) Hanc non habet Iuliani liber. Est in libro
 Authenticor.const.6.collat.3.titulo de filijs ante dota
 lia instrumenta natis. Eam Græce,& Latine Haloan
 der edidit.
 Nou.20.) Hæc est in libro Authen.const.7.collationis
 3. tit.de administrantib.officia in sacris appellationib.
 Edidit eam Græce,& Latine Haloander.

Nou.

P A R A T I T L A.

Nou. 21.) Hæc nō est in Iuliani libro; nisi forte ea verba sint, quæ nos post Nouellas Edicto. 3. constituimus. In veterib. libris Authenticorum reperitur barbare cōuersa sub titulo de Armenijs; eāq. Bartolū habuisse constiat. At Greg. Haloander eam Græce, & Latine conscripsit: Contius Barbaram edidit.

Nou. 22.) Est in libro Authen. constitutio r. collationis 4. titulo de nuptijs. Hanc Græcæ, & Latine Haloander edidit.

cap. 2.) Videndæ auth. sed hodie. C. de repu. & auth. sed hodie. C. de don. inter vir. Partem huius capituli refert Iuo parte 8. cap. 81. decreti, vt Nou. 37.

c. 3.) Vide auth. ad hoc. C. de Latina liber. Iuliani verba refert Iuo parte 8. cap. 56. decreti, vt Nou. const. 37. & lib. 6. tit. 9. cap. 1. Panormiæ, vt ex Nou. 33.

c. 6. Vide d. auth. ad hoc.

c. 7.) Refert Iuo d. parte 8. cap. 35. vt ex const. 37. c. 7.

c. 8.) Vide auth. e contra. C. de repud.

c. 9.) Videndæ auth. hæc res s. & auth. nunc autem. & auth. ad eos. C. de secun. nup.

c. 10.) Refert Iuo d. parte 8. cap. 272. vt Nou. 37. c. 11. & parte 16. cap. 125. & lib. 6. tit. 4. cap. 10. Panor. vt Nou. 27. c. 11.

c. 11.) Vide auth. in donatione. & auth. lucra. & auth. hæc res. C. de secun. nup.

cap. 12.) Vide authen. nisi tricennale. C. de bon. mat.

c. 13.) Vide auth. lucrum. auth. sed & si quis. & auth. hæc res. C. eo. tit.

c. 17.) Vide auth. ad eos. eod. tit.

cap. 19.) Vide authentic. hoc locum. C. si secund. nup. mu.

cap. 21.) Refert Iuo parte 18. cap. 126. decreti, vt cap. 33. Vide authen. quod mater. C. de reuocand. donat.

P A R A T I T L A.

c.22.) Refert idem part.8.cap.273.vt Nou.37. cap.23.
& par.16.cap.127.decreti,vt cap.24. & lib.6. tit.4.cap.
11. Panor.vt.Nou.27.c.23.

c.23.) Refert idem Iuo d.parte.8.cap.57.vt Nou.37.c.
25.& parte 16.cap.128.

c.25.) Vide auth.eisdem.C.de secun.nupt.Iuliani ver
ba refert Iuo d.parte 8.cap.273.vt Nou.37.c.23.& par
te 16.cap.129. vt cap.27. & lib.6.tit.4.cap.12.Panor.

c.27.) Refert Iuo parte 6.cap.422.decreti, vt ex con
stit.37.c.28.Vide auth.mulro magis. C. de Ep.& cler.

c.28.) Vide auth.cui relictum.C. de indicta vid.tol.

c.29.) Vide auth.ex testamento. C. de secun. nup. &
auth.& cum solis. C.ad 5.c.Tertul.

Nou.23. Omnis.) Hæc sunt verba Iuliani.

Anteriorum) Hæc sunt Iustiniani verba.is enim Lati
ne hanc Constitutionē promulgauit.Est in libro Au
then.constit. 2. collat. 4.tit. de appellationib. & intra
quę tempora debeat appellari.Eam refert Grat.2.q.6.

c.27.anteriorum.Græcam epitomen habent libri Grę
ci,quam Haloander edidit,eam Agyleus Latinā fecit.
cap.1.) Vide auth.hodie.C.de appell.

c.2.) Vide auth.fed & lis.C.de temp.& repar.app.cu
ius verba refert Grat.2.q.6.c.40.ei,qui.p.fed lis. Iulia
ni verba refert Iuo parte. 16. cap.120. decreti, vt con
stit.24.c.2.

Nouellæ.24.25.26.27.neque in libro Iuliani, neq.in li
bro Authenticor.sunt.Edidit tamē eas Græce,& Lati
ne Haloader sub his titulis.24.de Præside Pisidię.25.de
Prætore Lycaonię.26.de Prætore Thracię.27.de Co
mite Isauriæ.

Nou. 28.) Hæc quoque in libro Authen. desideratur.
Edita est ab Haloandro Græce, & Latine sub titulo
de Moderatore Helenoponti.

Nou.29.) Hæc habuisse videtur Albericus Rosarius,
qui

P A R A T I T L A.

qui verbo Aquilegia refert in Nouella de priuilegijs
 Paphlagonia in prin. eius vrbis mentionem fieri. Ho-
 die in libris Authen. non extat. Eam Græce & Latine
 edidit Haloander sub titulo de Pretore Paphlagonie.
 Nou. 30.) Hæc etiã Constitutio desideratur in libro
 Authenticor. Eam Haloander Græce, & Latine edi-
 dit sub titulo de Proconsule Cappadocia.
 Nou. 31.) In libro Authen. hæc etiam nõ extat. sed ab
 Haloandro Græce, & Latine edita est hoc titulo De
 descriptione quattuor Præsidum Armenia.
 Nouellæ 32. 33. 34. de eadem re cõstitutæ sunt. Nam 32.
 Græca eadem est cum 34. Latina. & 33. Latina præcipi-
 tur, vt in Illyrico 34. obseruetur. Hæ duæ Latinæ extat
 in libro Authenticor. altera est constit. 4. collationis 4.
 titulo Vt nullus mutuas agricolæ teneat eius terram.
 altera est constit. 5. tit. Nullum credentem agricolæ te-
 nere illius terram. Haloander Græce & Latine. Con-
 stitutione 32. edidit. Græce item edidit epitomen No-
 uellar. 33. & 34. quam nemo adhuc Latinam fecit. Vi-
 de auth. ad hæc. C. de vsur.
 Nou. 32. Si quis) Iuliani verba sunt hæc.
 Nou. 33. Præuaritia.) Hæc sunt Iustiniani.
 Nou. 34. Rem duram.) Hæc etiam sunt Iustiniani.
 Nou. 35.) Hæc etiam Constitutio ab Iustiniano Latine
 conscripta est. cuius initiũ fuit I N T E R V I R O S.
 D E V O T O S. Sic enim legi in Florentino libro: nõ
 vt in Norica editione est (Inter prudentes.) Hæc neq.
 in libro Authenticor. neq. in Græcis libris, aut Latinis
 reperta est. Pro ea Greg. Haloander epitomen Græ-
 ce, & Latine edidit sub titulo de adiutorib. Quæsto-
 ris. Verba Iuliani addidit Ant. Contius, & eum secuti
 Agylæus, & Russardus.
 Nouellæ 36. & 37. & in Iuliani, & in Autheticor. libro
 desideratur. Latinas fuisse ex Florentino Græco libro

P A R A T I T L A

constat. Vnde Haloander sumpsit vtriusque epitomen, & eam Græce, & Latine edidit. Initium 36. fuit O M N E. I N F I N I T V M; titulus, de successorib. eorum, qui in Africa degunt. Initium 37. V E N E R A B I L E M. E C C L E S I A M; titulus, de ecclesijs constitutis in Africa. Huius 37. pleniorē epitomen vidimus in epitome constitutionum ecclesiasticarum Græca.

Nou. 38.) Hanc habuerunt veteres iuris interpretes Azo, Accursius, & Albericus sub titulo de naturalib. liberis curiæ deputandis. Initium eis fuerat (Qui rem) Hodie in libro Authen. non extat. Eam tamen Græce, & Latine edidit Haloander sub titulo de decurionibus.

Nou. 39.) Hæc est in libro Authen. constitutio 6. collationis 4. titulo de restitutionib. & ea, quæ parit in vndecimo mense post mortem viri. Hanc edidit Græcæ, & Latine Haloander. Ab hac constitutione in quibusdam libris Græcis incipit liber secundus Nouellarum; sed in libro Iuliani a const. 69.

cap. 1.) Vide auth. res, quæ. C. com. delegat. cap. 2.) Vide auth. eisdē. C. de secun. nup. Iuliani verba refert Iuo parte 8. cap. 312. & par. 16. cap. 139. decreti, vt Nou. const. 38. c. 2.

Nou. 40.) Hanc habuit Albericus sub titulo, Vt ecclesia sanctæ Resurrectionis, ex qua verba aliquot refert verbo ecclesia. Hodie neq. in libro Inliani, neq. in libro Authen. neq. in Norico Haloandri extat. In Basilicis quoq. non fuisse Græci asserunt. Ex Veneto tamē libro Scringerus Græce, Ant. Cōtius, & Hen. Agylæus Latine eam ediderunt.

Nou. 41.) Hæc etiam in libro Authenticor. desideratur. Sed eam Haloander Græce, & Latine edidit sub titulo Apud quem oporteat appellationes in quinque

pro-

P A R A T I T L A.

provincijs interpositas examinari.

Nou. 42.) Hæc quoque desideratur in libro Authen. Extat Græce, & Latine in generali quinta synodo. Latina verba ex Isidori concilij retulit Ant. Contius. Eandem postea edidit Græce, & Latine Haloander sub titulo Vt Anthimus, Severus, & reliqui hæretici ecclesiastico gradu detrahantur. Citat Accursius quædam ex hac Nouella in authen. sed nouo. C. de seru. fugit.

Nou. 43.) Hac constitutione carent tam liber Iuliani, quam liber Authenticor. Ab Haloandro Græce, & Latine edita est sub titulo de officinis, siue tabernis CP. vrbis.

Nou. 44.) Hæc est constit. 7. collationis 4. in libro Authen. titulo de tabellionib. Edita quoque est ab eod. Haloandro Græce, & Latine.

Nou. 45.) Hæc in libro Authen. desideratur. Citat tamen Accur. in l. quoniam. C. de hæretic. Edidit eam Græce, & Latine Haloander hoc titulo Ne Iudæi, Samaritani, & hæretici per causam religionis, & cultus sui curiali fortuna liberentur.

cap. 2.) Refert Iuo par. 16. cap. 131. decreti, & lib. 5. tit. 2. cap. 6. Panor. vt ex constit. 42. c. 2. & Grat. 2. q. 7. cap. 26. si hæreticus.

Nou. 46.) Est in libro Authenticor. Constitutio. 1. collationis. 5. titulo de ecclesiasticar. rerum immobilium alienatione, & solutione. Caruit ea Græca Haloander, & libri Græci Bononiensis, & Florentinus; vt neq. etiam in Basilicorum libris fuit. Sed Hen. Scringerus eam ex Veneto libro Græce, Agylæus Latine postea ediderunt.

Nou. 47.) Hæc est const. 3. collat. 5. in libro Authen. titulo Vt præponatur nomen Imp. documentis. Ab Haloandro eadem Græce, & Latine edita est.

PARATITLA

Nou. 48.) Est in libro Authen. Constit. 2. eiusd. collationis, titulo de iureiurando a moriente præstito propter mensuram suę substantię. Eam etiam edidit Gręce, & Latine Haloander. Vide auth. quod obtinet. C. de probat.

Nou. 49.) Hęc est in libro Authen. const. II. collat. 5. titulo de ijs, qui ingrediuntur ad appellationem. Hęc Haloander vt 50. constitutionem Gręce, & Latine edidit: qui 49. deesse credidit: cui Ant. Cōtius subscribit: cap. 1.) Vide auth. ei, qui. C. de temp. & repar. app. cuius verba refert Grat. 2. q. 6. c. 40. ei, qui.

c. 2.) Vide auth. ad hęc. C. de fide instr.

c. 3.) Viden. auth. hoc sacramentū. & auth. in isto. C. de iureiur. pro. calu. Iuliani verba refert Iuo parte 16. decreti cap. 132. vt constit. 45. cap. 2.

Nou. 50.) Hęc in Iuliani, & Authenticorum libris de sideratur. Venetus liber partem Nouelle 41. hic repetit: id Scringerus, & Agyleus etiam asserunt. Addo in eodem libro adscriptum esse huius Constitutionis initium fuisse RECTE NOBIS. Sic igitur statuo hanc Constitutionem Latinam fuisse eiusdem sententię cum 41. Gręca. In Basilicis hanc quoq. insertam nō fuisse Gręci affirmant.

Nou. 51.) Hęc est constit. 4. collat. 5. in libro Authen. tit. Scenicas non solum si fideiussores præstent. &c. Eam Haloander Gręce, & Latine edidit. Vide auth. quod eis. C. de nuptijs. Iuliani verba refert Iuo parte 8. cap. 37. decreti. vt constit. Nou. 46. cap. 1. & lib. 6. tit. 3. cap. vlt. Panormiæ.

Nou. 52.) Est in libro Authen. constit. 5. eiusd. collationis titulo Vt non fiant pignorationes pro alijs personis. Hanc etiam Haloander Gręce, & Latine edidit. cap. 1.) Vide auth. sed omnino. C. ne vxor pro mar. c. 2.) Vide auth. item. C. de donatio.

Nou

P A R A T I T L A.

Nou. 53.) Hæc est in libro Authen. constit. 6. collat. 5. titulo de exhibendis, & introducendis reis. Edidit eam vtraq. lingua Haloander.

cap. 1.) Viden auth. quod fieri. C. de dilatio.

c. 3.) Vide auth. Offeratur. C. de litis cōtest. cuius. verba refert Grat. . 9. 3. c. 4. p. offeratur, Iuliani aliquot verba refert Iuo parte 16. c. 133. decreti, vt cōstit. 48. c. 3.

c. 4.) Vide auth. & qui iurat. C. de bon. auct. iud. p.

c. 5.) Viden. auth. quod obtinet. C. de pignor. Huius capitis verba Lud. Russardus ex libro Iac. Cuiacij retulit, nos ex And. Alciati veteri libro descripsimus.

c. 6.) Vide auth. præterea. C. vnde vir, & vxor.

Nou. 54.) Hæc est constit. 7. collat. 5. titulo Constitutione, quæ ex adscripticio, & libera natos liberos esse vult &c. Hanc non habuit Græcam Haloander; sed eam Scringerus Græce, Agylæus Latine ediderunt. Hæc constitutio, & duæ proximæ subsequentes in Basilicorum libros relatæ non sunt, vt a Græcis accepimus. eadem ratione in multis Græcis libris non scribuntur.

cap. 1.) Vide auth. antiqua. C. de infan. expos.

c. 2.) Vide auth. itē sibi. C. de sacros. eccl. cuius verba refert. Grat. 10. q. 2. c. 2. p. item sibi. Iuliani verba refert Iuo parte. 3. cap. 189. decreti, ex cap. 10. const. 7.

Nou. 55.) Est in libro Authen. constit. 8. collat. 5. titulo Vt de cetero commutationes ecclesiasticar. rerum nō fiste fiant ad pijsf. Imp. Hæc etiā caruit Græca Haloander. edita est Græce ab Hen. Scringero, & ab Agylæo Latine.

Nou. 56.) Hæc est constit. 9. eiusd. collationis hoc tit. Vt ea, quæ vocantur insinuatia &c. Hæc non erat in Florentino libro, vt duæ superiores; qui a is liber post Basilicorum librum conscriptus est, in quo deerant, vt supra diximus. Hæc de causa Haloander quoq. his caruit.

P A R A T I T L A

caruit. Venetus liber retinuit easdem a quo Scringerus Græcam edidit, Agylæus eandem Latinâ fecit.

Nou. 57.) Hæc est constit. 10. eiusd. collat. titulo Vt clerici, qui recedunt alijs pro eis subrogatis præbeant emolumenta. Hanc edidit Græce, & Latine Haloander, vt 58. constitutionē. Scringerus, & Agylæus, vt 57. Veneti libri ordinem secuti. Ant. Contius Noricæ editioni adhæsit.

cap. 1.) Refert Iuo par. 6. cap. 424. decreti.

c. 2.) Refert etiam idē Iuo d. par. 6. c. 423. vt constit. 49. cap. 2. & parte 3. cap. 190.

Nou. 58.) Est in libro Authen. const. 12. eiusd. collat. 5. titulo Vt in priuatis domib. sacra mysteria non fiât. Hanc non habuit Grecam Haloander: quia neque in Florentino, neque in Basilicis est. Scringerus eam Græce, Agylæus Latine ediderunt. Iuliani verba refert Iuo parte 3. cap. 191. & parte 6. cap. 424. decreti, vt const. 50. cap. 1.

Nou. 59.) Albericus Rosatius verbo exequias refert Nouellam hoc titulo de expensis, quæ fiunt circa defunctorum exequiis. Hæc in libro Authen. desideratur. Edidit eam Haloander Græce, & Latine.

Nou. 60.) Hæc est in libro Authenticor. constit. 13. collat. 5. titulo Vt defuncti, seu funera eorum non iniurientur a creditorib. Ab Haloandro eadem Græce, & Latine edita est.

cap. 1.) Vide authen. item qui. C. de sepul. viol. Iuliani verba refert Iuo parte 16. cap. 134. decreti, vt const. 52. c. 1.

c. 2.) Vide auth. ad hæc. C. de iudicijs.

Nou. 61.) Est in libro Authenticor. constit. 14. collat. 5. tit. Vt immobilia ante nuptialis donationis neque hypotheca dentur, &c. Hanc Haloander Græce, & Latine edidit. Vide authen. siue a me. C. ad S. c. Velleia. & auth.

P A R T I T L A

& auth. permiffa. C. de don. ante nup. (Nou. 62.) Accur. in conftit. 3. de Confulibus lib. 12. refert Nouellam de ord. fe. hoc eft de ordine fenatorum, non vt aliqui fufpiciantur de ordine fedendi. Hanc efle ex libro Iuliani And. Alciati cognoui, quæ hoc loco in libro Authentico. defideratur. Eam Latinam fuiſſe ex epitome, quam Haloander edidit Latine, didicimus. Eius initium fuiſſe aſſerit (Ante de his ipſis) titulum de conſultationibus. Græcam epitomen fatetur ſe deſcribere non potuiſſe, ſed ſententiam eius tradidiſſe. Mihi Florentinus liber Marcianæ bibliothecæ habere viſus eſt titulum de ſenatoribus, vt Venerus liber, quem Scringerus, & Agylæus ſequuntur. Initium vero in Florentino libro eſt mendoſe (Antilidiſſimis) pro quo A N T I Q V I S S I M I S ſcribendum eſſe ſuſpicatus ſum. Sed poſtea in alijs Græcorum ſcholijs reperi A N T I Q V I S T E M P O R I B V S. Antonio Contio placuit Norica editio, eique immiſcuit Iuliani verba ex libro Cuiacij. Agylæus, & Ruſſardus eadem verba retulerunt. (Nou. 63.) Hæc eſt conſt. 15. dictæ collat. 5. titulo de noui operis nuntiatione maritimi aſpectus. Eam Græce, & Latine Haloander edidit. Viden. Nou. 64.) In libro Authen. hæc conſtitutio defideratur. Ab Haloandro vtraque lingua eſt edita ſub titulo de hortulanis. (Nou. 65.) Hæc etiã in libro Authen. defideratur. Scripta autem fuit Latine, cuius initium fuiſſe Haloander refert (Scimus antea legem) titulum vero de ijs, quæ relicta ſunt eccleſiæ Myſiæ. Eiuſque Græcam, & Latinam epitomen edidit. Sed nos in epitome Conſtitutionũ eccleſiaſticarum hoc initium legimus S C I M V S. A N T E A. P R O M V L G A S S E.

P A R A T I T L A.

Iuliani verba refert Lud. Russardus.

Neu. 66.) Hæc est in libro Auth. constit. 16. collationis. 5. titulo Vt factæ nouæ constitutiones post insinuationes earum post duos menses valeant. Hanc Haloander Græce, & Latine edidit.

Nou. 67.) Hæc est constit. 17. eiusd. collat. tit. Vt nullus fabricet oratorij domos præter voluntatem Episcopi. Eam etiam Haloander Græce, & Latine edidit. cap. 1.) Refert Iuo Carnoten. parte. 3. cap. 192. decreti, vt ex constit. 59. c. 1.

Nou. 68.) Hæc in libro Authen. & in Norica editione Haloandri desideratur. Nō fuisse in Basilicis Græci affirmant. Græcam tamen edidit Scringerus ex Veneto Bessarionis libro, Latinam Ant. Cōtius, & Hen. Agylæus hoc titulo, Vt Constitutio sacratiss. Imp. de successionibus nuptialium lucrorum, quæ non extantiū liberor. lucra introducit, obtineat in ijs factis, quæ acciderunt post constitutionem &c.

Nou. 69.) In Iuliani libro hinc incipit altera pars Nouellarum. In quibusdam Græcis constit. 39. Hæc est in libro Authen. constit. 20. collat. 5. titulo Vt omnes obediunt iudicib. prouinciarū. Eam Haloander vt constit. 68. Græce, & latine edidit. Scringerus, & Agylæus, vt 69. vide auth. qua in prouincia. C. vbi de crim. agi op. Cap. 5.) Refert Iuo parte 4. cap. 189. decreti, ex Nou. constit. lib. 9. c. 5.

Nou. 70.) Hæc est constit. 19. d. collat. 5. titulo Vt ordinaria Præfectura &c. Eam edidit vtraq. lingua Haloander, vt constit. 69. Scringerus, & Agylæus, vt 70.

Nou. 71.) Est in libro Auth. constit. 18. eiusd. collationis tit. Vt ab Illustrib. & qui super eam dignitate sunt &c. Ab Haloandro eadem Græce, & Latine edita est. Vids auth. hoc ius. C. de procur.

Nou. 72.) Hæc est constitutio. 2. collat. 6. tit. Vt ij, qui obli

P A R A T I T L A.

qui obligatas se habere perhibent res minor. &c. Hæc etiam Haloander Græce, & Latine edidit. Vide auth. minoris. C. qui dare tutores.

cap. 8. & 9.) Vide auth. nouissime. C. de admin. tutor. c. 10.) Vide auth. quod nunc. C. de curat. furio. Iuliani verba refert Iuo par. 16. cap. 135. decreti. vt cōst. 63. c. 1. Nou. 73.) In libro Authen. est constit. 3. collat. 6. titulo de instrumentor. cautela, & fide &c. Eam edidit Haloander Græce, & Latine. Vide auth. si quis vult. C. qui potiores.

cap. 1.) Refert Iuo parte 16. cap. 136. decreti, vt constit. 64. c. 1.

c. 2.) Refert idem Iuo cap. 137. eiusd. partis, vt cap. 2. dictæ constit.

c. 5.) Refert idem vbi supra cap. 138. vt c. 5. eiusd. const.

c. 7.) Vide auth. at si contractus. C. de fide instr.

c. 8. 9. 10.) Vide auth. sed nouo. C. si cer. pet. & d. auth. at si contractus. Verba capitis. 9. refert Iuo d. parte 16. cap. 139. vt cap. 10. const. 64.

Nou. 74.) Hæc est constitutio prima collationis. 6. tit. Quib. modis naturales efficiantur legitimi &c. Hanc non habuit Græcam Haloander: sed eam Græce Scringerus, Latine Agylæus ediderūt. In Basilicis neq. hæc, neq. duæ, quæ sequūtur, positæ sunt, vt ex Græcis scholijs didicimns.

cap. 1.) Videndæ auth. præterea. et auth. item sine. C. de natur. lib. Iuliani verba refert Iuo lib. 6. tit. 3. cap. 9. Panor. vt ex cōst. lib. 14. cap. 4. & parte 8. cap. 36. decreti, vt const. 64. cap. 14. & parte 16. cap. 140. & 141.

c. 4.) Refert idem Iuo d. lib. 6. tit. 1. cap. 7. Panor. vt ex Nou. const. cap. 1. & d. parte 8. cap. 44. vt Nou. const. 65. c. 1. & d. parte 16. cap. 142. vt constit. 65. & Gratia. 30. q. 5. c. 9. si quis diuinis.

Nou. 75.) Hæc constitutio neq. in libro Authenticor. neq.

P A R A T I T L A.

neque in Norica editione Haloandri est. Pro ea bre-
uem epitomen ediderunt Græce Scringerus, Latine
Contius, & Agyleus sub titulo de appellationib. Sici-
liæ. Iuliani verba retulit Russardus. Hanc Latinâ fuisse
credendum est. Vide Nou. 704.

Nou. 76.) Est hæc in libro Authenticor. constit. 4. col-
lat. 6. titulo Hęc constit. interpretatur priorem con-
stit. de ijs, qui ingrediuntur monasterium &c. Hanc
non habuit Græcam Haloander, qui veterem inter-
pretationem refert, vt Nou. 75. cui Ant. Contius sub-
scribit. Scringerus vt 76. Græce, Agylæus Latine ean-
dem ediderunt. Iuliani verba refert Iuo parte 6. cap.
426. decreti, vt constit. 67. cap. 1. & parte 7. cap. 158. vt
const. 66. cap. 1.

Nou. 77.) Hęc est constit. 5. eiusd. collat. 6. titulo Vt nō
luxurientur homines &c. Eam Græce, & Latine Ha-
loander edidit. Iuliani verba refert idem Iuo parte 12.
cap. 32. decreti, vt constit. 68. cap. 1.

cap. 1.) Vide auth. sed hodie. C. de iure aure. anul.

cap. 2.) Partem huius capituli refert Iuo par. 16. cap. 63.
decreti, vt Nouel. const. 69. c. 2. & cap. 144. eiusd. par-
tis, vt c. 1. eiusd. constit. 69.

c. 3.) Vide auth. sed nouo. C. de nup. & auth. noua. C.
de natu. lib. Iuliani verba refert Iuo parte 16. cap. 145.
decreti, vt constit. 69. cap. 3. & 4.

Nou. 79.) Est in libro Authen. constit. 7. collat. 6. tit.
Apud quos oporteat causas dicere monachos, & asce-
trias. Hanc non habuit Græcam Haloander, sed Scrin-
gerus eam Græce, Agyleus Latine edidit. In Basilicis
non fuisse Græci tradiderunt. Vide auth. causa. C. de
Episc. & cler.

cap. 1.) Refert Iuo parte 16. cap. 146. decreti, vt con-
stit. 70. c. 1.

Nou. 80.) Hęc est const. 8. eiusd. collationis sub titulo
de

P A R A T I T L A.

de Quæstore. Eam Græce & Latine edidit Haloänder. Nou. 81.) Hæc est const. 9. eiusd. collat. hoc titulo, Constitutio, quæ dignitatib. & Episcopatu filium liberat a patria potestate. Ab Haloändero vtraq. lingua edita est. Vide auth. sed Episcopalis. C. de Episc. & cler.

Nou. 82.) In libro Authen. est hæc constit. 10. d. collat. 6. titulo de iudicib. &c. Eam etiam Haloänder. vtraq. lingua edidit.

cap. 5.) Refert Iuo parte 16. cap. 147. decreti, vt constit. 73. c. 5.

cap. 10.) Vide auth. post iusiurandum. C. de iudicijs.

c. 11.) Vide auth. decernit. C. de recep. arb. Iuliani verba refert Iuo parte 16. cap. 148. decreti, vt cap. 12. const. 73.

cap. 13.) Refert Iuo parte 4. cap. 192. vt ex Non. constit. lib. 7. cap. 73. & parte 16. cap. 149. vt ex constit. 73. cap. 14.

Nou. 83.) Est in libro Authenticor. constit. 11. collat. 6. titulo Vt clerici apud proprios Episcopos primum conueniantur. Hac Græca Haloänder caruit, vt liber Florentinus, & Basilicorum. Eam tamen Scringerus Græce, Latine Agylæus ediderunt. Vide authen. nisi breues. C. de senten. ex peric. velex breuicido recit. & authen. clericus. C. de Episc. & cler. Iuliani verba refert Iuo parte 6. cap. 427. vt constit. 83. cap. 1. & parte 16. cap. 150. vt constit. 74. cap. 1. & Grat. 11. q. 1. cap. 46. si quis cum clerico. vt constit. 74. cap. 1.

Nou. 84.) Hæc est constit. 12. eiusd. collat. 6. titulo de consanguineis, & vterinis fratribus. Hac etiam carent Haloänder, Florentinus liber, & Basilicorum. Eam quoque Scringerus Græce, Agylæus Latine ediderunt. Vide authen. itaque. C. commu. de success.

Nou.

P A R A T I T L A.

Nou. 85.) Hæc est const. 13 eiusd. collat. titulo de ar-
mis. Hanc Græce, & Latine Haloander edidit.

Nou. 86.) Hæc in libro Authen. est const. 10. collat. 9.
tit. Ut differentes iudices audire interpellantium alle-
gationes cogantur ab Episcopis. Eadem ab Haloan-
dro Græce, & Latine edita est.

cap. 2.) Vide auth. si vero. C. de iudicijs. Iuliani ver-
ba refert Iuo parte 16. cap. 143. vt const. 66. cap. 2.

Nou. 87.) Hæc constitutio in libro Authen. desidera-
tur. Edidit eam Græce, & Latine Haloander sub tit.
de donatione mortis causa facta a Decurionib. Vidē-
dum est, an de hac senserit Albericus verbo floruit, an
vero de Nou. 38. an de vtraq.

Nou. 88.) Hæc est in libro Authen. const. 14. collat. 6.
titulo de deposito. Hanc etiā Græce, & Latine Haloan-
der edidit. Vide auth. sed iam cautum. C. depositi.

Nou. 89.) In libro Authen. hæc est constitutio prima
coltationis. 7. titulo Quib. modis naturales efficiantur
sui. Edidit Haloander eandem vtraq. lingua.

cap. 9.) Vide auth. præterea. C. de natur. libe.

c. 10. & 11.) Vide auth. item sine. C. eod. tit.

c. 12.) Vide auth. nunc. & auth. licet. eod. tit. Parrē hu-
ius capitis refert. Iuo lib. 6. tit. 3. cap. 3. Panor. vt Nou.
const. 89. & par. 8. cap. 60. decreti, vt Nou. const. 79. &
par. 16. cap. 151. vt const. 79.

cap. 13.) Vide d. auth. licet.

c. 15.) Vide auth. ex cōplexu. C. de incest. & inut. nup.
& d. auth. licet.

Nou. 90.) Hæc est const. 2. collat. 7. titulo de testib.
Eam Græce, & Latine edidit Haloander. Necnon a
beato Gregorio, qui Græcam linguam ignorabat, re-
feruntur Latina quædam verba huius constitutionis,
quæ neq. cum verbis Iuliani, neq. cum verbis Authen-
ticorum conueniunt; quamuis sententia eadem sit.

Idem

PARATITLA.

Idē quoq. refert alia verba Nou. const. 123. Quo fit, vt ab illis dissentiam, qui putant Authenticorum interpretem Gregorio antiquiorem, aut æqualem fuisse, & Iustiniani temporib. proximum. Mihi probabilius est Irnerij, & Bulgari tēpore monachi cuiusdā opera Græcum librum repertum, & a Berguntione Pisano, qui Græca verba Digestorum cōuertit, Latinum factum esse. Viden. Odofr. in l. 2. D. de legib. & in l. vn. C. de emend. C. vbi Alberic. Azo, & Io. in prooemio. Authen. Diui Gregorij epistula est lib. ii. registri ca. 34. vnde sumpsit Bernardus Papien. c. 3. de testibus in prima collectione decretalium, & ab eo Greg. 9. c. 2. de testib. Viden. etiam Grat. ii. quæst. i. cap. 39. de persona. & 2. quæst. i. cap. 7. in primis. quæ capita ex ead. epist. sunt.

cap. 1.) Refert Iuo parte 16. cap. 152. decreti, vt const. 80. c. 1. & lib. 5. tit. 2. c. 3. Panor. vt const. 30. c. 1.

c. 2.) Hoc caput Iuo coniunxit superiori d. cap. 152. & d. cap. 3. Vide authen. rogati. C. de testib. & Grat. 3. quæst. 9. c. 14. testes. in fine.

c. 3.) Vide authen. atqui semel. C. de prob.

c. 4.) Viden. auth. apud eloquentiss. C. de fide instru.

c. 5.) Vide authen. Si testis. C. de testib. Iuliani verba refert Iuo lib. 5. tit. 2. cap. 4. Panor. vt constit. 30. c. 4. & parte 16. cap. 153. decreti, vt const. 80. cap. 4.

c. 6.) Refert Iuo d. tit. 2. capit. 7. vt cap. 5. const. 30. & d. parte 16. cap. 154. vt const. 80. cap. 5.

c. 7.) Refert idem Iuo d. parte 16. cap. 155.

c. 8.) Refert etiam Iuo ibidem cap. 156. vt cap. 7. const. 80. Vide authen. Sed & si quis. C. de testibus. Ad hoc caput pertinent verba relata a beato Gregorio c. 54. lib. ii. registri, & apud Greg. 9. cap. 2. de testibus.

Nou. 91.) Hæc est in lib. Authen. const. 5. collationis 7. tit. vt exactione instante dotis primæ, & secundæ &c.

P A R A T I T L A.

Hanc Græce, & Latine Haloander edidit.

cap. 1.) Vide authen. si quid. C. qui potiores in pig.

cap. 2.) Vide authen. dos data. C. de don. ante nup.

Nou. 92.) Est hæc const. 3. collat. 7. titulo de immensis donationibus in filios factis. Hanc etiam Haloander utraque lingua edidit. Vide anthen. vnde etsi parens. C. de inoffi. testa.

Nou. 93.) In libro Authen. est constit. 2. collat. 8. titulo de appellationibus. Eam Græce, & Latine Haloander edidit. Vide auth. si tamé. C. de temp. & repar. appel.

Nou. 94.) Hæc est constit. 4. collat. 7. titulo vt sine prohibitione matres debitrices, & creditrices tutelam gerant minorum. Ab Haloandro eadem utraq. etiam lingua edita est. Vide authen. sacramentum. & auth. adhæc. C. quando mulier tut. off. & auth. eisdem. C. de secun. nup. Iuliani verba refert Iuo parte 16. c. 157. decreti, vt constit. 84. cap. 1. & parte 8. cap. 274. & lib. 6. tit. 4. cap. 13. Panor.

Nou. 95.) Est hæc cōst. 6. eiusd. collationis tit. de administratorib. Eā etiā Haloander Græce, & Latine edidit.

Nou. 96.) Hæc est const. 7. eiusd. 7. collat. titulo de executoribus & de ijs, qui conueniuntur, & reconueniuntur. Ab Haloandro utraque lingua edita est.

cap. 1.) Vide authen. libellum. C. de litis contest. cuius verba refert Grat. 3. quaest. 3. cap. ult. p. libellum.

cap. 2.) Vide authen. & consequenter. C. de sent. & interl. om. iud.

Nou. 97.) In libro Authen. est constit. 8. collat. 7. tit. de æqualitate dotis, & propter nuptias donationis. Hæc etiam Haloander Græce, & Latine edidit.

cap. 1.) Vide authen. æqualitas. C. de pact. conuen.

cap. 2.) Vide authen. sed iam. C. de don. ante nup. & d. authen. æqualitas.

cap. 3. & 4.) Vide authen. quo iure. C. qui pot. in pign. cap. 5.

P A R A T I T L A:

cap. 5.) Vide authen. sed quamuis. C. de rei vx. act. & authen. nunc inhibetur. C. de don. ante nup.

cap. 6.) Videnda authen. donationem. C. de iure dot. & authen. quod locum. C. de collat.

Nou. 98.) Hæc est in libro Authen. const. 1. collat. 8. tit. Neq. virum, quod ex dote est, &c. Hæc caruit Haloander Græca: neq. eadem in Basilicis fuit. Ab Scringero tamen Græce, & ab Agylæo Latine edita est.

cap. 1.) Vide authen. vxore. C. de secun. nup.

Nou. 99.) Est in libro Authen. constit. 9. collat. 7. titulo de duobus reis promittendi. Edidit eam Græce, & Latine Haloander. Vide auth. hoc ita. C. de duob. reis.

Nou. 100.) Hæc est constit. 10. eiusd. collationis tit. de tempore nō solutæ pecuniæ super dote. Eandem Haloander vtraq. lingua edidit. Vide authen. hanc autē. C. de non num. pecu. & auth. quod locum. C. de dote cauta nō num. & auth. si minor. C. de tēp. in int. rest.

Nou. 101.) Hæc constitutio in libro Authen. desideratur. Sed eam Græce, & Latine edidit Haloander sub titulo de Decurionib.

Nouellæ 102. 103. & 104. neque in libro Iuliani, neque in libro Authenticor. sunt. Ex his duas edidit Græce, & Latine Haloander sub his titulis. 102. de Moderatore Arabiæ. 103. de Proconsule Palæstina. Tertia epitomen Græca, & Latina lingua conscripsit, & titulum de Prætoribus Sicilia. Eam constit. nos Latinā fuisse suspicamur, vt Nou. 75. de appellatione Sicilia.

Nou. 105.) Hæc constitutio posita est in libro Authen. satis alieno loco. Est enim constit. 3. collat. 4. titulo de Consulibus. Eam Græce, & Latine Haloander edidit.

Nouella 106.) Hæc est constitutio. 11. collationis 9. in libro Authenticorum, titulo de vsuris nauticis. Hanc ita a barbaro interprete conuersam; Græcam enim non habuit; vt 130. Haloander retulit. Eadem

P A R A T I T L A.

utpote a Nou.110.abrogata in Basilicis posita nō est. Scringerus tamen eam Græce, Agylæus Latine ediderunt.

Nou.107.) Est in libro Authen.constit.3.collat.8.tit. de testamentis imperfectis a parentib.in filios factis. Hanc Haloander Græce,& Latine edidit.

cap.1.) Vide authen.quod sine.& authen. hoc inter. C.de testam.

Nou.108.) In libro Authen.est constit.4.eiusd.collat.8. sub titulo de restitutionibus. Ab Haloandro eadem Græce,& Latine edita est.Vide authen.contra.C.ad S.C.Trebel.

Nou.109.) Hæc est constit.5.eiusd.collat.titulo de privilegijs dotis hæreticis mulieribus non præstandis. Haloander eam vtraque lingua edidit. Vide authen. item privilegium. C. de hæreticis. Iuliani verborum partem refert Iuo part.16.cap.158.decreti, vt constit. 99.cap.1.

Nou.110.) Hæc est constit.6.d.collat.8.tit. de nauticis vsuris. Hanc etiã Haloander Græce,& Latine edidit. Vide Nou.106.

Nou. in. Iubemus.) Hæc non videntur esse Iuliani verba; sed sumpta ex ipsa constit. paucis exceptis.

Nou.ead. Quod medicamenra) Hæc sunt Latina Iustiniani verba, quæ a Græcis etiam relata sunt. Idque initium Latinis litteris conscriptum legi in epitome Græca constit. ecclesiasticarum. Est in libro Authen. constit.7.collat.8.tit. Hæc cōstitutio innouat constit.&c. Hanc non habuit Græcam Haloander, neq. Latinam esse credidit. Græcam vero epitomen edidit, quam Agylæus Latinā fecit. Eadē constitutio Græcis verbis in libro Veneto inuenta est, vt Edictum Iustiniani. 5. & ab Scringero edita, quā etiam Agylæus conuertit. Vide. Nou.9.& Nou.131.ca.6.& auth. quas actiones. C. de sacros. eccl.

Nou.

P A R A T I T L A.

Nou. 112.) Hęc est in libro Auth. cōst. 8. collat. 8. tit. de litigiosis &c. Edidit eam Græce, & Latine Haloāder. cap. 1.) Viden. authen. litigiosa. & auth. nunc si heres. C. de litigio. & authen. hoc ita. C. de pigno.

cap. 2.) Vide authen. generaliter. C. de Episc. & cler. c. 3.) Vide authen. qui semel. C. quo modo, & quando iudex.

Nou. 113.) Est in lib. Authen. constit. 11. collat. 8. titulo In medio litis non fieri sacras formas. Ab Haloandro eadem Græce, & Latine conscripta est. Iuliani verba refert Iuo parte. 4. cap. 193. decret. vt const. 101. vel 106. cap. 1.

Nou. 114. Nostræ) Iustiniani verba sunt hęc, qui Latine hanc constit. edidit. Est in libro Authen. const. 10. collat. 8. tit. Vt diuinæ iussiones &c. Iuliani epitomen desideramus. Haloander Græcam tantum epitomen edidit, quam Agylæus Latinam fecit. Ambo existimarunt hęc verba veteris interpretis fuisse, non Iustiniani.

Nou. 115.) Hęc est in libro Authen. const. 12. collat. 8. tit. Vt cum de appellatione cognoscitur &c. Hanc Haloander Græce, & Latine edidit.

cap. 2.) Vide authen. iubemus. C. de iudicijs.

cap. 3.) Videndæ authen. non licet. & auth. ex causa. C. de libe. præ. & authen. sed si post. C. de inoff. test. & authen. liberi. C. de Episc. audi. & auth. si captiui. C. de Episc. & cler. & authen. idem. C. de hæret.

cap. 4.) Vide authen. in testamento. C. ad. S. C. Tertul. & d. authen. liberi. & d. authen. si captiui. Iuliani aliquot verba refert Iuo part. 13. cap. 90. decreti, vt Nou. constit. cap. 104.

cap. 5.) Vide authen. sed neque. C. de sepul. viol.

cap. 6.) Vide authen. si quando. C. de constit. pec.

Nou. 116.) Hęc cōstitutio in Iuliani libro desideratur.

PARATITLA.

est in libro Authen. vt constit. 9. collat. 8. tit. Vt neque miles, neque foederatus obseruetur &c. Ab Haloandro Græce, & Latine edita est.

Nou. 117. Est hæc const. 13. eiusd. collat. titulo Vt liceat matri, & auiæ, & alijs parentibus &c. Haloander eam vtraque lingua edidit.

cap. 1.) Vide authen. excipitur. C. de bonis, quæ lib.

cap. 2.) Vide authen. si quis liberos. C. de nat. libe.

cap. 4.) Viden. authen. maximis. C. de nuptijs, & auth. praterea. C. vnde vir, & vxor, & authen. sed nouo. C. de nat. libe.

cap. 5.) Vide auth. si pater. C. diuor. facto apud quem.

cap. 6.) Vide authen. sed nouo. C. ad L. Iul. de adult. refert partem huius capituli Iuo part. 8. c. 109. decreti, vt Nou. const. 105. cap. 7. & parte 16. cap. 159.

cap. 7.) Refert Iuo parte 8. cap. 110. decreti, vt cap. 8. Nou. 105, & parte 16. cap. 160.

cap. 8.) Vide authen. quod hodie. C. de repud.

cap. 9.) Vide authen. hodie. C. eod. tit.

cap. 12.) Vide authen. sed nouo. eod. tit.

cap. 13.) Vide authen. si quis ei. C. ad L. Iul. de adult. Iuliani verba refert Iuo d. parte 8. cap. 111. vt cap. 14. & d. parte 16. cap. 161. decreti.

cap. 14.) Vide d. authen. si quis ei. Iuliani verba refert Idem Iuo d. parte 8. cap. 112. & d. parte 16. c. 162. vt cap. 15. d. constit. 105.

Nou. 18.) Hæc est in libro Authen. const. 1. collationis 9. titulo de heredibus ab intestato venientibus. Eam Græce, & Latine edidit Greg. Haloander.

cap. 1.) Vide auth. in successione. C. de suis, & legit.

cap. 2.) Vide authen. defuncto. C. ad S. C. Tertul. & authen. item hereditas. C. de bon. quæ lib.

cap. 3.) Viden. authen. cessante, & auth. post fratres. 1. & 2. C. de legi. hered.

cap. 4.) Vide authen. sicut. C. de legit. tutela, & auth.

PARATITLA.

matri. C. quando mul. tut. off.

Nou. 119.) Est in libro Authen. const. 2. eiusd. collat. 9. tit. vt sponsalicia largitas specialis sit cōtractus. Quā Græce, & Latine Haloander edidit.

cap. 1.) Vide auth. eo decursum. C. de don. ante nupt.

cap. 2.) Vide authen. sed hōdie. C. qui man. non pos.

cap. 3.) Vide authen. si quis. C. de eden.

cap. 4.) Viden. authen. si appellationē. C. de tempo. & repar. app.

c. 5.) Vide auth. quæ supplicatio. C. de precib. Imp. off.

cap. 6.) Vide authen. si omnes. C. si minor. ab hered.

c. 7.) Vidēda auth. malæ fidei. C. de præscr. lōgi temp.

cap. 8.) Vide authen. quod si quis. C. eo. tit.

cap. 9.) Vide authen. & non obseruato. C. de testam.

cap. 11.) Vide authen. sed & in ea. C. ad L. Falc.

Nou. 120.) Hæc est in libro Auth. const. 3. collat. 9. tit. de alienatione, & emphyteusi &c. Eandē Haloander vtraque lingua edidit.

cap. 1.) Videndæ authen. quibuscumque. C. de sacros. eccl. & auth. si quas ruinas. eo. tit. cuius verba refert Grat. 10. quæst. 2. cap. 2. p. si quas.

capit. 2.) Vide authen. hoc ius. & auth. perpertua. C. de sacros. eccl. quar. verba. refert Grat. d. cap. 2. p. hoc ius. & p. perpertua.

cap. 3.) Vide authen. multo magis. C. eo. tit.

cap. 4.) Videnda authen. item prædium. eod. tit. cuius verba refert idem Grat. d. cap. 2. p. item.

cap. 5.) Vide authen. qui rem. eo. tit. eius etiam verba refert ibid. Grat. p. qui rem.

cap. 8.) Vide authen. hæc vsus. C. eo. tit.

cap. 9.) Vide authen. præterea. eod. cuius verba refert Grat. d. cap. 2. p. præterea.

cap. 10.) Viden. authen. qui res. eodem tit. cuius etiam verba refert Grat. d. cap. 2. p. qui vero res.

P A R A T I T L A:

Nou.121.) Hęc const. desideratur in lib. Authen. Editā est ab Haloandro Græce, & Latine hoc titulo, vt particulares vsurarū solutiones in duplum cōputentur. eiusd. argumenti sunt Nou.138. & Nou.160.

Nou.122.) Hęc in libro Iuliani, & in libro Auth. desideratur. Haloāder Græce, & Latine epitomen edidit hoc tit. Edictum de formula artificum. Probabile est hoc loco Edictum illud Latine conscriptum fuisse, quod Scringerus Græce, Agylæus Latine post Nouellas, vt Edict.6. ediderunt.

Nou.123.) Hęc in libro Authen. est vltima cōstitutio, collocata, vt 15. collationis 9. sub tit. de sanctissimis Episcopis &c. Hęc Græce, & Latine edidit Haloāder. Latina quædam verba eiusd. cōst. refert Diuus Greg. quæ neq. Iuliani sunt, neq. scriptoris Authenticor. vt Nou.90. dictum est.

cap.3.) Vide auth. quod pro hac. C. de Episc. & cler.

cap.6.) Viden. auth. Episcopalis. C. eo. tit. cuius verba refert Grat. dist. 54. cap. 20. si seruus. p. Episcopalis.

cap.7.) Vide authen. presbyteros. eod. tit.

cap.9.) Vide authen. sed iudex. eo. cuius verba refert Grat. ii. quæst. i. cap. 9. testimoniū. p. sed iudex. Iuliani verba refert Iuo parte 5. cap. 369. vt ex lib. constit. c. 6.

cap.10.) Videnda authen. nullus Episc. eod. tit. Iuliani verba refert Burchard. lib. i. c. 168. decret. vt ex epist. Bonifacij Papæ ad Episcopos Galliar. & Iuo parte 5. cap. 278. decreti, vt ex ead. epist. sed cap. 369. eiusdem partis, vt ex libro constit. c. 7. At Grat. ii. quæst. i. cap. 8. nullus Episcopous. eadem verba, vt Marcelli Papæ refert; sic enim vulgares libri habēt. Antiqui Bonifacij ad Episc. Galliar. inscriptionem retinent.

cap.13.) Vide auth. interdicimus. C. de Episc. & cler. Iuliani verba refert Iuo par. 5. cap. 370. decreti, vt c. 9. in libro constit.

cap.

P A R A T I T L A.

cap. 15.) Refert Iuo par. 5. cap. 371. decreti, vt ex cap. 11. libri constit. & parte 14. cap. 42. vt Nou. 11. cap. 20. & Grat. 2. q. 1. cap. 11. nemo Episcopus, vt ex libro const. & Concilium Parisiense tempore Ludouici, vt refert Iuo. d. part. 14. c. 21. decreti, & lib. 5. tit. 5. cap. 1. Panor. & Grat. 24. quæst. 4. cap. 6. de illicita. In verbis cōcilij varietas est, vnde verba huius capitis sumpta sint. Namque in decreto Iuonis ita scriptum est: Lex Iuliani catholici Imp. constitutione 118. cap. 451. sed in Panormia, & in decreto Grat. constit. 128. c. 300. lib. 1. c. 17.) Vide auth. si quis Episcopus C. de Episc. & cler. cap. 19.) Videndæ auth. presbyterum. & auth. diaconissam. C. eodē tit. Iuliani verba refert Grat. dist. 78. cap. 2.

cap. 22.) Vide authen. sed neque C. eod.

cap. 26.) Vide authen. si seruus. eod. tit. Iuliani verba refert Iuo lib. 3. tit. 14. cap. 4. Panor. vt Nou. constit. 5. cap. 23. & ex Leone omnib. Episcopis. Alia verba sunt eiusd. sententiæ apud Grat. dist. 54. cap. 20. si seruus. ex const. noua Leonis Imp. omnib. Episcopis. In veterib. tamen libris Gratiani ea verba (Leonis Imp. omnib. Episcopis) non sunt eo loco, sed in proximi capitis inscriptione, quod sumptum est ex epist. Leonis Papæ ad omnes Episcopos. In Panormiam quoque is error ex Gratiano irrepsit.

cap. 27.) Vide authen. adscripticios. de Episc. & cler. cuius verba refert Grat. d. c. 20. in fine.

cap. 30.) Vide auth. presbyteros. eod. tit. Iuliani verba refert Ansel. Lucen. lib. 4. capit. 55. decreti ex Nouellis const. cap. 461. Diuus Gregorius lib. 11. cap. 54. registri, cuius verba Gratianus refert 11. quæst. 1. cap. 39. de persona. aliquot verba huius capitis, sed non Iuliani, refert. Videtur autem hoc caput 51. appellare, & quod nos caput. 32. idē vocat 53. Huius cōstitutionis titulū

P A R A T I T L A.

sic scribit: De sanctissimis, & deo amabilibus atque
 reuerentiss. Episcopis; clericis, & monachis. Imp. Iu-
 stinianus Aug. Petro gloriosiss. Præf. Prætorio.
 cap. 31.) Vide auth. presbyteri. de Ep. & cler. & Grat.
 5. quæst. 6. cap. 3. in fine.
 cap. 32.) Vide authen. si quis litigantium. C. de Episc.
 audi. Diuus Gregorius hanc Nouellarum cōstitutio-
 nem appellat sub eo titulo, quē capite 30. retulimus;
 hoc vero eius const. caput 53. Verba ab eo relata neq.
 Iuliani sunt, neq. barbari interpretis Authenticor.
 cap. 44.) Vide authen. sed hodie. C. de Episc. & cleri.
 cap. 47.) Vide authen. Episcopo. C. eod. tit.
 cap. 49. & 50.) Viden. authen. sed nouo. eod. tit.
 cap. 55.) Vide authen. nisi rogati. C. ad. S. C. Trebel.
 cap. 56.) Vide authen. si qua mulier. C. de sacros. eccl.
 cuius verba refert Grat. 19. quæst. 3. cap. 9. si qua.
 cap. 59. & 60.) Refert Grat. d. quæst. 3. cap. ult. In libro
 veteri Iuliani And. Alciati hæc capita deerant, sed
 non sola. Id occasionem ei dedit negādī Iustinianum
 ea conscripsisse, quæ Gratianus affirmauerat.
 cap. 64.) Refert Iuo parte 7. cap. 143. decreti; vt Nou.
 constit. 11. & Grat. 27. quæst. 1. cap. 30. si quis rapuerit.
 Nou. 124.) Hæc est in libro Auth. constit. 5. collationis
 9. titulo Vt litigantes iurent in exordio litis &c. Hæc
 vtraque lingua edidit Haloander.
 cap. 1.) Videndæ authen. principales. C. de iurēiur.
 prop. calu. & authen. nouo iure. C. de poena iud. qui
 male iud.
 Nou. 125.) Hæc est constit. 4. collat. 9. tit. vt iudices non
 expectent sacras iussiones. Eam Haloander Græce,
 & Latine edidit. Vide auth. nouo iure. C. de relatio.
 Nou. 126.) Hæc non extat in libro Authen. sed eam
 Græce, & Latine edidit Haloander sub titulo Exem-
 plum sacre formæ de appellationibus.

Nou.

P A R A T I T L A.

Nou. 127.) Est in libro Authen. constit. 7. collat. 9. tit. Vt fratru filij succedant pariter &c. Hanc non habuit Græcam Haloander; sed quod in alijs quibusdā cernit, insertam edidit constitutioni 118. & 119. vt in Basilicis fortasse factū prius fuit. sic in Nou. 1. sunt quædam addita ex Nou. 18. & in Nou. 23. ex Nou. 137. Melius exemplar nactus est Hen. Scringerus, qui hanc edidit Græce, & Latine Agylæus, qui detegit hoc errorū genus Noricæ editionis. In Basilicis hanc constit. non extare notatum a Græcis est.

cap. 1.) Vide authen. cessante. C. de legit. hered.

ca. 2.) Vide auth. eo decursum. C. de dona. ante nup.

cap. 3.) Vide authen. Si tamen. C. de secun. nup.

Nou. 128.) Hæc in lib. Authen. est constit. 14. collat. 9. tit. de collatorib. & alijs capitulis. Eam vtraque lingua Haloander edidit.

Nou. 129.) Desideratur hæc constitutio tam in libro Auth. quam in Norico Haloandri, & in Basilicis. Sed ex Veneto libro Scringerus eam Græce, Latine Agylæus ediderunt sub tit. de Samaritanis. Ant. Contius, qui 10. collationem extrauagantiū Nouellarū Auth. libro addidit, hanc addere oblitus est. Vide Nou. 144. Nou. 130.) Hæc etiam in lib. Authen. desideratur. Eam Græce, & Latine edidit Haloander, vt Nou. 129. sub tit. de transitu militum. Contius, & Agylæus melius, vt 130. Haloandro vero 130. est, quæ nobis 106. de vsuris nauticis.

Nou. 131.) Est in libro Authen. constit. 6. collat. 9. titulo de ecclesiasticis titulis, & priuilegijs. Ab Haloandro Græce, & Latine edita est.

cap. 6.) Vide authen. quas actiones. C. de sacros. eccl. cuius verba refert Grat. 16. quæst. 3. cap. 15. placuit. p. quas. & cap. 16. iubenius. p. quas. Iuliani verba refert idem Grat. 16. quæst. 4. cap. ult.

cap. 12. & 13.) Vide authen. licet. C. de Episc. & cler.

P A R A T I T L A:

cap.14.) Vide authen. similiter. C. ad L. Falci.

cap.17.) Vide authen. licentiam. C. de Episc. & cler.

Nou.132.) In libro Iuliani desideratur. Est in lib. Authen. const.12. collat.9. tit. de interdictis collegijs hæreticor. Partem eius refert Ansel. Lucen. lib.1.c.8. decretor. Hanc Haloander Græce, & Latine edidit.

Nou.133.) Hanc in libro Iuliani, & in libro Authen. desideramus. Edidit eam Græce, & Latine Haloander sub titulo de monachis, & ascetrijs, & eorum conversatione.

Nou.134.) Est in libro Authen. constit.9. collat.9. tit. ut nulli iudicum liceat habere loci seruatorem. Ab Haloandro etiam Græce, & Latine edita est.

cap.9.) Viden. authen. si vero. C. ad L. Iul. de adult.

c.12.) Vide auth. immo a debito. C. de oblig. & actio.

cap.13.) Vide authen. si qua mulier. C. ad S. C. velle.

cap.14.) Viden. auth. sed hodie. C. de off. diu. iudicum. & authen. hodie. C. de custo. reor.

cap.15.) Vide authen. sed hodie. C. ad L. Iul. de adult.

cap.16.) Vide authen. idem est. C. de bon. quæ lib.

cap.18.) Vide authen. sed nouo. C. de seru. fug.

cap.20.) Viden. authen. bona. C. de bon. proscr.

Nou.135.) Hæc in libris Iuliani, & Auth. desideratur. Haloander eam Græce, & Latine edidit sub titulo Ne quis cogatur bonis cedere.

Nou.136.) Hæc etiam in libro Authen. non extat. Sed ab Haloandro Græce, & Latine edita est sub titulo de argentariorū contractibus, cuius argumenti sunt Edictum 7. & 9. Iustiniani.

Nou.137.) Hanc in libro Iuliani, & Authen. desideramus. Neque in Græcis omnibus libris hoc loco posita est. Sed, ut in Norica editione Haloandri, inserta Nou. 123. sic arbitror in Basilicis conscriptam fuisse. Antiquiores libri eam hoc loco retinuerunt, ut ex Veneto libro

P A R A T I T L A.

libro Scringerus Græcam edidit, & Latinam Ant. Contius, & Hen. Agylæus sub titulo de ordinatione Episcoporum, & clericorum.

Nou. 138. Manifestissima) Hæc est Latina constitutio, quæ hoc loco desiderabatur. Eam nos in veteri quodam libro Iuliani inuenimus; cuius epitome paucis exceptis verbis caremus. In libro quoque Authentic. hæc non extat. Haloander pro ea Græcam epitomen edidit, eamque Latinam fecit hoc titulo de interpretatione a Principe facta, & vt vsuræ particulatim solutæ duplum sortis non excedant.

Nou. 139.) Hæc in libris Iuliani, & Auth. desideratur. Haloander eam Græce, & Latine edidit hoc titulo Remissio poenæ illicite contractarum nuptiarum. In Veneto libro hoc loco est epitome cuiusdā const. de appellationibus, quam Scringerus edidit Græce, Contius, & Agylæus Latine; quorū alter 139. appellat, alter 140. Namque hæc Contio est 139. vt Haloandro, illa de appellationibus. 140. Agylæo vero illa est 139. hæc vero. 140. Nobis autē non placet illam de appellationibus quæ pars est constitutionis 134. hic collocare. & in hoc Florentino magis libro, quam Veneto adhæreo. Nec verum est, quod quidam asserūt, hanc constitut. esse Iustini Minoris. Est enim id dictum in Scholijs Græcis libri Veneti de proxima Nouella constitutione.

Nou. 140.) Hæc est secunda Iustini Minoris Nouella cōstitutio, quam Scringerus Græce, ex libro Veneto, Agylæus Latine ediderunt hoc titulo Vt consensu matrimoniū solui possit. Viden. Iulian. Nou. 117. cap. 8. & Nou. 134. cap. 16. Hæc constitutio in libris Iuliani, Authenticorum, Haloandri, & Contij desideratur. Neque eam in Basilicis fuisse Græci affirmant.

Nouellæ 141. & 142. in libris Iuliani, & Authenticor.
deside-

P A R A T I T L A.

desideratur. Eas Haloander Græce, & Latine edidit sub his titulis 141. Edictum de ijs, qui luxuriantur contra naturam. 142. de ijs, qui eunuchos faciunt. Vide Nou. 77.

Nou. 143. Legis.) Hæc Latina constitutio est in libro Authen. constit. 13. collat. 9. tit. de raptis mulieribus, quæ raptoribus nubunt. Iuliani epitome desideratur. quamvis Albericus in L. ult. C. de legibus scripserit hanc esse ultimam in libro Nouellarum. Haloander Græcam epitomen edidit, quam Agylæus Latinam fecit. Vide Nou. 150.

Nou. 144.) Hæc constitutio; & ceteræ omnes excepta Nou. 159. in libris Iuliani, & Authen. desiderantur. Edidit hanc Græce, Latine & Haloander sub titulo de Samaritanis. Quam esse Iustini Minoris constit. 5. ex libro Veneto didicimus. Vide Nou. 129.

Nouelle 145. 146. & 147. ab Haloandro Græce, & Latine editæ sunt sub his titulis 145. Ut nullam de cetero licentiam dux aliquis, aut cohibendis violentijs præpositus habeat ad vtramq. Phrygiam accedendi &c. 146. de Hebræis, quomodo oporteat eos scripturas legere. 147. Ut ea, quæ Præfectis, aut largitionib. aut rebus priuatis, aut sacro patrimonio debentur in reliquis &c. indulgeantur.

Nou. 148.) Hæc in libro Veneto est Iustini Minoris constitutio prima. Edidit eā Haloander, ut Iustiniani constitutionem vtraque lingua sub titulo de indulgentia tributariorum reliquorum.

Nou. 149.) Hæc etiam est Iustini Minoris const. 4. quā Haloander non habuit: neque in libris Basilicorum posita est, ut Græci affirmant. Ab Scringero Græce, ab Agylæo Latine edita est inter Nouellas Iustini sub titulo Ut dei amantiss. Episcopi cum prouinciarum indigenis, & incolis, quos sibi Præsides esse velint, eos

P A R A T I T L A.

sibi a sacratiss. Principe concedi petant &c.

Nou. 150.) Hæc in omnibus libris desideratur. Latinâ fuisse credendum est. Nam pro ea Haloader Grecam epitomê edidit, quam Latinam fecit sub titulo de ea, quæ raptori suo nubit. Vide Nou. 143.

Nouvelle 151. 152. & 153. ab Haloandro Græce, & Latine editæ sunt sub his titulis. 151. Ne Decurio, aut cohortalis perducatur in ius &c. 152. Ne sacræ formæ, quæ de causis procedunt publicis aliter robur accipiant, quam gloriofiss. Prætorior. Præfectis insinuatæ sint. &c. 153. de infantibus expositis.

Nou. 154.) Hæc etiam Græce, & Latine ab Haloandro edita est titulo de ijs, qui in Osrhoëna illicitas contrahunt nuptias. De eadem re Nou. 3. Iustini Minoris conscripta est.

Nouvelle 155. 156. 157. & 158. ab eodẽ Haloandro utraq. lingua editæ sunt sub his titulis. 155. Ut matres etiam tutelæ rationibus obnoxie sint. 156. de prole partienda inter rusticos. 157. de rusticis, qui in alienis prædijs nuptias contrahunt. 158. Ut deliberandi ius etiam ad impuberes transmittatur.

Nou. 159.) Hæc est in lib. Authen. const. 8. collat. 9. sub tit. de restitutione fideicommissi &c. Hanc Haloander Græce, & Latine edidit.

Nou. 160.) Hæc constitutio & octo sequentes in libris Iuliani, & Authen. desiderantur. Ab Haloandro hæc Græce, & Latine edita est titulo Exemplû sacræ pragmaticæ formæ de usuris.

Nou. 161.) Hanc Haloader utraq. lingua edidit sub tit. de provinciærum Præsidibus. est Tiberij Imp. Nou. 3.

Nou. 162.) Hanc etiam Haloander Græce, & Latine edidit sub titulo Sacra forma transmissa Dominico gloriofiss. Prætoriorum Illyricianorum Præfecto de diversis capitulis.

Nou.

P A R A T I T L A.

Nou. 163. & 164.) Vtraq. Tiberij est, & ab Haloandro Græce, & Latine edita sub his titulis. 163. quæ est Nou. 5. Tiberij, de releuatione tributorum publicorum. 164. quæ est Nou. 2. et usq. de heredibus.

Nou. 165.) Hæc in omnibus libris deest. Tantum Haloander initium, & epitomen Græce, & Latine edidit sub titulo generalis forma de prospectu in mare &c. Eam Latinam fuisse suspicamur. Vide Nou. 63.

Nou. 166. 167. & 168.) Tres formæ Præfectorum Prætorio hoc loco constitutæ sunt ab ijs, qui Nouellarum constitutionum volumen collegerunt. Earum titulos tantum Haloander in prologo Nouellarum Noricarum Græce, & Latine retulit. Ceteri nihil amplius addunt. Nos eas ex Florentino, & Bononiensi libro descripsimus. Tituli earum sunt hi. 166. & 168. $\pi\omicron\pi\iota$ $\epsilon\pi\iota\beta\omicron\lambda\omicron\upsilon$, hoc est de adiectionibus. 167. Quomodo oporteat in possessionem mittere forma 24. Præfectorum. illæ vero duæ ita distinguuntur, vt 166. sit prima forma & integra: 168. sit secunda forma Præfectorum & dimidiata.

Nouellas sequuntur Edicta Iustiniani 13. ab Scringero Græce ex Veneto libro, ab Agylæo Latine cōscripta. Edict. 1. positum est in libro Authen. cum Nou. 17. & illic ab Haloandro Græce, & Latine editum.

Edict. 2. hoc titulo reperitur Ne Præsides in fiscalibus causis fidem publicam dent.

Edict. 3. de Armenijs. Huius solius extat Iuliani epitome. non multum differt a Nou. 21.

Edict. 4. de magistratu Phœnicia Libani.

Edict. 5. de tempore actionum, quæ sacris locis competunt. Hæc est Græca Nou. const. 111.

Edict. 6. de formula artificum. eiusdem argumēti est cum Nou. 122.

Edict.

INDEX. AVTH. COD.

Edict.7. formula pragmatica de argētariorum contractib. Vide Nou.136. & Edict.9.

Edict.8. de Pontici tractus Vicario. In veteri quodā libro Authenticor. hoc Edictum legi a barbaro interprete conuersum.

Edict.9. de argētariorum cōtractibus. Vide Edict.7.

Edict.10. de apparitorib. Præsidum.

Edict.11. Vt ponderatores, & monetarij apud Aegyptios quicquam pro obryzo exigendi nullam licentiam habeant &c.

Edict.12. de Hellesponto.

Edict.13. de Alexādrinis, & Aegyptiacis prouincijs.

INDEX. AVTHENTICARVM

Constit. quas Irnerius inseruit Codici
Iustiniani.

A Deos. de seun. nup.
Nou.22. c.9.17.

Ad hæc. quando mul. tut.
offi. fun. po. N.94.

Ad hæc ex his. de fide instru. Nou.49. c.2.

Ad hæc qui fructus. de
vsuris. Nou.34.

Ad hæc si. de iudi. Nou.
60. c.2.

Ad hoc, qui suam. de lati.
lib. tol. Nou.22. c.3.6.

Aequalitas. de pac. conuen. Nou.97. c.1.2.

Antiqua. de infantib. expo. Nou.54. c.1.

Apud eloquētissimū. de

fide instru. N.90 c.4.

Ascriptitios. de Episco. &
cleri. N.123. c.27.

At qui semel. de probationib. Nou.90. c.3.

At si cōtractus. de fide instru. N.73. c.7.8.9.10.

Bona dānatorū. de bon. proscrip. N.134. c.20.

Causæ, quæ sit. de Epif. &
cleri. Nou.79.

Cessante. de legiti. here. N.118. c.3. N.127. c.1.

Clericus quoq. de Epif. &
cleri. Nou.83.

Contra cū rogatus. ad senatus. cno. Treb. N.108

L1

Contra

INDEX. AVTH. C.

Cōtra qui propriā. de nō
 nume. pec. N. 18. c. 8.
 Cui relictū. de indic. vi-
 dui. tol. Nou. 22. c. 28.
 Decernit ius nouū. de re
 ceptis arbi. N. 82. c. 11.
 Defuncto. ad senatuscō.
 Tertul. N. 118. c. 2.
 Diaconissam. de Epif. &
 cleri. Nou. 123. c. 19.
 Donationē. de iure dot.
 Nou. 97. c. 6.
 Dos data. de donat. ante
 nup. Nou. 91. c. 2.
 Ecōtra. de repu. N. 22. c. 8.
 Ei, qui appellat. de temp.
 & reparat. appel. Nou.
 49. c. 1.
 Eisdem poenis. de secun.
 nup. N. 22. c. 25. N. 39.
 c. 2. N. 94.
 Eo decursum. de donat.
 ante nup. N. 119. c. 1. N.
 127. c. 2.
 Episcopalis ordo. de Epi.
 & cleri. N. 123. c. 6.
 Episcopo nullam. de Epi
 sco. & cleri. N. 121. c. 47.
 Et cōsequēter. de senten.
 & interlo. Nou. 96. c. 2.
 Et cū solis. ad senat. Ter
 tul. Nou. 22. c. 29.
 Et non obseruato. de te-
 stamen. Nou. 119. c. 9.

Et qui iurat. de boni.
 auct. iud. pos. N. 53. c. 4.
 Ex causa. de lib. prat. N.
 115. c. 3.
 Excipitur. de bonis, quæ
 liberis in pote & c. N.
 117. c. 1.
 Ex complexu. de incest.
 nup. N. 89. c. 15.
 Ex testamento. de secun.
 nup. Nou. 2. c. 3. N. 22.
 c. 9.
 Ex testamen. de colla. N.
 18. c. 6.
 Generaliter autē. de Ep.
 & cle. Nou. 112. c. 2.
 Hæc vsus. de sacrosan. ec-
 cle. Nou. 120. c. 8.
 Hæc res lucro. de secun.
 nup. Nou. 22. c. 9. 11. 13.
 Hanc autē querellam. de
 nō nume. pecu. N. 100.
 Hoc amplius. de fidei-
 com. Nou. 1. c. 1.
 Hoc inter. de testamen.
 Nou. 107. c. 1.
 Hoc ita. de pigno. & hy-
 po. N. 112. c. 1.
 Hoc ita. de duob. reis stip.
 Nou. 99.
 Hoc ius porrectum. de sa-
 crosanct. eccle. Nou. 7.
 c. 1. Non. 120. c. 2.
 Hoc ius stabit. de procur.
 N. 71.

INDEX. AVTH. C.

- Nou. 71.
Hoc locum. si secundo nu
pse. N. 22. c. 19.
Hoc nisi. de solut. & libe-
rat. Nou. 4. c. 2.
Hoc sacramentū. de iure
iur. propter calum. dā.
Nou. 49. c. 3.
Hoc si debitor. de pigno.
& hypo. Nou. 4. c. 1.
Hodie autem. de appell.
Nou. 23. c. 1.
Hodie iurant. de iudi. N.
15. c. 1.
Hodie nouo. de custo.
reo. N. 134. c. 14.
Hodie quantiscumq. de
repud. Nou. 117. c. 9.
Idē est de Nestorianis. de
hereti. et Mam. N. 115. c. 3.
Idem est in his. de bonis,
quæ lib. & c. N. 134. c. 16.
Immo a debito. de oblig.
& actio. N. 14. c. 12.
Inestas nuptias. de in-
cest. nup. N. 12. c. 1. 2.
In donatione. de secun.
nup. Nou. 22. c. 11.
Ingressi. de sacrosan. ec-
cl. N. 5. c. 4. & 5.
In isto iuramento. de iu-
re iur. propter calum.
dan. N. 49. c. 3.
In successione. de suis, &
legi. libe. Nou. 118. c. 1.
Interdicimus. de Epi. &
cle. N. 123. c. 13.
In testamento. ad sena-
tusc. Tertul. N. 115. c. 4.
Itaq. mortuo. commu. de
succes. Nou. 84.
Item, & a priuatis. de do-
nationib. Nou. 52. c. 2.
Item hereditas. de bonis,
quæ lib. & c. N. 118. c. 2.
Item possessor. qui pot. in
pign. ha. Nou. 18. c. 9.
Item prædium. de sacro-
sanct. eccl. N. 120. c. 4.
Item priuilegium. de hæ-
re. & Mani. Nou. 109.
Item qui domum. de se-
pul. vio. Nou. 60. c. 1.
Item sibi inuicem. de sa-
cro san. eccl. N. 54. c. 2.
Itē sine. de naturalib. lib.
N. 74. c. 1. N. 89. c. 10. 11.
Iubemus. de iudicijs. N.
115. c. 2.
Libellum vero. de lit. con-
testatione. N. 96. c. 1.
Liberi furiosi. de Epif.
aud. Nou. 115. c. 3. 4.
Licentiā habeat. de Epif.
& cleri. Nou. 131. c. 17.
Licet patri. de natura. li-
be. Nou. 89. c. 12. 13. 15.
Licet testator. de Epif. &
cleri.

INDEX.

cleri. Nou. 131. c. 12. 13.
 Litigiosa. de litigio. Nou.
 112. c. 1.
 Lucrum hoc. de secun.
 nup. Nou. 2. c. 1. Nou.
 22. c. 11. 13.
 Male fidei possessore. de
 præscrip. longi tempo.
 Nou. 119. c. 7.
 Matri, & auia. quando
 mulier tute. offi. fungi
 pot. Nou. 118. c. 4.
 Maximis. de nup. Nou.
 117. c. 4.
 Minoris debitor. qui da-
 re tut. vel cura. poss.
 Nou. 72.
 Multo magis. de sacro
 fan. eccle. Nou. 7. c. 10.
 Nou. 120. c. 3.
 Multo magis. de Epis. &
 cleri. Nou. 22. c. 27.
 Nisi breues. de senten. ex
 breui. recit. Nou. 17. c.
 1. Nou. 83.
 Nisi rogati. ad senatus
 con. Trebel. N. 121. c. 55
 Nisi tricennale. de bonis
 mater. Nou. 22. c. 12.
 Non licet. de libe. prat.
 Nou. 115. c. 3.
 Noua alia. de natura. lib.
 Nou. 78. c. 3.
 Nouissima. de inof. test.
 Nou. 18. c. 1.

AVTH. C.

Nouissime. de admi. tut.
 Nou. 72. c. 8. 9.
 Nouo iure. de poena iud.
 Nou. 124. c. 1.
 Nouo iure. de relati. N.
 125.
 Nullus Episc. de Epis. &
 cleri. Nou. 123. c. 10.
 Nunc autem. de Epis. &
 cleri. Nou. 5. c. 4. 5.
 Nunc autem. de secun.
 nup. Nou. 21. c. 9.
 Nunc inhibetur. de dona.
 ante nup. Nou. 97. c. 5.
 Nunc si heres. de litig.
 Nou. 112. c. 1.
 Nunc soli. de naturalib.
 liber. Nou. 89. c. 12.
 Offeratur ei. de litis con-
 te. Nou. 53. c. 3.
 Permissa est. de donat.
 ante nup. Nou. 61.
 Perpetua. de sacrosen. ec-
 cle. Nou. 7. c. 3. Nou.
 120. c. 2.
 Post fratres. de legit. here-
 dib. Nou. 118. c. 3.
 Post fratres. ij. ibid. Nou.
 118. c. 3.
 Post iussuradum. de iud.
 Nou. 82. c. 10.
 Præsentem ramen. de fide-
 iussorib. & mand. N.
 4. c. 1.
 Præfides. de Epis. audien.

INDEX. AVTH. C.

- Nou. 15. c. 13.
- Præterea de sacrosan. eccle. Nou. 120. c. 9.
- Præterea, qui. de natura. lib. N. 74. c. 1. N. 89. c. 9.
- Præterea si matrimoniū. Vnde vir, & vxor. N. 53. c. 6. Nou. 117. c. 4.
- Presbyteri, seu diaconi. de Epis. & cleri. Nou. 123. c. 1.
- Presbyteros. de Epis. & cleri. Nou. 123. c. 7.
- Presbyteros diaconos. de de Epis. & cleri. Nou. 123. c. 30.
- Presbyterum. de Epis. & cleri. N. 123. c. 19.
- Principales, de iureiur. propter calum. dan. Nou. 124. c. 1.
- Quæ supplicatio. de precib. imp. off. N. 119. c. 5.
- Quæ tertia. de collationib. N. 18. c. 4.
- Qua in prouincia. Vbi de cri. agi. oportet. N. 69.
- Quas actiones. de sacrosan. eccle. N. 9. N. 111. Nou. 131. c. 6.
- Quibuscumq. modis. de sacrosan. eccle. Nou. 120. c. 1.
- Qui rem. de sacrosan. eccle. N. 7. c. 3. N. 120. c. 5.
- Qui res. de sacrosan. eccle. N. 7. c. 5. N. 120. c. 10.
- Qui semel. quomodo, & quan. N. 112. c. 3.
- Quod eis permittitur. de nup. Nou. 51.
- Quod fieri non debet. de dilationib. N. 53. c. 1.
- Quod hodie de repud. Nou. 117. c. 8.
- Quod ius. de naturalib. lib. Nou. 12. c. 3.
- Quod locū. de colla. N. 97. c. 6.
- Quod locū. de dot. cau. non nume. Nou. 100.
- Quod mater. de reuocando. Nou. 22. c. 21.
- Quod nunc generale. de cura, furio. N. 72. c. 10.
- Quod obtinet. de pig. & hyp. Nou. 53. c. 5.
- Quod obtinet. de prob. Nou. 48.
- Quod pro hac causa. de Epis. & cleri. N. 123. c. 3.
- Quod sine. de testa. Nou. 107. c. 1.
- Quod si quis. de præscrip. lon. tem. Nou. 119. c. 8.
- Quo iure. qui pot. in pig. hab. N. 97. c. 3. 4.
- Res, quæ subiacēt. cōmu. deleg.

INDEX. AVTH. C.

deleg. Nou. 39. c. 1.
 Rogati. de testib. Nou.
 90. c. 2.
 Sacramentū. quādo mu-
 lier tute. offic. fun. pot.
 Nou. 94.
 Sed cū testator. ad legem
 Falc. Nou. 1. c. 2. 3. 4.
 Sed Episcopalis. de Epi-
 scopis & cleri. Nou. 81.
 Sed & in ea. ad legē Fal-
 ci. Nou. 119. c. 11.
 Sed & lis. de temp. & re-
 par. appel. N. 23. c. 2.
 Sed & periculū. sine cen.
 vel reliq. fun. comp. nō
 posse. N. 17. c. 5.
 Sed & permutare. de sa-
 crofan. eccle. N. 7. c. 2.
 Sed & si quis. de testib.
 N. 90. c. 8.
 Sed etsi qs. de secun. nup.
 N. 2. c. 2. N. 22. c. 13.
 Sed hodie. de dona. inter
 vir. & vxor. N. 22. c. 2.
 Sed hodie. qui manumit.
 non poss. N. 119. c. 2.
 Sed hodie. de repu. Nou.
 22. c. 2.
 Sed hodie. de Epif. & cle-
 ri. N. 123. c. 44.
 Sed hodie. de iur. aur. a-
 nu. Nou. 78. c. 1.
 Sed hodie. ad legem Iul.
 de adul. N. 134. c. 15.

Sed hodie nouo. de o-
 blig. & act. Nou. 4. c. 1.
 Sed hodie nouo. de off. di-
 uer. iudicū. N. 134. c. 14.
 Sed iam cautum. de pos.
 vel con. Nou. 88.
 Sed iā necesse. de donat.
 ante nup. N. 97. c. 2.
 Sed iudex. de Epif. & cler.
 Nou. 120. c. 9.
 Sed neq. de sepul. vio. N.
 115. c. 5.
 Sed neq. curialē. de Epif.
 & cleri. N. 123. c. 22.
 Sed noua. de natura. lib.
 Nou. 18. c. 10.
 Sed nouo iure. de Epif. &
 cleri. Nou. 123. c. 49. 50.
 Sed nouo iure. ad legem
 Iul. de adul. N. 117. c. 6.
 Sed nouo iure. si certum
 petat. Nou. 73. c. 8. 9. 10.
 Sed nouo iure. de nup.
 Nou. 78. c. 3.
 Sed nouo iure de repud.
 N. 117. c. 12.
 Sed nouo iure. de natu-
 ra. libe. N. 117. c. 4.
 Sed nouo iure. de seruis
 fugi. Nou. 134. c. 18.
 Sed omnino. ne vxor pro-
 mar. N. 52. c. 1.
 Sed quæ nihil. de pactis
 conuen. Nou. 2. c. 5.
 Sed quāuis. de rei vxor.

INDEX AVTH. C.

act. Nou. 97. c. 5.
 Sed si aurum. de secun.
 nup. Nou. 2. c. 4.
 Sed si post. de inof. testa.
 Nou. 115. c. 3.
 Si appellatione. de tēp. &
 repar. appel. N. 119. c. 4.
 Si captiui. de Epif. & cle-
 ri. N. 115. c. 3. 4.
 Sicut alienatio. de sacro-
 san. eccle. N. 7. c. 11.
 Sicut hereditas. de legit.
 tut. Nou. 118. c. 4.
 Similiter Falcidia. ad le-
 gē Falci. N. 131. c. 14.
 Si minor x xv. annis. de
 tēp. in integ. re. N. 100.
 Si modo subiiciatur. fa-
 mil. erci. Nou. 18. c. 7.
 Si omnes creditores. si mi-
 nor se ab hered. ab.
 Nou. 119. c. 6.
 Si pater. diuor. fac. apud
 quem & c. N. 117. c. 5.
 Si qua mulier. de sacro-
 san. eccle. Nou. 123. c. 56.
 Si qua mulier. ad senatus
 con. Velle. N. 134. c. 13.
 Si quando quis. de cōsti.
 pecu. N. 115. c. 6.
 Si quas ruinas. de sacro-
 san. eccle. N. 120. c. 1.
 Si quid ex rebus. qui pot.
 in pig. ha. N. 91. c. 1.

Si quis ei. ad leg. Iul. de a-
 dult. Nou. 117. c. 13. 14.
 Si quis Ep̄s. de Episc. &
 cle. Nou. 123. c. 17.
 Si quis in aliquo. de eden-
 do. Nou. 119. c. 3.
 Si quis liberos. de natura
 libus lib. Nou. 117. c. 2.
 Si quis litigatiū. de Epif.
 audien. Nou. 123. c. 32.
 Si quis vult. qui pot. in
 pig. ha. Nou. 73.
 Si seruus sciēte. de Episc.
 & cle. Nou. 123. c. 26.
 Si tamē abstineot. de se-
 cun. nup. Nou. 127. c. 3.
 Si tamē in medio. de tēp.
 & repar. appel. N. 93.
 Si tostis productus. de te-
 stib. Nou. 90. c. 5.
 Siue a me. ad senatuscō.
 Velle. Nou. 61.
 Si vero ante quā. vt oēs iu-
 di. tam civil. N. 8. c. 4.
 Si vero criminis. ad legē
 Iul. de adul. N. 134. c. 9.
 Si vero contigerit. de iu-
 di. Nou. 86. c. 2.
 Verum & si legitimo. de
 Epif. & cleri. N. 5. c. 2.
 Vnde etsi parēs. de inof.
 testa. Nou. 92.
 Vxore mortua. de secun.
 nup. Nou. 98. c. 1.

IVRIS PONTIFICII

capita ex Nouellis.

cap. 1. de præb. N. 7. c. 1.
 c. 5. de reb eccles. N. 7. c. 1.
 c. 1. de ter. perm. N. 7. c. 2.
 c. 2. de testib. N. 90. c. 8.
 dist. 54. c. 20. si seruus. N.
 123. c. 26.
 p. Episcopalis. N. 123. c. 6.
 in fine. N. 123. c. 27.
 dist. 78. c. 2. N. 123. c. 19.
 2. q. 1. c. 11. nemo Episco-
 pus. N. 123. c. 15.
 2. q. 6. c. 27. anteriorum.
 N. 23.
 c. 40. ei qui. N. 49. c. 1.
 p. sed lis. N. 23. c. 2.
 2. q. 7. c. 26. si hæreticus.
 N. 45. c. 2.
 3. q. 3. c. 4. p. offeratur. N.
 53. c. 3.
 3. q. 9. c. 14. testes. N. 95. c. 2.
 c. vlt. p. libellū. N. 96. c. 1.
 5. q. 6. c. 3. in fine. N. 123.
 c. 31.
 10. q. 2. c. 2. p. hoc ius. N. 7.
 c. 1. N. 120. c. 2.
 p. præterea. N. 120. c. 9.
 p. sicut. N. 7. c. 11.
 p. itē prædiū. N. 120. c. 4.
 p. sed & permutare.
 N. 7. c. 2.
 p. item sibi. N. 54. c. 2.

p. perpetua. N. 7. c. 3. N.
 120. c. 2.
 p. qui rem. N. 7. c. 3. N.
 120. c. 5.
 p. si quas. N. 120. c. 1.
 p. qui vero res. N. 7. c.
 5. N. 120. c. 10.
 11. q. 1. c. 8. nullus Episco-
 pus. N. 123. c. 10.
 c. 9. testimoniū. p. sed
 iudex. N. 123. c. 9.
 c. 39. de persona. N. 123.
 c. 32. 32.
 c. 46. si qui cū clerico.
 N. 83.
 16 q. 3. c. 15. placuit. p. quas.
 N. 131. c. 6.
 c. 16. iubemus. p. quas.
 N. 131. c. 6.
 16. q. 4. c. vlt. N. 131. c. 6.
 19. q. 3. c. 9. si qua. N. 123.
 c. 56.
 p. nunc autem. N. 5. c.
 4. 5.
 c. vlt. N. 123. c. 59. 60.
 24. q. 4. c. 6. de illicita. N.
 123. c. 15.
 27. q. 1. c. 30. si quis rapue-
 rit. N. 123. c. 64.
 30. q. 5. c. 9. si quis diuinis.
 N. 74. c. 4.

VARIÆ

VARIAE LECTIONES, EX QUI-
bus notatae A littera magis placent, quam
ea, quae edidimus.

Nou. 1. in prin. pag. 1. vers.	3. 9. nemo ex supra scri-
10. In Digestis) Primū	ptis) nulla ex supradi-
quidem in Digestis	ctis
p. 1. u. 11. didicimus) dixi-	3. 10. subsistit) cōsistit. alij
mus	subsistat
1. 14. certam quandam)	3. 13. quos testator liber-
certam quidem	tate) quib. testator li-
1. 18. personae, quae) perso-	bertatem
nae sunt, quae	3. 14. ex supradictis) ex su-
1. 19. parentib. neq. liberis	pra scriptis
&c.) parentis, neq. libe-	3. 15. omnib. partem) o-
rorū, neq. fratris, neq.	mnib. personis partem
patroni loco habetur,	3. 16. is voluntatem) is &
cap. 1. p. 2. ver. 9. ab eo) ab	voluntatem
herede	3. 17. omni modo) modis
2. 13. habeat) tūc habeat	omnib.
2. 14. cuius euerti) cuius	Ibid. ideoq. &) &
euinci	3. 21. vt inter legatarios
2. 19. vītricem sentētiā)	quidem) tam inter le-
monitricē sententiam	gatarios, quam
2. 21. vt post) Iuo & post,	4. 1. tunc illi veniant) tūc
alij vt post	illis veniat
3. 3. habeat; ad) habeat;	4. 3. honorati sunt) hono-
tunc ad	rati sint
3. 4. nec coheredes ha-	4. 4. vel noluerit) vel non
bēat) & coheredes qui-	maluerit
dem non habeat	4. 8. vt quem primum li-
3. 6. si plures sunt) si plu-	bertate) vt cui primū
res sint. A.	libertatem
3. 8. fideicommissio) fidei-	4. 9. donauerit) donauit
commissi	4. 14. Hæc si vnus) Hoc si
	vnus

VAR. LECT.

- vnus. alij Hæc sint, si vnus
4. 16. scriptus est) scriptus sit
4. 17. moras fecerit) moras faciat
4. 24. quos supra exposuimus) quos superius exposuimus. alij quos supra scripsimus
4. 25. obseruantiam) obseruationem
5. 14. nec extraneus) nec talis extraneus
5. 15. qui defuncti) qui nec testatoris
5. 16. cum supradicta) cū prædicta
5. 17. scilicet &) sed &
6. 7. quid accepit) aliquid accepit
6. 9. ab substitutis, & legatarijs) ab institutis
- cap. 2. p. 6. ver. 13. scripta sunt) relicta sunt
6. 16. defuncti) testatoris
6. 17. ita vt ipse) & ipse. alij vt ipse
- Ibid. sibi delata) sibi relicta
6. 11. dereliquerit) sibi dereliquit. alij sibi dereliquerit
6. 22. qui scilicet in) qui in

6. 23. degunt) degent
7. 1. vel morbum, vel vincula) vel morbo, vel vinculo. alij vel propter morbum, vel propter atate, vel vincula
7. 2. impediuntur) impediuntur. alij impediuntur
7. 5. si omnino) si omnes
7. 6. legatarij, vel) legatarij, siue. alij legatarij, seu
7. 8. probata est) probata sit
7. 11. inuentarij procedat conscriptio) præcedat inuentarij confectio
7. 12. & in ea) in ea. A.
7. 15. ab herede) ab heredib. A.
7. 18. requirere) inquirere
- Ibid. fraudem) fraudes
7. 20. iusiurandum præstare) sacramentū præstare. alij iusiurandum subire
7. 23. sunt) sint
7. 24. sacramentū) iusiurandum
7. 25. conscij sunt) consci. sint

VAR. LECT.

8. 5. ipsi autē venire) venire autem

8. 10. nullo legatarijs) nullo a legatarijs

8. 11. obiciendo postea) postea opponendo

8. 15. is quidem) is quidem heres

8. 17. beneficiū obtinebit) retinebit sibi beneficiū

8. 18. nec fecerit) non fecerit

8. 20. omnia fideicom.) & fideicom. alij vel fideicom.

8. 24. legata vel) legata &

9. 4. reliquit) reliquerit

9. 8. teneri) tenere

9. 10. heredem scripserit) heredem sibi scripsit

9. 14. quod voluntati) scilicet quod voluntati

Ibid. obtemperauit) obtemperauerit

9. 16. locus fiat) locus fiet

9. 21. qui libertate donati &c.) quib. libertas donata est; postq. eos, quib. libertas donata est,

c. 3. p. 10. ver. 7. æquitalis ratione conseruanda) æquālitatis ratione conseruata. A.

10. 11. persoluerit; alijs) persoluat

10. 12. implere) persolvere

c. 4. p. e. ver. 18. ex quo) Iuo quo. alij quo ex Ibid. iudiciali) definitiua iudiciali

10. 21. soluerit) soluit

10. 23. quarum supra fecimus mentionē) quas supra numerauimus

11. 24. scilicet) sed

11. 7. & in omni) in omni autem

11. 8. idest siue) siue

11. 9. religiosa sit) religiosa

Nou. 2. cap. 1. p. 11. ver. 12.

Nulla licētia sit mulieri) Nulli mulieri sit licentia

11. 16. habet, nō) habēt, nō

11. 17. aliquem) aliquos

11. 10. æquatis) ex æquatis

c. 2. p. 12. ver. 14. si liberi, postquam editi sint) si liberi, qui postea editi sunt. alij si liberi, qui postquam editi sunt. Forte si qui liberi postquam editi sint.

12. 15. in reliquam autem portionem) in alia autem portione.

12. 16. nisi

VAR. LECT.

12. 16. nisi forte filius &c. reliquit) nisi forte filij &c. reliquerint
12. 18. testamēto heredē) testamento
- c. 3. p. 12. ver. 22. vel ante nuptias) aut antenuptiali
12. 25. ille) in se
13. 4. dereliquit) dereliquerit
13. 6. nuptias peruenerint) migrauetint nuptias
13. 10. euacuauerit) euacuetur
- c. 4. p. e. vers. 11. marito suo) marito
13. 14. eo modo) hoc modo. A.
13. 24. dependant) depēdent
14. 5. habeat mater) habeat
14. 12. vt ex fructu) & vsufructu.
14. 13. apud liberos) apud liberos sint
- c. 5. p. e. ver. 17. re ipsa de derit) rem ipsam reddiderit. alij ipsam tradiderit
14. 24. nihil omnino) nec omnino
15. 6. locum habeat) locū habebit
15. 8. quædam præf. cōst. capitula &c. transformata) quoddam præf. const. caput &c. transformatum
- Nou. 3. cap. 1. p. 15. ver. 18. hoc numero) scilicet hoc numero
15. 20. diacones) diaconos. A.
15. 21. nonaginta subdiacones) L X X. autē subdiaconos. alij nonaginta subdiaconos. A.
- c. 2. p. 16. ver. 3. per patrocinium) patrocinio
16. 6. Nec liceat vlli &c.) Non liceat vlli Episcopo clericos ordinare, & nullas. Bern. Papiē. & Greg. 9. alij Nec liceat clericos &c.
16. 9. sed duorum) sed horum Bern.
- Nou. 4. c. 1. p. e. ver. 15. vel eum, qui) vel qui
16. 16. pecuniam constituit) Iuo pecuniam cōstituerit. alij pecunias constituerit
16. 17. moueat suas) moueat

VAR. LECT.

16. 20. vel pro parte) vel
in partem

16. 21. noscatur) Iuo no-
scitur. alij dignoscitur

16. 22. siue in solidum, si-
ue pro parte) siue in
parte, siue in solidum

17. 11. creditorem) credito-
res

Ibid. Hoc si) Hæc si

17. 6. præfiniri eis) præfini-
re eos

17. 7. quem diem) quam

17. 9. pro reo) pro eo

17. 11. actionib. suis) actio-
nes suas.

17. 22. creditori) credito-
rib.

17. 24. habeant credito-
res) habeat creditor
Iuo.

Ibid. sibi res) res

18. 1. exerceant) exerceat
Iuo

18. 3. eius &) eius vel

18. 16. Et in summa) In
summa. alij Et in sum-
ma sciendum est

18. 18. sunt) esse

18. 21. constituerint) cu-
stodierint

c. 2. p. 18. vers. 23. mu-
tuauit) Iuo mutuaue-
rit. A.

18. 24. non habuit) nõ ha-
buerit Iuo A.

Ibid. dare debet) dare
possit. alij daret tunc

19. 1. si habeat) Iuo si ha-
bet

19. 2. non habuerit) non
habeat Iuo.

19. 4. rei soluere) rei ven-
ditæ soluere

19. 5. non inueniat) nõ in-
uenerit

19. 7. obstrictus) adstri-
ctus

19. 8. liberetur) liberatur

19. 9. inuenit) inuenerit

Ibid. caueat creditori)
caueat creditori suo

Nou. 5. c. 1. p. e. ver. 19. in-
uocet) vocet

19. 20. vt sanctam crucē)
& crucem

Ibid. faciat) imponat

c. 2. p. e. u. 22. Si quis mo-
nachus) Iuo Qui mo-
nachus

20. 3. discat) addiscat Iuo.
alij dicat

20. 6. cuiuscumq. status)
cuiuscumq. condicio-
nis, vel status Iuo

20. 8. desiderauerit) cupit

20. 9. malus sit) Iuo ma-
læ sint. A.

Ibid.

VAR. LECT.

Ibid. displiceat) Iuo di
spliceant
20. 10. autem &) autem
Ibid. adferre) facere
20. 11. corrigere poterūt)
corrigant Iuo.
20. 14. tunc &) tunc
20. 15. monachicam) mo
nasticam. A.
20. 20. vt seruum) in ser
uum
20. 21. res suas furatus)
res meas furatus fue
rit, &
Ibid. cucurrerit) con
currenit Iuo.
20. 24. & in furto) Iuo
& furto. alij. & pro fur
to. A.
Ibid. vel vita) & vita
21. 1. vera sint) Iuo vera
sunt
21. 2. si etiam ipsa quoq.)
& si ipsa. forte si &
ipsa. alij si etiā ipsa. A.
21. 5. nullo cū malo) Iuo
nullum ei malum
21. 6. hac. quā) hoc, quod
Ibid. affecturus) Iuo fa
cturus
21. 8. probare potuerit)
probauerit Iuo
21. 12. in eodem venerabi
li monasterio) Iuo in

eodē monasterio. alij
in eodē loco venerabili
21. 14. seruo dei) seruo. A.
21. 15. numerato) connu
merato
Ibid. sit postea licen
tia) licentia sit postea
domino
21. 17. reuera) vere Iuo
21. 18. solitariae vitæ) in so
litaria vita Iuo. A.
21. 19. & si peccatum)
Iuo etiam si peccatū.
alij etsi peccatum ab
eo. alij etsi peccatū ei
21. 23. sin autem) cap. 2.
Iuoni, alijs cap. 3.
21. 24. veniat) venerit
22. 2. domino extrahe
re eum) Iuo domino
retrahere eum. alij do
mino suo extrahere
22. 3. vt seruum eum ha
bere) Iuo alias in ser
uum eum habere, alias
vt seruum. alij vt seruū
habeat
cap. 3. p. 22. ver. 5. In o
mnib.) In omnib. au
tem
22. 11. excolendum deū)
excolendum dominū.
alij excolendum
22. 13. humo videlicet
contra

VAR. LECT.

- constratis) humi vide-
licet stratis
22. 22. ex his) in his
Ibid. vt iuste) qui iuste
22. 23. ab alia) ab illa
23. 1. dicunt) vocant
- c. 4. p. 23. ver. 2. Si quis in)
Si quis
Ibid. se consecrauerit)
se congregauerit. alij
se consecrauit
23. 4. recesserit) recessit
23. 5. in monasterio) in
monasterium
23. 6. introduxerit) Iuo in
troduxit
23. 8. introduxit) introdu
xerit
23. 9. dominij monaste-
rij sint) cōmunes sunt
monasterij
- c. 5. p. e. ver. 13. donaue-
rat filio) donauerit fi-
lio suo
Ibid. filijs suis) filia
sue
23. 18. habeant) habuerit
23. 20. ab omni) omni
23. 22. introierit. Vt in) in
trauerit. In
24. 8. obseruatio teneat)
obseruantia teneatur
24. 9. siue vxor) siue mu-
lier
24. 10. in monasterium)
monasterium
24. 11. ex casu mortis ei)
ex causa mortis ei. alij
ex casu mortis
24. 12. competisset) com-
petit
- c. 6. p. 24. ver. 14. introie-
rit in) introierit
24. 15. post religiosam
vestem) postquam re-
ligiosam indutus est ve-
stem. alij postquam re-
ligiosa indutus est ve-
ste
24. 18. & vita) ita, vt vita
- c. 7. p. 25. ver. 3. vt in a-
lio) Iuo & in alio. alij
in alio
25. 4. Et de hoc) Iuo Et
hoc. A.
- c. 8. p. e. ver. 9. facultatē)
licentiam
25. 20. audens) audeat. A.
- c. 9. p. 26. ver. 3. rerum,
humanarumque) re-
rum
26. 5. is habeat) habeat
26. 10. clericis, &) cleri-
cis, vel
- Nou. 6. c. 1. p. 27. ver. 2.
prohibetur) prohibea-
tur
27. 6. portionem) partem
27. 8. &

V A R. L E C T.!

<p>27.8. ex laico) laico</p> <p>27. 9. licet) liceat</p> <p>27. 15. incognitos) sint in cogniti</p> <p>27. 16. contra hoc) contra hæc</p> <p>27. 17. fecerit) fecit
Ibidem de Episcopatus) Episcopatus</p> <p>27. 18. expellatur) spoliatur</p> <p>27. 25. eoq. tempore) eo autem tempore</p> <p>28. 1. consulat) consulet</p> <p>28. 7. homini) hominib.</p> <p>28. 10. prædicere) prædicare</p> <p>28. 12. inter religiosos Episcopos) religiosis Episcopis</p> <p>28. 16. dederit; eodemq.) dedit; & eo</p> <p>28. 18. consecrauerit) cōsecrauit</p> <p>28. 19. Sed & pecuniæ)
Sed & pecunia . alij
Sed pecunia . alij Sed pecuniæ</p> <p>28. 20. data) data</p> <p>28. 21. addicantur) addicentur. alij addicatur</p> <p>28. 22. qui eas dedit) est, qui dedit</p> <p>28. 25. clericatus) dignitas,</p>	vel clericatus 29. 4. compellatur) compelletur 29. 6. desinet) desinat 29. 8. pecunia data) pecunia oblata 29. 11. presbyterij, vel diaconij) presbyteri, vel diaconi 29. 12. amittet) amittat 29. 14. Christianitatis) forte ciuitatis. A. 29. 18. disceptatio &c. facta sit) disceptatione &c. facta. 29. 21. quis ante) ante 29. 22. ad Episcopatus apicem) ad Episcopatū 29. 24. solum is ipse) solū ipse 29. 25. contradixerit) cōtradixit 30. 5. consecrauit) forte consecrabit. A. c. 2. p. 30. ver. 9. hoc fuerit factum) hoc fecerit. alij fuerit factum 30. 10. debent) debent se 30. 11. obseruare) hoc obseruare. alij continere 30. 12. non ire) non ire, nisi iussu Principis 30. 14. extra suam) extra 30. 16. reuocet) euocet 30. 17.

VAR. LECT.

30. 17. observationē) ob-
servantiam

31. 1. metropolitanus)
Archiepiscopus

Ibid. quod si) Si autem

31. 2. litigiorum) litigandi

31. 3. non concedatur li-
centia) licentia ei non
concedatur

31. 4. Episcopus debet)
Episcopi

31. 5. semetipsum) semet-
ipsos

Ibid. clericos) clericos
debent

31. 6. œconomos) œcono-
mos, vel vicedominos

c. 3. p. e. ver. 9. Numquā
Episcopus) Nemo um-
quam Episcopus

31. 11. litteras acceperit)
litteris acceptis

31. 14. declarabitur) decla-
ratur

31. 16. metropolitanus sit)
metropolitani sint

31. 17. maluerit) malue-
rint

31. 18. accipiat) accipiant

31. 19. autem) alias

31. 23. communicent) cō-
mittent

31. 24. venerūt) veniunt

c. 4. p. 32. ver. 5. habeat)

habet

32. 7. Docent) Docētur.

A. alij Doceant

32. 12. sine pecun.) & sine
pecun.

32. 24. secundum) nisi for-
te secundum

c. 5. p. e. ver. 20. reliquerit)
reliquit

32. 24. cū castitate) in ca-
stitate

32. 25. decet) debent

33. 1. vel habuit) vel qui
habuit.

Ibid. & ipsam) & ipsa

33. 2. virgine virginē susce-
ptam) virginē receptā.

alij virgine suscepta.

Post hæc verba aliqui

habent. ipsa separata

presbyter, vel diaco-

nus fieri nō prohibetur

c. 6. p. 33. ver. 9. teneāt &)
teneant etiam

Ibid. Diaconissas) Dia-

conissam

33. 10. præcipit) præcepit

33. 11. agant) habeant. alij
habeat

33. 18. asceterio) ascetrijs

33. 22. quosdam secum)
quosdam

34. 9. definiunt) minātur

34. 13. sternentur) sternan-

M m

int

VAR. LECT.

tur. alij feriantur
 34. 14. facultates) facultates earum. A.
 34. 15. addicentur) addicantur
 c. 7. p. e. ver. 19. Siue lector) Iuo Quisquis Siue lector
 35. 1. trahatur) tradatur Iuo
 c. 8. p. 35. ver. 3. Episcopus) Episcoporum
 35. 4. faciat p[ro]p[ri]um) faciat
 35. 6. numerus) numero
 35. 10. debeant) debent
 35. 15. Sed moderandus) Sed secundum facultates sacrosanctæ ecclesiæ moderandus
 35. 19. siue laicus) siue clericus. forte siue laicus, siue clericus
 Nou. 7. c. 1. p. 36. ver. 1. Nulli &c. constitutæ ecclesiæ) Nullis &c. constitutis ecclesijs. Iuo sic: Nullus sub Rom. ditione cōstitutam ecclesiam &c. infestare audeat
 36. 10. Nō liceat) Burchardus, Bernardus rapiē. & Greg. 9. Nulli liceat Ibid. immobilem) im-

mobilem ecclesiæ. ijdem tres.
 36. 11. siue domum, siue agrum, siue hortum) siue domum, siue agros, siue hortum. Greg. 9. siue agrum,
 36. 13. vel panes ciuiles) hæc verba non habent illi tres.
 Ibid. neq. creditorib. speciali, vel generali) neq. creditorib. specialis. vetus codex, & Iuo, & Burch. & Bernard. A. neq. specialis Greg. 9. alij neq. creditorib. speciali, seu generali
 36. 16. cōtinet v[er]itionē) Burch. & Bern. contineat cōdicionē. Greg. 9. cōtinet condicionē, donationē, v[er]itionē. alij cōtineat v[er]itionē
 36. 17. emphyteuseos) Bernar. emphyteusis. Greg. emphyteuticū
 36. 18. sed omnes omnino) Bern. sed omnes. Greg. vnde omnes Ibidem ab huiusmodi) Iuo par. 3. huiusmodi; par. 17. a ierū ecclesiasticarum. alij hac
 36. 19. alienatione abstineant

VAR. LECT.

neant se) Iuo par.3.a-
 lienatione abstineāt;
 par. 17. alienatione se
 abstineāt. Burch. Bern.
 & Greg. vt Iuo par.3.
 alij cōtractu abstineāt
 36. 21. minatur) Greg.9.
 comminatur
 Ibid. idest vt is quidē)
 vt is
 36. 22. comparauit) Iuo
 parte.17. cōparauerit.
 alij comparat
 Ibid. loci venerabilis, red
 dat eam ei, cuius & an
 tea fuerat) Iuo ibid. lo
 co venerabili reddat,
 cuius & antea fuerat.
 A. Idem par.3. loci ve
 nerabilis, reddat ei, cu
 ius & ante fuerat. alij
 loco venerabili red
 dat eā, cuius antea fue
 rat. alij loco venerabili
 reddat eē ei, cuius an
 tea fuerat
 37. 2. & alijs) alijsq. Iuo
 37. 7. vel quod ecclesiā dā
 no affecerit) Iuo par.3.
 vel si ecclesiā dāno affe
 cerit. Idem par. 17. vel
 qui ecclesiæ damnu ef
 fecerit, a ministerio
 submoueatur. alij vel

quod ecclesiæ damnu
 effecerit. alij vel eccle
 siā damni affecerit. alij
 vel ecclesiæ damnum
 affecerit
 37. 9. sed etiā successores
 eius) Iuo par.3. sed suc
 cessores eius. alij sed
 etiam consortes eorū
 37. 10. teneātur) Iuo par.
 17. hac lege teneantur
 Ibid. siue ipse œcono
 mus) siue archiœcono
 mus. Iuo ibidem.
 37. 14. Trbellionem) Ta
 belliones
 37. 15. cōscripserit) Iuo cō
 scripsit. alij cōscripserint
 37. 18. admiserit) Iuo ad
 miserūt. alij admiserint
 37. 19. dederint) Iuo dede
 runt
 37. 20. vel ceteræ) vel
 37. 25. facta) Iuo acta. A.
 38. 1. Excipit) Excepit
 38. 2. exponit) exponemus
 38. 3. per quos &) per
 quos Iuo. A.
 38. 8. homines) omnes. &
 38. 10.
 c. 2. p. 38. ver. 20. sancto
 loco) Burch. Bern. &
 Greg. 9. sanctis locis
 38. 21. ab eo) Greg. ab eis
 M 2 Ibid.

VAR. LECT.

- Ibid. immobilem rem;
& eo modo) Grego.
immobilē, eoq. modo
de communi volunta
te. Alij rem immobi-
lem, & eodem modo
38. 23. diuina pragmati-
ca &c.) Greg. 9. si cau-
sa rationabilis id expo-
scat, & res, quā præsti-
terit, maior fuerit, vel
æqualis; pragmatica
&c. Iuoni, & alijs de-
sunt hæc: diuina pra-
gmatica sanctione ab
eo promulgata
38. 24. ab eo) Greg. super
hoc
- c. 3. p. 39. ver. 1. obseruatio
ne) forma
39. 2. cōstituat) contrahat
Ibid. eo, qui) eo, cū quo
39. 3. omnimodo) omnino
39. 6. sunt) sint. A.
39. 9. nomē expressum fue-
rit) expressū sit nomē
39. 13. nisi filios) nisi forte
filios
39. 20. sexta portio remit-
tatur) sextam portio-
nem remittant
39. 23. alterum) alterum
fiat. A.
39. 24. qui tūc) qui nunc
- Ibid. inueniatur) inue-
nitur
40. 10. ad reditus) ad fru-
ctuum
40. 12. viginti) triginta
40. 20. contraxerint) con-
traxerunt
40. 21. placito reditu &c.
non dato) si placitus re-
ditus &c. non datur
Ibid. per bienniū) hæc
verba desunt aliquib.
41. 4. de suo sumptus) de
suo sumptu
41. 5. in pristinā) pristinā
Ibid. faciem) formam
41. 22. Ne autē) Ne forte
42. 4. vel in) & in. A.
42. 7. peruenire) venire
42. 8. ad loca) ad locum
42. 12. eo, qui) eo, qui ad
42. 13. velit) vult. alij vo-
luit
42. 15. vt is) & is
- Ibid. cōtraxerit) cōtraxit
42. 17. dirutus) dirutas
42. 18. trāsmittat cōtractū)
trāsmittatur cōtractus
42. 23. dederit) dedit
42. 24. omnimodo) omni-
no
43. 2. reiciendam) remo-
uendam
43. 3. si pactus) si pactum
43. 44.

VAR. LECT.

43.4.oeconomis)oecono-
mo.A.

43.7. contrahit)cōtrahit
c.4.p.e.ver.17. faciat con-
tractus) faciat contra-
ctū . alij fiat cōtractus

43.23.appetit)accepit.for-
te accipit

44.1. vſusfructus eſt) ſic
vſusfructus

44.3. vel alios venerabi-
les locos) & alia vene-
rabilia loca

44.4.vt res)vt illa res

44.5.accepit)accipiat

44.9. cōſtitutus) relictus

44.17. illæ res , quas) illa
res,quam

44.19. ad locum ſanctū)
loco ſancto.A.

Ibid.maneant)maneat

44.20.abſtrahendæ) ab-
ſtrahenda

c.5.p.e.ver.22. iura)mo-
nita

45.1.emerit) comparauit

45.3.eius,quæ)quæ

Ibid.facta ſunt) pera-
cta ſunt

45.8.vel alias)& alias

45.11.Hæc ſi)Hoc ſi

45.17. venerabili loco re-
ſtituat) ad venerabilē
locum pertinentē re-

ſtituat

46.1.aſtione ei)Iuo aſtio
ne.alij aſtione eius

46.2. qui cum eo contra-
xerint)quæ cum eo cō
traxerunt Iuo.

46.7.locis)ecceſijs

46.10. vel ad alios vene-
rabiles locos) Iuo vel
ad alia venerabilia lo-
ca.alij vel alia ven.loca

46.12.proaſtiū)pratū Iuo

46.15. Si quis igitur)Iuo
Si quis

46.16.accepit) Iuo acce-
perit

46.19.Sed in hoc) Sed &
in hoc Iuo.

46.20.oeconomum)oeco-
nomos

c.6.p.47.ver.1. Si quādo)
Si qua Iuo

Ibid.inexcufabilis)in-
extimabilis

47.2.immineat)imminet
Iuo

47.3. accipiat)capiat Iuo

47.5.ita tamen)tamē Iuo

c.7.p.e.ver.11.habebitur)
haberi.alij habeatur

47.12.ſanctiſſimo) vene-
rabili.A.

47.19.autem qui) autē ſi

47.20.contra leges)con-

M m 3 tra

VAR. LECT.

- tra legem
 47.22. & numquam) vt
 numquam
 47.24. audaci spiritu) au-
 dere.alij audire
 48.1. & mon. pub.) & in
 pub.mon.
 48. Ibidem inferre) infe-
 rere
 48.4. & patrimonio) his
 verbis aliqui libri ca-
 rent
 c.8.p.e.ver.6.Ifdem) Eif-
 dem Iuo
 48.7.etiam illos) eos
 Ibid. sacra dona) san-
 cta dona
 48.8.pignerauerint &c.)
 pignerauerit &c. Iuo.
 48.13.obtinere) teneri
 c.9.p.e.ver.15.Nulli) Ne-
 mini
 48.16.aliquid eorum) ali-
 quid Iuo.
 48.18.scilicet si) siue
 49.19. quidem, sed quæ)
 quæ
 49.1. talē pragmaticā san-
 ctionem) tales pra-
 gmaticas sanctiones
 Iuo.
 49.3.contempisse se) Iuo
 contempisse.alij se cō-
 tempisse
 tempisse
 49.4.eam) eas Iuo
 49.9.tali aliquo) tale ali-
 quid
 49.14.quæ ab eis) quæ a-
 lijs
 49.15. titulo) nomi-
 ne
 cap.10.p.e.ver.19. cu-
 iuscunq.) cuiusquam
 Iuo.
 49.22. sacra missa fa-
 cta) Iuo sacra missæ
 factæ.alij sacra mis-
 sa
 49.25.habebitur) habeat-
 ur
 50.1. pretium amittat)
 prædium amittat
 50.2. distraxit, rem) Iuo
 distraxerit, & rem.
 A.
 50.3. venerabilib. mo-
 nasterijs) forte ve-
 nerabilib. monachis.
 A.
 50.4.quorum curæ erit)
 Iuo quorū cura erat,
 vt.alij quorum cura
 erit.alij & ijs, quorum
 cura erit, vbi
 50.5. contra leges) con-
 tra legem

50.6.

VAR. LECT.

50. 6. reducere) redu-
cerent Iuo

50. 7. liceat) Iuo licen-
tia sit

Ibid. nec titulo) ti-
tulo. alij vel titu-
lo

50. 8. nec hypotheca-
rum) vel hypothe-
carum

50. 12. sacra procedat
missa) sacræ proce-
dant missæ Iuo. a-
lij sancta procedat
missa

cap. 11. p. e. versi. 13.
cuique) cuicumq.
A.

50. 18. & fraude) vel
fraude

50. 19. vt exoneret) vt
exoneraret

50. 20. scilicet suum)
suum

50. 23. ex huiusmodi)
ex hoc

50. 24. resarciat) resar-
ciet

51. 1. diximus) di-
xit

51. 3. ad Imp.) ad Epi-
scopum

51. 6. vbique) vbicum-
que

Nou 8. p. e. v. 12. creari)
creandos

51. 13. punitate) puni-
tione. A.

c. 2. p. e. ver. 16. in mu-
nicipijs) municipijs.
A.

51. 18. tales fecerit ma-
gistratus) tale quid
fecerit, magistra-
tus. A.

cap. 3. p. e. versi. 20.
suppositos) subie-
ctos

51. 24. Hi autem) &
vt ij

52. 2. descendunt) de-
scenderunt

52. 9. de huiusmodi in-
iurijs) & de his

52. 24. ab eo aliquid)
aliquid

Mm 4

53. 14.

VAR. LECT.

53. 14. Nam Episcopum) Nam & Episcopi
 53. 17. oportet: vt cum) de bent, vt
 C. 4. p. e. ver. 22. pareat) ap pareat
 54. 9. reddat) restituat
 54. 13. obseruatio) obser- uantia
 54. 17. a Præside prouin- ciæ tentus) apud Præ- fidem prouinciæ con- uentus. A.
 C. 5. p. e. ver. 19. omnib. exe- qui) omnib. causis, & iustitia exequi. alij om- nib. causis exequi
 54. 20. sedent) resident
 54. 21. Quod si milites) & si milites ei. alij & si ei
 54. 22. eorū prohibebi- tur) eorūde milltib. pro- hibeatur. alij eorū pro- hibeatur
 54. 24. amittēt, & corpo- rales pœnas subsistēt) amittant, & corporali pœna subsistāt. alij a- mittant, & corporales pœnas sustineant. A.
 C. 6. p. 55. ver. 3. vt eos) & eos
 55. 7. concedunt forte nō sinunt. A.
 55. 21. præ oculis Imp.) Prætoris, vel Imp.
 55. 22. Prætorio (Prætorij
 56. 2. Iubet) Iubet autem
 56. 4. ad L. X.) ad X L.
 66. 6. sint) sunt
 Nou. 9. p. e. ver. 12. remo- ueri) submoueri
 Ibid. Nihil autem) Nec etiam
 56. 17. habeat præscriptio- nem) gaudeat præ- scriptione
 56. 20. viro beatiss.) bea- tiss.
 56. 23. Et legum) Vt legū
 56. 24. est: &) est: ita &
 57. 5. in totas) in vniuer- sas
 57. 6. ad Oceani fretū) ad Oceanum fretum. alij ad Oceanum
 57. 9. necnon Orientis) necnon & orientis
 57. 11. vestras) nostras
 57. 15. circum cludebant) concludebant
 57. 20. & maxime) maxi- me
 57. 22. sustinuerint) susti- nuerunt
 58. 1. supradictū) prædictū
 58. 5. dignoscitur) digno- scatur. A.

VAR. LEGT.

58.6. vestra sanctitas) sanctitas tua
 58.10. in quas) in quib. A.
 58.11. vestre ecclesie possident) nostre ecclesie possident. alij possident ecclesie
 58. 19. sese tueatur) se tueatur
 59. 3. Huiusmodi legis) Huius legis. A. alij Huiusmodi autem legis
 59.7. Orientalib.) Orientalib. partib.
 59.11. maiorib.) et maiorib.
 59.12. sunt, hanc) sunt, vel poste a fuerint, hanc
 59.14. huius legis) huiusmodi legis
 59.17. poenam) & poenā
 59.19. in postea) in
 60.1. intra) inter. A. alij intro apud
 60.2. a vobis) a nobis
 60.3. & omnes) & in omnes
 60.4. seruaturam) seruaturam
 Nou. 10. p. e. ver. 10. ad octo) vsq. ad octo
 60. 11. veniant) perueniant
 Nou. 11. p. e. ver. 14. Iustinianæ) Contius addit.

& sede. P. P. Illyrico in Pannoniam secundā, idest Iustinianam Primam transferenda
 60.16. Castellioni) catelliano
 60.21. qua prima) qua primo. A.
 61.5. nostre) nostre propter hoc
 61. 7. & certæ) & ceteræ
 61.12. & prima) & secūda
 61. 14. cum Vrbatenfi) in Baccensi
 61.15. Sirmij) Firmij. alij Firma
 61.17. fuerat) fuerit
 61.19. Atilianis) Attilianis. alij Antilianis. forte ab Attila Attilanis. A. Viden. Procop. lib. 4. de ædificijs Iustiniani Imp.
 61.20. Aprecinus) Apenninus. alij Apenninus
 61.21. Sirmitana) Firmatana. Alij Fermatana. forte Sirmiana, vel Sirmienti a Sirmio. A.
 62.6. Biminacium recidua, & limitata) Cōtius limina numquam recidua, & litterata. alij Imminatiū, Recidua, & limi

VAR. LECT.

- & limitata. alij Bim-
nacium quoniam reci-
diua, & litterata. Lo-
cus mendosus. Forte
frequētetur, & imina-
ciū: recidiua, & limita-
ta, quę & c. accesserint,
vel subiecta sint. A.
Viden. Procopius d.
lib 4.
- 62.8. subaccesserit) subie-
cta sint. A. alij suba-
cta sunt
- 62.10. in patrimonij no-
stri) in Pannonia in no-
stra. alij quę in prouin-
cia nostra
- 62.11. parte) patria
- 62.12. distat) distet
- 62.13. nec multis & c.)
hęc verba vsque ad illa
(Et quia) Cōtius omisit
- 62.14. Secunda Macedo-
nia) prima Macedonia
- 63.2. Episcopis eis
- 63.3. supradictis) supra-
scriptis
- 63.5. & summū) summū
- 63.6. quę a se decernen-
tur) ascendere. locus
mendosus
- 63.7. & solū) & te solum
- 63.8. actione aduersus)
communione ad
- 63.13. ipsi dirimant) ipsi
hoc dirimant
Ibid. ne ad) nec ad. A.
alij & nec ad
Ibid. quempiam) quæ-
rendum. alij quendam
- 63.18. per aliquos) per cle-
ricos
- 63.19. habeant) habeat o-
mnem. A.
- 63.20. creationis) curatio-
nis
- 63.21. in Aquēsi) in Aquis:
alij in Asaquis. alij in
Isaquis
Ibid. in prouincia) pro-
uincię
- 63.24. Mediterraneo) Me-
ridiano. A. Cōtius ad-
dit Thracię oppido
- 63.25. Mediterraneus)
Meridianus. A.
- 64.1. in Mediterraneo) in
Meridiano. A. alij in
Meridio. alij in medio
- 64.2. cū Aquēsi) cū Aquis
- 64.6. Bonosiacarū) Bono-
siacorū. Cōtius lā eorū
Ibid. vel ex ea) ex ea
- 64.7. & ecclesia) & terra
Ibid. vel in) & in
- 64.18. Episcoporū eiusdē)
Archiepiscoporū eius-
2. Forte Archiepisco-
pum

VAR. LECT.

- pum:2.A.
- 64.20. Metropolitim) Me-
tropolitanos
- 64.22. honorum necessa-
rijs) honoratū in eccle-
sijs. alij honoratum ec-
clesijs
- 64.24. ad hoc) nec ad
hoc
- 65.2. producere) perdu-
cere.A.
- N.12.c.1.p.65.ver.6.dāna-
tū) Iuo par.9.dānandū
Ibid. contraxerit) Iuo
ibi.contraxit
- 65.7.legitimos ex priore)
ex priore legitimo Iuo.
- 65.9.& dos, quæ ei data
est) dosq. ei data
- 65.10. fisci iurib.) virib.
Iuo in Panor.
- 65.12.cinguli sui) cingu-
li.Iuo par.9.
- 65.14.& corporalib.coër-
cionib.) corporali
quæstioni. Iuo. par.9.
& corporali quæstioni
Idē par.16. & in Panor.a
lij & corporalib.coër-
tionibus
- 65.15.vxor eius)vxor ei-
c.2.p.e.ver.18.sint ei, qui)
sint,& Iuo.
- 65.19. contraxerit) con-
traxerint Iuo
- 65.21.procreati sunt) pro-
creati sint Iuo.A.
- 65.22. poena patris) in
poenam patris Iuo.
- 66.1.alimoniā præbeāt) a
limonias præbeāt Iuo.
alij alimonias præbere
debeant
- 66.5.omnes quidē) omniū
- 66.10. matrimonijs sunt)
matrimonio nati sunt.
alij matrimonio sunt
- 66.22. nā post biennium
&c.) hæc periodus in
veteri libro deest, nec
sine causa.
- 66.23.præcepta) iura
- 66.25. in illicitis nuptijs
aliquis permanserit) in-
licitas nuptias aliquis
contraxerit
- 67.3.nouas inlicitas) inli-
citas
- 67.5.biennij indulgentia
&c.) bienniū illud præ-
stari oportet
- 67.6.iā cōtraxerint) iā cō-
traxerūt.alij cōtraxerūt
- 67.7.matrimonia) matri-
monium
- c.3.p.67.v.ii.muliere libe-
ra) muliere Iuo. & alij
- 67.13.ab eo illa) ab ea

VAR. LECT.

- 67.16. nati liberi) nati filij
Iuo
- Nou. 13. p. 67. ver. 20. oportet &c.) Mutilus est
hic Iuliani locus: poterunt tamen verba ex
Græca constitutione
farciri. Spectabiles
Prætores Plebis oportet
vicenos secum habentes
milites, & tricenos
matricularios flagitiose
viuentes coercere.
- Nou. 14. p. 68. ver. 4. in
prouincijs) in alijs pro-
uincijs
Ibid. Et hoc) hoc. alij
quod. alij &
68. 5. Præfides) Præfides
prouinciæ
68. 6. supplicio) supplicij
iudicio. Iuo in Panor.
Ibid. subiciuntur) subi-
ciantur
68. 12. Constitutio) hæc
Constitutio
- Nou. 15. c. 1. p. e. ver. 17.
librarum auri poena)
libris auri ipse
69. 1. Nec enim) Nec etiã
69. 7. Defensorem) Defen-
sores
69. 10. crearetur) crea-
tur. A.
69. 12. facturus est) factu-
rus sine dolo est
69. 17. sed nec) sed
c. 2. p. e. ver. 21. Sufficit
enim Præfidi) Sufficiunt
eis
69. 22. iussiones) Præfidi
iussiones.
- c. 3. p. e. ver. 24. intimen-
tur) ciuitatis insinuen-
tur. A.
70. 4. hominem) homines
Ibidem. Acta) Pacta
70. 5. conficere) componere
Ibidem. potest) debet
70. 8. seditiosos homi-
nes) seditiosos
- c. 4. p. e. ver. 18. litis intra)
litis fuisse intra
- c. 5. p. 71. ver. 1. exerceri eã
oportet) disceptetur
71. 4. eis vindictam) ei vin-
dictam
71. 6. Prætorio) Prætorij
71. 8. scrinium) Defensor
& scrinium. alij scrinium
vnum
- c. 6. p. e. ver. 16. in iudicio)
in iudicium
71. 20. debet) decet
71. 21. publicas annonas)
publicam annonam
Ibid. habeant) habeat

VAR. LECT.

71.11. ex veteri quadā cō
suetudine) ex veteri cō
suetudine. alij secun-
dum veterē consuetu-
dinem

Ibid. capiant eas) capiant
eam

Nou. 17. c.1. p.72. ver.14.
& requirere debent:)
debent. Malim debēt;
& requirere, ne forte
&c. patiat. A.

72.15. pessus est) patiat. A.

73.1. & sine) sine

73.4. puritate) pietate

73.7. nihil steterit) nō ste-
terit

73.9. Iubet) Iubet autem

73.12. iudicum portant)
iudicum impetrant)

c.2. p.e. ver.19. de portu)
& de portu, & de &c.

73.21. utpote) vel aliorū
publicum exigeri, ut-
pote *

73.22. ædificatarum) ædifi-
catorum

Ibid. Iubet) Licet

74.1. intimauerit) forte
intimauerint. A.

74.9. debet construre) de-
bent, & constituere

74.11. in eadem) in

c.3. p.e. ver.15. in iudiciū)
in iudicio. alij iudicio

74.25. omnes homines
suos) omnes suos

75.3. administrat) submi-
nistrat

c.4. p.75. ver.5. vnicuiq.)
criminosis

75.9. intra terminos) in
terminis. alij intra ter-
minum

75.10. exigere) exequi

75.11. cōseruet) obseruet

75.17. Et tam) vt tam

c.6. p.76. ver.24. Nam &)
Nam nec

76.25. apparitioni eius)
apparitori eius. alij ap-
paritori

Ibid. non licet) licet

77.4. in eisdem) in ipsis

77.9. sed si) sed & si

cap.7. p.77. ver.12. iussio-
nem) iussiones

77.13. religionib.) regio-
nib.

Ibid. eam) eas

cap.8. p.e. ver.19. referri)
perferri luo.

c.9. p.e. ver.22. contemne-
re) continere

77.25. sed & si) sed si

78.3. adscripticiorum) ad-
scriptorum

78.5.

VAR. LECT.

78.5. autem) autem etiā
 78.6. ne aliquid) ne quid
 78.7. etiam si) & si
 78.12. aliqui curā habēt)
 aliquis curam habet
 78.13. conductores) credi-
 tores
 c.10.p.e.v.24. provinciæ
 municipijs) provincijs,
 & municipijs . alij pro-
 uincijs
 78.25. insinuētur, &) insi-
 nuetur. alij insinuet
 79.2. damno) onere
 c.11.p.79.ver.4. solis) solū
 79.6. fugerint) fugerunt
 79.8. Nam &) Nam
 N.18.c.1.p.79.v.19. dere-
 liquerint) reliquerint
 80.4. præstita est) præsti-
 ta sit
 cap.2.p.80.ver.9. priori)
 prioris
 Ibid. idest præcedentis
 capitis) non videntur
 hæc verba esse Iuliani,
 sed adiecta ab aliquo
 studioso.
 80.10. exempti) excepti
 80.13. cogūtur) cogantur
 c.3.p.81.ver.8. & omnib.)
 & in omnib.
 81.9. iure obseruādo) ob-
 seruando

81.10. marito suo) marito
 81.13. Idē in) Idē est & in
 Ibid. & proauia) & in
 proauia
 c.4.p.81.ver.18. capiant)
 accipiant. Iuo in Panor.
 81.19. consequantur) asse-
 quantur Iuo ibid.
 81.20. filia nati) filia
 81.23. nepotib. ex filia) ne-
 ptib. ex filia. Iuo. par.
 16. alij ex filia
 82.1. sint, an) ana. liij sint,
 aut
 82.2. & vtrum) vtrū Iuo.
 Ibid. an ex filia) aut ex
 filia. alij & in filia
 c.5.p.82.v.4. Si quis) Itē
 si quis. A,
 82.5. sed sola) sola
 82.7. posteaq. soluto prio-
 re matrimonio) post-
 eaq. soluto matrimo-
 nio. alij postque prius
 matrimonium
 82.10. cum ea) ei
 82.11. liberi eius tam) tam
 liberi
 82.12. ex priore) ex primo
 82.15. prius) primum
 82.23. fuerat) erat
 82.25. fuerint) sunt
 83.13. filij) liberi
 83.14. Hoc) Hæc

VAR. LECT.

83.15. fuerat in domo)
erat in domo. alij erat
domi

83.17. complures)plures.
alij quam plures

83.18. naturales liberos
habuerit) naturales li-
beros habuit. alij fi-
lios naturales habue-
rit

83.21.earum)eorum

83.23.)tales mulieres)ta-
les

84.1 prole)progenie

84.5.hæc autem omnia)
Hæc autem. alij Hoc
autem

c.6.p.e.ver.9.genero)ge-
nero suo

84.11.postraq.)postea.alij
posteaquam

Ibid. intestatus, siue te-
stamento condito)te-
status siue intestatus.
alii intestatus, siue te-
mento edito

84.14. ante nuptias) ante
nuptialis

84.15. Si hæc igitur ita
sint)Si hoc igitur ita sit

84.16.patri)iure patris

84.17. ante nuptias) ante
nuptialem

c.7.p.e.ver. 20. in alia

quacumq.)alia quadā

84.22.distributiones)di-
tributionem

85.1.quos &)quos

85.6.vlla eius)vlla

c.8.p.85.ver. 9. prolatam
manum suam)prolata
manu sua luo. alij pro-
batam manu sua scri-
pturam. alij probatā
manu sua scriptā scri-
pturam

85.11. & postea) postea
luo.alij vt postea

Ibidem probationib.)
probatione luo.

85.13. litteras quidē suas
agnouerit) litteram
suam non negauerit.
alii litteras quidem a-
gnouerit

85.15.in vtroq.casu cōui-
ctus) in vtrūq. casum
conuictus luo. alij in
vtroque casu si conui-
ctus sit,

85.17. quātitatem aētori
p. æstet) quantitatem
præstet luo. alij pecu-
niam aētori præstet

85.20.Hæc)Hoc

Ibid.habent)habet.alij
habeant

85.22.detulerit)retulerit

85.25.

VAR. LECT.

- 85.25. euitabit) sic euitabit
 86.2. decurrerit) recurre
 rit
 86.5. sic euitabit) euitabit
 86.9. Si quis autē) Si quis
 86.11. sit) fuerit
 86.12. particularem solu
 tionem) particulares
 solutiones Iuo.
 86.13. persoluerit) persol
 uit. alij soluerit
 86.14. attamen nihilomi
 nus) attamen
 86.15. sortē exsoluat) par
 tem persoluat
 86.21. sed etiam) sed &
 86.23. in hoc) in hoc autē
 86.24. ratio eadem) ratio
 c.9.p.87.ver.23. trasferā
 tur) transferatur
 c.10.p.88.ver.11. liberos)
 filios
 Ibid. attamen) tamen
 88.12. ante) qui ante
 88.13. nati) sunt nati
 88.14. efficiantur) efficiū
 tur
 Nou. 20.p.89.ver.16. idē
 soli) huiusmodi mini
 sterium idem soli. A.
 Nou. 22. c. 1. p.90. ver.2.
 contigerunt) cōtigere
 90.5. fuerint) fuerunt
 90.7. decesserint) decesse
 runt
 c.2.p.90.ver.9. bona gra
 tia) bona gratia sine re
 pudio
 Ibid. matrimonia dis
 rumpant) matrimo
 nium dissoluunt
 90.11. vel mulier) vel vxor
 Ibid. elegerint) elegerit
 90.13. sit) fuerit
 90.17. introierit) intraue
 rit
 90.19. vxor eius) vxor
 90.20. fuisset) esset
 Ibid. Sed & si) Sed si
 90.25. si non potuerit in
 toto triennio) si quis
 non potest Iuo.
 91.1. muliere) vxore Iuo
 91.7. reuerti) redire
 91.13. punietur) puniatur
 91.16. est, expectet quin
 quennium) expectat,
 eum quinquenniū ex
 pectet
 91.17. licebit &) licebit
 91.23. deducantur) redu
 cantur. alij reducatur
 91.24. libertini) liberti. A.
 91.25. Sed hoc) Sed & in
 hoc. alij Sed in hoc
 92.3. lucri cepisset) lucri a
 ri potuisset

C.3.p.92.

VAR. LECT.

c.3.p.92. ver.6. ancillam
mulierem) ancillam

92.7. eam esse putans) pu
tans Iuo in Pan. alij eā
putans

92.9. cōiuncta) iūcta Iuo.

92.13. vel seruū) seruū Iuo

92.15. calliditate vel con
niuentia) calliditate &
conniuentia Iuo par.8.
calliditate & cōtinētia
Idem in Pano. alij per
calliditatem & conni
uentiam. alij per calli
ditatē vel conniuentiā

92.19. ingenuo) in scio

92.20. præstitit) præstite
rit

92.22. igitur) ergo. Iuo.

92.23. ipsa datione) Iuo
ipsam donationē. alij
ipsa datione

Ibidem. ancilla libera
fiat) Iuo par.8. ancillā
liberā faciat. quæ ver
ba desiderāt, vt antea
scribatur, & ipsa datio
dotis. Panormia ha
bet, ancillā facit liberā.

93.3. nuptijs) in nuptias
Iuo

93.4. quod agatur) quid a
gatur. A. alij quid agi
tur, &. Iuo mendose

vtrobiq. quod

93.4. prohibuerit) cohi
buerit Iuo

93.7. quod) qui

93.8. duxerit) duxit Iuo.

93.9. quod) quæ

Ibid. nupta fit) nupta
est Iuo.

93.10. igitur) ergo Iuo

Ibid. licet) & Iuo

93.11. attamen si sciens)
attamen sciens. alij ac
cū sciuerit. Iuo in Pan.
attamē rē sciēs. par.8.
attamē nesciēs mēdo
se, pro attamē rē sciēs.

93.13. seruilis cōdicionis)
de seruili condicione

93.15. fine dubitatione)
Iuo par.8. sine dubio.
in Pan. iure sine dubi
tatione. alij videlicet

93.18. sint) Iuo sunt

c.4.p.94. ver.3. matrimo
nia dissoluūtur) matri
moniū dissoluatur

94.4. adnumerari) connu
merari

94.5. debet) debet etiam

94.7. est in) est

c.5.p. e. ver. 11. soluitur)
dissoluitur

c.6.p.e. ver. 17. Quod si)
qui si

N n

94.19.

VAR. LECT.

94.19. domino & domino
Ibid. eum cum modi-
ca) cū modica. alij eum
modica

94.21. magistratus) magi-
stratum

cap.7.p.95.ver.5. substan-
tia suæ) suæ terræ

95.11. mulieri) deceptæ
mulieri

Ibid. idest vel) idest

95.13. habeat) habuerit

95.16. quantitatem) auri
summam

95.17. tantummodo) tan-
tum. alij tantummodo
auri

95.18. præbeat) præster

95.24. steterit) stetit

c.8.p.96.ver.9. permitti-
tur) permittimus

96.12. cogitur) cogatur.
alij compeliere. forte
compellitur.

c.9.p.e.ver.16. pactiones
factas) pactionem fa-
ctam

96.17. dispares) impares

96.18. tales cōventiones)
talem cōventionem

96.20. moriente) mortuo

96.21. præstant) præstēt.
alij præstat.

96.24. ab vtraq. persona)

ab vtraque parte. alij
ex vtraq. parte.

97.4. pars) pars &

97.10. & habeat) vt ha-
beat

97.11. ea consumere) eam
disponere. alij eadē cō-
sumare. alij eadem di-
spōsitione. forte de ea-
dem disponere.

97.12. alia quauis) alia
quacumq.

97.18. senserit) scripserit

97.20. Si enim) Si

97.21. quæ lucri) qui lu-
cri. alij qui

97.22. ceperit) accepe-
rint. alij interceperint

97.23. specialiter) similiter

97.25. eas res) easdem res

98.1. illud autem) illud

98.10. dotalib. instrumen-
tis) dotibus

98.13. antefatam) præfatā

c.10.p.e.v.15. Si mulier)
Similiter si mulier Iuo
parte.8.

Ibid. nec dū) Iuo ibid.
nondum

98.17. properauerit) per-
uenerit

Ibid. omnib. quidē mo-
dis) omni quidem mo-
do Iuo.

VAR. LECT.

98.1. exsoluere) soluere. Iuo.	100.12. accipiat) capiat
98.22. cum diuino) diuino. Iuo.	100.14. habeat) habet
98.24. suo sibi derelictas) sibi relictas. Iuo.	100.15. expectet) expectauerit
99.1. res eodem modo) eodem modo. alij res eodem modo. alij res eadem	100.16. properauerit) peruenit
99.3. & in) &	100.22. vsum eius) vsum fructum
99.6. & mater) mater	100.23. Sed tempore secundi matrimonij) Sed ab eo tempore, ex quo secundum matrimoniū contraxerit,
99.7. & auia) auia Ibid. & filia) filia	101.4. donabit) donauerit. alij donauit
99.8. & neptis) neptis Ibid. & soror) soror	101.5. æqua) ex æqua
99.14. reclamauerit) declarauerit	101.7. res eis) res eius
99.18. ab alio) ab aliquo	101.8. sunt) sint. A.
99.21. habeat) habet	101.9. in stirpem) in stirpes
100.2. particularis datio) datio	101.10. succedere) succedere debere
Ibid. apud coheredes) coheredib.	101.15. tecepturam) receptura
100.5. perueniant) perueniunt	101.17. dereliquerint) reliquerint
100.7. relinquuntur) reliquerit	c.11. p. e. ver. 20. ad secundum migrauerit matrimonium) ad secundas migrauerit nuptias
100.8. cognatorum) agnatorum	101.22. legitime) legitimo. A.
100.9. vocatur) vocetur. alij vocentur	102.3. habeat) habens. alij habeat, &
100.10. poterit) poterat	
100.11. gradum tantum) gradum	

N n 2

Ibid.

VAR. LECT.

Ibid. perueniens nuptias) peruenierit nuptias. alij nuptias uenerit

102.5. deinde) deinde autem

102.7. in ultima) ultima

102.9. siue institutionis) institutionis

102.10. seu legati) siue legati. alij vel legati

102.13. peruenerunt) peruenerint

102.16. permanet) permaneat. alij perueniat

102.22. habeant) habent

102.23. in mariti) mariti

Ibid. & ipse) ipse

c. 12. p. 103. ver. 8. nec) vel

103.9. quoniā) quamuis

103.11. Sed clemētius) sed clementer. alij sed clementius quidem

103.12. suū parētem) suos parentes

103.13. voluerit) voluerint

103.14. eius) eorum

103.21. exclusis) exclusi.

alii exclusi sint

103.22. fuerint) sint

103.23. ex eo tempore) ex tempore. alij ex eodē tempore videlicet

103.25. sunt) fuerint

104.2. concurrat) currit. alij occurrit. forte concurrat

c. 13. p. 104. ver. 5. perueniens) ueniens

104.7. huiusmodi res) hæres

104.10. in stirpē) instirpes

104.12. superius) supra

104.13. parente) parentib.

104.14. irrita sit) irrita nō sit

104.15. teneat) teneatur

104.16. facit) fecit

104.23. habeāt) habeat. A.

104.25. habeat) habeat mulier

Ibid. direpto) diruto.

alij dirupto. forte dirempto

105.3. ex his) ex eis

105.4. tātā partē mulier) partē tertiā in super. alij partē tertiā mulier

105.6. quantā) quantum

105.10. portiunculā) particulam

105.11. alienet) alienare possit

105.12. inutilis sit) inutilis erit. alij inutilis fiat

105.19. a parēte) a parētib.

105.25. fuisse, esse

106.1. parentes) parētem

106.2.

VAR. LECT.

106.2. huiusmodi portio
ne) his portionib.

106.6. partē vel patrē &
alii patrem, aut circa

106.7. probatur) proba-
tus est

Ibid. omnimod) omnino
c. 14. p. e. ver. 12. habeat)
habet

106.14. filiorū) liberorum

106.16. liberorum suorū)
liberorum

106.19. eidem filio) filio

106.21. dimidiā) dimidiā
partem. alii partem

106.23. portionem) partē.
alii neutrum

106.25. liceat eis) liceat
ei. alii liceat

107.1. filios liberos

107.2. tantā partē) tātum

107.4. quantā) quātum

107.5. habent) haberent

Ibid. Sed & si) Sed si

107.8. donare) dare

107.12. Hæc si) Hoc si

107.14. parens diuisit) pa-
rentes diuissent

107.16. præstiterit) præsti-
terint

107.18. accepit) acceperit

107.23. & de matre) &
matre

Ibid. & in auo) in auo

107.24. in auia) auia

107.25. Sed & in) Sed etiā
in. alij Sed etiam.

Ibid. neptue) & nepte
c. 15. p. 108. ver. 9. mortuus
est) moriatur

108.17. derelictū) relictū

Ibid. redeat ad libe-
ros) reddat, ac liberis

108.19. nati sunt) nati
sunt, detur,

108.21. plus æquo) plus.
alii amplius æquo

Ibid irritum factū) irri-
tum permaneat, vt

108.25. Illud a utem) Illud
vero

109.1. & primi, &c.) ex
primo, & secundo, &
tertio matrimonio

109.3. p. oprii) proprii sui

109.4. excipient omnimo-
do) accipiant, & æqua-
liter omnino diuidant

109.5. peruenerit) venerit

c. 16. p. 109. ver. 10. perue-
nire) venire

109.13. hoc quo) eo quo

c. 17. p. e. ver. 17. perueniē-
tis) prouenientis

109.20. a crutrā) vtramq.

Ibid. peruenerunt) per-
ueniant

109.22. sunt) sint

VAR. LEGT.

109.24.& de)etiam de
 110.2. acceperunt) acce-
 perint
 110.3.præstare coguntur)
 seruare coguntur. alij
 seruare cogantur. Ad-
 duntur in aliquib. li-
 bris hæc verba (Et si se-
 cundas cōtraxerit nu-
 ptias maritus : filii sui
 ex priori matrimonio
 nati res, quas lucratus
 eū custodiat.) In quib.
 verbis pro filii sui na-
 ti, scribēdū est filiis suis
 natis, & pro (eū) est. A.
 c.18.p.110.v.4. tā augere)
 tā mulieri, quā etiam
 marito tam augere
 110.5. quam deminuere)
 quam etiā deminuere
 110.6. constante adhuc)
 constante
 110.10. extātib.) existētib.
 110.14. nulli liberi) nulli
 extant liberi
 Ibid.præcedēti) priore
 110.15. sint:tunc)tunc
 110.17. sine vllō)sine
 c.19.p.e.ver.20. vel si vi-
 uus)vel viuus
 110.21. cōcessisset) cōces-
 serit
 111.4. dedit)dederit

111.7. Idemq.) Idem.
 111.11. per liberalitatem) li-
 beralitate
 111.16. quamuis) nisi
 111.18. expresserit) expres-
 sit
 c.20. p.e.ver. 21. qualiter
 cumq.) ex qualicumq.
 111.22. omnino) omnimo-
 do
 111.24. Loquimur) Loqui-
 tur
 112.5. spectat) expectat
 c.21.p.112. ver.14. eius fi-
 lius) eius
 112.15. est, vel) Iuo sit, vel
 112.17. ei concinnauerit)
 cōcinnauerit Iuo. alij
 comminauerit. alij ei
 comminauerit
 112.18. totis priuetur) totis
 priuaretur Iuo. alij pri-
 uetur.
 c.22.p.e2. ver.20. priuile-
 gijs, vel) priuilegijs, &
 112.21. mariti prioris) prio-
 ris mariti Iuo. alij prio-
 ris viri
 Ibid. nō vtatur) Iuo in
 decreto non vtatur
 c.23.p.ea.v. 23. eius ipsa)
 eius Iuo.
 112.25. id facere) hoc face-
 re

VAR. LECT.

113.3. nō sunt) nō sūt Iuo.

113. 4. videtur) videatur
Iuo p arte. 8.

c. 24. p. e. ver. 7. soluere)
reddere

113. 10. ei videtur) videbi-
tur

113. 13. qui in medio) qui
medio. alij & qui in
medio

c. 25. p. 114. ver. 1. rationē)
rationes

114. 2. redditā rationē) red-
dita ratione Iuo. alij
redditas rationes

114. 3. suū soluere) suū per
soluere Iuo. alij persol-
uere

114. 5. perueniat) Iuo in
Panor. veniat. alij per-
uenire.

114. 8. ipsius matris) ipsius,
idest matris Iuo, & alij.
Ibid. suis) eius Iuo.

114. 10. vitrici ex) vitrici

114. 13. lucrari) sc lucrari. A

114. 14. deferatur) ei defe-
ratur. A.

114. 15. quo forte) quod for-
te

114. 16. matrē eorū) matrē

114. 8. de his) de illis

114. 19. quas probatū) quæ
probatæ

114. 20. fuerit) fuerint

114. 23. alias) tales

114. 24. superius exposui-
mus) supra posuimus.
alij supra exposuimus

114. 25. poenæ) poenis. A.

115. 2. obseruationem) ob-
seruantiam

Ibid. & si) si

115. 3. liberis suis) liberis

115. 4. ita vt) vt

c. 27. p. e. ver. 21. supra) su-
per Iuo.

115. 22. est) erit

115. 24. sacerdotio) a sacer-
dotio Iuo.

116. 1. ad maiorē) ad omnē

116. 3. prohibeatur ascen-
dere) prohibetur acce-
dere Iuo.

116. 5. habuit) habuerit

116. 8. poterit) potest Iuo.

Ibid. Nā & si) Et si Iuo

c. 28 p. e. v. 18. In primo)
vt in primo

116. 19. legatū non exigat-
ur) legata nō exigatur

116. 20. sacerdotium le-
gatario obuenerit) ad
sacerdotiū legatarius
peruenerit. alij legata-
rius ad sacerdotiū per-
uenit

117. . fuerit) sit

N n4

117. 10.

VAR. LECT.

- 117.10. refarciatur) resti-
tuatur
- 117.13. sunt ab his) sint ab
his
- 117.16. mutuauerit) mu-
tuauit
- 117.17. ad vsus autē suos)
sed ad vsum suum
- 117.18. vsurarum nomine
tertiam) vsuram tertiæ
- 117.19. Hæc si) Hoc si
- 117.22. fideiussione) fide-
iussorē. alij fideiussores
- 117.24. bonorū) suorum
bonorum
- 117.25. atque) vt. alij si
- 118.5. omnimodo) omnino
- 118.8. neq. fideiussores) fi-
deiussores non
- 118.10. ei relictū) relictū
- 118.16. secūdas) legitimas.
alij secūdas legitimas
- 118.20. heres) heredes
- 118.21. obseruari decet)
obseruari debent. alij
seruari decet
- 118.25. hic) hæc
- 119.4. fideicommissum) fi-
deicommissum relictū
fuerit. A. alij fideicom.
relictum sit
- 119.6. his cautio) eis cau-
tio
- 119.9. prohibuit) prohi-
buerit
- 119.10. in hoc) in hoc casu
cap.29.p.e1.ver.15. a de-
functo) defuncto
- 119.16. fuisset) esset
- 119.17. reliquerit) reliquit
- 119.18. discretionē) distin-
ctione
- 119.21. sunt) sint. A.
- 119.22. res sunt, quæ) res
Ibid. peruenerint) per-
uenerunt
- 119.23. transmittuntur)
transmittantur
- 120.3. nihilominus) solus
- 120.4. Hæc) Hoc
- 120.10. nuptias migraue-
rit) forte nuptias mi-
grauit. A.
- 120.12. defuncti filijs suis)
defuncti filii sui. alij fi-
lii sui
- 120.15. peruenerunt) per-
uenerint
- 120.17. nuptias contraxe-
rit) nuptias cōtraxit. A.
Ibid. vel si postea con-
traxerit) Hæc verba in
quibusdam libris non
sunt.
- 120.20. æquali) æqua
- 120.21. filijs suis) filij sui
- 120.24. excepta videli-
cet) excepta
- 120.25.

VAR. LECT.

120. 25. suis finibus regi-
tur, &) in suis finib. re-
gionibusq.
121. 2. Sed in) Sed & in
121. 3. toto iuris) iuris
121. 7. exponentur) expo-
nuntur
- cap. 30. p. e. ver. 13. perue-
nerunt) peruenerint.
alii pertinuerunt
121. 15. aut quo voluerit
modo) & ad quēq. vo-
luerit modum. alij &
ad quem vol. modum
121. 19. huiusmodi) hu-
iusmodi
121. 10. earam quidem) ea-
rum quidem rerū. A.
121. 22. tantum habeat)
habeat
122. 1. casib. (causis
122. 2. habeat) habet
- Ibid. nisi forte) nisi for-
san
122. 3. amicali transactio-
ne) amicabili composi-
tione. alij amicabili trā-
sactione
122. 4. sunt) sint
- c. 31. p. e. ver. 10. autē qua-
si) autem
122. 11. dicimus) edicimus
122. 13. in ista Const.) in
Constit.
122. 16. omnimodo) omni-
no
122. 19. illam Constitutio-
nem) alias Constitutio-
nes. A.
122. 20. quā tibi) quas ti-
bi. A. alij quas
- Nou. 23. c. 1. p. 123. ver. 1.
vel per tutorē, vel per
curatorem) vel tutorē.
alii vel per tutorē, vel
quempiam
123. 3. numerari) connu-
merari
123. 4. præcipit) iubet
- c. 2. p. 123. v. 6. Si consulta-
tione Imperator vel)
Si cōsultatio spetetur:
& Iuo. A. alij Si cōsul-
tatione Prætor, vel. a-
lij Si consultatione or-
dinetur Prætor, &
123. 11. tempus statutum)
tempus
123. 13. habens) agens
- Ibid. in vnum cōuoca-
uerit) conuocauerit.
Iuo.
- c. 4. p. 124. ver. 8. habeant)
habent
125. 17. Illustri Magistro
officior. & c.) gloriosiss.
Quæstori iterum, &
Exconsule

VAR. LECT.

125.20. imponentes) in-
terponentes Grat.

125.21. hæc circa) hoc cir-
ca

126.1. & in) in

126.5. exercuerit) exer-
cuisset

Ibid. & fuerit) & fuisset

126.9. sit : & in sit ; in Grat.
alij esset : & in

126.10. eam extendi) ea
extenderetur

126.15. promptū) propriū

126.16. perdidisse) perdi-
disse inuenimus

126.21. & tutores) vel tu-
tores

126.23. numerādum) nu-
merandorum Grat.

127.1. sunt) sint Grat. &
alij

127.5. quiescendum) ac-
quiescendum

Ibid. ne timore) nec ti-
more

Ibid. instante) instārix

127.8. quæ &) quæ Grat.

127.9. Ad hæc) Ad hoc
Grat.

127.11. nostrū inferri con-
sistorium) consistorio
principis inferri

127.12. imperatoriam) Im-
peratoris Grat.

127.13. causis ex) causis, &

127.15. agitetur) exagite-
tur

127.20. possit) posset

Ibid. cōuocandos) con-
uocandū Grat. alij vo-
candos.

127.23. sua spōte motus)
monitus, sua sponte

128.2. capitulo) capite

128.6. digesserit) digessit

128.7. sint) essent

Ibid. & appellationes)
& vt appellationes

128.8. non solū ad) nō ad

128.9. sed ad) sed etiā ad

128.13. hoc) hæc

Ibid. dereliquerit) de-
reliquit

128.17. vt forsitā) vt forsan

128.18. sufficeret) sufficiat

128.19. Ideoq.) Ideo

128.23. eā venire) venire

129.1. ei post) ei penitus
post Grat.

129.8. Prætores) Præsides

129.9. easdem leas

129.11. & hi) & hi quidē,
qui

129.15. tamen) tantum

Ibid. perferant) proferāt
Grat. & alij quidam

Ibid. decidendas) deci-
dentes

VAR. LECT.

129.16. Oriētalem autem
tractum) Orientalis au
tem tractus

129.22. obscruādo) obser
uato Grat.

130.2. sint quātitatis) quā
titatis

130.8. qui vna) quę vna. A

130.2. Præfectorio) Præfe
cti Prætorio

130.13. Ita tamen hæc) Ita
tamen hoc Grat.

130.14. vel alijs) vel ab a-
lijs Grat.

130.16. imperialis) impe
rialis tamen

130.23. referetur) refera-
tur Grat.

130.24. autem vel) autem

131.3. delegati) dilecti. Ve
tus liber. forte delecti,
vel directi.

131.4. sunt spectab.) spe-
ctabilem

Ibid. habent) habeant
Grat.

131.7. referūtur) referātur

131.8. quæ in) quæ de

131.9. vel ab) vel

131.10. ab auctoritate) au
ctoritate Grat.

131.13. III. NON. IAN.)

K A L. I V L.

Nou. 28. c. 1. p. 131. ver. 21.

nominetur prouincia)

nominetur prouinciæ

c. 3. p. 133. ver. 21. tollat) re

tollat. & v. 25. & 134.2.

Nou. 29. p. 135. ver. 1. est &

de) & de

N. 31. c. 1. p. 136. ver. 11. cui

præerit) forte cui pro-

uincię adiecit. vel cu-

ius Præsidi adiecit. A.

c. 2. p. 137. ver. 3. in tertiā

perducatur) in tertia

producatur

137.9. subiecit) subicit

Nou. 32. p. 137. ver. 15. su-

mere eum) sumere

137.17. mutuauerit) mu-

tuauit. & 18.

137.18. vnam annuā) vnā.

alij annuam

Nou. 33. p. 138. ver. 5. V. Il-

lustri P. P.) Præfecto

Prætorio. alij viro Illu-

stri Præposito.

138.6. per Illyricū) Illyri-

cis. alij per Illyricos.

138.7. Præauaritia) Pro-

pter auaritiam

138.12. & totas) & in to-

tas. alij & in omnes

Ibid. Illyricianas) Illy-

ricanas. A.

138.13. autē in) autē & in

138.14. patrias) prouincias

Ibid.

VAR. LECT.

- Ibid. exemplar) exemplum. alii exemplariū
 138. 15. lege legi. A.
 Ibid. præcepimus) præcipimus
 138. 16. vt ne priuati quidē) vt nō solū priuati
 138. 17. se solū modo esse) se esse.
 138. 18. propositā) positam
 Ibid. milites autē) sed etiam milites
 138. 19. non esse) esse
 148. 20. Vt ergo) Vt igitur
 138. 21. hæc lex) lex
 139. 3. cuiquam) cuidam
 Ibid. Ideo ad) ideo & ad
 139. 8. habebuntur) habeātur
 Nou. 34. p. 139. ver. 12. v. c.
 Præsidi Aemi Montis)
 Vic. Præsidi Aemimōtis. alii Viceconsuli My
 siæ minoris. alij clariss.
 Præsidi Aemi montis
 in Thracia.
 139. 15. & quæ ultra &c.
 perspeximus) & aua-
 ritæ plenam
 139. 16. sit) sit
 Ibid. lege saluberrima)
 lege hac. alii hac lege
 saluberrima
 139. 17. sanare) saluare. alii
 emendare
 Ibid. communem) cō-
 muniter
 139. 18. deponere) ponere
 139. 19. in præsentī) in præ-
 sentis
 Ibid. necessitatis) neces-
 sario
 139. 20. Sed & in) Sed etiā
 in. alii Sed in
 139. 21. enim) autem
 Ibid. nostras aures) no-
 stras pijsimas aures
 Ibid. in Mysia secūda)
 in ea ipsa
 139. 22. prouincia, quā ad-
 ministras, auide) pro-
 uincia, quam tu admi-
 nistras, auare. alij vi-
 ros, & alij carent his
 omnib.
 140. 1. captata quosdam)
 captata. alij captata ad
 quosdā. alij captos
 140. 3. mēsuram fructuū)
 mensuram
 Ibid. & paucam &c.
 rerulas) & ipsi credi-
 tores propter paruum
 fructum, quem dabāt,
 terras. alij habent v-
 trumq. & post verbū
 terras addunt colono-
 rum callide arripuisse
 & pau-

VAR. LECT.

& paucam &c.

140.4. dantes) dātes totas

140.6. alios) & alios

140.10. huiusmodi) hos

140.11. vel tritici) modij
tritici. alij modij vel
tritici

Ibid. vel alia species,
quæ in fructus aridos
est) in quibusdā libris
hæc desunt.

Ibid. vel alia species)
vel in alia specie. alij
& alterius speciei

140.12. in fructus aridos)
in fructib. aridis

Ibid. dederint) credide
rint. alij crediderit

140.13. parte modij) partē

140.14. pro singulo mo-
dio) in singulo modio.
alij per singulos mo-
dios

140.16. eorum audēte) au
dente, eorum

140.17. audente) aliquo
audente

140.18. inscriptis) scriptis

140.19. sunt cōtracta) sint
contracta. alij sint.

140.20. dedit) dederit

140.21. vnam filiquam) si
liquam

140.22. annuam) in anno

140.24. ex præsenti) in præsenti
senti. alij & præsenti

141.1. omne autem ævū)
omni autem ævo

141.2. si quando) si quis

141.3. vel triticū) qui vel
triticum. alij triticum

Ibid. fæneratum, vel a-
lij aridi) fæneratur, vel
alios aridos

141.5. accipiētes) accipiāt

141.6. modij partē) modij

141.8. & secundum) secū
dum

141.9. permanfit) perman
ferit

141.11. pignus) in pignus

Ibid. acceperint) acce
perūt. alij accepit. alij
acceperat

141.12. hæc modis omnib.)
hæc. alij hoc modis o-
mnib.

141.13. reddere) reddant

Ibid. & hanc legē com
munem omnib. esse)
& hæc lex communis
omnib. fit

141.15. gaudentem, &) gau
dens, neq. non

141.16. consulentem) con-
sulens

141.17. afferentē) afferens
Ibid. Hæc) Ea

141.19.

VAR. LECT.

141. 19. omni prouincia) omnes prouincias
Ibid. tuo) nostro
141. 20. gubernatur) gubernantur
Ibid. obseruare) obseruari
141. 21. quod si) quod si forte. alij vt si forte
Ibid. præter hæc) præter hoc. alij propter hoc
141. 23. & actione) exactione. alij actione
Ibid. cadent) cadant
Ibid. & cui fænus) & ille, cui penitus. alij & cui pignus
141. 24. hoc habebit) habebit
Nou. 35. p. 142. v. 7. Quæstoris) Quæstoris, quos Boëthos dicunt. Quæstoris. alijs deest in his verbis additis verbum primū Quæstoris
Ibid. in suos locos) in suo loco
142. 10. sanctis sacris
142. 11. in locum) in loco
142. 19. sed non) & non
142. 21. & is) ex his
Ibid. subrogatur) subrogatus est
142. 22. Prærogatiuas) Prærogatiuam
142. 23. Epulheo) Epicteto
143. 1. Cyrillo) Quiedio. forte Quieto
Ibid. Protogeni) Pirigeno
143. 3. viginti & sex) viginti sex. A. alij viginti
143. 4. heredes) ab herede
143. 5. solidos dent) solidi dentur
143. 7. hoc idē ius) idē iuris
Nou. 38. c. 1. p. 143. ver. 20. vt &) &
144. 4. in solidū) in solido
144. 10. ad crescant) ad hærescant
144. 16. testator) testator, idest qui testamentum facit de reb. suis
c. 2. p. c. ver. 20. cognationi) cognationib.
144. 22. hi qui) forte hi que. A.
144. 25. reuoluere) deuolvere forte
145. 15. & nouem) forte nouem. A.
Ibid. in potestatem) in potestate. A.
c. 3. p. 146. ver. 9. eas præstari) præstari
c. 4. p. 146. ver. 19. curialib. maritis) curialib.
147. 1. vncias) vncijs
147. 3. contempserit) contempserint

VAR. LECT.

N. 39. c. 1. p. 148. v. 18. ex li-
beris) ex liberis suis. A.

148. 19. vel filiā, vel) filiāue

148. 20. vel neptem) ne-
ptemue

148. 21. ex his) ex eis. alii
ex ipsis

149. 2. in principio) praci-
puus

149. 9. seu) vel

149. 22. fideicommissi) fi-
dei commissario

149. 24. Hoc autē, quod)
Hæc autem, quæ

150. 5. dotis, vel) dotis, &

150. 12. sit graue) sit gra-
uis

c. 2. p. e. ver. 17. quidem nu-
ptias) nuptias Iuo par-
te 16.

150. 19. peperit) pepererit
Iuo. A.

150. 20. ex defuncto mari-
to) defuncti mariti Iuo

150. 24. contraxerit) con-
traxit Iuo par. 8.

151. 1. vt nec) & nec

151. 2. fruendi) fruendiq.

Ibid. alijsq.) & aliis

151. 3. subiciatur) subiaceat

151. 4. & enim) enim

Nov. 41. p. 151. ver. 12. exer-
citus) exercitui

152. 1. scriniarium) scrinia-
rios. A.

152. 11. vt non) forte & vt
non. A.

152. 15. CP. BILIS.) CP.
POST. CONS. V.
C. BILIS.

N. 42. p. 152. v. 18. sanctiss.
synodos & monacho-
rū) locus mēdosus. for-
te scribendum sanctis-
simar. synodor. œcu-
menicarum. A.

152. 22. in CP. ciuitatem)
in vrbe CP. A.

152. 23. aliā magnā ciuita-
tem) alia magna ciui-
tate. A.

153. 1. etiam si quis) autem
& alia, & si quis. A.

153. 4. succissionē) incisio-
nem

Ibid. sustinere) subsiste-
re. A.

Nov. 44. c. 1. p. 153. ver. 10.
componere) fieri

153. 12. causam) de causa

153. 13. esset) sit

153. 16. hi, qui) qui

153. 17. desiderauerunt)
desiderauerint

Ibid. Hoc autem obti-
neat) Hæc autē obtineat

153. 20. aduersus eos) ad-
uersus.

154. 1. ita, vt si) ita autem,
vt si

VAR. LECT.

154. 16. causas eos) cau-
sam eorum
154. 17. earum) eorum
154. 18. nec facere) non fa-
cere. alij non faciant
154. 19. CP. autem) CP.
154. 21. præponere) propo-
nere
- C. 2. p. 155. v. 11. in his) his
155. 15. alias scripturas) a-
liam scripturam
155. 16. charta habeat)
chartæ habeant
- Ibid. eam) eas
155. 19. fecerint) fecerit
- Ibid. subiciantur) subi-
ciatur
- N. 45. c. 1. p. 156. ver. 1. cu-
riæ) ciuilib.
156. 3. sed &) sed
- Ibid. subeat) subeant
156. 4. potiatur) potiatur
- C. 2. p. 156. ver. 14. litiget) li-
tigat Iuo in Panor.
- Ibid. liceat cuius eo-
rum) licet cuiq. eorū.
- Grat. alij liceat cuius.
alij liceat cuilibet eo-
rum.
156. 17. quidem etiam) qui-
dem Iuo in Panor. &
Grat
156. 18. valeat) habeant
156. 20. valeat) valet
- Ibid. autem) quidem
156. 21. nulli hæretico) nul-
lus hæretico. Iuo par.
16. nullus hæretico.
Idem in Panor.
156. 23. etiam aduersus)
aduersus
157. 1. in curialem condi-
tionem trahatur) a cu-
riali munere se subtra-
hat
157. 4. vel ex) vela
- Nou. 46. p. 157. ver. 13. tri-
buta) tributum
157. 14. conuenire) conue-
nire debent
157. 15. clerum) clerici
157. 16. religiosum Episco-
pum ipsius) religiosus
Episcopus
157. 17. a metropolitanis)
apud metropolitanū.
A.
158. 6. distraxerunt) distra-
xerunt
158. 8. se iure) se ita
158. 13. habenda) habita-
vel habenda
158. 15. publicum) publicū
debitum. A.
158. 16. ex quot) ex quib.
158. 18. in necessitatem a-
lienationis) necessita-
te ad alienationem. A.
158. 19.

VAR. LECT.

158.19. venerunt) perue-
nerunt. A.

Ibid. autem) ante

Ibid. procedere) præce-
dere

158. 24. addictio ita fiat)
adiciat ita

159.4. excepta) exempta

159.5. oratoria, quorum)
Theodora, cuius

Nou.47.c.1.p.159. ver.10.
monumēta) instrumē-
ta, vel monumenta

159.15. qualicumq.) qua-
cumq. alij quaque

159.17. huiusmodi initiū)
initium

159.20. A N N O) & Im-
perii anno. alij Impe-
rii anno illo

159.21. post hoc) post hæc
Ibid. Consulis) Consu-
lum. A.

159. 22. obseruationem)
obseruantiam

160.3. scribantur) conscri-
bantur

Ibid. Huius) Hæc

c.2.p.160. ver.8. & obscu-
ris) obscuris

160.10. monumenta) in-
strumenta

160.13. sed claris) & claris

160. 14. & quas potest)

quas potest. alij & quas
possit. alij & quæ possit

Ibid. litteratus Lati-
nus) Latinis litteratus

Nou.48.p.e.v.20. in qua
uis) quauis

Ibid. chartula; &) char-
ta

161.1. quibusdam) vel

161.5. subripui.) subripue-
rit

161.6. cælauit) cælauerit

161.11. neq. serui) & neq.
serui. alij nec serui

161. 13. probatione veri-
tas) probatio veritatis

161. 16. faciet vox) facit
vox

161.17. Licet) Liceat

161. 20. Sed heredes) Et
heredes. alij Sed & he-
redes

Ibid. est sequi) habent
sequi

Ibid. ea, quæ) quæ eis

161.21. scripserit) conscri-
pserit

161. 22. vel substantiam
suam) vel

161.23. si vocem) si volun-
tatem

162.1. adhuc in causis) in
adhuc. alij in casib. ad-
huc

O o

Nou.

VAR. LECT.

Nou. 49. c. 1. p. 162. ver. 6.

præsto) præsens

162. 8. eius intrare) eius
absente intrare

Ibid. iudicium) iudicio

162. 10. & ut) ut

162. 11. eo, qui) illo, qui

162. 12. iudices) iudex

162. 13. præsto) præsens

Ibid. die ne) dicat

162. 14. etiam pro) & pro.
alij etiam

Ibid. id est pro eo, qui
prouocauit) hæc ver-
ba in quibusdam libris
defant.

162. 15. iudices victricem)
victricem

162. 16. ferant) ferat

162. 17. Ne) Neque

162. 23. intrauerint) inter-
uenerint. A.

163. 2. iura) omnia iura

163. 3. permaneāt) maneāt

163. 6. statuti dies intraue-
rint) statutus dies in-
trauerit

c. 1. p. e. v. 10. earū fiat) fiat

163. 12. Vnde) Nam

Ibid. emerit) euenit

163. 13. erat) est

163. 14. chartulam) char-
tam. & 163. 17.

163. 20. dicebat ei) dicebat

163. 21. chartula) charta

Ibid. eiusdem manu)
eiusdem

163. 23. chartula) charta

164. 1. producebat aduer-
sarius) proferebat

164. 2. illa chartula) char-
tulam. alij illam charta

164. 5. Et noster Imp. con-
stituit) Et nos consti-
tuimus

164. 10. primus) prius

164. 13. a mensa) de mensa

164. 15. monumentis) in-
strumentis

164. 16. videtur) videatur

164. 20. faciant compara-
tiones) faciant compa-
rationem. alij compa-
rationes fiant

c. 3. p. e. ver. 22. Omnes li-
tigatores) Omnis autē
litigator

164. 23. iurauerint) iurā-
uerit

164. 24. addent) addant.
Iuo addunt

164. 25. quia non) quod
non. A.

Ibid. nec calumnie) nō
calumnia

165. 1. nec vexandi) non
vexandi

165. 2. tota causa) tota ista
causa

VAR. LECT.

causa

165.3. exigant) exigent. a-
lij exiger, iurare coge-
tur

165.4. si litigator) cum li-
tigator Iuo.

165.6. cogeatur) com-
pellebatur Iuo.

165.7. probationes exe-
git) exigit

165.10. sufficiat) In qui-
busdam libris additur.
quamuis antiqui per
vnam quamque calu-
mnia dederint vnū sa-
cramentum, quod no-
bis non placet. In alijs
additur. quamuis ali-
qui pro vnaquaq. calū-
nia dederint &c. Hoc
etiā loco additur hæc
formula huius sacra-
menti, quam non esse
Iuliani arbitror; sed a-
licuius studiosi(Quod
sacramētum calūniæ
fit ita. In primis qui-
dem actori iuret. Hanc
litem, quam moui, ca-
lumniandi animo non
moui, sed existimo me
bonam habere cau-
sam; nec dilationis,
nec calumniæ causa,

nec vexandi aduersa-
rij gratia probationes
in tota hac causa ab
aduersario meo nul-
las exigam. Sic deus.
Postea reus ita. Ego
putans bona instantia
& causæ ad contradi-
cendum peruenio. nec
dilationis, nec calu-
mniæ causa, nec vexan-
di aduersarij gratia
probationes in tota
hac causa ab aduersa-
rio meo vllas exigam.
Sic deus.)

Nou. 51. p. 165. 16. eisdē eis

165.17. desinent) desinant.
forte desinerent. A.

165.19. nostro Principi) no-
stri imperij

165.20. constituit) consti-
tuimus. Iuo Princeps
constituit

Ibid. honestiorem) ho-
nestam

165.21. sine aliqua poena)
his verbis caret Iuo.

166.2. exposuerunt) Iuo
par.8. exposuerint. A.

166.4. operam suam) ope-
ram

166.5. dedere) dederunt
Iuo.

O o 2 166.6.

VAR. LECT.

166.6. persoluant) solvāt
 166.8. officio) per officiū
 166.9. efflagitetur) flagite-
 tur Iuo.

166. 15. poena solvatur)
 poenam solvat Iuo

Ibid. priuatus sit, qui)
 probatū sit, quod. Iuo.

166.16. exegerit) exegit

166. 17. ipse Præses sacra-
 mentum) Iuo in Pan.
 ipse sacramentum. Idē
 par. 8. sacramētum nō

166. 18. teneatur quidem
 eadem poena) Iuo in
 Panor. quidem teneat-
 urea poena. Idē par. 8.
 ne teneatur quidē ea
 poena

166. 25. cui & vicinæ)
 Quod & qui vicinæ est
 Ibid. fauere) facere

Nou. 52. c. 1. p. 167. ver. 7.
 vel in alio vico, vel)
 hæc verba in quibus-
 dam libris defunt.

167.10. alieni) alicuius

167.11. ab his) ex his

167.15. compellitur) com-
 pelletur. A. alij com-
 pellatur

167.18. Hæc) Hoc

167.21. saluberrimæ) salu-
 berrima

167.22. præsentis) huius
 c. 2. p. 168. ver. 4. huiusmo-
 di donationis instru-
 mentum) hanc dona-
 tionem. alij huius do-
 nationis instrumenta

168.6. monumētis) instru-
 mentis

168.7. quingentorum) du-
 centorum

Nou. 53. c. 1. p. e. ver. 15. vt
 in) vt

168.16. aut sistat) se, vel si-
 stat. alij se, aut sistat

168. 20. quidem certum)
 certum. alij quidem

168. 21. is quidem, qui)
 idem, qui

169. 4. obseruatione) ab
 obseruatione. A.

169.7. profectio) via

169.8. in tanta quantita-
 te) in tantam quantita-
 tem

169.11. litium etiam) litium

169.12. omnimodo) omni-
 no

169.19. frustra fecerit) fe-
 cerit

169. 21. legitima taxatio-
 ne) legitime

169.22. Hæc) Hoc

Ibid. custodiantur) cu-
 stodiatur

VAR. LECT.

169.23. iam desinent) tūc
desinant. alij iam desin-
nunt. alij iam desināt

169.24. alienam) aliam
Ibid. in locis competē
tib.) competentius

cap. 2. p. 170. ver. 4. sibi di-
cunt) dicunt

Ibid. fideiussores) & fi
deiusiones

170.5. litigij causa) litigij

170.7. permittitur) per-
mittuntur

170.9. reos) conscios

170.10. ab alia prouincia)
a prouincia

Ibid. in aliam prouin-
ciam) in prouinciam

170.11. exhiberi) extrahe-
re

170.13. hac promulgatio-
ne) hanc promulgatio-
nem

170.16. neq. per) neq. &

170.17.

170.19. rescriberetur) re-
scribere. alij scribere

170.24. fideiussores) fide-
iusiones

170.25. promittentes) pro-
mittens

171.11. ipsius antea) antea

171.13. capitulo) capite

c. 3. p. e. ver. 14. Si quis) Si

autem

171.15. admonitionē) mo-
nitionem

171.17. vel alium) vel alibi

172.2. excepit) excipit. a-
lij excipiat

172.3. contestatio fiat)
contestatio fiet. alij cō-
testationem exceperit

172.4. si trāsierunt vigin-
ti dies) si transierint vi-
ginti dies. alij si tēpus
viginti dierū transierit

172.5. consideretur) con-
sideratur

172.7. in libello) libello

Ibid. Nam intra vigin-
ti dies) Iuo Intra vice-
simum diem. alij Nam
intra vicesimum diem
si. alij Nam si intra vi-
cesimum diem

172.8. facta) facta est. alij
fiat

172.12. quem sibi) vt ali-
quem sibi Iuo.

Ibid. petijt) petat Iuo.

c. 4. p. e. ver. 14. promise-
rit) promisit

172.15. deinde) deinde au-
tem

172.18. & nondum) non
dum

172.20. Et si quidem) Sed

O O 3

& si

V A R. L E C T.

& si quidem

172. 22. in iudicium dedu-
ci) in iudicium duci.
alij in iudicio duci

172. 25. etiam ab etiam

173. 3. Praefiniatur autē)

& praefigatur

173. 4. dies terminus

173. 7. in tantum) in tan-
tum modum. alij tan-
tum modo

173. 10. rei actor) actor

173. 11. accipiat) recipiat

173. 12. contigerunt con-
tigerint

173. 14. fideiussores) fide-
iussorem. A.

173. 17. sint sunt

c. 5. p. e. ver. 19. casu milita-
uerit) forte militauerit

173. 21. schola placitum)
schola placitum

173. 23. Etenim) Ecce e-
nim

173. 24. militaret. defun-
cto) militet defunctus.

alij militet. defuncto.

alij militet. de functis

173. 25. mutuauerit) mu-
tuauerit

173. 25. ipse etiam) ipse a-
que

173. 25. schola placito)

scholae placito. alij

schola placita

c. 6. p. 174. v. 12. Diximus)

Didicimus. alij Diximus

autem

174. 13. mulierem) capitu-

lis mulierem. alij capi-

tulis. quod mulierem-

174. 15. eius) i

Ibid. oportere) oportet

174. 18. marito) marito suo

Ibid. cōplures) plures.

alij quam plures

174. 22. eas sine) sine

174. 23. deducere poterit.)

Post hęc addūt aliqui

libri. non subiectas ma-

riti creditoribus ; nisi

ad hoc tantum ; quod

heres ei extiterit.

175. 6. legatum ei) marito

legatum

175. 7. est) erat. alij sic

175. 8. omnimodo capiat)

capiat

175. 10. maritus) maritus

suus

175. 11. reliquerit) reliquit.

alij relinquat

175. 12. faciat) fiat. alij quā

fecit

Ibid. suppleatur) sup-

pleat

175. 13. ei decrit) minus de

dit.

Nov.

V A R. L E C T.

Nou. 54. c. 1. p. 175. ver. 16.
libro (Codicis) Codicis
175. 18. natus est) natus
erat

175. 23. contigerunt) con-
tigerint. alij contigere
Ibid. qui antea) qui au-
tem ante illam alij qui
autem antea. alij quæ
autem antea

Ibid. emerferunt) emer-
ferint

c. 2. p. 176. ver. 2. ptochiū
cum ptochio) ptocho-
trophium cū ptocho-
trophio

176. 3. vel monasterium
cum alio monasterio)
vel monasterio Iuo. a-
lij vel monasterium cū
monasterio

176. 4. & , vt) vel , vt Iuo.

176. 8. hæc q.) hoc q. Iuo. a-
lij hoc quoque. alij &
hoc quasi . alij & hoc
quod

176. 10. celebrando) cele-
brato

ibid. cum omni subri-
litate, & iureiurando)
Iuo caret his verbis

176. 12. rei disceptatione)
disceptatione Iuo.

176. 13. procedente) præce-

dente. A.

Ibid. Vt ipsi) vt & ipse.
alii vt ipse

Ibid. deliberet) deliberet

176. 17. Huius) Ex huius

176. 18. magna) magnæ

176. 19. Nulla enim re im-
mobilem) Nullas enim
res immobiles

176. 20. permittitur) per-
mittatur

Nou. 55. p. 177. v. 1. emphy-
teuseos) emphyteuti-
cos

177. 4. omnino) omnimo-
do

177. 5. Sed huius) Sed ex
huius

Nou. 56. p. c. ver. 13. præsta-
ri) præstare

177. 15. fuerit) factus fuerit
N. 57. c. 1. p. 178. v. 2. eccle-
siis suis) ecclesiis Iuo

178. 4. oportet) necesse est
Iuo.

Ibid. scilicet vt &) Iuo vt
scilicet alii qui scilicet

178. 5. dona ecclesiastica)
ecclesiasticas res

178. 6. illis destitutorib.)
illis lectorib. Iuo. alii

illis. alij eis destitorib.
alijs vtrumque verbū
deest.

VAR. LECT.

- 178.7. destitutores redierint) Iuo redierint. alij destitores redierint
- 178.9. eorum, & dona) eorum Iuo.
- 178.10. præstita) præstitæ Iuo.
- 178.11. annonas) annonæ
- 178.12. decet) debent
Ibid. destitutorib.) destitorib.
- 178.14. ad lucrum) lucro
- 178.19. habeant) habent
- C.2.p.179.ver.2. annonas)
annonam Iuo.
- 179.5. ibi) sibi Iuo.
- Nou.58.p.179.ver.13. sacram facere missam) facere sacras missas. Iuo.
alij sacrâ celebrari facere missam. alij sacramyteria facere
- 179.14. deputatos) qui ei deputentur. Iuo. alij deputatos ei
- 179.15. ex iussione) ex iussu. Iuo. alij & iussu
Ibidem. religiosissimi)
religiosi Iuo. par.6.
- 179.16. ciuitatis) illius ciuitatis
- 179.17. Si quis autem) Si quis
- 79.18. ea) hæc
- Ibid. domus ipsius) domus eius. alij domus ipsa. alij dominus ipsius
- 179.19. vindicetur) addicatur Iuo. A.
- 179.21. hoc) hæc
- 179.22. quinquaginta)
quadraginta
- 179.23. multa plectetur)
pœna multetur. alij quasi multa plectetur
Ibid. apparitio) apparitor
- 180.2. hominem Christianum) Christianum
- 180.4. oratoria) oratoriû
- 180.5. sacram autem missam non faciat) missa non fiat. alij sacram celebrari missam non faciat.
- Nou.59.p.e.v.14. a diuæ)
a diuinæ
- 181.3. vellent) velint
- 181.16. At Sycorum) A Sycas autem
- 181.25. quod ex) ex quo
- 182.1. psaller) psallit
- 182.2. eius nihil) eius nihilominus nihil
- 182.6. vel si) vel
- 182.7. tunc) hic
- Nou.60.c.1.p.e.ver.13. &
pericli

VAR. LECT.

- periclitantem) vel periclitantem
 Ibid. mori molestare) molestare
 182.15. vxori eius) vxori
 182.16. inquietudinem) in iuriam
 182.17. inferre permittitur) afferre permittatur Iuo. alij afferre permittitur
 182.19. mortem eius) mortem Iuo.
 182.21. sit) est
 182.23. & funus) funeris
 183.2. cadat) cadit Iuo
 Ibid. iustas habeat intentiones) iustam habeat intentionem
 183.5. alterum tantum) tantum aliud. alij aliam tantam. alij aliam
 183.6. compellitur) compellatur Iuo.
 183.13. Magister) Magistratus
 183.14. his inuigilare) in his vigilare
 183.15. apparitores) apparitiones. alij apparitores omnes
 183.18. si ea) si
 183.21. multentur) multabuntur
 c.2.p.184. v.3. in totum) in toto
 184.4. derelinquere) relinquere
 184.5. semet ipsos) se ipsos
 184.6. proferre) perferre
 Ibid. litis quidem) litis
 184.7. modis omnibus apud) apud
 Ibid. ipsos magistratus) ipsum magistratum
 184.10. nolint) noluerint
 184.14. Sed appellationes) Et appellationes
 Ibid. eorum ipsi) ab eis interpositas
 Ibid. suscipiant) suscipient
 184.17. Quod si vel) Quod si
 184.19. statutum) statuta
 Ibid. quippiam sibi) venire
 185.2. easq. omnes) easq.
 185.3. Quod si) qui si
 185.6. diximus) dicimus
 185.8. litigiorum) litigatorum
 185.11. coguntur) cogantur
 185.17. principali) imperiali
 185.24. & ciuitate) ex ipsa pelli ciuitate

VAR. LECT.

185. 25. obseruauerint, ser
uauerint
Ibid. istam) hanc
186. 1. expellantur &c.) &
ipso proprio cadere ho
nore
Nou. 61. p. e. ver. 8. pro co
gna. o) pro alio cogna
to. alij propter cogna
tum
Ibid. quiuis extraneus)
quis extraneus. alij qui
uis alius
186. 14. cōsenserit &c. mu
lier) consenserint &c.
mulieres
186. 15. Sed si) Et si
187. 3. comprobare) appro
basse.
187. 5. secundus cōsensus)
secundo consensu
187. 7. omnimodo) omni
no
187. 9. mariti facultatib.)
facultatib.
187. 11. mulierem) eam
187. 17. autem vel) autē &
187. 20. & si quod) quod.
alij quantum
187. 22. alix mariti) alix
vxoris
Ibid. ipsi mariti) ipsius
mariti. alij ipse maritus
187. 23. permanent obliga
ti) permaneant obliga
ta. alij permanet obli
gatus
188. 1. datas integras) in
tegras
188. 3. mulieres moueāt)
mulier moueat
188. 4. autem enim
188. 6. modo) nunc
Nou. 62. c. 1. p. e. ver. 12. tā
tum sine conuentu) tā
tum in. alij tantum
188. 14. induci. vt) Et vt
c. 2. p. 189. ver. 1. Urbana)
Urbicana
189. 4. Et si quidē) Et Con
sules, & qui
189. 9. Post Patricios au
tem) Et post hos
189. 11. quam Praefectorū,
&) quā Praefectorio
rum, & alij Praefecto
rum, quam
189. 12. Militū, &) Milicum
Ibid. Illustrium viroꝝ
ordo ponatur) illustriū
neq. Praefecti, neq. Pra
fectori
189. 16. a senatorib. hone
ratur) senatorib. cōnu
meratur. forte senato
rib. numeratur. A.
189. 18. connumeretur) cō
numerentur
189. 21.

VAR. LECT.

189.21. Praefectorij) Praefectorij
 et alij Praefectorij

190.2 compelluntur) compellantur

190.4. sua firmitate) sua firmiter. alij in sua firmitate

190.7 plectantur) plectentur

190.8. ipsis violatorib. violatorib ipsis

190.10. violare) violari
 Ibid. concesserint) consenserint

Nou. 63. p. e. ver. 15. Zenoniana) Leoniana

190.17. maris) aëris

191.1. altissimam) forte altissimum

191.2. maris) aëris. & ver. 5. & 7. & 19.

191.5. habentem e vicino) forte habente me vicino. vel habente vicino. A.

191.5. illam, quam) forte illum, quem

191.20. ut in vendendo) ut in uadendo forte. A.

191.23. voluptatem) voluntatem

191.24. actione in) actione ad

192.3. violare concesserit) violari consenserit forte

Nou. 64. p. 192. ver. 19. quor) quæ. A.

193.2. item) iterum
 Nou. 65. p. 194. ver. 3. relicta, vel vinea) relicta, vel vinea

194.4. fuerint) fuerit
 Ibid posita) sita

194.5. legatum, vel donatio facta fuerit) legatum vel donatione data fuit

194.13. celebratur) celebre tur

194.14. firmus est) addit
 Russardus. D. CP. Ioanne COS. A.

Nou. 66. p. e. ver. 21. idest) legis. idest

195.11. secundum veteres) seruantes

195.12. Constitutiones) Constitutionem

195.14. fuerint) fuerunt

195.15. habeant) habent

Nou. 67. c. 1. p. e. ver. 18. ecclesiam) monasterium, ecclesiam

195.23. faciens) faciat

Ibid. autem ante) ante Iuo

196.2.

VAR. LECT.

196. 2. præfinit) præsumat
Ibid. qui ad) quod ad Iuo
196. 3. & sacrum ministerium) sacro ministerio
apta. Iuo. alij & sacrum mysterium
196. 5. obseruant) seruiunt
196. 7. posteaq. domum) & postea domum. Iuo. alij posteaq. domum ibi
196. 8. ea , quæ ab ipso) quæ ab eo. Iuo. alij ea, quæ ab eo
196. 9. sufficiant) sufficiunt Iuo
Ibid. constituendum) construendum quidā. Iuo custodiendum
196. 12. arbitrio) cum arbitrio Iuo.
Ibid. ciuitatis Episcopi) Episcopi
- c. 2. p. e. ver. 14. Si Episcopus) Si quis Episcopus per. alij Si Episcopus per
- Ibid. tempus) tēporis
196. 16. degat) degerit
Ibid. ecclesiæ) aut ecclesia
196. 17. administret) administrent
196. 18. in ecclesiā suam) in ecclesia esse
196. 20. Teneant) Teneantur
196. 21. Episcopis) Episcopi
Ibid. quæ in) quæ
196. 22. sunt) sunt, seruare
- c. 3. p. e. ver. 23. ecclesiasticæ) ecclesiæ
196. 24. celebranda) celebrata
197. 1. relata) dictam
197. 5. Episcopus) Archiepiscopus
197. 6. prædicta iam) prædicta
197. 7. ex consilio) cōsilio
- Nou. 68. p. e. ver. 11. aliquid) lucrum
197. 14. Nouellam) nouā
197. 17. peruenit) peruenerit. alij venit
- Nou. 69. p. 198. ver. 11. pars secunda) liber secundus
- c. 1. p. e. ver. 14. omnes) homines
198. 16. iurisdictioni Præsidentum) vni præsidi
198. 20. nisi) nec si
198. 21. prolata duci) prolata educi. alij promulgata duci
199. 12. quærat) quæritur

VAR. LECT.

ritur
 Ibid. veluti) videlicet
 199. 14. huiusmodi res)
 hæc res
 199. 17. hoc alijs) hoc etiã
 alijs quam
 Ibid. omnino) omni-
 modo
 199. 18. qualemcumque)
 quamcumque
 Ibid. surripuerit) surri-
 puit
 199. 21. admiserit) admisit
 199. 22. probationũ) pro-
 bationis
 Ibid. externis) extraneis
 199. 23. Et hæc) Hæc. alijs
 Et hoc
 199. 24. præsentia) prouin-
 cia
 200. 1. lis) res
 c. 2. p. 200. ver. 6. delique-
 rint) dereliquerint
 200. 7. omnimodo) mo-
 dis omnib.
 200. 9. rerum domino) de
 rerum dominio
 200. 13. domini) dominus
 200. 14. degant) degat
 200. 16. absint) absit
 200. 17. menses ad) men-
 suum
 200. 18. oportet) debent
 200. 19. vel in Italia) in

Italia
 Ibid. morentur) more-
 tur
 200. 20. Eadem) Et idem
 c. 3. p. e. ver. 25. vt ipse) vt
 ipse, qui præsens est
 201. 2. & hoc) hoc
 201. 4. & defendat) defen-
 dat
 201. 6. aut generaliter) aut
 aliter. in quibusdam li-
 bris desunt hæc verba
 vsq. ad illa Quod si
 201. 10. mandare) transmit-
 tere
 201. 14. domino) & domi-
 no
 201. 16. fuerit) sit
 201. 17. accusatus) accu-
 satur
 201. 21. alicui) aliquem
 Ibid. voluit) voluerit
 201. 22. accusationem) a-
 ctionem
 201. 23. euaserit: &) euasit
 201. 1. eremodicijs) ere-
 modicijs iudicijs
 202. 2. ipso) & ipso
 202. 3. vt si) & si
 202. 5. rerum vel) rerum
 202. 8. resarciat) restituat
 c. 4. p. e. ver. 10. nisi is) nisi
 202. 18. ad maiores) apud
 maiores. A.

202. 20.

VAR. LECT.

- 201.20. Cōstitutio iubet)
Constituimus
- 201.23. in ista) in hac
- 202.24. exercetur) venti-
letur
- c.5.p.e.ver.25. Nulla au-
tem) Nulla Iuo.
- 203.1. præsents legis) Præ-
sidis
- 203.3. xenodochium) xe-
non Iuo
- 203.6. fisci, siue) siue Iuo
- 203.10. præcedat) ostēdat
c.6.p.e.ver.14. præteritis)
præsentsib.
- 203.15. habeat) habet
- 203.16. huiusmodi) præ-
sentem. alii istam
- 203.19. subeat) soluat
- Nov.70.p.204. ver.1. præ-
fulget) præfulgeat. alii
fulgeat
- 204.3. accipiat) accipit
- 204.10. potitus fuerit) po-
titus. alii positus fuerit
- 204.12. constitutus) con-
strictus
- Ibid. reuera) veram
- 204.16. idest &) idest
- 204.17. qui in) quæ in
- 204.19. Italia) in Italia
- N.72.c.1.p.205. v.15. nulli
curatori) vel curatori
- 205.17. qui curatione eius
gubernatur) cuius cu-
rationem gubernat
- 205.18. iure cessionis) iura
successionis
- Ibid. ab alio) ab aliquo
- 205.19. dede it dedit
c.2. p.e.ver.22. cura-
ne) curatore
- 205.23. ipse) ipsi. A.
- 206.1. Sed & is) Sed is 2-
lij Sic is
- 206.2. indigeat) indiget
c.3.p.e.ver.8. fuerit) sit
- 206.11. custodiat) custo-
diet
- 206.12. sacramentum) sa-
cramento
- c.4.p.e.v.15. dicens) dicat
- 206.23. in incerto) incerta
- 207.3. curationem) curā
c.5.p.207.ver.6. Quod si
quis) Si quis
- 207.9. actiones, quas) a-
ctionem, quam
- 207.11. fuerit) sit
- 207.13. vel alijs) vel
Ibid. commenticijs) cō-
ventionib.
- c.6.p.e.ver.16. superius
diximus) prædiximus
- 207.17. vel forte) vel &
v.22.
- 207.18. nec) &
- 207.25. Tutori autē, vel)
Tuto-

VAR. LECT.

Tutori aut

208.1. nominib.) nomina

c.7.p.e.ver.7. sed etia) sed

208.8. furiosi furiosoru

Ibid. mente capti men

tecaptorum

c.8.p.e.ver.16. conserua-

re) conseruari

208.20 sub alia) alia

208.24. ad ipsum) ad eu

c.9.p.209.ver.2. sint) ha-

beat. alij sunt

209.8. hoc deponatur) de

ponatur

209.9. Eademq.) Et haec

eadem

209.11. curatori &) cura-

tori

209.12. si que redditum) &

siquidem redditus

209.13. vel forte) vel

209.18. pertinebit) perti-

net

c.15.p.e.v.19. tanta) tantu

209.20. ut ex) quod ex

209.24. Nam & ab) Ab

Iuo. alij Et ab

209.25. immisceat) mi-

sceat

210.1. cuiusvis) cuiuscunq.

210.2. prestare) dare

210.3. per diuinas) super

diuinas

210.6. curatione egerit)

Iuo. curas egerint. alij

curatione gerunt. a-

lij curatione egerunt:

Nou.73 c.1 p.e.ver.8. ali-

cui caute) in alicuius

cautelam Iuo

210.11. depositori ad) ad

210.14. quod sub) quod in

210.16. se conscripsit) Iuo

conscripsit. alij se subscri-

psit. alij se scripsit

210.18. si tres) tres

Ibid. adhibiti fuerint)

adfuerint

c.2.p.e.v.12. de alia) de

aliqua Iuo

211.1. sola, & comparatio-

nes earu) Iuo sola. alij

sola, & comparatio earu

211.4. subscripserint) sub-

scripsissent Iuo

211.5. eis) ipsis

211.6. esset) sit. alij fuerit.

alij est

c.3.p.e.v.8. littera) littera

211.9. videatur) videatur.

211.12. non debet) non o-

porter

Ibid. tamen) tantum

211.13. verisimilia) verisi-

miliora

c.4.p.e.ver.16. in instru-

mentis instrumentis

211.22. vel per) vel.

c.5.p.

VAR. LECT.

- c.5.p.212.ver.2.tabellio-
nes)tabellionem
212.5.scilicet a) a
c.6.p.e.ver.6.ludices) Iu-
dices autem
Ibid. comparatione)
compositione
212.7.deprehendant)re-
prehendant
212.9.notarum)notarij
cap.7.p.212.ver.14.sunt)
sint
Ibid. vel forte) vel si
forte
212.15.ille quidem)ille
212.18.in eo)in illo
212.20.propter necessita-
tem)pro necessitate
212.23.& viuit)viuit
Ibid.sit)est
212.25.præbeat)præstet
Ibid.Sed si)Et si
213.2.viuit)viuat
Ibid.est)sit
213.5.ipse quoq.)ipse
213.6.Titium)tertium
213.7.veniat)veniat, & sa-
cramentū præbeat. A.
Ibid.numeratorem)ad-
numeratorem
213.9.sunt,vel)sint,vel.a-
lij fuerint, vel in. alij
sunt,vel in
213.10.vel alia) vel alia iu-
sta.alij fuerint,vel alia
iusta
Ibid.impediuntur)im-
pediantur
Ibid.in iudicium veni-
re)venire
213.11.& viuit)viuit
213.13.sit)est
213.17.& veniat)veniat
autem
213.19,conscriptum)scri-
ptum. alij compositū
Ibid.numerator)adnu-
merator
213.20.absint)absit.alij ab-
sente est
213.21.Enimuero si vel)
Si vero simul. alij Si
vero
Ibid.sunt)sint
213.23.ad comparatio-
nem)tunc ad compa-
rationes. alij tunc ad
comparationem
214.1.tabellionib.)tabel-
lione
214.3.comparationem)
comparatione
214.4.ex multis)ex
214.6.inlucescere)clu-
cescere
214.8.comparatio)com-
parationes
214.12.Sed & is)Sed is

VAR. LECT.

214.13. de dolo, &) de dolo, & de

214.14. Istis autem) His autem omnib.

214.18. suis.) sub

214.19. corroborarent) roborarent

Ibid. autem quæ) quæ c.8.p.215.ver.3.est) erit

215.7. vel sanctam) sanctā c.9.p.e.ver.14. Hæc autem) Hæc

215.17. aliqui contraxerint) aliqui contraxerunt. alij aliquid contraxerint

215.18. testib.) testimonijs Iuo

c.10.p.216.3. conseruari) seruari

216.4. subtilitas) vsus

Ibid. ciuitatib.) ciuitate

216.5. habeat) habet

216.7. pro iure) pro lege

216.9. faciendis non reprobamus) non reprobamus. alij faciendis non reprobauimus

216.10. alias in) in alia

Ibid. summa) legitima

216.13. præteriti casus) præteritæ causæ

Nou.74.c.1.p.e.ver.18. si-

lios naturales fuerit)

Iuo. par.8. liberos pro-

creauerit. A. Idem in

Panor. filios procrea-

uerit. alij liberos natu-

rales fecerit

216.19. eosq.) & eos

Ibid. filios) liberos. Iuo par.8.

Ibid. & in) in Iuo in Pa nor.

216.22. Nā &) Nam Iuo

217.1. dotatium sui) sui

217.3. viuunt) viuant

Ibid. sunt) sint

217.5. didicimus) dictū est

217.8. naturalis) naturales

217.9. legitimos habere)

facere legitimos

217.11. & poscat) & expo scat

217.18. eorum iam mor tua) eorum

217.21. autem odio) odio

Ibid. in corpore suo)

in corpus suum. A.

217.23. nolit) noluit

217.25. sibi facere) facere

218.1. matrē suam) matrē

218.4. pertinentium) per uenientientium

218.11. interim natura lem) naturalem

218.13. non potuit) non

p p pos

V A R. L E C T.

possit
 218.15. liceat ei) Liceat pa-
 tri tuo. alij liceat
 218.17. vt tamen) attramen
 218.23. dicta) addit a
 219.1. patri) patris
 219.3. fiunt) fiene
 219.4. confecerit) conscri-
 pserit
 c.2. p. e. ver. 6. sibi per)
 per
 219.7. efficere) facere
 219.9. iubet) vult
 c.3. p. e. ver. 14. procreati)
 nati
 219.23. & ille) vt & ille
 219.25. chartula) charta
 220.1. & quo) quo
 220.2. & consule) quo
 Consule
 Ibid. conuenerint) con-
 uenerunt
 220.3. oratorio) & loco)
 loco oratorii
 220.4. defensor, & cleri-
 c.) defensores ecclesie
 220.5. velint) voluerint. a-
 lij velit
 220.6. charta) chartulam
 220.7. eis: si) eas quod n. 2
 li) eis. vel si
 220.14. & sine) sine
 c.4. p. e. v. 18. scripturis)
 euangelis

Ibid. iurauerit) iurauit
 Grat.
 220.19. se ea) se. alij se esse
 220.21. fit illa) fit illi. alij
 fit ei
 220.22. si tamē ei cōiun-
 cta fuerit) tuo trib. lo-
 cis, & Grat. carent his
 verbis, & multalij libri.
 221.5. procreauerit) pro-
 creauerint
 c.5. p. e. ver. 14. observa-
 tionem scilicet) obser-
 uationes. alij observa-
 tionem
 221.15. Constitutionum)
 Constitutionis
 221.19. patri) parenti
 Nou. 75. p. e. ver. 23. sen-
 tentias) sententiam
 222.4. precipimus) præ-
 cepimus
 222.5. causas) causam
 222.6. Imperatori) impe-
 rio. A.
 222.7. & nostra) vt no-
 stra. A.
 Ibid. sententia eius ro-
 borētur) sententia e-
 ius roboretur
 222.8. aliud civile) alia lis
 civilis
 222.10. Patrum) Patris
 222.14. Quæstoris) Quæ-
 storis

VARI:LECT.

- store. alij Quastore i-
pse. A.
- 223.76 p. 222. v. 18. qui,
quæue) quicūq. Iuo. a-
lij quicūq. vel quæcūq.
Ibid. in monasterium)
monasterium
- 223.19. substantiā suam)
substantias suas in Iuo.
alij substantias suas.
- 222.21. habent) habeant
- 222.23. disponere). distri-
buere Iuo.
- 223.2. Sed ea constitutio).
Sed hæc constitutio
quidem
- 223.4. valeat) valet
- 223.6. facta est) facta
- 223.8. Habeant) Habent
- 223.10. disponendi &) dis-
ponere etiam
- Nov. 77. p. e. ver. 13. per ca-
pillum dei, vel per ca-
put.) per capillum, vel
barbam dei Iuo. alij per
capillos dei, vel per ca-
put. alij per capillum
dei, vel caput
- 223.15. blasphemia) blas-
phemia aliqua Iuo.
- 223.17. Si quis autem) Si
quis.
- 223.18. sciens nō) nō. Iuo.
- 223.19. condemnatione)
- coërtione.
- 223.20. similiter) simul
- 223.21. ipse quoq.) ipse
quippe
- 223.23. etiam nostram) &
nostram
- Nov. 78. c. 1. p. 224. ver. 4.
nec valet) non valet
- 224.7. non indigeat) non
indigent
- 224.8. vt hoc impetret) vt
impetrent
- 224.10. teneat) valet
- c. 2. p. e. ver. 13. libertinos
similes) libertinum simi-
lem
- 224.14. ingenuorum) in-
genuo
- 224.15. facimus) feceri-
mus
- 124.20. prærogatiua) præ-
rogatiuam
- 225.1. existere) consistere
- 225.2. & in) in
- 225.4. eo, qui) ille, qui
Ibid. ingrato contra
donatorem existente)
ingratus circa donato-
rem extiterit
- 225.7. contra) circa. Iuo
cap. 144.
Ibid. patronum) patro-
num suum. Iuo.
- Ibid. fuerit) extiterit
- P p 2 225.8.

VAR. LECT.

- 225.8. causa autem ingratitudinis) cauere autem oportet ingratitude, quæ. Iuo.
- 225.9. cognita) constituta
- 225.11. suum moueat) moueat. Iuo. alij mouerit
- 225.12. ei fecerit) eidem fecerit
- 225.13. et) vel
- 225.14. Idem est & si) idest si Iuo
Ibid. dedecus. eius) dedecus
- 225.15. pertinentes iniurias) pertinentem iniuriam
- 225.18. libertus reuertatur) libertus reuertitur. Iuo. c. 144. alij reuertitur
- 225.20. patronis) petrono
Ibid. retribuunt) tribuat. alij retribuit
- 225.22. conseruabit) conseruat
Ibid. Hæc) Hoc
- 225.24. relaxauit) relaxauerit
- c. 3. p. 226. ver. 3. componat) conficiat
Ibid. habebit eam) habebit Iuo. alij habeat
- 226.4. ipse maritus summa) ipse summa Iuo. alij summa
- 226.5. præfulgeat) præfulget
Ibid. & liberi, qui) & si liberi Iuo.
- 226.6. coniugio) connubio Iuo.
- 226.7. fuerint) sunt
- 226.8. existant) succedunt Iuo.
- 226.10. uelit) voluerit
- 226.12. habere ipsa) habere Iuo. alij habere voluerit : in ipsa
- 226.13. videantur tacito iure) Iuo videntur. alij videntur tacito iure
- 226.14. seruo suo) seruo
- 226.15. & libertate eum) & libertatem ei. alij & libertatem. alij libertatem ei
- 226.18. manumisit) & manumisit. alij manumiserit
- 226.20. habuit) habuerit
c. 4. p. e. ver. 22. extra iuris diuisionem introducta esse) aliquid nouitatis introducere
- 226.23. si enim Pius) sed sequitur

VAR. LECT.

sequitur eam, quam Pi-
us. alij sic enim Pius
227.1. Diu(x) Diuin(x)
227.3. ipse commune Ro-
manis) commune
227.4. quid nouum &c.
fecimus) Nos autē ve-
stigia eorum sequen-
tes per hanc genera-
lem constitutionem fe-
cimus commune
227.10. nam in) & non
Ibid. non habent) ha-
bent. alij habeant
Nou. 79. c. 1. p. e. ver. 13.
monachis vel) mona-
chis, aut Iuo.
227.14. habeat) habet
227.16. in asceterio siue
in monasterio vel alibi
cōstitutam ad) Iuo ad.
alij in asceterio cōstitu-
tū, vel monasterio ad
227.18. trahere) protrahe-
re
227.20. aestimabit) existi-
mabit
Ibid. repræsentari) præ-
sentari
227.21. Hegumenū vel)
œconomos vel Iuo. a-
lij œconomum vel. alij
legitimum
Ibid. Apocrisarium)

Iuo apocrisarios. alij
per apocrisarium
c. 2. p. 228. ver. 4. Prætori-
orum) Prætorio
228.13. in decanicis eccle-
siarum) in locis, quæ de-
canica appellantur,
228.14. luiturus) solutu-
rus
228.20. autem) enim
Nou. 80. c. 1. p. 229. 2. im-
ponimus) imponemus
229.24. lis dirimatur) li-
tes dirimantur
c. 2. p. 230. v. 8. imponat)
imponant
c. 3. p. e. ver. 17. alijs artifi-
cib.) artificib.
230.19. nec ipsis) & ipsi
230.25. alantur) alentur
c. 4. p. 231. v. 9. a Quæstore
perscrutetur) ad Quæ-
storem hoc præstetur
231.12. Et hoc) Et hæc
c. 6. p. e. v. 25. Si quis Quæ-
stor) Si Quæstor
231.1. ipse) & ipse
c. 7. p. 232. v. 17. autem ei)
autem ei Quæstor
232.21. indigeant) indigēt
232.24. ad eandem) de ea-
dem causa
c. 8. p. 233. ver. 4. in por-
tib.) in portis

V A R. L E C T.

- 233.9. Apud antiquos. Nou: 82. c. 1. p. 235. ver. 2.
&c.) Hæc verba videntur pertinere ad Nou.
137. siue ad aliam con-
stit. hic quidem certe
aliena sunt.
- 233.10. actionum) accusa-
tionis. forte actionis
c. 9. p. e. ver. 17. conser-
uant) seruant
- Nou: 81. c. 1. p. e. ver. 22.
paternis) patris
- 234.11. a curiali) curiali
- 234.3. fuerit; si) fuerit;
vel si
- 234.4. si) vel si
- 234.6. vel Praefectum) vel
- 234.8. Sequitur autē eos
&c.) Et sequatur eos
- 234.9. filij fam. constituti
habeant) filius fam. co-
stitutus habebat. alij si
lij fam. constituti ha-
bebant. A.
- c. 2. p. e. 7. 12. sit) sit
Ibid. habeat) habebat
- 234.13. Ideoq.) Ideo
- 234.14. habuit) habet
Ibid. erat) fuit
- 234.15. patris eius) patris
Ibid. transeunt) tran-
seant
- c. 3. p. e. ver. 22. fuerunt)
erant
- Nou: 82. c. 1. p. 235. ver. 2.
Diuz) Diuina
235.6. nostra electione)
nostra electionis
c. 2. p. 236. ver. 1. sancti-
mus) censemus.
- 236.3. iudicare) iudices
iudicare
- 236.6. ad praedictos) a-
pud alij apud dictos
- 236.8. ut tamen, vt vbi)
tantum qui
- Ibid. vbi consiliarijs su-
is delegat causas) con-
siliarij. sui causas exa-
minant
- c. 3. p. e. ver. 11. Sedere) Ma-
nere
- 236.12. vespere) vespere
c. 4. p. e. ver. 17. porrecta
fuerit) sit porrecta
- 236.18. quam nos) quam
- 236.20. commune) com-
munionem.
- 236.23. delegauerit) dele-
gavit
- 236.24. apud eum) apud
eum scilicet magistratu
- c. 5. p. 237. 1. vero vsq.) vs-
que
- 237.3. idest naturaliter li-
tes) idest naturales li-
tes. alij lites
- 237.5. prouocationem co-
demnato

VAR. - LECT.

demnato) suo prouo-
cationes condemna-
to. alij prouocationes
condemnatis

237. 6. denegent) deneg-
gentur

237. 7. aliquis) quis
Ibid. vel contumaci-
ter) vel contumax. tuo.
alij & contumaciter

237. 8. fuerit) fuit

237. 9. illicita) praedica-
ta iur.

c. 6. p. c. ver. 15. nulla re-
paratione) & nulla re-
paratio

237. 16. habente) habebat

c. 7. p. e. ver. 21. patiatur)
patietur

237. 24. astutia) iniustitia

238. 3. quid peccauerint il-
li) quis peccauerit, illi

238. 4. laesis hominib.)
laesis

Ibid. resarciant) resar-
cire curabunt

238. 10. scholarum) scho-
larium

Ibid. scriniorum) forte
scriniariorum

c. 2. p. e. ver. 20. centum)
trecentis. & ver. 21.

238. 22. Ha beant autem
singuli) Singuli autem

238. 25. Prætorio) Præto-
rio accipiant. alij Præ-
torio accipiant

239. 1. autem personis) au-
tem

239. 2. litium) litis

c. 10. p. e. ver. 5. quod fieri)
quid fieri. A.

239. 7. suo passa) passa

239. 8. terminare quanti-
tatem) quantitatem

239. 9. exstima uerit) ex-
stima uerit. alij exami-
na uerit

Ibid. faciat eius) faciat
& alij faciat

239. 10. vicit) vicerit. alij
vincit

239. 11. non ultra taxa-
tionem sic) faciat exa-
ctionem. sic. alij sic

239. 13. in nullos sum-
ptus) in nullo sumptu.
alij nullo sumptu

239. 14. alterum eorum)
alterutrum. A. alij al-
teri alterum

239. 16. deponatur) pona-
tur. A. alij est

Ibidem autem, quæ)
quæ

239. 17. vel) et

239. 18. dierum) dies
Ibid. admonitione) mo-

VAR. LECT.

nitionem
 239.18. inducias habeat)
 habeat
 239.19. constituimus) con-
 stituiſſet
 239.20. maneat) perma-
 neat
 c.11.p.240.ver.1. aliquis)
 quis
 240.2. & duor.) duorum
 enim
 240.4. ſi hoc is) ſi is
 240.5. recuſauerit) retra-
 ctauerit
 Ibid. præſtari) præſtare
 240.6. Reipub.) populi
 Romani
 240.9. arbitrio noluit) ar-
 bitrio noluerit. alij no-
 luerit
 240.11. autem dicimus)
 conſtituimus Iuo.
 Ibid. poſt hac) per hoc
 240.13. ſi quidem cum
 ſpōte ſua) ſi enim Iuo.
 alij ſi quidem ſponte
 ſua. A.
 240.15. dederit) dixerit.
 A.
 Ibid. ipſe deo) ipſe de-
 nuo Iuo. alij ipſe qui-
 dem deo
 240.17. nō iure) nō iuſte. A
 240.20. alijs) de alijs

240.23. innouata) non no-
 uata
 c.12.p.c.ver. 25. Omnes
 autem) Omnes
 241.1. niſi) & nulli alij ſit
 permiſſum) niſi
 241.3. Retractionis) Re-
 tractionis in
 c.13.p.e. ver. 5. Omnes)
 Omnes autem
 241.6. dirimantur) diri-
 mentur. Iuo parte. 4.
 breuiantur
 241.10. cauſis) cauſibus
 241.11. Si quid) Si quid au-
 tem. alij Si quod
 241.12. videtur) videa-
 tur. A.
 241.13. referant) referret
 Nou.83.p.e. ver. 17. ha-
 buerit) habeat
 241.20. enim) autem Iuo,
 & Grat.
 Ibid. ſine dilatione) I-
 uo par.6. & Grat. & ſi
 ne dilatione. alij & dila-
 tione
 241.22. noluerit) vel non
 potuerit Iuo) Grat. &
 alij noluerit
 242.1. civilem iudicem) ci-
 uiles iudices Iuo.
 242.2. perueniat) fiat
 242.3. cauſam) litem.

VAR. LECT.

242.5. sine scriptis ab eo proferatur) Iuo. par. 6.

ab eo sine scripturis inferatur . Idem parte

16 . ab eo sine scriptis inferatur . Grat . ab eo sine scriptis feratur . a-

lij sine scriptis ab eo producat

242 . 6 . nisi forte partes &c.) Iuo, & Grat . his verbis carent.

242.7. inferatur) proferatur

242.8. emerferit) emerfit

242.9. iudices in hac ciuitate , vel in prouincijs interpellati) interpellati Iuo.

242.11. causa) causis

242 . 14 . numerandum)

Grat. numerandum . In criminalib. vero causis nunquam sine scriptura procedere debet.

Hac etiam verba in veterib . Gratiani libris desunt . alij numerando .

242.15. aliter autem) autē

242.17. nudatus Iuo par. 6. nudatus, alias priuatus

242.20. ab Episcopo suo) Episcopo soli Iuo . alij

ab Episcopo suo sola.

alij ab Episcopo solo

242.21. procedat) procedant Grat.

242.22. communionem) communicationem

242.23. in huiusmodi causis) Grat. in huiusmodi casibus . alij in his causis

242.24. lites iam) lites

Nov. 84. p. 243. ver. 7. decesserit) decessit

243.8. sine patre) & sine patre

243.10. ipsius capere velint) capere possunt, & debent

Ibid. si quidē) sin autē

243.11. ex his) ex eis

243.12. non autē) nō enim

243.13. nati, non autem consanguinei) non ex eodem patre nati

243.14. eiusdem patris, & eiusdem matris) eidē patri) & eidem matri

243.19. cautum) dictum

243.21. mea aliam) aliam

243.22. habuerit) habeat

Ibid. deinde ex) de utraq. ex

244.8. sed etiam) sed &

244.10. amicali) amica-bili

VIRILECT

.nobili. . .
 Nou. 85. c. 1. pag. e. ver. 18.
 Siquid autem) Si quid
 245. 5. patribus) a patrib.
 (245. 8. custodia) custodia,
 ut eos non faciant ar
 ma. Vet. Codex. forte
 custodiant eos, ne fa
 ciant arma. 245. 12
 c. 2. p. e. ver. 17. nisi solum)
 sed soli
 245. 18. militanti) militum
 245. 19. & de) etiam de
 245. 23. (ve querant) &
 querere
 245. 24. hominib.) omnib.
 246. 1. de eis) de his
 246. 2. matricula) nomina
 246. 4. inscribantur) scri
 bantur
 246. 5. Nam si) Attamen si
 Ibid. Nam si ea fuerint
 observata) Sed hoc fa
 cto, & legitime obser
 uato
 246. 8. omnes) eos
 246. 9. faciant) faciunt
 246. 10. a mag.) & a mag.
 246. 15. suo careat) careat
 Ibid. & officium) offi
 cium autem
 246. 17. librarum auri poe
 na) libris auri
 246. 18. punietur) puni

.auri
 246. 22. Officiales) Officiu
 246. 23. tres auri libras
 dare) trium auri libra
 rum poena multari
 c. 3. p. 247. v. 8. homini
 bus) omnib.
 c. 4. p. e. ver. 13. constitu
 ta) statuta. alij insti
 tuta
 247. 15. subsistent) sustine
 bunt
 Nou. 86. c. 1. p. 248. v. 2. &
 hoc ipsum in) & ipsam
 248. 5. compellere) compellat
 248. 7. dirimere possit) di
 rimere: alij dirimat
 248. 8. imprudentia) im
 prudentia. A.
 248. 9. clericis eius) cle
 ricis.
 248. 12. actor) actorum
 Ibid. venire) mittere
 c. 2. p. e. ver. 18. Si cui) Si
 quis
 248. 19. videatur) videtur
 Ibid.
 248. 21. ut cum ipso) ut cu
 eo. alij & cum ipso
 248. 22. lre) causam lro.
 Ibid. & vel amicali) &
 vel amicabile. alij. vel a
 micabili
 248. 23. faciant) faciat
 248. 24.

VAR. LECT.

- 248.24. idest naturaliter - 6.6.p.e.ver.10. Defenso-
 litem audiant) audi- res) Defensorem
 bunt. alij. eos audiant, Ibidem alle. audiat) illi
 248. idest naturaliter. audiant
 249.1. sententia) sententiā
 249.2. imponatur) impo- capit. 7. pagina. e. ver. 14.
 nat Episcopus, vel) nec E-
 249.3. autem non) non- piscopus, nec. alij. Epi-
 249. Ibidem. in fide provin- 250.16. florentissimam)
 cia) Præsides sanctissimam
 249.17. esset) erat alij est. cap. 8. pag. e. ver. 19. cuiusli-
 249.18. aditus) aditus au- bet) cuiusque
 dire. 249.19. Ibidem contempisset) 250.20. provinciam) pro-
 contempserit. uincias
 249.20. hoc Præsides) hoc 250.22. quam nostra)
 249.21. respōsum a nostra quam quod nostra
 clementia) responsum 250.24. yndiceo) yndiceo
 c.4.p.e.ver.24. iurēt) Cu- 251.1. in utrumq. utriq.
 rēt. A. alij. cū res exigit Nou. 87. pag. 251. ver. 18.
 249.25. subiectorum) sub- pertineat) pertinet
 ditorum 251.12. liberis) liberis suis
 Ibidem. dirimantur) diri- 251.15. autem non) enim
 mant. non
 250.1. accipiant) capiant. 251.19. pro filia sua) filia
 alij. suscipiant suā
 Ibi. plus, quā) plus, quā 251.20. potest) poterit
 quod. alij. nisi in quātū 252.3. concessum) com-
 250.2. cāuetur) iubetur. missum
 250.3. contra hoc) hi con- Nou. 88. capit. 1. pag. e.
 tra hoc. alij. contra ver. 14. impleuit) com-
 c.5.p.e.ver.6. supplices) pleuit
 supplicem 252.23. uel fortuito) for-
 253.1. cōiugerit) acciderit
 253.2.

VAR. LECT.

- 253.2. depositario) depofitarij
 253.7. depositario) depofitori .A.
 2.2.p.c.ver. 10. vel ciuiles) ciuiles
 253.14. fenferint) fenferūt
 253.15. cogatur) cogitur
 253.17. prohibuit) prohibuerit
 253.22. fideiuffore) fideiufione
 Nou. 85. c. 1. p. 254. ver. 6. omnino) omnimodo
 Ibid. dignos) nec legitimos
 254.7. Eorum) Eos
 254.9. manent) manere
 254.12. contrahi diximus) contrahimus
 254.13. Senatorijs) Senatorum .A.
 254.14. mediaftini) medij
 254.17. locuti) locuti .A.
 254.19. fiunt) fiant .A.
 255.10. succedunt) succedant .A.
 254.23. Diux) piz
 255.2. & de alijs) & alijs rebus
 255.7. det eos) debet eos dare
 255.9. fcilicet) videlicet
 255.11. Dari) Dare
 255.13. vel actis) vel actis publicis
 255.14. Et Hæc) hæc autē
 255.15. procedūt) procedāt
 255.17. naturalis) naturalis filij
 Ibid. fefe) fe
 255.19. reliquerit) reliquit
 255.20. Hæc autem) Non autem
 255.21. auo, & in) auo, &
 255.23. filium) filium fuum
 Ibid. velit) voluerit
 Ibid. in eadem ciuitate filium fuum faciat curialem) liceat ei filium fuum facere curialem
 256.7. velit) voluit
 256.8. patens) pater
 256.11. filios fuos) filios
 C. 3. p. 257. ver. 1. ex) & ex
 257.3. ante habuit) ante habuerit
 257.7. patre &) patre
 257.8. quod ei) quod eft
 257.9. relictū eft) relictū
 257.10. maneat) & maneat
 257.13. Eni uero fi) Si uero
 258.14. contempferit) contempferint
 257.16. inuentus fuerit) inuenti fuerint
 257.18. teneatur) teneantur

VAR. LECT.

tur
 257.19. datis) oblati
 257.20. nuptæ sunt curia
 lib.) curialibus nupse-
 rint
 c.4.p.e.ver.22. Si filius cu-
 riæ datur) curiæ filius
 datus
 257.24. non etiam) nõ au-
 tem
 258.1. ab aliquo) ab aliqui-
 bus
 c.5.p.e.ver.3. curiales) cu-
 rialis quosdam
 258.11. publicus) publi-
 cum.A.
 258.12. habeat) habeant
 258.20. ad curiam, & pu-
 blicū) curiæ, & publico
 c.6.p.259.ver.5. pater) eo-
 rum pater
 259.8. reliquerit) relin-
 queret.A.
 259.11. consentiunt) con-
 senserint
 259.15. amplectitur) com-
 plectatur
 259.24. liceat) liceat eis
 260.1. dederit cum : & si
 &c, accipiat) dederit:
 nouem vncias ei relin-
 quere compellatur
 260.6. Hoc amplius &c.)
 deest in veteri libro

hæc perihodus, quam
 retinendam censeo.
 260.9. nihilominus no-
 uem) nouem
 260.11. curiæ) eū curiæ.A.
 260.12. omni enim) omni
 Ibid. curialia) curiæ
 260.17. distribuantur) di-
 nidantur
 c.7.p.e.ver.24. fieri) face-
 re
 c.8.p.261.ver.5. qui ante)
 qui ante dotalia
 261.6. illos) eos
 261.8. facta nati) nati
 261.11. subfit) fit
 261.15. fiat) fit
 Ibid. profit ei) profit
 261.16. obseruetur) obser-
 uet
 c.9.p.e.ver.17. Si quis) Si
 quis autem
 261.18. fit, vt) fit, et
 261.20. si viuat) si viua
 Ibid. mater eorum)
 mater
 261.23. pater autem filios
 suos) pater vero filios
 261.24. velit) vult
 262.2. filiorum) filiorum
 suorum
 262.4. subfit) fit
 c.10. p.e.v.5. præcedentes
 obseruationes) præce-
 dentem

VAR. LECT.

dentem observatione
 261.7. efficiat) sibi faciat
 261.9. sibi successores exi-
 stere) successores suos
 existere sibi
 262.15. hoc fecerit)
 hanc fecerit. alij hoc di-
 xerit
 262.11. docere) dicere
 262.2. ostendere) docere
 262.14. supplicent) suppli-
 cauerint
 Ibid. allegent) allega-
 verint
 c.11. p. e. ver. 16. autem o-
 mnia) autem
 262.20. debet aliquis)
 debet
 262.22. ex his) ex eis
 Ibid. quidam autem
 noluerint) quidam nō
 263.5. ipsius) eius
 263.6. sunt) sint
 c.12. p. e. ver. 10. legitimos
 eos) legitimos
 263.11. effecerit) fecerit
 Ibid. succedant) succe-
 dunt
 263.12. lege) legib. A.
 263.13. patrib.) patribus
 263.20. quidquid) si quid
 263.21. plus) plus ei
 263.22. Sed et si) Sed si
 263.24. filios) filios legiti-

mos. A.
 264.1. scribere) inscribere
 264.2. parentes) pater na-
 turalis parentes
 264.3. reliquæ partes) re-
 liqua pars
 264.5. possunt) potest. alij
 possint
 264.9. Illo) Illud
 Ibid. observando) ob-
 servandum est
 264.10. ille habere) ha-
 bere
 264.11. Hæc) Hoc
 264.12. teneant) teneat
 Ibid. naturalis) & na-
 turalis
 264.15. & neque) neque
 264.17. vel deinceps alias)
 & deinceps
 264.20. habuerit) habuit
 Ibid. etiam) &
 264.24. partem) portionē
 265.2. successerint) suc-
 cesserit
 265.6. capiant) accipiant
 265.8. ab eo) a viro
 Ibid. autem intelligat)
 intelligitur Iuō in Pa-
 nor. intelligatur. Idem
 in decreto.
 265.9. quando) Iuō habē-
 re, qui. alij illius, qui
 265.10. concubitor solet)
 solet

VAR. LECT.

solet Iuo

265.12. habet) habeat Iuo
in Panor.

265.13. durante eodem)
eo durante

265.15. aliam eo) alias eo-
dem Iuo in Panor. a-
lias eo. Idē in decreto.

265.18. concubinato) con-
cubina

265.20. reliquerit) ha-
buerit

265.22. accipiant) ca-
pian

266.2. idest viri boni ar-
bitrati) hac desunt in
quibusdam libris.

266.3. & si) si
Ibidem liberos) filios

266.5. vt hi-ut & hi
Ibidem successoribus
eius) suis successoribus

c.14. p.a. e. ver. 16. filio suo)
filio

266.19. filiorum) filiorum
suorum

266.21. in legitimis libe-
ris) in legitimis. alij le-
gitimi

capit. 15. pagina cad.
ver. 23. Hæc) Hæc au-
tem

266.24. eos liberos) eos
Ibidem procreationi-

bus procreati) nuptijs
procreati . A . alij nup-
tjis creati. alij procrea-
ti

267.1. alimoniam) alimo-
nias

267.3. rescripta) scripta
Nou. 50. cap. 1. p. cad.

ver. 6. Nullius) Nul-
lum. alij Nullus Ibid.
testimonium) in testi-
monium

267.7. bonæ opinionis)
Iuo par. 16. bona opi-
nionē. Idem in Pan. bo-
na opinione habitus

267.8. quem vel) Iuo vel
quem. alij quem
Ibid. commendat) Iuo
commendat

267.11. vita eius) vita e-
ius fuerit

267.12. si vilissimus) vilissi-
mus si Iuo

267.13. existimauerit. &) ex-
istimauerit Iuo par. 16. e-
xistimauerit Idē in Pa-
nor.

267.14. subicere) subige-
re Iuo

267.15. vrbe) ciuitate
c.2. p. e. ver. 19. scripserit)
scripsit

267.21. ea soluisse) soluisse
268.1.

V A R. L E C T.

268.1. si tamen) sic tamē,
vt Iuo

268.3. ad hoc ipsum) ad
ipsum Iuo. alij hoc ip-
sum. A.

Ibid. rogatis) rogati
sunt, vt

268.4. ad hoc ipsum) ad
ipsum

268.5. audierunt) audie-
rint Iuo

268.7. Non enim admitti-
mus) Non admittimus
autem Iuo

268.10. esse) fuisse

Ibid. Sed nec tabulari-
orum) Sed neq. tabel-
lionum

268. 12. subscripserint)
Iuo in Panor. se sub-
scripserunt

268.14. per scripturam)
per scripturas. alijs v-
trumq. deest

268.15. sed & in) scilicet
& in. alij scilicet vt
in

268.18. homines sunt) ho-
mines

Ibid. qui &) qui ex

268.19. poterunt) possunt

268.20. tormentis) tunc
tormentis

268.23. perspexerit) inspe-

xerit

269. 1. plurimū autem)
plurium Iuo

269.2. sequi) sequi oportet
Iuo

Ibid. sibi dixerint) Iuo
dixerint. alij sibi dixe-
runt

269.3. cum venia dimitte-
re) Iuo conuenit ad-
mittere. alij conuenit
dimittere

c.3.p.e.ver. 10. conceda-
tur) conceditur

269.14. aduersarij sui) ad-
uersarij

269.18. nec aliquo) vel ali-
quo

269.19. vel arte vel) vel ali-
qua

269.20. Hoc amplius) vel
amplius.

269.21. produxerit) pro-
duxit

269.23. nisi in eo) nisi eo
c.4.p.270.v.6. pendente)
procedente. A.

270.7. degerint) degant

270.9. earum) eorum

270.10. Defensorem) De-
fensores

270.13. causa termine-
tur) causa terminetur

270.15. & si in) si in

270.16.

VAR. LECT.

270.16. degerint) degant
 270.17. actis enim) actis
 270.18. apud quēuis) apud
 270.22. & signata) & confi-
 gnata
 270.23. eius. nec) ne
 270.24. ei testes) testes
 270.25. Hæc) Hoc
 271.1. optineant) obtineat
 271.2. causis ipsa) ipsa
 c.5.p.e.ver.6. scribatur qui-
 dem) scribatur
 271.7. ipsius) eius Iuo
 Ibid. postea autē) postea
 Iuo in Panor.
 271.8. si probatus fuerit) si
 probetur
 271.9. sit) est
 Ibid. libertinum) libertū
 271.11. ostenderit) ostendit
 Iuo in Panor.
 271.13. habere) se habere
 271.15. postea autem) postea
 Iuo in Panor.
 c.6.p.e.ver.18. suū esse) esse
 271.19. non dicatur) non di-
 cat Iuo
 271.20. occasione) actione
 271.21. dicatur quidē) dicat
 Iuo
 Ibid. eius, sed) sed Iuo
 271.22. præscriptio ei) Iuo in
 Panor. præscriptio eius.
 Idem in decreto præscri-

ptio eius ei. alij prescri-
 ptio ei
 c.7.p.272 v.1. autem) autē si
 c.8.p.e.v.4. Testum) Testū
 vero
 Ibid. apud iudicem, vel
 defesorem, vel magistrū
 census) hæc d. sunt Iuoni
 272.6. valeat) habeatur Iuo
 272.7. quoq. aduersario) ad-
 uersa
 272.8. scilicet vt & hic) sci-
 licet vt Iuo. alij scilicet
 vt hoc. alij vt & hic
 272.10. existimaue- it) existi-
 mat. alij iudex estima-
 uerit
 272.11. videtur) dicitur
 272.12. ab fuit) ab fuerit alij
 absuit, vel
 272.13. enim intra) intra. alij
 iuxta
 Ibid. septa) Iuo loca
 Ibid. fuerat) fugerat Iuo
 272.14. omnia autē) omnia
 272.17. tenere) teneri
 Nou.91.c.1.p.e. ver.22. libe-
 ros ab eo) ab eo filios
 273.3. prioris vxoris) vxoris
 273.5. sua) sua possit
 273.9. dominus vindicare
 potest) domini vindicare
 possint. alij vindicare pos-
 sint

VAR: LECT.

273.10. sint) sunt

273.17. enim dicimus, &) dicimus

273.19. præstamus, vbi) præstari, vt

Ibid. ipsa mulier agit) mulier agit. alij mulier ipsa agit

273.20. ex eo) ex ipso

273.22. descendentes) descendentes personas

c.2.p.274.ver.6.& vel) vel

274.7.res, vel) vel

Ibid. si mobiles) si immobiles

274.12. quasi dotem) dotem

274.13. de ante nuptias) de ante nuptiali

274.14. oportet) oporteat

274.15. hoc omni modo) hoc omnino. A. alij omnino

274.16. dedit) dederit. A.

274.17. susceperit) susceperet. A.

Nou.92.p.e.v.20. pluresue) vel plures

274.22. vel ultra) id est extra

274.23. liberorum) filiorum

275.1. vt ceteri) vt & ceteri

275.7. sint) sunt

Nou.93.p.e.v.14. exclusus) excludendus

275.22. omnia iura) iura

275.23. robore permaneant)

iure maneant

Nou.94.p.276.v.2. marito) marito suo

276.5. sine) Iuo in Panor. cum

Ibid. res autem) & res

276.6. impuberi filio) Iuo impuberi filio suo. alij impuberibus filiis suis. alij impuberi suo

276.10. obseruari) obseruare

276.13. conscribantur) scribantur

276.14. alijs publicis) alijs

Nou.96.c.1.p.278.ver.3. se reo) se

278.4. triginta sex) triginta c.1.p.e.ver.7. accusatorem) actorem

278.9. faciat) fiat

278.13. enim) vero

278.15. in alio iudicio) in aliud iudicium. A.

Nou.97.c.1.p.e.ver.18. Donationum) Donationes

278.19. fiunt) fuerint

Ibid. parem) pares

278.20. quantitatem doti) quantitati dotis

Ibid. item) id est. alijs vtrumque deest.

278.22. pari modo) omni modo paria

278.23.

VAR. LECT.

278.23. capitulum) caput

279.1. teneat) teneatur

c.2. p.e. ver.2. maluerit) voluerit

279.9. res mobiles) mobiles

c.3. p.e.v.17. comparādam) comparandum

279.18. vel renovandam, vel faciendam) vel renouandam, vel faciendum, alij vel reficiendam

279.19. iura in) iura

279.20. in ipsa) in ipsa re. A.

279.21. sed hoc) sed hæc

Ibid. obseruetur) obseruantur

279.25. vel etiam) vel

c.4. p.280. ver.2. dederit) dedit

280.3. in casum) in causa

280.7. hoc & in) hoc in

Ibid. processerit, processit

280.9. confirmetur) firmetur

c.5. p.e. ver.15. pro ea) quam antea

280.17. ob ante nuptias donationem) ab ante nuptias donatione

c.6. p.e. ver.25. Dicebat autem) Dicebat

281.1. & nihil) & nec

281.3. mariti) viri

281.4. ipsius) suum

281.7. viderat) videbat

281.9. aduersus eum) aduersari

281.11. res dotales) res dotis

281.14. maritum) maritum suum

Ibid. inclinantem) declinare

281.15. & si non) si non. A.

281.18. fuerat) fuerit

281.22. & habeant) habeant autem

281.24. potuerint) poterit

282.1. sunt) sint

282.2. Si enim) Sin autem

282.3. fuerit: &) sit, etiam

282.6. futuri temporis) dotis

282.7. obtinere) manere

282.12. aui) vel aui

282.13. &) vel

Nou.98 c.1. p.e. ver.16. ante nuptias) ante nuptialem

282.17. vel lucrata) lucrata ve

282.19. ex ipso) ex eodem

282.20. conseruet) conseruent

VAR. LECT.

282.21. habeat) haheant

282.22. migrauerit) migra-
uerint

283.2. quocumq.) quo quo
Ibid. vel si) vel

283.3. soluta sunt, sed) disso-
luta, vel

283.5. ambo mortui) ambæ
mortuæ

283.6. eorum) earum

283.8. coeperit) addunt ali-
qui. siue migrauerit ad
secundas nuptias, siue nō:

283.12. secundas cōtrahenti-
bus nuptias) secundacōtra-
hentibus matrimonia

c.2.p.e.ver.20. alere debet)
alat

283.21. matrimonio soluto)
matrimonium soluat, &

283.25. parens) parentes
Nou.99.p.284. v.6. duo rei)
rei

284.7. vel alter) & alter

284.8. & inuicem) inuicem

284.9. ex his) ex eis

284.12. vt singuli in solidum
teneantur) vt vnusquisq.
in solidum teneatur

284.13. quidā ex his) quidā

284.17. promissores susti-
neant) sustineant

284.19. sunt) sint

284.21. vt vbi cognoscatur)

vt ibi cognoscatur. alij vt
vbi cognoscant

284.22. sint) sunt

Ibid. an non) an non, vt

284.23. & qui) vt qui

285.3. Hæc) Hoc

Ibid. optineant) obtineat

Nou.100.p.e.ver.8. vel qui-
uis) vel quis

Ibid. vel repudio) repudio

285.13. dotis) super dote

285.14. querimonia vti) que-
rimonijs vti. alij querimo-
niam facere.

285.15. tamen) tantum

285.16. fuerit) fuit

285.17. vel heres) & here-
des. alij vel heredes

Ibid. eadem querimonia

vtetur) eadē querimonia

vtantur. alij querimonia

vtantur.

285.21. & si minor) & si qui-
dem minor. A.

285.22. maritus fuerit) sit

286.1. restitutionem) restitu-
tione

286.2. hoc tempus, hæc tem-
pora

286.5. sint) fuerint

Ibid. quinquennium ha-

beant) quinq. annos ha-

beant. alij quinquēnium

habent

V A R. L E C T.

286.9. querimonia) queri-
monijs

286.11. & siue) siue

286.13. dirimetur) dirima-
tur

286.16. si & in) si in

286.17. certiorari) certiorare

286.18. patrem ipsius) paren-
tem suū. alij patrem. alij
partem ipsius

286.19. videatur) videtur

Nou.105.p.291.v.21. κωνή-
σιον) *Malim κωνήσιον*
siue κωνήσιον

Nou.107.c.1. p.153. ver. 10.
maluerit) voluerit

293.13. in quibus) ex quibus

293.15. vt litteris) vt legiti-
mus. alij per litteras legi-
timus

293.16. Sed & si) Sed si

293.17. velit) voluerit

293.18. maluerit) malit

293.19. demonstrationem)
demonstratione

294.3. voluerit) velit

294.5. actum) factum

294.7. eadem) ea

294.8. perseuerauerit) per-
manferit

294.16. in scriptis) scriptis

c.2.p.e.ver.20. & in eadem)
& sub eadē. alij sub eadē

294.23. obseruationē , quā)
obseruationes, quas

294.24. de huiusmodi distri-
butione) de his distribu-
tionib. alij de huiusmodi
distributionibus

295.4. quoniam & hoc in
ante fata) quod iam ma-
nifesta

295.6. autem lex) autem

295.7. habebit) habebunt

Nou.108.p.e.ver.14. here-
ditatis) ex hereditate

295.15. quo modo) quo quo
modo

Ibid. vtetur) vtatur

295.17. cogatur) cogitur

295.18. nisi vel) nisi

295.21. causa) gratia

295.22. & ex ipsis) ex ipsis.
alij ex his

296.1. habens) habeat

296.6. aliud vnde viuere)
aliquid, vnde viueret. alij
aliunde , vnde viueret.
Mihi placet aliud , vnde
viueret. A.

296.9. euincat) euincatur

296.14. siue) vel

296.16. solum) tantum

296.18. causis) casibus

296.19. causa videtur) vide-
tur

296.22. nam & in) nam in

Qd. 3 Ibid.

VAR. LECT.

Ibid. & in cognatis, &
 in) in cognatis, in
 296.23. ea lex) hæc consli-
 tutio
 Ibid. habebit) habet
 Nou. 109. p. 297. ver. 6. super-
 stitionem) superstitiones
 297.8. Apollinarij) Apolli-
 naris
 297.9. omnino eos) omnes
 297.10. communicant) con-
 ueniunt
 297.12. vsurpât) vsurpēt Iuo.
 297.18. huiusmodi) huiusce-
 modi
 297.21. Eaque) Ea
 Nou. 110. p. 298. v. 6. & hoc
 illud continet) hæc de-
 sunt quibusdam. A.
 Nou. 111. p. e. v. 10. ante hac)
 ante hanc legem
 298. 12. xenonibus) xeno-
 dochijs
 298. 14. ptochijs) ptocho-
 trophijs. alij ptochotro-
 phijs omnibus
 298. 18. vindicauit) vindi-
 cabat
 299.4. téporibus locū) locū
 Ibid. habeat) habet
 299.6. quædam) quidem
 Ibid. amicali) amicabili
 299.15. Idem A. Theodoro)
 Imp. Iustinianus A. Theo-

doto Orientalium Præ-
 toriorum Præfecto. alij
 Idem A. Theodosio
 300.2. sacro sanctis) sanctis
 300.3. ecclesijs dei, &) eccle-
 sijs
 300.4. alijsque) alijs quoque
 300.19. Vnde) Verum
 Ibid. largitatis) largitati. A.
 300.23. deducere) ducere
 301.2. xenonibus) xenodo-
 chijs
 301.4. & ptochijs) & pro-
 chotrophijs. alijs vtrum-
 que deest.
 301.16. annuis) alijs
 Ibid. quam in) quam
 301.18. tantum negotijs) ne-
 gotijs
 302.7. contigit) contingit
 302.10. propositis) prepositis
 302.14. Basilio) Belis.
 Nou. 112. c. i. p. e. v. 20. quæ-
 stio) contentio
 302.22. Imperatori) Principi
 302.23. ipsum) ipsum iudicē
 303. 2. & constitutionem)
 constitutionem
 303.4. sciente vel) sciente &
 303.6. derelictis) relictis
 303.8. reprobetur) reproba-
 tur
 303.10. diuisio) diuisio, non
 enim alienat, qui diuidit.

V A R. L E C T.

303.17. datur) detur
 Ibid. in iudicio) iudicio
 303.18. conclusio) colludium
 303.21. & si) si
 304.1. liceat) licebit
 304.5. iura) iura hæc
 304.6. prærogatiuæ refer-
 uentur) prærogatiua re-
 seruetur. alij prærogatiuæ
 seruentur
 304.7. Ex his) Et ex his
 304.8. eam, quæ) eam rem,
 quæ. alij quæ
 304.9. hypothecatus titulo)
 hypothecarum titulis. alij
 hypothecæ titulis. Malim
 hypothecæ titulo. A.
 c.2.p.e. ver 11. aliter) aliter
 nullus. forte aliter vllus
 304.16. actor in libello) in
 libello actoris
 Ibid. subscripserit) inscri-
 pserit
 304.17. per tabularium) ta-
 bellionum
 304.20. obseruabit) obser-
 uet
 304.25. libello) in libello
 Ibid. vt eam is) hoc autē
 is. alij hæc autem is
 305.1. fuit) fuerit
 305.7. sunt) sunt. implere
 305.13. publicatione suæ)
 publicationem suæ. alij

publicatione
 Ibid. punitus, in patietur,
 & in. alij punitur, in
 305.14. per) in
 305.21. ab huiusmodi pœ-
 nis) his pœnis. alij ex hu-
 iusmodi
 305.24. in iudicijs ventilan-
 tur) ventilantur
 c.3.p.306.v.2. Imperatori)
 Principi
 306.6. inligauerit) obliga-
 uerit
 306.7. suspensum) susceptum
 306.9. petere a iudice) repe-
 tere iudicem
 306.11. vt veniat) vt vel ve-
 niat. alij & veniat
 306.12. mittat) emittat
 306.13. nec procuratorem)
 vel procuratorem
 306.14. miserit) misit
 306.15. interuallum) inter-
 ualla
 306.17. præconijs) per præ-
 cones
 306.19. Proponendi) Præpo-
 nendi
 307.1. deseruit) deseruerit.
 alij deferat
 307.2. petere) petere ab eo
 307.6. indutias) terminum
 307.18. regulam) rationem
 307.19. inuitum) iudicium

VAR. LECT.

- 307.23. fecerit) fecit
 Ibid. Hanc autem) Hanc
 308.1. amicali) amicabili
 Ibid. vel alia) vel antea
 Nou.113.p.e.v.4. Nemo no-
 strorum) Nemo Iuo
 308.7. cuiusuis) cuiuscumq.
 308.9. depositiones) dispo-
 sitiones. A.
 308.10. Inlustrum magistra-
 tuum) Illustris magistra-
 tus Iuo
 308.12. finiri) fieri
 308.15. Princeps) Præses
 308.17. debent) debeant. A.
 308.21. obscuritas illumine-
 tur) obscuritatē illuminet
 308.23. magistratus) magi-
 stratum
 309.1. sed etiam) sed
 309.2. quoque) quoscumque
 309.3. siue ab) siue etiam ab
 309.4. sine scriptis) nō, siue.
 alij sine scriptis, siue
 309.11. generali) hac gene-
 rali A.
 309.12. habeat. Nā) habeat,
 non
 309.13. finita) Finita autem
 309.15. videtur) negotium
 videtur
 309.16. prolata) lata
 309.18. speretur) spectetur
 309.23. cum cum) cum
 309.24. siue in) siue
 310.3. rescriptionem) cōscri-
 ptionem
 310.4. alias) alia. alij illa
 310.5. plectetur) punietur
 310.6. Sed vt) Et vt
 310.7. statuta) instituta. for-
 te constituta
 310.8. in ipso) in primo
 Ibid. ipsam personarum)
 ipsam partium. alij ipsa-
 rum constitutionum
 Nou.114.p.e.v.15. gloriosiss.)
 gloriosi
 310.18. Idem A.) Imp. Iusti-
 nianus A.
 Ibid. P.P.) sacrorum Præ-
 toriorum Præfecto
 310.20. subiectorum) subdi-
 torum
 310.21. cessamus) cessat
 Ibid. si quid) quid
 311.4. perspeximus) respexi-
 mus
 311.7. conficere) profiteri
 311.9. magnifici) magnificen-
 tissimi
 311.11. cuiuslibet) quamlibet
 311.12. quocumque iudicio)
 cuicumque iudici
 Ibid. confisam) cōcessam.
 alij confectam
 311.15. qua contineatur) qua
 contineat

V A R. L E C T.

311.19. excusationis) execu-
tionis. alij etiā executionis

311.21. vniuersis) hoc vniuer-
sis

311.24. magnifici) magnifi-
centissimi

311.25. notatio) adnotatio

312.1. officiū eorū) officium

312.3. aduenerit) peruenerit

312.5. qui hoc) qui hæc

312.8. constituunt) cōstitue-
runt

Ibid. parens) Præfecte

312.9. carissime. atque aman-
tissime) carissime

Nou. 115. c. 1. p. e. v. 14. Si con-
tra) Si quis contra

312.15. prouocatio porrecta
fuerit) prouocationem
porrexerit

312.17. appellationis) appel-
lationum

313.2. Idque) & id

313.4. vel in) vel

Ibid. vbi iudices) vt iudi-
ces

313.7. oporteat) oportet

313.8. interrogant) interro-
gent

c. 2. p. e. ver. 12. tamen ipsi di-
cant) dicunt ipsi

313.14. liti) litis

313.15. ei ad) eis ad

313.19. completo) impleto

313.21. præstetur) detur
c. 3. p. e. v. 25. aut mater) ne-
que mater

314.1. vel auia) aut auia

Ibid. vel proauia) aut pro-
auia

314.4. vel per) per

Ibid. vel fidei com.) vel
per fidei com.

314.5. alio modo) aliū modū

314.6. ingrati) immeriti

314.8. inscripserint) scripse-
rint in. alij scripserint

314.10. sunt hæ) istæ sunt

314.11. audaces manus) au-
dacem manum

314.12. atq. inhonestam) aut
inhonestam. alij ac mo-
lestam

314.14. parentem) parentes
suos

314.17. conuerfetur) conuer-
fatur

314.21. sese turpiter miscue-
rit) se turpiter immisceat

314.22. parentes) patrem

314.24. eis inflixerit) eis attu-
lerit. alij intulerit

315.1. ex his) ex eis

315.2. rogauerit) rogauit

315.3. ipsum) eum

Ibid. recipiant) recipiat

Ibid. & illi, vel ille) & ille,
vel illi. A.

VAR. LECT.

315.8. diximus) dicimus
Ibid. masculos) masculos
tantum. A.

315.10. fuerit filius) fuerit

315.12. potuerint) possint

315.15. siue heredes sibi) sibi
heredes. alij heredes

315.20. filius) filij

315.21. conuerfetur) conuer
sentur

315.22. permanserit) permā
serint

Ibid. parentes ipsius) &
parentes, & ipsi

315.23. fuerint) sint

315.25. collocare) copulare

316.1. & illa) & ipsa

316.2. cū alio maluerit) malit

316.4. ætatis facta) facta

316.9. reputari) imputari

316.13. velit) voluerit

316.14. ingratos in suo) in
suo

316.15. in ipso) in suo

316.16. curam adhibētibus)
causam habentib. forte
curam habentibus

316.17. ab extraneis) extra
neus. A.

Ibid. vel his) vel ij. A.

316.19. ductus) ducti. A.

Ibid. voluerit) voluerint. A.

316.20. vtatur) vtantur. A.

316.24. huiusmodi) hanc

317.1. furiosum) cum

Ibid. suscepit) receperit

317.6. refutata) recusata

317.10. duraturis) durātibus

317.12. curauerint) curauerit

317.15. ingratos in) & ingra
tos in. alij & ingratos

317.19. res ipsius) res eius

317.20. 2 qua) de qua

317.23. omne , quod) quid
quid

318.1. Et generaliter) Gene
raliter autem

Ibid. aliquis) quis

318.3. successionem) heredi
tatem

318.4. est, non) non

318.5. heres ei existat) ei suc
cedat

Ibid. & si in) & si

318.7. forte composito) com
posito

318.8. ceteris autem) ceteris

318.12. fuerit) est

Ibid. ad nihil) nec ad

318.13. procedente) produ
cenda. alij exponenda.
forte expendenda

Ibid. nisi ad) nisi ia

318.14. Et si) Sed & si

318.16. scriptum) esse scriptu

318.17. redimere) de captiui
tate redimere

318.20. impleuerunt) imple
uerint.

V A R. L E C T.

- uerint. alij compleuerint
 318. 21. in redemptionem)
 pro redemptione
 318. 23. habeat) ha beant
 318. 24. sit) sint
 319. 2. suas) res
 319. 3. Tales enim) Et tales
 319. 5. fiunt) fuerint. forte
 fierent
 319. 7. contraxisset) cōtraxit
 319. 8. autem a) a
 Ibid. necessitas imponi-
 tur) necessitas impone-
 tur. alij necesse sit
 319. 11. & quasi) atque
 Ibid. suo debito) pro suo
 debito. A. alij suo credi-
 tori
 Ibid. respondere, atq. obli-
 gari) obligare. alij respon-
 dere, & obligari. alij re-
 spondere, atque obligare
 319. 13. ex his) ex eis
 319. 14. ipse) ipse vero sit. alij
 ipse vero
 319. 15. eos) ei eos. A.
 319. 23. prādicātur) prādicāt
 319. 24. & Const. &) Const.
 319. 25. primum, &) &
 320. 1. eos, qui) qui
 320. 3. connumerari) connu-
 merare
 320. 5. de hac parte) de ipsis
 320. 7. liberos) filios
 320. 8. extātibus) existentib.
 320. 13. ad orthodoxos) or-
 thodoxis
 320. 17. omnino) omni modo
 320. 18. eis sine) sine
 320. 19. in omnē substantiam
 parentū eorū peruenire)
 partes eorum alienare
 320. 21. portiones suas) por-
 tionem suam
 Ibid. accipiant) capiant.
 alij recipiant
 320. 22. fructibus) fructu
 Ibid. tamen medij) inter
 medij
 320. 23. de administratione)
 administrationis
 321. 7. vindicauerit ecclesia)
 vindicauerint ecclesiasti-
 ci. alij vindicauerint viri
 ecclesiastici
 321. 10. deuoluantur) defe-
 rantur
 321. 12. Quæ) Quod
 321. 14. sanctimus) censemus
 321. 16. scilicet legib.) iuribus
 321. 22. parentes) parens
 Ibid. scripserint) scripserit
 321. 23. exheredauerint) ex-
 heredauerit
 321. 25. causam ingr. veram)
 causas ingr. veras
 322. 2. eorum) ipsorum
 322. 4. perueniētes) veniētes
 322. 5.

VAR. LECT.

322.5. autem, vel) &

322.6. vel libertates) & libertates

322.7. tutorum) curatorum

C.4.p.e.ver.17. suis inscripserint) suis scripserint. alij inscripserint

322.18. Id est si) Si

322.19. insidiarentur) insidiētur. alij insidiātur. & ver.

21.

322.23. cum nuru sua) nurui suæ

Ibid. cōcubina) cōcubine

322.24. cōmixtus) cōiūctus

Ibid. parentes) parens

322.25. testamenta) testamētum

323.1. prohibuerit) prohibuerit

323.2. possunt) possint

Ibid. quæ) Quæ autem

323.6. vt mentē) nō; vt mētē

323.7. huiusmodi) hoc

323.8. moueatur) & moueatur

323.15. teneāt) teneātur Iuo

323.16. superius) supra

323.18. parēs nō redemerit) parentes nō redemerint

323.20. captiuis supra) captiuis

324.2. inscripserint) scripserint

324.3. certas, aut) certe

324.5. permanere) manere

324.15. inueniatur) inuenitur

324.19. dispositæ) positæ

324.21. referantur) deferantur. alij referuntur.

Ibid. & ceteras pœnas subsisti) ceteris pœnis subici. forte ceteras pœnas subsistere. A.

324.22. qui) quasi

C.5.p.325.ver.15. fideiussores eius) fideiussores

325.13. trāseant) transferint

Ibid. ante) intra. A.

325.14. contra hoc) contra aliquem

Ibid. aliquid fecerint; &) aliquid fecerit. alij aliqui fecerint

325.16. acceperint) receperit

325.17. tamen) vero

325.20. alia) aliqua

C.6.p.e.v.25. dixerit) debeo

326.1. vt) nisi

Ibid. soluat.) persoluator

326.9. obligatur) obligetur

326.13. ab illo vel illo) ab illis, &

326.14. consentientib.) scientibus

326.15. præiudicat) præiudicet

326.16.

V A R. L E C T.

316.16. toto debito) totum
debitum

Ibid. Si quis) Si quas

316.17. eos) alteros

316.19. iuris perfruatur) iu-
dicis fruatur

316.20. omnia in his) in his.
alij in

316.22. amicali) amicabili

316.23. sunt) sunt. Dat. P.
conf. Belis.

Nou. 117. c. 1. p. 317. v. 4. filiū)
filium suum

327.9. relinquere) relinque-
re liberis

Ibid. hoc modo &) huius
modi

327.13. & si) si

Ibid. extraneus filiosam.)

extraneus filiosam. extra
nep. alij filiosfam. extra-
nei

327.14. reliquerit, aut dona-
uerit) reliquerint, aut do-
nauerint. alij reliquerit,
& donauerit

327.19. donatas) datas

327.21. sint) sunt

328.1. debent) res debent

328.2. habeant) habeat

328.4. credere) concedere

328.5. habeant) habuerint

328.6. receperint) susceperit

328.7. non dederit, vel dede-

rit) non dederint, vel de-
derint

328.8. ille) illi

328.9. noluerit) noluerint

Ibid. potuerit) potuerint

328.10. mortuus fuerit) mor-
tui fuerint

328.11. eis dare) dare

328.13. eis) eas

328.14. Nam & in) Nam &
alij Nam

328.16. imposita) apposita

c. 2. p. e. v. 18. aliquem in) in
aliquo

328.19. vel in) vel. & ver. 20.

328.21. addiderit) adiecerit

328.22. videatur) videtur

328.24. eo alia) eo

Ibid. exigatur) exigitur

328.25. potiatur) vel alternus
potiatur

329.1. vt etiam) vt &

Ibid. eius) suo

c. 3. p. e. v. 6. similiter) simul

c. 4. p. e. v. 20. supra eos sunt)
super eos sunt

329.23. & post) post

330.3. eorum damus) damus

330.4. & nuda) vt nuda

330.5. facere) facere possint

330.8. vt ex) & ex

330.9. sint) erunt

Ibid. Legibus) initium ca-
pituli esse existimo, ideo
scribe

VAR. LECT.

scribe LEGIBVS

330.11. habuerit) duxerit

330.13. suæ) suæ propriæ

Ibid. daret) det

330.14. libras auri) librarum
auri quantitatem. alij li-
brarum summam. alij li-
brarum auri

330.15. statuta sunt) sunt

330.16. matrimonij) matri-
monium

Ibid. In utroque) utroque

330.18. vocentur) vocantur

331.1. quidem eius) eius

331.3. accipiat) habeat

331.4. conseruet) conseruat

331.6. dominij) communi

331.7. eadem) eandem

Ibid. capiat) habeat

331.9. prædictam) prædictam
quartam. alij præcipuam

331.12. suæ sibi) sibi

331.13. diuipæ) diuæ

331.23. concedimus) valere
concedimus

331.25. etiam eis) eis

332.7. eorum) earum

C.5.p.e.ver.9. fuerit) sit

Ibid. eius) huius. forte hu-
iusmodi

332.11. parentum capiendæ)
parentum

332.18. diuidij) diuortij

332.21. autem eorū) autem

332.22. ipsa) & ipsa

332.23. administ. ante) admi-
nistret. alij ministrante

332.25. Quod in) Quod &
in

C.6.p.313.v.5. commemora-
tionem) mentionem. A.

333.7. præstabunt) præbent

333.8. enumeraturi) enume-
rari

333.10. occasionem) causam

333.11. maritus quidem) ma-
ritus

333.15. eius) earum. A.

333.17. aliquid molientibus)
molientibus

333.22. personam) partem

333.25. Si de) Si in Iuo

334.1. posse conuinci) con-
uinci Iuo

334.3. aduersus) contra Iuo

334.4. probata) Iuo compro-
bata

334.5. repudio misso &c.)
Iuo repudium mittat

Ibid. habere maritum)
habere debet maritus

334.8. tantum) tamen

334.12. quam nos) quam

334.13. ex eodem) ex eo

334.19. eam) debet eadem

334.21. quidem donationis)
donationis

334.23. autem liberi) liberi

Ibid.

V A R. L E C T.

- Ibid. leges) legem
 334.25. & aliam) &
 335.1. autem extantib.) ex-
 stentibus
 335.7. quocumq. modo vitę)
 vitę
 335.8. insidiaretur) insidia-
 tur
 335.11. lauauerit) se lauet
 335.14. parētes suos) parētes
 335.15. circo) circensibus
 335.18. vna vlla
 335.19. his) eis
 Ibid. propria) a propria
 335.20. vt illa & illa
 Ibid. habente) habens
 335.23. māserit) permanserit
 c.7.p 336.v.1. (Causas autē)
 Causas
 336.5. rerum scilicet) rerum
 Ibid. conseruando) reser-
 uato
 336.6. & his non) vel eis nō.
 alij vel non
 336.8. eas solas) eas
 336.9. Imperatorem) Impe-
 rium
 Ibid. moliturus) molitus.
 A.
 336.11. Imp. aut) hoc Impe-
 ratori
 336.13. Si vir vitę) Si vitę Iuo
 Ibid. quocumque) vel
 quoquo
 336.14. fuerit) fuerit maritus
 Iuo
 336.18. vel cum) vel Iuo
 336.19. adulterio) adulteriū
 Ibid. prodere) tradere.
 alij procedere
 336.20. fuerit) sit
 Ibid. maritus) maritus ei
 Iuo
 336.21. inscriptiones depo-
 fuerit) Iuo inscriptiones
 posuerit. alij inscriptionē
 posuerit. A.
 336.22. potuerit) poterit
 Iuo
 336.23. mulieri volenti vel
 propter hanc causam)
 mulieri Iuo
 336.25. & donationem) do-
 nationemque
 337.6. facit) faciat
 337.7. mariti) mariti probatā
 337.11. vt etiam) vt
 337.13. non probauerit) Iuo
 par. 8. probare non po-
 terit
 337.14. erat) Iuo fuisset. alij
 esset
 337.20. cum alia) vel cum
 alia
 337.22. suos, vel per) suos,
 vel
 337.24. nō) nisi Iuo parte 16.
 337.25. mulieri & propter
 hanc

V A R. L E C T.

- hāc causam) mulieri Iuo.
 alij mulieri et pro hac
 causa. alij mulieri & per
 hanc causam
 338.3. propter hanc iniuriā)
 pro hac iniuria
 338.6. alia mariti) alia
 338.7. habeat) habeat mulier
 338.8. mulier habeat) habeat
 338.11. cōservādo) reseruādo
 338.12. habeat) habuerit
 338.13. & dominiū) dominiū
 338.14. cōcedimus) dedimus
 c.8.p.e.ver.15. consensu) ex
 consensu. A. alij ex con-
 sensu mulieris
 338.16. nisi ex causa proba-
 bili) his verbis multi ca-
 rent, & recte. forte pro
 nisi scribendum & si
 338.18. Sed & si) Sed si
 Ibid. huiusmodi) hæc
 338.20. custodire) liberis cu-
 stodiri. alij liberis custo-
 dire. A.
 338.24. alias, vel) vel alias
 339.1. faciens) facere
 339.2. extant) sint
 339.5. hoc) hæc
 339.6. sint) fuerint
 339.7. alere eos) eos
 Ibid. & res) vel res
 339.11. teneantur) tenentur
 Ibid. vtriusque parentis)
 vtrorumque parentum
 339.16. delinquentis personæ)
 delinquentis
 339.18. iut icimus) subici
 c.9.p.e.ver.22. expeditioni-
 bus) expeditione
 304.2. fecerint) fuerint
 340.9. quācūq. quācumq.
 Ibid. priores) priorem
 340.10. chartularium) char-
 tularios scriniij
 340.11. maritus eius) maritus
 340.13. re vera) vere
 340.14. vti illi) & ipsi
 Ibid. propositis) prepositis
 340.17. hæc) hoc
 340.19. & expectet) expectet
 340.20. transeat) transferit
 340.23. & ipsa, & qui, & mu-
 lier, & ipse, qui
 340.25. illi, qui) hi, qui
 Ibid. deposuerunt) depo-
 suerunt
 341.4. pœnam compellētur
 prestare ei) pœna plectē-
 tur, pœna danda ei
 341.5. dixerunt) dixerant
 341.6. licentiam habet) legi-
 timam habeat
 341.8. dubitatio est) dubita-
 tur
 341.10. foederati) foederatus
 forte. A.
 c.10.p.e.ver.15. iustæ causæ)
 causæ

VAR. LECT.

causæ

341.17. Veluti si) Si
Ibid. mulieri) vxori. A.

341.21. tenti) capti
341.22. casibus) causis

342.7. fuerit) sit
c.11. p.e.v.10. permanferit)
perseuerauerit

342.11. ipsius) ipse
342.13. conseruaturus) re-
seruaturus. alij seruatu-
rus

342.18. habent) habebant
Ibid. Episcopus) Antistes
342.19. monasterio immit-
tere) in monasteriū mit-
tere

342.20. vt ibi degeret) & ibi
degere. alij vt ibi degat
Ibid. in diem mortis sue)
ad diem mortis suæ. alij
ad mortem suam

342.22. bessem quidē) duas
partes

342.23. parte) portione
342.25. habeant) habeat. A.

343.6. parentem) parentes.
alij ad parentem

Ibid. sperare) expectare
343.9. neque parentes, neq.
liberos) liberos, neq. pa-
rentes

343.17. officium autem) offi-
ciales autem. alij officiū

Ibid. alias decem) quinq.

343.20. poenam decem li-
brarum auri) decem li-
bras auri poenę nomine

343.21. præstabit) dabit

344.3 Sed & si) Sed si

344.4. miserit) misit

344.5. & dotem) dotem

344.7. tantum) tantum ei

344.8. propter nuptias)
ipsius

344.14. tunc &) tunc

344.15. rerum prædictarū)
rerum

c.12. p.e.v.18. lignis) virgis

Ibid. sine aliqua earum
causarum, quæ contra
mulierem) sine causa, ea
res

344.20. dissoluendum) sol-
uendum

Ibid. sufficit) non sufficit
mulieri, sed

c.13. p.345.v.i. velle eū) velle

Ibid. pudori) pudorem

345.2. testationes) testatio-
nem

345.3. habitas) habitam

345.4. & ter) & tunc Iuo
par.8. alij &

345.5. ipsas attestaciones)
testationes ipsas Iuo. alij
ipsam testationem

Ibid. continentes) con-
Rr tinen-

VAR. LECT.

- tinentem
 345.6. post tres) post
 345.22. locutum) Iuo collo-
 cutum
 345.23. cū muliere) mulieri
 Iuo
 346.1. leges) legem
 c.14. p.e.v.3. cōtestationes)
 Iuo parte 8. testationes.
 alij testificationes
 346.4. vxorem suam) vxorē
 Ibid. sancto) Iuo sacro
 346.6. ambos) eos
 Ibid. defēfori) defensorib.
 346.9. aliorum clericorū)
 clericorum Iuo
 Ibid. aditus) auditos Iuo
 346.11. & auctoritate) vt au-
 ctoritate
 Ibid. ipsius) eius
 346.13. nullo) & nullo
 346.14. nisi quod) si Iuo
 Ibid. contestationes) Iuo
 par.8. attestations
 346.15. loqui) locutus Iuo
 346.16. iustissimum) iustum
 Ibid. adulterū) Iuo adul-
 teros. A.
 346.17. sanctorum) sacrorū
 Iuo. alij sanctis
 346.18. si quis de) si de
 Ibid. inter sancta loca)
 intra sacra Iuo. forte in-
 tra sacra loca. A.
 346.22. vxorem suam) Iuo
 par.16. vxorem
 346.23. & deprehenderit
 cum) Iuo ibid. deprehē-
 derit cum. alij cum
 347.1. eos ei ambos) Iuo
 ambos. alij eos
 Ibid. tradere vel) Iuo tra-
 dere
 347.2. eiusdem ecclesiæ cle-
 ricis) clericis Iuo. alij hu-
 ius ecclesiæ clericis
 347.4. innotescat) innote-
 scere fecerit Iuo
 347.6. acceperit) accipiat
 Ibid. discussit) discutiat
 347.10. amicali) amicabili
 Nou.118.c.1.p.e.ver.20.ex-
 ponimus) inuenimus
 347.23. alius est ascenden-
 tium personarum) vnus
 ascendentium
 348.1. alius ex) alius a
 348.4. alijs omnib.) omnib.
 Ibid. anteponimus) ante
 posuimus
 348.6. potiora) priora
 348.7. omnibus &) omnib.
 Ibid. & ex) & a
 348.10. gradus) fuerint gra-
 dus
 348.14. familiarū) familias
 348.15. est) fuerit
 348.16. omnib. alijs) omnib.
 per-

VAR. LECT.

personis
 Ibid. preponimus) ante-
 ponimus
 348.17. scilicet) videlicet
 348.20. pertinente) perue-
 niente
 348.23. obtineant) teneant
 348.24. pater) parens
 348.25. ipsius) ipsorum. A.
 Ibid. si viuius esset) viuius
 349.1. quas successiones)
 quam successionem
 349.2. Item) Vnde
 349.11. sint) sunt
 349.12. sexu, an) sexu, an ex.
 alij sexu, vel ex
 c.2.p.e.v.17. talis) hæc
 Ibid. tenet) teneat. alij
 teneatur
 349.18. liberorum) filiorum
 349.19. derelicto) relicto
 349.23. parente) latere
 349.24. declarabitur) decla-
 ratur
 350.1. anteponi volumus)
 anteponimus
 350.2. proximior gradu)
 proximioris gradus. alij
 proximiores gradu
 350.4. masculino sexu) ma-
 sculina
 Ibid. feminino cognationi)
 feminina cognatione
 350.5. iunguntur) iungatur

350.9. accipiant) capiant
 350.11. dimidiam) portionē
 350.12. capiant) accipiant
 Ibid. sint) fuerint
 Ibid. forte fratres) frater
 350.13. existant) existat
 350.14. copulati) copulatus
 350.16. proximis) propin-
 quis
 350.19. inter omnes diui-
 denda) diuidenda
 350.22. peruenientis) perti-
 nentis
 Ibid. nullum) non
 350.23. maneat) permaneat
 350.24. illas) istas
 351.2. sexum, an) sexum, aut
 351.4. succedunt) succedāt
 c.3.p.351.v.6. despiciamus)
 dispiciamus
 351.7. ordine) ordine scilicet
 351.8. qui per) qui in. A.
 351.13. primos) primum
 351.14. vel matre) & matre.
 alij & ex eadē matre. A.
 351.17. enim) autem
 351.19. parente) latere
 352.1. capient) capiant
 352.7. defunctus) mortuus
 352.11. utroq. iure) ex utro-
 que parente
 352.12. existant) existat
 352.17. defuncti) defuncti
 fratris. A.

V A R. L E C T.

352.71. sint) sunt

Ibid. feminini sexus) feminae

353.3. defuncto superstit) defuncti superstit. alij superstit

353.4. eos esse) esse

353.10. vel patruis) & patruis

353.14. vel filias) neq. filias

353.16. eius vocabitur) vocabitur

353.18. ipse ceteris) iste ceteris. alij praepontatur

353.24. masculi) masculini sexus

353.25. an feminae) siue feminae. alij an feminini

Ibid. & utrum &c.) defuncti quibusdam

c.4.p.354.v.8. Ex his autē) Visis autem his

354.13. titulis) titulo

354.14. si morietur, vocatur) si moriatur, vocabitur. alij vocabitur

354.18. Nam si) Nam ubi

354.20. obtineant) tenent

354.21. ad hereditatem, & ad tutelam) ad tutelam

354.22. vocatur) vocentur Ibid. feminis & feminis aut

355.1. vel auia) & auia

355.3. velit) velint. A.

Ibid. filiorum suorum) filiorum

355.4. prohibentur) prohibetur

355.6. nuptijs alijs) nuptijs

355.7. renuntiauerint) renuntiauerit

Ibid. Hoc) Hæc

355.9. cognatis) adgnatis, siue cognatis. A.

Ibid. praepontantur) praepontantur

355.14. eos oportet) oportet

355.17. pupillaris rei) pupillæ

355.18. ipsi) ipse. A.

Ibid. elegerint, & nominauerint) elegerit, & nominauerit. A.

355.20. respiciat) pertineat

355.22. pupillo obligetur) obligetur

355.23. diximus) dicta sunt

356.1. leges) leges de Nou.119.c.1.p.e.ver.18. & siue) siue

356.21. ipsius mariti) mariti

c.2.p.e.v.22. Si quis) Qui

357.1 ætatis impleuit) ætatis suæ compleuerit. alij ætatis impleuerit

Ibid. propter hoc facere) facere

357.3. seruos suos) seruos

357.5.

V A R. L E C T.

357.5. sit) sint

c.3.p.e. ver.8. hoc factum)
factum

357.9. prolatum) probatum

Ibid. id est) forte primū,
vel idem

c.4.p.e. ver.16. appellauit)
prouocauit

357.17. manifestante) mani-
festauit

357.18. vel magistr.) illi ma-
gistr.

357.20. iudices) iudex

357.22. distulerint) distu-
lerit

c.5.p.358. v.4. porrigatur)
admittatur

Ibid. tempore elapso)
temporis lapsu

358.7. qui se ex) qui

358.9. libellum offerre) libel-
los afferre

358.10. Prætorij) Prætorio

358.15. is, qui vicit) pars vi-
ctrix

358.23. sine) & sine

359.2. quod) eo quod

c.6.p.e.v.5. temere) tenuē

359.6. nolit) noluerit

359.11. vel omnes) omnes

359.12. absint) absunt

359.13. præconijs) edictis

359.17. vbi) vt

359.18. mobiles &) mobiles
vel

Ibid. seruari) conseruari

359.19. per publicam descri-
ptionem) publica descri-
ptione

c.7.p.e.v.24. rerum puta-
uerit) earum putat

Ibid. hoc) hæc

360.1. accepit) receperit.
alij ceperit

360.2. vel inter absentes in-
tra vicennium) & vici-
nium inter absentes

360.5. alienata) alienatio-
nis. alij res. forte aliena-
tas. A.

360.7. aliter) aliter hoc

360.10. alienata) alienatio-
nis

360.12. fuerit) sit

c.8.p.e.v.17. autem absens
fuerit) autem abfuerit.
alij abfuerit

360.18. Et dicimus) Dicim'

360.20. fuit) fuerit

360.24. sanctimus) censui-
mus

c.9.p.361.v.1. cogatur) co-
gitur

361.5. qualemcumq.) quam-
cumque

c.10.p.e.ver.11. domos reli-
giosas) domos

361.12. ad nostram domum
ab ecclesia sacrosancta)

Rr 3 2 no-

VAR. LECT.

- 2 nostra domo ad sacro
sanctam ecclesiam.
- 361.13. peruenerint) perue-
nerunt
- 361.14. euacuari) vacuari
- 361.15. postea peruenerint)
iam peruenerunt
- 361.16. iam peruenerunt)
postea peruenerint
- c.11. p.e.v.19. legauerit, vel
aliæ personæ legati no-
mine reliquerit) relique-
rit
- 361.21. & is) &
- 361.23. eius) illius
- 361.24. semper manere) per
manere. alij manere
- 362.1. non habere) habere
- 362.3. iubemus) dicemus
- 362.5. amicalis) amicabilis
- Nov.120.c.1.p.e.ver.21. pa-
roecico iure) de colonis
- pari iure
- Ibid. dare) dari
- 363.3. accepit) accipit. &
ver.6.
- Ibid. & duobus) & in
duobus
- 363.9. in solido reditu ab)
in solidum ab his
- 363.10. iure emphyteuseos
ea præstari) qui regunt
ipsa loca venerabilia em-
phyteusin hanc
- 363.12. id est in personam
eius, qui accepit) scilicet
ad accipientis
- 363.13. nulla) vt nulla
- 363.14. accedat) accipiat
- 363.17. sub quadam quanti-
tate) sub quantitate
- 363.18. si res) si
- 263.19. domibus præstita)
domibus
- 363.21. ad aliquam) ad aliā
- 363.25. ad aliquam perso-
nā) ad aliquas personas
- 364.4. apud eum) apud eos
- 364.12. dirutas domos re-
nouare) dirutæ domus
renouari. A.
- 364.14. loca) loci
- 364.18. eamque) eandemq.
- 364.19. cedere) concedere
- Ibid. contractui) contra-
ctus
- 364.21. eligat) elegerit
- 365.1. Sed & si) Si
- 365.6. accipiat) capiat
- 365.9. acceptauit) accepit.
A.
- Ibid. habentem) tantum
habentem
- 365.11. vt post) & post
- 365.14. cepit) accepit. Non
extenditur
- 365.15. in integrum) ultra
accipientis vitam

VAR. LEGT.

365.16. in eundem) ad
 365.18. his) isdem
 366.1. donare) dare. A.
 366.3. eius accipiat) capiat
 366.5. quam quartam por-
 tionem) quarta portione
 366.8. satisfiat) satisfaciant
 366.15. eiusdem) eiusdem
 ciuitatis
 366.19. fit) sit
 366.21. iurare) iurare oportet
 366.25. contractū) contra-
 ctus
 367.2. eo quod) quod
 367.10. copulantur) copu-
 lentur
 367.11. locationes, &) loca-
 tionem, vel
 367.15. fuerit) fecerint
 367.17. ceperint) acceperint
 367.19. quibus) qui
 367.20. in religiosam) ad re-
 ligiosam
 367.23. Et hæc) Et hoc
 c.2.p.368. v.4. xenonibus)
 xenodochijs
 368.5. prouincijs) locis
 368.8. ciuitate &) ciuitate,
 & in
 368.19. clerum) clericos
 368.23. ex hoc) ex his
 368.24. contractu) contra-
 ctibus

369.9. is, qui) qui
 369.10. ipsius) ipsis
 369.19. fieri) faciat
 369.24. præcedente) proce-
 dente
 370.3. autem diximus) di-
 cimus
 Ibid. & edificijs dirutis) &-
 edificijs
 370.6. & in) etiam in
 370.8. si quando) si quidem
 370.9. publicas tributio-
 nes) publica tributa
 370.13. persoluant) persolui
 possint
 370.21. beatissimo Patriar-
 cha) beatissimis Patriar-
 chis
 371.17. vel a metrop.) vel
 metrop.
 371.18. iurisdictione) distri-
 ctione
 372.1. domos religiosas) do-
 mus religiosa
 372.2. hoc enim) hæc autē
 372.5. prædictis) supradictis
 372.11. eiusdem) eius
 372.14. adhortari) hortari
 372.19. eundo) dando. A.
 373.2. rei non) rei nullus
 373.3. percipere) recipere
 373.6. æstimatione) exami-
 natione
 373.12. cui debitū imminere)

V A R. L E C T.

qui debirum debet

174.6. processit) processerit

374.9. in causas) in causam

374.10. pertinentes) pertinentem

375.3. qui ibi) qui

c.3.p.e.v.11. liceat) sit licetia

375.13. Episcopis) Episcopo.

alij Episcopos

c.4.p.e.v.19. pregrauatam)

aggrauatam

375.20. præstatur) paratur

375.24. eidem religioso) re-

ligioso. alij eidem

Ibid. fore) facere

376.4. eisdem locis) isdem

376.7. proditione) perdu-
ctione

376.10. cuiuscumq. cuiusq.

376.16. ad eosdem) ad eos

376.19. superius diximus)

supra diximus. Additur

in quibusdam libris hoc.

Scituris. quod si tale ali-

quid perpetratum fuerit,

& hoc ipsum inualidum

erit, & omnem substan-

tiam eorum qui ceperint,

& œconomorum, & char-

tulariorum, & admini-

stratorum. quibus secun-

dum prædictum modum

copulatur, in religiosam

domum, ex qua rem ac-

ceperint, & post mortem

eorum peruenire iubemus

c.5.p.e.v.20. Si quis autem)

Si quis

376.25. administratorib. re-

ligiosi loci) religioso loco

377.3. debitum canonem)

canonem

377.6. nolint) noluerint

377.10. pactus) pactum

c.6.p.e.v.18. nisi forte) nisi

Ibid. etiam) eis

377.19. alienarentur) alie-

nentur

377.21. ecclesia) sanctissima

ecclesia

377.25. ex ea) ea

c.7.p.378.v.12. sed &

378.17. contingit) contigerit

378.18. Sed & si) Sed si

378.19. etiam) &

378.21. suscipiat) accipiat

378.22. suscipiant) recipiant

378.23. & pecunias) pecu-

niam autem

c.8 p.379.ver.5. velit) vult

Ibid. iure) iure obtinere

379.6. superius) supra

379.7. in imperiali ciuitate)

imperialis ciuitatis

379.8. intra territorium) in

territorio

379.9. positæ) positæ sunt

c.9.p.e.ver.10. Hæc) Hoc

379.13.

VAR. LECT.

379.13. non aliter) non
 379.19. faciunt) faciant
 Ibid. prægrauatur) præ-
 grauetur
 379.20. sunt) sint
 379.21. persolui) solui
 379.22. damus) cōcedimus
 379.23. superius præfinitū)
 supra definitū. alij supra
 præfinitum
 c.10. p.e.v.9. eidem) ei. alijs
 deest
 380.10. in qua) in quo. A.
 380.12. apud eundem) apud
 380.14. permutationis) cō-
 mutationis
 380.18. reddatur) reddatur
 380.21. in huiusmodi) in
 hoc
 380.22. composita) inter-
 posita
 380.25. tantum) tātundem
 381.2. in hypothecam) hy-
 potheca
 381.7. componere ausi fue-
 rint) composuerint
 380.10. constitutionē) legē
 Ibid. si quidem) si
 381.15. in remp. nostram) in
 nostra rep.
 Ibid. pullulare) pollere.
 alij valere
 381.16. sanctimus) iubemus
 Nou. 121. p.382.v.7. exige-

batur) exigatur forte. A.
 Nou. 123. in priu. p.e.v.16.
 iam quēdam) iam quidē
 c.1.p.181.ver.8. dicentes in
 ipsis decretis) dicendo
 383.16. habet) habeat
 383.19. habuit) habue: it
 383.22. sacris) sanctis
 383.23. Sed neque) neque
 383.24. vel taxeatam) neq.
 taxeatam
 Ibid. cognoscūt) cogno-
 scant
 384.4. Et hoc) Hæc
 384.15. condicione) condi-
 cione volumus. A.
 384.20. si quidem) aliquem
 385.8. consecrationem) or-
 dinationem
 385.10. tres) hæ
 385.12. & in) in
 386.3. a sacro) sacro
 386.7. cuius) eius, cuius
 c.2. p.e.v.11. in causa, quæ)
 nitensque
 386.12. inhibet) possunt in-
 hibere
 386.15. faciat) facere
 386.18. sed per) & per
 386.20. inhibeat) inhi-
 betur
 386.21. Enim vero si) Si ve-
 ro
 386.23. vel non) non

Rr 5

386.25.

VAR. LECT.

386.25.prouincia)a prouin
cia

387.1.habet)habeat

387.2.accusatum) accusa-
tionis

387.4.sacerdotio) a sacer-
dotio

Ibid.consecrare eū)con
secrare

387.7.vnum annum) annū

387.8.& vt res)& res

c.3.p.e.v.16.pecuniam)pe-
cunias

387.19.condēnatione)con-
demnationi.A.

387.20.& qui dat)qui dat

387.22.sacerdotio) sacer-
dotij

388.1.laicus)alius

388.2.accepit)acceperit

388.6.fed omnem) fed etiā
omnem

388.9. actionem,vel obliga-
tionem)accusationem

388.13. fed & aliud) fed
aliud

388.14.dare)tradere

c.4.p.e.v.17.res suas)res

388.19.oblatio)collatio

c.5.p.e.ver.25.beatissimos
quidem)beatissimos

389.7.ea tantum dare)dari

389.16.reditum)reditus

Ibid.habeat)habet

389.18.notarijs)notarij

389.19.consecrantis) con-
secrati

Ibid.& alijs,qui) & alij,
qui ministerium ei fa-
ciunt.alijs deest ei

389.20.capiunt)capiant

389.21.minor sit) minores
fuerint

389.22.annalibus auri)auri

389.24.quidem) iure

389.25.capiunt)capiant

390.2.non minor)non mi-
nor autem

390.4.quidē solidos)solidos
Ibid.dari)dare

390.10.octo) octo solidos

390.12.quattuor)tres

390.13.minor autē) minor

390.17.sexdecim)sex

390.18.autem)enim

391.1.diuidant)diuident

Ibid.Hæc)Hoc

391.3.& ecclesiæ) ecclesiæ

391.4.sacerdotia) sacra sa-
cerdotia

391.5.Si quis autē)Sin autē

391.7.quocumque modo)
quacumque

391.9.cepit)accepit

391.10.ipsius)ei

c.6.p.e.ver.15.Taxeotas e-
nim,vel curiales;nisi ta-
xeota sit,vel curialis

39.16.

V A R. L E C T.

391.16.officio)& filij eorū,
officio

Ibid.iterum)interim

c.7.p.392.v.6. vel curatio-
nem)vel ad curationem

392.9.tempore)die

392.11. iudicem in scriptis)
iudicem

392.12.huiusmodi munus)
hoc munus

392.13.recepit) recipit. alij
non recipit

Ibid.hoc)hæc

c.8.p.e.v.16.exceptor)exe-
cutor

392.17.sit tributorum)fiat
tributorum

392.19.alienarum)aliarum

392.20. curator litis) pro-
curator litis

392.23.nisi suo) suo autem

392.25. ne ex hac occasio-
ne) ne exactio ecclesiæ

393.1.fiat,vel)faciat,&

393.2.ministeria) mysteria

393.4.quædam) quidem

393.5.eorundem)eorum

393.9.in ipso instrumento)
instrumento

393.10.vel in)vel

393.11. & contractum) &
certum.A.

393.13. concedimus tales
contractus procedere)
tales contractus proce-

dere concedimus.A.

393.19.consensu)cum con-
sensu.A.

393.21.quas per alias leges)
quæ speciali lege

393.22.prohibuimus)pro-
hibentur

393.25.siue ante) vel ante

394.3.Sin autē)Sin autē vel

394.6. existimauerit) æsti-
mauerit

394.10. publicarum tribu-
tionum) publicorum tri-

butorum.& ver.20.

394.11. exceptionē vel exa-
ctionem)exactionem

394.17.crediderint) vendi-
derunt

394.24. eorum receperint)
acceperint

c.9.p.395.ver.3.Episcopus)
Episcoporum Iuo.

395.6.& propositis) Iuo vt
propositis.alij vt præpo-
sitis

395.7.quod scit)quod nouit

395.8.hoc,quod) quod Iuo

395.9. sacerdotib. honestū
est)est sacerdotis officiū

c.10.p.e.v.14.nisi imperialis
iussio præcesserit) Iuo

cap. 369. nisi imperialis

iussio processerit. Idem

capit. 278. & Burch. &

Grat. carent his verbis.

VAR. LECT.

395.12. amissione) Iuo d.
cap.278. amissionis
395.13. cinguli, & viginti li-
brarum auri condemna-
tione) Iuo d. cap.178.&
Burch. cinguli condem-
natione. Grat. rerum, &
cinguli condemnatione
395.14. plectetur) Iuo cap.
369. plectatur
C.13.p.397.v.20. consortij)
religiosi cōsortij Iuo. A.
397.21. tableiare) tabolizare
Iuo
397.25. contra hoc) contra
hæc Iuo
398.1. sacro) a sacro Iuo
398.8. reddunt) reddēt for-
te. A.
C.15.p.e.ver.12. Nemo Epi-
scopus, nemo) Nemo
Grat. alij Nemo Episco-
pus, neque
398.15. hoc fieri) Panor. hæc
fieri
398.16. aduersus ea) aduer-
sus eā Iuo par.5.& Grat.
398.17. ille quidem. qui) ille,
qui Iuo part.5.
398.19. communicationis)
communione Iuo, &
Grat. A.
398.21. excōmunicauerit)
Iuo in decreto excom-

municauit
Ibid.in tantum) Panor.
vt tantum
398.22. tempus abstineat sa-
cro sancta cōmunione,
quantum) Iuo part.14.c.
21. & Grat. tempus ab-
stineat a sacra commu-
nitione, quantum. Idem
Iuo cap.42. eiusd. partis,
& parte 5. tempus absti-
neat quātum. in Panor.
abstineat a sacra com-
munionem, quantum
398.24. vt quod) vt id, quod
Iuo d.c.21.
Ibid. fecit) Pan.& Grat.
fecerit
398.25. iuste patiatur) pa-
tiatur
C.18.p.399.v.12. Nō alium)
Nulli alium
399.13. qui &) qui
399.14. & rectam) & rectā,
& sinceram
399.15. habeat) habet
399.16. liberos) filios
Ibid. habuit) habuerit
399.17. Sed vel) Sed
399.20. disunctā) derelictā
399.21. neque aliter) neque
Ibid. vel diuinis) vel
399.22. reprobata) impro-
batam

VAR. LECT.

c.19.p.e.v.24.nemo)neque
 399.25.fiat minor) Grat.
 fiat, qui minor. alij fiat,
 nisi. alij minor
 400.3.nemo)neque
 400.6.vel ad) vel quæ ad
 Ibid.peruenit) Grat.per
 uenerit. alij conuolauit
 c.24.p.403.v.13. neque xe-
 nodochus &c.) neq. ex
 xenodochijs, neque pro-
 chotrophijs, neque no-
 focomijs
 403.15.alius) alia
 403.20.dederit aliquid) de-
 derit
 404.3.acceperit) accepit
 c.26.p.e.ver.24.sic) fuerit
 Ibid.ex)& ex Iuo
 405.3.annum tantum)annu
 405.6.diximus) Iuo dixi-
 mus,ordinatus fuerit
 405.8.meritus postea.) Iuo
 meretur,& si postea.alij
 meritus,postea autem
 405.10.domino in) Iuo in
 Ibid.seruitio)Iuo serui-
 tium.A.
 405.11.tradatur) Iuo traha-
 tur
 c.27.p.e.v.15.factum) actum
 Ibid.sic tamen)sed tamẽ
 405.16.vt & clericus) vt e-

tiam clericus.alij vt cle-
 ricus.alij vt iam clericus
 405.17.impleat)ad impleat
 c.28.p.e.v.18.oratoriam do-
 mum)oratoriũ in domo
 405.20.consecrari) conse-
 crare
 405.21.administrantes eius-
 dem domus) ministran-
 tibus in eadem domo
 donent,nec. alij admini-
 strantibus in eadem domo
 donent, nec
 405.22.si dignos) si indi-
 gnos
 405.23.illi) ipsi
 405.24.canonib.)nominib.
 c.29.p.406.v.3. obseruent)
 obseruiant
 406.4.sibi)ibi
 406.5.cuiuscumque ciui-
 tatis)ciuitatis
 406.8.qui ea) qui
 406.9.canonicis)canones
 c.30.p.e.v.10. Presbyteri)
 Episcopi, presbyteri
 Ibid.diconi, subdiacono-
 ni) diacones,& subdia-
 cones
 406.11.lectores,& cantores,
 quos) lectores, vel can-
 tores, quos. alij quos.
 Ansel. lectores, cantores,
 quos

V A R. L E C T.

- 406.12. quocumq.) quoquo
 406.14. in propria potestate) in sua propria. Ansel.
 in propriam potestatem
 406.16. leges in eas) leges
 in eis. alij leges. alij legem
 406.17. quamuis) licet
 Ibid. suorū fuerint) fuerint
 406.18. potestate) Ansel. po
 testatem
 Ibid. vt liberi eorum, vel
 liberis) vt liberis Ansel.
 alij vt liberis eorum
 406.20. legitimam) Ansel.
 legitimā, id est Falcidiā
 c.31. p. e. ver. 21. & diaconi)
 & diacones. alij diaconi
 406.24. diuino) domini
 407.4. Ceteri autem) & ce
 teri
 Ibid. ordine) honore. &
 ver. 8.
 407.5. relati) praelati
 407.6. re siue) re siue pro
 407.7. siue) siue pro
 Ibid. dixisse) dedisse
 407.8. reiecti legitimis) re
 iecti
 c.32. p. e. v. 10. clericum, vel
 monachum) clericos,
 vel monachos. alij cleri
 cum, monachum
 407.11. vel monastriam) seu
 monastriam
 407.13. primum) prius
 407.15. ille autem) & ille
 407.18. ea) causam
 407.22. & suo) suo
 407.23. calculo hoc) calculo
 407.24. tradat iudicata)
 tradat
 407.25. bis in tali) in tali
 408.2. Episcopi) Episcopali
 408.4. legis) legum
 408.9. vel ad) vel
 408.11. reuerētiss. personas)
 personas
 408.12. referatur) inferatur
 408.14. honore vel) honore
 &
 408.15. gradu eum) gradu
 408.16. reiciat) reiciatur
 Ibid. Et tunc) Sed & tūc
 408.18. litigium discernēs)
 legitime discernat, &
 408.19. ei imponat) impo
 nat. alij rei imponat
 408.21. per legitimam disce
 ptationem) legitima di
 sceptatione
 408.22. probare) probari
 408.25. tunc ipse) tunc
 409.2. vel gradu) & gradu
 409.5. iuste) recte
 409.18. fideiussorem) fide
 iussores
 409.21. Sin autem pro) Sin
 autem in c.33.

V A R. L E C T.

c.33.p.e.ver.25.id est cano-
nico) vel canonico.A.

c.34.p.410.v.7.prius)prim⁹

410.10.adquiescet)adquie-
scat

410.15.definiat)definiatur

c.35.p.e.ver.17. quis alius)
quiuis alius

c.37.p.411.v.8.daret)det.A.

Ibid.intentiones)inten-
tionem

411.9.actoris)actionis

c.38.p.e.v.13.super)de

411.17.facere)reddere.A.

Ibid.executionem)ne-
gotiationem

411.18.si quid)& si quid

Ibid.probatū)cōprobatū

411.19.vt hoc ei) hoc eidem

411.21.sese)se

c.40.p.412.v.17.actionem)
actiones

Ibid.& si quidē)si quidē

412.18.de re)de ea re.A.

412.19.impleatur)experia-
tur

412.23.Prætorio Orientis
iudiciū)Prætorij

c.41.p.413.v.3.Patriarchas)
Patriarcham

413.4.ab Episcopo suo)Epi-
scopos

413.6.debito) pro debito

413.7.aliquam actionē,vel)
aliquam

413.8.forte ei) forte

413.11.præstamus)damus

413.12.habuerint) habent

413.13.Episcopos) Episco-
pum.A.

413.14.Sed si) Si tamen

413.16.peragunt) peragant

Ibid.ex his)& pro his

Ibid.actiones)actionem

c.42.p.e.v.18.& clerici) vel
clerici

413.21.in alio) in

413.24.obnoxios eos) ob-
noxios

414.2.nullo eis præiudicio)
nullum præiudicium

c.43.p.e.v.7.inferatur)ad-
feratur

414.8.causa) causa,vel cri-
minali.A.

414.9.monacho, vel mona-
chæ) monacho

414.10.monasterio)ex mo-
nasterio

414.11.mulierum)mulierib.

414.12.executio)actio.for-
te exactio

414.14.detrahat)detra-
hantur

414.19.sciēte eo)sciētes eos

414.20.transgressus fuerit)
transgressores erunt

414.23.præstabit)præstabūt

415.3.nihil istis) nihil

c.44.p.e.v.8.Sportularū)

V A R. L E C T.

Si quis sportular.
 415.9.ecclesiastico ordine)
 loco
 415.14.ab aliquo) laico
 415.17.plus) plures
 Ibid.præstent) accipiat
 415.18.vel) siue
 415.19.missus) missus est
 415.22.Sed & si) Et si
 c.45.p.416.ver.12.clero) e
 clero
 c.46.p.e.v.13.& diaconis;
 & subdiaconis) & dia-
 conibus, & subdiacono-
 nibus. alij diaconis sub-
 diaconis
 415.15.scriptis) constitutis
 416.16.diuias regulas) re-
 gulas
 416.17.mulierem) mulieres
 416.19.personis, quæ) quæ
 416.22.habuerit) habuit
 Ibid.quæ potest ei suspi-
 tionē inferre) cui potest
 suspitio inferri. alij quæ
 potest suspicionē inferre
 416.24.cum tali) vt cū tali
 416.25.habitare) habitaret
 417.2.probatus) probatū.
 alij accusatus
 417.3.cum tali muliere cō-
 uersari)cum tali muliere
 viuere.alij versari
 417.5.de clero) a clero

Ibid.curia & curia
 417.6.tradendus) tradat eū.
 alij tradendo. forte tra-
 dendum.A.
 c.47.p.e.ver.9. probatum)
 probatus
 c.48.p.e.v.19. autem hoc)
 autem
 417.21.suis salarijs) suis be-
 neficijs, & salarijs
 418.5.in qua vbi
 418.6.ex æqua) æqua
 c.49.p.e.v.11. ministris ec-
 clesie) ministris
 418.14.Sed si) Et si
 Ibid.vel diuina) vel
 418.16.prohibuerit) nolue-
 rit, prohibuerit ve
 418.19.vt si quidem) & si
 quidem
 418.21.& exilio) subiectus
 exilio.A.
 c.50.p.419.ver.5. & his) &
 ex his
 c.51.p.e.ver.13.abbas, siue
 archimādrīta) abbates,
 siue archimandrita
 419.15.præponatur) præpo-
 nantur
 419.18.sanctis) sacrosanctis
 419.23.eum elegerint) cle-
 gerunt
 419.24.& si sic) & si
 c.52.p.42c.v.17.monaste-
 rio)

V A R. L E C T.

- rio) monasterium. A. & ver. 20.
420. 19. cum rebus, quas) cum ea re, quam
420. 20. probetur) probatur
420. 23. prædictis) supra scriptis
420. 24. & transacto) & hic transacto
421. 3. monasterio) monasterium forte. A.
421. 6. & in ciuitate, vel in agris) vt in ciuitatibus magis
- c. 53. p. e. v. 18. vel asceterijs) & in asceterijs
- c. 54. p. e. v. 25. studeat) statuât
422. 6. sibi) eis
422. 10. vt eis adferat) adferat
422. 13. fuerit) sit
422. 20. ita electus est) sit electus
423. 1. aliæ) alij
423. 4. autem, vel) autē, & alij vel
423. 7. subiecti) subiectis. alij subici
- Ibid. tam masculi, quam feminæ) tam masculis, quam feminis. alij siue masculi sint, siue femine
423. 8. si in) si
423. 12. clerici &) clerici vel
423. 13. fruuntur) fungantur
423. 15. fuerint) fuerunt
423. 18. quæ in) quæ
423. 19. formæ) forma constituta
423. 20. eorum, vel earum) eorum
423. 24. alimoniam) alimonias
424. 1. recludi) reduci
- c. 56. p. e. ver. 5. in quo) in quod. A.
424. 8. liberis suis distribuere) inter liberos diuidere alij inter filios diuidere
424. 10. retineat) remaneat
- Ibid. partem) pars
424. 11. peruenturam) peruentura
424. 12. deliberet) diuideret forte. A.
424. 13. liberos) filios
424. 15. liberis eius) liberis
- c. 57. p. e. ver. 17. legitime) legitima
424. 20. intrauerit in) intrauerit
424. 22. tantum reddatur) reddatur
- c. 58. p. 425. v. r. monachicū habitū) habitū monachi
425. 5. aliud) aliunde
425. 11. facta sit) facta fuerit

V A R. L E C T.

425.20. pars) persona
 425.21. nihil neque) nihil
 425.25. dotem suam) dotē
 426.1. probetur) probatur
 Ibid. Hæc) Hæc autem. A.
 426.2. quam de sponsa, &
 viro) & sponsa, quam de
 marito
 c.59. p.e. ver.7. hereditate
 sua) hereditate
 426.9. fuerint) fuerāt Grat.
 alij fuerunt.
 426.10. inciderint) incide-
 runt Grat.
 c.60. p.e.v.13. monasterijs)
 monasterio
 c.61. p.e. ver.16. in quo) in
 quod. A.
 426.17. intrauerat) introie-
 rat. alij intrauit
 c.62. p.e.v.22. vel ipsi) ipsi.
 A. alij vel Episcopi
 c.63. p.e. v.25. & cingulo)
 cinguli
 427.5. monachicam) mo-
 nasticam
 c.64. p.e. ver.10. ascetiam)
 luo matricuriam
 427.11 monastriam) Grat.
 monacham
 Ibid. aliam mulierem)
 etiam feminam luo
 427.12. religiosam vitam,
 vel habitum habentem)
 luo religiosum habitu

habentem, vel religiosam
 vitam ducentem. alij re-
 ligiosam vitam bonam,
 vel habitum habentem
 427.14. huiusmodi) huius
 427.15. a religioso) religioso
 luo
 427.18. & præsides) & per
 præsides luo
 427.20. periculo) supplicio
 427.22. tradatur) tradatur
 per Episcopum
 427.24. eius legitimis) eius
 Grat.
 428.2. a religiosis) religiosis
 428.3. Comes) per Comitē
 Ibid. rerum hæc) hæc
 428.4. addicat) addicantur
 428.5. tali crimini) talis cri-
 minis
 428.7. auri dare) dare
 428.8. iuribus) rationibus
 c.65. p.e. ver.15. fuit) fuerit
 428.16. corporales pœnas
 subsistat) corporale pœ-
 nam sustineat
 428.22. pertineāt) pertinet
 429.3. posita) imposita
 Nou. 125. pag.435. ver.10.
 fuerint causæ cuiuscum
 que cognitores) fuerint
 Nou. 126. c.1. p.e.v.14. Pra-
 torio) Prætorij
 435.39. nostra mansuetudo)
 mansuetudo, & deuotio

VAR. LECT.

435.21. vestitu eodem) vestimento

436.2. vti apud) vti

435.10. fiat) faciant

c.2.p.e.v.12. hoc obtinere) obtinere

436.16. & ea) ea

436.19. intrauerit) intrauit

436.20. fatalē diem) fatalē

436.23. intrauerit) intrauit

437. his quoque) his

Ibid. qui) is, qui. A.

437.5. calculus cōfirmetur) calculi confirmantur

437.6. ex vna) ex vtraque

437.7. iudicij) iudicis

437.8. confirmare) confirmant. A.

437.10. proferre) proferre debent. A.

437.11. fatales dies) diem fatalem

437.12. vel ab vna) ab vna

437.16. perscrutetur) perscrutetur. alij præstetur

437.22. perscriptam) præscriptam

c.3.p.438.v.3. dare) edatur

438.4. ea) eam

438.5. autem iudicū) autem

438.9. obseruabit) obseruauerit

438.14. priuatis inferendas) priuatis deferendas. alij priuatis ferēdas. alij pri

uatis

Nou.127.c.1.p.e.ver.19. de relictis) relictis

438.21. vtroque parente ei) vtraq. parte. alij vtroque parente

438.22. copulabatur; &) copulatur, vel. alij copulabatur, vel

439.7. eius, de cuius) eiusdē de cuius. alij cuius de

c.2.p.e.v.12. publicis) post hac

439.16. huiusmodi) hæc

439.18. sit quidem) si quidē

439.19. valida) valeat

439.20. irrita) irrita sit

c.3.p.440.ver.10. a marito) marito

440.11. perucenerit) venerit

440.14. & portionem) portionem

440.16. numerus liberorū ei) liberorū quātitas. alij numerus liberorū eius

440.18. hoc &) hoc

440.20. ascendentiū) ascendentibus

c.4.p.e.v.23. ne vxor, maritusve) ne vxori maritus, vel marito vxor. alij ne vxor marito, siue maritus vxori

440.25. audeat) audeāt. A.

Sf 2

441.

VARI LECT.

441.2. subiecimus) subici-
mus
441.3. In ipsis) Ipsis. A.
Ibid. releuauimus) rele-
uamus
441.8. diffidij) nitentibus di-
scedere
441.9. cupidis imminere)
imminere
Nou. 128. c. 8. p. 446. v. 9. de
sua) forte de suo. A.
c. 9. p. e. v. 13. pro his, quæ)
forte pro hisque. A.
c. 10. p. e. v. 25. obseruare)
forte obseruari
c. 12. p. 447. v. 11. exilio) exi-
lium forte. A.
c. 16. p. 448. v. 18. nullam cō-
munionem) addendum
est verbum habeant. A.
448. 23. vel quas* quod) for-
te cum eas
448. 25. præfatis causis) præ-
fatas causas forte
449. 1. quæ habitatoribus
eiusdē ciuitatis fulcita
sunt) locus mendosus sic
fortasse scribendus. neq.
habitatoribus eiusdem
ciuitatis facultas sit. A.
Nou. 129. p. 455. v. 15. Chri-
stiani autem) Christiani
455. 20. fuerunt) fuerint
456. 1. vel descendentibus

personis) personis
456. 2. Samarita constitu-
tus) Samarita
456. 12. Samaritis) Samari-
tanis
456. 16. suo venit) veniebat
456. 20. Samaritarum) Sa-
maritanorum
Nou. 130. c. 7. p. 460. v. 22. in
exilio) in exiliū forte. A.
Nou. 131. c. 3. p. 461. v. 18. ec-
clesiæ habeat) habeat
461. 20. Præualensis) Pri-
ualenos
461. 23. eadem iura) iura
462. 1. eos) ipsis habeat. for-
te eos habeat. A.
c. 4. p. e. v. 7. maneant) per-
maneant
c. 5. p. e. v. 10. constructio-
nem) constructiones
462. 12. habuit) habuerint.
A.
462. 15. Habeant autem)
habeant
462. 16. muneribus &) mu-
neribus & extraordina-
rijs, &
c. 6. p. e. v. 18. decem, neque
viginti) decennij, neque
vicennij Grat.
Ibid. neque triginta) vel
triginta Grat.
462. 19. curriculi præscri-
ptio)

V A R. L E C T.

ptio) præscriptio Grat.
 462.20. opponatur) Grat.
 opponantur
 462.21. annorum) Grat.
 annor. curricula
 462.22. religiosis rebus)
 rebus Grat.
 462.23. & in) & Grat.
 c.7.p.e.v.25. veniat) vene-
 rit
 463.1. orauerit) exorauerit
 463.2. Qui) Quod
 463.3. opus) locum
 463.4. heredes) heres
 Nou.134.c.17.p.475.ver.11.
 eam , de qua accusatus)
 eandem, quæ accusata
 c.18.p.e.ver.17. exarmare)
 exanimare. forte exar-
 tuare pro artuum disso-
 lutione
 c.20.p.e.v.24. Nulli) Nullus
 Ibid. debent) debet
 476.1. habent) habeat
 476.2. reddi) debere reddi
 476.3. habeat) habeant. &
 ver.5.
 476.4. quartam partem)
 quartam
 Nou.136.c.2.p.e.v.18. præ-
 sumptionem) præsum-
 ptione
 c.5.p.477.v.17. & nō deest)
 & notandum est. forte

& non obest. A.
 Ibid. in stricta actione)
 inde scripta. forte non
 scripta actione
 477.18. siue) sine
 Ibid. & mora) memorata
 Ibid. exigitur) exigatur
 c.6.p.e.v.24. Tunc) Tunc
 autem
 478.4. Quod si) Quod
 478.7. contraxit) cōtraxerit
 Nou.138.p.479.v.4. in du-
 plum excusaturū quan-
 titatem) duplum ex vsu-
 rarū quātitate forte. A.
 479.16. ciuitates) forte cau-
 tionibus
 Nou.143.p.e.ver.23. Idem.
 A.) Imp. Iustinianus. A.
 Ibid. Ariobindo) Areo-
 bindo gloriosiss. Præto-
 riorū Præfecto, Ex præ-
 fecto almæ vrbis , & Ex
 magistro militum
 480.4. quoque legis) quidē
 legis. alij legis
 480.5. vindicat) vindicet
 480.8. sint) sunt
 480.15. in huiusmodi) hu-
 iusmodi
 480.16. præsertim) præscri-
 ptis
 480.22. fuerint) fuerunt
 480.24. dotis) dotem

VAR. LECT. ET MENDOSA.

480.25.legitimo) legitima

Ibid.dandæ)dando

Ibid.per)propter

481.1.ministretur)ministra
retur

Ibid.substantiā)substātia

481.20.prædictæ)hi prædi-
ctæ

481.22.& si)etiam si

481.23.prohibuimus)pro-
hibuissimus

481.25.subiecimus) subici
oportet

481.13.accipere) suscipere

482.18.substantiam) bona

483.eius)ei

483.5.competit)conuenit

483.6.ve! huiusm.) qui hu-
iusm.

483.8.necnon) necnon &

483.9.fuerunt)fuerint

Ibid.viribus) iuribus

483.14.tali) tali a nobis

483.15. Ariobinde pater)
Præfecte

483.14.atque amantiſſime.

Quæ) Quæ

Nou.159.c.1.p.484.v.2.alie
nationem) alienationes

484.4.faciendam) faciēdas

484.6.veniant) perueniant

484.9.easdem) eas

c.3.p.e.v.19.primus) primū

Ibid.acceperit)acceperit
rem. alij accepit rem

484.21. & deinde) deinde

Ibid. processerint) pro-
cesserunt

485.4.transferre)transmit-
tere

485.6.reputet) deputat.for
te reputat

MENDOSA sic mutanda.

Pag.8.verſ.10.facere.nullo
legatarijs

18.23.mutauit

29.5.magistratum

31.13.commendaticias

42.17.dirutus

46.10.pertinet

46.25.asceterijs

49.4.receperint

50.1.pretium

50.5.leges

55.3.Latrunculatores

55.17.relatum:hi

55.24.Cubicularij: ſin autē

61.25.non ſua

63.3.impertiri

65.10.iuribus

71.22.ex veteri

73.12.iudicum

76.1.declarauerint

78.12.quarum

81.7.patre

87.15.rerum

99.11.iuribus

103.21. exclusis
107.19. vnusquisque
110.6. constante
114.1. eique
129.3. in marg. I V.
129.24. non ad
131.10. profapia
132.10. fori
133.17. alienis
150.20. id, quod
159.15. conficiunt
167.18. obseruari
176.13. ipsi deliberent
181.1. vnum alterum
199.1. dominio
200.6. deliquerint
210.15. susceptum
215.17. aliqui
217.5. didicimus
231.13. si sine vlla
232.16. oportet
236. ipse numerus ita emen-
detur
244.10. decisi sunt
244.14. fabricensium
247.15. subsistent
248. numerus emendetur
255.22. modi
262.21. potestati
266. numerus mutetur.
266.8. Codice
269.2. sequi, &
274.8. iudicio ex
284.16. promissoris

296.16. habet
306.6. reum inligauerit
310.2. contempserit
314.13. faciat
320.1. dicimus
320.3. Nestorianos
325.9. adgnatos
335.1. quas
340.23. & ipsa
341.15. iustæ causæ
345.21. Et si iudex
349.4. & ex
351.3. iungantur
353.4. super sit
357.22. distulerint
367.5. orphanotrophis
367.11. hypothecas
369.8. nofocomium
372.5. domibus fieri,
384.20. decreta
412.21. coepta
416.19. querellam
417.13. in marg. XLVIII.
420.10. sed ex-
425.5. mulieri
430.1. consultatio
433.19. exigit
436.19. expectent
437.9. recte se
439.11. intimari
442.20. Tractetur
444.7. susceptores
482.5. dubitationem
486.12. semel filiabus

TITVLI SIVE EPITOME SIN
gulorum capitum Iuliani, quæ in veteribus libris in-
ueniuntur, & ut inueniuntur. Adscribitur margini
numerus titulorum editionis Lugdunensis, ne quid
lector desideret.

1. 1. Si heres legata soluere noluerit. Nou. 1. cap. 1.
2. 2. Ad legem Falcidiam. N. 1. c. 2.
3. 3. De legatariorum exæquatione. N. 1. c. 3. (alii de legator. exæq.)
4. 4. Ut legata intra annum præstentur. N. 1. c. 4.
5. 5. De ijs, qui ad secundas nuptias migrauerint. N. 2. c. 1. 2. 3. 4.
6. 6. De dote adscripta, & non numerata, vel præstita. N. 2. c. 5.
7. 7. De numero clericorum C. P. ciuitatis. N. 3. c. 1.
12. 8. Ut non liceat clerico de minore ecclesia in maiorem per patrocinium transire, & de alimonijs clericorum. N. 3. c. 2.
7. 9. De fideiussoribus, & mādatoribus, & ijs, qui pro alijs pecunias constituunt. N. 4. c. 1.
8. 10. De solutionibus, & liberationibus, (& verborū significatione.) N. 4. c. 2.
9. 11. De monasterijs ædificandis. N. 5. c. 1.
10. 12. De monachis, & ascetrijs. N. 5. c. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
11. 13. De archimandritis, & ut Constitutio sit communis monachorū, & sanctimonialiū. N. 5. c. 9.
13. 14. De Episcopis. N. 6. c. 1. 2. 3.
15. 15. De clericis. N. 6. c. 4. 5.
16. De diaconissis. N. 6. c. 6.
17. Item de clericis. N. 6. c. 7.
18. De numero clericorum. N. 6. c. 8.
14. 19. De rebus ad venerabiles locos pertinentibus. N. 7. c. 1.
15. 20. Quomodo liceat in Imp. res sancti loci transferre. N. 7. c. 2.

16. 21. De emphyteuseos contractu a sancto loco con-
stituendo. N. 7. c. 3.
17. 22. Quomodo ususfructus rerum ad sanctos locos
pertinentium constituatur. N. 7. c. 4.
11. 23. Quibus poenis subiecti sint, qui presentem Con-
stitutionem contempserint. N. 7. c. 5.
22. 24. Quando liceat hypothecæ titulo res venera-
bilibus locorum obligare. N. 7. c. 6.
23. 25. Quibus poenis subicitur, qui illicitum emphy-
teuseos contractum iuris venerabilis loci com-
ponit. N. 7. c. 7.
24. 26. Quomodo punitur, qui sacra vasa donat, vel
alienat, vel pignorat vel conflatur, & de panibus
ciuilibus. N. 7. c. 8.
18. 27. De pragmaticis sanctionibus, quæ contra com-
moda venerabilium locorum promulgantur.
N. 7. c. 9.
19. 28. De monasterijs non vendendis, vel alienandis.
N. 7. c. 10.
20. 29. Si sterilis ager ad venerabilem locum peruene-
rit. N. 7. c. 11.
25. 30. De magistratibus sine pecunia creandis. N. 8. c. 1.
- * *
39. 31. De nefarijs, & incestis matrimonijs. N. 12. c. 1. 2.
40. 32. De naturalibus liberis. N. 12. c. 3.
- * *
38. 33. De lenonibus tollendis. N. 14.
34. De Defensoribus ciuitatum. N. 15. c. 1. 2. 3. 4. 5.
36. (De Præsidis * vicarijs Defensorum non mittendis.
N. 15. c. 2).
37. 35. De sententia Defensorum ciuitatis. N. 15. c. 6.
- * *
26. 36. De criminibus. N. 17. c. 3.
27. 37. De priuatis * N. 17. c. 4.

28. 38. De officio Proconsulis * N.17.c.5.6.
29. 39. De vicarijs Præsidum, & manus * armatæ.
N.17.c.6.
30. 40. De iussione Præsidii * producenda. N.17.c.7.
31. 41. De capitali crimine damnatis * N.17.c.8.
32. 42. De patronis. N.17.c.9.
33. 43. De capite censitis. N.17.c.9.
34. 44. De titulis infixis. N.17.c.10.
42. 45. De legitima portione liberis a parentibus relin-
quenda. N.18.c.1.
46. 46. De curialibus liberis. N.18.c.2.
43. 47. Si liberis suis nudam proprietatem quispiam
reliquerit. N.18.c.3. (alij De nuda hereditatis
proprietate filijs dimissa.)
44. 48. Quemadmodum ab intestato liberi per femi-
ninum sexum descendentes parentibus succe-
dere debeant. N.18.c.4. (alij De nepotibus ex
filio, & filia natis.)
45. 49. De concubinis, & naturalibus liberis. N.18.c.5.
(alij De ijs, qui sine liberis, & vxoribus legitimis
decesserunt.)
46. 50. De collatione dotis, & ante nuptias donationis
N.18.c.6. (alij De patre, qui filia dotem dederit,
vel filio propter nuptias donationem.)
47. 51. Si res suas pater liberis distribuerit. N.18.c.7.
(alij De ijs, qui res suas filijs distribuere volue-
rint.)
48. 52. Si quis prolatam manum suam negauerit. N.18.
c.8. (alij De ijs, qui negauerint manum esse in
scripto.)
49. 53. De litigio misso pro culpa * supra tutorem, &
curatorem. N.18.c.8.
50. 54. De improbis possessorum exceptionibus. N.18.
c.9. (alij De tentatione facta.)

51. 55. Quomodo concubinæ seruilibus condicionib:
constitutæ legitimę vxores fiunt. N. 18. c. 10. (alij
De ancilla concubina facta.)

* *

• 56. De prouocationibus Prętoris Paphlagonię, vel
Honorados porrectis, & de alijs prouocatio-
nibus in diuersis regionibus porrectis. N. 20.

* *

• 57. De secundis nuptijs. N. 22. c. 1.

• 58. De diuortijs bona gratia faciendis. N. 22. c. 2.

52. 59. Si quis liber ancillam vxorem duxerit, vel e cō-
trario. N. 22. c. 3. (alij De ijs, qui ancillam duxe-
runt putantes eam liberam.)

53. 60. Si quis in seruo suo, aut ancilla ægrotante nul-
lam curam adhibuerit. N. 22. c. 4. (alij De seruo,
& ancilla ægrotante.)

54. 61. Soluta matrimonio vt annū abstineat nuptijs
mulier. N. 22. c. 5. (alij De iuste dissociatis.)

55. 62. Si alienus adscripticius liberā vxorem duxerit.
N. 22. c. 6. (alij De adscripticio, qui liberam mu-
lierem habere non potest.)

56. 63. De nuptijs sine dotalibus instrumentis contra-
ctis. N. 22. c. 7. (alij De mulieribus sine dotalib.
instrumentis.)

57. 64. De repudijs, quæ a filijs familiarum mittun-
tur. N. 22. c. 8. (alij De mittendo a filiofam. re-
pudio.)

58. 65. Si morte solutum sit matrimonium, & de lucro
dotis, vel ante nuptias donationis. N. 22. c. 9. (a-
lij De morte mariti, vel vxoris.)

59. 66. De ingratis liberis, vel non ingratis. N. 22. c. 9.

• 67. Si mulier ad secundas peruenerit nuptias, & de
lucro dotis, & ante nuptias donationis. N. 22.

c. 10.

60. 68.

60. 68. Si mulier ad secundas nuptias peruenerit *
N. 22. c. 11. (alij De impleto statuto tempore *)
61. 69. De non alienandis rebus prioris matrimonij.
N. 22. c. 12.
62. 70. De alienatione rerum primi matrimonij. N. 22.
c. 13.
63. 71. De non alienāda nisi portione vnius. N. 22. c. 14.
64. 72. Cuius temporis computatio spectanda sit : &
quomodo superflua quantitas distribui debeat.
N. 22. c. 15.
65. 73. Si legatum maritus vxori reliquerit. N. 22. c. 16.
(alij De legato superstiti personæ relicto.)
66. 74. Si repudio matrimonium solutū sit, quid statui
oportet de lucris nuptialibus. N. 22. c. 17.
67. 75. De augenda, vel minuenda dote, vel propter
nuptias donatione. N. 22. c. 18.
68. 76. De usufructu vxoris a marito relicto, vel do-
nato; & e contrario si marito vxor. N. 22. c. 19.
(alij si usufructu a marito relicto, vel contra
fiant secundæ nuptiæ.)
69. 77. Si ususfructus dotis nomine, vel propter nu-
ptias donationis causa constituatur. N. 22. c. 19.
70. 78. De rebus maternis, & nuptialibus (lucris) quæ
ad filios familias peruenerunt, & de castrensi,
vel quasi castrensi peculio. N. 22. c. 20.
71. 79. Si mulier res, quas liberis donauit, quasi ab in-
gratis post secundas nuptias suas reuocare ma-
luerit. N. 22. c. 21.
72. 80. Ut secūdo marito copulata mulier prioris viri
dignitatib. vel priuilegijs nō vtatur. N. 22. c. 22.
73. 81. De libertis mulieribus quæ patronis suis con-
iunctæ sunt. N. 22. c. 23.
74. 82. Si adhuc constāte matrimonio dotem maritus
vxori suæ persoluerit. N. 22. c. 24.

75. 83. Si mulier liberorum suorum tutelam admini-
strauerit, & ad secundas conuolauerit nuptias.
N. 22. c. 25.
76. 84. Si sub condicione mater a patre legatum, vel
fideicommissum reliquerit filio suo. N. 22. c. 26.
77. 85. De clericis, qui nuptias cōtrahere non possunt.
N. 22. c. 27.
78. 86. Si decedens maritus vxori suæ legauerit, sub
condicione, si secundas nuptias non cōtraxerit,
vel contra, id est si vxor marito. N. 22. c. 28.
79. 87. Mulier, quæ secundas nuptias cōtraxerit, quem
admodū filij sui successionem capiat tam ex te-
stamento, quam ab intestato. Loquitur autem
in eodem capitulo & de fratrum successionem.
N. 22. c. 29.
80. 88. Si mater alienare voluerit (ea, quæ) ex filiorum
successione deuoluta sunt. N. 22. c. 30. (alij eas
res, quæ ad eam & c. deuolutæ sunt.)
89. Quæ causæ repudij sunt. N. 22. c. 31.
35. 90. De appellationibus. N. 23. c. 1.
91. De consultationibus. N. 23. c. 2.
92. De prouocatione in Aegyptiaca regione por-
rectis. N. 23. c. 3.
93. De prouocationibus in Asiana, vel Pontica re-
gione porrectis. N. 23. c. 4.
94. De prouocationibus in Orientali regione por-
rectis. N. 23. c. 4.
95. De appellationibus contra sententias specta-
bilium iudicum porrectis. N. 23. c. 4.
96. De appellationibus ad spectabiles iudices intro-
ducendis, & exercendis. N. 23. c. 5.
- * * *
97. De officio Moderatoris vtriusque Ponti, id est
Helenoponti. N. 28. c. 1, 2, 3.
- 98.

- 98. De officio Pratoris Paphlagoniæ. N. 29.
- * *
- 99. De Comite tertiæ Armeniæ. N. 31. c. 1.
- 80. • 100. Si in secunda Armenia prouocatio porrecta sit. N. 31. c. 2.
- 101. De pignoribus, & vsuris dandis propter res rustico mutuatas. N. 32. N. 33. N. 34.
- 102. De adiutoribus Quæstoris. N. 35.
- * *
- 103. De Decurionibus, & filiis eorum. N. 38. c. 1. 2. 3. (alij De curionibus.)
- 104. De filiabus Decurionum. N. 38. c. 4. (alij De filiabus Curionum.)
- 105. De liberis vtriusq. sexus (Decurionum.) N. 38. c. 5. (alij curionum.)
- 106. Vt ex curiali patre, & murilegula, vel comitiaca matre curialis filius nascatur. N. 38. c. 6.
- 81. • 107. Si quis vnū ex liberis suis heredem instituerit, vel extraneum heredem scripserit, & rogauerit eum, vt tempore, quo morietur hereditatem alij restituat. N. 39. c. 1.
- 82. • 108. Si soluto matrimonio mulier secūdas quidem non cōtraxerit nuptias, ante annum impletum ab aliquo stuprata sit. N. 39. c. 2.
- * *
- 109. De Quæstorib. id est Præfectis insularū. N. 41.
- * *
- 110. De tabellionibus, siue de instrumentorum fide. N. 44. c. 1. 2.
- 111. De Iudæis, Samaritis, & hæreticis curialibus. N. 45 c. 1.
- 112. De testimonio hæreticorum. N. 45. c. 2.
- * *
- 83. • 113. De præfatione instrumentorum. N. 47. c. 1.

84. 114. De litteris in instrumento conscribendis. N. 47.
c. 2. (alij De litteris instrumentorum non scri-
bendis obscuris.)
85. 115. Si quis modum substantiæ suæ in scripturis de-
clarauerit. N. 48.
35. 116. De temporibus appellationum. N. 49. c. 1.
- . 117. De comparatione litterarum siue ex publico
instrumento, siue ex chirographo. N. 49. c. 2.
86. 118. De iureiurando propter calumniam dādo, vel
propter dilationes petēdas, (aut prouocationes
exercendas.) N. 49. c. 3. (alij vel probationes.)
- * * *
- . 119. Vt scenicæ mulieres non cogātur in eadem tur-
pitudine manere. N. 51.
87. 120. Vt ciues, vel vicarij pro alijs ciuibus suis, vel
vicarijs non teneantur. N. 52. c. 1.
87. 121. Vt donationes in Imperatorē faciendæ & sine
monumentis valeant. N. 52. c. 2.
88. 122. De reis ab alio loco in alium retrahendis ex
diuino nutu, vel iussione maximæ potestatis.
N. 53. c. 1. 2.
89. 123. De admonitione reorū, siue de in ius vocando.
N. 53. c. 3.
- . 124. De iurator. cautionibus. N. 53. c. 4.
- . 125. De casu militiæ. N. 53. c. 5.
90. 126. De inope muliere, quæ sine dote nupta est,
quæ quartam partem defuncto eo cāpere de-
beat. N. 53. c. 6.
91. 127. De ijs, qui ex libera matre, & adscripticio pa-
tre nati sunt. N. 54. c. 1.
92. 128. Si venerabilis locus cum alio venerabili loco
rerum immobilium permutationem facere ma-
luerit. N. 54. c. 2.
93. 129. Vt liceat venerabilibus locis perpetuos inter
se contractus emphyteuseos facere. N. 55.

130. De emphaneusticis, quæ a clericis exiguntur.
N.56.
94. 131. Si clerici ecclesias suas dereliquerint. N.57.c.1.
95. 132. De eo, qui ecclesias ædificat, vel annonas clericis donat. N.57.c.2.
96. 133. Si quis in domo sua oratoriū habuerit. N.58.
134. De impensis in funere mortuorum faciendis.
N.59.
97. 135. De creditoribus, qui morientibus debitoribus imminet. N.60.c.1.
136. Vt magistratus C.P. ciuitatis causas certas audiant, & sententiam dicant. N.60.c.2.
98. 137. De iure propter nuptias donationum. N.61.
138. De consultationibus. N.62.c.1.
139. De ordine Senatorum. N.62.c.2.
140. De prospectu maris. N.63.
141. De hortulanis C.P. ciuitatis. N.64.
142. De rebus immobilibus ad ecclesiam pertinentibus. N.65.
143. De legibus, quas noster Imp. de ordinatione testamentorum posuit. N.66.
99. 144. De ijs, qui ecclesiam, vel oratorium ædificare voluerint. N.67.c.1.
100. 145. Si Episcopus multum tempus ab ecclesia sua defuerit. N.67.c.2.
101. 146. De alienatione rerū immobilium ad ecclesias pertinentium. N.67.c.3.
147. De constitutione Imp. quæ lata est de lucro ex morte liberorum continente per pacta dotalia.
N.68.

TITVLI CAPITVM SECVNDÆ

paris Nouellarum.

1. 1. De iurisdictione Præsidū prouinciarū. N. 69. c. 1.
2. 2. De præsentibus reis. N. 69. c. 2.
3. 3. De absentibus reis. N. 69. c. 3.
4. 4. De fori præscriptione tollenda. N. 69. c. 4.
5. 5. Quibus fo. i præscriptio denegatur. N. 69. c. 5.
(alij De fori præscriptione deneganda.)
6. 6. De vi, & potestate constitutionis. N. 69. c. 6.
7. 7. Si præsentem constitutionem Præses neglexerit
N. 69. c. 6.
8. 8. Vt Præfectoria dignitas curialem liberet. N. 70.
* *
9. 9. Qui tutores, vel curatores pupillo, vel adulescētī
dari possint. N. 72. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
10. 10. De administratione tutorum, & curatorum.
N. 72. c. 8. 9. 10.
11. 11. Quemadmodum depositum caute dari potest.
N. 73. c. 1 (alij Quomodo depositum caute poni
potest.)
12. 12. Quemadmodum sine tabellione instrumenta
caute fieri possūt. N. 73. c. 2. (alij Quo modo sine
tabellione instrumentum caute fiat.)
13. 13. Si litterarum fides a voce testium discrepet.
N. 73. c. 3.
14. 14. De contractibus incaute compositis. N. 73. c. 4.
15. 15. Quomodo tabelliones caute debeant instru-
menta componere. N. 73. c. 5.
16. 16. De comparatione notarum. N. 73. c. 6.
17. 17. De comparatione litterarum. N. 73. c. 7.
18. 18. Imperiti litterarum quomodo debeant instru-
menta componere. N. 73. c. 8.
19. 19. De contractib. sine scripto compositis. N. 73. c. 9.
20. 20. De vi, & potestate constitutionis in loco, &
quantitate. N. 73. c. 10.

Tt

. 21. De

- 21. De vi, & potestate constitutionis in tempore.
N.73.C.10.
- 16. 22. Quomodo filij naturales legitimi fieri possunt.
N.74.C.1.
- 18. 23. Quomodo filij naturales legitimi fieri non pos-
sunt. N.74.C.2.
- 17. 24. Qui (non) sine dotalibus instrumentis nuptias
contrahere possunt. N.74.C.3.4.
- 19. 25. Qui sunt legitimi filij, vel naturales, vel neutrum,
id est ex damnata copulatione. N.74.C.5.
- 26. De appellationibus in Sicilia porrectis. N.75.
- 28. 27. De constitutione Imperatoris, quæ loquitur de
substantijs monachorum, vel ascetiarum. N.76.
- 29. 28. De ijs, qui per capillum dei, aut caput iurant,
vel alio modo blasphemia contra deum immor-
talem vtuntur. N.77.
- 29. De iure aureorum anulorum. N.78.C.1.
- 30. 30. De reuerentia, & obsequio patronis a libertis
præstando, & de ingratis. N.78.C.2.
- 31. 31. Si libertam suam patronus vxorem habere ma-
luerit. N.78.C.3.
- 32. 32. si quis ex ancilla sua liberos habuerit, & dotalia
instrumenta fecerit. N.78.C.3.
- 33. Ratio Constitutionis. N.78.C.4.
- 34. De potestate in tempore constitutionis. N.78.
C.4.
- 33. 35. Si quis in ius vocare monachum, vel sacro-
niale conatus sit. N.79.C.1.
- 36. Vt hæc Constitutio ad curam magistratum,
& Episcoporum pertineat. N.79.C.2.

- 37. De temerariis huius Constitutionis. N.79.
C.2.
- 38. Quorum hæc Constitutio interest. N.79.c.2.
- 39. De officio Quaestoris. N.80.c.1.2.3.4.5.6.7.8.9.
- 34. 40. Quomodo ius potestatis dissoluitur. N.81.c.1.
- 35. 41. De legitimis personis. N.81.c.2.
- 36. 43. Vt Episcopatus honor filiū (a potestate patris)
dissoluat. N.81.c.3. (alij ius potestatis)
- 44. De iudicibus. N.82.c.1.2.
- 37. 45. Qualiter sedere debent iudices. N.82.c.3.
- 38. 46. De prouocationibus. N.82.c.4.6.
- 39. 47. De iurisdictione iudicum. N.82.c.5.
- 40. 48. De sportulis. N.82.c.7.9. (alij De collatijs iu-
dicum.)
- 41. 49. De definitiuis sententijs. N.82.c.10.
- 42. 50. De legibus iudicialibus. N.82.c.10.
- 43. 51. Vt arbitri per compromissum, non per sacra-
mentum adsumantur. N.82.c.11.
- 44. 52. De prouocationibus, & retractationibus. N.82.
C.12.
- 45. 53. De diuersis rescriptis, & de prouocationibus.
N.82.c.13.
- 46. 54. De relationibus. N.82.c.14.
- 47. 55. Si quis clericum in ius vocare maluerit tam in
pecuniaria, quam in criminali causa. N.83.
- 56. De successionibus, quæ ab intestatis fratribus
deferuntur. N.84.
- 57. De fabricensibus, & qui arma gerere possunt.
N.85.c.1.2.3.4.
- 20. 58. Si Praeses prouinciæ supplices prouinciales con-
tempserit. N.86.c.1.
- 22. 59. Si cui Praeses prouinciæ suspectus fuerit. N.86.
C.2.

24. 60. De prouincialib. qui temere in C P. ciuitatem
veniunt. N. 86. c. 2.
21. 61. Si Præses prouinciæ iniuriam fecerit. N. 86. c. 3.
25. 62. De officio Taxeotarum. N. 86. c. 4.
26. 63. Si Episcopus gratia Præsidis supplices contem-
pserit. N. 86. c. 5.
23. 64. De officio Defensorū, & Episcopali audientia.
N. 86. c. 6.
27. 65. De Episcopis, & clericis ad C P. ciuitatem per-
uenientibus. N. 86. c. 7.
- 66. Vt nemo ultra sportularum modum statutum
exigere audeat. & de officio Præsidis, & Epi-
scopi. N. 86. c. 8.
- 67. De diuersis donationibus a curialibus faciendis.
N. 87.
- 68. De rebus depositis, & de ijs, qui denuntiant, vt
deposita non reddantur. N. 88. c. 1.
- 69. De ijs, qui denuntiant, vt ciuiles annonæ, vel
pensiones non soluantur. N. 88. c. 1.
- 70. De liberis naturalibus. N. 89. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
10. 11. 12. 13. 14. 15.
- 71. De testibus. N. 90. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
- 72. Vt dos prioris vxoris præferatur doti secundæ
vxoris, siue ipsa, siue liberis eius agentibus.
N. 91. c. 1.
48. 73. Si per maritum steterit, quò minus dos ei pro-
missa præstetur. N. 91. c. 2.
49. 74. De immodicis, & inofficiosis donationibus.
N. 92.
- 75. Si appellatione introducta compromissarium
arbitrum litigatores elegerint. N. 93.
50. 76. Si mater filiorum suorum tutelam suscipere
maluerit. N. 94.

* *

51. 77. De in ius vocando. N. 96.
52. 78. De exauratione dotis, & propter nuptias donationis. N. 97. c. 1.
53. 79. Quando licet mulieri dotem suam augere. N. 97. c. 2.
54. 80. De priuilegio dotis. N. 97. c. 3.
- 81. De priuilegijs creditorum, qui militix causa marito mutuauerunt. N. 97. c. 4.
55. 82. Vt eadem quantitas dotis in secundis nuptijs a patre seruetur. N. 97. c. 5.
56. 83. De collatione dotis. N. 97. c. 6.
57. 84. Vt proprietates dotis, vel ante nuptias donationis mortua alterutra persona filijs communib. conseruetur. N. 98. c. 1.
- 85. Vt repudio, vel bona gratia soluto matrimonio, id, quod ab alterutra persona lucrata est, filio suo conseruet; & de alendis liberis a parentibus suis. N. 98. c. 2.
58. 86. De duobus reis promittendi. N. 99. (alij De reis promittendi.)
59. 87. De dote cauta, & non numerata. N. 100. (alij De dote cauta, vel adscripta, & non numerata.)
- * *
60. 88. De voluntate parentum in distributione patrimonij facienda. N. 107. c. 1. 2.
61. 89. De fideicommissarijs hereditatibus. N. 108.
- * *
62. 90. De præscriptione centum annorum sublata, quæ sanctis ecclesijs, vel alijs locis venerabilib. (competit.) N. 111. (alij competebat.)
61. 91. De litigiosis. N. 112. c. 1.
62. 92. De interlocutionibus iudicum, per quas accusati rei conueniri iubentur, & de satisfactionibus reorum, & decima parte litis. N. 112. c. 2.

63. 93. Si admonito reo actor iudicium deferuerit.
N.112.c.3.
64. 94. De pragmaticis sanctionibus, & diuersis iussio-
nibus iudicum: & de officio iudicis, N.113.
- * *
65. 95. De ijs, qui post renuntiationem aduersariorum
habere se dicunt allegationes. N.115.c.2.
66. 96. Quæ sunt iustæ causæ exheredationis libero-
rum. N.115.c.3.
67. 97. De inofficioso testamento, N.115.c.3.
67. 98. Quæ sunt iustæ causæ parentum exheredationis,
siue præteritionis. N.115.c.4.
68. 99. Vt non liceat creditori debitore suo mortuo
ante nouem luctuosos dies aliquem molestare
propter hoc, quod defunctus debeat. N.115.c.5.
69. 100. De pecuniâ constituta. N.115.c.6.
- * *
70. 101. Si quis filium familias heredem instituerit, vt
pater ipsius (fructum) hereditatis non habeat,
& de donationibus, & de alijs liberalitatibus
eodem modo in filium familias factis, & de
curatorib. rerum. N.117.c.1. (alijs vsumfructum.)
71. 102. De eo, qui filius ab aliquo in instrumento no-
minatus est. N.117.c.2.
72. 103. De muliere, quæ sine dotalibus instrumentis
maritata est, & de filijs ex tali matrimonio natis
N.117.c.3.
73. 104. De nuptijs Illustrium hominum. N.117.c.4.
74. 105. De liberis ex eo matrimonio natis, quod repu-
dio solutum est; quemadmodum alantur. N.117.c.5.
- * *
75. 106. De repudijs ab vxore mittendis. N.117.c.7
76. 107. Vt non liceat ex consensu mulieris matrimo-
nium soluere. N.117.c.8.
- * *

77. 108. si mulier sine iusta causa marito suo repudiū
miserit. N. 117. c. 11.

* *

78. 109. De hereditatibus, quę ab intestato deferuntur.
N. 118. c. 1.

79. 110. De ascendentibus. N. 118. c. 2.

80. 111. De venientibus ex latere. N. 118. c. 3.

81. 112. De legitima tutela liberorum matris, & auiar.
N. 118. c. 4.

82. 113. De vi, & potestate Constitutionis in personis,
& temporibus. N. 118. c. 4.

* *

83. 114. Qui seruos manumittere possunt vel non.
N. 119. c. 2.

* *

84. 115. Si minor. xxv. annis restitutionem aduersus
aditionē hereditatis impetrare voluerit. N. 119.
c. 6.

85. 116. De malæ fidei possessore res alienas vendente.
N. 119. c. 7.

86. 117. De præsentis, & absentis præscriptione. N. 119.
c. 8.

87. 118. Vt nemo cogatur in testamēto propria manu
vel testium nomina heredū scribere. N. 119. c. 9.

* *

88. 119. Si quis familiæ suæ legauerit, vel alij personæ,
& rei legatę alienationē prohibuerit. N. 119. c. 11.

* *

89. 120. De monasterijs non alienandis. N. 120. c. 3.

* *

90. 121. De cōduktoribus & emphyteuticarijs. N. 120.
c. 5.

* *

91. 122. De sacris vasis cuiuscumq. ecclesię, vel oratorij
N. 120. c. 9.

Tt 4

. 123.

- 123. Quibus poenis subijciantur, qui præsentem
Constitutionem violauerint. N. 120. c. 10.
- 124. De vi, & potestate constitutionis in tempore.
N. 120. c. 10.
- * *
- 97. 125. Si Episcopus ante consecrationem suam, vel
postea venerabili loco res suas obtulerit. N. 123.
c. 4.
- * *
- 98. 126. De seruis, & adscripticijs, & taxetis, & cu-
rialibus ad Episcopatû peruenientib. N. 123. c. 6.
- 99. 127. De presbyteris, & diaconis, & subdiaconis
iure cognationis ad tutelam, vel curationem
vocatis. N. 123. c. 7.
- 100. 128. De clericis, vt exceptores, vel exactores non
fiant. N. 123. c. 8.
- 101. 129. De Episcopis in iudicium testimonij causa vo-
catis. N. 123. c. 9.
- 102. 130. De Episcopis in iudiciû non vocandis. N. 123.
c. 10.
- 131. De Episcoporum protectione. N. 123. c. 11.
- 103. 132. De concilijs Episcoporum per singulos annos
faciendis. N. 123. c. 12.
- * *
- 104. 133. De ijs, qui sine causa excôunicât. N. 123. c. 15.
- 134. De Episcopis sua manu cædentib. N. 123. c. 16.
- * *
- 105. 135. Quales homines clerici fieri debêt. N. 123. c. 18.
- 136. Cuius ætatis presbyter, diaconus, subdiaco-
nus, lector, diaconissa esse debent. N. 123. c. 19.
- * *
- 106. 137. Si seruus clericus fiat. N. 123. c. 26.
- 107. 138. Si adscripticius clericus fiat. N. 123. c. 27.
- 108. 139. De clericis electis ab ædicatoribus venera-
biliû locorum, vel heredibus eorum. N. 123. c. 28.

109. 140. De clericis ministerium dei non implentibus
N.123.C.29.
110. 141. De peculio quasi castrensi clericorum, & de
significatione clericatus. N.123.C.30.
111. 142. De testimonijs clericorum. N.123.C.31.
112. 143. De clericis, vel monachis, vel diaconis, vel
ascetrijs conueniendis in ciuili, vel criminali
causa. N.123.C.32.
113. 144. De eisdem personis pro canonica causa con-
ueniendis. N.123.C.33.
114. 145. De rebus dubijs in concilijs Episcoporum e-
mergentibus. N.123.C.34.
115. 146. Si clericus, vel quiujs alius contra Episcopum
adire potestatem maluerit. N.123.C.35.
116. 147. Si quis contra Metropolitanum suum pote-
statem adire maluerit. N.123.C.36.
117. 148. De Episcopis apud iudicē vocādis. N.123.C.37.
118. 149. De administratoribus venerabilium locorum
propter administrationem ad iudiciū vocatis.
N.123.C.38.
119. 150. De hereditatibus eorum, qui res venerabiliū
locorum gesserunt. N.123.C.39.

* *

120. 151. De apocrisiarijs. N.123.C.41.
121. 152. De Episcopis, & clericis pro ciuitate, vel eccle-
sia sua (consecrationem Episcopi*) peruenien-
tibus. N.123.C.42. (forte Constantinopolim.)
122. 153. De executione religiosæ personæ. N.123.C.43.
123. 154. De sportulis religiosæ personæ. N.123.C.44.
124. 155. De ijs, qui sportulas exigunt ultra modum sta-
tutum. N.123.C.45.
125. 156. De clericis, qui mulieres in domo sua habent.
N.123.C.46.
126. 157. De Episcopis, qui cum mulierib. habitāt. N.123.
C.47.

127. 158. De diaconissis, quæ cum masculis habitant, & de liberis earum. N. 123. c. 48.
128. 159. Si quis inter celebranda mysteria ministris iniuriam fecerit. N. 123. c. 49.
129. 160. De litanis laicorum. N. 123. c. 50.
130. 161. De monachis, & monasterijs. N. 123. c. 51.
- * *
93. 162. Vt iudices nulla relatione vtantur ad Principem. N. 125.
- * *
- 163. De appellationibus. N. 126. c. 2.
- 164. Vt omnes iudices legibus non interdictâ pro-
 uocationem intra statutos dies recipere non
 recusent. N. 126. c. 3.
94. 165. De successione, quæ ab intestato defertur fra-
 tribus, & parentibus, & filiis fratrum. N. 127. c. 1.
- * *
95. 166. De ijs, qui secundas nuptias non contrahunt.
 N. 127. c. 3.
96. 167. Si vir, vel mulier sine causa legitima matrimo-
 nium soluerit. N. 127. c. 4.
- * *
131. 168. De quattuor sanctis concilijs. N. 131. c. 1.
- 169. De ordine Patriarcharum. N. 131. c. 2.
- * *
133. 170. Leges possessionum ad sanctos locos pertinen-
 tium. N. 131. c. 5.
134. 171. De præscriptione XL annorum venerabilib.
 locis competente. N. 131. c. 6.
135. 172. De ædificatione venerabilium locorum. N. 131.
 c. 7.
- * *

Superat hæc editio Lugdunensem in priori parte
 Nouellarum titulis cap. 46. in posteriore cap. 37.

V E R-

VERBORVM QVORVNDAM

Juliani interpretatio.

Ab actis) Nou. 41. numeratur inter apparitores Quæstoris prouincialis. Cura eius est actis præse, quæ coram magistratu fiunt. In notitia dignitatum Orientis & Occidentis in officio multor. Magistratum enumeratur Ab actis. Actuarius idem etiam dicitur, vel qui sub eo acta scribit. vide li. 12. Codicis tit. de numerarijs, & actuarijs.

Adiutores Quæstoris) Nou. 35. erant sub Quæstore vrbs Constantinopolitanæ, & militare dicebantur, nō in armata militia, sed in Scrinijs. In ea notitia dignitatum Illustris Quæstor officium non habet; sed adiutores de scrinijs, quos voluerit. vide. l. comperimus. & l. hac lege. & l. certæ. C. de proxim. sacror. scrin. lib. 12.

Ad respōsum) Nou. 28. c. 1. sub Moderatore Heleno ponti militū controuersias sedabat. Sic alij Præfides alios habebāt eodem nomine. Alius hic est ab Apocrisiarijs, quamuis nomen Græcum non dissimile sit $\pi\rho\sigma\varsigma\ \alpha\pi\omicron\chi\rho\epsilon\iota\sigma\tau\upsilon$. Erant etiam scrinij ad respōsum, vt const. 7. de palatinis lib. 12. Cod. & in notitia dignitatum fit mentio primi cerij scrinij auri ad respōsum sub Comite sacrar. largitionum.

Adscripticius) De hoc Nou. 17. c. 9. Nou. 22. c. 6. N. 54. c. 1. N. 123. c. 27. Hic in cēlu adscribebatur certo agro, quem colere cogeatur. Vide lib. xi. Codicis tit. de agricolis & censitis, & colonis, & lib. 13. tit. 10. Cod. Theodosi. de censu, siue adscriptione.

Ag-

Agapetus) ἀγαπῶν. N. 6. c. 6. dilectum significat.

Hoc nomine diaconissæ suos appellabant familiares. Viden. Hierony. epist. 22. ad Eustochium.

Agens in rebus.) N. 86. c. 8. De agentibus in rebus, & de præpositis, & principibus agentium in reb. vidēdæ constitutiones lib. 12. Codicis. In notitia dignitatum sub Magistro officiorum fuit schola agentium in rebus. vide tit. de off. Mag. offic. lib. 1. Cod.

Agrestes.) Nou. 33. Iustinianus hoc nomine agricolas appellat. Sic Verg. 1. Georg. Ignarosque viæ mecum miseratus agrestes.

Alienatio) N. 7. c. 1. Alienationis verbum continet donationem, permutationem, & emphyteuseos perpetuum contractum.

Anachorita) ἀναχωεῖτης. N. 5. c. 3. separatum significat virum religiosum, quales eremitas appellant. Hieronym. in d. epist. 22. Tria sunt in Aegypto genera monachorum cœnobitæ in cōmuni viuentes, Anachoritæ, qui soli habitāt per desertā, & ab eo, quod procul ab hominibus recesserint, nuncupātur, tertium genus neglectum &c.

Angaria) ἀγγαρεία. N. 17. c. 6. Proprie ad cursum publicum pertinebant, vt lib. 12. Codicis Iustin. & lib. 8. Cod. Theodos. tit. de cursu publico, & angarijs. transfertur ad alia onera. vide l. neminē. C. de sacros. eccl. l. vlt. in fine. D. de muneribus l. viz. D. de veteranis.

Annona, & dona ecclesiastica loco beneficiorum.
Nou.

Nou. 57. c. 1. 2.

Antefatus) pro præfatus, vel prædictus. Nou 5. c. 8.

N. 7. c. 3. N. 22. c. 9. & 28. N. 39. c. 2. & alibi.

Aphoplita) ἀποπλιστής. N. 8. c. 6. qui priuatis hominibus arma habere non sinit. exceptis militibus, vt N. 17. c. 11. & N. 85. c. 3. Vide lib. 11. Cod. tit. vt armorum vsus &c. & vid. Hesychius.

Apocha) ἀποχή. N. 46. N. 49. c. 2. receptionis, liberationis, vel solutionis instrumentum significat. vide. Cod. de apochis pub. lib. 10.

Apocrisiarius) ἀποκρισιάρχης. N. 6. c. 2. 3. N. 79. c. 1. N. 123. c. 41. 54. 62. A responsis dici posset, qui veluti inter nuntius est sanctimonialium, & aliarum personarum. nonnumquam procuratorem, & negotiorum gestorem earundem, nonnumquam oratorem, vel legatum absentis Episcopi, vel Patriarchæ significat.

Apparitio) cohortem, vel officiū Præsidis, aut aliorum magistratuum significat. N. 28. c. 1. N. 29. N. 31. N. 41. N. 58. Dig. quod inetus cau. c. ult.

Apparitor) vnus ex ea cohorte, vel officio ab apparando vel apparendo potius magistratui dictus. N. 28. c. 2. N. 29. N. 60. c. 1. De his plures tituli lib. 12. Cod.

Archiepiscopus) ἀρχιεπίσκοπος. N. 11. maior Metropolitano est. Sed pro eodem alijs accipitur.

Archimandrita) ἀρχιμανδρίτης. N. 5. c. 7. N. 7. c. 1. N. 120. c. 2. N. 123. c. 51. Abbatem, vel monacho-

rachorum præfectum significat. Vide constit.
52. Græcam de Episc. & cler.

Archimandritissa ἀρχιμανδριτῖσα. N. 7. C. 1. sanctimonialium præfecta, vel Abbatissa.

Arctoa loca ἀρκτῶα. N. 69. C. 2. Septentrionis loca. Quod ἀρκτὸν vrsam significet: & cæleste signū eo nomine appelletur; & Arctophylax Bootes.

Argyroprata ἀργυροπράτης. N. 136. argenti distractor. N. 4. C. 1. argentarius a veterib. dictus. quod argentea vasa venderet. N. 136. C. 4. & auctionib. præset, ac nominibus faciendis. Vide Dig. & Codice de edendo.

Asceterium ἀσκητήριον. N. 6. C. 6. N. 7. C. 5. N. 59. N. 79. C. 1. 2. N. 123. C. 43. 51. 53. 55. locus, vbi ascetriæ, siue sanctimoniales degunt. quamvis olim monasterium virorum eodem nomine diceretur.

Ascetria ἀσκήτρια. N. 123. C. 31. 43. 44. 55. 64. 65. eandem monacham, monastriam, & sanctimoniam Iulianus appellat.

Aureorum anulorum ius. N. 18. C. 10. N. 78. C. 1. 4. Olim non poterant liberti aureo anulo uti sine Imperatoris licetia. Eratque is anulus equitum insigne, postea ingenuorum.

Basilica βασιλική. N. 82. C. 3. non templum, nec regiam domum, sed locum exercendorum iudiciorum significat. Viden. Vitruuius.

Bona

Bona gratia diuortium fiebat, cum sine culpa discedebatur. vt N. 22. c. 2. 4. 17.

Brephotrophium) $\beta\rho\epsilon\phi\omicron\tau\rho\omicron\phi\epsilon\iota\omicron\nu$. N. 7. C. 1. locus venerabilis, in quo infantes aluntur.

Brephotrophus) $\beta\rho\epsilon\phi\omicron\tau\rho\omicron\phi\Theta$. N. 111. N. 120. C. 29 qui curam gerebat dicti loci.

Cadere loco) N. 35. de casu militiæ. N. 53. c. 5. N. 97. c. 4. vacare, & vacatio vulgo dicitur.

Cænario) N. 130. c. 8. pro cænaculo, hoc est cænandi loco.

Calculus) $\chi\acute{\alpha}\lambda\upsilon\sigma$. N. 53. C. 1. N. 60. C. 1. N. 62. C. 1. pro decreto, vel sententia.

Canonicarius) N. 30. N. 123. c. 5. 6. est qui exigit canonem, hoc est mensuram tributi. Vide Cod. de canone largitionalium titulorum lib. 10. & de canone frumentario vrbis Romæ libro 11. & constitut. 9. Græcam de exactionibus tributorum.

Canonicum) a canone ecclesiastico. N. 17. c. 7.

In Capita successio, quæ sit N. 118. c. 2.

Capite censitus) N. 17. c. 9. Olim capite censi dicebantur ciues Romani, qui extra classes censebantur ob egestatem. Postea qui pro capite in prouincijs tributum soluebant, capite censiti dicebantur, & alienos agros colebant, Vnde etiam coloni, & adscripticii vocati sunt. Vide Cod. de agricolis, & censitis lib. XI. & in quibus causis coloni capite censiti dominum accusare possunt.

Castus.)

Castus) N. 6. c. 5 non solum cælebs, sed etiam is, qui
habet, vel habuit vxorem castam, eamque uirgo
virginem duxit.

Casus liberorum) N. 22. c. 13. N. 68. cum morte ali-
cuius ex liberis lucrum mater, vel pater ex instru-
mentis dotalibus consequitur.

Casus militiæ) vide cadere loco.

Cathedraticum καθεδρατικός. N. 123. c. 5. ius ca-
thedræ, siue sedis.

Cautela) N. 2. c. 4. non pro astutia, sed pro cautione.

Censualis) N. 17. c. 5. N. 128. c. 4. & 13. Census curā
gerit in municipio, ut & Magister Census. erant
etiam scribæ censuales, ut lib. 8. Cod. Theodos.
tit. de tabularijs, holographis, & censualibus scri-
bis. Vide titulum de tabularijs, scribis, logogra-
phis, & censualibus lib. 10. Codicis. & de censib.
& censitoribus lib. 11. In notitia dignitatum oc-
cidentis censuales numerantur in officio Præf.
urbis Romæ, de quibus Capitolinus in Gordia-
nis.

Charta, vel Chartula) pro scriptura, vel instrumēto.
N. 48. N. 49. c. 2.

Chartularius) a chartis siue instrumentis dictus,
varijs in rebus, & scrinijs curam agebat. N. 85.
c. 2. & 4. in scrinio fabricæ armorum. N. 117. c. 9.
in militia. N. 120. c. 1. 2. & 4 in ecclesia. vide lib. 1.
tit. 2. codicis constit. 25. Græcam.

Cingulum) magistratus signum. N. 62. c. 2. Tami-
corum. N. 30.

Circus)

Circus) N. 117. c. 6. locus est, vbi ludī circenses fiebāt
a quattuor factionibus quadrigarū. Vide N. 105.

Ciuitatis Romanæ ius) N. 78. c. 1. & 4. olim multa
poterant ciues Romani, quibus alij prohibe-
bantur. vt sunt connubium cum ciue Romana;
testamēti facto actiue, & passiue, patria potestas;
commercium, nexus, & alia id genus.

Clarissimi) N. 71. Comites, & Tribuni clarissimi di-
cuntur, Illustribus minores.

Collatores) N. 128. c. 4. 5. 10. 15. N. 130. c. 1. 2. 3. 7.
qui tributa conferunt. Olim socij dicebantur.

Colonus) N. 17. c. 9. N. 34. N. 80. c. 1. rusticos agro-
rum colonos, quos nonnumquam adscripticios,
& capite censitos vocant. Sed colonus nomen
generis est in plures species scinditur. Olim tam
in colonias missi, quam qui agros colerent, ita
appellabantur. Vide lib. xi. Codicis sub titulis de
agricolis, & censitis, & colonis, & de capitatione
ciuium censibus eximenda, & in quibus causis
coloni censiti dominos accusare possunt, & de co-
lonis Palæstinis, Thracensibus & Illyricianis, &
de mancipijs, & colonis patrimonialium, & sal-
tuenſium, & emphyteuticorum fundorum, &
de fugitiuis colonis, & de prædijs tamiacis, & ijs,
qui ex colonis tamiacis, alijsque liberæ condi-
tionis procreantur. & lib. 5. Cod. Theodos. tit.
de inquilinis, & colonis. & ne colonus inſcio do-
mino suo alienet peculium. & N. 9. Valentiniani
de colonis vagis, vel agnatione, & de aduenis.

- Comitiacus) N. 38. c. 6. nonnumquam Comitianus,
& Comitatus appellatur a comitatu, de quo
Nouella 1. Marciani titulo neminem exhiberi de
prouincia ad comitatū. vel a comitibus Impera-
toris, vel Præfecti Prætorio, aut inferioris magi-
stratus. Sic vexillationes, & legiones Comitaten-
ses sub Magistris Militum in notitia dignitatum
orientis. de comitiaco viden. formula 13. lib. 6.
& 31. lib. 7. variar. Cassiodori.
- Commentariensis) N. 41. numeratur inter appari-
tores Præsidū, sæpe carceri præerat, a commēta-
rijs, siue libellis dictus. vide C. de custod. reor. l. 4.
- Comparator) N. 49. c. 2. qui ad litterarum compa-
rationem adhibetur.
- Concubina) N. 18. c. 5. mulier libera sola in domo
eius, qui vxorem legitimam non habet.
- Concubitor) N. 18. c. 5. N. 89. c. 12. qui cōcubinam
habet.
- Confirmator venditionis) N. 4. c. 1. fideiussor datus
a venditore.
- Consistoriū) N. 23. c. 2. vtitur hoc verbo Iustinianus
pro senatu, siue pro tribunali Principis.
- Constringere) N. 124. c. 2. in carcerem mittere, aut
vinculis coercere.
- Consuetudinaria) pro consueta. N. 17. c. 2.
- Consuetudo) pro sportulis, vel stipendijs solitis.
N. 123. c. 5. & 23.
- Consularis) N. 62. c. 2. alij ordinarij, alij honorarij
Consulares. ordinarij, qui consulatum gesserunt:
hono-

Honorarij, qui honoris eius codicillos tantum adepti sunt. Ordinarij item in ordinarios, & suffectos distinguuntur. namque ij, qui Kalendis Ianuarijs Consulatam inibant, ordinarij dicebantur, propter ordinem fastorum Consularium: Ceteri suffecti. Consularis Exconsule etiā dictus est posteriori sæculo. N. 81. c. 1.

Consultatio) N. 23. c. 2. N. 62. c. 1. cum Princeps senatum cōuocabat, a consulendo dicta. distingui videtur a Iuliano in conuentum, & silentium. Idem videtur dixisse Iustinianus consistorium. N. 23. c. 2. vide lib. 7. codicis tit. de app. & consult.

Continentia) pro alimentis. N. 64.

Conuentus) pro senatu. N. 62. c. 1. Olim Praetores Prouinciales habere cōuentus dicebantur, cum de totius prouinciæ causis cognoscerent.

Creditor) N. 4. c. 2. qui mutuam dedit alicui pecuniam, & qui aliquam contra aliquem actionem habet.

Curia) N. 38. c. 1. 2. 4. N. 45. c. 1. N. 70. decurionum, siue curialium senatus. Hinc curiæ tradere. N. 6. c. 7. N. 123. c. 21. & 46. pro decurionem, vel curialem efficere. Vide Nouellam ult. Theodosij de bonis decurionum, & de naturalibus filiis eorum in curiam mittendis, heredibusq. scribendis.

Curialis) N. 6. c. 1. 4. 7. N. 18. c. 2. N. 38. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. N. 45. c. 1. 2. N. 70. N. 87. N. 89. N. 101. N. 123. c. 1. 6. 22. N. 128. c. 5. 8. Olim decuriones dicebantur in colonijs, qui locum senatorū tenebāt.

Vv 2 quibus

quibus Duumviri præerant; ut Roma duo Con-
sules senatui. Cicero 2. in Rullū de lege Agraria.
vide l. pupillus. D. de verb. sign. Is senatus curia
dicebatur, & ordo decurionum, qui postea curia-
lium. Ex colonijs ad municipia, atque alia loca
nomē extensum est. Hi initio donati privilegijs,
postea oneribus grauati sunt.

Cursus publicus) N. 28. c. 1. cum publica pecunia
licebat equis dispositis, & vehiculis homines, aut
res quilibet mittere. Olim diplomate uti, & an-
garijs dictum est. Vide lib. 12. Cod. Iustin. & lib.
8. C. Theodos. de cursu publico.

κωνυγίων θείων) theatri venatio. N. 105. distin-
guitur hæc a venatione ferarum, de qua lib. 11.
Cod. Iustin. & lib. 15. C. Theod. tit. de venatione
ferarum. illa enim in amphitheatro fiebat, hæc in
theatro: illa ferarum, hæc cicurum fuit. Dicitur

rectius *κωνυγία καὶ κωνυγέσιον*.

Decani) N. 59. qui lectuli defuncti ministerium fa-
ciunt; dum ad sepulchrum defertur. Vide l. non
plures. C. de sacros eccl.

Decanica) N. 79. c. 2. ecclesiæ carcer, ab eodem forte
decanorum ministerio dictus.

Decreta facere) pro electionem facere. N. 123. cap. 1.

Delegatores) N. 128. c. 1. N. 130. c. 1. 5. 6. mittuntur
ab exercitu, ut annonæ militibus præbentur, a
delegationis munere appellati.

Denominatores) N. 128. c. 16. pro ijs, qui nomina-
runt. & nominatores. N. c. c. 6.

Depo-

Depositor) N. 73. c. 1. qui deposuit.

Destinare) pro designare. N. 3. cap. 2. pro statuere.

N. 53. c. 4.

Destitutor) N. 57. c. 1. qui destituit ecclesiam, & non
residet.

Diaconissa) *Ἀγνορία* N. 3. c. 1. N. 6. c. 6. In baptis-
mo feminarum, & in alijs ecclesiasticis ministe-
rijs, vt Clemens testatur lib. 2. c. 30. & lib. 3. c. 15.
& 16. & lib. 8. c. 34. Apostolicar. cōstitutionum,
ne viri inter mulieres versarentur, adhibebantur
diaconissæ; quæ etiam Episcopo suggerebant
necessitates viduarum, vel pupillarum.

Διατῆται) Diatetæ, N. 82. c. 1. iudices delegati, &
nonnumquam arbitri ita appellantur. Videndus
Hesychius.

Diaria) redditus. N. 123. c. 23.

Diafosta) *Διασώσις* N. 130. c. 1. 6. 7. nomen mili-
tariis ministris conferuando dictum.

Egentia) pro inopia. N. 4. c. 1.

Elogium) pro testamento. N. 22. c. 19.

Emphianistica) *ἐμφανιστικά* N. 56. insinuationis cau-
sa data.

Emponemata) *ἐμπόνηματα* N. 7. c. 3. N. 64. N. 120.
c. 5. quæ meliora effecta sunt in prædijs, vulgo
meliorationes appellant.

Eremodicia) *ἐρημοδικία* N. 69. c. 3. deserta ab altera
partium iudicia sunt.

Ergasteria) *εργαστήρια* N. 17. cap. 10. N. 59. tabernæ

Vv 3 opifi-

Opificum, siue officinæ.

Exarmare) N. 134. c. 18. aut manus vtriusq. abscissi-
nem facere, vt armis vti nequeat; aut articulorū
dissolutionem facere, & forte exartuare scriben-
dum est. *ἑξαρμόζειν* Græce dicitur, consonantia
dissoluere, inde fortasse deductum est.

Exceptio) N. 123. c. 8. ab excipiendis tributis dicta.

Exceptor) exactor tributorum. N. 15. c. 3. N. 82. c. 7.

N. 123. c. 8. transfertur ad alias actiones.

Ex consule) pro Consulari. N. 81. c. 1. vt ex Prætorē,
ex quæstore, ex præfecto pro Prætorio, Quæsto-
rio, & Præfectorio. hoc est qui Consul, Prætor,
Quæstor, aut Præfectus fuit.

Expelleuta) *ἑξπείλουτος*. N. 128. c. 6. ab expellēdo
forte dictus duræ cōditionis exactor, aliquibus
placet Expileutam dicere ab expilādo. *ἑξπείλου-
σις*. constit. 9. Græca de exactionibus tributor.

Fabrica) pro officina armorum. N. 85. c. 1. In noti-
tia dignitatum sub magistris officiorum sunt plu-
res fabricæ huiusmodi.

Fabricenses) N. 85. c. 1. 2. qui arma faciūt. vide lib. 11.
Cod. Iustin. & lib. 10. Cod. Theod. titulum de
fabricensibus, & Cassidiorum lib. 7. formula 18.
& 19. variar.

Falcidia) pro legitima portione filiorum. N. 5. c. 5.
N. 18. c. 1. 2. 3. N. 39. c. 1. N. 66.

Fœderati) genus militū. N. 117. c. 9. non a fœderatis
populis, sed a fœdere, quo ab alijs distingueban-
tur. vide epit. 12. const. Græce de hæretic.

Fures qui dicantur. N. 134. c. 19.

Genearchica) γένεαρχικὰ Edict. 3. gentilicia prædia,
quæ agnatos, vel familiam sequebantur.

Gerontocomium) γερωντομειον. N. 7. C. 1. locus
venerabilis, in quo senes pauperes aluntur.

Gestus) pro actu, & gestione magistratus. N. 70. N.
81. C. 1.

Hæreticus) χεῖρ πικρός. N. 109. N. 115. C. 3. qui catholi-
cis non communicat.

Harenarius) N. 115. C. 3. qui in harena pugnare solet
publice in amphitheatris.

Hegumenus) ἡγούμενος. N. 79. C. 1. N. 120. C. 2. N.
123. C. 52. 53. Abbas, vel præfectus monachorum.

Hesychiasta) ἡσυχιαστὴς. N. 5. C. 3. quietum mona-
chum significat ab alijs separatū, vt anachorita,
& eremita.

Honorarius) N. 62. C. 2. N. 70. qui non gerit magi-
stratum, sed eius honore decoratur codicillis ab
Imp. impetratis. Codicillorum formulam refert
Cassiodorus lib. 6. form. 10. variar. Hi etiam va-
cantes appellantur, quamuis aliqua sit inter eos
differentia. vide Consularis.

Idiota) ἰδιώτης. N. 82. C. 3. pro iudice singulari.

Imperialis vrbs) pro Constantinopoli. N. 53. C. 2. 4.
N. 60. C. 1. & 2. Regia. N. 63.

Ingratus filius quis dicatur. N. 22. C. 13. 21. N. 115.

Instrutum) N. 128. C. 8. aliud est instructum fundum
legare, aliud fundum cum instrumēto. Vide Dig.
de instructo, & instrumento legato.

Intestatus quis dicatur. N. 22. c. 1.

Intimare) pro insinuare. N. 52. c. 2. N. 66.

Iudex) differt a magistratu, ut iudicare, & ius dicere, ut in iure, & in iudicio. Erat enim iudex sæpe priuata persona. N. 23. c. 5. Iustiniani. Iulianus. N. 53. c. 4. N. 60. c. 2. Magistratus publica persona ius dicit in iure, iudex iudicat in iudicio. nonnumquam his verbis abutimur.

Lampadarius) N. 41. inter apparitores numeratur, a lampade ferenda. Eius mentio est in notitia dignitatum.

Lestodiocta) λησδιοκτα. N. 128. c. 20. N. 134. c. 1.

Latrunculator. N. 8. c. 6. Latronum persecutor.

Libellenses) N. 20. ex Scrinio libellorum, ab eis dicti, quibus præerat Magister libellorum, qui cognitiones, & preces tractat, ut in notitia dignitatum scriptum est.

Liberorum appellatione omnes descendentes complectimur. N. 91. c. 1.

Liberorum ius) N. 78. c. 4. Aduersus orbitatis poenas ius liberorum impetrari solebat a Principe. Trium vero liberorum ius non solum dictas poenas tollebat, sed etiam præmia conferebat.

Liberi vnus portio) N. 22. c. 14. pro vnus ex liberis portione. Raro id nomen singulari numero reperitur. quauis dicamus ius trium liberorum, non ius ternorum liberorum; & tres liberi non terni. N. 22. c. 13. N. 117. c. 4.

Limitatenses) N. 41. milites limitum, quos etiam limita-

mitaneos appellabant. Vide lib. II. Cod. tit. de fundis limitrophis, & limitaneis.

Litigiosa res quæ dicatur. N. 122. c. 1.

Loci seruator) τοποτηρητής. N. 128. c. 18. 19. N. 134. c. 1. 3. vicarius dicitur. N. 8. c. 2. N. 15. c. 2. N. 17. c. 6. N. 28. c. 2. legatus, nuntius, procurator nonnumquam, quod loco alterius sit.

Logographus) λογογράφος. N. 128. c. 13. qui rationes scribit. vide Cod. de tabularijs, scribis, logographis, & censualibus lib. 10. & lib. II. C. Theodos. tit. 4. ne collatio per logographos celebretur. Rationales appellat notitia dignitatum sub comite sacrarum largitionum occidentis.

Logotheta) λογοθέτης. N. 128. c. 17. qui rationes cōficit, vel accipit. Idem discussor dicitur const. 4. Græca de discussoribus.

Magisterianus) N. 124. c. 2. Magistri militum minister. Vide constit. 7. Græcam de executoribus, & exactoribus.

Mappa) N. 105. ludos circēses significat, quod mappa signū quadrigis daretur. Viden. Cassiodorus lib. 3. epist. 51. variarum.

Matricula) N. 85. c. 2. pro indice, vel notitia.

Matricularij) N. 13. ex matriculis scriniorum, vel apparitorum.

Mediastinus) N. 89. c. 1. pro mediocri. Olim seruum significabat vilem.

Mensa) N. 49. c. 2. Præfecti Prætorij tabularium.

Militia) N. 35. N. 53. c. 5. N. 97. c. 4. Militia armata

differt a militia Palatina, siue scriniorum; illius
erant milites caligati, huius togati: illius casus,
siue finis missio, mors, expletio temporis; huius
mors, venditio, priuatio. vide cadere, & schola
placitum.

Mœchus)μοιχός. N. 134. c. 15. 17. pro adultero.

Monacha)μοναχὴ. pro sanctimoniali. N. 76. N. 123.
c. 43. 54. 57. 62. 65.

Monastria)μοναστήρια. pro eadem. N. 123. c. 32. 64.

μονημέριον) monemerium. N. 105. venatio ferarum
in harena vno tantum die. Videndus Leon Phi-
losophus lib. 1. cap. 1. epigram. Græcor.

μονοκοντία) monocontii. N. 85. cap. 3. iaculi genus

Municipium) N. 17. c. 10. pro quocunque oppido.
ab eo municipales prooppidanis. Olim a colo-
nijs, & sociorum, ac fœderatorum oppidis distin-
guebantur: quod municipia cum ciuitate Ro-
mana aliquibus muneribus conuenirent.

Murilegula) N. 38. c. 6. a murice legendo, vt pur-
pura fieret. vide lib. xi. Cod. Iustin. & lib. 10. Cod.
Theodos. tit. de murilegulis, & gynæciarijs. & de
vestibus holobaris, & auratis, & de tinctione sa-
cri muricis.

Natalib. restituere) N. 18. c. 10. N. 74. c. 1. N. 78. c. 1.
& 4. legitimare hodie vocant. iura legitimi ex
rescripto largiri.

Nemo nihil neque lucretur) pro nemo quidquam
aut lucretur. N. 123. c. 57. Græca figura dictū est.

Nominatores) pro ijs, qui nominarunt. N. 123. c. 6.

& de

& de nominatores. N. e. cap. 16. Vide Dig. de fide
iussoribus, & nominatoribus, & Cod. de periculo
nominatorum. lib. 11.

Nosocomium) νοσοκομείον. N. 7. c. 1. N. 120.
c. 1. 2. locus venerabilis, in quo ægroti pauperes
curantur. Vtitur hoc verbo Hieronym. in epist.
30. ad Occanum.

Nosocomus) νοσοκόμος. N. 120. c. 2. N. 123. c.
24. & 38. qui ei loco præest.

Notitia) γνώσις. pro indice. N. 41. quidam matri-
culam, alij tabulam vocant.

Noui muri) N. 59. locus urbis Constantinopolitanæ.
Vide lib. 1. tit. 2. Codicis constit. Græcam 18.

Obseruent) pro obseruiant. N. 123. c. 29.

Officialis) ex officio Præsidis, vel aliorum magi-
stratum. Nou. 6. c. 1. 4. 7. N. 7. c. 1. N. 80. c. 6. 9.
N. 128. c. 8. 16. vide taxæota.

Officium) pro apparitoribus. N. 5. c. 6. N. 6. c. 7.

Optiones) genus militum, vt accensorum. N. 130. c. 5.

Ordinarij) N. 62. c. 2. vide Consularis.

Orphanotrophium) ὀρφανοτροφεῖον. N. 7. c. 1. N.
111. N. 120. c. 1. 2. locus venerabilis, in quo pupilli
nutriuntur.

Orphanotrophus) ὀρφανοτρόφος. N. 120. c. 1. 2.
qui illius loci curam gerit.

Orinodoxus quis dicatur. N. 115. c. 3.

παγκαρπτον) pancarpon. N. 105. inter spectacula,
quæ Consul exhibebat, numeratur. a Festo Pan-
carpiæ

carpiæ coronæ dicuntur ex vario genere florum
 factæ. Sed καρπὸς Græcis fructus significat; &
 cum hoc venationi cōiungatur monemerij, cre-
 dendū est arbores vario genere fructuū, licet alie
 no tempore, grauidas in harena collocatas fuisse.
 Palatinorum schola) N. 117. c. 11. sub Comite rerum
 priuatarum Imperatori ministrat. Eorum mētio
 est in notitia dignitatū in officio eiusdē Comitis.
 παραμύρια parameria. genus gladij. N. 85. c. 3.
 παραπομπικά parapompica. N. 128. c. 9. quæ ob
 transmissionem petebantur.
 παρασημειώσεως, naturaliter, non cognitionaliter
 dicitur. N. 82. c. 5. N. 86. c. 2. de plano, sine causæ
 cognitione, sine scripto.
 Paræcicum ius) παροίκιον. pro iure coloniæ, vel
 iure incolæ. N. 120. cap. 1. Vide lib. 1. tit. 2. Cod.
 constit. 24. Græcam.
 Patriciatus) N. 81. cap. 1. Patricij dignitas Iustiniani
 tempore maxima. N. 62. c. 2. Viden. Cassiodorus
 lib. 6. formula 2. variarum.
 Pistrinarij) N. 80. c. 3. qui pistrinis præfunt.
 Plenaria, pro plena securitate. N. 128. c. 3.
 πόρναι) pornæ. N. 105. spectaculum meretricū sce-
 nicarum saltantium in theatro. Vide scenicus.
 Præfectianus) a Præfecto Prætorij missus. N. 86.
 c. 8. N. 124. c. 2. N. 128. c. 17. Vide lib. 12. tit. 10.
 Cod. Theod. ne præfectianus exactoris, vel cu-
 riosi horreorum custodis fungatur officio.
 Præfectoria dignitas quæ fuerit. N. 70.
 Præfecti Prætorio qui fuerint. N. 70.

Primates) *πρωται*. pro administratoribus. N. 54. c. 2.

Primates monasteriorum pro Abbatib. vel Praefectis. N. 5. c. 7. qui etiam Primi appellantur. N. c. c. 9. Primates ciuitatis pro maioribus & dignioribus ciuibus. N. 15. c. 1. N. 17. c. 10. Primates mechanicorum, & architectorum pro peritioribus, & antiquioribus. N. 7. c. 3.

Proastium) *προασειον*. N. 7. c. 3. & 5. N. 117. c. 13. N. 120. c. 1. N. 131. c. 8. suburbanum praedium. N. 64.

Proceres) Iustinianus appellat senatores. N. 23. c. 2. & Iulianus N. 82. c. 4.

Processio) quasi progressio a procedendo in publicū N. 105. dictum de Consule. & de Imp. const. r. de sent. passis. vnde hodie processiones Episcopi, & cleri in litanijis.

Promeatores) pro praecursoribus. N. 130. c. 6.

Profapia) progeniem significat Iustiniano. N. 123. c. 5.

Protocollū) *πρωτοκολλου*. N. 44. c. 2. chartae genus erat, nō vt vulgo creditur exemplar, siue matrix.

Proximi) *μεμοιττω*. N. 35. In singulis scrinijs erant proximi, de quibus in titulo de proximis sacrorum scriniorum lib. 12. In notitia dignitatum quidam primi scrinij appellantur, alij primicerij, & secundicerij, sic erant proximi appellati: hos sequebantur mello proximi. Erant autem scrinia memoria, epistularum, libellorum, & dispositionum, siue cognitionum.

πρωται Psal.

psallere) ψάλλειν. N. 59. pro canere.

Prochicares) πτωχικά. N. 7. c. 4. pauperū res, hoc est alicuius loci, vbi pauperes, vel ægri educētur, aut curentur.

Prochium) πτωχεῖον. N. 54. c. 2. N. 111. N. 120. c. 2. locus pauperibus dicatus.

Prochotrophium) πτωχοτροφεῖον. N. 7. c. 1. N. 120. c. 1. Idem locus, vbi pauperes educantur.

Prochotrophus) πτωχοτρόφος. N. 120. c. 2. N. 123. c. 24. 38. N. 131. c. 11. qui eidem loco præerat.

Publicum) δημόσιον. pro fisco. Nou. 1. c. 1. 2. N. 30. N. 46. N. 89. c. 5. & 6.

Pulsari) pro conueniri. N. 69. c. 1.

Punitas) pro punitione. N. 8. c. 1.

Quæstor) pro Quæstore. N. 80.

Quæstor quis, & quotuplex. N. 41.

Quantos) pro quot. N. 117. c. 9. N. 120. c. 1.

Recauta) pro apochis. N. 128. c. 3. N. 130. c. 1. 3. 5. 7.

Vtitur eo verbo D. Augustinus in libro de cura pro mortuis, vt Alciatus in parergis notat.

Regia vrbs) Constantinopolis. N. 63. imperialis. N. 53. c. 2. 4. N. 60. c. 12.

Relatio quæ sit. N. 115. c. 1.

Reliquare) N. 128. c. 16. reliqua declarare subductis rationibus.

Restitutio) pro fideicommissio. N. 39. c. 1.

Retractatio) pro iterata actione. N. 82. c. 12. N. 113. N. 115. c. 1. Vide const. 19. Græcam de erogatione milit. annonæ.

Sacra) pro iussu Imperatoris. N. 134. c. 11. 2

Samarita) *σμαρίτης*. N. 129. pro Samaritano.

Sanctimonialis) N. 5. c. 9. N. 7. c. 1. N. 59. N. 79. c. 1. 2.

N. 80. c. 1. monacha, monastria, ascetria eadem appellatur. Vide lib. 9. tit. 25. C. Theod. de raptu, vel matrimonio sanctimonialium virginum, vel viduarum.

Scena) *σκηνή*. N. 51. pars theatri, in quam actores fabulae prodibant.

Scenici) *σκηνικοί*. N. 123. c. 1. 65. qui in scenam prodibant; saepe viri, & mulieres impudicae erant. Vide lib. 15. Cod. Theod. tit. 7. de scenicis.

Schola) *σχολή*. N. 82. c. 7. N. 117. c. 9. & 11. collegium quoddam militum, vel ministrorum fuit. ut in notitia dignitatum orientis sub Magistro officiorum erant scholae octo Scutatorum prima, Scutatorum secunda, Gentilium seniorum, Scutatorum sagittariorum, Scutatorum clibanariorum, Armaturarum iuniorum, Gentilium iuniorum, & Schola Agentium in rebus. Sub Magistro officiorum occidentis scholae sex. tres Scutatorum, quarta armaturarum seniorum, quinta gentilium seniorum, sexta Agentium in rebus. Erat etiam schola notariorum, de qua adiutorem habebat Primicerius notariorum. Sic aliae scholae fuerunt. vide lib. 12. Cod. tit. de privilegijs scholarum.

Scholares) milites dictarum scholarum. N. 82. c. 7. N. 117. c. 9.

Schola placitum) N. 53. c. 5. pro pecunia solvenda ob casum militiae. vide l. ult. C. de pign.

Scholasticus) σχολαστικός. N. 80. c. 1. pro scholari
dictarum scholarum.

Scrinia) N. 49. c. 2. publicum scrinium appellat men
sam Præfecti Prætorij. In notitia dignitatum sub
Magistro Officiorum tam orientis, quam occi
dentis quattuor scrinia referuntur, Memoria,
Epistularum, Libellorum, & dispositionū. Vide
lib. 12. Cod. tit. de præpositis, siue de proximis
sacrorum scriniorum, ceterisq. qui in sacris scri
nijs militant. & tit. de Palatinis sacrar. largitionū
constit. 7.

Scriniarij) N. 30. N. 41. qui in dictis scrinijs militant,
siue ministrant. vide d. const. 7.

Silentiarij) N. 53. c. 5. a silentio in palatio indicendo,
vel ab eo silentio, quod senatū significat. N. 62.
c. 1. vide Cod. lib. 12. de silentarijs. & decurionib.
eorum. & Procop. lib. 2. belli Persici, & lib. 4. de
ædificijs Iustiniani.

Solacium) παρὰ μυσία. pro stipēdio, vel honorario.
N. 123. c. 23. N. 128. c. 6. N. 130. c. 1. N. 131. c. 4.

Statio) στάσις pro tabellionis loco, in quo scribit.
N. 44. c. 1.

Stercolinium) pro sterquilinio. N. 64.

In stirpes successio quæ fit. N. 118. c. 1.

Stola monachica) σολὴ μοναχικὴ. N. 5. c. 2. pro re
ligiosa veste monachorum. N. e. c. 6.

Subsistere) ὑποσῶν. N. 8. c. 5. N. 85. c. 4. N. 117.
c. 4. N. 123. c. 65. pro sustinere.

Sum-

Summarij) N. 64. pro peritis aestimatoribus.

Sycorum transitus) N. 59. locus, urbis Constantinopolitanae. In descriptione eiusd. urbis C. P. regio tertia decima dicitur sycæna, quæ sinu maris angusto diuisa, societate urbis nauigijs frequentibus promeretur, tota lateri môtis affixa præter vnus plateæ tractum. Vide lib. 1. tit. 2. Codicis constit. 18. Græcam.

Syndici) multitudinis procuratores. N. 80. c. 1.

Tableiare) ταβλίζειν. N. 123. c. 13. pro tabula lusoria ludere.

Tamiacus) ταμιακός. N. 30. N. 38. c. 6. ταμιακός est ætarium vel fiscus, inde res fisci tamiacæ appellantur. Vide lib. 11. Cod. tit. de prædijs tamiacis, & ijs, qui ex colonis tamiacis, alijsque libertæ conditionis procreantur.

Tantos, quâtos) ὅσους τόσους. N. 117. c. 9. N. 120. c. 1. pro tot, quot.

Taxeota) ταξιώτης. pro cohortali, siue officiali, hoc est qui ex apparitoribus est alicuius magistratus. N. 123. c. 1. 6. 22. 63. Vide lib. 12. Cod. tit. de cohortalibus.

Taxeoticus) ταξιωτικός. N. 123. c. 1. hoc est officialis. N. 6. c. 7.

Tertia centesima) pro usura triente, quæ post 300. menses æquat sortem. N. 2. c. 4. N. 22. c. 28.

Theatralis arca) N. 63. vnde sumptus theatri fiebat.

Θεάτρου κωήγιορ) N. 105. de venatione theatri dictum

- dictum est supra in littera C.
- Titulus)** pro rubrica. N. 22. c. 31.
- Totus)** pro omni. N. 33.
- Tracteuta)** τραπεζιτῆς. N. 128. c. 1. 22. 23. N. 130. c. 3. 5. exigebat tributa, & annonas militares, a tractando, vel trahendo quasi tractores. vide Cod. lib. 12. tit. de tractorijs, & statuiis.
- Tractus)** N. 23. c. 4. Iustinianus appellat orientalem tractum, Iulianus regionem.
- Translationes)** N. 7. c. 5. eum tributa transferuntur in alios debitores.
- Transmarinus locus)** N. 59. Constantinopoli erant domus, & prædia trans mare, inde cadauera sepelienda in urbem afferébantur.
- Vicarius)** vide Loci seruator.
- Vicus)** N. 52. c. 1. Vicorum alij intra vrbes, & oppida, alij extra ea loca fuerūt, quos pagos aliqui appellarunt. vide lib. 11. tit. 24. Cod. Theod. de patrocinijs vicorum.
- Vindex)** Nou. 128. c. 5. 8. N. 134. c. 4. 6. exactionem tributorum curabat. alijs quoque muneribus vacabat.
- Viocolytia)** βιοκωλύτης. N. 8. c. 6. dicitur is esse, qui violentias prohibet. vide N. 128. c. 20. N. 134. c. 1.
- Urbicaria Præfectura)** pro urbis Præfectura. N. 61. cap. 2.
- Xenodochium)** ξενοδοχεῖον. N. 7. c. 1. N. 69. c. 5. N. 111. N. 120. c. 1. & 2. locus venerabilis, in quo peregrini

peregrini pauperes recipiuntur. Vtitur hoc verbo
Hieronym. in epist. 26. ad Pammachium, & 30.
ad Oceanum.

Xenodochus) ξενόδοχος. N. 120. c. 2. N. 123.
c. 24. & 38. N. 131. c. 11. qui ei loco præest.

Xenon) ξενών. Nou. 111. N. 120. c. 2. N. 131. c. 11.
idem locus significatur.

Zabæ) Nou. 85. c. 3. armorum genus idem fortasse,
quod lorica, quam hodiea zacum Itali appellant.

Zibynni) N. 85. c. 3. iaculi species, quam etiam Ze-
benem, & Zebynem dixerunt. Festus Sabinam
appellat Illyricorum telum venabuli instar, En-
nio teste. Illyrici restant sicis, sibinisq. fodentes.

I L E R D A E.

Petrus Roburius 1567.

...
...
...

...
...

...
...

...
...
...
...
...
...
...

...
...

...
...
...

...
...

...
...

...
...

...
...
...

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

